

NYELVEMLÉKTÁR
RÉGI MAGYAR CODEXEK
ÉS
NYOMTATVÁNYOK.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

SZERKESZTIK

BUDENZ J., SZARVAS G., SZILÁDY Á.

BIZOTTSÁGI TAGOK.

VI. KÖTET.

BUDAPEST.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

1877.

NYELVEMLÉKTÁR.

VI.

RÉGI
MAGYAR CODEXEK:

TIHANYI CODEX.

KAZINCZY CODEX. — HORVÁT CODEX.

KÖZZÉTESZI

VOLF GYÖRGY.

BUDAPEST.

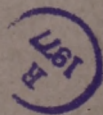
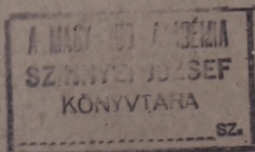
A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

1877.

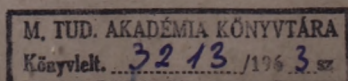

276183

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Franklin-Társulat nyomdája.

ELŐSZÓ.

A Nyelvemléktár VI. kötetében foglalt három régi magyar kézirat közül a Kazinczy és Horvát Codexből csak az első lap volt közölve hasonlóan (Tud. Gyűjt. 1836. XII. és VIII. köt.), a Tihanyi Codexből azonban két egész darab («Ég zep predikacio azzonunk marianak foganatarol» és «Ég zep es aietatos predikacio azzonunk marianak ziletferól») jelent meg Toldy Ferencz Immaculatajában (Pest, 1855.), mai helyesírással és nyelvjegyzetekkel. Mind a három codexet teljesen és híven most először veszi a község.

A kiadás ugyanazt az eljárást követte, mely már az előbbi kötetekből ismeretes. Itt is az eredetinek végződő lapját ||, kezdődő lapját pedig a lapszélre tett kövér szám jelöli. Hasonlóképen () szövegbeli hézagot, (!) akármilyen okból föltűnő, (?) olvashatatlan vagy kétes olvasatú szót jelent. Az olvasható törlések most is ki vannak szedve és szögletes rekeszjelbe foglalva, az olvashatatlanokat [?], az üresen hagyott helyeket [] mutatja. Az eredetiben pirossal írottak ritkítva, a latin idézetek valamint a pótlások is dült betűkkel vannak szedve, a csak kijelölt m és n betűket m és n helyettesíti, s a lapszélről beiktatottak « » közé vannak téve. Az átirások közül ő csak a Kazinczy Codexben a második kéz írásában fordul elő s némileg hasonló az l-hez. Az ő ugyancsak a Kazinczy Codexben a második kéz írásában 9 és 0 alakú, a többi részben valamint az egész Tihanyi Codexben majd olyan mint a 9. Az ű csak a Kazinczy Codexben kerül elő s ú alakú; végre az ű megvan mind a három codexben, s a Tihanyiban alul vonásos v, néha ŷ, a Kazinczy Codexben alul fölül vonásos v, a Horvát Codexben fölül két pontos v fejezi ki.

Más betűkben nincs eltérés, csak épen annyiban, hog é, g, n, z vonáskája az eredetiekben nem a betű fölé, hanem mint I-nél és t-nél is melléje van téve. Ez arra mutat, hogy e vonáska természet szerint nem megkülönböztető, hanem kihagyó jel. Támogatja e föltevést, hogy a közönséges iduózóithó, okaiert (okáért), regi, atkia, maid, bizonuithia, sentenciayok, napya mellett gyakori az iduózó'tó, oka'ert, reg', atk'a, ma'd, bizonu'thia, sentencia'ok, nap'a írás is, a hol a vonáska csakugyan kétségtelenül kihagyó jel. Így aztán eleget nyom az is, hogy ugyanazokat a hangokat és hangcsoportokat, melyeket egyszer é, g, l, n, t, z fejez ki, másszor ch, cz; gg, gh, gi, gy; li, ly; ni, ny; th, ti, ty; zi, zy, zz jelöli. Hogy ezt át lehet-e viinni más codexek ily nemű jelenségére is és ez alapon ki lehet-e mondani, nem azt, hogy az elősorolt összetételek régiebbek a megfelelő vonásos betűknél, mert hiszen azt a Halotti Beszéd menyi, latiatuc, tumetivk szavai is bizonyítják, hanem csak azt, hogy a c, g, l, u, t, z mellé tett akár egy akár két vonáska mindenütt és mindenkor kihagyó jel, abba nem akarok bocsátkozni. Az Érdy Codexre nézve már kifejeztem sejtelmemet a Nyelvemléktár IV. kötete előszavában s a Jordánszky Codex ismertetésekor a Régi Magyar Nyelvemlékek V. kötete bevezetésében majd ügyis bőven kell szólnom e dologról. Most térjünk az egyes codexekre.

A **Tihanyi Codex**, mely a tihanyi apátság tulajdona, papirosra írt, rideg barátságót betűjű kis nyolczadrét kötet. Készülte évei, melyek 292., 29., 81. és 170. lapján hol latin hol magyar szavakkal, hol pedig arabs számokkal világosan ki vannak téve, 1530, 1531 és 1532. Kitünő hűséggel másolta vagy helyesebben mondva hasonmásolta e codexet Rómer Ferencz Flórián kanonok még mint sz. Benedek rendi növendékpap Bakonybélben 1834-ben. E másolatot, mely a magy. tud. Akadémia könyvtáraé, hosszúkásabb alakját és sötétebb ténstáját kivéve alig lehet megkülönböztetni az eredetitől. Értekesíti az is, hogy eléje van téve Guzmics Izidornak a magy. tudós társasághoz intézett benyújtó levele és az eredetiről írt ismertetése, habár mindkettő csak másolatban (a saját gyűjteményében levő eredetiből közölte Lehoczky Tivadar Abafi Figyelője. I. köt. 380—382. l.). Nem kevésbé becses, hogy legalább

rajzban és másolatban fõntartotta a codex régi kötésének elsõ tábláját és a belsõ oldalán levõ írást.

E régi kötést Guzmics így írja le: «A kültáblák bõrrel bevont kemény papirosból vannak, színük sötétvörös. A felsõnek czíme: Betbuchlin» (a rajzban legfelül BETBVCHLIN). «Köröslég különféle alakok ékesítik mindkettejét; a felsõnek közepén látszik az imádkozó zsoltáros király, Dávid; elõtte a korona és lant; fölülrõl a felhõbõl, látszik az imádkozót megáldó istenség. Az alsó táblán különféle sisakos fejek szemléltetnek, egyéb ékességekkel együtt. Közepe vonalok által három mezõre oszlik, melyek közül a középsõ virágokat mutat. A felsõ táblának beloldalán késõbbi kéznek találkozik irata». E kötés, mely nyilván német mesterember munkája volt s mint a BETBVCHLIN régies hangzása, latin betûi és V-je sejtetik, a kézirattal egykorú, tehát a codex eredeti kötése lehetett, minden esetre pedig becses ereklje volt, azóta már fájdalom le van fosztva s meglehet el is pusztult. Most aranybetûs Codex Tihanyiensis hátczimû, izléstelen munkájú fekete bõrkötés pótolja, melynek készítője még azzal is remekelt, hogy a codex széleit szépen meggyalulta s azáltal a lapszélekre írottakat több helyen megcsonkította.

Az eredeti hátul csomkának látszik, de mivel a «kõuetkõzik Imar ez Imadsagnak magarlaka» szavak után még négy sornyi üres hely van, nem lehet kételkedni, hogy az ígértet maga az író hagyta el. Toldy (Ó s középk. magy. nemz. irod. története, 3. kiad. Pest 1862. II. köt. 96—97. l.) azt állítja, hogy «közepett csomka» s a hézagot a Krisztus fogantatjáról való predikációba helyezi, melyrõl azt mondja, hogy két beszéd, «az egyik végül, a másik elül csomka». A mondott predikáció azzal kelt gyanút, hogy két harmadik része van, az egyik az eredetinek 256., a másik 278. lapján kezdõdik. Hozzá járul, hogy az e kettõ közé esõ 263. lap nem ott folytatja, a hol az elõbbi elhagyja, hanem kevés különbséggel mind azt kezdi ismételni, a mi már a 260. lap Mafockaert pontjától a 262. lap végéig olvasható. Azonfölül téntája is sötétebb. Mind ezt már Guzmics is megjegyezte valamint azt is, hogy e lapon innen «sehol sem jó diák mondat elé», holott túl rajta gyakori a latin

idézet. Igaz ugyan, hogy sem a 262. lappal végződő, sem a 263. lappal kezdődő terniónak nincs hia, tehát e kettő közt a hová a házagnak szükségképen esnie kell, egyes levelek nem hiányozhatnak; de hiányozhatnak egy egész ternió, mely e codexben rendesen 16 levélből áll. És ha elfogadjuk, hogy itt nem egy, hanem két prédikációval van dolgunk, akkor csakugyan annyinak kell hiányoznia. A 262. lappal megszakadónak ugyanis harmadik része befejezésére legalább is annyi szükséges, a mennyi a 266—278. lapon van elmondva; az tesz vagy 7 levelet. Annak a másiknak a kiegészítésére pedig, melynek töredéke a 263. lappal kezdődik, bátran fölvehetjük azt az egy ternióból még fenmaradó 9 levelet is, mert első részére, mely egészen hiányzik, ha a 278. lapon kezdődő harmadik részével egyenlő hosszúnak vesszük, megint kell vagy 7 levél, második része elejéből meg legalább is annyi hiányzik, a mennyi a 256—260. lapon a Mafodokaert pontig van elmondva, s az 2 levélnél nem kevesebb. Így Toldynak teljes igaza lehet.

Mind a mellett nem mertem a kiadás illető helyén kitenni, hogy ott házag van, legkevésbé pedig azt, hogy mekkora. Először is az író a «kezdetik ég igön zep predikacio urunk cristufnak fogannattarol de annunciacione» szavakban e tárgyról világosan csak egy prédikációt ígér, azt pedig nem lehet mondani, hogy a 263—292. lapon írottak nem az «annunciatio»-ra vonatkoznak, mert a 263—278. lapig terjedő rész csak ismétlése és folytatása a 256. lapon kezdődő harmadik résznek, a mely még okvetetlenül a «cristufnak fogannattarol de annuncione» cím alá tartozik, a 278. lapon kezdődő más harmadik rész meg, mivel «Az angalnak azzonunk mariahoz ualo ióueferől» szól, épen magát az «annunciációt» mondja el. Továbbá Guzmics, a ki a codexet még régi kötésében látta, mely pedig alkalmasint eredeti kötése volt, nem említ külső házagot. Csak a szövegből következteti, hogy a mondott «beszéd kettőből látszik összeolvadtnak». Végre az, hogy a 263. lap sötétebb ténával van írva, hogy már elmondottakat ismét, hogy ez ismétlések némieken eltérnek és hogy még egy harmadik rész következik, úgy is magyarázható, hogy az író e lapba, melylyel mint már említve volt új ternió kezdődik, hosszabb idő múlva

fogott, hogy nem nézte, mit írt már az előbbi ternióban és hogy két eltérő szerkezetű beszédet vont egybe. Ezzel nem Toldyt czáfolom, hanem csak eljárásomról számolok.

Kiadásunk az eredetinek 30. lapját átugorja, mivel e lapon nincs írás. A 292. és 293. lap közt van egy üres levél is, melynek azonban, mivel egyik lapja sincs számozva, kiadásunkban nem látni nyomát. A lapszámozást nem régi kéz végezte, azt mind a ténta mind a vonások mutatják, de mindenesetre még az új bekötés előtt, mivel egynehány számnak le van gyalulva a teteje. A codex más újabbkori érintésektől sem ment. Az eredeti íráson két későbbi kéz változtatgat. Az egyiknek, mely még mult századbelinek látszik, világos, a másiknak, mely csaknem mai, sötét a tén-tája. Amazzal sűrűbben csak az 1. lapon találkozunk, hol az első szó kimaradt V-jét pótolja. a zeep-ből zéep-et csinál, a kegek-et, bodok-ot kedek-re boldok-ra változtatja s több efféle hiábavalóságot művel. Szerencsére hamar megúnja a dolgot. A másik azonban, mely nem tudja túrni, hogy a hol ma á, é, ó szokásos, ott a, e, o legyen, következetesen az utolsó lapig üzi haszontalan-kodását. Minthogy Rómer másolata az előbbit tekintetbe veszi, az utóbbit meg nem, azt kell következtetnünk, hogy ez már 1834 után moeskolta be a codexet. Ki hinné, hogy régi kézíratainkon még a legújabb időben is merjen valaki ilyest elkövetni!

Guzmics azt állítja, hogy codexünk «nem is azon egy kézzel van írva»; de arra, hogy hány kéz munkája s hogy melyik mit írt, csak határozatlanul felel. Annyi bizonyos, hogy az írás sokszor és feltűnően különbözik. Nagy apróval, egyenes dűlttel, ritka sűrűvel, gondos hamarossal váltakozik. Még élesebbnek mutatja a különbséget, hogy mindannyiszor a ténta és papiros is más. Természetes feltevés tehát, hogy itt több kéz működött. De ezzel szemben megfontolandó, hogy e különböző írások közé az évszámok csálhatatlan tanúsága szerint hosszú szünetek esnek. A codex három év munkája. Az évszámmal egybevetve a papirost, téntát és írást a 171. lap elejétől a 292. végéig terjedő rész 1530-ból való; legalább is egykorú vele a 337. lap elejétől a 352. végéig terjedő rész, s ugyan ez időből származónak kell lenni annak is, a mi a 31.

elejétől az 58. végéig foglal helyet; a 29. lap végeig valamint az 59. elejétől a 90. végéig írottak 1531-ből valók; ugyan ez időre tehetők a 293. lap elejétől a 336. végéig s a 353. elejétől a codex végéig írottak; végre a 91. lap elejétől a 170. végéig terjedő rész 1532-ben készült. Az meg tagadhatatlan, hogy a különböző idő s a megváltozott kedv egy embernek is tetemesen meg tudja változtatni az írását. Nem kell tehát okvetetlenül több kezet sejttenünk. Hogy pedig itt nem is szabad, arra három dolog utal. Először az egész codexben elejétől végig nincs semmi nyelvbeli eltérés; másodszor a helyesírás a legapróbb részletekig mindig ugyan az; harmadszor az írás vonásai állandóan azt az egy individualis sajátsgot mutatják. Különösen ez utóbbi miatt nem sikerült Guzmicsnak a több kéztől származónak látszó írások szoros megkülönböztetése. Az én véleményem szerint tehát a codex hosszú szünetek és megváltozott kedv folytán különböző írással ugyan, de egy kézzel van írva.

A jámbor író, a ki szép szokás szerint ájtatosan «aue mariat ker» (29. és 81. l.), szerzetes pap volt, mivel két helyen (104. és 128. l.) Jo attyamnak szólíttatja magát. Hogy pedig Ferencz rendinek kellett lennie, az abból látszik, hogy valamennyi szent közül csakis szent Ferenczet mondja attianknak (348. l.). Legendáján, példáin és imádságán kívül prédikációit is mind olvasmányoknak szánta. Mutatják az olyan mondásai mint: «holot mint elt legön megh irtam az annunciaciorol ualo predikacioba» (417. l.), «a mit Im irando wagók: neem gakortha haliatok» (125. l.), és «Minemő uot keghek az ziz maria teftebe: az zileteleről ualo predikacioba megh irom» (264. l.). Hogy könyvét nőknek, határozottan szólva apáczáknak írta, olvasmányai tárgyán kívül kitűnik abból is, hogy lectrixet (81. l.) és peccatrixet (399. l.) emleget, hogy olvasóit számtalanszor hugaimnak, sokszor zyzeknek (pl. 12. lap), Criftus iegőfynek (60. l.), és zyz mariat az tyztaslagba mind halalik kőuetőknek (101. l.) szólítja. Hogy pedig codexünket csakugyan apáczáknak kellett birniok, arra biztos adatunk van. A 107—108. lapon ugyanis eredetileg ez volt írva: «ezert oluastatik Amaz egh apačarol: ki nem uala ketlegős: fem ragalmazó: fem alnok: mint nemelek kőzōletők»; de a kőzōletők szó más

téntával majdnem olvashatatlaná van téve. A törlés csak apáczá-
tól eredhet, mivel a közöletők apáczáról apáczáknak szóló mondat-
ban másra nézve nem lehetett sértő. Úgy látszik clarissaké volt,
vagy legalább ilyeneknek volt szánva, először azért, mivel a «bodog
zent ferenc attiank» kitétel alkalmasint nem csak az íróra, hanem
az olvasókra is vonatkozik, és másodszor, mivel a szerzetesek,
mint az Érdy Codex írója is tette, rendesen a maguk szerzetebeli
apáczák számára irtak. Hogy melyik kolostor birta, arról nincs
adatunk, valamint arról sincs, hogyan és mikor került Tihanyba.

Még az a kérdés támad, hogy szerzetesünk prédikációi és
egyéb olvasmányai eredetiek-e vagy fordítások? Már tömérdek sok
latinismusa is az utóbbi vélemény mellett szól. Még inkább pedig
gyakori latin idézeteinek természete, melyek legtöbbszörre nem
sentenciák, hanem a magyarral kétségtelenül azonos latin szöveg-
nek apró foszlányai. De codexünk még fordításnak sem eredeti,
hanem csak másolat. Mutatják az olyan törlései, mint a 149., 184.,
253. és 328. lapon, melyek csak vigyázatlan leírásból származ-
hatnak, valamint az olyan íráshibái, mint halot (22. l.), uigazet
(84. l.), fwthok (102. l.), tané (205. l.), hattya (224. l.), hatuan
(288. l.), auito (293. l.), menekzők (324. l.), Nekiet (329. l.), hælók
(hallok), uigazek, fwthok, tanaé, haytta, haituan, auitę (auitus),
menekzót, Nekiék helyett. A halot, uigazet, Nekiet, menekzők
olyan eredetire mutat vissza, melyben a szók végén k helyett c
volt írva. A leíró aztán sietségből hol ezt t-nek, hol meg emezt
c-nek nézve, c vagy k helyett t-t, t helyett meg k-t írt. Minthogy
codexünkben az ilyen hiba ritkán találkozok, valószínűnek tartom,
hogy olyan munkából van másolva, melyben a szóvégi c-nek k-ra
változtatása már megvolt, következésképp azok a hibák is előfordúl-
tak, vagyis hogy olyanból van leírva, mely maga is másolat volt.

A **Kazinczy Codex**, mely e nevét «Kazinczynak a régi
m. irodalom körüli érdemeiért» Toldytól kapta (Ó- s középkori
magy. irod. tört. II. köt. 92. l.), papírosra írt kis nyolczad rét
kötet. Írása, az üres lapokra utólag bejegyzett tíz parancsolatot
kivéve, mind végig rideg barát gót. Főrészeiben három férfikéz
munkája. Az első a 136. lap végéig terjedő részt, tehát az egésznek

több mint két harmadát; a második, melynek írása az elsőéhez nagyon hasonló, csakhogy gyakorlatlanabb, a «zep predicaciot Az zent tyztafagrol» és «zyz zent urfula azzon eletet»; a harmadik, mely leggyakorlatlanabb, a feltámadásról szóló részt írta. Az első kéz írása, mint az 1., 38., 58. és 136. lap arabs évszáma mutatja *, 1526-ból; a másodiké, mint a 166. lapon hasonlóképen arabs számmal van kitéve, 1527-ből; a harmadiké mint a 202. lapon szóval van elmondva, 1541-ből; a második és harmadik kéz írása közé eső tíz parancsolat pedig csinos folyó betűivel legfeljebb a XVII. századból való. A legutóbb említett hasonlít a Thewrewk Codex azon részének írásához, melyben a «Mind Szent Apostolokhoz Rithmusokban foglaltatot ayétatos Imadsagh» van.

Codexünket legelőször Horvát István ismertette a Tud. Gyűjt. 1836. XII. kötetében s egyszersmind 1. lapjáról Kis Jánosnak ajánlva hasonmást is adott. Horvát csak általánosságban mondja, hogy Vitkovics Mihály «Egerben akadott» rá; hogy kinél, nem említi. Ily határozatlanul felel e kérdésre a Vitkovics Codex ismertetésében is (Tud. Gyűjt. 1836. XI. köt.), a hol így szól: «Ezt, s még egy másik magyar kéziratot» (a mi Kazinczy Codexünket), «a ditső hazafiuságu Vitkovics Mihály, kedves emlékezetű Barátom, Egerből, szerette születése helyéből, esmértette meg velem 1803-dikban, s hozzám viseltető szíves hajlandóságból mind a kettőből saját kezével höszzszabb töredékeket leirt azonnal számomra, mellyek most is gyűjteményemben vagynak. Tudósíttatván általam a találmányról Révai, mindent elkövetett a két régi Magyar Kézirat lemásoltatása miatt, s boldog emlékezetű Mészáros György Egri jeles Egyházi Férfiu gondoskodásából Augustus 20-dikán 1804-dikben kezéhez is nyerte azon Másolatot, mellyet

* Az 5 mindannyiszor olyan jeggyel van kifejezve, mely nagyon hasonlít a mai 7-hez, s így lehetne az évszámot 1726-nak is olvasni. De ez ellen nemcsak az írás sokkal régibb caractere szól, hanem az is, hogy a Horvát Codex 249. lapja jobb szélére XXIII. és XXVI. közé írt, tehát kétségtelen 25-ben is az 5-öt az a 7 alakú jegy fejezi ki. Egyébiránt már régen 5-nek ismerte volt föl a diplomatikában kitűnően jártas Horvát István is (Tud. Gyűjt. 1836. XI. köt. 92. l.).

olly nagy hévvel kívánt. Nem állíthatni tehát helyesen, hogy Révai e két Magyar Régiséget (Kassay József, Magyar-Nyelvtanító Könyv S.-Patakonn, 1817. 8-o Előszó, 14. lap) nem is esmérte volna, s róluk nem is hallott volna valamit». Vitkovics töredékes másolatát, melynek Horvát István könyveivel s kézírataival a magy. nemz. Muzeum könyvtárában kell lennie, nem láthattam. A másik, melyet Mészáros Révai számára készíttetett, később Horvát István birtokába ment át, s innét szintén a Muzeumba jutott, a hol 470. Quart. Hung. alatt található. Ebből hiányzik szent Elek élete, a tíz parancsolat s a feltámadásról való tanítás; szent Orsolya élete meg szent. Barlaámé és a szent tisztaságról szóló prédikáció közé van vetve. Értéke csak annyi, hogy valaha Révaié és Horvát Istváné volt. Teljes és pontos másolatot készített Gyurikovics István 1854-ben a magy. tud. Akadémia számára.

E codex múltjából csak még azt az egyet tudni, hogy régen ten valamely pozsonyi kolostoré volt; mert hártýaborítékán «Conuentus posoniensis» szavak olvashatók. Egerből, nem tudni hogyan s mikor, Jankovich Miklós gyűjteményébe s ennek megvétele által a Muzeum könyvtárába került, a hol «Szent beszédek és legendák 1526—1541» nevezet és 22. Duod. Hung. szám alatt őrzik. Mostani sötét barna bőr kötését is itt kapta. Régi megsárgult pergamén kötéséből meg van tartva az első tábla külső és belső borítéka. A külsőn nagyon halvány ténájú MDCXXV évszám és a fentebb idézett «Conuentus posoniensis» szavak vannak, a belsőn «Ao. 93 20 July» és «Eben az könibe vagion fz Barlam es fz Jofafat elete fz Vrfolai fz Alexiusfy» olvasható. Az utóbbi mint Horvát is mondja, «aszszonyi kéz» írása. A codex belsejében is találkozik későbbi kéz nyoma. Az 57. lapon ugyanaz, a ki az 54. és 55. lapra írkált, az onokad szót kitörülte és a jobb szélre azt írta, hogy «öczed». Az 58. lap «ég aue mariat ker aky írtha» szavai mellé alkalmasint XVII. századbéli nőkéz sajnálkozva azt írta, hogy «fegeni». A 137. lapra egy nagy A van rajzolva. A 171. lapon a harmadik kéz «ihus maria feta Anna» szavai alá Jankovich ezt írta «1541 A Fel-támadásrol írtt rövid Munka». A 203. lapra fölül nőkézzel «† Jezus Maria» s alább legfeljebb mult századi férfikéz-

zel «Egész világi boldogságoknál boldogságosb, az lölki dolgokban egyedül foglalatoskodnyi; így írta meg Eugenius P. Ser-mone pp:» van írva. A 204. lapon «Fiat uolluntas tua» olvasható. Megjegyzendő még, hogy a 138. és 172. lap egészen üres, vala-mint hogy a 48. és 49. lap közt két levél hiányzik. A 202. lap «ez wttan Immar kôwetkôzik az iras az iftennek rettenetôs itteletirôl» szavaiból azt lehetne következtetni, hogy a codex hátul csonka. De mivel e lap alján kilencz sornyi szabad tér van s eredetileg még a következő levél is üresen volt hagyva, nyilvánvaló, hogy az az ígért írás nem elveszett, hanem elmaradt.

Az első író, minthogy a 35. lapon szent Margit életét így fejezi be: «ihs, maria, zent ferenç» világosan Ferencz rendi szer-zetes volt; így hihetôleg a másik kettô is. * Hogy pedig könyvüket mind a hárman apáczáknak szánták, mint frater Jeronimus is a szomszéd monostorbeli «zyznek gakorta zeep imadfadgokat ir-uala: es zentôknek eletet» (62—63. l.), azt számos adat bizonyítja. Az első hugaimnak (59. l.), zyzeknek (131. l.), Criftus iegôfflynek (62. l.) szólítja olvasóit s búzditja, hogy szent Jeromosnak szolgál-janak és képét czellájukban tartsák (38. l.). A második és harmadik is hugaimnak (150. l.), zyzeknek (155. l.), és Criftus iegôfflinek (187. l.) mondja. Számba véve, hogy a fentebb. idézett frater Jeronimus olyan apáczának írt «zeep imadfadgokat es zentôk-nek eletet», a ki vele egy szerzetből való volt, valamint hogy az Érdy Codex írója, mint maga megvallja, saját szerzetebeli nők számára készítette prédikációit, azt gyaníthatjuk, hogy a Kazinczy Codex úgy mint a Tihanyi is clarissák számára készült. Hogy pedig apáczák bírták, arról tanúskodnak a benne találtató nőírárok.

Csak még azt kell megemlítenem, hogy ez a codex sem eredeti, hanem másolat, vagyis hogy írói nem egyszersmind fogal-mazói is. Kiténik ez a 11., 17. és 101. lap törléseiből, melyek

* Mellékesen akarom itt megjegyezni, hogy a harmadik író milyen naiv ember. Kétszer is (186. és 194. l.) irat szent Pállal a korinthusiak helyett — a korontál tótoknak!

részint vigyázatlan leírásból, részint nem értésből származnak, valamint a kyedelve (hyedelve, 24. l.), hathatna (haithatna, 36. l.), cuftus (cuftos, 75. l.), mellék (mellét, 114. l.) és zentöbet (zentöbek, zentöbbek, 152. l.) íráshibákból is. Ugyan abból az okból, melyet már az előbbi codexnél fejtegettem, alkalmasint ez is másod vagy harmad rendű másolat. Végül még azt is megjegyzem, hogy e codex néhány darabját, úgymint sz. Margit, sz. Anna, sz. Barlaám, sz. Elek és sz. Orsolya életét Toldy Legendatára I. kötetébe szánta, de e kötet nem jelent meg.

A **Horvát Codex**, mely e nevét Horvát Istvánnak «a régi m. irodalom iránti érdemeiért» Toldytól kapta (Ó- s középkori magy. irod. tört. II. köt. 91. l.), rideg barát gót betűkkel jó erős papirosra írt nagy nyolczad rét kötet. Hogy mikor készült, azt a 220. lapon maga az író adja tudtunkra e szavakban: «Vegez-tetet ez kevnv hetfevn zent fimon es zent iude eftyn. vr zvletety vtan. Ezer. Evt zaz. huzon keet eztendevben», melyekhez nyom-ban más kéz ezt írta: «ug mint 1522 eztendevben». Legelülről Révai (Antiquitates Lit. Hung. I. köt. 27. l.) csak egy levelet tart elveszettnek. De számba kell venni, hogy az «iften fyanak teft felvetele» bevezetéséből csak egy pár sor hiányzik. A kiegészítés tehát legfeljebb féllapot fogyasztana, s így még másfél lapnyi tér maradna, melyre valami teljes egészlet nem gondolhatunk. Ha pe-dig töredékkal töltjük meg, akkor hézagot hézaggal pótlunk. Még erősebb ellenvetés, hogy a mostani első terniónak semmi hia, azért a pusztulás 12 levélnél vagyis egy terniónál kevesebb nem lehet. De még ennél is többnek kell lenni. A codex első táblája belső borítákára ugyanis XVII. századbéli nőírás így adja a könyv tartalmát: «Szent Christinay Nagi Boldog Aszoni Az Szerzetes Eletrül ualo Iras». Megjegyzendő, hogy a «Szent Christinay» szavakat semmi sem előzhette meg, mivel a boríték felső vége két ujnyira üres. Az elveszett leveleken tehát vagy szent Krisztina élete vagy ezt magában foglaló prédikáció és az «iften fyanak teft felvetele» bevezetésének kezdete volt. Erre a codex egyéb darabjainak hosszúságát véve mértékül, egy egész ternió sem elég. A 200. lap után is egy írásos, a 220. után pedig egy üres levél van

kiszakítva, s úgy látszik, hogy a 268. és 269. lap közt is egy vagy több levélnyi hézag van; mert a Krisztus szeretetéről szóló résznek nincsen címe, s ha nem is mondat, de minden esetre fejezet derekán kezdődik. A végét azonban maga az író hagyta el; mert a nehezezt szó, a melylyel az írás megszakad, a levél innenső lapján van, a túlsó meg már üres s még két üres levél is következik utána.

E codex Jankovich Miklósé volt s a gyűjtemény megvételével a nemzeti Muzeum könyvtárába jutott, a hol most «Egyházi beszédek 1522» nevezet és 336. Quart. Hung. szám alatt található. Kötése, mely czifra nyomású bőrrel bevont fatáblákból áll s két pár kapocs maradványait viseli, régi s ki van javítva. Eredetileg úgy látszik természetes hártya színű volt s csak kijavítás óta van sötét barnára festve. A levelek szélein aranyozás és berótt diszítés nyomai látszanak. Az első tábla belső borítékán, a melyen a már fentebb közölt régi tartalomjegyzék van, valaki 1720-ban kiszámította, hogy a könyv 198 éves. A codexben sok betöltetlen helyet találni. Így a 220. lap után egy, a 104. után tíz, a 274. után két levél, vélamint az utóbb említett két lap is egészen üres. A 220. lapon csak négy sor van s a 268. lapon sincs több ötnél, melyek után Jankovich ezt írta: «Következik Szivre ható Imádság az Új szerzeteseknek Szent Bernard Mondásainak be tellyesítése végett». Hogy a hiányzó részeknek már e század eleje előtt kellett elveszniök, arról tanúskodik az, hogy Révai, a ki Jankovich szívességéből még 1803 előtt használta, s Horvát István szerint (Tud. Gyűjt. 1836. VIII. köt. 109. l.) egészen le is másolta, csak mai állapotában ismeri codexünket (Antiquit. 27—28. l.). Megerősíti ezt az a leírás is, melyet Horvát István (i. h.) az első lap hasonmásával diszített ismertetésébe Révainak «nála találtató hív és tsinos» másolatából vett át. E leírás kevés jelentéktelen eltéréssel ugyanaz, mely az Antiquitatesben is olvasható. Révainak említett másolata Toldy szerint (Ó- s középk. magy. irod. tört. II. köt. 91. lap) Horvát István könyvtárával a Muzeumba jutott, a hol azonban hiába kerestem. Gyurikovics István is készített másolatot az Akadémia számára.

Codexünket egyetlen egy kéz írta, még pedig ugyanaz, melytől a Cornides Codex (sajtó alatt a Nyelvemléktár VII. köt.), szent Domonkos élete és magyarországi szent Margit legendája is származik. Ez író Horvát és Toldy Domonkos rendi szerzetesnek mondják. Állításuk nem szorúl hosszas igazolásra; mert a ki szent Domonkos és a Domonkos rendi szent Margit életét írta s így két munkával is iparkodott e rend dicsőségét növelni, csakugyan nem lehetett más. Hogy szent Bernátnak a szerzetes életéről szóló mondásait közli, abból kitűnik, hogy könyvét szerzeteseknek szánta, de hogy férfiaknak-e vagy nőknek, azt olyan általános megközlítéseiből mint hyv lelek (197. l.) és zeretevym (213. l.) nem lehet megítélni. Úgy látszik azonban, hogy nőknek, mivel könyve, melyet az első táblája belső borítékán levő nőírás szerint apácázák birhattak, legnagyobbbrészt két Mária prédikációból áll s elején valaha szent Krisztina élete volt. Az egész munka latinból van fordítva. A 142. lap vége felé az író maga utal arra, hogy nem ő, hanem más a szerzője. Az első prédikáció, habár sok tekintetben változtatva, megvan a Tihanyi Codexben is, a második mind ebben mind a Kazinczy Codexben található. Hogy a közölt daraboknak az író előtt nem eredeti latin, hanem már magyar szerkezetben kellett feküdniök, az világos a 11., 15., 43., 51., 135. és 137. lap törléseiből és a bochak (bochac, 16. l.), ev (en, 20. l.), feltette (felette, 195. l.), volna (vona: voná, 216. l.) íráshibákból. Codexünk tehát nem az eredeti magyar fordításokból, hanem csak másolatokból áll.

A három codex ismertetése után annak kijelentésével tartozom, hogy minden, még az íráshibák is híven vannak közölve s hogy a javítást nem a másolatok, hanem az eredeti kéziratok szerint végeztem. Sajtóhibák minden igyekezetem ellenére ezuttal is maradtak. Ezek, mindjárt kijavítva közölve s az első számmal kiadásunk lapját, a másodikkal pedig ennek sorát jelölve, a következők: 89, 11 erről; 93, 14 binnek; 94, 6 embör: mihelt; 103, 12 miraitunk; 106, 34 monga; 131, 18 ó hord uala. fat ó; 143, 17 tribulart; 149, 6 ipsam mori; 170, 32 ziiz maria; 182, 20 kózotte: es; 184, 28 nózolat, 33 angálokes; 185, 7 papy feiedelöm; 199, 19

istennek előtte: ákorlatos; 206, 37 korporalokat; 232, 34 teuð-
lögne: talala ég zégén; 235, 35 ezôn kepen; 239, 27 megh ||;
278, 14 bynnek zepplevye; 291, 1 teftnek; 349, 4 XXIII; 351, 8
iuevltéz. Több aligha maradt, mert a szedést háromszor s a kész
nyomtatványt még egyszer gondosan betűről betűre összehason-
lítottam az eredetiekkel. Kérem az olvasót, hogy a kijelölt fogyat-
kozásokat használat előtt kijavítani szíveskedjék.

VOLF GYÖRGY.

TIHANYI CODEX.

Vrnak neube kezdetik az zent zeretetről: egh
zeep es aietatos predikacio

Vg ir zent pal apaftal: korintombelieknek irt elfő leuelenek
tizőnharmadik rezebe *Nunc autem manet fides: spes: et charitas:*
tria hec: maior autem horum est charitas: Maftan kegek megh ma-⁵
rad hit: remenlek: es zeretet: Nagob kegek ezőknél az zeretet:
Az bodok zent pal apaftalnak ez mondasza melle: Imeleten kerdeft
tehetne ualaki: Valion miéoda lelki Iozagh az: mef az thőb lelki
iozagnál nőmőfb: es dragalatofb? ezt igőn Io megh tudnotok:
hog enőlkőgetők ez nőmős dragalatos kenőth megh kerefnőtők:¹⁰
Votak azért nekiek: kik azt montak: hog az tőb lelki Iozagok között
nőmőfb es dragalatofb az [hit] «alazatosfagh» mert ő mindőn
lelki Ionak gőkkere: de ezőknek mondaszok hamis. mert az alaza-
toffak egőt megh maradhat az halalos binnel: erről monda zent
lelők iften: az bőcnek zaia attal «*ecclesiastici decimo nono*» uagon¹⁵
ki magát calarfagal alaza megh: es az v belfői tellesők alnokfa-
gal: Nekiek touaba azt montak: hog az tőb lelki Iozagok között
nőmőfb az hit: || ezők az ő mondaszokat bizonyutottak imezel:²
mert az hitnelkil fenki nem iduőzölhet: de ezőknek mondaszokes
hamis: Mert az hit megh az gonozokba es talaltatik: főt megh az²⁰
ördögőkbe es: erről ira zent Iakab apaftal. «*Iakobi secundo*» az
ördögők hyzik es rettögik: tudniamint az iftent. Nekiek to-
uaba azt montak: hog az lelki Iozagok között nőmőfb az bőce-
fegh: ezők az ő mondaszokat bizonyutottak imezel: mert salamon
kiral mindőn zepsegnek fölőtte zerethe őtet: de ezes hamis: mert²⁵
ez uilagy bőceffegről: ug ir zent pal apaftal: Ez uilagnak bőceff-
sege balgataksfagh iftennel Nekiek touaba azt montak: hog az
lelki Iozagok között nőmőfb az zyzelek: ezőknek mondaszokat bizo-
nutottak ezel: mert az zyzelegh angáloknak hūga: de ezőknek
mondaszokes hamis: Mert megh embőr cak zyzeffegél el karhoz-³⁰

hatik: erről monda zenth gergöl doctor: mikepen az lampas az olainalkil nem uelagofut: ezönkepen az zyzefek iftennel nem kedues az egeb Iozagos miuelködetőknel kyl: touaba nekiek azt mondottak hog az lelki Iozagok között nömöföb az remenfek. ezökes az ő mondafokat bizonutottak || Iob patriarkanak mondafaua: ki ug monda: ual remenfegöt es [Iöc] Iwé az örök eletre: de ezöknék mondafokes hamis: Mert ug monda dauit az zotar könbe: *spes Impiorum peribit*: az kegötlenőknek remenfegök el vez Nekiek touaba azt montak hog az lelki Iozagok között nömöföb
 10 az bekefegeh. ezökes az ő mondafokat bizonutottak urunknak mondafaua: ki ug monda: zent mathe iria: bodokok az bekeffegöfök: mert ök iftennek fianak hiuattatnak: de ezöknék ueleködeffök: es mondafok [es] hamis: mert mint ez ede fel megh mont Iozagokal egöt megh maradhat az halalos bin: ezönkepen ezzel es: erről ira
 15 zent Ianos euangelifta: ifteni titkoknak latafarol irt könuebe: iftennek mondafa: bekefegöt uallaz: es zenuedel az en neuemert: es el nem fogatkozal: de ellenöd imezt uallom: mert az elfö zere-tödet el hattad te hat örök mindönható Io iften: ha mind ez fölöl megh mondot lelki Iozagokal: az halalos bin egöt megh
 20 maradhat: micoda lelki iozagh az: kihöz az halalos bin femikepen nem ferheth: es mel az töbinel nömöföb es dragalatofb: Byzon
 4 ha megh akariatok tudnotok: nem egeb: hanem || az zent zere-teth: kiröl ug ir zent pal apafstal: korintombelieknek irt elfö leue-lenek tizön harmadik rezebe *Si linguis hominum loquar et angelo-*
 25 *rum* ha emböröknek es angaloknak neluökön zoliak: zeretetöt kegek ne ualiak: uágok mint az zolo eré: es az pengö cimbalim: es ha ualanam az Iöuendö mondafnak malaztiat: es tudnek mindön titkokat: es mindön tudomant. es ha uona ol hitöm: hog he-
 30 get heleröl maf herre uihetnem: zeretetöt kegek nem uallanek:
 30 femi uágok: de ha megh mindön Iozagomat adnam az zegenőknek: es testömet adnam tizönualo megh egetefre: zeretetöt kegek nem uallanek: semit neköm nem haznalna: Vg mond touaba rola zent agofton doctores: Valaki az zent zeretetnek regulaia zerent el: eth ez uilagon: nem mondattatik ez embörnek: sem angalnak:
 35 de iftennek.

Hogh kegek az zeretet legön mindön lelki Iozagnal nömöföb: es dragalatofb: megh bizonuttatik okkofsagokal es előzör *ratione finalitatis* az uegnek okofsagaua: melnek megh ertefere uegetök

az pogan böchnek mondatat: Vg mond ő: Nőmöfb az Vegh mind azoknal: melek zöröztettek az uegre: Ez mondatnak megh ertefere peldat uehettők: az egefsegről: es az vr||uofsagrol: miért zörözte-5 tik az vruofagh: nem egebert: hanem az ő uegeiert: az az egefsefert: mert az uruofagnak uege az egefsegh: hat Iob az 5 egefsek mindön uruofsagoknal: De az zent zeretet mindön Iozagoknak uege: mint zent pal apastal iria: timoteus pispöknek irt első leuelenek első rezebe: hat ő mindön lelki Iozagoknal nőmöfb es dragalatofb Mafoéor az közelletelnek okoffagaua: mert az harom ifteni iozagok: tudnia mint az hit: remenfegh:10 es zeretet: közelben uannak istenhöz: hod nem mint az több lelki Iozagok: ezért mert az ifteni Iozagok: iftent önnön magat nezik: ez harom Iozagok között kegek: az zeretet Ionkab nezy iftent: közelbenes uagon istenhöz: ezért mert az ilten zereteth. mint zent Ianos euangelista iria: hat ebből köuetközik: hog az zent zereteth 15 mind az ifteni Iozagoknal: es mind az több lelki Iozagoknal: nőmöfb es dragalatofb, H a r m a c o r az eköfsefnek okoffagaua: mert az oletan Iozak: mel egebeknek eköfseföt ad: az többinel nőmöfb es dragalatofb: de az zenth zeretet az: mel mindön lelki Iozagoknak eköfseföt ad: mert miken az ekös ruha: megh eköföt em-20 bört: ezönken az zenth zereteth az lelki Iozagokat: hat az többinel Nőmöfb es dragab: || N e g e é o r az megh maradatnak 6 okoffaganal: mert az olietan Iozagh az több iozagoknal nőmöfb: amel touab megh marad: de az zent zeretet touab marad mind az hitnel: mind az remenfegnel: Mert az hit menorzagba nem lezön: 25 amit maft hitunkel hyzunk: ot zömeinkel lattiok: az remenfegh sem lezön: mert amit maft remenlunk: azt menorzagba niluan ualok: de az zent zereteth öröke megh marad: erről ira zent pal, az zeretet soha el nem fogatkozik: Az zent zeretetnek azért meltofsagat megh gondoluan az hugo neuő doctor: ugmond rola O 30 z e n t h z e r e t e t nem tudom mit mongak az the diceretödről egebeth, hanem cak ezt: hog iftent menorzagbol le hozad: es az embört ez födről menorzagra fel emeled Vgmond touaba rola zent agofton doctores: cak az zereteth az: mel megh gőz mindönöketh: es ualaholot leend hoza uonzon mindönöket: ugan ezért 35 mindön lelki Iozagoknak kiralne azzoña

Mafoéor bizonytatik hog az zent zeretet az több lelki Iozagoknal nőmöfb: es dragalatofb: zent irafokal Előzőr azért

hozom ez melle urunknak mondatat: ki az zent euangeliomba ki
 monda: hog' leg' elfo' es nagob parancolat ez: hog' zerefok iftenon-
 7 ket: telles ziuonkel: telles lelkunkel: es || telles elmenkel de
 mondhata ualaky Imez harom kozol: melikert tartozom en
 5 Ionkab iftenomet zeretnom: Azerte hog' teromtot: Auag' hog' megh
 ualtot: auagh kegek cak az o felfegos Io uotaert: ez kerdesre felel
 zenth tamas doctor es ugmond: zeretnunk az iftent azerth hog'
 teromtot: ez az természetzerent ualo zeretetot nezy: Mert mindon
 embor természet zerent zerety azt a kitol uagon: mint az fiak zile-
 10 ioket: touaba zeretnunk az iftent azert: hog' megh ualtot: ez az
 hala adast nezy: mert hala adassal tartozunk o fellegenek rola:
 De zeretnunk az iftent az o Iouotaert: ez az tekelletos zent zere-
 tet: Mem kel azert iftenth ugan attaliaba azert zeretnunk: hogh
 teromtot: sem azert hog' megh ualtot: de cak az o uekhetetlen
 15 nag' Io uotaert: ug' hog' ha niluan tudnok hog' iften el karhoztat:
 meges kellene zeretnunk: ig' zerethe az iftent az bodok zent
 agofton doctor: kirol ug' oluastatik *cum beatus augustinus semel*
oraret dominum in sua cella Mikoron az bodok zent agofton eccor
 cellaiaba urat Imadna: neki ielonok urunk Criftus es monda neki:
 20 Agofton zereche engomet: kinek monda az bodok zenth agofton:
 tudod uram mert zyuem zerent zeretlek: tehat moda neki urunk:
 8 Mongiad megh agofton: mikepen zerech: kinek || felele zent
 agofton es monda: ug' zeretom en the felfegodet: az the Io uotod-
 ert, hogha en bennem mine tetemek uanak, ezok mind aran ger-
 25 tak uonanak: es bennem mine uer uagon: mind dragalatos bal-
 samom uona: ezoket en felfegodnek tisztiffegodre mind megh
 egetnem ezt haluan urunk monda esmet zent agoftonnak:
 ennel Ionkab nem zereche agofton: Monda esmet zenth agofton:
 ol igon zeretom en te felfegodet: hogha enbennem mine erek uan-
 30 nak: ezok mind aranbol zot kottelek uonanak: ezokel en ol igon
 hozam kotoznelek: hog' oroke soha toled elne zakathatnek kinek
 monda harmacores Megh ennel Ionkab nem zereche
 agofton: tehat monda zent agofton: mith monthatok mennek es
 fodnek teromtheie: ki mindon emboroknek zyuoknek titkokat at-
 35 tal latod: ol igon zeretom en the felfegodeth az the nagh: es uek-
 hetetlen Iouotodert: hogha lehtefegos uona ez: en iften uonek
 mikepen te az [es] uagh: es [en] te embor uonal: mint en az ua-
 gok: az en iftenfegometh nekod adnam: hog' iftenlennel: mint mon-

dam mert az uagh. es en embör lennek minth azes uagok. ezt haluan urunk: el enezek oztan zenth agoftonnak előle Azert mondam az Io köröztinnek az iftent: cak az ő Io || uotaert kel zeret-⁹ nie to uab'a h o g h az zent zeretet legön mindön lelki Iozagoknal nömöfb: es dragalatosfb: byzonuithia zent Ianos euangelifta es: 5 elfő leuelenek negedik rezeben: es ugmondrola: Az iften zereteth: es ualaki lakozik zeretetbe: iftenbe lakozik es iften ő benne ugmondrola zent agofton doctores: Nem az lelki ioknak fok zami. nem az időnek huzo uota: de az zereteth neueli az erdömöt: mel zent agoftonnak mondasabol uehetők: hog az ki zeretetbe uagon: 10 többet erdöml iftentől eg misfet haluan: hodnem mint aki annal kil uagon: zaz ezört hallana: Vgan ezönkepenaki eg aue mariat mond zeretetbe: erdömöfb: hodnem ha zaz ezört mondana annalkil: Erdömöfb touaba zeretetbe eg napot böitölnie: hodnem ha zaz ezört eztendöket bitölne annal kil: hat nömös Iozagh az zent ze-¹⁵ reteth to u a b a u g h mondrola zenth bernard doctores: Mikepen az aran fölöl mulat dragafagaua mindön ercöketh. ezönkepen az zent zeretet: mindön lelki Iozagokat: es mindön kazdakfagokat. Vgmond touaba: Mikepen az zep ruha. az testöt codalatos kepen megh eköfitti: es az draga kö az aran göröt: ezönkepen az zenth²⁰ zereteth az lelköt zent ieronimus doctor es zolrola es vgmond: Mikepen az zereteth nem uallo előt: menorzagnak kapuia be tetetik. ezönkepen az zeretet uallo előtt: megh nit||tatik ug-¹⁰ mond zent amburuf doctores rola: Mikepen ez testi tyz: mindön rofdat megh emezt: ezönkepen az ifteny zeretetnek tyzye: az²⁵ binnek mindön rofdaiait embörből ky rekezti O a z e r t h dragalatos gónzöm zent zeretet: bizonaua the uagh az: ki minket menorzagra be uiz: the uagh az: ki miuelunk iftennek titkait megh ertetöd: es uelunk megh fogattatöt mi legön az hozufagh: zelöffegeh: magafsagh: es mellegeh: mint zent pal apaftal iria: the uagh touaba az: ki³⁰ nekunk az penitencianak utat edöffe tezöd: zent agoftonnak mondafa zerent ki ugmond: aki nem zereth ez nem mulkalkodik: Mert mindön munka az nem zeretöknek nehez: cak az zeretet az: mel az neheffegnek neueth nem esmery: ugmond meges o zent zeretetnek igaia: mel kinen terhelz megh: Mel edöffön kötöz megh: es³⁵ mel iduöffegegöfön uigasztaz megh: Mert az zeretet nem esmer keleröfegöt de edöffegegöt: az zeretetnek azert huga az edöffek

harmaéor bizonutatik hog az zent zeretet az töb

lelki Iozagoknal nômôfb es dragalatosb példakales: ugan ezert
 embörnek idueffegere igön zikfegös «pelda» elfö peldank uagon
 efaulról: kiröl ug ir zent pal: fidoknak irt leuelenek tizönkettöd
 11 rezebe: || efaul az penitencianak gömöchet megh nem talaia:
 5 sem bineinek böcianattiat nem uehete: Iollehet kön hullataffaif
 kerefte legön: oka ennek ez: mert nem bankodek bineiröl ifteni
 zeretetből: de pokolnak kenaitulualo felelmebe «pelda» Ma f
 peldank uagon az zent euangeliombol: zent [I] mathe iria euan-
 geliomanak XXII. Az eg emberröl: ki az calardos embörnek me-
 10 nekzöiebe be mene: es nem ualuan menekzöy ruhat: Megh kötöz-
 tetek kezei es labay: es az kilfö fetetfegre uettetek. Valon kit pel-
 daza az embör: nem egebeth hanem az zeretetnel kil elő embört:
 Mit peldaz touaba az menekzöi ruha? nem egebet hanem az zenth
 zeretetöt: uala kik azert zent zeretetnek ruhaiaual nem ötöztetik
 15 fel lelköket: ezök az calardös embörnek: az az iftennek Menei
 menekzöiet megh nem koftolhattiak «pelda» harmad pel-
 d a n k uagon az eg apaçarol: olaz orzagba azert eg kalaftoromba:
 rekeztöt apaçak lakoznak uala: az töbi közöt az egik Igön sanaru
 penitenciat tartuala: Mert ö fokat böitöl uala: fokat uigazuala:
 20 es hozan Imadkozik uala: ugannerä hog: az töb apacaktul ugan
 12 zenthnek alittatik uala: Mikoron || azert ez megh korult uona: es
 megh hot uona: es nag tiztöfsegeel testet koporfoba az zent eg-
 hazba be uittek uona: Az köuetközö eçcäka: az töb zyzek az zenth
 eghazba el be menenek: hog az test körnöl Imadkoznanak: tehat
 25 latak hat az koporfo tellefsegeel el egöt: hat az testenek es Cak az
 hamma uagon: mel uala dohos minth az pokol: Mikoron ezt lat-
 tak uona: el Iedenek: es kerek uriftent hog az ö allapattiat nekik
 megh ielöntene: tehat ime azon eiel ez zyz: nag rettenetös abra-
 zatba az feiedelm azzonnak megh ielönnek: es megh monda: hog
 30 el karhozot uona ezert: hog az töb apacakal gakortha feddöt
 uona: es neki az töb zyzeketh hamiffan gakortha be attauona: es
 ennek miatta az ifteni zeretetöt bennök megh bantotta uona. ezt
 megh monduan el enezek előle O azert zyzek: kerlek titö-
 ket tekencetök megh allapattokat: es gondoliatok megh elettöket:
 35 Ne bizzatok hozu Imadsagtokba: sem fok viz kinir böitötökbe:
 sem eiel kelestökbe: mert byzon megh ezökel nem Iduözölhettök:
 sem touaba tyztalagh tartastokba: mert ha ol tyztalagot tartana-
 tok mint az zyz maria: ha ty egmaft zoliatok: egmaft ragalmaz-

tok: egmált göllitők: byzon zeretnel kil uattok: mert zent ||
 pal monga: az zeretet nem patuarkodo: Az zeretnelkil kegek 13
 fenki iftennek zynet nem lathattia: hog' ug' legön zent agofton
 doctor mongia: Attiamfiai ualiatok az zeretetöt: kinelkil foha
 fenky iftennek zynet nem lathattia: Veffetők ueget azert az göllő-
 segnek: es egmált iftenert es iftenbe zerefsetők: es euel az bintes
 eltauoztathatiatok: iftennek zinethes megh lathattiatok amen.

De mondhatna ualaki: Im hallom en es ertöm:
 mel igön nömös iozagh az zereteth: mel az több lelki Iozagokat
 mind fölöl mulattia: de akarnam megh tudnöm es ertenöm: mi- 10
 nemö iegökből esmerhetne megh embör: hogh ha uagon ifteni
 zeretethe auagh ninchen: Ez kerdefnek megh ertefere: az docto-
 raknak mondafok zerent: imigen felelhetunk: hogh ezt embör
 imez negh iegökből esmerhetty el előzőr Az köröztien hitnek ua-
 lafanak iegeből: Mert az byzon köröztien hitnel kil Nem lehet fenki 15
 zeretethe: erről ira zenth pal: Az hitnelkil lehetetlen hog' embör
 iftennek kedues leheffön: enneten uagon hog' mind az huztok:
 eretnőkök: hittől zakattak: poganok: es halalos binbe elő körözte-
 nők. nem ualnak bizon zeretetöt Mas iegeből Az tizta es Io lelki
 esmeretnek iegeből: erről ira zenth pal apaftal: *finis precepti est cha-* 20
ritas: de corde puro: et || consciencia bona: et fide non ficta: az 14
 parancolatnak uege az zeretet: tyzta [lelky esmeretből] ziből: Io
 lelki esmeretből: es nem tettetés hitből: Valakik azert fertelmes
 lelki esmeretöt ualnak: ezök bizon zeretöt nem ualnak H a r m a d
 iegeből az iftennek parancolatnak megh tartafinak iegeből: kiről 25
 ugmonda urunk: zent Ianos euangelista iria: ualaki ualia az en
 parancolatimat: es megh tartia azokat: az aki engömet zereth:
 Vizont ualaki iftennek parancolatit nem tartia: ez bizon zeretetöt
 nem ual': akár mint monga zaiual: hogh ifteneth zerethy: erről
 ira zent Ianos: első leuelenek mafodik rezébe: valaki azt monga 30
 hog' iftent zerety: es az ő parancolatit nem tartia: hazugh ez: es
 bizonfagh ninchen ő benne: a ki kegek az ő igeieth megh tartia:
 bizonauaal iftennek zeretete. tekelletös ő benne Ne ged iegeből
 fele baratunknak zeretetinek iegeből: Mert ualaki felebaratiat iften-
 ert es iftenbe zerety: ez ifteni zeretethe uagon: valaki kegek göllői 35
 ez zeretethel kil uagon: Erről ira ugan azon zent Ianos: ualaki
 azt monga hog' iftenth zereti: attyafiat kegek göllőly: hazud ez:
 Mert ha nem zerety attyafiat kit lat: mint zeretheti iftenet kit

15 nem lat? ez neg iegökből efmerhetitök el: hogha uat||tok ifteni
zeretembe auagh nem

De monthatna meges ualaki: Im ertöm Imar az
zent zeretnek dragalatos uotat: aztes minemő iegökből efmerhe-
5 töm el: ha uagok zeretembe auag nem: de akarnam Imar megh
tudnom. ha en zeretebé nem uagok: hog kellene enneköm az
zenth zeretnek-nömös kenchet megh kerefnöm: kerlek tanulia-
tok megh: es haznaltok uele: hog azert megh ercetök: az zenth ze-
retnek megh kerefeffere: Imez hat dolgok zykegöffök elfö az
10 binöknek zorgalmatoffagal ualo el tauoztatasa: erröl monda dauit
profeta: *qui diligitis dominum odite malum*: kik zeretitök urat gölö-
letök az gonozt: Vgmond touaba zent agofton doctores: az zeretet:
es az halalos bin: egmas ellen ellenködnek: mint az viz az tyz
ellen: ha azert egiketh embör zyueböl telleffegel ki nem zaggattia:
15 az mafikat bele nem plantalhatya Mas zykegh az iftennek Io
tetemininek gakorta ualo megh emleközete: kiröl ugmond zent agoft-
on. Az ifteni zeretnek bennönk ualo fel gierztefere: es neuele-
fere: semit haznosfnak nem efmerök: mint az iftennek Io tetemi-
16 ninek megh emleközetit har mad zikfegh urunknak kena||nak
20 halalanak äietatoffagal ualo megh gondolattia: kiröl ugmond zent
bernard doctor O vram iesus: mindönnek fölötte zeretetöfibe tezon
tegöd enneköm: az kenzenuedefnek pohara: mellet az en iduöf-
fegömert megh koftolal ez melle peldatok uagon az puplika-
nus neuö madarrol: kit az aspis neuö kego igön gölöl: Mikoron
25 azert ez madar fiait ki köti: es az utan fezkéböl ki megön: az kego
az ö fezketh megh oftromlia: es fiait mind megh öldöffy: Megh
teruen ez madar: es fiait halua latuan: könöröl raitok: es annera
zereti öket: hogh mellet megh uaia: Vereth bociattia: fiainak
oztya. es aual öketh uizonth fel tamaztya. Mikoron oztian fiai fel
30 neuködendnek: a kyk közölök raitha könörölendnek: azokat az
fezőkbe magauat megh tartia: Akik kegek raitha nem könörölnek:
Mikepen halalatlanokat az fezőkből mind ki haña Valion vram
mindönható iften: lelök zerent kit peldaz ez madar: byzon nem
egabeth hanem az aldöt Criftus iefust. kit peldaz touaba az aspis
35 kego: nem eabeth hanem az ag ellenfegöt pokolbely ördögöt: ki-
ket peldaznak touaba ez madarnak fiai: feienked minketh. mit
17 peldaz touaba ez madarnak fezke: || nem eabeth hanem ez vilagot:
Mikepen azert az madarnak fiait az aspis kego meg öly: ezönkepen

mies feienked az elfő zilenknek uetkőknek miattok: mind megh
hotunk uala: de ame ez nômös madar: az artatlan cristus iesus:
kônöröluen raitunk: veret az nağ zeretéből ertunk ki bociafa:
kiuel minket az halalbol fel tamazta: ha azert latangá halalatlan-
fagunkat: mint az madar am hog fiait az fezőkből ki haña: ezön-
5 kepen minket ez uilagbol ki han: houa? az örök kenra: ha touaba
latangá hogh ötet zerettők: es neki hala adok uagunk: megh tart
az fezőkbe: az az eth ez uilagon malaztiaba: es Iöuendöbe az ö
zent orzagaba Neged zikfe gh az iftennek parancolatinak megh
tartafa: kiről ug monda urunk az zent euangeliomba: ualaki 10
tartia az en parancolatimat: az aki engöm zereth ö töd zikfe gh
ez uilagi zeretnek el tauoztatafa: Mert ug ir zenth Ianos: ha
ualaki zereti ez uilagot: ninchen az attia iftennek zeretete ö benne
ha to d zikfe gh az ifteni zeretnek megh kerefeffere: felebara-
tunkal ualo ergalmaffagh tetel: kiről ug ir azon zent Ianos: ha 15
ualaki ualia ez uilagnak kazdakfagat: es latangia az ö attyafiat
zikölködnie: es megh uonangia az || ergalmalfagh tetelt ö töle: 18
Mint uagon iftennek zeretete ö benne? ol' mint azt mondana:
minchen ez eletenbe iftennek zeretete: oka kegek ennek ez: mert
a mit az zegenel tezung urunk Cristussal tezők azt: mint ö maga 20
monda az zent euangeliomba.

hog kegek ug legön: imez peldabol Ionkab megh erthetitök
«pelda» Vg oluafatik az bodok zent erfeböt azzonrol: ki
magari királnak leanya uafa: ki hazaffagra az turingiabeli herceg-
nek adatot uala: ez az töb lelki lozagok közöt: az ergalmaffagnak 25
lozagaua Ionkab fenlikuala: Mikoron azert ecöör eg poklos ment
uona ö hoza: ki igön ruth uala es dohos uala: kezde ezön kernie
hog ötet önnön maga megh firöztene: tehat az bodok zent erfeböt
azzon: ki ifteni zeretettel teljes uafa: megh firözthe ötet: es ez-
uttan ettellel kezde kenalnia: kinek monda az poklos addek en 30
sem ezöm: sem izom mignem temagad öledbe agafhazadba be uiz:
es uradnak agara fektec ezt haluan az bodok zent erfeböt
azzon: az ifteni zeretettel megh gözzetteten: legottan fel ueue
ötet: agafhazaba uiue: es vranak agara fektete. || ezutan uranak 19
paplanaua be lepöde. O örök mindönható iften: Valion ky tenne 35
maft ezt: Ezön közbe történek vranak az hercegnek haza menie: es
ez dologrol mikoron zent erfeböt beuadolttatot uona: Megh hara-
guduan ura fegueret ragada: es agafhazaban be fyetuen: az pap-

lant az poklosrol el ranta. akaruan ötet kette uagnia l a t a a z e r t h
 tehat ágan urunk criftus iefus elfezölue fekkik : ezt latuan az her-
 cék : megh effek ziue : el hagita feguereth. es urunk elöt le efuen :
 naág firaffal bineit monda : Ime azert ezből megh teccik : mert ua-
 5 lamit az zegeñöknek tezunk : urunknak tezök azt : elleten nömös
 lozagokal keresheti megh embör : az ifteni zent zeretnek draga-
 latos kencheth :

Ezökel kerese megh az bodok zent elexsius : kiröl imigen
 oluastatik : A z z e n t alexsius romai nömös urnak eufe-
 10 mianufnak fia uala : Meel eufemianus az cazarnak uduaraba legh
 elfő uala : kinek napcnked harum ezör uitezők alnakuala uduart :
 kik mind aranašbarfonal ötöztetnek uala. es partha őuel őuedöz-
 nek uala : Vala kegek ez eufemianus igön ergalmas embör : Na-
 ponked az ő hazaba harom aztal zegeñök etetnek uala : kiknek
 15 aztalokra őnön maga zömelezerent zolgal uala : es kilenčed ora
 20 koron : őes || zörzetős Iamborokal es eghazy embörökkel : urnak
 felelmebe elefegőt uezönuala. kinek hazafa aglaes neuő : hašfonlatos
 lozagal fenlik uala Mikoron azert nekik fiok nem uona : az
 fok Iambornak könörgéffökre : kik az ő alamifnaiokal elnek uala :
 20 Vristen nekik eg zep firfiv magzatot ada : kit elexsiusnak neuze-
 nek. es ez magzatnak letelenek utanna. az tyztasagtartasba mind
 halalik megh maradanak : Az germők azert neuekőduen : adatek
 diaki tudomanra : ki ol' elős elmeiő uala : hog riuid időrek alatta :
 az poğan böceknek kőnuöket mind el tanula es el erthe ez ő n-
 25 k ő z b e attia : az Cazarnak uduarabol Iegöft iegze neki hazaf-
 fagra : Mikoron azert az menekzőnek napia előue Iőt uona : [ez]
 es ez bodok zent alexius : iegőffeuel egetömbe az el nuguašfra agas
 hazaba be ment uona : kezde ez bodok ifv iegőffet az iftennek fe-
 lelmere tanitania : kezde touaba az zyzeffegnek tartasara intenie :
 30 Ennak utana viabol Iegh göröiet ki ueue : es Iegőffenek viaba
 teue : az parta őnek kiuel őuedzikuala annak farkuašfat es el
 mecce : es iegőffenek ada : es monda neki : taré megh ezöket zerető
 iegőfföm : migh iftennek kellemetős : es legön iften te közötted es
 21 enközöten Ezutan attianak kenčel||böl' uőn annet : mine ő
 35 neki zikfegős uala : es azon eiel titkon attianak uduarabol el ki
 mene : es az tengörön haioba ile : es laodicianak uarašaba mene :
 ennen efmet fel kele : es firianak tartomanaba ediffa neuő uarašba
 mene : holot az zent. eghazba : urunknak zyne emböri keznel kil

irattatot tartatik uala. Mikoron azért oda ment uona: mindönket melek uale uituala: az zegenőknek oztogatta: es Io ruhait rola lehanuan: zegenőknek ruhaiban ötözek: es azzonunk marianak eghazanak gadoraba: az több zegenők köze le ile: Az alamifnaba kegek mel' neki iftennek kedueert adatik uala: a minere neki zikfegh uala: megh tartia uala: es az fölötte ualóiat az több zegen tarfinak oztogattia uala onnetan hazol mikoron ebbe attianak hire löt uona: ez uilaghnak mindön orzagira zolgait kilde: hogh fiat zeretettel megh kerefnek: es uizont romaba vinnek: kik közül mikoron nemelek ediffanak uarafaba mentenek uona: Az bodok zent elektul megh esmertetenek: de zent elek azoktul nem: zent eleknek es azért az több zegenőkel egetömbe alamifnat oztogatának: Melek zent elek naág hala adaffal ueuen: Ime zt monga uala: halakat adok teneköd uram: hog en erdömlöttem || az the zent neu edbe: zolgaimtul alamifnat uenöm: Az zolgak azért megh terueen: megh mondak hog fohol megh nem talaltathatnek Az o ania kegek el menefenek napiatul fogua: agiafhazanak egik zegeletibe: zakot terite le az pagimontomra: holot naponked naág firafokat tezönuala monduan: Mind addek eth fira fba es ohaita fba [megh] megh maradok: mignem az en fiamat zömeimel lathatom: Vgian ezönkepen iegöfe es giaz ruhaba ötöztete magat: es nagh firaffal napanak imezt monda: Migh ualait nem halot az en zeretö iegöfömröl: az gerlicenek mogia zerent. fira fban es ohaita fba ueled egetömbe megh maradok Mikoron azért az bodok zent elek: ez fölöl megh mondot zent eghaznak gadoraba: az zegenők közt iftennek zolgalattiaba: tizön het eztendek megh maradot uona: Eg neminemö napon: azzonunknak kepe mel ot az zent eghazba uala: megh zolala az zent eghaznak Cuftolanak: es monda neki: hozd be az iftennek emböret mert meltho iftennek orzagara: es iftennek lelke nukzik o raitha: Az o imad faga kegek: mint az tömienek fiste fel megön iftennek zinenek eleibe: Mikoron azért az Cuftos nem erthetne ki||röl mondana: Monda esmet neki: az kep: az a ki onnetan ki- uöl az zent eghaznak gadoraba il: tehat az cuftos legottan el ki mene: es az bodok zent eleköt nagh tizteffegél az zent eghazba be uiue Ez dolgot mikoron mindönök megh tuttak uona: kezde mindönöktul tiztöltetnie: o kegek ez vilagy hiu dicöfegöt akaruan el tauoztatnia: ennetenfel kele: es esmet laodociaba

mene: holot haioba iluen: es akara cilicianak tarlis neuð uarafaba
menie: de iftennek akarattiabol az zel az haiot: igaz romanak part-
iara uete ky melet latuan az bodok zent elek monda magaba:
Attamnak hazához megők: es nala esmeretlen megh maradok: sem
5 mafnak terő lezők. Mikoron azert ez zegen zarandok romanak egik
uciaian fel indult uona: lafa attiat nag feregel igaz akoron az
cazarnak uduarabol ki Iőnie: tehat az bodok zent elek kezde
utanna Nag zoual Imigen kaياتania: Eufemianus iftennek embőre:
engöm zegen zarandokot fogagbe az the zazadba: es aztalodnak
10 morfalekaual tarcel: hog meltoltassek uriften az the zarandok
fiadal es ergalmassagot tennie. Ezt haluan az eufemianus: fianualo
kefferőfegnek főre: az ő zyuet legottan attal iara: fianak kegek ze-
retetiert ötet uduaraba be utete: es neki tulaidon hazat cinall-
24 tata: es tulaidon zolgalot zörze: es naponked kezde aztalarol tar-
15 tania: ő kegek az imadlagokba megh maraduala: es testet uiga-
zaffokai es bōitōkel gōtriuala. Az uduarnak cuffi kegek: ötet fokkep-
pen megh cuffoliak uala: Nekiek az moflekoth neki íakaba ontiak
uala: Nekiek zakalat rangattiak uala: es nekiek ötet arcul itik
uala: ő kegek mind ezōket iftennek zeretetiert nagbekeffegel el
20 zenueditala: tyzōn het egez eztende azert attianak hazanales:
esmeretlen megh marada Mikoron azert az bodok zenth elek
mindōn lelki iozagokai telles uona. megh esmere eletenek ueget el
közeltetnie: Az zolgalut ki neki zolgal uala tentat es papiruft
kere: es eletenek mindōn rendet megh ira: Ennek utanna az leue-
25 let markaba zoritha: es lelket iftennek megh ada Az kōuet-
kōzō uafarnap mikoron zent petőr eghazaba: az missen ielōn
uona az papa az ket cazarokai: tudnia mint: archadiuffal: es ho-
noriuffal: es olmint egez romassagal: Az egből hozaiok imeleten
zozat adatek: Iōietők enhozam mind ty: kik munkalkottok: es
30 megh uattok terheltetuen: es en megh elegitlek titōket: Mel zot
haluan: mind megh iedenek: es mind az fődre hullanak: es ime
25 massocores imeleten zozat lōn hoz||aiok: kereffetők megh az iften-
nek embōret: hog imagon romaert Mikoron kerefftek uona: es
fohol megh nem talalttathatot uona: esmet imeleten zozat lōn ho-
35 zaiok: eufemianusnak hazaba kereffetők: Megh kerdetek azert
erről eufemianus: ki es ielōn uala: es monda erről semit nem tud-
nia tehat az papa innocencius: az cazarokai egetōmbe eufe-
mianusnak hazához menenek: ezōnközbe zent eleknek zolgaia

urához mene: es monda neki: uram: ne talamtan az zegen zaran-
 dok az iftennek embőre: mert az nağ zent elető: es bekeffegel tirő:
 be menuen azért eufemianus az cellaccaba: ötet halua talala: es
 latha arciat fenleni mint angalnak: Akara kegek az leuelet ki ueni
 kezéből: de nem tehete: Mikoron ki ment uona az papához: es az 5
 cazarokhoz: es nekik ezt megh mondotta uona te ha t ő k e s el
 be menenek hozaia: es mondanak neki: Iollehet binőffők legunk.
 de mağa feiedelmfegőt uiffelunk: es ielőfben ez. mutattak az pa-
 pat, az köszönfegős paztorfagnak birodalmat: Ad nekunk azért
 iftennek embőre az leuelet: hoğ laffok mi uágon benne: es hoza 10
 Iaruluan az papa foga az leuelet: es ottan neki engede: Es ime
 mind az nepnek hallafara az leuelet el oluafata: attiaes ielőn
 leuen: Az eufemianus kegek ezt haluan: ol mint mindön ereietul
 megh fogatkozuan: az földre hot eleuenön || le effek: Mikoron az- 26
 ert eg kifded erőt uőtuona: az földről fel emeltetek: es ruhaiat 15
 megh zagatuan: kezde haiat tepnie: zakalat zagatnia: es fianak
 testere efuen: nağ firaffal imezt kezde mondania: O Iay enneköm
 en zerető fiam: miért kefferőtel engöm el igön megh: es enne
 eztendőtulfogua az en keferőfegömet naprol napra neuened: Iay
 en neköm naualafnak: mert Im latlak tegöd az nözoliaba ellőttem 20
 fekunöd: es neköm nem zolhatnod: Iay enneköm: minemő ui-
 gasztalaft uehetők en ezuttan e z ő n k ő z b e m i k o r o n [mikoron]
 edős aña es ezt megh hallotta uona: Mikepen az tenező orozlan:
 zokta az halot megh zagatnia: ezönkeppen ő ruhaiat megh zagat-
 uan: haiat megh ereztuen: kezeit feiere fel kuéoluan: es zőmeit 25
 menorzagra fel emeluen: kezde nağ firaffal az zent tefthöz fietnie:
 es mikoron az fokfagtul az zent tefthöz nem Iuthatna: Imezt
 kezde nagh zoual mondania: Ágatok utat enneköm: hoğ lathaf-
 lam az en fiamat: lelkömnek vigasztaloiat: es azt ki emte az en
 emleimeth: Es mikoron nağ nehezen az zent tefthöz Iutot uona: 30
 burula rea: es nağ ohaitaffal mongia uala O en edős fiam alex-
 fius: en mehemnek edős gömőche: zőmeimnek vilagoffága: es
 lelkömnek vigasztaloia: miért töl ekkepen miuelunk: latod||uala az 27
 the uen attiadat: es engömet uen anadat: naponked kefferge-
 nunk: es firankoznunk: es nem ielőnted megh magadat mi ne- 35
 kunk: Az the zolgaid fiam killőmb killőmb bozuffagal illetnek
 uala tegödet: es nagh bekeffegel el zenuedöt uala: es ezöket mond-
 uan: ottan ottan el terieztuuala magát az zent testön: es neha

az angali aréat kezeiuel illeti uala: neha kegek aiakiual apolgattia
 uala: Neha touaba magát az nepre ki terituen: nağ firaffal imezt
 monga uala O mind ty kik ielön uattok: firatok uelem egetömbe:
 Mert tyzönhet eztendek az en hazamnal elmeretlen lakozot: es
 5 enne eztendőknek alatta nem elmertem megh hog en fiam uot:
 Az ő zolgai fok buzufágal illetik uala ötet: es mind nağ bekeffegel
 el zenuediuala: Iay azért enneköm fiam alexsius: ki agia az en
 zömeimnek az könhullatafnak kutfeiet: hog firaffam lelkömnek
 kefferőfeget: eiel es nappal Mikoron mindezőket iegőffe es
 10 megh hallotta uona: giaz ruhauual fel őtőztetuen: kezdde őes az
 zenth tefthöz fietnie: Mikoron azért oda lutot uona: ő es effek
 az zent testre: es nağ firaffal imezt kezdde mondanía O Iay en ne-
 köm: mert ma aruaiá hagattam. es őzüege marattam: Imar nin-
 28 cen kire || fel emelnöm az en zömeimet: el tőrettetöt az en tikő-
 15 röm: el uezöt az en remenlegöm: Ma kezdetöt el kefferőfegöm:
 kinek foia uege nem lezön: Az nep kegek ezt latuan es haluan:
Nağ firaft tezneki uala tehat az papa az cazarokal egetömbe:
 az zent testöt helhőztetek tiztölletős nozolaba: es az uarasnak
piacára ki uitetek. es uárol uára megh hirdettetek: hog az iftennek
 20 embőre megh talaltatot uona. kit olmint mind az uaras keres uala:
 fiet uala azért az nep mindönfelöl az zent testnek latafara: Vala-
mél kor kegek az zent testöt illethetiuala: legottan egeffegöt ue-
zönuala: Vakok zömőknek uelagiat uezik uala: es ördöngöffők
 az ördögök ki futnak uala Az cazarok azért ez nağ codat lat-
 25 uan: kezdek az papaual ő magok az nozolat uinzie: hogh ők es
 megh zentöltetnenek az zent testöl. Parancolanak kegek az caza-
rok: hogh ezistöt es aranat hintenenek az vákra: hog az nep
 azokra esuen: kineben az zent testöt uihetnek: az zent eghazhoz:
 de az nep az peznek zerelmet hatra uetuen. fiet uala az zent testnek
 30 atafara es illetefere: es uegre nağ kennal el be uiuek zent boni-
facius martirnak eghazaba: holot hetednapik isteni diceretbe megh
maraduan: zörzenek koporfot neki aranbol. ezistből: es drága kő-
 29 uekből: Melbe az zent || teztöt nagh tiztőffegel bele helhőztetek.
holot nem zönt uriften az ő zentenek attala: mind ez napiglan
 35 killőmb killőmb codakal fenleni: ő neki diceretire: es az ő zente-
 nek tiztőffegere: Megh hala azért ez bodok zenth elexsius: mikoron
irnanak urunknak ziletefenek utanna: harom zaz: es kilenéuen nioé

eztendőbe: Ig kerefe azért megh az zenth zeretnek kenét: az bodok zent elxfius: kiben halaligh megh marada: kiuel touaba az menei bodokfagot es megh ueue: kit engégön minekunk[es] es agion attya. es fiv: es zent lelők iften: amen Amen

Ez iras irattatot urnak ziletefenek utanna
ez öröztaz harminc ég eztendőbe es el uegeztetöt
aldozo estin aki irtha aue mariat ker ff. ||

31 Vrnak neube kezdetik vrunk criftusnak zilete-
feröl eg zep es aietatos predikacio

Vg ir zent lukaé euangelista: euangeliomi kõnuenek mafodik
rezebe *peperit, filium suum primo genitum et pannis eum inuoluit*:
5 *et reclinauit eum in presepio* Zile tudniamint az ziz maria az ő elfő
zilóttet: es poztokba őtet be takara: es helhőztete az iazolba: ez
zent lukaé euangelistanak mondafa melle: urunknak zileteferöl
harom lelki tanufagtok lezön *Primum erit, virginis partus* elfő
lelki tanufagh lezön: Az zyz ananak zileferöl *secundum erit serui-*
10 *tutis actus* Masod lelki tanufag lezön: az zyz ananak zolgalattarol
tercium misterium erit Nascentis modus Harmad lelki tanufagh le-
zön: az germők iefusnak ziletelenek modifsagarol,

32 e lő || tanufagh mondam lezön: az zyz ananak zileferöl: Mel
melle Imezt kel ezönkbe uennönk: hog mindön aietatos lelőknek:
15 codalatos zepfegh teccik megh: imezt megh gondoluan: hog az zyz
fiat zilt: ezt kegek imez negnek megh gondolattiabol erthettők megh:
e lőből *quia beata uirgo maria cristum pulcerrime concepit* mert az
bodok zyz maria: az germők iefult: zepön fogada tudniamint: zize-
segnek allapattiaba: zentlegős uereből: ifteni celekődetből: es zent
20 lelők iftennek ereiből: Mint ezt gabriel angál megh monda az azzo-
nunknak *luce primo capitulo Spiritussanctus super ueniet in te: et uir-*
tus altissimi obumbrabit tibi: zent lukaé iria: euangeliomanak elfő
rezebe: zent lelők fölöl zal the read: es az fefegőfnek erei arnikoz-
tatik megh te benned: erről monda az zent irafbeli mestör: har-
25 mad kõnuenek harmad ualazaba: Vrnk criftus zörze maganak
33 teltöt: az || ziznek tiztafagos: es zentlegős uereből: megh lelköfit-
tet okos lelőkel: zent lelőknek miatta terömtettet: eth ezarant ug-
mond zenth bonauentura doctor: az terömtes uetetik zörzefert:
mert urunknak teste: zent lelők iftennek miata: azonunk maria-
30 nak zentlegős uereből zöröztetek: touaba urunknak foganattiat

uriften efaias profeta attal: az zep ueraghoz hafonla monduan
ecce uirgo concipiet et pariet filium Ime az ziz fogad es zil fiat: Vg
monda ugan ot az profeta: tamad ieffenek gökereből uezző: es az
megh ueragzik: es nukzik ő raitha urnak lelke: Mit peldaza ez
vezző? az ziz mariat: ez uezőnek uiraga urunk criftust: mikepen 5
azert az fanak zep uiraga: lezön az fanak génefelegős neduefsege-
ből: ezönkepen urunknak zent teste: zöröztetek azzonunknak tiz-
tafagos uereből erről monga zent bernad doctor ha kerdetik
mikepen fogantatot || es ziletetöt urunk criftus: Mikepen az zep 34
ueragh az fatul: es az Io illat az uiragtul: Vgmond touaba az po- 10
gan böc: hog arabiaba vagon egh madar: mel neuzeitetik ormo-
mellanak: ez cak arabiaba lakozik: ez madar midön megh kezd
agania: Veret bociattia: ez az napnak fene az uert eruen: az uer
megh eleuenödik: es belöle: az madarhoz hafonlatos madar lezön:
Az puplicanus madares az ő hot fiait: uereuel fel tamaztya: Az 15
orozlannak fiaies halua leznek: es harmadnapra orditafauat őket
fel tamaztia: ha azert az termezeth mind ezöket megh tehety:
fokal Ionkab az iften: az természetnek terömtöie: megh tehette
hogh az zyz fiat fogadna es zilne *secunda consuleracio* Maft kel
megh gondolnunk hogh az bodok ziz maria: urunk Criftust zepön 20
zile: tudnia mint mindön faidalomnal kil: mindön korfagnal kil:
mindön nehesegegnel kil: főt zile ki ielönthettetlen nagh örömel: es
edőffegel: mint ezt regön || megh profetaltauala efaias profeta mond- 35
uan *Germinans germinabit sicut lilium* fogaduan ueragzik: mint az
lilium: mikepen azert az lilium: az ő ueraganak ki nitafaba: nem 25-
munkalkodik: főt örölni lattatik: ezönkepen az bodok ziz maria:
mind urunknak fogadafaba: mind zilefebe: mind mehebe uifele-
febe: femi nehesegegt nem zenuede de mondhatna emele ua-
laky: honan lön ez. hogh azzonunk maria: sem urunknak meheben
vifelefeből: sem zilefeben: valami nehesegegt nem zenuede: ez 30
kerdefre rea felel az nagh albert doctor: es ug mond: hog ez lön
előzör az iftenek hattalmasaga felől: ki codalatos kepen teue ezt
az zyzel: mint ezt regön megh profetaltauala ezekhiel profeta
monduan: ez kapu az az az zyz marianak mehe be lezön teue
öröke: mert vr ment be es löt ki raitha: Vg mond ez melle zent 35
agofton doctores: hogh || azzonunk maria: azt vifseliuala mehebe 36
akitul vifseltetik uala: sem coda ha iften ezt megh tehette: miko-
ron lafok az napnak fenet az iuegön attal meny: az iuegnek min-

dön megh bantafanal kil: Ezönkepen urunk criftus: ki fel tamada-
 fanak uttana: aitho be teuen tanituananyhoz be mene: es efmet ki
 Iőue: ez vilagra Iőuen az ziznek be rekeztőt mehebe be mene: es
 az zizefegnek tekelletőfsege megh maraduan: azzonunknak mehe-
 5 ből az testbe kit ot fel uőt uala: efmet ky Iőue Ma f o c o r e z l ő n
 h o g a z bodok ziz maria femi nehefegőt nem erze: sem urunknak
 mehebe uifelefebe: sem zilefebe: urunknak teste felől: mert urunk
 criftusnak teste eg uala az ziz marianak testeuel: mert cak azzo-
 nunknak uereből zörőztetőt uala urunknak teste: mint edefel megh
 10 mondatek. Mikepen azert embörnek tulaidon teste: mint keze:
 37 auagh laba: femi nehefegőt nem tezön: mert azok || uannak az
 természetnek tekelletőfsegere: ezönkepen urunk criftusnak testees:
 nehefegőt nem tön azzonunknak mehebe H a r m a c o r e z l ő n az
 ziz aña felől: mert azzonunk fogada urunkat artatlanfagnak alla-
 15 pataba. tudniamint buiafagnal kil: zizefege megh maraduan:
 egeb azzonok kegek fogagiak fiokat: megh rontot természetnek alla-
 pataba buiafagal: Vgan ezert kel vifelniök euanak atkat: hog fai-
 dalomba zilek fiokat: Azert ha az artatlanfagba megh marathat-
 tunk uona: az azzoniallatok az zilefnek kenatul idegönök votak
 20 uona: ezönkepen azzonunk maria idegön lön: mert ő artatlan
 vala: ezert monga zent gergöl doctor *eua nature nostre mortem in-*
seruit etc. eua az mi természetunbe az halalt be ota: az binert: erre
 karhoztatek iftentől hog faidalomal zilne: zikfeguala az eletnek
 zilőet: az zileft örömel megh tekelleni *tercia consideracio* Harma-
 25 dot kel megh gondolnunk: hog az bodok ziz maria urunk criftust
 zepön emtete: tudnia mint zizei teeuel: erről enőkli zent eghaz:
 38 Az angaloknak kiraliat: cak az ziz emtety uala me||nből adot teiel:
 es mikepen mongia eg doctor ludulfus: kegőffön kel hinönk: hog
 ualaminezör azzonunk urunkat emtette: annezor Nagh es kielőnt-
 30 hetetlen edőfsegőt erzöt: Mert mikepen coda lön az zyznek mag-
 zatot fogadnia: es zilnie: ezönkepen coda lön teiet es adnia: Mert
 az ziznek természetzerenth theie ninchen: touaba ualaminezör az-
 zonunk urunkat akartha kezebe ueni: megh föröztfre: be pola-
 lafra: emtetefre: mind annezor terdre esuen Imadtha ötet: mellet
 35 megh peldaz zent eghaz a mifebe: holot ualaminezör az pap Iam-
bor akaria urunknak zent testet illetnie: mind annezor elezteb
 imağa: erről mongya zenth agofton doctor *O Maria lacta Iocunde*
Creatorem tuum O maria: emtelsed nagh gönörőflegel az the te-

römtödet: menorzagnak kineret: ez uilagnak Iutalmat: the ő neki mint aña zolgaltas időzerentualo életöt: hogh ő neköd es nekunk agia az örök életöt: de ezmelle keres tamad: az keres kegek ez: || ualon mint hihetne embör erősb hittel: hog az ziz fogatta es 39 zilthe hurunkat: ez keresre rea felelhetunk az zent doctoroknak: mondalok zerent: hog ennek hiuefere uiznek előzőr: megh törhetlenokofsagok: melek uettetnek az ifteni hattalmafsagfelől: erről monga zent agofton doctor A z i f t e n i h a t a l o m az ziz ananak meheből: az kis germöknek tett ki hoza: ki az koporfo be teue leuen belöle ki ioue: ennek kegek ioban megh ertefere uet peldat 10 az tikorról. mel az benne ualo abrazatnak miatta: megh nem törtetik: ugan ezönkepen az ziz marianak zizelfsege. urunknak zilefebe megh nem törtetek M a f o d i k o k uetetik az iftenni tisztöltetfelől: Mert mikepen az iftennek fia: menorzagba ual attiat. kitul zilletetik mindön zeplönelkil: mikepen az uilagofsagh uelagofsag- 15 tul: bizon iften bizon iftentul. ezönkepen ez földön akara uallani anat: mindön zeplönelkil ualot: || H a r m a d i k o k uetetik az ter- 40 mezet felől: mert az iften töbet tehet hodnem mint az természet: de az természet neminemő lelkös allatokat: nemztet egmal feleközetalnelkil: mint peldank uagon az mehről: kikiről ugmond zent 20 amburus doctor: Az zizelfsegh köz az meheknek: mert egik mafiknak feleközefenel kyl Nağ hertelenfeğel tölök magot az az raith bociatnak: touaba az göngér madar fabol teröm Az ölunek h^yma ninchen: Mit mongak touaba az fenix neuő madarrol: kibe töb egnel ez uilagon ninchen ez magat megh eęty: hog megh 25 keezd [hal] agania: es hamabol hoza hasonlatos madar lezön touaba az anguilla neuő hales: attyanal kil lezön: ha azert mind ezöket az természet megh tehety: fokal Ionkab az természetnek terömtöie: az iften megh tehette: hog az zyz fiat fogagion es zil- iön M a f o c o r m e g h e s ennek esmeretire viznek megh hamifitha- 30 tatlan tanuk: es || előzőr ezt uallottak mind o törüenbeli mind uy 41 törüenbeli tanuk: kik nagh zentök uotanak: mint o törüenbe az patriarkak es profetak: vy törüenbe az apaftalok es euangeliftak: ha ezt vallottak hat hidnönk kel nekik: mert ök zent lelök iftennek ihlefeből zoltanak: erről ira zenth petör apaftal *Non voluntate hu-* 35 *mana allatta est aliquando profecia* &c. Nem emböri akaratbol löt neha az Iouendő mondas: de zent lelöknek ihlefeből zoltanak neha az iftennek zenth emböri M a f o c h o r ezt uallottak az angalok: kik

hamisat nem monthatnak Am zent mathe euangelista iria: euangeliomának elfő rezeben: Vg monda az angál Iosephnek Ioseph dauitnak fia ne akar felnőd: Ved haza az mariat az the iegőfődet: mert ami ő benne uágon: zent lelőktul vágon: Vgmonda touaba
 5 gabriel azzonunknak: Az mel zilletetik te tőled: zent hiuattatik Az fellegőfnek fianak H a r m a é o r e z t uallotta az iften őnnön
 42 maga: ky || megh eskőuek abrahamnak: es zőuetfegőt tőn: urunknak ez uilagra bociatafarol: mint moises profeta iria: elfő kőnuek huzon kettődik rezeben *Quarta consideracio* Negedőt kel megh
 10 gondolnunk imezt: hog azzonunk mindönnel zebet zile ez uilagra: tudniamint Criftust iftennek fiat: kinel femi zeb nem lehet: erről monga az origenes neuő doctor: soha feminemő terőmtőt allat: ellen zep ez uilagra nem Iőt: mint urunk iesus criftus Az ő zepfegget kegek megh erthetők zinenek el ualtoztatafaban: kibe zine lőn
 15 fenőb az napnal: mint zent mathe euangelista iria: uágon ezert zent petőr ez latafnak edőfsegeuel: es keuanfagauual megh zaiofoduan: nem tuduala egebet mit mondania: ha nem Cak ezt: uram Io nekunk eth lenőnk O azert aietatos lelek: encőlkögel ig elnőd: hog az kriftusnak dicőfegős zinenek latafara erdöml be bo
 20 cättatnod: Iay es Iay azoknak: kik ez nag dicőfegőt el ueztik: az binőknek miattok ||

43 *Secundum documentum erit seruitutis actus* Masod tanuffagunk lezön az ziz aňának zolgalattarol ez melle azert kerdik doctorok: Vallion uram iften: minemő zolgalattot tőn az bodok ziz maria:
 25 Az ő zent fianak az Criftus iesusnak: ziletefenek ideien: Ez kerdedre rea felelnek az zent euangelistak: es ugmondnak: hog fő kepen neeg fele zolgalatot tőn *Primo* előzör az kis iesust ziluen kelebebe ueue: es ennek utanna alaualo ruhakba: de maga tiztakba őtet be takargata: Ezön kepen kel lelők zerent: mindön aietatos lelők
 30 nek urunkat lelkebe fogadnia: az tizta lelki esméretnek miatta: es be kel takargatnia az allazatofsagnak miatta: Erről mongia zent bernad doctor *Lectulus floridus In quo reclinatur et suauiter requiescit Cristus est recta consciencia* Az ueragos agy: kire helhöz
 44 tetik es edőlőn nukzik az kriftus: az || Io lelki esmeret *secundo*
 35 *Virgo maria Cristum natum fascia strinxit: et in presepio reclinauit*: Masod zolgalatot tőn azzonunk maria az kis iesusnak: mert őtet be polala: es az Iazolba helhőztete: lelők zerent az polanak köttelen ertetik: iftenhöz es felebaratunkhozualo zeretetunk.

mert az zeretnek miatta miken köttel: meg kötöztetik az
 iften: es embörhöz egéfitetik Erről monga az hugo doctor O zent
 zeret: mel erős az the köttele: kiuel iften az köröztfahoz köt-
 töztethetek: es az megh kötöztettétöt embör the miattad az bin-
 nek köttele el zaggata: touaba ugan ebbe. Ielöntetik felebaratunk-
 hoz ualo bekefegunk es: mert az bekefegös embörnek ziuében
 helhöztetik es nukzik urunk criftus *Vnde dauit dicit In pace factus*
est locus eius: erről monda dauit profeta bekefegbe uagon az ő
 hele: Vgmond dauitnak ez mondafan zent bernad doctor: miken-
 pen az be||kefegbe uagon criftufnak hele: ezönken az haburu-
 lagba uagon ördögnek hele *tercio uirgo maria cristum lactauit*:
 harmad zolgalatot tön azzonunk az kys iefufnak: mert ötet em-
 tete: Iol lattiok kegek hog az teibe uagon feyer zin: mel peldaza
 az egenös es tizta igeközetöt: Vagon touaba az teibe edös iz: mel
 peldaza az ergalmalsagot: mert az ergalmalsagal tartatik mi tö-
 lönk az zegenökbe urunk Criftus iefus: erről monda: zent mathe
 euangelista irtha megh euangelio manak huzonöttödik rezebe:
 ehözem es adatok neköm enöm: Vgmonda touaba: ualamit az
 zegenök közöl mennel kifsebiknek teztök neköm teztök *Quarto*
uirgo maria Cristum diligenter fouit et educauit: Negecör azzonunk
 az kis iefuft zeretettel eltete: es neuele: melek vizel megh föröz-
 uen: kelebebe uifelu: es artalmasoktul ötet megh örizen:
 ezönken kel nekunkes urunkat: melek kön hulla||talsal föröz-
 tenunk: hog mondhasok az dauit profetaual egetömbe: vizeknek
 ky folafit adak az en zömeim: mert nem örzek megh az the tör-
 uenödet A mel edös az germök iefufnak ez ellen förödö: kiröl ug-
 mond azon dauit profeta: *Cor contritum et humiliatum deus non*
despiciet Az töredelmes es alazatos zyuet: iften nem utalia to-
 u a b a kel urunkat az artalmasoktul es megh örizenunk: Az kifded
 germöknek kegek igön artnak imezök előzőr az napnak fene: 30
 mert zömeit megh bantia es copalsa tezi M a f o c h o r art az ger-
 möknek ananak meg rontatot teye: mert az a germökbe killömb
 killömb korfagot nemz Ezöktul lelök zerent nekunkes megh kel
 az germök iefuft lelkunkbe örizenunk előzőr a hiv dicöfegnek
 uilagofsagatul: mert ugmond zent gergöl doctor: *Quod foris osten-*
ditur intus a mercede euacuatur. Ammi kiüöl muttattatik: belöl a
 Iutalomtul megh foztatik M a f o c o r || kel megh örizenunk az ron-
 tot teitul: az halalos binnek miuelködetitul: mert az halalos bin-

nek allapatiaba töt Io miuelködötök: semit nem haználnak az bodokfagra O a z e r t k ö r ö z t i e n lelkök O Criftus iefufnak vere- uel megh ualtottak: Iaruliatok elmetökel az kis iefufnak Iazola- hoz: es gondoliatok megh. mert az criftus tötte magat ertetök
 5 zegene: fekuuen az kis zenan: es lelki zömetökel tekenöetök megh: mint az zyz aña zenth fiat imağa: es en uelem egetömbe mongiatok O menorzagnak kiralne azzona: es malaztnak aña O mi iduöfsegunknek egetlen eg remenfege: the hozad kaiatunk: the hozad ohaitunk ez firalomnak völgeből: emleközel megh az
 10 the zent fiadnak kegelmefsegeröl: kiböl mi ertunk akara zilet- tetni: zenuedni: es megh halni: es engegied hog az the edös zil- löttedet eth: ez uilagon birhalsok malaztianak miatta: es Iöuen-
 48 döbe az || dicöfegnek miatta

tercium documentum erit nascentis modus Harmad tanufagunk
 15 lezön az zilefnek mogiarol: mel melle tudnunk kel: hog akoron ez uilagon orzagol uala octauianus cazar: mikoron urunk iefus ez uilagra zilettek: orzaglalanak azert neguen kettöd eztendeiben: mikoron uona mind ez uilagon nagh bekefege: akoron zilettek az bekefegnek kiralia ez uilagra. mint ezt regön megh mondotta uala
 20 dauit monduan *Orietur in diebus eius Iusticia* tamad az ö ideebe igafsak: es bekefegnek böfege: Gondola azert ez időbe octauia- nus Cazar. megh zamialtatni ez uilagon han orzagok uonanak: han tartomanok: han uarafok: han faluk: es han feguerfokhato embörök: Azert parancolatot tön mint zent lukaé iria: hog be
 25 irattatnek mind ez köfönfegös uilak: igh hog kikimind menne az
 49 u||aralba: auagh faluba: honnetanualo uona: es az ado pezt mel eg garas uala: de tiz pezt tezön uala. az Cazarnak embörenek adna: es magat az cazarnak engödelmefnek uallana: es ezutan neue az legistromba irattatnek: az cazarnak viendöbe *hec descrip-*
 30 *cio inchoata est a preside sirie nomine scirino* Ez be iras el kezde- tek: firianak feiedelmetöl cirenus neuötul: melet az cazar tiztar- toitul zörzöt uala firian: Akara kegek hog ot kezdetnek el: ezert: mert az firia Vagon ezuilagnak közepötte: es hattaros fidofagal: enneten akara azert hog az töb orzagokra es tartomanokra ez zör-
 35 zes ki hirhönnek: Ez uallas tetelre fel mennek uala azert: mind nömöfsek mind nemtelenök: Vgmond kegek eg doctor hugo neuö: hog cak az nömöfsek közöl: ezörzör ezörön es nöczaz ezörön leif- tartatanak: paraszt neptul megh ualua: Ez uallastetelre fel mene

iosephes betlehembe: mert onnan uala. || Nazaretből az ő 50
 iegőffeuel azzonunk mariaual: mert mind ketten dauit királnak
 nemzetéből ualok ualanak: dauit azért betlehemből tamadot uala:
 Ioseph es azzonunk mariaes eredetöt onnetan uőttének uala:
 Ielőfben mert azzonunk maria tugia uala az profetaknak monda- 5
 fabol: hog zent fianak ot kellene ziletetni *Vnde ioseph assumpsi-*
asinum et bouem secum Vgian ezért ioseph uőn uele eg zamart:
 hog azzonunkat az hozu vtton segitene. mert nazareth ierufalem-
 hōz uagon harminch öt olaz melfōdōn: kik kōzōl nege tezōn eg
 magari melfōdet: ierufalemhōz delre betlehem elmeth uagon őt 10
 olaz melfōdōn: hog azért elleten nāg huzu vton: az gēnge zizet
 az zamarnak hatan fegithetne: ioseph azért ueue az zamart: vōn
 touaba ōkrōt es: ezért hog azt el adna: es az arrabol az ado pezt
 meg adna: az maradekaua azzonunkat taplalna: || mikoron azért 51
 betlehemnek uarafaba ertek uona: kezdenek iftennek zeretetiért 15
 az uendek fogadoktuł zalaft kernie: kik latuan ōket zegenōknek
 leniōk: fenki nem igekōzik uala nekik zalaft adnia: eg azért kō-
 zōlōk megh kerde iosephot honan Iōnenek. mikoron ioseph megh
 mondotta uona: monda amaz *o-stulte senex quam magna fuit in-*
discrecio tua O balgatak uen: mel nāg az the ertetlenfegōd: hog 20
 el huzo es kemen utton: ueled hoztad ez gēnge zōmelt: nem aka-
 rom azért hog hazamba ertetlenōk zalianak: Men azért az ispo-
 talba: talam ot zalaft talalhać: mikoron oda mentek uona: ot sem
 talalhatanak: ez kegek mind ifteni zōrzesből lezōn uala: mert az
 vendek fogadok gonozok ualanak: es nem lōnek meltok hog urunk 25
 az ő hazokba zilettesek: ez uilagra: Mikoron azért sohol zalaft
 nem talaltak uona: menenek ki betle||hemből: es az uarafnak ki- 52
 uōle talalanak eg puztha hazat: ez haz kegek uala dauit királnak
 attianak ifainak haza: ez haaz puzta uala: mert az barmok delbe
 abba delōlnek uafa: cak tellefsegel az fidok el puztulnia nem ha- 30
 giak uala: dauitnak emlekōzefire: ez hazba azért be menenek: es
 ioseph az ōkōrnek es az zamarnak iazlot zōrzie *vbi cum lacrimis*
dicere potuit ioseph deo Holoth nāg firalsal mondhatta ioseph iften-
 nek O ōrōk mindōnhato iften kerlek tegōdet: bocias nekōm hog
 elletten hituan zalaft hoztam az the iegőffōdet: eth ez hazba helt 35
 zōrze az zent ioseph azzonunknak es: ez vtan az uarafa mene:
 hog ualami elefegōt zōrzene: es az ōkōrnek es zamarnak es zenat
 uenne: Azzonunk maria kegek: ezōnkōzbe elmelkōduala az iften-

nek nagh alazatoságot: es monga uala O uristen: kiraloknak
 53 kiralía: es angaloknak ura: ki uagok en: hogh || meltoltatal az en
 mehembe zalnod: es kilené honapik ot lakoznod: es az dicőfeg-
 nek kiralíat en zegen zolgalo leanod melto légek ez uilagra zil-
 5 nöm: emtetnöm: es fel tartanom neuelnöm O mel bodok ora lezön
 az: kibe megh latlak tegödet en iftenemeth entölem ziletet: bi-
 zonal tegödet zeretettel hozam öllelek: zeretettel apolgatlak: es
 zizei teiemel edőfön emtetlek: elleten edős elmelködefben leuen
 azert az ziz maria. az bodok zent ioseph es ezönközbe az uaralbol
 10 megh iutha: es a minere tehete az hazat meg tiztita. *sed cum*
beata uirgo maria sciret per dei reuellacionem De mikoron az bodok
 zyz maria. ifteni ielőntefből megh tutta uona: hóg az eiel uona
 zent fiat ez uilagra zilendö: telles mind az eiel: imadlagba megh
 marada: Az enek azert elfő oraia koron. menorzagbol le zala nagh
 15 vilagoffak: mel körnöl ueue cak azzonunkat: es ez uilagofsagba
 le zalanak angaloknak fokfagi: es imezt kezdek azzonunk körnöl
 54 enökleni. *egrediatur dominus: de loco sancto suo* || Iőionki ur az ő
 zent heleből: el Iőion hóg iduőzőhe az ő nepet: Az enek masod
 oraia koron: elfmet nagob uilagofsagh zala le menorzagbol. mel
 20 nem cak azzonunkat ueue körnöl: de megh az zent iosephötes es
 mind az hazat: kiben es le zalanak angaloknak fokfagi: kik es
 Imezt kezdek enöklenie *ecce Iam uenit desideratus cunctis gentibus*
 Im el Iőt imar: az mindönöktől keuanatos Efelinek ideien kegek
 le zala menorzagbol nag uilagoffak: mel mind ez uilagot be foga.
 25 ughóg az ey tellefsegeel ualtozot uala vilagos napa: kibe es le zala-
 nak angaloknak fokfagi: kik imezt kezdek enekleni *aperiatur terra*
et germinet saluatorem Nillon megh az zyznek mehenek főde: es
 nemze az iduőzöttöt: es angalok dicerik uala az ziz mariat es: es
 neki nagh halakat adnaküala: hóg az ő megh epőitőiket erdöm-
 30 lene zilnie: ezönközbe kezde azzonunknak mehebe. urunk Criftus
 nag edős indulatokat tenie: Meg érthe azert hogh zent fianak
 55 zilese rakon || közel uona: tehát az imadlagbol fel kele: es az zize-
 fegnek iegeerth fedelet feieröl le ueue: es haiat megh ereztuen:
 le terdeplek: ezutan kezeit őzue teuen: zőmeit menorzagra fel-
 35 uethe: es ime legottan arcaia el fenőfődek mint az naap: es elme-
 iebe iftenbe remultetek. holoth megh latha elmeiebe az telles zent-
 haromsfagh iftent: Megh latha azert mint az attia iften zili az fiv
 iftent: Megh lata touaba mint az zent lelők iften zarmazik az

attia iftentől: es az fiv iftentől: egetömbe eccõrsmind ez ket zõ-
 meltól. lata touaba killõmb killõmb ifteni titkokat *illico iniecto*
oculi sine omni dolore puer iesus de utero virginis nascitur legottan
 egzõmpillantatba: az germõk iefus: napnal fenõfb: az ziznek me-
 hetõl mindõn faidalomnal kil zilettek: Ezõnkõzbe ez ifteni elmel- 5
 kõdefõl megh boáttatuan: latha zenth fiat az fõdõn elõtte kõue-
 kõlnie: Megh gondoluan kegek az õ ifteni felfegõs uotat: nem
 merezli vala õtet illetnie: de maõa latuan õtet mezeitellennek az
 naõ || hidekfegbe: es keuanuan õtet ruhakba be takargatnia: Nezi- 56
 uala zent fianak arciaiat naõ uidam zinnel: keruen õtet hoõ mel- 10
 toltatnek megh ielõntenie mit tenne: Az kis iefus kegek edõs ana-
 nak kebelebe keuanuan meni: kezeinek es labainak mutatafaual:
 es vidam arcaiaual keru uala: hoõ õlebe uenne zent aña *tunc bea-*
tissima virgo maria inquit filio tehat az bodok ziz maria monda
 fianak: Im latom mert keuanz az en kelebembe lõnõd: es zyzei 15
 teiemel emptetnõd: azert en tegõd batorfagal fel uezlek: Es nagh
 tiztõffegel fel ueuen: õlelõgety uala es apolgatia uala: az edõs iefus
 kegek: az õ anat uekon kariait nakara uetuen megh apolgata: es
 zent emleit emle: Ez utan az bodok zyz maria mint zent lukaé
 iria: euangelioமானak mafodik rezeben: ruhackakba Iollehet ala- 20
 ualokba: de maõa tiztakba õtet be takargata: es ez uttan az lazolba
 helhõztete: mert || nem uala neki hele az staloba: Megh gondol- 57
 uan touaba az iftenek fianak ki ielõnhetetlen nagh alazatõfsagat:
 kezde kõn hullatafokal neki imigen zolnia O en edõs fiam iefus:
 mel igõn nagh az the kegelmeffegõd embõry nemzethõz: mert the 25
 ky õrõk iften uagh: [leg] lõl embõrre: the ki halhatatlan iften
 uagh: lõl halandoia: the ki terõmthõ iften uagh: lõl terõmtõt al-
 latta. the ki angaloknak vra vagh. es kiraloknak kiralia: az zolga-
 ganak abrazattiat fel ueued O en edõs fiam: egeb kiralok zilettek-
 nek nagh felfegõs kiralne azzontul: the zilettek en tõlem zeõen 30
 zolgalo leanodtul: egeb kiralok ziletteknek kirali uaraõba. the zilet-
 tetel ez zeõen betlehembe *Aly reges nascuntur in regali palacio, tu*
natus es etc. egeb kiralok ziletteknek kirali palotaba: the zilettek ez
 vyalatos staloba: Egeb kiralok mikoron ziletteknek: kirali agra
 helhõztetnek: the kegek helhõztetel ez zorõs lazolba: egeb kira- 35
 lok || be polaltatnak barõonba es biborba: te kegek alaualo es hit- 58
 uan ruhakba. ezõnkõzbe kegek apolgatia uala azzonunk zent fia-
 nak: neha arciaiat: es mongia uala naõ firafsal O en edõs fiam

iefus: valion ha förtöztetik ez megh: az fidoknak ruth es dohos
 taknokal: es álokak: Neha touaba apolgattia uala zenth testet es
 mongia uala O lelkömnek vigasztaloia: valion ha ostoroztatik ez
 zent test tettettől fogva talpadik el: Neha zenth feiet: es mongia
 5 uala O Mehemnek edős gömöche: Valon ha koronaztatik ez ki-
 ralifő megh: kemen tōuis koronauaal embőri nemzetnek iduőffege-
 10 ert: mert azzonunk maria Iol tugia uala az profetaknak mondasok-
 bol: hog zent fianak megh kelene hálnia: de az ideiet es napiat
 iften el titkolta uala tőle *hec et similia prosequente beata virgine*
 15 ezőket es ezőkhöz hasonlatosokat monduan az edős zyz maria:
 ezőnközbe az őkör es az zamar terdők le esenek: es terőmtő ||
 59 Iftenőket Imadak: Ioseph es megh ertuen hog urunk zillettetőt
 uona. őes urunkat terdre esuen Imada. ezőnközbe: neminemő
 paztorok az tartomanba vigazuan az ő Iohokon: nekik ielőnek
 15 gabriel ángal: es nagh fenőffegh kőrnől ueue őket: es igőn megh
 iedenek: Monda azert nekik az ángal *Nolite timere: ecce euange-*
lizo uobis gaudium magnum Ne akariatok felnőtők: im hyrdetők
 nektők nag örömet: mel lezön mindön nepnek: mert zillettetőt ne-
 kőnk ma az iduőzötő cristus: dauitnak varasaba: ennek kegek ez
 20 iege: talallatok az kis germőköt az Iazolba: Niluan mongia ma:
 Mert Iol lehet akoron ei uona: de maga az nag uilagofagnak mi-
 atta: az ei napra változtatot uala: Ezőnközbe Ielőnek gabriel
 ángalal angaloknak fokfagok: diceruen Vristent es monduan:
 dicőfsegh magafsagba Vristennek: es ez földön bekefege az Io akaro
 60 embőrknek: || ezőket monduan: az angalok el enezenek: az pas-
 torok kegek menenek az fialohoz: es talalak azzonunk mariat: es
 iosephöt: es az kilded germőköt az Iazolba: es latuan el esmerek:
 es Imadak az kis iesuft: diceruen Vristent mind azokba meleket
 lattak uala es halottak uala: azert Cristusnak iegőfy: tekencetők
 30 megh lelki zőmeitőkel az kis iesust: el igőn magat megh alaztnak
 leni: az Iazolba fekuőt: alaualo ruhauaal be takartat: es terdre le
 esuen Imaagiatok ötet zyuetőkbe es apolgafsatok: es neki kőnrög-
 uen: imezt mongatok O edős iefus O kegelmes iefus: ki mierőttunk
 el alazatosson akaral ez Vilagra zillettetnőd: az te nag ergalmal-
 35 sagodert es kegelmessegödert: boćiasad megh minekunk az mi bi-
 neinket: es agiad malaztodat ez vilagon: es az dicőfegőt. Iőuen-
 dőben: amen

Kezdetik urnak neuēbe eg zep predikacio azzo-
nunk marianak foganatarol ||

De conceptione sermo pulcherrimus

61

tota pulcra es amica mea et macula non est in te canticorum
quarto capitulo: Mindonostol zep uag en legofom: es zeplö nin-
chen tebenned: ez igeketh zent lelök uriften monda: az böcnek
zaia attal: Mel igek melle az zyz marianak foganattarol három
lelki tanufagtok lezön elfö lezön az eredet bintöl ualo megh
tartoztatafrol Ma f o d tanufagh lezön az megh tartoztatafnak al-
kolmaffagarol h a r m a d tanufagh lezön killömb killömb peldakrol 10

Elfö tanufagh mondam lezön az eredet bintöl ualo megh tar-
toztatafrol: Mel melle kerdik előzör az doctorok: «*prima questio*»
Honnetan tamada mi bennönk az eredeth bin? ez kerdesre rea fe-
lletetik: hog mi elfö zilenktöl: adamtul es euatul. kik ördöknek
kiztetefeböl: iftennek parancalattianak ellene: euenek az megh 15
tiltot fanak gömölceböl: es ielőfben tamada bennönk az eredeth
bin: az binreualo engedetböl: Mert mint monga zent agoston doc-
tor: eua nohae vetközek || de maga ha adam az binre nem engedöt 62
uona: nem uontokuona az eredet bint: erröl ira zent pal apaftal:
prima ad chorinteos quinto decimo: *per unum hominem scilicet adam*: 20
mors intrauit in orbem terrarum: eg embörnek miatta tudnia mint
adammak miata: Iöue be az halal ez földnek kerekfegebe: Ez zent
palnak mondafabol azert megh tecik: hog az eredet bint mi ebböl
ualok: mert az elfö zileinknek vetköknek miattok: az heredet ze-
rent ualo igafsagtol megh foztatank De mondhatna valaki: 25
micoda az eredet zerent ualo igafsagh: kitöl minket az eredet bin
megh foztha? Io ezt megh tudnunk: hogh ennek megh ertefeböl
ercök megh: micoda az eredet bin: ez kerdesnek megh ertefere fe-
lletnek közönfegel az zent doctorok: es imigen magarazak megh: az

eredet zerent ualo igalsagot *Originalis iusticia est quedam humane nature rectitudo etc.*: Az eredeth zerent ualo igalsak: az emböri
 63 természet||nek neminemő egenőfsege: melnek miatta az artatlanfag-
 nak alapataba: az teft az lelőknek hatalmafsága ala uettetőt uala:
 5 es az erzekőnfegők az okofsagnak: mind addek: migh az lelők
 engede az ő terömtő iftenenek: ez az eredet zerent ualo igalsagnak
 magarazattia: terömtuen azert az iften az embört: paranólatot
 ada neki: hog az fanak gőmölcebe ne ennek: kinek ha ellene tenne
 halalal halna megh Mel fanak gőmölchet nem azert tilta
 10 megh iften embörtől: hog paradicomba ualo faknak gőmölcenel az
 dragab uot uona: de ezert: hog az embör ez kis törüenel iftentől
 uóttel: megh kefertetnek: hog tudniamint ha ebbe iftennek en-
 gedne: az engődelmefsegert erdőmlene az örők életöt: es az eredet
 zerent ualo igalsagba megh erőfőleft: ha kegek nem engedne: megh
 15 götretnek: ket halalal: tudniamint időzerent ualoual: es örökeua-
 loulal *homo itaque transgressus preceptum dei* Az embör azert megh
 64 törüen iftennek parancolattiat: el uezte az malaz||tot: es az eredet
 zerent ualo igalsagot: es efek binbe: es ket halalba: Vghogh ha
 urunk criftus emböry nemzetön nem kőnörölt uona: ki minket az
 20 örők halalbol megh ualta: foha embör iftennek latafat es az me-
 nei bodokfagot nem valhatta uona: Az mi elfő zilenknek paranco-
 lat megh törefőkből. tamada azert mi benőnk az eredet bin ker-
 dik mafeóor meges doctorok: *quid est peccatum originale in nobis* Micoda az eredet bin mi benőnk: Io eztes megh tud-
 25 nunk: hog ercők micoda az eredet bin: igön rea igekőzetők mert
 igön nehez: ez kerdesnek azert megh ertefere Vegők imez őt tanu-
 fagot elfő tanufagh imez: hog az eredet bin: nem embörnek
 ualaminemő gonoz miuelkődete. mint az egeb binők: Mert az ere-
 deth bint: cak az kis gėrmőkők ualak: erről monda dauit az fotari
 30 kőnbe: Ime gonofsagokba fogattatam: es binbe fogadot engőmet
 65 az en anam Mafod tanufag imez: || hog az eredet bin: nem az
 attianak az anauual ualo egefőlefe: fem ualamel firfiunak valamel
 azzoniallattal: Mert ha az egefőlefebe bin tetetik: az firfiwnak es az
 azzonnak tetemen zerent ualo bine az: fem götretik ezert az mag-
 35 zat: de azok akik az bint tezik: De maga ki attal az eredet bin
 vonattatik: az ananak az attiaual ualo egefőlefe harmad tanu-
 fagh imez: hog az eredet bin: nem az erzekőnfegőknek dagalof-
 saga az okofsagh ellen: hogh nem celekődnek am vg minth az

okofsagh muttatia: sem kegek az iftennek zinenek latafatul ualo
megh foztafnak kenna: mert ezök tudnia mint: az erzekönfegnek
dagalofsága: vgian ezönkepen az «iftennek» zinenek. latafatul
ualo megh foztas: nem eredet bin allattiók zerent. hanem cak abból
követközők: mert az eredet binből zalanak. ezök reank Ne ged
tanufagh imez: hog az eredet bin: nem az keuanfagh auagh hai-
landofagh: kiuel az lelök keuan egefölnie az megh förtöztettetöt
tefthöz: sem kegek allatitia zerent az lelöknek az tefthözualo 66
egefölefe: mert mikoron ez ellen hailandofagh legön az lelökbe
termezet zerent: urunknak kenzenuedefenek miatta: ez el nem 10
uetethetek: touaba ha ualaki azt mondana: hog az eredet bin az
lelöknek az tefthözualo egefölefe: hat ez egeföles es: el nem ue-
tethetnek urunknak kenzenuedefenek miatta: killömben hanemha
elezteb az lelök el tanoznek az testöl: de maga az lelök egöt leuen
az testel: es az lelöknek keuanfága es hailandofága leuen az test- 15
höz: el mofattatik az [bin] eredet bin vrunknak kenzenuedefenek
miata ötöd tanufagh es utofo imez hogh az eredet bin
allattia zerent mi bennönk nem egeb: hanem az eredet zerent
ualo igafsagnak megh foztafa: mellet meltan az mi elfö zillenke
el ueztenk: az iftennek parancollattianak megh törefenek miatta: 20
mel eredet bin zalla feienked mi reank: kik természet zerent adam-
tul zarmasztunk kerdik harmachor meges doctorok: Mike-
pen zeplöiftetik megh az lelök az eredetbinek miata? || Io eztes 67
megh tudnunk: mert ez kerdefökből erthetök megh: az bodok zyz
marianak eredet binnelkil ualo foganatiat: mint ede ala megh 25
irattatik Ez kerdes melle ellenködő iras talaltatik: mel irasbol lat-
tatik hog az lelök ne uoña az eredet bint: vgan ezert az bodok
zent agofton [g] doctor: erröl nagh mel es nehez ueteködeföketh
tezön: Mert az germöknek lelke ninchen az attiatul auagh anatul:
mint az test: de az lelök cak iftentöl terömtetik: mikepen teröm- 30
tetenek az angalok: Azert lattatik hog mikepen az angalok: az ő
terömtetöfökebe nem uontanak ualami zeplöt: ezönkepen az lelök es
Ez kerdefnek es fogafnak megh ertefere: rea felel az ma-
roi ferench doctor: es ugh mönd: hog iol lehet az okos lelök ne
legön az zilektöl auagh az testöl: de maga ok zerent ötölök uagon: 35
mert az lelöknek letelenek oka az zilek es az test: mert ha az zilek
nem uonanak: es az test sem uona: az lelök sem terömtetnek:
Azert mikepen azol diak pappá nem || lehet: a ki özuegh azzont

uezön hazaful maganak: mint az törüenkönbe megh uagon irua:
 ezönkepen az mi lelkönkes: mikoron uezi maganak az testöt:
 mel adamba megh rontatot: uonza az eredet bint de mont-
 hatna meges ualaki az lelök az testhöz ualo égefölelet el
 5 nem tauoztathatia: mert mihelt az test megh tagoful: az lelök
 ottaan terömtetik: es az testbe iftentöl ottan be öntetik: azert
 lattatik hogh ha az lelök az testhöz ualo égefölelet el nem tauoz-
 tathatia: hogh ne uonia az eredet bint ez fogafra es felel
 ez doctor es ugh mond: miért hog az lelök az testhöz ualo ége-
 10 fölelet el nem tauoztathatia: ugan ezert nem götrettetik meg
 erzekönfegh zerent ualo kennal: hanem az karuallafnak kenaua:
 az az az iftennek zinenek nem latafanak kenaua: mikepen az ol
 biro es: a ki igazan ualakit halalra itel: az igafsagnak ki zolgal-
 tatafaert nem götrettetik megh kenal: sem eth sem Iöuendöbe:
 15 de hat miel? nem egebel hanem az kar uallafnak kenaua: az
 69 az hog || ha akarna papp leni: nem lehet De meges ualaki
 mondhatna: en nem fokhatom megh: mikepen voña az mi lelkönk
 az eredet bint: az megh köröztölködöt zilektul: mert az pogan
 böcnek mondana zerent: nem athattia ualaki masnak azt amit
 20 nem val: de az zilek az [az] körötflegnek miatta: az eredet bintöl
 meg tisztittattak: azert ök nem valiak az eredet bint: hat ebböl kö-
 uetközök hog fiokra sem athatiak ez fogafra es imigen felel-
 hetunk: mert mint zent agofton doctor monga: erőffen kel hi-
 nunk: hog adammak mindön fiay: természet zerent attiatul es anatul
 25 zilettek: eredet binbe fogattatnak: Mint ezt sok zent irafok by-
 zonuttiak: vgmond azert rola zent pal apastal: efefombelieknek
 irt leuelenek masodik rezeben: természet zerent ualank mind ha-
 ragnak fiay: Vgmond meges rola: mikepen adamba mind megh
 hal[n]ank: ezönkepen Crifusba mind megh eleuenöttetnek Vgír rola
 30 meges zent pal: *ad romanos* v. eg embörnek az az adammak bine-
 nek miatta: fokban megh halanak: Ahol kegek azt mondok: hog az
 zilek az köröztlegnek miatta az eredet bintöl megh tisztittatvan:
 70 nem valiak azt: azert nem athatiak fiokra: Vg || mondnak doc-
 torok: hog mikoron az zilek ne zilek fiokat malaztnak alapatiaba:
 35 es a minebe Crifusnak tagay. mert az ziletelbe nem Crifusnak
 tagay az kildet germöcök: de zilik germököket az megh rontot
 természetbe: kibe adammak tagay: Ez elleten zilö kegek hoza ha-
 sonlatost zil: Azert adam ky az engedetlenflegnek miatta: az ered-

zerentualo igafsagot el vezthe: es magat eredet binbe eythe: minket kik neki tagay uagunk: hoza hafonlatos binbe zile es zil: miért kegek hog az eredet bin főkepen vagon az testől: Iol lehet allatia zerent legön az lelőkbe: nem zal azert az eredet bin az germőkre az zilekről: de az ifteny törucenről: mint ede ala- megh irattatik en- nek kegek Ioban ualo megh ertefere uegetők peldat: Im Iol lattiatok mert az gabonának maga: Iol lehet az peluatal megh tiztittafsek: de maga ha az földbe el vettetik: magot terőmt esmet peluatal: touaba aztes latok: mert ez vilagzerent az nemtelen esmeth nemtelenh zil: hanemha az vtan az kiraltól nőmőfittetik 10 megh: Ezönkepen adamtul zilettek: mel adam az eredetzerent ualo igafsagnak nőmőffeget el vezthe: zilettenek nemtelenfegnek fogatkozafaua: hanemha oztan azvtan iftentől nőmőfittetnek || megh: az kőörtfegnek malaztianak miatta: az mnei örőkfegek 71 megh nerefere kerdik negecőr meges az zent doctorok 15 «Quarta questio» kitul adattatik az lelőkre az eredet bin? ez kerdefnek megh ertefere negh tanufagot adnak az zent doctorok. elfő tanufagh imez: hog az eredet bin nem adatik iftentől az lelőkre. oka ennek imez: mert iftenek mindön terőmtöt allatia Io: mint zent pal apastal iria: touaba az iftenek fia ualamit az mi terme- 20 zetunkbe plantala fel ueue: de nem veuefel az eredet bint: kőuetkőzik azert hog az eredet bin: ninnen iftentől mi benunk Ma- lod tanufagh imez: hog az eredet bin nem adatik az magzatra az apatul es anatul: mert ők az eredet bintől megh tiztittattak az kőörtuiznek miatta: ugan ezert az poğan bőcnek mondasza zerenth: 25 nem athattiak mafnak azt amit nem ualnak: touaba gakorta történik hog az germőknek attya: még hal az előt minek előtte az germők az eredet bint uonña: Mert az germők az eredet bint uonzya akoron: mikoron az lelők az testbe be ontatik: ez kegek lezön az firfiuba neguen napra: az leanzoba kegek keth||neguen 72 napra: történhetik azert: hog az germőknek attia megh halion: minekelőtte az lelők az germőknek testebe be őntefek: kőuetkőzik azert hog az eredet bin nem adatik az zilektul az magzatokra har mad tanufagh imez: hog az eredet bin ninnen az testől: fem zeplőfittetik megh az lelők az testől: mikepen az testh az 35 fertelmes ruhatul: mert mikepen az napnak fene: az testy allatoktul femi fertelmefsegőt nem uehet: főkal Ionkab az lelky uilagofsagh: az az a mi lelkunk az testől az eredet binnek zeplőiet

nem vohattya: hat honan zal uram iften az eredet bin az lelőkre: ha im iftentől finchen: az zilektul finchen: es az testől finchen: haliatok es im megh mondom: ennek megh ertefere uegők az neged tanufagot Ne ged tan u f a g h imez: hog az eredet bin zal
 5 az lelőkre az ifteni törüennek kiadafabol: Mert mikepen az aki törüen kiüöl ziletik: kilőmben az papi meltofagra fel nem uetet-
 hetik: hanemha kegelmeznek ő uele. mint megh uagon irua az törüenkönbe: Ezönkepen az ifteni törüennek kezöritefeből: mindön
 valakj ziletik az testből: adamba megh förtőztetbe. uóna az eredet
 73 binnek zeplőiet: sem uet||ethetik az meltofagra: az az az anga-
 loknak tarlafagok közé: hanem ha kegelmeznek ő uele: tudnia-
 mint az körőztfegek miatta: tiznek es uernek kiontasanak
 miatta iftenek zeretetiert: mert mind ez haromnak miat-
 tok: el vetetik az eredet bin kerdik ötőchör es vtozor
 15 az zent doctorok «*quinta et vltima questio*» kicodak azok a
 kik az eredetbint uonzak? ez kerdefnek megh ertefere tudnunk
 keel. hog harmak zikfegők e melle: hog ualaki uonya az eredet
 bint *primo parentum transgressorum generacio*: Elfő hog ez ellen ki
 az eredeth bint uonza: zarmazek iftennek törüenenek megh törő
 20 zilektul *secundo naturalis abeisdem propagacio*: Maas hog ez ellen
 zillektul termezet zerent zarmazek: *tercio* harmad az ifteni tör-
 üennek reaualo kötelezelse. Elfő mondam zikfegh hog az aky az
 eredet bint uonzya: zillettesek ol zilektul: kik iftennek paranco-
 lattiat megh törtek: Mert ha az mi elfő zillenk adam: iftennek
 25 parancolattiat megh nem törthe uona: mi ő fiay nem vontok uona
 74 az eredet bint: mel zalla mi reank adamnak || tetemenzerentualo
 bineből: touaba ha az iften terőmtene eg embörth uionan: nem
 az mi elfő zilenknek testőkből: de egebönen ualahonan: ez ellen
 uona eredet binel kil Mafo d meges zikfegh emelle hog ualaki
 30 uona az eredet bint. hog termezet zerent zillettesek: ol zilektul kit
 iftennek parancolattiat megh törtek: Mert ha ualaki zilletetnek
 adamtól termezetnek fölőtte: nem uonna az eredet bint: Mint
 peldank uagon urunk Cristofrol: ki Iollehet adamtul von ere-
 detöt: de maga az ő foganattianak modiffagabol nem uohata az
 35 eredet bint: ezert mert nem termezet zerent zilettek: de termezet-
 nek fölőtte zent lelőknek celekődetiből e r r ő l m o n g i a l e o p a p a
 Cak urunk Cristus iefus: emböröknek fiok közöt artatlanól zilettek:
 mert Cak ő testy keuanfagnalkyl fogantatuan: lön embörre: Erről

mongia touaba az nağ doctor scotus: Ha urunk criftoş bator iſten
 neuot uona. hanem cak tyzta embör: miert hog codalatos kepen
 ziletæk azzonunk mariatul: nem uonthauona az er||edet bint 75
 Harma d meges zikleg ez melle hog ualaki uonna az eredeth
 bint: az iſteni törüennek reaualo kôtelezefe: Mert ha ualaky ki- 5
 ualtkepen ualo kegelmezeſből: auag malaztbol ez törüenből ki ue-
 tetik: ez ellen nem uonzia az eredet bint: Vgân ezert Iolleheth az
 bodok zyz maria: az ô zarmazafanak mogiabol: uontha uona az
 eredet bint: ezert mert termezeth zerent zarmazek zent Ioakhim-
 tul es zent anna azzontól: mint en: auag the: de mağa iſtenek 10
 kinaltkepen ualo malasztia: mel az ô lelkeben terömtetek: ötet az
 eredet binbe ualo eſettől megh tartoztatha: es ô nem uonnia az
 eredet bint Ahol azert kerde tek kicodak azok akik az eredet
 bint vonzak: ennek Iobanualo megh ertefere [harom] Neg törüenök
 uettetnek elfô törüen nez közönfegel mindönöket: mert mindön 15
 embörök ki anöknak mehebe termezet zerent fogattatnak: vonzak az
 eredet bint Mafo dik törüeen nezi azokat: kik anöknak mehökbe
 zentöltettek megh: ezök es Iollehet hogh az ô foganattiokba uonnak||
 az eredet bint: de mağa iſteni malasztnak miatta: megh anöknak 76
 mehebe ziletöfknek elötte: meg tiztittatnak az eredet bintől: elleten 20
 uala az zent Ieremias profeta: köröztölö zent Ianos: es az kifse bik
 zent Iakab apaftal Harma d törüen nez cak eg zömelt: mint azt
 aki zilet tetuen: önön magatul es az foganatnak mögabol uonna az
 eredeth bint: de mağa iſtentől kiualtkepen ualo malaztbol megh tar-
 tatik: elleten lön az edös zyz maria: mert ötet zent fia kiualtkepen 25
 ualo malaztiabol: az eredet bintől megh tarta Ne ged törüen
 mondatik termezetnek fölötte ualonak: Mint mikoron ualaki ſem
 uonza az eredet bint: ſem az ô zarmazafanak mogiabol vohattia:
 elleten lön azert urunk criftus zyz anatul ziletöt: ezert monga zent
 agoſton doctor: cak az Criftus emböröknek fiok közöt uot artatlan 30
 baran: mert cak ô mağa ziletæk artatlanul: tudniamint az ô foganat-
 tianak mögabol: mert cak ô mağa termezetnek fölötte codalatos ke-
 pen ziletæk az zyz mariatul: ez mondaſaba zent agoſton doctor nem
 tagağa megh: hog artatlanul azzoñunk || maria nem fogantatot 77
 uona: fôt azt uallia: az megh tartoztatafnak kiualt kepen ualo 35
 malasztianak miatta *ex premissis elucidari possumus quomodo potue-
 rit concipi sine peccato originali: beata uirgo maria:* Mind ez fölöl
 megh irt kerde lökből ki hamozhatiok: mikepen fogantathatot az

bodok zyz maria eredetbinnel kil: Mert azt ualakinek tartania
 hog azzonunk maria firfiv magnal kil fogantatot: teuölges: es eret-
 nőkfeqh: es vrunk Criftusnak tezön bozuzagot vele: mert cak ő az
 «criftus»: ky annakil fogantatot: de az Io köröztenőknek ez hi-
 5 tők: hog azzonunkes ug fogantatot attiatul es anatul mint egeb
 embörök: egeb embörök az eredet bint mind uontak: azzonunk
 mariat kegek annak vonasatul vriften: kiualtkepen ualo kegelmeff-
 segeből megh tartoztata elfő keres imez uala: honnan
 tamada mibennők az eredet bin? am ug mondank: hog az elfő
 10 zilenknek adammak bineből: kinek binenek miatta megh foztatank
 az eredet zerent ualo igáflagtul: Azzonunk maria azert adammak
 bineből kiuetetek iftentől: mikepen hog kiuetetek euanak atkabol-
 78 es: kinek ugmonda uriften. || faidalomba zilöd az the fiadat: en-
 neten uagon hog az töb azzonok igön nag faidalomba zilik fiokat:
 15 azzonunk maria kegek zile zent fiath nag edőffegel: mindön fai-
 dalomnalkil Ma f o d k e r d e s Imez vala micoda az eredet bin mi-
 bennők? ezt ugan ot megh magarazok: Harmad keres imez
 uala mikepen zeplőfitetik megh az lelők az eredet binnek miatta?
 kit es megh magarazank: ez keth kerdelőkből megh tecik: hog
 20 azzonunk iftennek kiualtkepenualo aiandokabol: megh tartoztat-
 hatot az eredet binből: mert az anai tiztőffek ezt köuettyuala
 Ne ged keres imez uala kitől adattatik az lelőkre az eredeth
 bin? am megh mondok hog az iftentől ki adot töruentől: inikoron
 azert az iften ne légön kötteleas az ő töruenere: niluan uagon hog
 25 ez töruenből ky uehette zent aiat: Vgan ezert ky es ueue
 öttöd es uttoso keres imez vala kicodak azok kik az eredet
 bint uonzak? am megh mondok hog mind azok: kik adamtól ter-
 mezeth zerent zarmaztanak: Azzonunk es termetet zerent zarma-
 zek: es uonnia kel uala az eredet bint: de iftentől attul kiualt-
 79 kep||pen ualo kegelmeffegből megh tartoztatek O azert bodokfagos
 zyz maria: tiztafagos zyz: kibe feminemő zeplő ninenen: emlekő-
 zel megh mert tegődet uriften ualaztót öröktul fogua: hog legh
 tiztafagos: es emböri nemzetnek zozoloia: No azert O kegoffegős
 azzonom: minekunk egetlen eg remensegunk: minket aianl az the
 35 zent fiadnak: es az the ergalmassagos zömeidet mi reank terihed:
 es az iesuft az the mehednek aldöt gömőchet: ez zanki uetefnek
 utanna mi nekunk megh mutaffad O kegoős O kegelmes O edős
 maria: engeged minekunk az the erdömödnek miatta: hog mi kik

tegődet mindön binőktul tiztanak uallunk : mindön binőkből megh tiztitaftunk : es Iőuendőbe az the zent fiadal : es veled orzagolhafunk : amen : *et tn de Primo*

Ez predikacionak mafodikrezelezőn az megh tartoztatatafnak alkoholmaffagarol Mel melle imeleten kerdeft⁵ tamazthatna valaky? «*questio rtilis*» Hogha alkoholmafualae. ez : hog az iften azzonunk mariat az ő természet zerent ualo foganattiaba : az eredet bintől megh tartoztatna : ez || kerdefre felelhetunk : hog⁸⁰ alkoholmas uala : mint ezt megh bizonuthatok harom okoffagal előz ő r zentirafteli okoffagal Mert alkoholmas hog urunk criftusba¹⁰ iftennek fiaba femi ne uetteffek : mel ektellenfegőt ielőntene : mikoron ő legőn örök vilagoffagnak fenőffege : es zeplőnel kil ualo tikőr : de ha azzonunk maria eredet binbe fogantatot uona. tehát ez urunkba ektellenfegőt ielőnthene : tudniamint hog anya uala mikoron binbe uot : erről monda zent lelők iften az böchnek zaia¹⁵ attal : az aňanak ektellenfege az five : alkoholmas lőn tehát hog azzonunk az eredetbintől megh tartoztatnek : hogh az ektellenfegh urunkbol ky rekeztetnek Mafoóor thőruenbeli okoffagal : mert mindön thőruennek mutatafsaua : igőn gonoz fiunak iteltetnek az : aki edős zileiet meg otalmazhatna az ellenfegtul : es zabad aka-²⁰ rattia zerent az ellenfegnek kezebe hagia efnie : ez azert megh az ifteni thőruennekes ellene uona. mert ugmonda iften : tiztőlled attiadat es aňadat : touaba az természetnek thőruenenekes ellene uona : mert ugmond az pogan böc : zileinknek megh nem fizethetők mit uelőnk || tőttenek : de ha azzonunkat urunk Criftus az ere-⁸¹ det binbe hatta uona efnie : tehát őrdögnek kezeben előt uona : hog azert az gonoz fivfagh urunktul ki rekezteffek : zikfegh lőn urunknak zent aňat az eredet bintől megh tartoztatnia harma-³⁰ cōr es utozor természetnek okoffagaua : mert Im Iol lattiok ez uilagh zerent : ha valamel felfegős kiral orzagaba ualamel zolga-³⁰ iat fel magasztalna : fokal Ionkab illenek aňat fel magasztalnia : Vganezōnkepen ha uriften adamot es euat : es az angalokat kezdetben tiztan terōmthe : kik iftennek cak zolgai : fokal Ionkab edős aňat kelle mindön binnelkil terōmtheni. ki mindő angaloknak karok fölöt fel uala magasztalando O azert bodok zyz maria : by-³⁵ zon the zep uagh : es mindön malasztal telles : the attalad adatik azert az binőffőknek mind az malaszt : mind az dicőfegh Amen : *et tn de secundo*

ez predikacionak harmadik reze lezôn kil-
lômb killômb peldakrol: kikel uriften ki Ielöntôtte: hog
82 edôs aña: mindôn bin nelkyl *) || fogantatot es ziletetôt Elfô pel-
dat azert uegunk az tolofanum beli erfôkrôl: kinek ildelfonfus uala
5 neue: ennek ez erfôknek azzonunk maria gakortha megh ielônük
uala: es hoza ecôr neki az menei paradicombol papi ruhat: mel
megh maftes oth az uaralpa uagon: parancola azert neki hog az
ô foganattianak napiat: eztendônked zolgalha: Vgan ezert ez zent
erfôk: azzonunknak foganattarol nag zep kônuet zôrze. mel kônbe
10 bizonuttia ôtet mindôn eredet binnel kil fogantatnak leni. ez kônô
azert azzonunknak ol igôn kelle: hog az erfôknek kezébôl ecôr
ki ueue: es fel nitha: es megh oluafsa: es neki irafarol halakat ada
Ma f peldank uagon alesbeli alexander doctorral: ky miko-
ron parifba tanitana az diakokath erre: hog azzonunk maria eredet
15 binbe fogattatot: ol igôn nag korfagh effek rea: hog olmint el ui-
felhetetlennek lattatik uala: ez korfagot azert eztendôrôl ezten-
83 dôre: cak azzonunknak foganattia napian zenuediala: || uegre
megh efmere magat: es fel fogada hog ha megh uigaznek: az ô
mondafat megh uonna: es hogh az zent ferench zôrzetebe mennebe:
20 es ime legottan megh uigazek: es az zôrzetbe be mene: es monda-
fat mellet azzonunk ellen mondot uala megh uonna: ennek fölôtte
azzonunknak eredet binnel kil ualo foganattarol: nagh zeep kônueth
zôrze: halalanak ideien es magat azzonunknak aialuan. imezt mon-
da: telleffegel zep uagh en Iegôffôm: es sem eredet binnek sem tete-
25 menzerent ualo binnek zeplôie ninchen the benned: es lelket igh
ada megh az zyz marianak harmad peldank uagon eg predi-
katorrol: kinek frater henricus uala neue: ki zent damonkofniak zôr-
zetébôl ualo uala: ez mikoron azzonunknak foganattia napian predi-
kallot uona: es az predikacion azt bizonuttotta uona: hog azzonunk
30 eredet binbe fogantatot: ugan az predikacion le effek: megh nemula:
es nagh zernô halalal megh hala Ne ged peldank uagon meges egh
84 fraterrol: || ki zent ferenchnek zôrzetébôl ualo uala: ez mikoron
eg uaralpa kinek tolofanum neue predikallot uona: az zyz maria-
nak tiztafagos foganattanak ellene: es az utan akarna miffet mon-
35 dania: az otaron melre maruankôbôl azzonunknak kepe felfarak-
tatot uala: Im Codalatos dologh: legottan az kep hattal fordula
az fraterhoz: mind ez napik ig al ez kep: mint mongak azok akik

*) *pro scriptore piam lectrix ora mariam .I.5.31.*

lattak: Az frater kegek legottan megh uakula: tehát ziuenek töre-
delmeffegeuel fel fogada: hog ha megh uigaznek mondatat megh
hina. es legottan megh uigazet: des mondatat mind az nepnek
hallasara megh hyua otöd példának uágon megeség predi-
katorrol: ki zent damonkos zörzetiből ualo uala: ez mikoron ecőr⁵
predikallana aragonianak orzagaba: Eg ördögöft kezörithe: hog
megh mondana: Eg nagh ketfegös dolgot: mellet elmeiebe forgat
uala: tudniamint ha az zyz maria eredet bin nélkül fogantatot:
auagh nem: tehát az ördögös nágon fel kaitha monduan: Iay:
Iay: Iay: azoknak kik az zyz marianak foganattianak || Innepet⁸⁵
nem illik: es az zyzről gonozt mondnak: ezöket haluan az frater:
des az uttan azzonunknak foganattianak innepet aietatoffagal zol-
gala hatöd példat ir zent anfelmus doctor: hog eg uaralba
uala eg kananok: ky pap uala: ez naponked zoktauala azzonunk-
nak zolofmaiat nagh aietatoffagal meg mondana: mikoron azert¹⁵
eg etzaka Iöne eg falubol: holot tefty binbe efföt uala: es lyetne
az uaralba holot lakozikuala: kel uala neky eg folo vizön attal
menie: tehát omaga eg haioba be ille: es kezde maga az haiot
attal eueznie: ezönközbe kezde azzonunknak veterneieth es oluaf-
nia: Mikoron azert Iutotuona az viznek közepere: Ime Ielönenek²⁰
ördögöknek fokfagy: es az haiot uele egetömbe el meritek: es lel-
ket mint erdömlötte uala pokolra viuek: harmadnapon azert mi-
koron az kenokba uona: lattattatek neki hog azzonunk maria:
zentöknek foklagauaal oda menth uona: es monda az ördögöknek
Miokaert götritök az en zolgamnak lelket: Felelenek az ördögök es²⁵
mondanak: ez lelök mi||nket illet: mert az mi dolgunkba tudnia-⁸⁶
mint az tefti binbe fogatot megh: tehát az kegös aña binöfföknek
remenfege: monda: ha ez lelöknek azenak keel leni: kinek miuel-
ködetebe fogatot megh: tehát Ionkab illet minket: hodnem titöket:
Mert akoron mikoron ötet megh ötletök. az en veterniemet monga³⁰
uala tehat az ördögök ezthaluan megh iedenek: es on-
nan mind el futanak: Azzonunk kegek ueue az lelköt: teftetebe bo-
ciata: es ötet fel tamaztha: es az viznek fenekeröl az viznek parti-
iara hoza: tehát ez kananok ezön igön megh öröluen: leefek azzo-
nunknak elötte: es monda neki: dicöfsegös zyz: mint halalhatom³⁵
ezt en megh neköd: kinek monda azzonunk maria: Intlek tegö-
deth: hog ez utan oiad magad az tefty bintöl: es az en foganatom-
nak innepeth aietatofsagal illed: es mindönöktöl illendönek hir-

deffed : zent andras hauanak n'ociad napian : ezöket megh mond-
 uan : az kananoknak latafara menorzagba mene : ö kegek
 azzonunknak parancolattiat zeretettel be tellefituen : az puztaba
 87 futha penitencianak tartafanak okaert : holot az || zyz mariat
 5 migh ele : nagh aietatoffagal zolgala : es foganattianak innepet
 zerettettel ille : Ez peldakbol vehetitök azert O aietatos lelkök :
 Cristufnak uereuel megh valtottak : mel igön Io az zyz mariat aie-
 tatoffagal zolgalnia : Mert ö el nem hagia az ö zolgait : es zolgalo
 leanit : zikfegökbe főt az ötet tiztelöket : az karhozattul megh
 10 otalmaža : es menorzagba öket igön fel magasztalia O azert mindön-
 hato iftennek aña : Mi iduöffegunknek remenfege O angaloknak
 azzona : minket tehozad kariatokat : kegös zömeidel meg tekené es
 eth ez vilagon neried zent fiadnak malaztiat : es Iöuendöbe az ö
 zent zinenek latafat : kit engegön nekunk attya : es fiv : es zenth
 15 lelök iften amen.

Vrnak neuebe kezdetik ég zep es aietatos pre-
dikacio azzonunk marianak zileteteferől

Lux orta est Iusto: rectis Corde leticia: psalmo Nonagesimo sexto: Vilagoffagh tamada az igaznak: égenős zyuőknek vigafagh: Ez igeket megh ira dauit profeta: ifteni diceretről zörzöt kőnue- nek kilenchuen hatodik rezeben: Mel igek melle az bodok zyz marianak zileteteferől: *De natiuitate beate virginis* || három lelki 88 tanufagtok lezön elfő azzonunknak lelkenek meltofagos uotarol Mas azzonunknak testenek zeplegős uotarol h a r m a d az ő zile-
tessenek modiffagarol: 10

Mondam hog elfő tanufagtok lezön: azzonunk marianak lel-
kenek meltofagos uotarol: Mel melle imez tanufagot uegetők: hog
az iften: nagob hattalmaffagal es bőceffégel terömthe azzonunk
mariat lelke zerent: hodnem mint mind az angalokat: ez ez vila-
got: es mind az benneualo allatokat: hog kegek ez ug legön: Meg 15
bizonuithattiok előzőr okoffagal: es Ielőfben harom rendbeli
okoffagal: előzőr az meltofagnak okoffagaua: Mert az bodok zyz
maria: öröktul fogua ualaztatot uala iftentől: es időben oztan igh
terömtetek: hog ol meltofagos lenne: es tekelletés: hog
lene iftennek meltofagos hailoka: menorzagnak kiralne az-20
zóna: Mindön angaloknak es mind ez vilagnak es benneualok-
nak azzóna: Azert ez nagh meltofagert: Az iftennek felfegős bő-
ceffégenek: kelle őt lelkebe mindön angaloknal: es égeb terömtöt
allatoknal meltofagofban terömténye Ma||fóóor az igön közel 89
letelnek okofsagaua: Mert mineuel valami iftenhöz közelben ua-25
gon: Anneual azon iftentől nagob hattalmaffagal es bőceffégel
terömtetöt: Iollehet az iftenek hattalmaffagafelő: mindönök
égenő hattalmaffagal terömtettenek legön: mind nagok mind kif-
dedők: mint ennek megh ertefere uegunk peldat: az kő: es az
angal az egh auagh menorzagh: iftennek ég bőceffégeuel es hattal-30

malsagauaal terömtettek: de maga az anágnak es menorzagnak
 [ift] terömtefebe: iftennek nagob hattalmaffága teccik megh: hog-
 nem mint az kõnek terömtessfebe: mert az anágnal közelben uágon
 iftenhöz: haffonlatofbes hoza: hodnem mint az kõ: Mikoron az-
 5 ert azzonunk terömtetek: Igh terömtetek hog az ő zenth vere:
 kiből az iftennek zenth fia az embörfegőt felueue: el valazthatlan
 egefitetnek iftenhöz: hat lelket meltofagofban kelle iftennek teröm-
 tenie: mindön terömtöt allatoknal: ezert mert urunk Criftusnak
 uttana: mind anágnaloknal: mind emböröknel: Ionkab egefitetek
 90 lelke es iftenhöz: minek miatta? az malaztnak || es az dicőfegnek
 miatta h a r m a c o r a z n a g h e l l e n k ö d e f n e k o k o f f a g a u a l :
 imelleten kepen: Mert mineuel ualaminemő dologba: nagob ellen-
 ködefők talaltatnak: Az dolognak megh tetelebe: iftennek nagob
 hattalmaffága es böcefege ielőntetik ki: Mint ennek megh ertefere
 15 uegetők peldat: ha ualaki halottat tamazthatna: auag az napot
 delről nap tamadatra uohatna: Mikoron ezők természet zerent ne
 lehessenek: ha ualaki ezőket tehetne: igön nag böceffege es hattal-
 maffága ielőntetnek ky benne: de az iften terömtuen az anágnalokat:
 es ez uilagot: fem zörzöt hattalmaffága: fem mindön megh tehető
 20 hattalmaffága: mert az iftenbe ez keth hattalmaffagok uannak «*du-
 plex est indeo potencia sczt. ordinata et absoluta*»: az ő terömtessenek
 ellene nem mondanak: mert dauit profetanak mondana zerent:
 monda es legottan lőnek: paranóla es terömtetenek: De azzonunk
 marianak terömtefebe: az iftennek zörzöt hattalmaffága: fokba az
 25 terömtessfebe iftennek ellene ellenkődik uala: meleketh mindön tehető
 91 hattalmaffagauaal || el uekezöt uala megh tennie: Mert el uekezthe
 uala: hog ez leanzo mindönkoron zyz lenne: de maga funal-
 kil ne lenne: touaba eztes vekezthe uala: hog ez zyz zenth lelőktől
 fogadna firfiv magnal kyl: touaba eztes el vekezthe uala. hog fo-
 30 gadna nem tyztha embört: de byzon iftent es byzon embört: es
 hog azt zilne kitől mind ő: es mind egeb allatok terömtettek *et
 hec omnia erant impossibilia ordinata potencia* es mind ezők: lehe-
 tetlenők ualanak az iftennek zörzöt hattalmaffága felől: ezert mert:
 az természetnek törüenenek iftentől zörzötnek ellenkődői ualanak:
 35 es de maga vristen mind ezőket az zyz mariaba megh teue: es te-
 kelle. miuel? mindön tehető hattalmaual. azert ebbe uriften igön
 nagh hattalmaffagat es böceffeget Ielőnthé ky *secundo ostenditur
 autoritatibus* Mafocor meghees megh mutattatik: hog azzonunk

marianak terömtefebe: nagob hattalmafsakat mutata es böceffeget
 uriften: hodnem az angáloknek: es mindön egeb terömtöt alla-
 toknak terömtéfökbën: zent irafokal: kiröl ugmond az zent ber-
 nard doctor: || Nagh dolgokat töt vristen az terömtöt allatokba: 92
 de maga az iftennek vyay semit felfegöföb es nagob dolgot neem
 töt: miken az zyzeth iftennek aniat: kit mind az nap es az hod
 codalnak *secundo autoritate Anselmi* Vg mond touaba rola zent
 anselmus doctores: semi the hozad azzonom egenlö es haffonla-
 tos: mert mindön ami uagon: auagh hogh fölötted uagon: Auagh
 alattad uagon: Ami the fölötted uagon: cak iften az: Ami kegek 10
 alattad uagon: mindön valami nem iften: Vgmond meghes azon
 zent anselmus: zikfek uala hog az embörnek tudniamint az Cris-
 tufnak ania: ol. tyztalagat fenlenek: kinel iften alat nagob nem
 erthetnek *tercio Autoritate Ieronimi* Vg mond zent ieronimus
 doctores: Az akiröl zolunk: magaföb az egnel: melieb az tengör- 15
 nel: Azert ha egnek mongialak tegöd O bodok zyz maria: annal
 magaföb uagh: ha emböröknek anianak mondlak: ö naloknal mel-
 tofagoföb uagh: ha iftennek abrazattyanak mondlak: meltho uagh
 arra: ha angáloknek azzonanak: az vagh: kihöz hafonhatlak te-
 gödet meltan nem tu||dom: ez ö nagh melthofakat kegek ki ielön- 93
 the önön maga az zenth euangeliomba: mikoron azt monda *fecit*
mihi dominus magna tön enuelem vr nagokat: ky hatalmas es zent
az ö neue, tercio ostenditur exemplaritate harmaör megh mutatta-
 tik: hog vristen az zyz marianak terömtefebe nagob hattalmafsa-
 gat: es böceffegeth mutata megh: hodnem az egeb allatoknak te- 25
 römtefebe peldakal Elfö peldat azert vegetök iftenbe zerelmes
 hugaim: az zent irafnak zeriböl: Mit terömthe azert vristen az
 zent irafnak monda zerenth nagob tanacal? Mondhatnatok thy:
 mert az angálokat: De az angáloknek terömtéfökröl vgh ir moifes
 profeta: Monda az iften legön vilagoffagh: es lön vilagoffak: mel 30
 vilagoffagon az angeli termezeth ertetik: zent agofton doctornak
 monda zerenth Azert Ime vristen az angálókath cak egh zauauat
 terömthe: towaba ha mondanatok mert ez vilagot: es az benne
 ualo allatokat: Niluan vagon mert ezökethes cak bezedeuat te-
 römthe. kiröl vgmond dauit profetha: *ipse dixit et facta sunt* ö 35
 monda es lönek: parancola es terömtetenek: ha azerth || Az zenth 94
 irafnak mezeire be megunk. megh talaliok: mert semit vristen
 nagob tanacial nem terömtöt: mint embörnek ö lelket: Mert mi-

koron az terömtetek: nem cak az iften monda: de mind az attya
 iften: mind az fiv iften. es mind az zenth lelök iften: ol minth
 tanackoduan mondanak *faciamus hominem ad Imaginem et simi-*
tudinem nostram: tegunk embörth az mi kepunkre: es haffonlatof-
 5 fagunkra Mert mikepen az iften harom zömelebe: es eg allattiaba:
 Vgian ezönkepen: vriften embörnek lelketh igh terömtötte: hog
 eg allattiaba: es harom vagon benne: tudniamint: emleközeth:
 ertelöm: es akarath: Ime azert megh tecik hog vriften nagob ta-
 nacial: es böcefeleg terömthe az embörnek lelketh hodnem az an-
 10 galokath: az egeketh: az földeth: es az benne ualo allatokat O
 azert mel igön nagh: es codalatos az lelöknek meltofaga O mel
 igön nagh az mi iftenunknek lelkönkhözualo zeretety: De kerd-
 hetnetök ty engömeth Criftnak zolgalo leani: es mondhatnatok
 Miokaert akara vriften az lelköt nagob tanacal: hattalmal: es bö-
 95 céffegel terömtenie. hodnem mint az thöb terömtöt allat||okat: bizo-
 nauual nem egebert: hanem ezert: mert az iftennek fia Iöuendöbe
 embörre uala leendö: Mind ezökböl azert megh tecik: hog vriften
 igön nagh böceffegeuel terömthe az embört. ezert mert az iften
 embörreuala leendö: es mindön angaloknak fölötte: vr Criftus
 20 iefusnak zömelebe fel magasztatando Az embörfek: fokal Ionkab
 mikoron el löue az idő: hog terömtene az zyz mariat: kitul az
 emböri teftöt fel uala veendö: Az ö lelketh nagobh tanaçal: hat-
 talmalsagal: es böceffegel terömthe: mind az angaloknal: men-
 nel: földnel: es az benneualo allatoknal *secundum exemplum acci-*
 25 *piamus ex doctoribus sacre pagine* Masod peldath meges vegunk
 ezöknek megh ertefere. Az zenth irasbeli doctoroknak mondasok-
 bol Mel zent doctorok az zent irasnak zeribe: imelleten kerdesht
 tamaztnak: hogha az Vriften azzonunk mariat: Ioban es zebben
 terömthette uonae lelkebe annal: amint terömtötte: Auagh nem?
 30 Ez kerdesre felelhetunk azon zent doctoroknak mondasok zerent:
 hog Ionak es tekelletőfnek az mondatik: kyhöz az Iobol semi nem
 96 adathatik: de azzonunk maria ami||nebe iftennek ania uala: ele-
 ten uala: hat ebböl ez köuetközik: hog ötet tekelletőfben nem
 terömthette De hog ezt megh ercetök: Vg mondnak az zent doc-
 35 torok: hog az iften: mindön terömtöt allatot vekhetetlen Ioban
 terömthetöt uona: az törteneth zerent ualo tekelletőffegbe: de az
 allath zerent ualo tekelletőffegbe nem tehette: Mint ennek megh
 ertefere vegetök peldat: az iften nem teheti: hog az egh zam töb

uona egnel: touaba az kettő hog' több uona kettőnel: Az három háromnal: Az negh negnel: ig mondok az több zamokrol es: ezt megh tehetne hog' több tehetne az eget egnel: de ottan nem vona egh: Az kettőt kettőnel: de ottan nem vona kettő: Igh mondok az többiről es: Vgian ezönkepen Iollehet az vristen *beatam virginem* 5 *et dei creaturam* Az bodok zyz mariat: mikepen terömtöt allattyat: tekellétőfben terömhette uona Az allat zerent ualo tekellétőflegbe: de ezt nem tehetthe hog' tekellétőf ania lőt vona: es tekellétőf fivnak ania: Mert Imez háromnal femi Iob nem leheh: tudniamint Vrunck Criftusnak embőrfegenel: Menorzagnal es azzonunk maria-10 nal: erced iftennek alatta: ez kegek megh tecik imezből: mert ez harmak wálnak neminemő vekhe||tetlen meltosagot: az vekhetet-97 len Iotul mel az iften Vrunck Criftusnak azert embőrfége: val vekhetetlen meltosagoth: aminebe egefítetöt az iftenseghöz: mel vekhetetlen Io: Vgian ezönkepen az menorzages wal vekhetetlen 15 meltosagot: enneben: mert az menorzagh nem egeb: hanem iftennel ualo eles Azzonunk mariaes vekhetetlen meltosagot wal: a minebe iftennek ania lön: Mind ezökből azert megh tecik: hog' azzonunk maria lelkebe oľ nagh tekellétőflegbe terömtetek: hog' femi terömtöt allat nalanal tekellétőf nem lehetöt: fem kegek 20 leheh: Azert mind feienked ötet aietatoffagal tiztöllick: mikepen menorzagnak keralne azzonat: Angaloknak es emböröknet azonat: iftennek edös aniat: Mert vgmönd zent bernrd doctor *Qui marie sicut debet seruit deuote*: Valaki azzonunk marianak: mikeppen keel aietatoffon zolgal: el nem wez halalanak ideien O azert bo-25 dok zyz maria O iftennek dicőffegős ania: Az the dicőffegődnek es Io wotodnak meltoságaert: wigh minketh binőfföketh az the nagh dicőffegödre: halalunknak vtana

Secundum documentum erit: admirabilis corporalis decoris virginis: || marie: Iftenben zerelmes hugaim: Masod tanulagtok 98 lezön: Azzonunk marianak testenek codalatos zepfegeről: Mert mikepen az zyz maria: lelkeben mindön terömtöt allatoknal Nő-mőfb es tekellétőf uala: mint edefel megh mondatek: ezönkepen testebenes: egebeknel nőmőfbnek: tekellétőfbnek: es zebnek kelle lenie: ennek kegek elfő oka imez: mert az nőmőfb lelköt: nő-35 mőfb tefth illethi: enneten uagon: hog' az emböri test nőmőfb az egeb oktalan allatoknak testöknél: Az okos lelőkhöz ualo egefőfő-leffeiert: De mert hog' az bodok zyz marianak lelke: wala az ő

fianak lelkenek utanna: mindön lelköknel nömösb: tehát tef-
tötes zent fianak testenek vtanna: mindön testnel zebbet ual-
lot: vghog meltan mondathatik ő rola az a mi mondatek Iudith
azzonrol *Non est: talis mulier super terram* nínchen elleten azzoni-
5 allat ez földön: tekintetibe: zepfegebe: es bezedínek értelmebe
secunda ratio Masod oka imez: mert az poğan böcnek mondasza
zerent: ha az természet megh nem bantatik: az fiv haffonlatos le-
zön attyahoz: auagh aniahoz: Az zenth lelök iften kegek: vrunk-
nak foganatiaba megh nem bantathatek: sem teuölöghethe: kinek
99 Celekődetiből az zyz fogada. || Azert Tehat köuetközik: hóg mike-
pen vrunknak teste vot egefitetöt az iftenfeghöz: mindön egeb
emböröknek testöknel zeb uot: dauit profetanak mondasza zerent:
ky vg monda *speciosus forma pre filys hominum* zepfegösb abrazat
emböröknek fioknal: ezönképen Cristusnak vtanna: anianak testees
15 De az testy zepfegh al főkepen az testnek mine uotaba: zinebe:
es az tagoknak alkalmas helhöztetifiben: Azert Imar ez melle
elezteb kerdhetnetök: valon vram iften: az bodok zyz maria:
Nagh auagh magas walaé allapattiabá: awagh kegek kided? ez
thi kerdestökre felelök en az nagh albert doctornak mondasza ze-
20 rent: hóg az zyz maria igön föllötte magas sem vala: es igön kif-
deth sem vala: de alkalmas allapatu: Vala kegek ezön doctornak
mondasza zerent: magafsagaba olmint killenődfel arazni: alkal-
mas arazuv emböröknek arazokal: hóg kegek magafsagaba ekkora
löt legön: megh erthetitök imebből: mert az ő zent fianak testhe:
25 alkalmas mine wötöt wälla: wghogh Igön magas sem wala: mint
az oriafok: igön törpe sem wala: mint az kided embörök Mikora
löt legön kegek: Am romaba fel irthak: kinek hozufága alkalmas
100 arazw emböröknek arazokal: killench || arazne: Iol lattok kegek
hóg természetzerent: az nag auagh magastul Ismeth magas zilet-
30 tetik: ha az természet walamibe megh nem bantatik: ezönképen
az kidedtul eimeth kided: mikoron azert az természet azzonunkba
semibe megh ne bantatot legön: köuetközik tehát hóg miken
vrunk Cristus vot alkalmas magas: ezönképen alkalmas magas
uot az ő zent ania es: ezt Ielönthe ky az böc *Canticorum septimo*
35 *capitulo* *Quam pulcra es et quam decora* ég könuenek hetedik reze-
ben monduan: Mel zep uag es ekös dragalatos legöfföm: az gö-
nöröfegökbe: az the alapatod haffonlattatot az palmahoz: Mel
palmaza allattiaba magas De mondhatnatok iftenbe zerelmes hu-

gaim: Im ertyők imar: hog' az zyz maria allapattiaba alkolmas magas uoth. De akarnok imar megh tudnunk: tőled ky ezt irtad: az edős zyz marianak diceretire: hog' ha az ő tefthe vote kőuer: Contos: auagh őztőuer: Ezt es Im megh irom en nektők: Vg mond az nagh albert doctor: hog' az bodok zyz marianak teftebe uot al-⁵ kolmas egenlőfegh: vg hog' az ő tefthe igön kőuer sem wot: es Igön őztőuer sem wot: oka kegek ennek Imez: mert az nagh kőuerfek lezön embörbe az hid||lek es Igön nedues termezettől: Az **101** őztőuerfek kegek lezön az nagh heufegtől. es azzufagtul: Az testnek azért zepfège lezön: mind az nedueffegőknek egenlőfegiből:¹⁰ mel nedueffegők embörbe wannak: de azzonunk marianak teftebe az nedueffegők alkolmas kepen walanak: hat ebből kőuetkőzik: hog' az ő teste: sem igön kőuer nem wala: sem kegek igön őztőuer: de alkolmas zep allapatu Mafócor Meges az testy zepfek al az zinbe: mert az emböri testbe három zynők wannak: első zin wa-¹⁵ gón az testnek bőreben: Mafod az haiakba: harmad az zömőkbe: előzőr azért kerdhetnetők: walon azzonunk marianak testenek bőre minemő zynw uala *trum albi? vel nigri: vel rubei: vel Conmixti*: feier vote? auagh fekethe? Auagh wörös? Auagh kegek sem igön feier: sem igön fekethe: sem igön wörös: O bodok, zyz ²⁰ maria: agh malaztot enneköm the binős zolgackadnak: hog' az the zolgalo leanidnak: kyk az tyztafagba tegődeth mind halalik kőuetnek: Az the testhy zepfegődet irhaffam igazan megh: hog' megh ercétők azért: embörnek testenek bőrenek: neg' zyne wágon első feierfegből: es wörőfegből zörőztetőt: Mas || zin fekethe: **102** harmad feier: Neged wörös. cak az azért az zep zin: mel az feierfegből es wörőfegből wágon: Az több zinők ez elsőhöz képőfth mind ektellennek mondatnak: miért? ezért hog' az feier zin embörnek buren: wágon Az fazafnak bőülkődeseből: mert az igön feier testő embörök: igön fazekonok: es nialok fwthok touaba az ³⁰ fekethe zin: emböröknek testőkön wágon: Az nag' hewfegnek bőülkődesséből. mert ezők igön melek testők towaba az wörőfegh emböröknek bőrőkön: wágon az bennők ualo nedueffegőknek nem zeriuel ualo letelőkről: walamel embörök azért ez három zinu bört wálnak testőkön: nem Io termezetuknek mondatnak: ezért mert ³⁵ az feier bőrök awagh huffuuk: igön testiek: ketfegőffők: es ragalmazok: touaba az fekethe bőrök awagh hufuk: Igön alnokok: es kumuruk: es az Igön wörös bőrök auagh huffuk: igön haraguffok:

es bozu allok: de amaz elfő börök: kiknek huffok [ki] feierből es
wörösből zöröztetöt: Igön Io természetön walok: ezek igön tisztak:
Iozanok: es mindönkeron widamok: ez zinth walla azzonunk yz
marianak tefte es: mint az nagh alberth doctor mongia *Secundo*
103 *de colore Capillorum* Mondhatnatok Imar iftenbe zere||mes hu-
gaim: Im megh ertöttök Imar: minemő zint wallot az edős yz ma-
rianak tefthe: de akarnok aztes megh tudnunk es ertenunk: haya
minemő wot ő neky: Im eztes megh irom en tinektök: es kerlek
hog megh tanuliatok: ennek azert megh erteffere wegetök Imez
10 három tanufagot elfőt Im ezt: hog az bodok yz marianak nem
wot igön fodor haia: mert az hainak igön fodorfaga: wágon az
fazekonfagnak bőfegeből. Az igön fodor haiuk azert természet ze-
rent igön főfuenök: es telhetetlenök: De az bodok yz maria nem
wala fem főfuen: fem telhetetlen: Azert tehát nem wallot ő igön
15 fodorhaiakat Ma f t a n u f a g o t Im ezt: hog azzonunknak haiiai
nem walanak ritkak: fem igön kemenök. fem igön feierök: Mert a
kik ellen haiat wálnak: ezek természetzerent igön gorombak: es
iraf nem fokhatok h a r m a d t a n u f a g o t Imezt: hog azzonunk
maria nem wallot zinten wörös haiakat es: Mert ez lezön az em-
20 börbe wáló melekfeznek bőfegeből: ez elletenök azert természet
zerent hitőtlenök tehathi wram iften walon minemő zinu wot az
edős marianak ő haia: Wgmond az nag albert doctor: hog fekethe
zinő wot: mert az zep es Io természetönualo testöt: ez illethy: ||
104 ezert monga ég természet tudo bōc: hog az olletan embör Io ter-
25 mezetön ualo: kinek germőkfegebe wörös haiiai uannak: es oztan
megh allapatot koraban feketieie waltoznak: Azzonunk mariae az-
ert elletenuala: hog kegek azzonunk maria fekethe haiat wallot
legön: megh erthetitök imebből. mert a me wrunk criftus: miko-
30 rat es zakalt hagia raitha: [k] mint iruaes latiatok kiből weheti-
tök: hog wrunk Criftusnak fekethe haia es zakala wot tehát azzo-
nunknakes olletan haia wot: Mert azzonunk igön haffonlatos wot
az ő zenth fiahoz: touaba eztes Iol lattiok: hog az fidok köffegél
fekethe haiat wálnak, azzonunk yz maria kegek fido nemből walo
35 wala: hat ő es fekethe haiat wallot: de nem igön fekethet: hanem
alkolmaft: mel illetuala az zep feier rofay testöt *tercio de oculis*
queritur Mondhatnatok harmaóor meges. Im megh hallok es
tanulok imar azt es: minemő zinő wot az edős yz ma-

rianak haia: de Io attyam akarnok Imar tőled || megh tanul- 105
 nunk: minemő wot neki feie: Im eztes megh irom: Wgh mond
 az nag' albert doctor: hog' az ő feye wala walaminére hozu:
 es homloka nem wala zelős: de kefkön neg' zegő: es alkalmas zelő:
 alazatos es az föld fele halgatho: walakinek azért elleten feie es
 homloka wágon: az természetth tudo bőcéknek mondasok zerent. ez
 elleten természetzerent elős elmeiő: Igőn bőc: es zőmermős touaba
 az ő zőmei walanak fenőffők: es tyzthak. zőme fene kegek wala
 fekethe: zőme zőries fekethek: zőmöldőke es fekete: nem firő: de
 alkalmas: minemő illeti az zep fekethe zőmőketh: elleten zőmőketh 10
 es zemöldőköt wallot vrunk iefus es *Item nasus rectus et mediocris*
 touaba ő neki orra wala égenős: nem hozu: de közep modu: mel
 az alhatatolsagnak es bőcefeznek Iege: az pogan bőcnek mondas
 zerent. touaba az ő zent tigei: walanak sem igőn kőuerők: sem
 igőn őztőuerők: de alkalmasok: Igőn feierők es wőróffek. mikepen 15
 az teinek es wőrös rofanak ő zinők touaba az ő zaia wala nem
 nagh: de alkalmas: gőnőrfegős: zerelmes: es mindön edőffegel
 telles touaba || aiaki őneki walanak piroffak: es walaminere temer- 106
dőkők: az albo aiaka az földönél keueffe temerdők: de ezes alkol-
 mas kepen: walaki azért elleten aiakakat wal: batorfagnak es 20
 erőffegnek iegie touaba az ő zent fogai valanak fenőffők: égenőf-
 fők: egenlők az hozufagba: es igőn tisztak: Az ő ala kegek wala
 alkalmas: es közébben [bar] walaminere barazdas: mint illethi az
 zep alat touaba Az ő zent niaka wala igőn piros: nem kőuer: sem
 őztőuer de alkalmas *Item manus munde et decentes* touaba kezei va- 25
 lanak fimak: es feierők: wiy vekonok es hozak: es telles testenek
 tagai nagh zepők: az ifteni bőceffegtul codalatos kepen zőróztet-
 tek: Az albo ruhaia vala az ő zent testehöz hasonlatos zynu: tud-
 niamint sem igőn feier: sem igőn vőrös: az az ződőries: «vrunk-
 nak albo ruhaia es elleten woth» palasztia kegek wala ek 30
 zinu: az az keek: Az ő lepeffe wala lassu: Iarafa alazatos: Az Ia-
 rasba kegek feiet le haituan: mikepen tyztha es alazatos zyz: Az
 ő zenth zaua vala hangos: es tisztalagos: edős es gőnőrfegős: Wg
 hog' őntetőt uala malaszt bőffegel || az ő néluere: Az danit profeta- 107
 nak mondas zerenth: Mindönkoron az veztekefegőt zeretiala: 35
 Ritkan zol uala. Wala kegek codalatos bekefegős: soha nem latta-
 tot megh haragudnia: soha nem neuetőt: soha hiuolkodo bezedőt
 nem mondott: Vala erkuében igőn nömős: es mindönöktől zeretetős

touaba uala igön elös elmeiö: Vghog az zyzeknek mindön dolgokat
 hamar el tanula: es meg ifvlagaba az profetaknak mindön kön-
 uöket: es telles o törüent tekelletöfögel hamar mind el tanula
erat omnibus virginibus in templo deuocior Vala touaba az temp-
 5 lomba mindön zyzeknel aietatofb: es alazatofb: alituan önön ma-
 gat mindönöknel alabualonak: vganezert mindönt tisztöluala:
 telles wala azert az zyz maria mindön lelki Iozagal: mindön Io
 erköcöknek eköflegeuel: es malaztnak mindön aiandokiual: enne-
 ten uala azert: hog ötteth mindönök tisztölikuala: kiualtkepen ualo
 10 tisztöllettel: es az ö Io hire neue hirhözikuala mindönöt: es mindö-
 nöknel touaba az bodok zyz marianak testenek zepfege: megh teccik
 108 peldakbol es: ezert oluafatitk Amaz egh || apaéarol: ki nem uala
 ketfegös: fem ragalmazo: fem alnok: mint nemelek [közöletök]:
 kik bizon az menei menekzöböl: mint amaz balgatak zyzek: kykröl
 15 vrunk zol zent mathe euangelista iria: ki rekeztetnek: hath mi-
 nemö wala? Alazatos wala: Nag engödelmes wala: es feiedelm-
 azzonanak zeretöje wala: [ez] mert az apaéak közőth az zentfegh:
 főkeppen ebbe al Ez azert mikoron ecéör imadkoznek. Imadlagaba
 kere az edös zyz mariath: hogh neki az ö zepfegeth megh ielön-
 20 thene *tunc apparuit eidem benedicta virgo maria* tehat meg ielőnek
 ö neki az bodok zyz maria: az ö zenth testenek zepfegebe: kiröl
 wgmönd uala ozthan ez zenth apacya: ol igön zeph az zyz maria
 testeben: hogh femi gönörföfegöfb es femi zeb ö nalanal riem latat-
 hatik: de bizon mint edefel megh mondatek: az ragalmazo apaciak
 25 foha az ö zepfegeth lathattiak: hath kieth lattiak? Az pokolbeli
 iften azzoneth prosperpinaeth: zent palnak mondafa zerent *simile*
 109 *legitur de quodam religioso* haffon||latos pelda oluafatitk touaba eg
 neminemö zörzetöförl: ki azzonunkhoz igön aietatos uala: es
 nagh buzgosagal keuannia uala megh latnia. az zyz marianak zep-
 30 fegeth: tehat ime lok kerefenek wttana: iftennek angala neki ielő-
 nek: es monda neki: Az mi azzonunk az bodok zyz maria parancol
 neköd: Mert megh halgatta az the könörgöfödet: hogh [es] ez na-
 pon neköd megh ielőnik: de eztes tugiad: hog ha ötet latandot:
 az ö nagh zepfegeken fenöföfegenek miatta. megh wakulz: Melleth
 35 az zörzetös örömetöföfön fel wön *tunc disparente angelo: cepit cogi-
 tare intra se* tehat az angál el enezuen előle: kezde magaba gol-
 donia. es mondania Mith tez zegen frater? ha zömeidnek welagat
 el weztendöd: zikfek neköd aitonked kodulnod: es életödeth igh

kerefnöd: Azert eluegeze hog Cak az egik zömeth nitna megh: es az mafikat be földözne kezeuel: hog auagh Cak az egik zöme maradna: Az hagót ora azert el Iöuen: Megh ielőnek neki azzonunk maria: kinek zepfegeth latuan cak fel zömeuel: ol igön Nagh gönrőfegőt wön belöle: hog az || mafikates akariauala megh nitnia. de legottan 110 el enezek előle az bodok zyz maria tehat egh zömetöl megh foztatuan: kezde magat dorgalnia monduan O yay enneköm niaualafnak: Miert földözem el az egik zömmömeth: bator mind keth zömeimnek welagat el weztöttem wona: Cak hogh öteth niluaban lathattam nona: kezde efmeth azzonunkat kernie. hog efmeth 10 akar cak ecőr lathatna *tunc etiam secundo apparuit ei angelus dicens* tehat efmeth mafeöör megh ielőnek neki iftennek angala monduan: parancol neköd az zwz maria: hogh hoza zörözöd magadat. mert efmeth megh ielőnik the neköd: de az mas zömmödnék welagat es el kel weztenöd: kinek monda az zörzetös: wram ha 15 ezör zömmöketh wallanekes: kez wonék el weztenöm: cak hogh lathaffam az ő zepfegekenek eköffegeth: kinek monda az angál: megh latod az ő zepfegeth: es nem hog ez egh zömmödnék welagat weztenedel: de megh az mafiknak wilagat es megh heröd az ő malaztianak miatta: Mel || mind wgh lön *Erat etiam quidam Iuuenis*: 111 *qui assidue cogitabat* touaba uala meges eg iffv: ki zönetlen gondolkodik uala az zyz marianak zepfegeöröl: es azzonunkhoz nag aietatoffagal könrögh wala: hog meltoltatnek neki az ő zepfegeth megh ielőntenie Eg neminemö regel azert: mikoron nagh aietatoffagal ezön kerne az edös zyz mariath: Ime megh allapek előtte 25 azzonunk maria: es monda neki: keuanode latnod az en zepfegömeth: kinek felele az iffv O bodok zyz maria: Iollehet meltatlaan legek en erre: de maga telles zyuemel keuanom: tehat monda neki az zyz maria: Nez Iol en ream: es lassad az en zepfegömeth: mikoron azert ez iffv lokaigh nezthe uona azzonunknak zepfegh: es 30 az zyz maria akarna Imar előle el eneznie: Monda az iffv O bodok zyz maria: ha en az the zepfegödtul el zakadok: loha en töbe wigztalast neem vehetök: ez iffvunak azert ő zyue az nagh edöffege nek miatta kette lassada: es iftennek angali || ueuek az ő lelket: 112 es vgan azzonunkal egetömbe menorzagba wiuek el fel: Ez peldak 35 bol azert megh erthetitök iftenbe zerelmes hugaim: Meel igön zepfegös az bodok zyz maria: iftennek edös ania O mel igön bodokok leznek azok: kik az ő zinet lathattiak zinról zinre: Vizont O mel

igön bodoktalanok leznek azok. kik ez zep zinnek lataffat el weztik az binnek miatta: három kepen mondatnak azert az zentök bodokknak menorzagba előzőrímezert: mert lelki zömökkel lattiak az iftenfegőt: Mafoóor Imezert: mert testi zömökkel lattiak: 5 wrunk Críftusnak megh dicőiólt embőrfegét. Harmaóor Imezert: mert wgan ezön zömökkel lattiak azzonunknakes kielőnthetetlen hagh zepfeget: encőlköögetők azert ties vg elnőtök. ez niauualas wlagba: hog Iőuendőbe mind az iftennek zynet: Mind vrunknak embőrfegét: es mind az zyz marianak zepfegős zinet: megh lat- 10 hassatok Iőuendőbe: tyztafak tartaftokba kegek igön ne byzatok: 113 Mert || bizon Cak aual nem Iduőzölhettők: erről monga zent geről doctor: Az tiztafakes nem walami iftennek előtte: Az Io miuelködetőknel kil: Az io miuelködetőkes Nem walami az tiztafaknal kil: Azert walaki ez dicőffegős zinöketh megh akaria latnia zikfek 15 hog tiztafak tartoes legön: es Io miuelködetőketh es tegön: Mert killőmben megh nem lathattia Amen

tercium documentum: erit modus natiuitatis virginis gloriose
 Harmad tanfaktok lezön iftenbe zerelmes hugaim: az ziz marianak zileteffenek modiffagarol. Vg oluaftatik azert: mint zent ieronimus doctör iria: Mikoron azzonunknak zilei: tudniamint zent 20 Ioakhim: es zent anna azzon: mindön zentfegél fenlenenek: huz egez eztendek az hazaffaknak gömöchet neem vehetek: ez huzeztendők be teluen: vrnak fogadaft tőnek: hogha őket magzattal zeretne: ötet az ő zolgalattiaara adnak: Vgian ezert ezterdönked 114 ierufalemben mennek wala: es iftennek templomat killőmb killő||mb aldozattokkal giakorliak wala: eg ielős innepre azert zent Ioakhim hazatul ierfalomba mikoron fel ment uona: es az templomba aldozattiat baratiual egetőmben fel witte uona: az ottarrá: Az papifeiedelöm az ő aldozattiat az ottarrol mind el hana. es magat igön 30 megh pirongata: hogh mérezködöt uona az iftennek otarahoz iarulnia: ezert mert atokba wona iftennek törüenetől: hogh meddő uona: az az hogh magzatnal kil uona *Ioakim ergo confusus domum noluit redire* x. Ioakhim Azert igön megh galasztatuan: nem akara haza menie: hog baratitól kik ezt lattak es hallottak uala. 85 nagob gialazatot ne zenuedne: Mene azert titkon maiorhazaba paztorihoz: es mikoron ednihan napik ot uotuona: eg neminemő napon: iftennek angala nag fenőffegél neki ielőnek es monda Ne akar felnőd: en wagok iftennek angala. bociattattam the hozad:

hog' megh mongam neköd: mert az the kőnörgéfid iftentől megh
 halgattattak. es az the alamifnad istennek elebe || fel ment: Megh **115**
 tekintőtte vriften az the pirongafodat: es az the meddőfegődnék
 zidalmat nem meltan the raitad tetetnie: Mert az iften az binön
 cak bozuo allo: es nem az természetön: Azert mikoron walakinek
 meheth be rekeztty ezert tezy: hog' annak mehet vionnan megh
 nituan: az mi tőle zillettetik ifteni aiandoknak esmerteffek lenie:
 emlekőzece megh fararol: ki fok ideik meddő lön: es vegre Ifaa-
 kot kinek iftentől az aldomas igertetek zile. Ezönkepen rakheles:
 Az meddőfegőt fokaik wiffele: vegre ioseföt zyle. ki telles egiptom-
 10 nak vra lön *Quis forcior sansone? vel sancior samuele? et tamen*
ambo matres steriles habuere kiut erőfb fanfonnal? es zenteb sa-
 muelnel? es mind ez kettők meddő anat wallottanak. Ime azert
 Ioakim az the hazafod anna azzon: fogad es zyl tőled egh lean
 magzatot: es hiad az ő neuet marianak: ez mint vrnak megh iger-
 15 tetők: kifdedfegetől fogua lezön vrnak zentöltetöt: es meg ania-
 nak || mehebe megh zentöltetik: es zent lelőknek malasztiaua be **116**
 tötetik: Mindönkoron vrnak templomaba lakozik: hog' ualami ket-
 fek őrola ne tamadhaffon: es mikepen ő codalatos keppen zillet-
 tetik az meddő anatul: ezönkepen ő tőle codalatos keppen fogan-
 20 tatik istennek fia: es ziletik: kinek neue iefus lezön: kinek attala
 adatik mindön nepnek az iduőffek. hog' kegek ezöket Ionkab hi-
 ged: mikoron Iutandaz ierfalomba az aran kapura: Anna azzont
 az the iegőfődet elől talalod: mel maftan az the tanol letelődről
 igön zorgalmatos. Akoron kegek az the ielön wotodbol őről: ezö-
 25 ket megh monduan az angál el enezek előle *Anna quoque Cum*
amare fleret: et quo vir suus Iuisset ignoraret touaba zent. anna az-
 zon mikoron igön írna: mert vrat nem tudna howa ment uona.
 Nekies azon angial megh ielőnek. es a mit Ioakhimnak mondot
 uala. nekies mind azokat megh monda. es parancola neki: hog' **30**
 megh terő vranak az arañ kapura elebe menne. Mellet zent anna
 azzon mikoron || megh töt uona: Az angialnak mondafa zerent: **117**
 ötet az arankapun elől talala: es nagh őrömel ierfalomba vrnak
 templomaba iftent Imaduan. terenek hazokhoz galileaba: waruaan
 Imar vrtul az nekik igert magzatot: Az zent anna azzon azert **35**
 vratul zent Ioakhimtul fogada azzonunk mariat: es idő reia tel-
 uen zile es: Mel neukőduen három eztendős koraba adattatek be
 az **temploma**: holot mint elt legön megh irtam az anunciaciolor

ualo predikacioba *O igitur magne deus : quam mirabilis sapiencia
tua* O azert nagh vriften : mel igön Codalatos az the böcéffegöd :
mert mikepen az azzoniallatnak euanak miatta. wezöt uala el ez
wylagh : ezönképen esmeth azzoniallatnak miatta akarad ötet
⁵ megh epöitenöd O euanak leani : emelietök fel az thi elmetöketh :
es tanuliatok megh : mert az thi iduöffektök al az zyz marianak ke-
zebe : vgian ezért encölkögetök neki mindön aietatoffagal zolgal-
notok : hog' eth ez vilagba Nierie zent fianak malaztiat : es Iöuen-
dőbe Az bodokfagot amen. ||

Vrnak neube kezdetik ég zep es aietatos predi- 118
cacio Az zyz marianak vifitacioiarol Imekpen

*Magnificat anima mea dominum: hec Cantica decantavit
beata virgo maria: luce primo Capitulo: Magaztalia az en lelköm
vrat: ez diceretöt enökle az bodok zyz maria: mikoron erfeböt 5
azzont megh latogatha: mint zenth lukaé iria: euangelio manak
elfö rezebe: Mel íge melle iftenbe zerelmes hugaim: Azzonunk-
nak ez diceretiröl: három tanufaktok lezön elfö tanufagtok
lezön ez diéretnek meltofagarol: Masod tanufaktok lezön az
ö diéöfegös uotarol: harmad es vtofo tanufagtok lezön: 10
az zyz marianak erfeböt azzonth megh latogatafarol:*

Vgmondek iftenbe zerelmes hugaim: hog elfö tanufaktok
lezön Azzonunk marianak ez diceretinek meltofagarol Mert ez ma-
gnificat az töb diéretöknel meltofagob imez haromba: elözör az
ö tulaidonitaffaba: Mert mindön diélleret tulaidonitatik az ö zörzö- 119
ienek: mint az moifes diéreti moifesnek: dauit diéreti dauitnak:
Igh mondok az töb profetaknak diceretökröl es: De ez nömös dié-
reth ez magnificat. tulaidonitatik Azzonunk marianak: erröl monda
zent lukaé euangelifta *et ait Maria: Magnificat anima mea dominum:*
es monda maria: *magaztalia vrat az en lelköm: Mikepen azert 20*
az zyz maria: mind az profetakat fölöl mulattia zentfegel: melto-
fagal: es diéöfegel: ezönken az ö diéreti az töb profetaknak di-
éretöketh O walion ki nem zeretne: es tisztölne ez diceretöt: mel
el melto es edös neuzeztöt uön: hog mondasek zyz marianak
diéretinek: es Ielöfben mert mikoron ez diceretöt enökle: akoron 25
mehebe walla az bizon iftent es byzon embört *secundo istud can-
ticum precellit alia in causa et intencione* Masócor: azzonunknak ez
dicerethy fölöl mulattia az thöb diéretöketh: az okba es igeközetbe.
mert az diéretök közöl nemeliek zöröztettek auagh hala adafert:

auagh gözödelöm vetelert : minth moifesnek dicerety : Auagh egef-
 120 fegh||nek ueteleert : Mikepen ezekhias kiralnak dicerethe : Ez diceret
 kegek lön az iftennek embörre leteleert : mel nagob lön mind az
 gözödelöm vetelnél. mind égeffeknek vetelenél : hat ez bodok zyz
 5 marianak dicerethe : meltofagofb lön mind az több diceretöknel
Huius rei gracia queri potest vgan ezert zerelmes hugaim kerd-
 hetne walamel közöletök : Valon vram iften : Imez kettő közöl
 melikert tartozom en vristennek nagob hala adaffal : Az embörre
 letelnék Io teteleerte ? auagh az megh valtafnak io teteleert :
 10 Auagh touaba Az terömtetnek Io teteleert Mel kerdefre imigen fe-
 lelök en tinektök : hog fokal nagob hala adafsál tartoztok vristennek
 embörre leteleröl : es megh valtafarol : hodnem mint terömteteröl :
 Erröl inongá az aranzaiu zent Ianos : semi ninchen kiröl vristennek
 nagob hala adafsál tartoznank : minth zent fianak embörre letele-
 15 röl. es zent kenarol halalarol : Vgmond touaba zent bernard doc-
 tores *super omnia o bone iesu te mihi amabilem reddit* 1c. Mindönök-
 121 nek föl||ötte O Io iefus : tegödet enneköm zeretetöffe tezön : az mi
 valtfagunknak dolga : es az kenzenuedefnek pohara : melet ener-
 them az köröztfa megh iual : Vgian ezönt megh muttatom nek-
 20 tők okoffágales : Mert vg mond zent gergöl doctor : Mineuel Ionkab
 neueködnek az aiandokok. annal Ionkab neueködnek az aiando-
 kokrol walo zamadafokes : de Az iftennek embörre letelebe es ken
 halal zenuedesebe : Igön nag aiandok adatek embörnek : .mert az
 iften önnön magát ada : hat ebből köuetközik hog ezökröl nagob
 25 hala adafsál tartoztok iftennek : hodnem mint egeb Io tetemineröl
hoc idem insuper ostendo exemplaritate vgian ezönt touaba megh mu-
 tatom peldaüales : Mert am ugh oluafatik az eg zent attiarol : hog
 eyel es napal ez zent attia : ezön könörögh wala az aldot Criftus
 iefushoz imadlagaba : hog. meltoltatnek neky megh ielőntenie : mi-
 30 nemö zolgalattia uona mennel keduefb az ő zent zinenek előtte : es
 minemö Io teteleröl tartoznek nagob hala adaffal. Mikoron azert eg
 122 etzaka efelinek || előtte [mikor] urunknak fezőlethe elöt nagh aieta-
 toffágál Imadkoznek : ezönközbe latha : tehat cellaianak aithat megh
 nithak : es Ime egh meztelen embör az cellaba be mene : hat ez
 35 embör teteietöl fogua talpaiglan el ostoroztatot : es kemen töuiffel
 megh koronaztatot : latha touaba hat uallan egh nagh es magas
 köröztfa uagon : Mikoron ezt lattauona az zent attya : megh kerde
 hog ky uona : kinek az monda : en uagok az Criftus iefus *Qui mi-*

serans humano generi descendi in vterum intacte uirginis ky kőnu-
 rőluen embőri nemzetőn: menorzagbol lee zalek az zeplőtelen
 zyznek mehebe. kinek tisztafagos vereből az embőrfegőt fel ueuem:
 kinek mehebe killeneh honapik nuguan: ennek vttanna ez villagra
 ziletem: nem aranas palotaba: hanem az vtlatos ftaloba: kifdet
 izekre: telnek közepőtte: Niocad napra kőrnől meteltettem: har-
 minch három eztendek: fok ehfegőt: zomiufagot: heufegőt: hidek-
 fegőt zenuedek: vegre el arultatam: megh fogattatam: kötőztetem:
 es an||na|hoz vitetem: holot meltatlan árcul veretem: ennen kai- 123
 fashoz viteteem: kiellőt meltatlan wadoltatam: [A] kaifastul pila- 10
 tofhoz: pilatofutl erodefőhöz: kitul bolondnak iteltetem: Vgan
 ezért mikepen bolond őtőle megh cofoltatam: feier ruhaba őtőzte-
 tem: es vizont pilatofnak kildetem: kitől oztan Nagh kemenőn
 megh oztoroztatam: koronaztatam: es halakra sentenciaztatam:
 es az kopazto hegőn az ket toluai közőt: mezitelen fel fezitetem: 15
 es nagh fernu halalal megh őletem: Valakik azért mind ezőkről
 Napiaba akar cak eőőor aietatoffagal megh emlekőznek: keduefb
 ennekőm es azoknak iduőffegőfb *Quam totum mundum peregrina-*
rentur hodnem mint ha: ez vilagot zarandokurl be iarnak: es
 hodnem mint ha mindőnnap egh zotart oluafnanak: hodnem 20
 mint eztendek mindőnnak vizel kinirel bōitōlnenek: es hodnem
 mint magokat naponked verőknek ki folafiglan oftoroznak. kerel
 azért engőmet: hog nekőd megh ielőntenem: minemő Io tetelőm-
 ről || tartoznal nagob hala adafsal: femiről azért nagobal mint 124
 embőrré lételőmről: es kenomrol halalomrol: ezt megh monduan: 25
 el enezek előle: Miert kegek hog azzonunknak ez dicerethe főkep-
 pen ezőkről uagon: hat meltofagofb ez diceret az tőb diceretőknel
tercio hoc canticum precellit alia: ecclesiastica veneracione harmaőor
 azzonunknak ez dicereti: felől mulattia meltofagal «a tőb bit»
 Az eghazy bōőleth tetelbe: Mert zent eghaz ezt zőrzőtte: hod ez 30
 diceret naponked nagh tisztőffegél mondafsek az vecėrniekőn: ezt
 kegek teue zent eghaz ezért. hog mi megh tanulnok: mert az iften-
 nek fia eftue: az az ez vilagnak vegie fele ziletetek az zyz mariatul:
 kymiat vehetfők mi az őrők aldomafth. kiről naponked tartozunk
 mi hala adaffal: vgan ezért azzonunknak ez dicerethe: zokot zent 35
 eghazba az tőb diceretőknel aietatofban tisztōltetnie: Mert innep-
 napokon zōuendőkők gywttatnak reia: ez tōmienőztetik raitha
 enneten uagon touaba: hog mikoron || ez diceret enőkōltetik az 125

vecerniekön. az hiuv köröztenők talpokra alnak: es az firfiak fiue-
göket le vetik: es nagh tisztóffegél halgattiak: ol mint ha ielön
uona az bodok zyz maria: es az ő zent fia vrunk iefus Criftus: ez
azert igön Io zokas az köröztiénők között: mert ez diceret mind
5 zent euangeliom: azert tisztóffegél halgatando: hog erőtte erdöm
adaffek: mert az böc monga: Az tyztóffek tetelert: adatik Io
malaszt

secundum documentum dixi erit sublimitatis: Ma f o d t a n u -
f a k t o k m o n d a m l e z ő n e z d i c e r e t n e k d i c ő f f e g e r ő l . k e r l e k u e -
10 g e t ő k e z ő t ő k b e : e s t a n u l i a t o k m e g h : m e r t a m i t I m i r a n d o w a -
g o k : n e e m g a k ő r t h a h a l i a t o k : E z d i c e r e t a z e r t d i c ő f f e g ő s : m i n d
i f t e n n e k : m i n d a z z y z m a r i a n a k E l ő z ő r m o n d a m i f t e n e k . k i t
a z b o d o k z y z m a r i a e z d i c e r e t b e d i c e r e : f ő k e p p e n t i z ő n k e t h
m o d o n e l ő z ő r a z ő u r a l k o d a f a r o l h o g t u d n i a m i n t : m i n d
15 m e n ő n : m i n d f ő d ő n v r a l k o d n e k : e z e r t m o n d a : M a g a z t a l i a a z e n
l e l k ő m v r a t : M a f o c ő r d i c e r e e m b ő r i n e m z e t n e k i d u ő z i t e f e r ő l : A z e r t
m o n d a a z m a f o d i k v e r f b e : e s v i g a d a a z e n l e l k ő m : a z e n I d u ő -
126 z i t ő i f t e n ő m b e : H ä r m l l a c ő r d i c e r e A z a l a z a t o f o k n a k m e g h t e k e n t e -
f e b e : e z e r t m o n d a : M e r t m e g t e k e n t h e a z ő z o l g a l o l e a n a n a k
20 a l a z a t o f f a g a t h N e g e c ő r d i c e r e a z a n a i b o d o k i t a f r o l : e z e r t m o n d a :
m e r t I m e e b b ő l b o d o k n a k m o n d n a k e n g ő m m i n d ő n n e m z e t ő k
• ö t t ő c ő r d i c e r e a z c o d a t e t e l ő k r ő l : M i k o r o n a z t m o n d a M e r t t ő n e n -
u e l e m v r n a g o k a t H a t o c ő r d i c e r e n e u e n e k z e n t f e g e r ő l . m i k o r o n a z t
m o n d a *et sanctum nomen eius* : e s z e n t a z ő n e u e H e t e c ő r d i c e r e
25 a z e r g a l m a f s a g r o l : m i k o r o n a z t m o n d a : e s a z ő e r g a l m a f f a g a n e m -
z e t r ő l n e m z e t r e N o c a c ő r a z k e u e l ő k n e k l e u e t e f e r ő l : m i k o r o n a z t
m o n d a : t ő n h a t a l m a t a z ő k a r i a u a l : e l t e k o z l a a z k e u e l ő k e t h a z ő
z y u ő k n e k e l m e i e t ő l K i l l e n c ő r d i c e r e a z a l a z a t o f o k n a k f e l m a g a z t a -
l a f a r o l : m i k o r o n a z t m o n d a : l e u e t h e a z h a t a l m a f o k a t a z z e k b ő l :
30 e s f e l m a g a z t a l a a z a l a z a t o f o k a t t i z e c ő r a z e h ő z ő k n e k
m e g h e l e g h ő i t e f e r ő l : m i k o r o n a z t m o n d a : A z e h e z ő k e t h b e t ő t e
I o k a l t i z ő n e g e c ő r d i c e r e a z e m b ő r i t e r m e z e t n e k f e l v e t e l e r ő l : M i k o -
127 r o n a z t m o n d a V e u e i f r a e l l l a z ő g e r m ő k e t h : m e g h e m l e k ő z u e n a z
ő e r g a l m a f f a g a r o l t i z e n k e t t ő c ő r d i c e r e a z i g e r t m e g h z a b a d i t a f n a k
35 b e t e l l e f i t e f e r ő l : M i k o r o n a z t m o n d a : M i k e p e n z o l a a z m i a t t i a i n k -
n a k a b r a h a m n a k : e s a z ő m a g a i n a k ő r ő k e : e l l e t e n k e p e n [k e p e n]
d i c e r e a z e r t u r i f t e n t a z z o n u n k m a r i a : e z ő d i c e r e t i b e *secundo hoc*
canticum est gloriosum beate virginis M a f o c ő r d i c ő f f e g ő s e z d i c e r e t

az bodok zyz marianak: mert ő benne megh iegőzhettetnek az
 dicőfegnek tizőnketh cillaghy: mellek valanak az ő feiebeualo
 koronaba: kyről zent Iános zola latafarol irt kőnuenek tyzōn
 kettődik rezebe: Azzonunknak azert koronaiaba elfő cillak monda-
 tik *dignatiua preelectio* meltan ualo valasztafnak: kiről azzonunk
 iftent diceri. es öröluen dicekődik mikoron monda. Magaztalia az
 en lelkőm vrát: Niluaan mōga vrát: kibe Ielōnthy azzonunk: mert
 ebből őről es dicēkődik: hog iftentől kiualtkepen valasztatot zolgalo
 leaniaul: kiről igekőzik halakat adny. Mert bizonaual az zentőknek
 ez nagh örōm: hogh efmerik magokat iftennek zolgaioknak leni: 10
 mert zent gergőlnek mondafa zerent *seruire deo regnare est* || zol- 128
 galnia iftennek orzaglas: Azert azzonunk iftenbe dicekőduen
 Monda: Magaztalia az en lelkőm vrát: tudnia minth az en vra-
 mat: kitől zolgalo leanul valasztattam: Vgmond kegek az pogān
 bōc: kikimind minemő oletant zol: es miuelkődik: es vgh el: mert 15
 az zyunek bōfégeből zol az zay: vrunknak mondafa zerent: Miert
 kegek hog az bodok zyz maria: ezt mindōnkor keuaniauala: hog
 erdōmlene leni iftennek zolgalo leana: es zent fianak zolgalhatna:
 kit tuduala az zent irafokbol az tēftbe Iōuendōnek lenie: Azert
 nem coda: hog legottan hog hitet az angálnak ada monda *ecce* 20
ancilla domini scilicet quod semper optavi Ime vrnak zolgalo
 leana: tudniamint meleth mindōnkoron keuantam: ez diceretbe es
 vgan ezōnről halat aduan mōga. Magaztalia az en lelkőm vrát:
 kinek uagok zolgalo leana O bodok zyz marianak-keuanfaga: mel
 nag haznofon be tellefődek: telles embōri nemzetnek iduőffégeert 25
 O mel bodok lelőknek mondatik az: mel az zyz mariaual egetōmbe
 keuan zolgálnia az edős Criftufnak *De monthaťnatok Io*
attiam: akarnok mitőled megh tudnunk: hogha az bodok
 zyz maria: alkolmafke||pen kezdee ez ő diceretet el: [f] Criftufnak 129
 embōrre leteleről hog mondana *Magnificat* magaztalia: byzon ne- 30
 kunk codanak lattatik: miert nem monda. diceri: auagh algia:
 auagh halakat ad az en lelkőm vrnak: Mikoron mind ezōketh
 meltan mondhatta legōn Ez kerdesre imigen felelők en tinektők:
 hog az zyz maria ez igeket nem ő magatul monda: de zent lelők
 iften mondata vele: mel zent lelők iften azt akara: hogh ez igen kez- 35
 dene el azzonunk diceretet *Magnificat*: Mert azzonunk diceri uala
 iftent mennel nagob io teteleről: tudniamint embōrre leteleről:
 azert magnificatot kelle mondani *quod sonat laudis magnitudinem*

mel Ielőnti diceretnek nagh wotat: Ezert monga zent amburus
 doctor: Magarazuan azzonunknak ez diceretet: ol mint azt mon-
 dana az zyz maria: ol nag es halhatatlan aiandokal magasztala
 engömeth fel vr: hog nielu ki nem Ielőnthety: azert magasztalia az
 5 en lelköm vrat De mondhatnatok meges: miért teue az
 zyz maria ez dicerethöz hoza Imez igekeith: *anima mea* az en lelköm.
 es nem monda: Magasztalom vrat: erre es Imígen felelők en nek-
 130 tők: hog eztes zenth lelők iften akara: hog mi megh || tanutassunk
 az lelőknek aiandokiol: melek nőmőlbek hodnem minth az tef-
 10 tiek: mikepen hogh az lelők dragab mindön tefnel mint zent
 agoston doctor mongia: iftent dicernunk: Miert kegek hog vrunk-
 nak embörre letele: lön Ionkab az lelőknek hodnem minth az
 teflőknek iduőffegökre: azert monda azzonunk az en lelköm De
 mondhatnatok meges miért nem monda az zyz maria
 15 ez diceretöt imigen *Magnificat anima mea deum: vel sponsum: patrem
 vel filium*: Magasztalia az en lelköm iftent: auagh iegőffömet: az attia
 iftent: auagh az fiv iftent: mikor mindezöket meltan mondhatta
 uona Ez kerdefre es imígen felelnek az zent doctorok. hog igh
 mondata zent lelők vriften azzonunkal: imez keth okaert elözör
 20 imezert hogh az iftent felelömel tiztöllie. mert az böcefelegnek
 kezdethe vrnak felelme: Az vr neu kegek az bucőletös felelmet be-
 rekezty: erről monda vriften az profetanak zaia attal *Si dominus
 vbi est timor meus* ha vr vagok en, hol vagon az en felelmem? Ma-
 flocor Im ezert: hog az bodok zyz maria mindön celekődetibe
 131 tulaidon diceretit el tau||oztatna: es cak az iftennek diceretire ige-
 köznek: ha azert mondotta uona az en Iegőffömeth: ebbe magat
 igön dicerthe uona: Vgian ezönkepen ha azt mondotta uona: Az
 attiat auagh az fiut ebbenes magat dicerthe uona: ha tuaba mon-
 tha uona iftent: az ő zolgalo leani alazatoffagat ebben el ueztek-
 30 lötte uona: Azert Iol monda *Magnificat anima mea dominum* Magaz-
 talia az en lelköm vrat: melbe magat vrnak alazatos zolgalo leananak
 walla: kube minket megh tanutha: hog valamit tezönk alazatoffon
 tegők: es mindönöketh iftennek tulaidonucunk *Secunda stella di-
 citur diuina dulcificacio* Masod cillak azzonunknak coronaiaba:
 35 mondatik ifteni edőffeknek. kiről az bodok zyz maria Isteni edőffe-
 gel telles leuen: öröluen dicékődik es mongia *exultauit spiritus meus
 in deo salutari meo* öröle az en lelköm az en Iduözö'tő iftenömbe:
 az az az en iduözö'tő fiamba: De mondhatnatok ez melle iftenbe

zerelmes hugaim : Miert monda azzonunk ez diceretbe : öröle es nem monda öröl : Mikoron nem lok időuel fogattauala vrunkath mehebe. hogh ez igekeeth monda : ez || kerdefre imígen felelők : hod 132 az bodok zyz maria az ő Iduőzõitõ iftenebe háromkeppen öröle *Primo ante Cristi conceptionem* előzör : urunknak fogadafanak előtte 3 öröle hitbe : es remensekbe : mert erőffen hiue es remenle Az Crif-tufth az tefthbe Iduendõnek lenie : Mikeppen vrunk monda abrahaa-mothes ezõnkepen örölnie : zenth Ianos iria : euangeliomanak N'o-cadik rezeben : Abrahaam az thy attyatok öröle : hog latna az en napomat : ky hywe es remenle : azert monda vrunk wgan ot : az 10 zenth euangeliomba : latha tudniaminth hitbe : es iftennek Ielőnte-febõl : es öröle : *Secundo exultauit maria in hora conceptionis Cristi* Mafoóor öröle azzonunk maria vrunknak fogadafanak ideien : mert erről mondhatatlan nagh örömeth walla : ezért monda : öröle az en lelkõm az en iduőzitõ iftenõmbe *tercio exultauit post conceptionem* 15 harmaóor öröle wrunknak fogadafanak vtanna : mert tugiauala az telles iftent mehebe lenie : Azert niluan monda *exultauit* : öröle : hogh megh ielőneche : Merth az ő foganattianak kezdetetõl fogua : anianak zenth anna azzonnak Me||hebe : Criftusnak efmeretibe Ion- 133 kab öröle : hodnem mint kőrozõtõlõ Ianos örõltuona anianak erfe- 20 bõt azzonak mehebe : urunknak ielőn wotabol : De mondhatnatok *Numquid maria sciuit antequam Concepit Cristum : de se fore in-carnandum* walion vram iften tuttae az zyz maria : Meghog nem fogatta uot vrunkat : hogh ötõle uona az embõrfegõt feel ueendõ ? Ez kerdefre es : imigen felelők ep az zenth doctoroknak mondafok 25 zerent : hog Iolleheth tutta legõn ezt az zyz maria : mindõn profeta-knak föllõttõk. de mağa nagh alazatoffagabol : nem merezlõtte ez monдания : sem velthe ő magat az zyznek lenie : kitõl az iftennek fia az embõrfegõt fel weiendõ az nagh alazatofsagbol : mignem megh monda neki az angal kerdhetnetõk meges touaba. *Quare dixit 30 salutari meo : Cum Cristus esset saluator etiam aliorum* Miert monda az en iduőzitõmbe : Mikoron vrunk Criftus lõt legõn : min-dõnõknek iduőzõitõie : erre rea felel lirai miklos meftõr : es vgh mond : hogh ezt monda || az ő belõle fel uõt embõrfegnek okaiert : 134 mert igh uot cak az zyznek iduőzõitõie : azert öröle es vigada az ő 35 lelke *tercia stella dicitur deo chara dileccio* harmad cillak azzonunk-nak koronaiaaba : mondatik Iftennek draga zeretetinek : Mert ug-monda azzonunk az ő diceretibe : Megh tekenthe az ő zolgalo

leananak alazatoffagat: Megh tekenthe az az keduele es zerethe:
 mert a holoth uagon az zereteth: ot wannak az zömök zenth agof-
 ton doctornak mondafa zerent De mondhatnatok miért
 monda alazatoffagat: es nem zyzeffegeth: ez kerdefre felelök az
 5 doctoroknak mondafok zerent: hog Iol lehet az bodok zyz maria:
 mindön Iozagos miuelködetinek miatta: iftennek előtte kedues
 uoth: es walaztatot hogh lenne iftennek ania: de maga ez wot ki-
 ualtkepen alazatoffagabol: Ezert mongia zent bernard doctor: Me-
 rezlöm mondanom: hogh az zyz marianak zyzeffege iftennel ked-
 10 ues nem vot uona: alazatoffaganalkyl: Vgmond touaba rola zent
 agoston doctores *O beata humilitas marie* O zyz marianak bodok
 alazatoffaga. mel emböröknek iftent zile: halandoknak eletöt ada:
 135 paradiemot. megh nitha. || es emböröknek lelköket megh zaba-
 ditha: Ez harmadik cillak melle Imeleten dolgot mondok en tinek-
 15 tők: hogh az vriften Ionkab es felieb zerethe ez eg leanzot: hod-
 nem mind az angalokath. zentöketh: es mind ez vilagot: ezt kegek
 az zeretnek harom Iegeből bizonutom megh tinektők *Primo ex*
signo donacionis előzőr az adafnak iegeből: mert vgh mond zenth
 bonauentura doctor: hog az iften mondatik vala kit mafnal Ion-
 20 kab zeretni: mikoron töb ioual zerety öteth: vg mond az pogan
 böc es: hog az zeretet auagh baratsak: al az Io akaratra: Az az
 akor mondatik ualaki maft zeretnie: mikoron Iot akar neki: de
 az iften ol felfegös aiandokot ada az zyz marianak. hog fenkinek
 sem kiualtkepen: sem kösfegeth: sem angaloknak: sem emböröknek:
 25 azt nem ada: tudniamint hogh iftenek ania uona: kinel nagob
 terömtöt allatnak nem adathatik: erről mongia zenth anselmus
 doctor Mit adhatha nagob aiandokot az zyz marianak
 uriften: minth öröke az zyzeffeknek alapattiaba megh maraduan:
 az iftent: az ő testből teste löttet zilne: hath ebből uehetitők:
 136 hogh az iften: igön zerette az zyz mariat *Secundo ex signo conuer-*
sacionis Masod iegből megh erthetitők: hogh az iften igön zerette
 az zyz mariat: az niaiafsaknak iegeből: Vgmond zent bonauentura
 doctor meges: az zeretnek iegie Imez: Zeretettel egmással ualo
 niaiafskodus: Vgmond az pogan böc es: Az baratsagnak celeködethe
 35 Imez: megh vigasztaltatnia az baratsnak latafaba: zolaffaba. es vele
 ualo niaiafskodasba: de az angalok közül eg sinc: sem az zentök
 közül. kinek vriften az ő niaiafsakat annera atta uona: mint ez
 leanzonak: kinek tellefegeth ada magat: nem cak vgh minth ege-

beknek iftenöl es vraiul: de kiualtkepen fiuiul *cuius vberibus fuit*
alitus kinek emleiucl tartatek. kinek kezeiuel vífeltetek: kitöl ga-
 korta ölelgettetek: es apolgattatek: köuetközik tehát: hogh az iften
 az zyz mariat igön zerette: erröl monda az iften az böcnek zaia
 attal: ezt zerethem: es valaztam magamnak iegöfföl venöm: es lők⁵
 az ő abrazattianak zeretöie *tercio ex signo impetracionis* harmad
 iegből megh erthetítők: hogh az iften igön zerette az zyz mariat:
 az megh nierefnek iegeből: mert az iften an||nera zerethe öteth: 137
 hog minden kerefebe: iftennel nagobat tehet hodneem mind az
 angalok es zentők: es telles mind zent eghaz: mert semit ötöle¹⁰
 vristen mint edös aniatul megh nem tagadhat: ez kegek megh
 peldaztatek otörüenbe: salamon kiralba: vg monda anianak *Pete*
mater mea quod uis? Neque enim fas est 1c. keried en aniam a mit
 akarz: mert nem alkolmas neköm valamit töled megh tagadnom:
 pelda vala ez iftenbe zerelmes hugaim: kit peldaza ez salamon ki-¹⁵
 ral: nem egebeth hanem vrunk Criftuft: kit peldaza touaba sala-
 monnak ania: azzonunk mariat: mikepen azert salamon kiral:
 megh halgata aniat berfabeth: ezönkepen vrunk iefus edös aniat
 mindön kerefiben: ennek kegek Ioban ualo megh ertefere Im elle-
 ten peldaes oluafatik vala egh gonoz embör: ez eletebe²⁰
 Iolleh et gonoz wala: de maga az zyz mariahoz aietatos wala:
 Mikoron azert fok binöketh töt uona: ez éccör eg zent eghazba
 be mene: es latuan ot azzonunknak kepet monda O bodok zyz
 ma||ria: ha tegödet fegeðfegöl hinalakes heiaba munkalkodnam: 138
 Mert mikoron legek igön nagh binös: tudom hogh megh nem hal-²⁵
 gaé: Azert en velöm Imar magamat el karhoztanak lenöm: sem fe-
 githetöm megh the miattad *Cumque sic auertisset se ut exiret de-*
speratus Mikoron kegek magat el teritötte uona: hog ki menne
 ketfegbe efuen: legottan az ergalmalsagnak ania megh zolala neki:
 es monda: byzal en benneem: merth ha megh pokolnak melfegere³⁰
 karhoztattal uona örökeis: ki zabadithatnalak: Ninch azert femi.
 kit az en fiam entölem megh tagadhatna: Ezt haluan ez zegen
 binös. igön megh batcrkodek: es azzonunktul bocianatot keruen:
 touaba öteth binnelkil zolgala O azert zyz marianak köuetöi: kik
 ötet az tiztafakba köuetitők: nem zinnel hanem tetemenel: Erçetők³⁵
 megh: mel igön zerette az felfegös iften az zyz mariath. es mel
 igön hatalmas az ő könörgefe iftennel: Mert mind az angaloknak
 es zentőknek könörgeföketh fölöl mulattia *Ideo ipsam in specialem*

139 *pa||tronam vobis eligite* azerth ötet magatoknak kiualtkepen ualo
 otalmol ualazatok: mert ő titőket mint iftenek ania: mindönbe
 megh segitheth *Quarta stella in corona beate virginis dicitur beati-*
ficacio: Néged cillak azzonunknak coronaiaba: mondatik bodoku-
 5 tafnak: ezért monda azzonunk az diceretbe *ecce enim ex hoc*
beatam 2c. Mert ime ebből: bodoknak mondak engömet: mindön
 nemzetők: Meltan azert az zyz maria mondatik bodoknak: mindön
 nemzetőkötől: mert ő fogada: vifele: es zyle az bodokfagnak megh
 adoiat *dē* mondhatnatok emelle walom vram iften: azzo-
 10 runknak ez mondafa. mint tekeltettek megh: Mikoron lafunk
 fok nemzetőket: kik Nem hogh ötet bodoknak mondanak. főt¹zidal-
 mazak: es karomliak: Mint az fidok. zerecinők: törökők: es fok-
 fele eretnőkők: az kerdefre imigen felelők en tinektők: hogh az
 bodok zyz marianak mondafa be telledek: mert mindön nemze-
 15 tőkől nekiek: tertenek vrunknak hitere: kik az ziz mariath bo-
 140 doknak waliak: hogh kegek Ion¹kab megh eréetők: főkeppen harom
 rendbeli nemzetők vannak ez vilagon: kik killőmb killőmb teuöl-
 gefbe uannak elfők az fidok ezők azert az zyz mariat bodo-
 kuttiaik: mert ő rola az profetaknak miattok fok iokat mondanak:
 20 Vgmond kegek zenth bonauentura doctor: hog az fidok közöl ne-
 mel hitőtlenők: Az zyz mariab ezt nagh codanak mongak uala:
 hogh mikoron vona igön zeph: egh embörtöles binre nem keuan-
 tatek *Ma f nemzetők az mohmetnek köuetői tudniamint*
 az törökők: zerecinők: agarenoffok: es egeb rendbeli poganok:
 25 Megh ezők es ha megh lattiok: bodoknak mongak az zyz mariat:
 mikoron az ő kőnuőkbe nagh. fok io talaltaffek irua ő rola: Ame
 az mohmetnek kőnuebe: mel alkoranomnak mondatik: Imigen
 irattatik. Mondanak az angalok O maria: bizonnial iften ualasztot
 tegöd: es megh tiztutot tegöd: es tiztan ualasztot tegöd. mindön
 30 ez vilagy azzonoknak fölöttők *Ibidem sic scribitur* Vgán ot meges
 imigen irattatik: fenki nem ziletik adamnak fiai közöl: kit megh
 141 nem it¹ne az fathan: az mariatul: es az ő fiatul megh valuan: vg
 irattatik meges vgán ot: embörök közöl fok tekelletőffők votannak:
 de fenki tekeletőfb nem uot az iefu¹nak anianal. az marianal: Valaki
 35 azert az mohmetnek törüenenek tartoi közöl: azzonunknak neuet
 megh karomlanga Niluan: ez megh kőueztetik: es az ő zaia kőuel
 tőrettetik el: Ime azert iftenbe zerelmes hugaim megh tecik: mi-
 keppen az zyz maria az thi edős aniatok: megh az poganoktules

bodokitatik *tercium genus nacionum est cristianorum* harmad nemzet az köröztien nemzeth: Az ket első nemzetők tudniamint az fidok: es az mohmetnek követői: ezek teüölgefbe es karhozatnak vtan vannak: de az Io köröztennők ezek: Io vton uannak: ezek azért ötet egetőmbe zentnek es bodoknak mongák: Pirulion megh 5 azért az gonoz köröztien: ki az zyz mariat nem akaria dicernie: Mikoron megh az poganokes mint edefel megh mondatek diceriek bizonaua o bodok zyz maria igaz az a mit the rolad enőkől zent éghaz: bodok vagh zent zyz maria: es mindön dicere tre mel||tofogos: mert the töled tamada az igafaknak napia: Crif- 142 tus mi iftenunk. Azert im tegödet mind bodoknak mondunk *Quinta stella in corona beate virginis dicitur mirificacio* ötöd cillak azzonunknak koronaiaba: mondatik codalatofagnak: Azert monda az ő diceretibe *quia fecit mihi dominus magna qui potens est*: Mert tön enuelem nagot: ki hatalmas vr vg mond ez mele egh zent doctor 15 teofilus: bizonaua Nagokat: Codalatofokat az iften Celeködek az zyz mariaual: mikoron az binöktől ötet megh tartoztata: Mikoron ötet megh zentöle: Mikoron az ő fiat ötöle ziletete: es emböri nemzetöt ő attala megh epöthe: Mikoron kegek zile zizen megh marada: ez kegek lön Imebből *quia potens est* 20 mert hatalmas. tudniamint az iften: Mert senki égeb ezt tölenel nem tehette: Ez cillak melle imelleten dolgot mondok en tinektők: hog az iften ez vilaknak terömtetétől fogua: minemő codakat töt: semibe nagob codat nem töt: mint az zyz mariaba: Ezt kegek haromal bizonuttom megh thinektők előzőr zent iraf||fal kiről 143 ygh mond az zent bernard doctor: Iolleheth az vriften nag Codakat töt legön: az terömtöt allatokba: de maga semibe nagob codat nem töt: mint az zyz mariaba: kit mind az hod: es mind az nap codal: Vgan ezönt bizonuthia zent anselmus doctor: es több zenth doctorok *Mafochor* megh *bizonuthom okoffagal* Imi- 30 gën: semi mondathatik Nagobnak. minth hogh az iften embörre lön: Mikoron fokkal tauolb legön az iften az terömtöt allattul: hodnem az terömtöt allath az semitől: Az terömtöth allatfelől azért semi nagob nem mondathatik: mint hogh legön iftenek ania: Mert ez nagh malazth es dicöfegeh: kinel iften az terömtöt allattal na- 35 gobat nem közőlhethe: erről mongia zenth anselmus doctor: semi tehozad azzonom hafsonlatos semi hozad égenlő: Mert mindön ami vagon: auagh fölötted uagon: Auagh allattad vagon: A mel

föllötted uágon Az cak iften : Ami kegek allattad vagon : mindön a
 144 mi nem iften harmachor megh bizonutom peldaua
 es Merth az iften nagot tön : mikoron meneth : es || földet : es az
 benneualo allatokat terömthe femiből : cak egh bezedeuel : Mert
 5 dauit profetanak mondafa zerenth. monda es lőnek : parancola es
 terömtetenek : de ennel nagob codat tön ifteen az ő zent aniaba :
 Mikoron az ő zenth vereből az embőri testöt felueue : kit men es
 föld megh nem foghat. *Item magnum fecit deus quando* touaba nagh
 dolgot tön az iften : mikoron adamnak kifdet tetemeből : egh nagh
 10 azzoni allatot terömthe euat : de ennel nagob dolgot tön vriften :
 mikoron az zyz marianak kifded vereből. egh zőmpillantafba
 vrunknak zent testet zörze : es az iftenfeghöz egeffithe touaba
 nagh dolgot tön az iften mikoron az vizezönnek miatta :
 ez vilagot el uezthe : es az niok emböröketh tudnia mint nouet :
 15 fiaiuat egetömbe megh tartha : de ennel nagob dolgot tön : miko-
 ron az zyz mariat mindön eredet binnek zeplőietul megh tartoz-
 tafa : es embőri nemzetöt ő attafa megh valtania vegeze *Item mi-*
gnum fecit deus quando farahone submerso touaba nagh dolgoth tön
 145 az iften : mikoron faraho kiralt || mind nepeuel egetömbe az vörös
 20 tengörbe boritha : es az lidokat : kik akoron iftennek valasztot
 nepiualanak. zaraz labal raitha attal viue : de ennel nagob dolgot
 tön az zyz mariaba. mikoron az kegőtlen ellenfegőt pokolbeli ör-
 dögöt : zent fianak miatta megh gőzuen : telles embőri nem-
 zetöt megh waltha touaba nagh dolgot tön az iften
 25 mikoron az puztába az lidokat nennie menauat tartha :
 de ennel nagobat tön : mikoron az zyznek mehebe zenth fia-
 nak testet. zörze : mind az zentőknek eletőkre : touaba nem
 elegh nagh dolgot tőne vriften ? mikoron az Iordannak vizet
 wyzza foltatha : es akaznak oraiaba : tiz garadical az napot hatra
 30 vonia : de megh enneles nagob dolgot tön : mikoron az zyznek
 reia engedetire menorzagbol le zafa : es magat giermőke teue :
 Mind ezőkből azert megh erthetitők : hog vriften mindön dolgainal
 nagob dolgot celekődöt : az zyz mariaba *Sexta stella in corona*
beate virginis dicitur sanctificacio hatodik cillak az zyz marianak
 35 coronaiaba : mondatik megh zentőlesnek : kiről vgmonda *et san-*
 146 *ctum nomen* || *eius* es zent az ő neue : bizonauat az iftennek neue
 mondatik zentnek. mert mindön zentfek mel gondoltathatik tekel-
 letőiben vagon az iftenbe : es az ő zenth neueth meltan vilelő-

keth: zente tezy: erről monda vriften moifesnek attala: legetők
 zentők: mert en wr zenth wágók: ki megh zentöllek titőketh. Az
 bodok zyz maria azért dicekődik ebbe: hogh el zentlegős fiat fogada.
 kinek zentlegős neuenek miatta: ös igön megh zentölttetetek
 emelle imezt vegetők ezetőkbe: hogh az zyz maria⁵
 meltan dicekődik erről: mert vrnak neue az zyz mariaba Ionkab
 mondatik zenthnek: hodem embörre letelenek előtte: Iol leheth
 akorones zent löt legön: kiről vgmonda dauit profeta *sanctum et*
terribile nomen eius zenth es rettenetős az ő neue: Ennek oka kégek
 imez: mert az zenth neu. magaraztatik verel megh ötöztettetnek:¹⁰
 Mert otörüenbe femi mondatik uala zentnek: hanem cak az: mel
 az aldozatnak vereuel megh ötöztetik uala: de az iften embörre
 letelenek előtte: nem ötöztetöt uala megh verel: de az zyz maria-
 nak mehebe: Az ő tiztafakos vereböl az embörfegőt fel ueuen: || ne-¹⁴⁷
 mikepen «a z e r t» mondathatik verel még ötöztetnek: mikor az¹⁵
 teltbe égefittetöt legön az verhözes: es vegre az zent köröztffan
 tulaidon zent vereuel megh ötöztetek: es firöztetek: Azert ebből
 mondatik hog az iftennek neue Ionkab mondatek zentnek: em-
 börre letelenek vtanna: hodnem az előth: Azert meltan monda
 az zyz maria *et sanctum nomen eius* es zent az ő neue O azert zy-²⁰
 zek gondoliatok megh az iften az zyzben mel nagh zereteteth mu-
 tata: thy hozatok: hogh tudniaminth az ő piros vereuel az zyztól
 fel uöttel: valtót es zentölt megh titőketh: kiről vgmonda zent
 Ianos: zerethe minketh es kimofa az mi bineinkből. az ő zenth
 vereuel: azert zerefetők öteth *septima stella In corona beate Virgi-*²⁵
nis dicitur miseracio hetedik cillak az zyz marianak coronaiba:
 mondatik ergalmassaknak. azert monda az ő diceretibe *et miseri-*
cordia eius 2c. es az ő ergalmassaka: nemzetről nemzetre: ötet felö-
 kőn: ol mint azt mondana: Nem cak en uelem tőn nagokat ki ha-
 talmas. de mindön nepel: kik iftent felik: ez||ből azert megh¹⁴⁸
 teccik: hog ez igeiben az zyz maria dicekődik arról: hog ő az er-
 galmassaknak ania: ezert enőkli zenth eghazes rola monduan *Ma-*
ria mater gracie: mater misericordie maria malaztnak ania: ergal-
 massaknak ania: the minketh mi ellensegönktől megh otalmaz:
 es halalunknak ideien fogagh hozad: touaba. ez melle imezt ezö-³⁵
 tőkbe vegetők: hogh az bodok zyz maria: meltan dicekődik ez
 hetedik cillakba az ifteni ergalmassakrol: mert sohol femi celekö-
 detibe vriften hozank nagob ergalmassagat nem mutatha: mint

ebbe hogh tôle az embörfegőt fel ueue: hog kegek megh eréetök: az
 Istennek meel nagh ergalmassaka ielőnteffek ki: az zyz marianak
 attala emböri nemzethöz: Ime harmat tanuliatok megh elfőt
 imezt: hog ez uilaknak kezdetetől fogua: nem vot:
 5 Maft finé: sem lezön ol binös embör: ki ha teritendy magat az
 zyz mariahoz vgmint kel. ergalmassakot ne nierön: Ezt kegek byzo-
 nuttya az zenth anfelmus doctor fugmond O bodokfagos zyz ma-
 149 ria. || mikepen mindön binösnek: the töled el teruen: es töled el
 hagiattatuan zikfek hogh el wezön: vgian ezönken mindön binös
 10 the hozad teruen: es the benned bizuan: zikfek hogh ergalmassakot
 nierön ennek oka kegek imez mert az zyz maria: mikoron
 legön ergalmassaknak ania: eg binöft es el nem hagh: cak hog
 hiuen es igazan hoza terien: [el nem hagh] hogh erthe nem efe-
 döznek: es neki malasztot es ergalmassakot nem niernie: Azert
 15 monga vgian azon zent anfelmos doctor *O felix maria tu peccato-*
rem O bodok zyz maria: the az binöft mind ez vilaktul megh vtal-
 tattat: aniai kegelmeffegel hozad ölelöd: sem haöod el addek:
 mignem vriften the miattad megh engezteltetuen: öteth az ö ma-
 laztiara vezy Maft imezt tanuliatok ez melle megh
 20 hog ha az ergalmassaknak ania az zyz maria: nem vot vona: ez
 vilak az nagh binökert mellek benne böuölködnek: regön el wezöt
 vona: Ezt bizonuthia eg doctor fulgencius neuö swgh mond:
 150 regön az ek: es az föld el multak vona: ha az zyz mar||ia könörge-
 feuel nem tartotta uoná. ez kegek megh teccik az latafbol: mel-
 25 leth zenth damoncus latha: Mert vrunk Criftus akaria wala mind
 ez vilagot el veztenie harom lanciakal. az harom fő binökert: kikel
 ez vilak telles: tudniamint: az keulfekerth. [fö]m főfuenfegert:
 es az genoz testi binert: de azzonuk marianak esedözefenek
 miatta tartatek megh harmadot imezt tanuliatok ez
 30 melle megh: hogh ha az zyz maria az ergalmassagnak ania:
 nem könörgöt uona ez uilakert. fokal sanarufagofban oftorözna
 ötet: hodnem mint maftaan az ö bineiert: ezt kegek megh
 bizonutom nektök löt dolgokal: Mert regön o thöruenbe: migh az
 iften emböre nem lön: fokal sanarufagofban oftorozia uala az bin-
 35 ert ez vilagot: hodnem maftan: Mert gakortha cak egh binert
 nagh fok nepet el vezte ualá Ame az binert mind ez vilag-
 got el vezthe az viz ezönnek miatta: touaba az egh torkofsag-
 ert: az fidok közzöl fokakat el vezthe: mint moifes iria: touaba

akornak egh lopafaerth. || istennek igaz itelethe zerent: ifraelnek **151**
fiay közöl: az ellenfektől harminch hat embörök vagatanak le:
minth Iofue kőnuebe wágon megh irua touaba é g baluan
Imadafert huzonharom ezör embörök vagatanak le: mint moi-
feknek mafod kőnuebe wágon megh irua: Ime azért mind ezökből
megh erthetitők: mel igön megh götri uala regön iften az binö-
keth. Ame az mi elfő zilenknek é g binökert: tudniamint az en-
gedetlenfeknek bineiert: őt ezör eztendek smegh annal touab: Az
Iamborok istennek zinenek latafatol ki rekeztetenek *Sed postquam*
virgo maria deum concepit: de minekutanna az zyz maria az iftenth **10**
mehebe fogada: es zyle: Mikoron fok binök: es többek hodnem
regön-maftaan bōuölkögenek: ez wilágon: tudniamint baluan Ima-
dafok: waraflafok. karomlafok: keuellegök: ragalmaflagok: es az
termezeth ellen ualo binök es de maga az iften mind nagh ergal-
mafon el war: hog az binökből ky teriönk: erről ira zent pal **15**
apastal: || titus pispöknek: Megh ielőnek azmi iduözöithő ifte- **152**
nunknek kegelmesseke: nem az mi igaffakunknak miuelködētiből:
de az ő ergalmaflaga zerent iduözithe minketh: Azert halakat
agunk iftenek: mert azzonunk marianak miatta: az ő ergalmafla-
faka wágon nemzetről nemzetre: őtet felőkön *Octaua stella in co-* **20**
rona beate virginis dicitur triumphacio: Niocádik cillak azzonunknak
coronaiaba: mondatik gőzödelőm vetelnek: kiről öröluen dícékő-
dik azzonunk az ő diceretibe: es vgmond *fecit potenciam in brachio*
suo 1c. tőn hatalmat az ő kariaban: el tekozla az keuelöketh: az ő
zyuőknek elmeietul: byzonaua az zenth irafba: az istennek karia **25**
mondatik istennek fianak: Mert mikepen embör celekődik mindöt
kariaual: ezönkepen az iften az ő igeienek miatta: az az fianak
miatta tőn mindönöketh: erről ira zenth Ianos *In principio erat*
verbum. et Infra: omnia per ipsum facta sunt kezdet||be uala az **153**
igie: es alab ugh monda mindönök ő attala lőnek: ez ő kariaba az **30**
az fiaba: az attia iften tőn nagh hatalmat: Mikoron megh gőze az
ördögöt: ki emböri nemzetöt biria uala: vgmonda touaba azzonunk
dispersit superbos mente cordis sui el tekozla az keuelöketh: az ő
zyuőknek elmeietől: Vg mond azzonunknak ez diceretin az ciril-
lus pispök: ez igey azzonunknak ertendők: az őrdögöknek fere- **35**
gokról: Mert ezöket: kegőtlenkőduen ez földön: vrunk ez vilagra
Iőuen el tekozla: Azert az zyz maria meltan ez gőzödelőm vetel-
ről dícekődik: mert ő miatta: es ő vereből fel wöt teltnek miatta:

vr Criftus iefus az ellenfegőt megh gözye: Vghogh Imar be töt
 iftennek mondafa az zyz mariaba: melleth megh ira moifes elfö
 kõnuebe monduan *ipsa conterret caput tuum* ö ronthia megh az the
 feiedet. mert az zyz marianak miatta: fianak attala: ördögöknek
 5 hattalmaffagok megh töretnek de ez melle mondhathatnak:
154 Mikepen: az zyz||marianak miatta: mondatik ördöknek hatalmaff-
 faga megh töretnek leni: mikoron lafsok meg maftes: nagh fok
 embörökön hattalmaffakot wallaniok: mert megh az kõröztienök
 közöles fokakba be buik: es öketh götri: nemelieketh kegek közö-
 10 lők elmeiökbe wakut megh: Azert ezökből kõuetközük es lattatik:
 hogh femibe nem törettetöt legön megh az ö hattalmaffaka ez
 kerdesre imigen felelök en az zenth doctoroknak mon-
 dasok zerent: hog urunknak kenzenuedesenek miata: mel kent
 zenuede az testbe meleth az zyztól fel uön: zabadittatank megh
 15 ördöknek hattalmasagabol: mint urunk monda az zent euange-
 liomba: zent Ianos iria euangeliomanak tizönkettödik rezebe:
Nunc princeps huius mundi eicietur foras Maftan ez vilaknak feie-
 delme: az az az ördök ky vettetik: oka kegek miert buik nemel
 embörökbe az ördök imez: mert az binnek miatta neki hattalmat
 20 adnak raithok. Erröl monda zent ieronimus doctor. kor az ak
155 ellenfek: fenkit megh nem || gözhet: hanem cak az akarot: hat
 ebböl megh teccik: hogh az zyz marianak miatta: ol igön megh
 törettetöt ördöknek hattalma: hogh ö fenkit megh nem gözthet:
 hanem cak azt: aky neky engied *Nona stella In corona beate vir-*
 25 *ginis dicitur exaltacio* killencedik cillak az zyz marianak korona-
 iaba: mondatik fel magasztalafnak: ezert monda azzonunk az ö
diceretibe deposuit potentes de sede: et exaltauit humiles le uethe az
 hatalmaffokat az zekből: es fel magasztala az alazatosfokath: ez ha-
 30 talmaffok walanak az keuel angalok: kiket vriften az menei zekből
 le uethe: es az alazatosfok Az ol embörök: kik az penitencianak
 tartafaba magokat megh alaztak: ezöket az keuel angaloknak
 helökre magasztala fel menorzagba to u a b a le uethe az iften az
 keuel fidokat: kik ualanak az profetaknak mondasiba es az tör-
 uenbe hatalmaffok: hagiuan öketh az ö erdömökből az teuölgefnek
 35 mellesegebe. es fel magasztala az alazatosfokath: az az az pogano-
156 kat: kik az apaftaloknak || predikacioiokra az kõröztien hitre tere-
 nek: Auagh kegek az hatalmaffokon: ertethetnek ez vilagy kegöt-
 len feiedelmek: es mind azok: kik az binnek tetelebe hatalmaffok:

kiketh vriften az fel uőt embörfegbe: az vtofo itelletbe mikoron
megh iteli ez vilagot: alaueth pokolnak fenekere: es fel magaz-
talia az alazatoffokat: az az kik eth ez vilagon vriftent alazatof-
fagal zolgaliak *quia qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat
exaltabitur* Mert vrunknak mondafa zerent: zent lukaé iria: Valaki 5
magat fel magasztalia megh alasztatik: es vizont valaky magat
megh alazia fel magasztatik: Azert mongia az tisztölletös beda
doctor: le uethe az hatalmafokat az zekből: es fel magasztala az ala-
zatoffokat: Mert ez vilaknak kezdettyől fogua: nem zöntenek el
veznie az keuelők: sem zöntenek az alazatofok az zent hitbe nia-10
iafkodok fel magasztaltatnia De monthatnatok ez meyle
Mizikfek wot az zyz marianak az ő diceretibe arról őrlnie: es
vigadnia: hogh le vetötte az hatta||lmafokat: es fel magasztaltha 157
az alazatoffokat: erre en Imigen felelők ty nekhők: hogh az zyz
maria meltan diceködik erről: mert ő benne es ő attala niluan 15
megh tanitha minketh vriften: ielőfben vrunknak embörre lete-
lebe: hogh az keuelfek igön el tauoztatando: es az alazatoffak
igön hozank ölelendő: Megh tanitha kegek ielőfben imez haromba
Primo in hoc quod deus se in ipsa summe humiliavit előzőr ebben:
hog az iften ő magat az zyzban igön megh allazia. mert az alla-20
zatoffak kirali Iozak: es menei laitoria zent bernard doctornak.
mondafa zerenth: zikfek wala hogh az iften ki mindön lelki Iozagok-
kkal telles: Az allazatoffagnak Iozagara tanitana: es megh ielőn-
tene magaba: Meleth megh es tön: Mikoron az zyznek mehebe
be zala: es mikoron uona mindönőknek vra lön min-25
dönőknek zolgaia: megh alazuaan magat mind az teftnek fel ve-
teleik: es mel megh ennel nagob: mind az halalik: es az körözt-
nek halalaik. erről monda zent pal eg leuelebe. semie teue magat:
az zolganak abrazattiat fel ueue: lön engödelmes mind halalik: es
mind az köröztnek hal||alaik *secundo in hoc quod humilitatem exal-* 158
tauit Mafochor megh tanitha minketh vrunk az keuelfeknek el ta-
uoztatafara: es az zenth alazatoffaknak hozank ölelefere azzo-
nunkba imebbe: hog az alazatoffakat fel magasztala mindönőknek
fölötte akkora: mikoron az mi természetunketh: mindön angeli
természetnek föllötte: zent attianak Iogara helhöztethe: Vgian 35
ezönkeppen alazattos aniat es: Mindön angaloknak es zentőknek
föllöttők fel magasztala O zenth alazatoffagnak Iozaga: mel el nagh
fel magasztaltaft erdőmle *tercio in hoc quod superbos angelos* 3c. har-

maçor megh tanitha minketh az alazatofsaknak hozank öleletere
imebben: hogh az keuel angalokat: es fidokath: nagob rezere kar-
hozatba hagia: es az alazatoffokath: tudniamint az apaftalokat:
tanituanokath: kik ol minth megh vettettek valanak: hattalma-
5 foka teue: Mert zenth pal iria: ez vilaknak el vetõthseget valaztha
159 vriften: hogh megh || gyalaza az hatalmafokat: Azerth meltan
dicekõdik az zyz maria Mind ezõkrõl: mikoron azt monda. leuethe
az hattalmafokat az zekbõl: es fel magasztala az alazatoffokath O
azert keuel zyzek: gondoliatok megh iftennek itelethet: Merth
10 Im haliatok hogh az zyz marianak mondasza zerent: leue-
thõtte az keuelõketh: es fel magasztaltha az alazatoffokath: Azert
tauoztaffatok el az keuellegõt: es õlelietõk hozatok az zenth ala-
zatoffagoth *decima stella in corona beate virginis: dicitur refectio*
sctz fidelium tizedik cillak az zyz marianak koronaiaba: mondatik
15 hiuõknek megh elegõitefeneke: Azert monda azzonunk az õ dice-
retibe *Esurientes Impleuit bonis* Az ehõzõketh be tõte Iokal: es
az kazdagokath heiaaba: auagh heuan boçatha: Vgmond azzo-
nunknak ez mondasan: az basilius neuõ doctor: Az ehõzõk az po-
ganok: ehõzenek azért mert az ifteni malasztot telles ziuõkel
160 keuanak: erchetõk regõn || kiket vr criftus be tõthe lelky Iokal.
Az kazdagok azok: kik az bodokfagot vetõttek az teftiekbe: es ez
fõdiekbe: minemõk valanak az reg pogan bõchek: es az [ok] wtan
killõmb killõmb eretnõkõk: kiket vrunk bocitha hiuan: Mert zent
pal apaftalnak mondasza zerenth *deum non glorificauerunt* iftent nem
25 dicõitõttek: de el fottanak az õ bõcelegõkbe *De monthatna-*
tokes melle Miert illõt az zwz marianak errõl dicekõdnie:
olminth õ benne wot uona: hogh az iften az [iokath] ehõzõketh Io-
kal: tellefitõtte be: erre imigen felelõk en: hogh az zyz mariath
azert illethy uala ez: mert az iften õ tõle ueue fel mind az vert:
30 mind az telles teftõt: melet ada az hiw kõrõztenõknek ettelõl es
ittalul: örök iduõffegõkre: es ez zentlegnek vetelenek miatta az
bodokfagot: ehõzõketh be thõty vriften az menei Iokal. Ezert
monda az artatlan Criftus iefus zent Ianos euangelifta irya Va-
laki ezy es iza az enteftõmet es verõmet: en bennem
161 lakozik: es || en õ benne: Azert az zyz maria errõl dicekõdik: hogh
õ tõle ueue azt fel. a mit az otari zenthsegebe nekunk hagia *nde-*
cima stella In corona beate virginis dicitur susceptio tizõn egedik
cillak az zyz marianak koronaiaba: mondatik az valasztattaknak

vetelenek: ezért monda azzonunk az ő diceretibe *suscepit israel puerum suum* 1c. veue ifraelt az ő giermőketh: megh emleközuen az ő ergalmaffagorol: veue mondam ifraelt: az ő giermőketh: mi-
 kepen alazatos es tiztha giermőketh: Mert az kifded giermőkők alazatoffok es tizthak: Monda azert azzonunk ez diceretöt ennek 5
 ki Ielöntefere: mert az iften cak azokat vézy eth ez wilagon ma-
 laztiara: es Iőuendőbe az dicőffegre: akkik alazatoffok es tyzthak.
 ezth Ielönthe ky wrunk az zenth euangéliomba: mikoron monda
 zenth mathe iria *Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruli*
 hanem ha cak megh terendőtők: es leztők mint az kifded gier- 10
 mőkők. be nem mentők menorzagba: || az malaztot kegek eth ez 162
 Vilagon. es Iőuendőbe az dicőffegőt azzonunk attal walhattiok:
 erről mongia zent anfelmus doctor O bodok zwz maria: mel nagh
 zolgalattal tartoznank the nekőd: mert the attalad waliok az
 cristuft attiankfiaul: te attalad waliok örőkfeől az menorzagot 15
 es: Azert meltan az bodok zyz maria erről dicőkőduen. halakat ad
 vristennek telles embőri nemzetnek kepeben *duodecima stella ac*
ultima in corona beate virginis dicitur complecio tizőnkettődik cillak
 es vtofo: az zyz marianak coronaiaba: mondatik az ifteni igere-
 tőknek be tellefődefenek: azert monda azzonunk az ő diceretinek 20
 végebe *sicut locutus est ad patres nostros* Mikepen zola a mi attiaink-
 nak abrahaamnak: es az ő magainak mind örőke: ezt azzonunk
 azert monda: mert az iftennek igerety az embőri természetnek fel
 vetele felől: vrunkba megh marad örőke: mikoron az embőri teth
 az iftenfeghőz egeffiteten. megh maragon örőke t o u a b a || vgian 163
 niluan monga: Abrahaamnak es az ő maganak: ezért mert vristen
 kiualt kepen zolt uala vrunk felől neki: es igerthe uala vrunkat
 neki: akoron mikoron iftennek parancolatliara: akaria uala fiat
 Ifaakot megh aldoznia: Am vgmonda vristen neki: moyfes Iria
 elfő kõnuebe *per meipsum Iuravi. multiplicabo semen tuum* ennőn 30
 magamra megh elköttem: megh lokafithom az the magodat: miki-
 pen az eknek cillakit: es az tengőrnek főuen zómith: vgh monda
 vegre: megh aldatnak az the magodba ez földnek mindőn nepey:
 ezért mert engedel az en parancolatomnak: mel igekbe igere
 vristen abrahaamnak vrunkath: Mert abrahaamnak magaba az az 35
 vrunk cristufba: mindőnnepek az az mindőn nepek közül nekiek:
 megh aldatnak: tudniamint az vtofo iteletbe: akoron mikoron azt
 mongia vrunk *venite benedicti patris mei* Gertőkel en attyamnak

aldotty: ez kegek be tellefödet az zyz mariaba: ky urunkat zile:

164 Azert az bodok zyz maria: ez ő diceretebe erről || nagh örömel halakat ad vristennek O azert bodofagos zyz maria O dicőffegős edős maria: Mineimő halakat agunk tenekőd: es minemő diceretőketh tegunk the nekőd. Mikoron the attalad enne fok Iokath waliunk O wayha akoron Ielön uotam uona: Mikoron ez diceretőt enőkled: byzon en es weled egetömbe terdeimre le efuen: enőklottem uona: es mondottam vona Magaztalia az en lelköm vrat: amen.

10 Harmad tanufaktok lezön istenbe zerelmes hugaim: az megh latogatafnak modifsagarol: Mint latogata megh azzonunk zyz maria erfebőt azzonh: Vgh oluastatik azert. Mikoron azzonunk maria zent fiat mehebe fogatta uona: es gabriel angaltul megh ertőtte uona. hogh rakonfaga erfebőt az-
15 zones magzatot fogadot uona: es az magzat mehebe hat honapy uona: zenth lelők istennel telles leuen: kezde gondolnia: hogh az kit erfebőt azzon mehebe fogadot: zent fianak ellőtte Iaro uona: kezde azert ötet zenth lelők erre Intenie: hogh fel kelne: es erfe-
165 bőt || azzonh megh latogatna: es az ő zenth fianak ielön uotaua: 20 erfebőt azzonnak mehebe ualo fiat megh zentölne *aduerite ergo quam humiliter* Vegetők ezötökbe azert: mel alazatoffon ker aldofalt: az el menefre: az ő iegőffetől zenth Iofettől. melet megh nieruen: menorzagnak keralni azzonia: ki mene nazeretnek warafabol: Ierofalem fele egnihan zyzekel: Gondoliatok meg O hiv lel-
25 kők: mel alazatoffon megön es aietatoffon: feie le haituan: zőmey le figeztuen: az főd fele: Imadkozuan: es istenth diceruen: Megön uala kegek mezitelen labbal: ezert hogh magat zabna az regula-
hoz: meleth az ő zenth fia adando wala az apastaloknak O mel 30 igön az ő ziw őruōndőzuala Iaruan: es istennek fiat meheben wiffeluen: hizöm hogh az nagh örömnnek miata: az hozu wtnak femi faradfogat nem efmeri wala: de zent lelőknek malaztianak edőffegeuel telles leuen: fietetőffegel: es nagh widamfagal megön wala O en lelköm: ha akoron ielön uotal uona: mit tőttel
166 uona? hizöm hogh az zyz marianak labainak niomdokith: || őruōnd- 35 detős kőnhullataffal megh apolgattad uona: es zyuednek nag örömeuel Imezt mondottad uona: Aldot uag the zyz mindön hatho istennek ania: es aldot a the mehednek gőmölche *Quid dicam plura* mit mongiak thőbeth: mene az zyz maria elezteb ier-

falomba iftennek templomaba: es ot vrat Imaduan: es vrnak hala-
 kat aduaan: Indula zakariafnak haza fele O bodok erfeböt azzon:
 Minemő almat latal az el mult etzaka: almadade? hog neköd
 ellen ielös vendegid mennenek: tudnia minth az Criftus iftennek
 fia: es az ő zent ania: angáloknak azzonia *Itaque intrauit domum*
maria Elbemene azert azzonunk maria zakariafnak hazaba: es kő-
 zőne erfeböt azonnak monduan: örömöd legőn neköd mindönko-
 ron: en zentfegős rakonlagom: Erfeböt azzon kegek hogh halla
 azzonunknak közönetet: zent lelők iftennek malasztia azzonunk-
 nak zauabol az ő mehebe zaluan: megh inditha az || kifded gier- 167
 mőköt: tudniaminth zenth Ianoft: vg mond az magarazo iraf: Az-
 zonunknak zauath elezteb halla erfeböt. de az malasztot hamarab
 erze zenth Ianos: efmeruen azert zenth Ianos vrunkat anianak me-
 hebe Ielön lennie. öröle: es Imada: es kit zauauual nem valhatha:
 öruöndetöflegenek mogiaual walla *Mox igitur elisabet repleta est*
spiritu sancto legottan kegek erfeböt azzon be tellefödek zenth
 lelökel: es terdire le efuen: azzonunknak kezeit foga. ez utan
 megh ölelgethe: es apolgatha O zyz marianak edös apolgatafy O
 erfeböt azzon: erzöttele wala [wo] ha ziuednek nagob örömeth?
 lelködnek nagob wigafagat? minth ez eg wttal h y z ö m h o g a z 20
 z y z m a r i a n a k lehellethe erfeböt azzonnak zaiaba be menwen:
 az ő zyueth attal Iarya. es ifteni edöflegel be töthe: wgannera
 hogh erfeböt azzon: magat megh nem tirhete: de nagh zoual fel ||
 kaitha es monda: Aldot uagh the azzonoknak közötte: es aldot az 168
 the mehednek gömöleche: es honnetan vagon ez enneköm? hog Iöiön 25
 az en vramnak ania enhozam *ecce enim ut facta est vox salutacionis*
tue: Mert Ime hogh lön az the közönetödnek zaua az en fileimbe:
 öruöndöze az kis giermök az en mehembe: es bodok wagh ky hit-
 tel: tudniamint az angalnak: mert megh tekelletnek the benned:
 mellek monduan wannak teneköd wrtul *Gondoliatok* m e g h 30
 m e l n a g h u a l a erfeböt azzonnak zyuebe az wigasztalafnak edöf-
 fege: az iftennek fianak: es az ő ahoknak Ielön uotokbol: tehat
 az bodok zyz maria iftennel telles leuen: Nem fel emelkeduen: az
 az hiw dicöflegnek miatta: de Ionkab magat megh alazuan: es
 mindönöketh iftennek tulaidonituan: terdeire le efuen: es kezeit 35
 özue teuen: Nagh vidam arcaual kezde iftennek halakat adnia. es
 nagh zoual kezde mondani *Magnificat anima mea dominum* Magaz-
 talia az en lelköm vrat: es vig||ada az en lelköm: az en Iduözithö 169

iftenömbe: es mind az töbit es wegik el monda: ennek wttanna
 megh marada azzonunk erfeböt azzonial harom hónapik: foglaluan
 enne Időnek alatta magat erfeböt azzonnak zolgalattiaba. es be-
 zeli uala erfeböt azzonniak azt: mint az angál hozia
 5 menth. es mit neki zolth: es mint iftennek fiat mehebe fogatta:
 es hog' faidalomnal kil mehebe wyffelne: es touaba: minth az ő
 fianak miatta: az profetaknak mondasok zerent: ez wilak megh
 wona waltando Az harom hónap beteluen Azzonunk erfe-
 böt azzontul el bucozek: es nagh alazatoffagál esmeth az zyzekel
 10 egetömbe: zakariafnak hazatul: tere nazaretbe: zenth Iosephnek
 az ő Iegőffenek hazahoz: No azert cristufba zerelmes hugaim:
 Mind ezökből tanuliatok megh: minemő zerettettel keliön zolgal-
 notok az zyz mariat: kit hallatok nagh zerettettel zolgaltnak leni
 170 erfeböt azzonth: az ő rakonfagat: kith ha tyztha ziuel || teztök:
 15 az ifteni malasztot erdömlitök: kinek Miatta lelkötökbe megh zen-
 töltetök: mikepen zenth Ianos es megh anianak mehebe megh zen-
 töltetek: es az eredet bintöl megh tiztutatek: vrunknak es zenth
 anianak Ielőnuotokból: es touaba az bodokfakba: keralne azzonnia
 es koronasztattathattok: Mert az Io es tiztha zyzeketh: vriften
 20 menorzagba: zaz koronauál koronazia megh: mint vrunk monda
 az zenth euangeliomba *O igitur virgo benedicta: O domina glorio-*
sissima: O azert aldot zyz maria O dicőflegős azzonom zyz maria
 O edős azzonom zyz maria: elmeieuel ki foghattia megh? es niel-
 ueuel ki ielőntheti ki? az the nagh meltosagidat: malasztidat: es
 25 lelki Iozagidat: bizon ezöknek ky ielőntefebe el fogiatkozik: nem
 cak emböröknek nieluök: de megh az angialoke es: kerlek azert
 tegödet: hoghi az the edős fiadnal legh effedöző miertunk: es ez
 világon nieried malaztiat: Iőuendöbe zent orzagat amen.

Kezdetik urnak neuebe azzonunk marianak megh
tyztulatiarol ég zep es aietatos predikacio mel
harom rezbe lezõn

Elfõ reze lezõn Azzonunk marianak: megh tyztulaffa-⁵
nak alkolmas uotaroI kerdik azert ez melle az zenth doctorok
hogh ha [a] zikfeqh ualae azzonunk marianak: az megh tyztulaf-
nak tõruenet fel uenni: uaag nem Ez kerdesnek megh ertefere:
reia felel: ég zent irasbeli mestõr: maroi ferené es ad ket zep
tanufagot elfõ tanufagh imez: hog azzonunk maria istennek¹⁰
zent anya: az megh tyztulafnak tõruenenek fel uetelere: nem
uala kõteles: ezt kegek megh erthetõk harom okoffagbol elfõ ok
uetettetik: urunk Cristus felõl: mert ug uagon megh iruan: az ça-
zari kõnbe: hog az kiral: neem kõteles az tõle zõrzõt tõruenre
de ez megh tyztulafnak tõruenet: isten zõrzõtte ua||la: es attauala¹⁷²
embõrõknek: hat ebõl kõuetkõzik: hog azzonunk fya felõl: ki by-
zon isten uala: nem uot kõteles: az meg tiztulafnak tõruenenek
fel uetelere Ma f o d i k o k uetettetik az aña felõl: az az azzonunk
maria felõl Mert ug mondnak doktorok: zõmõnkel es latiok: hog
femi meg nem tiztittatik: hanem cak az zeplõs: es fertelmes alat²⁰
De azzonunk maria: mindõnõftul fogua tyztha uala: mind az eredet
bintul: mind az boçanando binõktõl: mind halalos binõktul hat
ebõl kõuetkõzik: hog õ õmaqa felõl sem uotkõteles: az meg tiztu-
lafnak tõruenenek fel uetelere h a r m a d i k o k uetetik az tõruen
felõl Mert uriften az meeg tyztulafnak tõruenet: hauaI attu uala ky:²⁵
ugmondot uala: *leuitici duodecimo* Az azzoniatat: ha ferfiuv magtul
fyat fogadant: zeplõs lezõn: es zikõlkõdik az megh tiztulafra: de ||
azzonunk maria: urunk cristust: nem fyrfiutul: de zent lelõktul¹⁷³
fogada hat az iftentõl ki adot tõruen: sem kõtelezte õtet az meg
tiztulafra: es nem zikõlkõdõt annak feluetelere: sem fya felõl:³⁰

fem maga felől: sem az törüen felől Masod tanuság kyt
mond az maroi ferené doctor ez kerdesre: imez hog
Iollet azzonunk: ne zikölködöt legön az megh tyztulafra: mint
megh mondatek: de maga alkolmas lön felueni: három okaert
5 ellő oka'ert az ifteni tiztölletert Mert ebben: hog azzonunk az
meg tiztulafnak thörüenet felueue: uriftent ket keppen tiztöle ellő
keppen: mert engeduen az törüennek: meg mutatta: hog ez megh
tiztulafnak törüene: igaz uona: es moifesnek attala iftentul adatot
uona Mikepen ame urunk Criftuses: iollehet hog: az körnöl metel-
174 ködefnek törüenenek fel uetelere: ne || zikölködöt legön: de
maga fel ueue: hog ebbe meg mutatna: mert az törüen igaz
törüen uot: es iftentöl adattatott uot Maskepen tiztöle: azzonunk
maria: az meg tiztulafnak törüenenek fel uetelebe uriftent Mert iol
tugia uala: zent lelöktöl meg tanutatuan: hog ha feel uenne: ebe az
15 profetaknak mondafi be telefödnének Az töbi közöt kegek: ez mai
napon ket profetaknak mondasok telefödenek be előzőr be tele-
födek az aggeius profetanak mondafa: *aggei: II*: holot ug oluaf-
tatik: hog mikoron az babiloniabelieknek miattok: ierufalemben
az iftennek temploma: el törettetöt uona: zorobabel királnak
20 miatta: elmet megh epöttetek: ielőnek azert ur aggeius profetanak:
es monda neky uagone ualaky tiközöletök: hog ky lattauona ez
175 templomot: az ő ellő dicöflegeben Mon||da touaba: Meg egkeues
idő uagon: es el Iő az mindönöktul keuanatus: es be tötöm ez
hazat dicöflegel: nagob lezön ez meg epöttetöt templomnak vtofo
25 dicöflege: az ő ellő dicöflegénél ez profetanak mondafa: ma tele-
födek be: ualion ki uala az mindönöktöl keuanatus: hanem cak
urunk Criftus: ky ez mainapon uitettetek zyz aniaul: ez tem-
plomba: kiröl uriften zola az profetanak atala: lön touaba ez
templomnak utofo dicöflege: nagob az ellőnél előzőr imeuel:
30 mert eth ez temploma tartatek fel azzonunk maria: es eth fogada
az *Y* zizelleget uriftenek Masoéor mert: eth codalatos kepen
iegzetek az zent iofefnek: es eth gakorta iftennek angalitul uigaz-
taltatek harmaéor mert: urunk Criftus: tizönket eztendös ko-
raba: eth ez templomba talaltatek megh: es eth gakorta: az
35 nepet tanuta: es fok codakat tön Ime azert fokal nagob lön: ez
176 templomnak az ő utofo dicöflege: az ellőnél Masoéor || be tele-
födek ez mainapon: az malakhiel profetanak mondafa es: *Mala-
khielis tercio capitulo*: ug monda uriften: Ime en el bociatom az en

angalomat: az az köröztőlő ianost: ki mondatik angalnak: Nem
termezetéből: hanem tisztiből: ugmonda touaba: es hamar
el Iő az ő templomaba: az uralkodo: kyt ti kereftők: mert
urunk criftus köröztőlő Ianofnak: el Iőetenek utana: ottan
hamar el Iőue: ez uilagra: es ma uítetek: edős anatul az⁵
templomba ez azért elfő oka: miért lőn alkalmas azzonunk-
nak: az megh tisztulafnak törüenet fel ueny Ma f o d o k a ért
alkalmas lőn felueni: őrdőknek galazatokert Mert megh esmerte
uala: azzonunk maria: zent lelőktul: hog ha ez meg tisztulafnak
törüenet: feel uenne: eből őrdőgh megh galaztatnek Mert emiat¹⁰
mind az ő zizeffege: mind urunk Criftusnak byzon iftenfege: őrd-
dőköl el eneztetnek: hog az mi ualtfagunk megh ne bantatnek: ||
mert ug mond. ifidorus doctor hog ha pokolbeli őrdög: byzonfa-¹⁷⁷
gal megh esmerhette uona: urunkat iftennek leni. az fidok attal:
foha őtet megh neem fezittette uona: es ekkepen az mi ualtfagunk: ¹⁵
meg bantatot uona: ha kegek azzonunk az meg tisztulafra nem
ment uona: ky kelőt uona ielőnteni embőrőknek: hog az ziles
utan: zizen meg maradot: es ez miat: mind embőrőknek: es mind
őrdögöknek: ky ielőnt uona az ő fianak iftenfege D e h a m o n d
a n a u a l a k y Nem de nem esmerte ualahog: pokolbeli őrdög: ²⁰
hog azzonunk: az zilefnek uttana zizen megh maradot Ez
kerdefre felel zent tamas: es ugmond: hog pokol beli őrdög:
az ő termezetéből: lokat meg tudhatna: es esmerhetne: ha az
ifteni hatalomtul meg nem tiltatnek Megh tiltatek azért iftentul:
az zilefnek mogianak meg tudaffatul: hog az mi ualtfagunk meg²⁵
ne bantatnek: Meg tiltatek tuaba || iftennek angelitul es: kyk nem ¹⁷⁸
hadnakuala: az zizhöz közelgetni Mint ez meg peldaztatek o
törüenbe: salamon kiralba *canticorum tercio capitulo*: holoth ug
oluaftatik: hog salamon kiralnak agiat: hatuan erős feguerős ui-
tezők: őrizik yala: az eieli felelőmert Pelda uala ez: az salamon ³⁰
peldaza uala: urunk Criftus iesust: salamonnak agia: azzonunk
mariat: kinek mehebe: urunk criftus kilenő honapik: keduefőn
nuguek Az erős uitezők: peldazak iftennek angalit: kik azzonun-
kat zőnetlen őrzek: az eieli felelmektul: az az őrdögöktul H a r m
a d o k a miért alkalmas lőn azzonunknak: az megh tisztulafnak ³⁵
törüenet: felueni az mi tanufagunert: mert ebbe tanuta minket
azzonunk: az alazatoffagnak: es tisztalagnak iozagira: ha azért
azzonunkal az menei templomba: be akarunk || menunk: uele ¹⁷⁹

egetőme magunkat meg kel alaznunk: es teftőnnnek lelkőnknek: tiztafagat kel ualanunk Mert kilőmben az menei templomba: nem mehetunk. eről monda zent ianos: latafarol irt kőnuenek huzonededik rezebe: femi zeplős alat: be nem megőn oda: az az az menei templomba Ez harom oka'ert lőn: azzonunk marianak: az meg tiztulafnak tőruenet fel ueni: kyre Mađa nem zikőlkődek: mint edefel meg mondatek: *et tm de primo*

Ez predicacionak mafodik reze lezōn ez mai proceffiorol kerdik azert doctorok Mioka ennek: hog ania
 10 zent eghaz: ez mai napon: egō zōuendőkōkel es giertiakal: iar proceffiot: meleth eztendō attal: egeb nap nem tezōn Ez kerdefre felelnek azon zent doctorok: es ugmondnak: hog ezt ania zent egihaz tezi: negokaiert elōzōr Az regi teuōlgō zokafnak: el tauoztatafanak okaiert: mert az romabelieknek: mikoron meg
 15 poganok uonanak: eleten zokafok uala: hog az bodogazzon hauan
 180 nak || elfō napinak eielin: zeuendőkōket: es gertiakat egetnek uala Az februe neuō iftenazzonak tiztōffegere: kyt ōk mondnak uala: az mars neuō iftennek anianak leni: melet hadnak iftenenek mondnak uala ezt kegek tezik uala ezert: hog az mars iften had
 20 nak iftene: Az tiztōffegert meleth anianak teznek uala februe
 nak: adna nekik elenfegőkōn diadalmat: Vgian ezōn napokba: zoktanakuala aldozatot teny: az pokolbeli iftenőknek es: mint plutonak: kyt ōk mondnak uala: pokolnak iftenenek leny: hog zileiőknek: es germőkőknek: es rakonfagoknak lelkőkōn kōnōrl
 25 nenek touaba az romabeli azonok es: ez honak elfō napinak eielin: faklakat egetnek uala ennek emlekōzetire hog az proferpina: mikoron uona igōn zep ziz: Az pluto pokolnak iftene: megh keuana ōtet: es el ragada: pokolba uiue ōtet: es ot iften
 30 azzōna teue: ezt meg ertuen proferpinanak zilei: az erdőkōn: es berekekōn: egō faklakal kerefek Mikoron azert: az romabeliek urunknak hitet feluōttek uona. ez gonoz zokaft: megh fem hāg
 181 hattiak uala el || latuan ezt az fergius papa: ez gonoz zokaft iora ualtoztatta: hog ez zokas bator helen maradna: de mađa ig: hog mas igekōzet alat tennek: hog amit tōttenek az poganfagnak ala
 35 patiaba: az baluan iftenőknek tiztōffegőkre: Az kōrōztienlegnek alapatiaba: eztendōrōl eztendōre tennek: azzonunk ziz marianak tiztōffegere: ez gonoz zokafnak el tauoztatafaert zōrze: azert ania zent eghaz ez mai proceffiot Mafod okaert zōrze azzonunk

marianak tisztafaganak: ky ielőnteffenek oka'ert mert ualaky haluan:
 hog' azzonunk az meg' tisztulafnak törüenet felyötte uelhetne ezt:
 hog' azért uötte fel: mert zikölködöt rea: hog' azeret meg' mutafa
 aniazent egihaz: mert arra nem zikölködöt: mert ő zep es fenös
 uot: az zent eletnek miata: mikepen az gertianak uelága: ez
 mafod oka: miért iarunk ma egö zeuendökkel: es gertiakal pro-
 cefsiot har ma d o k a e r t e z m a i p r o c e s s i o n a k p e l d a z a f a e r t M e r t
 azzonunk maria: az bodok iofef: fimeon: es az anna Iöuendö
 mondo azzon: tisztöletös procefsiot tönök: es az germök iesuft:
 ig uiuek || az templomb'a: ezönkepen mies procefsiot iarunk: es 182
 kezönkbe egö zeuendököt uiffelönk: mel peldaza urunk cristus
 iesuft Mert az zeuendökbe auag' gertiaba: harmak uannak: tudnia-
 mint: az gertianak mechy: uiuza: es uilága Ezökön peldaztatnak
 az harmak: melek ualanak urunk cristusba: az uiuz peldaza urunk-
 nak zent testet: Mert mikepen az mehek: az uiuzt tisztan ereztük: 15
 ezönkepen azzonunk maria urunknak zent testet tisztan zife: min-
 dön ferfiv magnal kil Az giertianak mechy touaba: peldaza az ő
 zent lelket: mert mikepen az mech: az uiuznak alata el eneztetöt:
 ezönkepen urunknak zent lelke: az ő zent teste alat Az gertianak
 uilaga kegek: peldaza az ő bizon istenfeget: Mel örök uilagoffak: 20
 kiröl ugmonda az böc *Candor est lucis eterne*: örök uilagoffagna
 fenöffege: kin ielőnte urunknak byzon lelket: Vg monda touaba
et speculum sine makula: es zeplönelkilualo tikör: kin ielőnte
 zent testet Vg monda touaba: *et imago bonitatis dei*: es istenek
 iouotanak abrazatia: kin ielőnthé: az ő bizon istenfegeth || Ne- 183
 ged es v t o f o o k a ' e r t I a r u n k p r o c e s s i o t : a z m i t a n u f a g u n k e r t
 Mert ebe hog' az procefsioba: egö gertiat uifelunk: kibe mondam
 hog' harmak talaltatnak: meg tanuttatunk mi: hogha isten elöt:
 tisztaknak akarunk talaltatnunk: harmakat kel magunkba ualanunk
 e l f ö t a z b i z o n h i t ö t M a f t a z i o c e l e k ö d e t ö t h a r m a d o t a z e g e - 30
 nös igeközetöt Mert az kezönbe egö gertia peldaza az hitöt: az io
 miuelködettel: es mikepen az gertia: az uilagoffagnal kil: meg
 hotnak mondatik: ezönkepen az hit: az Io miuelködetnel kyl Az
 giertiaba ualo mec' kegek: peldaza az io miuelködetbe: az egenös
 igeközetöt: az az hog' ami lot tezunk: cak istenre nezue tegök: 35
 Ig teziuala az lot: amaz eg' nömös azzon kiröl ug oluafatik
 «*exemplum*» V a l a e g' n ö m ö s a z z o n k i a z z o n u n k m a r i a n a k : i g ö n
 aietatos zolgalo leaña uafa Ez háza mellet: azzonunknak tisztöffe-

gere: ég zep kapolnat rakattatotuala: Melet killöm killöm ke-
 pökel: meg eköfitöt uala Eth ez kapolniaba: naponked azzonunk-
 nak tiztöflegere: kaplaniaual miffet mondatuala Mikoron azert:
 ez mai zent napra Iototuona: es kaplania ielön nem uona: lata
 184 hog ez mai zenth || Napon miffenel kil lene: elbe mene az kapol-
 naba: os ot azzonunknak kepe elöt terdere le efuen: kezde azzo-
 nunkat nagfiraaffal kerni: Hog ez mai zent napon: ne hadna miffe-
 nelkil lenie Ezönközbe el zöndörödek: es eletten lataft lata tehat
 ö uagon: ég igön nag zep zent eghazba: mikoron az eghaznak
 10 zepfeget codalna: ezönközbe latha: hat be Iöuenek keth zep ifiak:
 kik kariokon hoznakuala: codalatos zep zönegöket: kiket kö-
 uetnek uala nag fok ifiak: kyk mind iftennek angeli ualanak Az
 zönegöket azert az otarnak elöte: le teritek: Ennekutana latha:
 tehat elbe Iö ég embör: ky teue zörből cinalt ruhaua uala fel
 15 ötöztetöt: kit köuetnek uala: nag fok venök Ez kegek uala az kö-
 röztölö zent ianos: mind az patriarkakal es profetakal Ez utan
 lata hat elmet be Iö ég: ki pispöki ruhaua uala fel ötöztetöt: kit
 köuetnekuala: na[p]g fok pispökök: es egeb rendbeli nepek: ez
 kegek uala zent petör: mind az apaftalokal: Martiromokal: es
 185 confessorokal: ezök azert mind || az nag otarnak elebe: zepön fel
 alanak Mikoron ez azzon: ezöket codalna: ezönközbe lata: tehat
 elbe Iö ég igön zep: koronas kiralne azzon: kinek arciaia fenlik-
 uala: mint az fenös nap. kit köuetnek uala zantalan fok zizek: ez
 kegek uala azzonunk ziz maria: mind az fok zizekel Ennek azert
 25 az zentök mind feiet haitanak: es ég kirali zekbe nag tiztöflegel
 le iltettek Mikoron ez kiralni azzonnak: zepfeget codalna:
 ezönközbe lata: tehat az segöftieből kiiöue: ég ifv: hat naia ua-
 gon ég öl.zeuendök: ez ifv azert: az zeuendökbe elezteb ada az
 kiralne azzonnak. az utan az utan mind az zentöknek: ez azzon-
 30 nak es ada ennek utana lata tehat: az segöftieből el ky Iöue-
 nek ket zöuendök uiffelö Ifiak: kamfaba ötöztettek. ezök kegek
 ualanak: zent löriné es zent vinche: Ezök utan Iönekuala: ket fel
 papok: ezök ket angalok ualanak: Vegre oztan el ki Iöue: az pap
 es: ez kegek uala urunk Criftus iefus: es az nag otarra fel alanak:
 186 zent petör kegek: az töb zentökel egetömbe: Nag || zoua: ez
 mai zent mifet: az zent eghaznak közepötte: el kezde Mikoron
 azert Iutottanak uona az offertoriumra: az kiralne azzon: mind
 az zentökel: zeuendököket: az otarra az papnak fel offeralak Az

azzon kegek: nem akara az ouet fel uini: de maganak akara tartani tehat az kiralne azzon: el kilde eg ifiat: ki ez azzonnak angala uala: es parancola neki: hog az azzonnal: az zeouendokot az otarra fel uitetne: es ne hadna az papnak: az mifebe meg kefne: ha kegek fel nem uinne: tehat erouel kezebol ki uona Mikoron 5 azert femikepen: nem akarna fel uini: de maganak akarna tartani: az angel: az zouendoknek egik uegeth ragada: mafikat az azzon: kezdek azert: egmas kezeben tetoua uonia: ezonkozbe az zouendok kette zagada: es ez azzon az latafbol fel ebrede: lata hat az zouendoknek egik fottia: kezebe uagon: nag halakat ada azert 10 iftenek: es azzonunknak: hog ez mai || zent napon: nem hattak 187 uona mifennelkol leni Az zouendok fot kegek: igon haznos uala: mert o miatta killomb killomb korok meg uigaznak uala Ez példabol azert meg tecik: hog az ziz maria: az o aietatofit: mindon zikfegokbe meg legiti: ez neg okat uetik azert doctorok. miert 15 zorze anna zent eghaz: ez mai zenth proceffiot: azert aietatofon kel Iarni

Kouetközik imar ez predikacionak harmadik reze mel az aietatos lelöknek igon a'etatos Mikoron azzonunk maria: urunk Cristuft betlehembe karacon 20 eiel: ez uilagra zilte uona az ftaloba Mondatik kegek ftallonak ezert: mert az uarafnak barmi niarba: ebbe zoktak uala delolnie: Vala kegek ez haz: dauit kiralnak attiae: afifaie: az fidok azert: cak tartiak uala: es mindonoftoftolfogua nem hadnak uala el puztulnia: dauit kiralnak emleközetiert Eth ez hazba azert: az bodok 25 ziz maria: meg marada: az kis iefufal: es az bodok || zent iosefel: 188 mind ez mai napiglan Mikoron azert: ez mai napra Iutottanak uona: azzonunk maria ueue urunkat: es az zent Iosefel betlehembol: menenek ierufalembe: hog urnak parancolatiat be telefitenek: ki azt parancoltauala: hog mindon azzoniallat: zilefetol fogua neg- 30 uen napra: fiaual egetombe: ierufalembe az templomnak aitoiara menne: es fiat adna az papnak kezeben: Az pap kegek: uiuen az germokot az otarnak eleiben: halakat adna iftenek: az ziletot germokröl: es ennek utanna: fel emelne az germokot iftennek elöte eztes parancoltauala touaba uriften: hogha az 35 azzon: ol kazdagh uona: tehat eztendös barant: galambot: es gerlicet aldoznek: ha kegek zegen uona: ket galambot: auag ket gerlicet aldoznek Miert kegek hogh azzonunk igon zegen uala:

nem aldozhata barannal: hanem ket galambal: auag ket gerlice-
 uel: mint zent lukač euangelista iria O tōruenbe kegek eleten
 189 zokas uala || hog az azzoni allatok: harom rendbe alnak uala az
 templomba: legh elöl alnak uala az zizek: Az utaan az őzuegők:
 5 legutol oztan az hazaflok Azzonunk maria azert az tem-
 plomba be menuen: kezde gondolnia: houa alana Miert kegek
 hog ő bizon ziz uala: gondola hog az zizek közé alana Mikoron
 azert oda alot uona: Miert hog azok: keuel zizek ualanak: megh
 utalak azzonunkat: ueluen ötet hazafnak es nem ziznek leni:
 10 kezdek azert azzonunkat pirongatnia: es eleten bezedel illetnie
 the mikoron fiadat öledbe ualiad: mikepen uelöd te magadat: az
 mi tarlafagunkra meltonak lenöd: menel azert ennen: az te ho-
 zad hafonlatofokhoz tehat azzonunk maria: feiet le figeztuen:
 zömeit le ha'tuan: nag pirult arcual: mene az hazafokhoz: Azok-
 15 es kezdek azzonunkat: bozzuntania: es imezt neki monдания the
 keuel azzon uag: mert előzőr nem akaral közinkbe Iönd: ugan
 ezert: mikepen zegennek: es el uetöt zömelnek: nem akaranak
 190 helt adnia Gondola azert imar hog || ha az őzuegők közé menne:
 azok ötet ionkab megh utalnak: ezert mert meg őzuegh nem uala
 20 Nag alazatoffogal azert: mene az templomnak: leg utofo aitoia
 möge O bodok ziz marianak nag alazatoffaga: es nag bekefesege:
 Ime menorzagnak kiralne azzoia: mikoron legön mindön azzo-
 noknak fölöte aldot: al az utofo helön: ol mint nem uona melto:
 emböröknek tarlafagok közé ezön közbe Az fő pap zakarias:
 25 köröztölő zent Ianofnak attia: az templomnak fanctuariomiabol
 ki menuen: es latuan azzonunkat fiaual egetömbe: az aitomögöt
 alania: be telek zent lelökkel: es efmere ötet leni ziznek: es iften-
 nek es embörnek aňanak: es legottan kezde mindönöknek halla-
 fara: urunknak bizon iftenfeget ualania Ezutan fogá azzonunknak
 30 kezet: es uiue az zizeknek közikbe: es ada ot neki mindön ziznel
 tiztötletösb helt: Ime zt monduan: ez az ziz: kiröl efaias profetala
 monduan: Ime az ziz fogad es zyl fiat Mongia uafa es ez ziz-
 191 nek ő fia || ifraēnek bizon megualtoia Ezt haluan az nep: igön
 codalkoznak uala raitha: Es megh marada azzonunk ot: az helön:
 35 mind zent fianak az paptul be muttatafaiglan. mint edesfel meg
 mondatek yegre oztan zakarias: ez uallas tetelert az zidoktul
 megh ölettetek Ezt ielőnte ki urunk: az zent euangeliomba: zent
 mathe iria: monduan barakhiafnak fianak: zakariafnak uereiglen:

kit megh öletők az templom közöt: es otar közöt Az zenth fi-
 meon kegek: mikoron uona igön koros: tudniamint: több hod-
 nem mint zaz eztendős: es uona telles zent lelőkel: nag aietatof-
 fagal kõnörög uala iftenhöz: zõnetlenuafo imadlagiba: embõri-
 nemzetnek ualtfaga'ert Feleletõt uõt uala kegek zent lelőktul: hog⁵
 adek halalt nem koftolna: mignem megh latna vrnak cristufat de
 ualion hol uõtte uala ez feleletõt: ez bodok fimeon zent lelők-
 töl: vgmondnak doktorok: hog ez zent fimeon: mikoron uona
 o tõruenbe igön nag doctor: es oluafna ecõr efaiafnak kõnuet:
 Iutha az igekre: holot ugmond efaias Ime az ziz fogad: es zil¹⁰
 fiat: ezt fimeon lehetetlennek uele: azert az ziz neuet tud||nia-192
 mint: az uirgot el faraga: es az helõn almat ira: az alman kegek:
 ertetik ifv leanzo Mikoron mañnap regel: ezt meg tekintõtte uona:
 lata: tehat az almat: el faraktak: es az helõt arannal uirgot irtak:
 Ez latuan el codalkozek raita: ezõn kõzbe alom Iutha rea: es¹⁵
 el zõndörõdek: ig võn oztan feleletõt: zent lelőktul: hogh ez iften-
 nel nem lehetetlen: de lehetfegõs: hog az ziz magzatot fogagon:
 es zilõn: es adek megh nem halna: mig nem ezt zõmeiuel latna:
 ez kegek ma tellefõdek be Mikoron azert ez bodok fimeon ez
 mai napra iutot uona Ez mai napon Imadkozuan: fokafanak fõ-²⁰
 lõtte: Ionkab fel geriede az aietatoffagba: es imezt kezde mon-
 dani O abraamnak: ifaknak: es iakobnak iftene: valion mikoron
 Iõ el: az the zent fiadnak ziletefenek napia: hog erdõmhetnem
 latnom: az criftuft: kit igõn keuanok O mig lezõk ez uilagba: Iay
 nekõm: mert az en zankiuetelefõm megh hozult O ergalmafagnak²⁵
 iftene: kerlek: kõnõrõl Imar embõri nemzetõn: ki enne fok idõtõl
 fogua tartatot: limbofnak foklagaba: bociafdel imar az te zent
 fiadat es ualc meg minket: az the iduõf||fegh tetelõdbe Mikoron 193
 azert igh imadkoznek: Ime zent lelők iften megh ielõnte neky:
 monduan: kelfel hamar: es men az templomnak aitoiara: Ime ot³⁰
 ielõn tartatik: az iftennek fia: az ziz ananak kebelebe ezt hal-
 uan az bodok zent fimeon: legottan ragada iftapiat: es fiethe az
 templomhoz: es latuan azzonunkat ot: es õlebe az kis iefuft: leg-
 ottan efmere õtet iftennek fianak leni: es terdre le efuen Imada
 õtet: alduan urat: ennek utanna kere azzonunkat: hogh engedne³⁵
 õlebe urunkat Mikoron azert azzonunk az kis iefuft õlebe
 atta uona Valion ki ielõnhetne ky: mel edõfdedõn hoza zoron-
 gattiauala: apolgattiauala: ezõnkõzbe arcaiat kõnuieiuel: õtõzi-

uala es uristent nag zoual diceriuala O bodok uen: de miért te-
 zöd uala ezöket: uay bizon cak azert: mert tudod uala: hog ez
 athe megh [uالتod: athe cristufod: es az the iftenöd Ez önköz be
 kegek: kezde ez bodok fimeon mindönöknek hallafara: az kis
 5 iefufrol iöuendöt mondanía: Mongiauala azert Ime ez uettetöt:
 [celöl] romlaful: es fokaknak fel tamadasokra ifraelbe: Mert az
 194 gonozoknak urunk adattatek karhozattokra: Az Ioknak || fel tama-
 dasokra: Vgmonda touaba: es celul: kinek elene mondatik: tud-
 niamint az fidoktul: hitetlenöktul: es eretnököktul: es az gonoz
 10 köröztenöktul Vgmonda touaba: es az the lelködet: attal iaria az
 kefferöfegnek ö töre: Ez kegek be tellesödek: urunknak kenzenue-
 defenek ideien ennek utana kezde ez bodok fimeon az zent
 attiakhoz keuankoznia: Azert mongiauala: Imar boeiasdel uram
 az the zolgadat: az the bezedödzerenth bekefegbe Mel diceretbe
 15 fimeon: urunkat neg kepen magasztala: auag dicere elfö kepen
 mert urunk az bekefegh: mind menön: mind földön: azert monda:
 Imar boeasfad az the zolgadat bekefegbe Ma fkepen mert urunk
 ez uilagnak Iduözöttöie Ezert monda: mert latak az en zömeim:
 az the iduöffeghtetelödet harmadkepen mert urunk az bizon
 20 uilagoffagh: ki megh uilagofittya ez uilagot Azert monda: Vila-
 goffag nepeknek meg uilagofitafara: Negedkepen mert urunk
 az menei hazaba: az bodogoknak dicöffegök Azert monda: es
 ifraelnek az the nepednek dicöffegere uala kegek mint az
 195 euang||elium mongia: eg Iöuendömondo azzoniallat: kinek Anna
 25 uala neue Ez az özüeghfege: imar eltuala nöcuan neg eztendek ki
 az templomtul: el nem tauozikuala: imadlagokba es böitölefökba
 zolgaluan iftennek: eiel es napal Ezes azon oraba oda iutuan:
 nem törttenetből: de ifteni ihlefől: es uallaft tezönuala urnak:
 es zoluala ö rola. az az az kis iefufrol mindönöknek: kik uariak
 30 ifraelnek ualtlagat: kegöffön hihetök azert: hog imez igeket mon-
 dotta legön Aldot ifraelnek ura iftene: mert meg latogata:
 es meg ualta az ö nepet Aldot ifraelnek iftene: ki engede enneköm:
 megh latnom azt: kit mind az profetak keuantanak latnia: tugia
 azert közönfegös ifrael: mert ez az ziz: kiröl regön profetala efaias
 35 profeta: ez touaba az ziz: kiuel en eth ez templomba egöt laktam:
 es gakorta lattam ötet: iftenek angaliual zolnia Ez az: ki zizen
 fogatta zent fiat: zizen zilte: es az zilefnek utanna zizen meg ma-
 radot Velhetitök e? ezöket haluan: es latuan az bodok ziz maria:

mel naág örömel tellesődik uala be: Vgan ezert: azzonunkes meg
alda ez zent limeont: || es ez anna Iduendő mondot: es ezt **196**
monda: Iot tegőn tinektők ez en zent fiam: ez iduőffegős uallas
tetelert Mikoron azert meg tekellőttének uona mindőnőket: urnak
parancolattia zerent: es moifesnek törüene zerent: terenek ierufa-
lemből az templomból: az ő hazokhoz nazaretbe: mel Ierufalem-
höz harminé olaz melföldön uala: kerők azert ez bodok ziz ma-
riat: hog zent fiatul az kis iefustul: neriön eth ez uilagon malaz-
tot: Iduendő bodokfagot: es dicőffegőt: Amen

Kézzetik égigön zep predikáció urunk criftuf-
nak foganattarol

de annunciacione

mel predikacioes : három rezbe lezön

- 5 Elfő reze lezön : az iftennek fianak : embörre letelenek zikfe-
gös uotarol : de minek előtte megh ertenők ezt : égnihan zep kerde-
főket tamaztnak ez mele : az zent doktorok elfő keres imez :
hogha zikfég löne? az angeli természetnek terömtetni Erre rea felel-
tetik az ifteni böceffegnek miata : hog zikfegh lön Melet eleten
10 okoffagbol erthetunk megh : vgmond az zent genis doctor : Az Io :
ömaganak egebekel közlöie : mint ennek megh ertefere : uegunk
197 peldat az naprol : Az nap ön||ön magaba : Ionak mondatik vgan
ezert : egebekel közli az ő Iouotat : mert mihelt fel tamad : mind
Iokra mind gonozokra : ki önti melekfeget es uelagat De az iften
15 felfegös Io : kinel Iob nem gondoltatthatik : zikfegh lön azért ua-
laminemő okos allatot terömtenie : kit az ő iouotaba rezefitene : es
kiuel az ő iouotat közlene : es ig uegeztetek el az iftentől : hog az
angeli természet terömtetnek : lelki es ertelmes alatba : hog az iftent
megh ertene : ertuen zeretne : zeretuen öröke birna Mert az
20 iftennek Iouotaba ualo rezefőles : nem egeb hanem : iftennek
meg ertefe : es birafa Erről monga zent agoston doctor : hizők hog
iften : mind az menei : mind ez földi : mind lathatatlaan : es mind
lathatatos allatokat terömtöt : cak az ő Iouotabol : Az Iot azért
melto cak ő felfege : közle egebekel : nem zikfegből : de cak Io uo-
25 tabol Ma fód keres imez : hog zikfegh löne iftennek : az em-
börü természetötes terömtenye : auag nem Ez kerdesnek megh erte-
fere : es felel az ifteny böceffegh : hog zikfegh lön : mint ezt megh
198 erthetők : imez ket okökbol Elfő okbol imezből : mert mipe||en
zikfeglön iftennek az lelki alatokat : az az az angalokat : terömt-
30 nie : az fölöl megh mondot okert : ezönkepen zikfeglön : cak testi
allatokates terömtenie : mint az földeth : egeket Touaba zikfeglön
ol ol allatot es terömtenie : hog ki fel rezent : lelki uona : es fel

rezent tefti: ez imar az embőr Az embőrt kegek zikfegh lőn terőm-
 tenie ezert: hog az iftennek dolgai: auag celekōdeti: tekeletōffōk
 lennenek: Merth Vg monda moifes: az iftennek celekōdeti tekele-
 tōffōk t o u a b a az embőr: mindōn terōmtōt allatokniak utanna:
 hatod napon terōmtetek: es az embőr terōmtetuen: megh nuguek 5
 iften: mind ō n celekōdetitul: a mit tōt uala: ennek peldazafara:
 hog az embőr mindōnōknek uege: es tekelletōffege Miert kegek
 hog: ez uilag terōmtetōt embōrert: hog neki zolgalna: Ezōnkepen az
 embőr: terōmtetōt iftenert hog iftennek zolgalna M a f o d o k b o l
 meges meg erthetiōk: hog zikfegh lőn az embōrnek terōmtetni. az 10
 ifteni diceretnek okabol Mert vgmond: az zent irafbeli meftōr Ha
 kerdetik: miert terōmtetōt az embőr: nem egebert: hanem iften-
 nek I o u o t a ' e r t : es iftennek diceretiert: kibōl || kibōl haznal az 199
 embőr: es nem az iften: Vgmond az zent irafbeli meftōr: terōm-
 tetōt az embőr iftentōl: iftenert: Nemhog az felfegōs iften: az ō 15
 zolgalattia zikōlkōdnek: mert az mi Ionkra nem zikōlkōdik: de
 hog zolgalna az embőr ō neky: es elne ō uele: kynek zolgalnia
 orzaglas: ez zolgalafbol Azert: haznal az zolgalo: es nem az a ki-
 nek zolgaltatik t o u a b a u g m o n d meges Mikepen az angal
 terōmtetōt: hog menorzagba iftent dicerie: ezōnkepen az embőr 20
 terōmtetōt: hog ez fōdōn iftent dicerie: es eth ōtet diceruen: er-
 dōmle az angalokkal egetōmbe: menorzagba ōrōke dicernie h a r -
 m a d o k a e r t az angaloknak romlafoknaak: megh epōtteffenek
 oka'ert Mert az embōri természet: terōmtetek: hog belōle az anga-
 loknak helōk: kiket tuduala iften elefendōknek leni: megh epōt- 25
 tetnek Kirōl ugmōnd azon zent irafbeli meftōr: Az embōrrōl az
 zent irafba talaltatik: hog terōmtetōt || legōn: az angaloknak rom- 200
 lafoknak meg epōtteffenek oka'ert: mel nem ug ertendō: hog az
 embőr nem terōmtetōt uona: ha az angal nem uetkōzōt uona: de
 ig kel erteni: hog az tōbi kōzōt egik oka ez lőn e n n e k m e g h 30
 [megh] erteffere: peldat uet ez melle Az basilius neuō doctor: es
 ugmōnd: mikoron az fōdbōl terōmtetōt tōb lelkōs allatok: arcia-
 iokat ualiak ala: az fōd fele: mert ōk efmet fōde leendōk: Az
 embőr kegek: feiet es arciaiat egenōfōn fel ualia menorzagh fele:
 hog tuga az angaloknak tarlafagok kōze: uegre ōnnōn magat fel- 35
 emelendōnek leni O a z e r t a i e t a t o s l e l ō k : g o n d o l i a d m e g z e r e t e t -
 t e l : m i u e g r e t e r ō m t e t t e l N e m a z u e g r e : h o g z e r e l m e d e l e z a l n o k
 uelaghoz egeffōl: de hog iftenhōz az the terōmtedhōz: es az menei

iokhoz harmad kérdés mégis tamada: az zent háromfagnak:
 tanaé tartohazaba imez: mert eluegeztetuen: hog az embörnek
 kellene terömtetnie: ez fölöl még mondot három okokert: kerde az
201 attya iften Hogha ugh kellenee: az em||bört terömtenie: hog zabad
 5 akarattia uona: kiuel Iotes gonoztes tehetne: auagh hog bint ne
 tehetöt uona Nemel doctoroknak lattatik: hog iob uot uona iften-
 nek az embört ug terömtenie: hog bint ne tehetöt uona: hog ez
 nag náualakra: es numurufagokra kibe uagon: ne Iutot uona: De
 ennek ellene: az ifteny böceffegnek miatta imigen uegeztetek el:
 10 hog az okos terömtöt allatnak: az az az embörnek: ig kelle teröm-
 tetni: hog zabad akarattia uona: kiuel ha akarna Iotes gonoztes
 tehetne: mert ig iob uona terömtetnie: Imez három oka'ert el f ő
 okaert az ifteni hatalmaffagnak ki ielőntetinek okaert: mert
 eben hog az embör zabad akaratra terömtetek: kielőntetik az
 15 ifteni nag hattalmaffagh: es meltoffagh Mert cak az iften változha-
 tatlan: es el izamhatatlan: az terömtöt allatok kegek: változok:
 es izamok: zikfeqh lön azert: az embörnek megh esmerni: hog
 mikepen iftennel kil nem löt: ezönkepen iftennel kil megh sem
202 alhatot: tudniamint az ioba t o u a b a ebben még || tecik: az
 20 ifteni böcefeqh es: mind az iok fölöl: mind az gonozok fölöl Az
 i o k fölöl még tecik: mert az ifteni böcefeqh zerent: senki nem
 melto még koronasztatni: hanem cak az: a ki törüen zerent keffal-
 kodandik: mint zent pal apaftal iria Az gonozok fölöl még
 tecik az ifteni böcefeqh Mert az iften: az gonozbol Iot toda u-
 25 laztania: mel nem lehetöt uona: ha iften az embört: az zabad-
 akaratba nem terömtötte uona t o u a b a ugan ebe: még tecik az
 ifteni ergalmaffages Mert az iftennek fia: bocattatek emböri nem-
 zetnek ualtfagaert: es az angaloknak romlaffoknak még epöiteffe-
 ert Az ifteni igallag es. megh tecik imeben: mert az iften fizet
 30 kinek kinek mind: az ő miuelködete zerent: tudnia mint. az Iok-
 nak az bodokfagal: az gonozoknak kegek az örök kennal Az
 ifteni hozank ualo zeretet es megh tecik imebe: hog az embört
203 zabad akarattiaba hagia kiuel embör kinen iduözölhetne Er||ról
 monda az böc Az iften terömté az embört: es hagia ötet az ő ke-
 35 zenek tanačaba: az az az zabad akaratba O azert mel igön dice-
 rendő az iften: es mel nag halaadaffal neki tartozunk: ez ő nag
 Iouotatol Ma f o d o k a e r t I o b l ö n e m b ö r t : a z z a b a d a k a r a t b a
 terömtenie: az nagob diceretert Mert nagob tisztöffeqh: es dicere-

tőlb: mikoron ualaky uetközhetnek: es nem uetközik: hodnem mint azert nem uetközik ualaky: mert nem uetközhetik Mint ennek még erteffere: uegetők peldat az nemarol: Az nema nem dicertetik: az uezteklegh tartafrol: mert azert tart ueztekleghöt: hog nem zolhat: de az a ky zolhatna: es nem zol: hanem veztekle-⁵ göt tart: dicertetik imar az uezteklegh tartafrol ez Erről mongia megh az pogán bős es: Azokert: melek benőnk természet zarent uannak sem dicertetunk: sem zidalmaztatunk Azert meltan dice- rendő: az ki istennek parancolatit meg törhetne: es nem tőri megh: gonozt tehetne es nem tezőn ez me le a m peldank uagon¹⁰ dauid kiralrol: dauit kiral dicertetik erről: hog mikor || fauol ki-²⁰⁴ ralt: megh őlhette uona igaz keőr: nem őle Azert Im meg teccik: hogha az embőr bin tehetetlenöl terömtetöt uona: Nem uona dice- retős az Iorol har ma d okaert: Iob lön embört az zabad aka- ratba' terömtenie: Az alazatoffagnak Iozaganak okaert Hogh ma-¹⁵ gat megh alazna: es az keuelfegöt el tauoztatna: es alazatoffagal megh esmerne: hog zikölködik az ifteni segidlegre: es az bintul ualo megh otalmazafert: iftenhöz folamnek O azert aietatos lelők: gondoliad megh: az istennek hozadualo Io uotat: es neköd ő elene- ualo halalatlanfagodat: lasad mef igön keuan tegöd öduözöiteni:²⁰ mikoron tegöd hadot legön: az tennön akaratosdba: kiueel ha aka- rod: az karhozatot el tauozthatod: es az mnei bodokfagot megh uehetöd Kiert ag halat neki: es dicered ötet Ez harom okat uetik azert doktorok: miért kelle istennek az embört: az zabad akaratba terömtenie Neged kerdes meges tamada az || zent harom-²⁰⁵ fagnak: tané tartohazaba imez Hogha mind az embörnek: es mind az angalnak: kellee az el effetnek utanna: megh ualtatniok: auag nem Nemel doktoroknak lattatik hog ug: Ez ő ueleködeföket bizo- nuitak imezel Mert mind az angalnak bine: mind az embörnek bine: eg modo uot: tudniamint az keuelfegh: Azert lattatik: hog³⁰ az istennek: mind az angalt: mind az embört: ergalmaffagabol megh kellöt ualtania de ez fogafra rea felel az ifteni böcef- fegh: es imigen mond: hog cak az embörnek kellöt megh ualtat- nia: es nem az angalnak: Imez harom okaert elfő ok uetetik az angaloknak esmeretők felöl Mert az angal ertelmenek miatta: tel-³⁵ les velagoffagba: esmeriuala az istennek miuotat: Azert ő tuduan- uetközek istennek ellene: az keuelfegben: keuanuan istennek haf- sonlatoffagat Az embör kegek: annera az iftent megh nem esmerete

uala: az uetköt es: bocanatnak remenfege allat teue: es ig calat-
 206 tatek || megh: Azert illek iftennek az embört megh ualtania: de
 nem az angalt erről monga damascenus neuő doctor: mineuel
 nômőlb uala az angalokba: iftennek esmereti anneual: nehezb
 5 es gonozb uot őbennők az teuőlgefnek oka: mert az zolga tuduan
 uranak akarattiat: es nem teuen: még uerettetik fok uereffegőkel
 Mafodik ok uetetik Az angaloknak akarattok felől Mert az an-
 galnak akarattia: Az binnek ualasztassa utan: fordithattatlan az
 Iora. az az soha imar Iot nem akarhatnak Erről monga azon da-
 10 mascenus: Az angalok erced az őrdögökről: mikepen nem uotak:
 sem uannak: sem leznek az penitencianak el ueuői: ezönkepen: az
 bocanatnak es Mert amit tezön emböröknek az halat: Azt teue
 [emböröknek] az angaloknak az effet Az embör kegek az peniten-
 cianak el ueuőie: az az penitenciat tarthat az binről: hat őt illek ifte-
 15 nek megh ualtania. es nem az gonoz angalokat ennek még ertel-
 207 fere: peldat es oluafunk Az bodok zent malrton pispökről: ki ezt fo-
 gágauala őrdögnek: hog ha penitenciat akarna bineiről tartania:
 tehat iftentől bocanatot őrne De az őrdög az felele: hog semike-
 pen penitenciat nem akarna tartania harmadok uetetik: az bin
 20 felől: mert zent agofton doctornak mondasa zerent Az angalok sen-
 kinek kizteteffeből effenek el: azert nem illek megh ualtatniok Az
 embör kegek őrdögnek kizteteffeből: azert illek megh ualtatnia to-
 uaba az első embörnek: az az adamnak ő bine: mindön pereput-
 tiat az az telles emböri nemzetöt: meg ferteztete Azert nem illik uala:
 25 hog telles emböri nemzet az karhozatba hagattatnek Az angali ter-
 mezet kegek: nem ugan nemzettetik egik maffiktul: mint az em-
 böri természet: es nem uohatta az bint egik mafiktul: de mind az kyk
 el effenek: őnnön akarattiok zerent uetközének Azert nekik nem
 illek megli ualtatniok Mit mongak azert: az binbe még uakult
 30 binőfökről. kik az őrdögökhöz haffonlatoffok mert tulaidon gonof-
 fagokbol uetköznek: Az kik kegek garlofagbol. haffonlatnak adam-
 208 hoz hog ug legön ugmond rola: zent agofton: || emböre az uetök:
 de őrdöge az benneualo megh maradas őtöd kerdes meges
 tamada: az zent haromsfagnak tanae tarto hazaban imez: eluegez-
 35 uen: hog cak az embörnek kellene megh ualtatnia: kerde az attya
 iften Hogha: Az embörnek ualtfagarol: eleget tehetne ualaminemő
 terömötöt allat: ughog: az iftennek nem kellene embörre leni Ez
 kerdesre imigen felele az ifteni böceffegh: hog ez ualtfagara nem

uona elegh: eg angales: eg emböres: es tizta terömtöt allates: de fikfezh uona az iftenek embörre leni: es önneki az embört megh ualtani: Imez harom okokert elfö okert Az alkalmas eleghtetelert Mert Iollehet ugmond zent agofton doctor: hog az iften mafkepenes: megh ualthattauona ez uilagot: mert mindö-
 5 nök hatalmaffaga ala uannak uetteten: de maga az ualtfagnak: elegtettel kelle leni: mert igh alkalmasb lön. mind iftenfelöl: mind mi felölönk előzőr mondan iften felöl: mert iftennek mindön miuelkködeteiben: megh kel tecceni ergalmaffaganak: es **209**
 igaffaganak Erröl monda dauit: az zotar könbe urnak közönfegös ¹⁰
 vtai: ergalmaffagh: es igaffagh: De ha az iften: emböri természetöt megh ualtottauona elegh tettelnelkil iftennek ebbe: cak ergalmaffaga ielőntetöt uona ki: igaffaganal kil de az megh ualtafnak mogiaba: mind ergalmaffaga mind igaffaga: ki ielőntetek Ergalmaffaga: az megh ualtafba: igaffaga az megh ualtafnak mo-
 15 giaba: mert mikoron cak zinten az tizta embör: az uetökröl eleget nem tehetne: Az attia iften: az ö fiat ada az elegh tetelert: kibe iftennek ol ergalmaffaga teccek megh: kinef nagob soha nem gondolttathatik Ma z o r a z m i ualtfagunknak: elegh tetellel kelle leni Mert ig alkalmasb lön: mi felölönk es: Mert mikepen az em-
 20 bör iftenön: tiztölletlenfegöt töt uala az binnek miatta: ezönkepen || uizont tiztölne: az kennak miata Mert mikepen tiztölötöfb: **210**
 az menei bodokfagot erdömel uallania: hodnem mint erdömmel kil: ezönkepen tiztölötöfb lön iftennek: az elég tetellel megh engeszteltetni: hodnem mint az elegtetelnel kil Ma f o d o k a e r t a z ²⁵
 binnek artalmas uotaert Mert mindön embör: megh az angales: es mindön egeb terömtöt allat: uegelualo Io es erdömös: Az iftennek meg bantafa kegek: az az az bin: iftenfelöl ueghetetlen: Azert az pogan böcnek mondafazerent: mikoron az uegelualonak: az ueghetetlenhöz femi hafonlatoffaga ne legön: femi terömtöt ³⁰
 allat: az vetökröl iftennek eleget nem tehet uala: t o u a b a cak ö maga az iften. az ö természetbe kenzenuedhetetlen Azert az elegtetelnak az az az kennak: magat ala nem uetheti: ezből köuetkőzik azert imar. hog az elegteuönek kele leni iftennek: es embörnek: iftennek: hog az uekhetetlen bi||nröl: eleget tenne Embörnek: **211**
 hog az ki uetközöt uala zenuedne: es az emböri természetbe: az iften eleget tenne mindezőkből Azert meg teccik: hog az elfö embörnek adamnak uetköröl. fenki egebelegyet nem tehetne: hanem

cak az: a ki iften es embör uona h a r m a d o k a e r t m i e r t k e l l e
 iftennek emböre leni: az alkolmas megh ualtafert Mert ugmond
 az zent anselmus doctor: nem alkolmas uala: hog cak azon tiztha
 embör tenne az ualtfagot: mért az binös az binöst: megh nem
 5 igazithattia: vg mond az angalroles: zent tamas doctor: ha az
 iften nem o maga: de angalanak miatta ualtotta uona megh: az
 meg rontatot emböri természetöt: Imez ket alkolmatlanfagh: kö-
 uetközöt uona belöle elfö hog mindönkoron az embör: az o megh
 ualto angalanak: köteles uotuona: tudniamint az hala adaffal
 12 Mas hog az bodokfagban: angalokhoz nem hafonlatatotu||na:
 mel uot uona urunknak mondasza ellen: ki ug monda: zent mathe
 euangelista iria: leznek mikepen iftennek angeli menorzagba to-
 u a b a h a l e h e t f e g ö s u o t u o n a e z : h o g u a l a m i n e m ö t e r ö m t ö t a l a t
 attal: az embör megh ualtathatot uona: tehat az embör az iduöf-
 15 legnek adoffagaua: annak tartozot uona: es ekkepen: az ifteni
 tiztöflegöt annak attauona: auag tulaidunitotta uona El uegezte-
 tek azert codalatos ifteni buceffegel Hog az iften lenne embörre:
 es ergalmaskepen o attala ualtatnek megh: az embör: Mikoron
 azert eluegeztetöt uona: hog az iftennek embörre kellene leni
 20 h a t o d k e r d e s t a m a d a a z z e n t h h a r o m f a g n a k t a n a é t a r t o
 hazaba iméz Mikoron az iften allattaba eg legön: es zömelebe ha-
 rom. attya: fiw: zent lelök: kerde azert az attya iften: hog ez
 213 h a r o m z ö m e l ö k k ö z ö l : m e l i k n e k || k e l l e n e e m b ö r e l e n i : m e r t a z
 embörre letel: lehetfegös uala: mind az attya iftennek: mind az
 25 fiv iftennek: mind az zentlelök iftennek Mert ualamit tehet az
 attya iften: azont megh tehety az fiv iften: az zent lelök iftenes
 De ez kerdesre imigen felele az ifteni böceffegh: hog az attya
 iftennek: nem illenek megh teftöfölni imezert: mert nem alkol-
 mas. hog aki az iftenfegbe attya: Az embörfegbe fiv lenne: Vgan
 30 e z ö n k e p e n : n e m i l l e k a z z e n t l e l ö k n e k e s : h o g a z f i v n a k n e u e :
 mas zömelre ne harintatnek: ez vegeztetek azert: hog cak az fiv
 iftennek kellene megh teftöfölnie: Imez negh okaert elfö oka-
 e r t m e r t a z z e n t h a r o m f a g b a : a z f i a t i l l e t i a z z i l e t e s : a k i a z e r t a z
 zent haromfagba: attia iftennek fia uala: alkolmas lön: hog az
 35 e m b ö r f e g b e e s : a z a n a n a k a z l e n n e f i a : h o g a z z e n t h a r o m f a g b a
 töb fiak ne lenenek Mafod okaert imezert Mert mikoron az
 214 f i v : l e g ö n i f t e n e k || i g e i e : k i a t t a l m i n d ö n ö k t e r ö m t e t t e k : A l k o l m a s
 lön hog azon ige attal: ualtatnek megh emböri nemzet h a r m a d

okaert: mert iften közöt es embörközöt: az bekfegeh zörzönek: közbe Iaronak keluala leni az zentharomfagba közep zömel: az fivnak zömele: hat az bekeffegh ionkab illethe ötet: hodnem az attiat: ki elfő zömel: es hodnem az zentlelköt: ki harmad zömel

Néged okaert: mert az elfő embör adam: uetközöt uala főke-⁵pen: az ifteni böceffegnek ellene: keuanuan azt Az böceffeg keghek: tulaidunitatik az fiv iftennek: hat neki illek az uetökröl eleget tenni Eluegeztetuen azert: hog az fiviftennek kellene emböre leni: Monda legottan zent attianak: tudom hogh az embör keuanuan az böceffeghöt: efek el Azert zent attiam ime en: es 10 bocafel engömet: De minek előtte el bocattatot uona ez uilagra: az fiv iften Heted kerdes tamada az zent haromfagnak tanaé tall- tartohazaba imez Mikor on kellene az iftennek fianak el Iönie Az **215** binnek előte: az artatlanfagnak allapatiaba: Auagh az binnek megh tetelenek utanna legottan: Auagh ez uilagnak uege fele ¹⁵ hogh az artatlanfagnak alapataba: kellöt legön embörre leni lattatatik nemel doctoroknak: kik imigen zolnak hoza Az iftennek embörre letele: zarmazek es lön az nag zereteböl: urunknak mondaffa zerent: zent Ianos iria: Ig zerethe iften ez uilagot: hog az ő eg fiat ada erthe: hog mindön ki lattia: es hizön ő benne: ²⁰ el ne uezön: de az örök eletöt ualia De az zeretet: nem cak az aiandokot: de az aiandoknak hamarlagates keuanua: hat az iftennek fianak ez nagh aiandokot: az az az emböre letelt: nem kelle elhalasztania: de hamar tudniamint az artatlanfagnak allapatiba. kelle tenie de ez fogafra Imigen felele az ifteni böceffegh Az ²⁵ zeretetnek: ertelmefegel kel: leni: hog az aiandokot ne sieffe annak adnia: a||kinek adattatik: minek előtte neki zikfegeh ne legön: ez **216** felfegös aiandok kegek: nem zikölködik uala embörnek: auag nem uala haznos addek: mignem meg tudna embör: mel igön rea zikölködnek: hog oztan el ueuen: dragabul uallattatnek Azert el ³⁰ uegeztetek: az ifteni böceffegh miath: hog az binnek előtte tudniamint: az artatlanfagnak alapattiaba: nem kellene az iftenek fiannak megh testöfölni: ezert hog az uruoffagnak nem kel adatnia: hanem cak az koroknak. urunknak mondafa zerent: zent Mathe euangelista iria Nem zikfeg az uruos az egeffegbelieknek: ³⁵ hanem az koroknak: Mert nem Iöue urunk hinia: az igazakat az penitenciara: hanem az binöföketh Miert kegek hog az iftennek fianak megh testöffölefe: uruofagh uala az binöknek ellene

Azert az binnek utanna kelle embörre leni t o u a b a nemel docto-
 17 roknak || meges lattatik : ez heted kerdes melle : a hol kerdetek :
 hog ha az binnek megh tetelenek utanna : legh ottan kellee ? megh
 tetefölni az iftennek fianak Ezök azt mongak hog leghottan : ez
 5 ö mondafokat kegek : bizonuttiak imellen okoffagal : mert az kor
 embör:mihelt megh korul : ottan zikölködik az uruoffagra : de em-
 böri nemzek korolkoduan : az elfö embörnek adamnak binenek
 miatta : ottan hamar zikölködek az uruoffagra : az az az megh
 ualtafra de az ifteni böceffegh ez fogafra imigen felele : hog
 10 az iftennek fianak : az binnek megh tetelenek utanna nem kelle
 ottan hamar megh tetefölnie : imez harom okaert elfö okaert
 hog az bin megh teccenek Mert az embörnek bine eredetöt ualla :
 az keuelfegböl : es azert alkolmas uala : hog elezteb megh gözttet-
 nek : mind az természetnek törüeneröl : mind moifesnek törüeneröl :
 15 es ekkepen megh alaztatuan elmerne zikfeget leni : az megh za-
 18 baditora || megh ertuen : hog sem az természetnek törüenenek
 miatta : sem moifesnek törüenenek miatta : megh nem zabadittat-
 hatnek : Ha kegek az binnek megh tetelenek utanna : legottan
 urunk el Iöt uona : Az embör ezt uelhette uona : hog az természet-
 20 nek törüenenek miatta : zabadittatot megh : ugan ezönkepen : ha
 moifesnek törüenenek ideebe Iöt uona el : Azt uelte uona : es eke-
 pen urunknak el Iöuetet : heiabaualonak uelthe uona M a f o d o k a e r t
 urunknak meltofaganak ki ielönetinek okaert : mert urunk
 cristus kiraloknak kiralia : es uraknak ura : mint zent Ianos iria :
 25 latafaryl irt könuebe Azert mint felleghös királnak : ug kelle neki el
 Iöni : Mert ez uilagy kiraloknak Iöuetöket : zoktak fokan meg hir-
 detni : es zoktak öket : mikoron ualamel uaraffa : auag faluba men-
 nek elöl uenni : es köuetni Ezönkepen kel urunkrol es ertenönk :
 29 Mert || az iften : eluegezte uala : hog urunknak ez uilagra Iöuetet :
 30 fok profetak elöluennek : es ez uilagnak hirdetnek Vgan ezönkep-
 pen fokanes köuetnek : zent Ianofnak mondafa zerent : ki vg
 monda : lattafaryl irt könuebe : ez utan latek nag feregöt : kit senki
 meg nem zamlalhat uala : mindön nemzetközöl h a r m a d okaert :
 urunk cristusnak zerelmenek buzgofaga'ert : hog tudniamint urunk-
 35 nak zerelme : emböröknek zyuökbe el ne aluna : de Ionkab gerie-
 dözne Ha kegek urunk : az eliö embörnek adamnak el efetinek
 utanna : ottan hamar el Iöt uona : urunknak emböre letelenek Io
 tetemene : ellen halalatos nem uot uona ha kegek ez uilagnak

igaz uegen iőt uona el: rola embörrök elfeletköztek uona. urunknak mondafa zerent: ki ug monda: zent lukaé euangelifta iria: || mikoron el Iőuend: embörnek fya: Gondolode: hogha talál hitöt ez 220 földön: mert bizonna! ez uilagnak uege fele: leznek embörök igön tunak az Iora: es böüölködnek mindön gonoffagokal: mel Ionkab 5 löt uona: ha urunk az binnek megh tetelenek utanna: ottan hamar el Iöt uona Nem illek azért sem az binnek megh tetelenek utanna: ottan hamar el Iöni: sem ezuilagnak igaz az uegen Ez uilagnak uegen nem illek kegek el Iöni: imez három oka'ert e l f ö o k a e r t Az igaffagert: Mert ez uilagnak uege: iteletnek es igaf-10 fagnak ideie: dauit profetanak mondafa zerent: ki ug monda urunknak zömelebe Mikoron idöt ueendök en: igaffagot itelök Az iftennek fiannak embörre letele kegek: nezi az ergalmaffagot: zent palnak mondafa zerent: Az ő ergalmaffága zerent: ualta ugmond megh minket: hat nem kele arra halasztania Mas o k a e r t Az 15 emböri gonoffagert: mert ez uila||gnak uegen: mind az ifteni bö- 221 cölet: mind az eletnek lo uota: megh zönik: cak böüölködik az naé fattallanfagh Ezt Ielőnte ki urunk: zent mathe iria: böüölködik ugmond az gonozfagh: es meg hidegödik az zeretet: hat nem illek akkoron el Iöni harmad Az alkolmaffagert: mert 20 urunk azért Iőue ez uilagra: hog iftenközöt es emberközöt közbe iaro lenne. hat az időnek közepebe kelle el Iöni. Erről monda az abakuk profeta. Az eztendöknek közepötte: Ielőntöd megh azt: az az urunknak embörre letele Mikoron Azert az ifteni böce-25 segnek miatta: el uegeztetöt uona: hog urunknak sem az artat- 25 lanfagnak allapattiaba: sem az binnek megh tetelennek utanna: ottan hamar: sem ez uilagnak igaz uegen: nem kellene megh tef- töffölnie: kerde azért az attya iften Hog mikoron kellene tehat ennek leni: kire imigen felele Az ifteni böceffegh: hog Az időnek telles uotaba: kiről ugh ir zent pal apaftal: Mikoron el Iő||ue: az 222 időnek telles uota: el bocátha iften az ő fiat Az időnek telles uota kegek: lön igaz az idő: mel időbe el Iőue h o g k e g e k az időben kéliöt legön el Iöni: mel időben el Iőue: ezt megh erthettök fok- bol es előzőr imebből Mert mikepen adam: ez uilagnak teröm- tefenek utanna: hatod napon terömtetek: mint moises iria: elfő 35 könuenek elfő rezeben Ezönkepen az mas adamnak: urunk cris- tufnak: ez uilagnak terömtefenek utanna: hattodezör eztendöbe kelle ez uilagra Iöni. es embörre leni Ma f b o l imebből Mert mi-

kepen az attya iften: ez uilagnak terömtefenek utanna: hattod
 napon monda: tegunk embört az mi kepönkre: es haffonlatoffa-
 gunkr'a Vgan ezönkepen: az fiv iftennek: ez uilagnak terömtefe-
 nek utanna. az hat ezör eztendönek: hatodik pentöken kelle em-
 5 börre leni: ki az attya iftennek kepe: es abrazattya h a r m a d b o l
 imebböl Mert hog ezt meg ercétök. ez uilagnak terömtetefféről
 harom ueleködeffök uannak elfö ueleködes: az eliezer otörüen-
 223 beli meff||töre: ki azt monga: hog ez uilagh terömtetöt zent mihal
 hoba: mikoron az gömöchök ertökbe uannak: es terömtetfereualo
 10 magokat: magokba ualiak m a f o d ueleködes Iofuee: o törüen-
 beli meftöre: ki azt mongia: hog ez uilagh terömtetöt böt mas
 hoban: mikoron az föld kezdy: az ueragokat terömtenie: ezönt-
 tartiak fokban az vy törüenbeli doctorokes h a r m a d ueleködes
 uagon: ez uilagnak terömtefenek napiarol: kiröl ug mondnak kö-
 15 zönfegel az doctorok Hog ez uilagh uafarnap terömtetöt Imar oda
 teruen: a hol azt mondok: hog ercétök ez uilagnak terömteteffeböl
 20 1c. Az elfö ueleködes zerent azert: holot ug mondatek: hog ez
 uilagh zent mihal hauaba terömtetöt Ezönkepen az miualt[fa]fa-
 gunk: zent mihal hauaba kezdetek el: mert azzonunk maria: ki
 20 ürunk criftust az mi ualtlagunkat: fogadandö uala: zent mihal
 hauaba zillettetek ez uilagra t o u a b a miken az mas ueleködes
 224 zerent: ez uilagh || terömtetöt böt mas hoba: ezönkepen urunk
 criftus: e hoba fogantatek azzonunknak mehebe Touaba ezön
 hoba zenuede eröttunkes es miken uafarnapon kezdetek ez
 25 uilagh terömtetni: ezönkepen uafarnapon zillettetek urunk ez ui-
 lagra Azonnapon tamada feles hallottaibol: Azon napon bociata
 el az zent lelköt az apasztaloknak: Azon napon iteli meg ez uilagot
 es N e g e d b ö l imebböl: mert miken az elfö embörnek adam-
 nak eletiben: az gonoz angal megh zolaluan: az eua zizet igh
 30 haitha az binnek engedetire: es ekepen az embört megh öle pen-
 tőkön Ezönkepen az io angal: pentőkön közöne az ziz marianak:
 es az iftennek fianak foganattianak rea engedetire hattya: mel ziz
 maria: az gonoz angalnak feiet megh töre: es megh ronta ö t ö d
 b ö l imebböl: mert miken pentőkön az elfö embör adam: az
 35 tyzta födböl uriftentöl terömtetek: es az paradicomnak gönöröfe-
 225 geben helhöztetek Ezönkepen pentőkön: az m a f o || d i k adam urunk
 Criftus: az zeplötelen ziznek zent uereböl: az embörfegöt fel ue-
 uen: az ö meheben helhöztetek h a t o d b o l imebböl: mert mi-

kepen az első embörnek adamnak: karhozatya eredetöt uőn az azzonallattul: ki az ő oldalának contiabol terömtetöt uala pentőkön Ezönkepen az mi iduőffegunk eredetöt uőn pentőkön: az azzonallattul Azzonunktul: fogaduan urunk criftust: es urunk criftus az köröztfan aluuan pentőkön: Azzonunk maria Alla neki 5-mellete: iob odala felől: raita kőnöröluen es ig tekelletek megh: ez uilagnak iduőffége h e t e d b ő l imebből mert pentőkön hatod oran adam zakazta le. az tiltot fanak gőmőchet Ugan ezert Nag pentőkön az zeplőtelen zyznek gőmőche: hatod oran az magas köröztnek faiara fel figeztetek N' o é a d b o l imebből: mert mikepen 10 az első embör adam. pentőkön es az napnak hatod oraian: Az almanak el zakaztafara ky nuitha az tiltot fara kezet Ezön kepen: urunk Criftus || azon napon: es azon oraba: az magas köröztfan: 226 az ket toluai közöt ket kezet ky teriezte kilen c ő r imebből Mert adam az bint megh teuen: az pentőknek kilencedik oraian: 15 kerdetek urtul monduan: adam holot uag Ezönkepen az artatlan Criftus iefus: az zent köröztfan kaiatuan: az nag kennak miatta: azon oraba zenth attyanak zent lelked meg ada tize c c ő r imebből mert mikepen pentőkön: az napnak hatod es kilen c e d oraian: hog penitenciat nem akara tartani adam: ada magat mind 20 az ő magiual halalra: es őrdögnek foglagara Vgan ezönkepen: azon napon: es az napnak azon orain: telleffegel ada urunk criftus őnnőn magat: a mi ualtlagunra: mert mind testenek: mind ziuenek ueret: magabol eg c ő pig ki faitoltata: es lelket nag zernő halalra ada tiz ő n ege c c ő r imebből: mert mikepen pentőkön kil- 25 len c e d ora koron: izettetek ki || adam paradicombol: es bineert 227 köteleztetek pokolnak tömlőcére: Ezönkepen az artatlan Criftus es. nag pentőkön: killenced ora koron: ada megh lelket zenth attyanak: es legottan zalla limbofba az zent attyakhoz: őket meg latogatuan: es az ő iftenfegenek paradicomának kapuiat nekik 30 megh nituan tiz ő n k e t t ő c ő r es utozor: illek urunknak az időbe el Iőni. a mel időbe el Iőne imezert: mert mikepen adam killenced ora koron: uezte el mind ez földi: mind az menei paradicomot: es zanki uettetek ez garlo uelägbän Vgan ezönkepen urunk criftus: aldozo napian killenced ora koron: mene fel menorzagba: es 35 ig nita megh nekunk menorzagnak kapuiat O a z e r t ő r ő k mindőnhato attya iften O ergalmassagnak attya: Mel nag ifteni böcegegődel ualtal meg minket O edős artatlan Criftus iefus: mel igőn

zeretel minket: mikoron te magad telleffégel mi ertunk adad:
teneköd azért dicőfé: es tisztőffég öröke. Amen. ||

- 228 Ez prediációnak mafodikreze lezón az lim-
bosba ualo zent attiaknak kőnörgeffőkről ki melle
5 tudnunk keel: hog mikoron az zent attiak: tartatnanak limbosnak
tömlőcebe: pokolbeli ördög: mikepen zolgain akar uala uralkod-
nia De maga az profetának mondasokbol: ertuála: hogh az
zent attyak: remehlenek az iftent az testbe Iőni: es embörre leni:
emböri nemzetnek ualtfagaert: de ördög nem ertuen az ifteni
10 tanacot: gondoliauála hog az iften kent nem zenuedhetne Az
tyzta embör kegek: az uetőkrol eleget nem tehetne Azert az keuel-
segbe neuekőduen: Coffoliauála az zent attyakat limbosba: es
nekikezt mongiauála: v a l a z a t o k tikőzzöletők eget: ki Iőion en-
hozam az bayuiafra: Iőionél es zabaduhon megh titőket Mongia
15 uala touabba: hiaba ualo az ifteni zolgalat: mit haznaltatok tyes
uele: hog iftennek zolgaltatok Ezt haluan az zent attyak: teznek
229 uala nag || ohaitafokat: es fyraffokat: es mongak uala Aruakka
löttunk: Az zolgak uralkodnak raitunk: megh zönt az mi örö-
munk: el esőt az mi feiönknek koronaia: Iay nekönk mert uetköz-
20 tunk t e h a t a d a a m emböri nemzetnek attya: kezde öket uigaz-
talnia: es monga uala Minem öröke eiuet iften az ő zinenek előle:
Auag minem öröke el uagia: az ő ergalmassagat mindön nemze-
tőkutl: Im fel kelők azert: es fel megők urhoz: es ertetők alazatoffon
neki kőnörgök Ezt haluan az zent attyak: mondanak: io ez bezed
25 a kit zolal Fel menuen azert adam lelőkbe urnak eleibe: es le
esuen: monda Vram az the kezeid töttek engömet: es mindönöstul
fogua azok zörzötttenek: ezt haluan az ifteen monda adamnak
O adam: alitad hog tehozad haffonlatos lennek: tudniamint: mikor
keuanad az en haffonlatoffagomat: Megh fedlek azért tegödet: es
30 velem zömbe allatlak Tehat adam megh rettenuen Monda magaba:
230 meg nemulek: es ueztegek: es az en ban||aton megh uitatek:
Min ez attal adam magat megh bizuan: es batorfagot ueuen: Monda
esmeth Nem uonek meltho: az en arcamat menorzagra fel emel-
nöm: az en gonozfagimnak nagfagaert: de maga: ergalmaz enne-
35 kőm vristen ergalmaz: es az the nag ergalmassagod zerent: töröld
el az en gonoffagomat M o n g a u a l a touabba: te benned biztam
uram: megh ne galasztallam öröke: syfel hog megh zabadié engö-
met: mind az en maradekimal t e h a t akoron ielön leuen az igaf-

fagh: monda adamnak Mit zolz te adam vrnak: nemde iruan
 uagone: hog ki törölteffenek az binóffók az előknek kónuókból:
 es az igazak köze nem zamlaltassanak Ezert monda dauit teritted-
 fenek az binóffók pokolra: mindön nepek kyk el feletkőztek iften-
 ről: te azert mikoron binós legh: meltan hagattatol pokolba: 5
 mind az the maradekidal: kyk tóled uontak az bint ezt haluan
 adam: el futha urnak zinenek előle: es nag firaffal imezt kezde
 mondani || en firok: es az en zómeim uizeknek kifolaffit ágak: 231
 mert az en fiaim el ueztenek: yai neköm: mert az en zankiuettefföm
 megh hozult ezt haluan mind az zent attyak: kezdenek nag 10
 firast teni: es mondania Mikepen uetötte el: zinenek előle ur iften
 ifraelnek nómóffit: es megh nem emlekőzik az ő labainak zamol
 zekiről: megh uetötte ur iften az ő otarat: es adot minket az
 ellenfegnek kezeibe Mikoron azert az firafba: fok ideigh
 megh marattnak uona: előue ala közöttök dauit profeta: es 15
 monda nekik Mit firtok: nem tugatoke? mert az iften edős min-
 dőnöknek: es az ő ergalmassaga: mindön miuelkődetinek főlte:
 dauitnak ez mondassabol: eg kis batorlagot ueuen az zent attyak:
 tartanak tanaót arrol: mint iftennel bekeffegőt zörözhetnenek
 Tehat ime ualaztanak közölök neget: Nag zentöket: tudniamint: 20
 ifaiaft: ieremiaft: iobot: es dauitot: es mondanak Ezök az zen-
 tők: kiket ualoztot ur: nem || tettetős zeretbe Esaias urnak 232
 ielőntefeből: killőmb killőmb Iőuendő dolgokat megh lata Iere-
 mias megh ananak mehebe megh zentöltetek Iob kegek uala igön
 eg igő: kihöz haffonlatost ur az időben ez földön nem talala Dauit- 25
 rol: samuel profetha imeleten tanubizonlagut tön: kerefe maga-
 nak ur: ziue zerent ualo embört mondanak azert keletők fel
 ty negen: es menetők urhoz: es imagatok mi ertunk Ezönközbe
 firnak uala: es ezt mongak uala: halgaffa megh ur az ty imad-
 fagtokat: es engeztelteffegh megh tyhozatok: fe el ne hagon titő- 30
 ket ez gonoz időben: Mi uelőnk kegek ergalmazon: es algon megh
 minket te hat ime elezteb fel mene urhoz esaias: es imezt kezde
 mondania urnak előtte: nagh alazatoslagal Vram uay zagatnad-
 megh az egeket: es zalanalle: hog megh ielőntened az the neuedet:
 az the ellenfegidnek: Ime uram the megh haraguttal: mert || uet- 233
 köztunk: de maga mi attyank uagh: mi kegek farok uagunk te
 miuelkődetyd: ne haragugal azert uram reank: es touaba megh
 ne emlekőzel a mi gonoslaginkrol te hat az attya iften ezöket

haluan: előue allatha az igaffagot: es parancola neky hog zolna:
 Monda azert az igaffag O ifaias: am te magad irtad: ur monda
 the attalod Tauozal el en tölem: ne közelges en hozam: mert fer-
 telmes uag Azert az ő kelebőkbe megh fizetöm: az ő attoknak
 5 gonoffagokat ez őket haluan ifaias: igön megh rettene: es
 tere limbofba az több zent attyakhöz: es nag fyraffal monda Syra-
 tok ez keuanatos tartomanon: Mert nincen bekefegők az kegötle-
 nőknek monga vr ezt latuan Ieremias: Codalkozek ifaias pro-
 fetan: Megh batorkoduan azert öes: el fel mene urhoz: es nag
 10 alazatoffagal imezt kezde mondanian Vram emleközel megh rola:
 234 mi törtent legön || nekunk: tekenéd megh: es lasad az mi naua-
 lankat: Az mi attyaink uetközttenek: es mi uiffeliők az ő gonoffa-
 gokat: Iai azert nekunk: hog uetköztunk Miert feletközöl el öröke
 mi rolunk: el haguan minket: kerlek uram: emleközel meg ro-
 15 lunk: es teg az the ergalmaffagod zerent miuelunk tehát az
 igaffagh iftennek parancolattiabol elmet előue alla: es monda
 ieremiafnak Azt monga ur: Ne akar kõnörngenöd ez nepert: mert
 az ő kaiatafoknak ideieben: nem halgatlak megh: de ha meegh:
 moifes es samuel kõnörgenenek ez nepert: Ninchen az en lelköm
 20 ő hozaiok: mert el uetöttem őket az en zinömnek előle ezt hal-
 uan ieremias: öes igön megh iede es teruen az zent attiakhoz
 monda nag firaaffal Agattok ualaztagnak ferge: zömötökből eiel es
 napal vizeknek folaffit: es ne zőnek firaftul az thy zömötök: eiel ||
 235 es napal: mert uetöt ur: az uelagoffagrol minket örök fetetlegre
 25 Mikoron ezöket hallottauona iob patriarka: ő es megh bato-
 roduan előue alla: es monda El fel megők enes urhoz: ne talam-
 tan haragiat meg engeztelhetöm: fel menuen azert urhoz: imezt
 kezde ziuenek kefferőfegeben mondani Engegh enneköm uram:
 mert femi az en napom: miért nem kõnörölz en raitham: fem
 30 hagod enneköm nálamat el nélnöm: vetköztem: Mit tegek neköd
 O emböröknek örizöie: miért zörzöttel engömet neköd ellenfe-
 gödöl: es löttem magamnak nehez: miért nem uezöd el az en
 binömet: es nem törlödel az en gonoffagomat ezt haluan ur
 monda kicoda ez: ki bezediuel be földözi az nag sentenciakat: Mi-
 35 nem de semie tezöde te az en iteletömet: hog meg igazitaffal:
 valion ki alhat az en hatalmaffagomnak ellenē: ki adot enneköm
 elezteb ualamit: hog hatra agam neki ezöket haluan iob
 236 ionkab megh batorkodek Monda nag || alazatoffagal: hog alazatof-

fagaua¹l iftennek haragiat meg engeztelhetne: tudom uriften hog²
 te mindönöket tehe³c: es femi titok tetuled el nem eneztethetik
 Ezert ellenzöm magamat: es hamuba tartok penitenciat: Azert
 miokaert teritödel az the zinödet entölem: es alitaz engömet ellen-
 segödn⁴ek lenöm: Az leuelnek ellene: mel az zelnek miatta el⁵
 ragattatik: mutatod az the hattalma⁶ffagodat: es azzu pozdoriat
 haborga⁷c ezt haluan ur parancola az igaffagnak: hog zolna:
 Monda azert az igaffagh Miert zolz Iob elletenöket: minemde az
 ifteen el topogiae az igaz iteletöt: es az mindönható el fordittia azt
 ami igaz: es mit haznal iftenek ha igaz leendez: es mit haznal¹⁰
 neki ha zeplönel kil leend az the eletöd Am iruan uagon te miat-
 tad: mindönök melek egnek alatta uannak enimek: nem engedök:
 az hatalma¹¹foknak kőnörögő bezedöknek Mikoron ezt halotta
 uona Iob: öes igön megh iede: es tere az zent attiakhoz: es || nag²³⁷
 firaffal monda nekik Eluezöt uona az nap: kibe zilettem: es az¹⁵
 e kibe mondatot: fogattatot az embör: miert adattatot uelagof-
 fagh: es eleth azoknak: kiik lelköknek kefferölegebe uannak
 tehat mind az zent attiak kezdenek nag firaft teni: es imezt
 kezdek egetömbe mondani Yai: mert löt ur ellenfegunk: el uetötte
 ifraelt: az fetetfegökbe helhöztetöt minket: mikepen öröke megh²⁰
 hotakat: es mikor kaiatan[an]k ki rekezte töle az mi imad¹²lagunkat
 Mongak uala touaba mi uriften gonozul celeköttunk: es tegöd
 haragra ingörlöttunk azert uag megh engeztelhetlen: lassad azert
 uram: mert megh tatta az ellenfegh miraitunk az ö zaiat Mikor-
 on azert eleten fira¹³ba: es ohaita¹⁴ba uonanak: olmint iftentöl²⁵
 el hagattak: Mondanak meges Mit tegunk Imar touaba: vrhoz
 imar nem bo¹⁵cathatunk: Mert ky ötötte ur az ö haragiat mi reank:
 es nem tekent Imar megh minket Tehat esmet || elöue alla iere-²³⁸
 mias es monda Attyamfiai: ne ueztegiunk: mignem megh tekenön
 es megh lasson vr menböl: Mert am en ugmondek kőnuemnek³⁰
 negedik rezeben: hertelenködenek az vizek az en feiemre: mondam
 el uezek: de en hiuam az te neuedet uram: az uiznek melle¹⁶gen:
 es az en zomat megh halgatad: terited az te fileidet az en kaiata-
 fimra ezt hogh halla dauit: ö es elöue alla es monda Az zege-
 nöknek kaiata¹⁷fokat megh halgattia ur: föt bizatok: tuduan bizon-³⁵
 nal hog megh esköt ur dauitnak monduan: Az the mehednek
 gömőceböl helhöztetök en az the zeködre tehat mondanak
 mind egetömbe dauitnak: Menel thees urhoz: es kőnörög¹⁸h mier-

tunk Enneten kegek mies kaiatunk urhoz : hog ergalmaffagot tegon
 uelunk : es megh emleközek az mi attyainknak zöuetfegiröl Tehat
 239 dauit kezde men||orzagba fel menni lelökbe : es imezt kezde mon-
 dania : Niffatok megh neköm az igaffagnak kapuiat : es be menuen
 5 raitha : uallast tezök urnak te hat legottan zent mihal archan-
 gal : Iarula öelebe : es monda neki : Ielönchedmegh en attalom
 urnak az the uttidat : es megh aggya neköd az the zyuednek
 keuanfagat : felele legottan dauit : es monda : buit az en ziuem Io
 bezedöt : az en dolgaimat az kiralnak mondom monda efmet
 10 neki zent mihal : lassad dauit : hog az kiralt fok es hozu bezedel
 meg ne banád Mert the iol tudod : hog az nelues embör ede nem
 bocáttatik : haluan ezt dauit monda Az en neluem Az hamar iro
 diaknak iro zerzama haluan ezt az angalok : gabriel archan-
 gallal egetömbe lietenek urnak elebe : es mondanak Vram emle-
 15 közel megh dauitrol : es mind az ö zirigfegiröl Ezt haluan ur
 monda : meg talaltam dauitot az en zolgamat : az en zent olaiomal
 kenthem megh ötet : az en igaffagom es ergalmaffagom ö uele : es
 240 az en neuembe || fel magalztatik az ö zarua : az az neue Parancola
 azert ur gabriel archangalnak : hog be bocáttana dauitot miko-
 20 ron azert be bocattatot uona dauit menorzagba : es az angoloknak
 karit el Iartha uona : es menorzagnak edöffeget megh latta uona :
 es kofoltta uona «monda» : Iozagoknak ura mel zeretetös az the
 lakodalmad : megh keuana az en lelköm vrnak hazanak gadorit :
 bodogok uram kik lakoznak az te hazadba : mind öröke dicern-
 25 nek tegöd ez önköz be mikoron Iutot uona az zentharomfag-
 nak eleibe : le borula es nag alazatoffagal imezt kezde mondanian
 Algon megh minket az mi iftenönk : algon megh minket : es
 felek ötet ez földnek mindön hatari te hat monda neki az iften
 Mit keuanz hogh tegek ueled : Monda ottan dauit urnak : Vram
 30 holot uannak az the regy ergalmaffagid : mint megh esköttel
 241 dauitnak bizonfagba : the mondad vr||am : kaiat en hozam : es en
 megh halgatom ötet : megh zabaditom ötet : es megh dicöitöm
 ötet : napoknak hozufagauaal töttöm be ötet : es megh ielöntöm
 neki az en iduöffegeh tetelőmet Azert uram the hozad kaiatok [en
 35 iftenöm] en iftenöm Ne ueztegh en tölem : ferkenfel miért aluttal
 el vram : ferkenfel es ne uefel mind öröke : Miert teritödel az the
 zinödet mi rolunk : es el feletköztel az mi nomorufagunkrol : hozd
 ki az tömlöcből az mi lelkunket : hog tegunk uallast az the neuéd-

nek uram tehát urnak parancolattia: efmet előne alla az igaffág es monda dauitnak Nemde e dauit: iruan uagon the miat-
 tad: igaz az vr: es igaffagot zeret: egenőffegőt latot az ő zine:
 Az igaffagnak azért törüene ezt agia: hog az binőffök vetteffenek
 pokolra ezt haluan dauit monda: veztegh te maft igaffagh: 5
 se legh neköm ellenkőddöm: nem tudode || hog iruan uagon: vrnak 242
 ergalmaffagy mindön miuelkődetinek fölőtte Ebből kegek dauit
 megh batorkoduan: monda urnak Igaz uag uram: es igaz atē
 iteletőd: teg demaga az the zolgaidal: az the ergalmaffagod
 zerent: emlekőzel megh uram az the ergalmaffagidrol: Iuffon 10
 eződbe az zegeen gölekőzet: melet kezdetulfogua birtal: legőn
 uram a the ergalmaffagod miraitunk mikent biztunk te benned A z
 időben kegek mind az zent attyak limbolba: nag firaffal
 kőnőrógnak uala uriftenhőz: es ezt mongakuala Ne emlekő-
 zel megh uram az mi bineinkről: auagh zileinknek uetkők- 15
 ről: se al buzut az mi gonoffaginkrol: miért vetőttel megh
 minket uram: megh haragut az te hertelenlegőd az the iohaidra
 az mi bineinkert: de tekené az the ergalmaffagodra: es teg
 miuelőnk a the ergalmaffagod zerent: || tehát az ergalmaf- 243
 fagh kőnőróluen embőri nemzetön: alla urnak elebe es monda 20
 Vram tamagh fel: es ergalmaz fyonnak: mert el Iőt az ő uele
 ergalmaffág tetelnek ideye: Nemde tulaidonode nekőd uram
 az ergalmaffagh tetel: es ionkab illethe az the iouotodat: cele-
 kődnőd ergalmaffagod zerent: hodnem igaffagod zerent hal-
 uan ezt dauit legottan terdre effek: es az ergalmaffagnak 25
 ez mondafarol: halakat aduan monda Vrnak ergalmaffagit őrőke
 enőklöm: Embőri nemzet es kegek: haluan hogh az ergalmaffág ő
 mellette zolna kezde erőffen kaiaiania: es mondania O iftennek
 ergalmaffága O iftennek ky ielönthetetlen kegőffege O őrők iften-
 nek io uota: ergalmaz nekunk uram ergalmaz: legőn az the ergal- 30
 maffagod mi raitunk: mikent biztunk te benned: tamagfel uram:
 es kelfel legic megh minket: mikent byztunk thebenned: es zaba-
 dic meg || minket: az the neuedert: es ekepen megh engezteltetuen 244
 ur monda dauitnak Menel mert megh latogatlak titőket: es fel
 tamaztom az en lo igeimet tiraitatok: es megh zabaditlak titőket 35
 ezt haluan dauit legottan le effek urnak előthe: halakat aduan
 es monda Vallast tezök te nekőd uram: en telles zyuemből: ki
 ielöntöm mindön the codaidad: őrlők es vigadok the benned:

enöklök fellefős iften az the neuednek: ky Ielőntöm az the neue-
 det: az en attyamfiainak: az igazak között dicerlek tegődet: es
 ekken dauit ternen limbolba az zent attyakhoz monda nag örömel
 kik felitők vrat: diceretők őtet: Iakobnak közönfegős nem-
 5 zethe: magasztalatok őtet: mert az zegenőknek kőnörgesőket megh
 nem utoťte: es megh nem utalta Megh ertőttem urtul: hog őröke
 megh tartia neköm az ő ergalmassagát ezt haluan az zent
 245 attyak: || mind megh uidamulanak: es uriftennek nag halakat
 adanak őtet diceruen: es monduan Aldot uag uram mi attyanknak
 10 iftenne Aldot uag uram: ki neződ az mellefőket: Aldot uag az
 the fellefős zekődön: es diceretős es dicőflegős őröke amen Mi-
 koron azert dauit iftentől el Iőt uona ezönközbe
 iften előt: az iftennek ergalmassaga között: es igaffaga között ta-
 mada nag uetekődes: mint az aietatos zent bernat doctor iria Az
 15 ergalmassagh azert imezt mongiauala: Io az zegen embörnek: ki
 önön hattalmaual fel nem tamadhat: ergalmazni: ezt kegek
 bizonuttiauala neg töruenbeli okoffagal elfő uel ifteni töruen-
 nek okoffagaulal: Mongiauala azert az ergalmassak: iruan uagon
 az profetanak miatta: Iftennek ergalmassaga őröktul fogua: mind
 20 őröke: az őtet felőkön: alkoholmatlan uona azert iftennek: az ő
 246 ergalmassagát megh nem ielőntenie: mikepen mindön ifteni || tör-
 uenök ualiak: es profetak mongak Mert edős ur mindönöknek: es
 az ő ergalmassagy: mindön miuelkődetinek fölőtte The azert őrök
 iften: az the nagh ergalmassagodat ez[t] nezi: hog emböri nemzet-
 25 nek ualtfagaert: magadat kel adnod Mafal ugan ezönt bizo-
 nutha töruenkőnbeli okoffagal Mert ug uagon megh irua az tör-
 uenkőnbe: A mi eccör kellőt: touaba megh nem utalttathatik: de
 tenegőd vriften monga uala az ergalmassagh: kellemetős lön az
 embört terömtenőd: tudniamint az bodokfagra: azert az te ergal-
 30 massagodbol oda kel ő neki uitetni touaba ug uagon azon tör-
 uenkőnbe megh iruan: hog az gölöfegők megh zoritandok: es az
 kegelmek neuclendők Az gölöfegh uala adamnak bine: kiert er-
 dömle az kent: azert alkoholmas O en iftenöm: hog az the ergal-
 massagot zerent: neuclied ő hoza kegelmedet: megh bociatuan
 247 neki: es mind az ő ma||ginak binöket harmadal ugan ezönt:
 bizonutha pogan böceknek mondaloknak okoffagaul Mert
 ugmond az pogan böc: alkoholmas mindön allatnak ug celekődni:
 ammint az ő termezeti nezi Mint pelda ez melle: az napnak tulai-

donfága az meleghegh : es uilagoffagh : hat alkalmas neki természet-
 zerent celekődni Az istennek tulaidonfaga tudod igaffág hog az
 ergalmassagh : hat nekies tulaidonfaga zerent : az az ergalmassaga
 zerent kel celekődni : hog ergalmassagabol ez uilagot megh ualcha
 Ne geddel es utoffoual : bizonuta az ergalmassagh : hog istennek
 keel embőri nemzettel : ergalmassagot tenni : Cazari törüennek
 okoffagaua : vg monda azert : ug uagon megh iruan az cazari
 kőnbe : valakinek nem kel calardsfaganak auagh hamiffaganak
 haznosnak leni : hog tudniamint || abbol neki ualaminemő hazon : 248
 auagh nerefek kőuetkőznek : de mierzthogh : az kegio : adamot es 10
 euat hamiffagaua calia megh : hogh őket zolgalattia ala uetne :
 azert igaffagh : az kegonak Calardsfaganak nem kelle haznosnak :
 a wagh nerefegőfnek leni : hog mindőnkoron az embőrt hattalmaf-
 faga alat uallana t o u a b a az megh callattaknak : az cazari tör-
 uenok segitfeleg leznek : vgianezőnkepen igaffagh : az ifteni törüen- 15
 nekes segidfeleg kel leni : az megh callatot embőri nemzetnek Ellen
 okoffagokal bizonuta az ergalmassagh : hog az istennek kellene : az
 zegen embőri nemzetöt megh segitteni : es ime kezde lassan lassan
 az iftent az ergalmazafra haitania ezt latuan az igaffagh
 legottan fel kaiatha : az ergalmassagnak ellene : es ezt kezde 20
 mondania O ergalmassagh : mith zolz the ? Akarode hog el uezek
 en : Iol tudod mit mond az iras : hog urnak igaffagha || megh 249
 marad őrőke : haliad azert ergalmassagh : mit monda az embőr-
 nek az őrők iften : valamel oraba eztők : tudniamint az fanak
 gőmőchebe : halalal haltok megh Azert zikfegh : hog istennek ez 25
 sentenciaia legőn erős : es alhatatos : hog az embőr őrőke az
 halalba maragon megh ezt haluan az az ergalmassagh monda
 esmet : az igaffagnak Tudode igaffagh : hog ahol irua uagon : az
 istennek igaffaga meg marad őrőke : ugan ot irua uagon : Mert megh
 erőffitöt az ő ergalmassaga mi raitunk : ez ergalmassagh azert megh 30
 teendő embőrel : hog megh zabadittafegh enertem : hog az iften er-
 galmatlannak ne lattafek : de tenekődes ebben engednőd kel enne-
 kőm hogh kegek az sentenciaual melet mondal : hog ualamel oraba
 az fanak gőmőchebe eendik : az embőr[t] halalal halmegh ellenőm
 ne al : legőn az ualtfagh ellethen modon : hog az embőr[t] megh es 35
 halon the erted : es nimodőn megh fe halon : en ertem : hog mind
 nekőd mind nekőm : elegh teteffek Megh halon || testeben : mert ebbe 250
 efek az istennek sentenciaianak miatta : ki azt monda halalal halz

megh: tudniamint tefti halalal: de ne halion megh lelki halalal:
 az az öröke: ebe kegek kel neköm engednöd: mert iruan uagon
 Minemde öröke el uthie iften ez nemzetöt: az ő zinenek előle:
 4 Auág mind uegik el uagiae: az ő ergalmaffagat [ez] ötöle: ol mint
 5 azt mondana nem ezt haluan az igaffagh monda: bizonnal
 neköd nem engednöm: kemen uona: es kegötlenfegh: mert irua
 uagon: az iften nem vizauonafnak de bekefegnek iftenne: illek
 azert bator iftennek az embörrel ergalmaffagot tenni: de maga ig:
 hog en igaffagh helen maragak ezt latuan az bizonfagh
 10 hog az igaffages az ergalmaffagh. melle alot uona: előue ala:
 es nag zoual Imezett monda Mit Celekötök O ergalmaffagh: es
 igaffagh Minem az iften el fordittiae az itteltetöt: mert irua
 251 uagon: bizon az ur: es bizonfagot zereth: Nem kel azerth || iftennek
 embörrel ug ergalmazni: hog en bizonfagh ki rekezteffem Mert az
 15 bizonfagot ez nezi: hog mint irua uagon: eluetteffek az kegötlen es
 binös: hog ne laffa iftennek dicöfegeth Monda ennek es az er-
 galmaffagh O bizonfagh: ne legh en ellenködöm: de legön ergalma-
 fagh az zegeen embörrel: akar cak enerthem: ha adamert nem lezön
 Mert am iruan uagon: urnak ergalmaffagy mindön miuelködetinek
 20 föllötthe: ha mindön miuelködetinek föllötthe: hat bizonfaganak es
 föllötthe Azert engegh reia the es: hogh theteffek ergalmaffagh az
 zegeen emböri nemzettet ezt haluan az bizonfagh monda: Nem
 engedhetök killömben rea: hanem ha nekömes elegh lezön: fem ille-
 thi az iftent: hog Cak ergalmaffaga zerent cellekögek: de bizonfaga
 25 zerentes Legön azert neköm elegh az embörnek bineröl: es igh rea
 engedök: hogh az embör megh zabadittaflek tehát az ergal-
 maffagh haga dolgat az attya iftenre: az attya iften kegek lat-
 252 uan enne ellenködeföket: az ergalmaffagh közöt: igaffagh közöt || es
 az bizonfagh közöt: az sentencianak kiadassat ada zenth fianak:
 30 mint urunk ő maga monga: zenth ianos iria: könuenek öttödik
 rezebe Az fiv iften kegek: ki az atty iftenek örök böceffege: megh
 haluan mind ez haromnak feleletöketh Monda Az igaffagh azt
 monga: el uezök ha adam öröke az halalba megh nem marad Az bi-
 zonzak touaba azt monda: el uetteffek az binös hog ne laffa iftennek
 35 dicöffeget Az ergalmaffak kegek azt monga. el uezök ha adam er-
 galmaffagot nem nerhet: ez azert az el uegezöt sentencia: az zenth
 haromfagnak tanaé tartho hazaba legön adamnak kenä es
 halala Io: es mind az igaffak: mind az bizonfak: Mind az ergal-

maffak: ualia azt a mit keuan Ezt haluan: mind el Codalkozanak
 es mondanak: Mikepen lehet ez: mikoron az ken legön kefferő:
 es az binőffőknek halalok gonoz: Mint lehet azert Io t e h a t
 m o n d a az biro: kereftettek adamnak fiay közöl ualaki: ki min-
 dőnőftől fogua legön igaz: es mindön binnelkil: megh eredet bin-⁵
 nel kil es: ki ne legön melto || megh hálnia: es ez halion megh az **253**
 zeretéből: es götretteffek megh embőri nemzetert: Mikor ő ne
 legön köteles az kenra: es az halakra: es ekkepen az igaffagnak:
 es bizonyfagnak eleg h tetetik: embőri nemzetteles ergalmaffak
 tetetik e z t h a l u a n az bizonyfak: nagh fiettetősfeget ez uilagot¹⁰
 mind be futha: es zeretettel kereffe elen artatlant: es nem talal-
 tatek senki tiztanak az binnek zeplőetul: megh Cak az ég napi
 germőkes Mikoron megh tert uona: az bizonyfagh: folamanak
 elebe az ergalmaffak es az igaffak: es megh kerde az ergalmaffak:
 ha ez artatlant megh talaltha uona: felele az es monda Mind el hai-¹⁵
 lottanak: egetőmbe haznalatlanna lőttek: Ninchen kiott tegőn:
 ninchen mind egiglen t e h a t m o n d a az igaffagh es [monda] de ha
 igaz talaltatnekes ellen igaz: es artatlan: amelet kerez: es uona
 Cak tiztha embőr: mint tetethetnek iftenek igaffága zerent: ennek
 kenaua es halalaua eleg h az elfő embőrnek adamnak bineről: ²⁰
 Ielőfben mert az bin tetetöt előzőr: az vekhetetlen Ionak az az
 iftennek ellene: Mafochor mert embőrt: az uekhetetlen Iotul fo-
 tot || megh: mindön tiztha embőr kegek uegel ualo erdömös: azert **254**
 ha ol talaltatnek: ki uekhetetlen erdömös uona: az thehetne az uek-
 hetetlen binről elegeth e z t h a l u a n az ifteni zeretet: őes előue ²⁵
 ala: es monda Akar mit pörőlietők thi: cak ez az dologh: hogh ha
 azt akariatok: hogh az binről eleg h tetteffek: az iftenek embőrré kel
 leni: kinek kent es halalt kel zenuedni: es ő tehet kenaua es ha-
 lalaua eleget az binről: es igh mind az igaffagnak: Mind az bizon-
 fagnak: Mind az ergalmaffaknak eleg h tetetik Megh ennek főlőthe: ³⁰
 iftennek nagh zeretethe es ki ielőntetik Mikoron igh zerette legön
 az iften embőrt: [ki] hog kimofa legön az embőrt az ő bineiből: az
 ő draga zent uereuel e z s e n t e n c i a t haluan: mind [.] az igaffak:
 mind az bizonyfak: mind az ergalmaffak: legottan megh egefőle-
 nek: es erre egetőmbe rea engedenek: es egmafnak apolaft ada-³⁵
 nak Tehat monda az attya iften: Mindönőket bőceffegbe tőttunk:
 ez uilagot es bőceffegőnk attal terőmtőttők: ezönkepen bőceffegunk
 attal: az az fiunk attal: keel ez uilagot megh epőttenunk e z t h a l -

255 uan az fiv iften: monda legottan: ime || en: bocial' engömet: mert
 irua uagon: hog tegem az the akarotodat: es igh uegeztetek el:
 hog az iftennek fia lenne embörre: es kent halalt zenuedne: az
 embörfegbe: es az ő kenanak halalanak miatta: ualtatnek megh
 5 az zegen emböri nemzeth O azert [az] hiv lelök O Cristufnak
 uereuel megh ualtöt: Gondolad megh: es lassad megh: mel nagh
 zeretettel tegöd az iften zerethe: lassad meg touaba: mel nagh
 lön az ő ergalmafaga the hozad: hog ő önnön magaba akara erted
 eleget tenni: semie teue the erted önnön magat: az zolganak ab-
 10 razattiat fel ueue: az the bineidnek terhet ő uiffele: az ő teften:
 hog the az binnek Megh halnal: es az igaffagnak elnel O ifteni
 böceffegnek kedues el uegezefe: hog az iften embör legön: kinek
 halalaua megh ualtassek az embör O bodok bin: ki el meghualtot
 erdömlrel ualanod O edeffegö iften: ez te nag kegelmessfegödert:
 15 minemö diceretöket agunk the neköd: ha ezörzör magunkat erted
 adnok: femi uona az the ioteteldhdöz kepföth: legön azert neköd
 örök halaadas: Amen ||

256 kezdetik imar az predikacionak harmadik
 reze mel lezönazonunk marianak: az iftennek fiatul annyaia
 20 ualaztafarol Mikoron azert limbosba az zent attyak: megh ertöt-
 tek uona: hog az iftennek fianak eröttök embörre kellene leni O
 ualion ki fokhatna megh: es ielönthetne ki: mel nagh örömbe
 lenek raitha Tehat ime tanaót tartanak: mint aietatos doctorok
 irak: es mondanak kereffönk eg ifv es igön zep zizet: ki alion az
 25 fellegös kiralnak elötte: es zogalon neki: oliat ki meltan fogad-
 halfa hazaba: az mi iftenönketh: se talaltassek ő benne ol: mel az
 ő föllegös zömeit megh banthatna: hog mireank az aldomasert
 atkot ne uelön tehat ime iob patriarka ő közöttök elöue ala:
 es monda Nem tughatiok mi azt megh tekelletöffegel: az iftennek
 30 ananak mine Iozagokal keliön fennie: de ennek ki ielöntefe az
 ifteni böceffegöt illethy Ezt haluan iefus firaknak fia: ki az bibli-
 257 aba ecclesiastikofnak neuztetik: || elöue ala es monda Mindön
 böceffegh uristentöl uagon: Az tengörnek föuen zömeth: es az
 elönek cöpet: es ez uilagnak napit: ki zamlaltha megh: az iften-
 35 nek böceffegét ki tudakozhatta megh: Az böceffegnek gökere kinek
 ielöntetöt megh: eg az fellegös: mindönöknek terömtöie: mindön-
 hato es vralkodo iften: ő terömtötte azt tudniamint az ő ziz annat
 Mon d a n a k azert kilgunk köuetöt az iftennek böceffegéhez: hog

tanuhon megh minketh : minemő tullaidonfagokat kelőn uallania :
 es minemő Iozagokal fenlek az ziz : kit keuan magannak anaul
 ueni u a l a z t a k azért dauitot : es kildek az ifteni bőcéffeghöz :
 az az az fiv iftenhoz : ki elmenuen monda Vram tehozad folam-
 tam : tanuē megh engōm tenōm az the akaratotat : mert en ifte-
 nōm uag the : bizonaba az the io lelkōd vizōn engōm az igaz
 fődre : Iol tudom ezt uram : mert bodok az a kit az the törüenōd-
 bōl te megh tanitandaz : tanuēmegh azért engōm : az te anad felől :
 minemő tulaidonfagokat es lelki Iozagokat ualion Ezt haluan az
 ifteni || bőcéffek monda : halgaffad es még tarcad azokat meleket en
 zolok : nekōd ma : az ziznek mel az iftent fogadanda : kel kōrnōl
 uetetnie az zeretnek napiaual : es ez uilagnak megh utalafanak
 hoganak keel labay allat leni : es az ō feiebe tizōnket cillagos
 koronanak kel leni Mert az nōmōffegnek tizōnket tulaidonfagiual
 keel fellenie : kik kōzōl nege uetetik teste felől : Nege lelke felől :
 es nege teste lelke felől u g m o n d e k h o g az nōmōffegnek nege
 uetetik az ziznek teste felől : mert testefelől negel kelle fenlenie
 e l f ō u e l z e p f e g e l Mert neki igōn zepnek kelle leni : ualaes Ezert
 monda rola az attya iften : az bōcnek attala mindōnōstulfogua
 zep uag en iegōffōm : es semi zepōl nincen the benned De kerdik
 ez melle az zent doctorok : hogha alkoholmas ualae : hōg az iftennek
 annia zep uona : tefty zepfegēl : Nemel doctoroknak lattatik : hōg
 nem kellōt uona zepnek leni : ezōk ez ō uelekōdefōket imezel bizo-
 nuitiak Mert az iftennek annyaba semi hiufagnak nem kelle leni :
 de az zepfegh mint az bōc mongia || hamis es heiaba ualo malazt
 Tehat neki nem kelle zepnek leni touaba az azzoniallatba : az zepfegh
 binek es uezōdelōmnek oka : errōl monda azon bōc : az azzoni-
 allatnak zepfegeert fokan el ueztenek : de azzonunk marianak kelle
 leni : mindōnōknek iduōffegōknek oka : es nem uezōdelmōknek :
 hat nem kelle teste zerent zepnek lenni t o u a b a u g m o n d n a k
 meges : az iftennek : embōrre letelebe : nag allazattoffagot kelle
 mutatnia : zent pal apaltalnak mondasa zerent : de nagob alaza-
 toffagh testōt ueni ruttul : hodnem zeptul : hat ebbōl lattattik hōg
 az iftennek annianak nem kelle zepnek leni hanem Ionkab rutnak
 de ez kerdefre es fogafra rea felel az nagh albert doctor : es
 v g m o n d h o g az iftennek annianak nem kelle rutnak leni : fōt igōn
 zepnek testebenes : Im ez harom okaiert e l f ō o k a e r t az iegze-
 nek okaert : mert az iegnek haffonlatoffagot kel uallani ahoz :

aki raitha peldaztatik: de mind az azzoniallatok: kik peldazak
 260 auag iegzek az iftennek anniat: zepök uotanak Mint pel||dank
 uagon az hefter azzonrol: Iuditrol: Rakhelról: es rebekarol Ha
 azert ezök zepök uotanak: kikön az iftennek annya iegzettetöt:
 5 fokkal Ionkab az iftennek annia zebuot ezöknél Mafo dokaert
 az haffonlatoffagnak okaert: mert ugmond az pogan böc: hogha
 az termezeth ualamibe megh nem bantatik: az fiv haffonlatos lezön
 attyahoz: auagh anniahoz: de urunk Criftusnak az zyznek eduös
 gömöcenek: zepnek kelle leni: az profetanak mondaffa zerent Hat
 10 az ö edös annianak es: ezt Ielönthe ki urunk: az zent euangeli-
 omba monduan: nem terömthet az Io fa gonoz gömöchöt har-
 madokaert az bellö zepfegnek peldazafanak okaert Mert az
 killö zepfegnek miatta: ütetik az elme az bellö zepfeghre: mert
 az Io es zep lelköt: nömöfb es zeb test illethy: enneten uagon:
 15 hogh mikor embör: mindön oktalan allatoknal: zeb es nömöfb
 lelköt uallion tudniamint okoft: testötes mindön oktalanallatok-
 nal nömöfbet es zebet ual Mikoron azert az ziz mariaba löt
 legön: eréed lelkebe az tekelletös Nag zepfegh: testebe es
 261 uru||nk Criftusnak utanna: mindönöknek föllötte nagob tekel-
 20 letös zepfegel kelle fenleni: eleten okoffagokal bizonuttia
 azert az nagh albert doctor: hog azzonunknak megh teste-
 ben es: urunk criftusnak uttana: mindönöknel zebnek kelle
 leni Maffal az ziznek testefelöl kelle fenleni Nömöffe-
 gel: mel ertetik koronaiabaualo mafod cillagon Mert azzönunk
 25 marianak kelle leni: s ualaes nömös ziznek Mint ezt es bizonut-
 tia azon nagh albert doctor: harom nömös okoffagokal elföuel
 az fel magasztalafnak okoffagaua: Mert az bodogh ziznek kele fel
 magasztaltatnia: mind angaloknak: Mind emböröknek föllöttök
 Hat kelle mindönöknek föllöte alazatofbnak es iozagofbnak leni
 30 De mikepen zent bernat doctor monga: Nömöfb es diceretöfb az
 alazatoffagh: az nömöfbe: hodnem mint az nemteleembe: hogh
 azert melto löt legön: mindönöknek föllötte fel magasztaltatni:
 kellöt neki nömös nemel fenleni: hog az ö zizeffége nagob es
 diceretöfb lenne Mert ug mond zenth Agoston doctor: soha azzo-
 262 nunk maria || mindön kar angaloknak föllötte: fel nem magalzta-
 tatot uona: mint enökli zent eghaz: ha urunk Criftus uttan:
 mindön emböröknel Ionkab: magat megh nem alaztha uona
 Maffal Az haffonlatoffagnak okoffagaua Mert ugmond az bué

mindön lelkös allat: zerethy az hoza haffonlatoft: enneten uagon: hog az kiralok: esmet kirali magbol: akarnak magoknak iegoft ueni: mert az haffonlatos hoza: vgian ezönkepen az nömöfek: esmet nömös magbol Mikoron azert az iften: legön vekhetetlen nömös: hoza haffonlatos nömös zizet: kelle maganak anniaul⁵ valasztania: ha r m a d a l Az kedues letelnek okoffagabol Mert mint zent ieronimus doctör mongia Az nömöföknek zolgalattik: emböröknek elöftök kellemetösb: Ielöfben kiraloknak elöftök: de az bodogh zyz marianak: kelle zolgania az felfegös királnak fianak: az az az attya iftennek fianak Azert hog az iftennek fianal: kelleme-¹⁰ töf[b] löt legön az ö zolgalattia: önneki nömöfnek kelle lennie Ez harom okoffaga! bizonuttiak doktorok: hog azzonunknak nömöfnek kelle lenie || Masod okaert kelle azzonunknak zepnek leni: az bellö²⁶³ zepfegnek iegzefseert: mert az killö zepfegnek miatta: vitettetik az elme az bellö zepfegre: mert az Io es zep lelköt: illet nömöf es zeeb¹⁵ test: mikoron azert azzonunk maria: lelkebe urunk criftus utan mindönöknel zeb lötlegön: testebe es tehat urunk uttan mindönöknel zeb uot ha r m a a d o k a e r t kelle azzonunknak zepnek leni testebe: az hafonlafert Mert ha az természet ualamibe megh nem bantatik: az fiunak hafonlatofnak kel leni attyahoz: auagh²⁰ anahoz Mint az pogan böc monga *secundo libro fisicorum* de miért hog az ziz marianak edös [t]zillöte: urunk criftus: uot es kellöt leni igön zepnek: dauitnak mondafa zerent: ki ugmonda Zeb es eköf emböröknek fiainal: Mikepen azert az fiv igön zepuot ezönkepen az anaes: mert az io fa gonoz gömőcöt nem terömt-²⁵ het: mint urunk monda *Mathei. VII.* Ne ged oka'ert kelle azzonunknak zepnek leni testebe: az nagob diceretös Iozagert: Mert azzonunk maria uala igön tizta: es az ö tiztafaga igön || diceretös:²⁶⁴ de diceretöf az tiztafagh az zeb zizekben: hognem az rutakba: hat ebböl köuetközik: hog ö teste zerentes mondhatatlan igön³⁰ zeph uot Minemö uot keghet az ziz maria testebe: az zileteferöl ualö *predikacioba* megh irom iften hoza segituen *secundo beata virgo ex parte corporis debuit esse nobilissima* Masocör meges az bodogh ziz marianak testefelöl: kelle leni nömös nembelinek: me! ertetik az ö koronaiaba ualö masodik Cillagon: harom oka-³⁵ ert: mint az nag albert doktor monga *primo racione exaltacionis* elfö okaert: az fel magasztalafert Mert ö neki kelle fel magasztaltania: mind emböröknek es mind angeloknak fölöttök Azert

tehat neki mindönöknel alazatosbnak es lelki iozagosbnak kelle leni: demikepen zent bérnat doktor mongia: nómófb es dicere-tófb az alazatosfagh az nómófbe: hodnem az nemtelembé: hog azert azzonunk melto lóť legón: mindönöknek fölłottók fel magaz-
5 taltatnia: kelle nómófnak leni: hog az ő zizeffege diceretófb lene
Mert ugmond zent agofton doctor: soha azzonunk maria: mindön
265 kar angoloknak fölłotte fel nem || magasztaltatot uona ha mindön
emböröknel alazatosb nem uot uona *secundo debuit esse nobilissima*
ratione conformacionis Maffoóor kelle azzonunknak nómófnak leni:
10 az haffonlatofagnak okaert: mert ug mond az bóc *eccl.* 13.
omne animal diligit sibi simile Mindön lelkős allat zerety az ő hoza
haffonlatofť: mint ennek megh ertefere: uegunk peldat ez uilagi
kiralokrol es nómófeokról: az kiralok efmet kirali nemből: es az
nómófek nómófnemből: akarnak magoknak iegőfőket uenie: mert
15 azok ő hozaiok haffonlatofok Vrunck criftul kegek uekhetetlen
nómós uala: Mert az nómós attiatul: az az attia iftentul örök-
tul fogua zillettetőt: hat [attiat es] anat es nómóffet kelle uallania
tercio ex parte corporis debuit esse nobilissima ratione gratificacionis
Harmaóor es utozor tette felől: kelle nómófnak leni: az kedueffeg-
20 nek oka'ert. Mert mint zent ieronimus doctor mongia: migh embör
nómófb: annal keduefb zolgalattia iftennek előtte: erced ha lel-
kebe es nómós: de azzonunk marianak kelle zolgalnia iftennek
266 fianak: hath hogh keduefb lenne: az ő zolgalat||tia az ő zent fia-
nal: igón nómófnak kellé leni *tercio beata virgo adhuc ex parte cor-*
25 *poris debuit esse de dauid stirpe regia* Harmachor meges az ziz
marianak tette felől kelle leni: dauitnak kirali magabol: mel
ertetik az ő keronaiaba ualo harmadik cillagon. Mert mint az iras
monga: dauidnak igertetek megh urunk criftus főkepen az iften-
től: erről monda őnnön maga az lotary kőnbe. Megh efkőnek ur
30 dauidnak bizonyfagba: es megh nem calia őtet: az the mehednek
gómócéből iltetők en: az the zekődnek főlire: vgmonda touaba
efaias es *ca:* xi. *egredietur uirga de radice iesse* 1c tamad uező
ieffenek gókereből: mel uező lón dauidnak attya ifai: es ő belőle
tamad uiragh: ki lón urunk Criftus Touaba vg monda az gabriel
35 angales azzonunknak: Agia ő neki vr az ő attianak dauidnak
zekit: Mind ezőkből azert megh teccik: hog azzonunk maria uot
dauid királnak neméből: es iftentől ualaztatot. *Quarto beata virgo*
ex parte corporis: debuit nominari maria. Negeccör meges es uto-

zor: testefelől kelle azzonunkna neuez||tetni marianak: mel erte-²⁶⁷
 tik az ő koronaiaba ualo negedik cillagon Mert ez zentfegős es
 meltosagos neuön: Ionkab ki ielöntetik az ő zizei fogadaffa: hód-
 nem mint egeb neuön: erről monga zent bernat doctor *super missus*
est loquar pauca de hoc nomine maria 1c zolok keufet ez maria neu-⁵
 ről: mel magaraztatik tengőri cillagnak: mel az ziz anat fölötte
 igön illeti: mert ő iol haffonlatik az cillaghoz: mert mikepen az
 cillagh: maganak romlafanal kil bociattia uillagoffagat es fenet:
 ezönkepen az ziz maria: mindön zeplőnel kil: zile zent fiat Touaba
 az napnak fene: megh nem kissebőthety az cillagnak uilagoffagat:¹⁰
 ezönkepen az fiv ananak ekez uotat: ő azert az nömös cillagh
 Iakobbol tamadot: kinek fene ez uilagot el velagofitotta: menor-
 zagot megh ekőfitotte: es poklokat attal hatta: ezőket mongia zent
 bernat: hat meltan neuztetek azzonunk ez meltosagos neuel: ez
 negh iozagal kelle azert azzonunknak testefelől fenleni: mint¹⁵
 negh nömös cillagokal touaba az bodok ziz marianak
 lelke felőles neget kelle ualania *Et primo debuit esse*
purissima || es elezteb kelle leni lelkebe: igön tiztanak mel ertetik²⁶⁸
 koronaiaba ualo őttodik cillagon: mindön bintől erről monda zent
 lelők uriften az bőcnek zaia attal: *canticorum. III. ca tota pulcra*²⁰
es amica mea 1c Mindönőftulfoga zep uag en Iegőfföm: es femi
 zeplő ninnen the benned: tudniamint fem az eredetbinnek
 zeplőie: fem az bočanandő binnek zeplőie: fem az halalos binnek
 zeplőie Oka kegek ennek imez: mert nem uala alkoholmas: hog az
 iftennek ania ualami binel zeplős lenne: mert az iften nem²⁵
 lakozik az binnek alaia uettetöt lelőkben: auag testben. *sap. I. ca*
Erről monga zent anfelmus de conceptu virginali ca. XVIII. decebat
ut concepcio illius hominis 1c illik uala: hog az embörnek az az
 cristufnak foganatia: lenne ol tiztasagos anatul: kinel iftennek
 allatta nagob nem erthetik *secundo ex parte anime beata virgo debuit*³⁰
esse uirtutibus adornatissima Mafocor az bodok ziz marianak lelke
 felől kelle leni: mindön iozagokal megh ekőföttetnek: mel ertetik
 koronaiaba ualo [ötödik] «hatodik» cillagon Mert az iftennek
 anaul ol ziznek kelle ualaztatni: ky mindön lelki iozagokal ekös
 uona: || mert ezt megh regön az bőc: azzonunknak zömelebe megh²⁶⁹
 montauala *eccl. vigesimo quarto ca In me omnis gracia uie et verita-*
tis: en bennem az vtnak es bizonfagnak mindön malaztya: enben-
 nem mindön életnek es iozagnak remenfege Oka kegek ennek

imez: mert ugmond az zent bernat doctor: akar mel igon g6tor'ed
 es sanargassad te magad: nem agia az Iozagoknak istene 6magat
 te nek6d: hanem ha lelki Iozagokkal leendez megh ek6fitet6th Miko-
 ron azert az uriften fenkinek ne agia magat: hanem cak az lelki
 5 iozagoknak: k6uetk6zik tehat: hog az bodok zyz marianak: kinek
 magat az iften eluegezthe uala fiuiul adandonak: kelle mind6n
 lelki iozagokkal fenlenie Ezert monga az bodok zent agofton Az
 bodok ziz maria: elezteb lelkebe fogada [lelkebe] urunkat: az hit-
 nek es az remenfegnek es az zent zeretetnek miatok: hodnem
 10 mint testebe: mel Iozagok ha 6 benne nem uotanak uona: az
 iftennek fia az 6 mehebe nem zallot uona *tercio ex parte anime beata*
uirgo debuit esse sanctitate excellentissima Harmacor azzonunk ma-
 rianak lelke fel6l: kele leni zentfegel igon nagnak: mel ertetik
 270 koronaiaba ualo hetedik cillagon Mert uala iftent fogadando: es
 15 menorzagba mind6n kar angaloknak f6l6tte fel magasztando Az
 zentfegnek nagob malaztyat kelle uallania: az iftennek ananak:
 megh ananak mehebe: hodnem mint akar mel zentnek: eletebe:
 err6l monga zent bernat doctor *puto inquit q. copiosior gracia sanc-*
tificationis in ipsam descendit 2c alitom hog az megh zent6lfelek
 20 malaztya: b6feg6fben zallot 6 rea: hodnem az egeb zent6kre: mel
 nem cak az 6 ziletesset zent6le megh: de 6tet mind6n bin6ktul
 eleteben tyztan megh tartha: ha azert uriften az zent6ket: mint
 Ieremiaft: k6r6zt6l6 Ianoft: es az kissebik zent Iakab apaftalt:
 megh anoknak mehebe meg zent6lte uot: Ionkab ed6s anat: az
 25 bodok ziz mariat *Quarto ex parte anime beata uirgo debuit esse*
dono dei perfectissima Nege66r az bodok ziz marianak lelke fel6l:
 kelle leni iftennek aiandokaua tekellest6fnek: mel ertetik coro-
 naiaba ualo 6ocadik cillagon Mert olnak keluala ualaztatnia iften-
 nek anaia: ki iftennek aiandokiual tekellest6s uona: es mind6n
 271 malaztal telles: h6gg m6ndhaffa azt: amit az b66 mond: eg
 k6nuenek huzon negedik rezeben *eccl. XXIII. transite ad me omnes*
qui concupiscitis me 2c I6uet6k en hozam mind ty kik keuantok
 eng6meth: es az en malaztimal telest6get6k be Mert az en lelk6m az
 meznel ed6fb es az en 6r6kfeg6m az lepefmeznek f6l6tte: ol tekelle-
 35 st6fnek kelle azert az iftennek ananak leni: kinel tekellest6fb nem
 lehetne Azert az bodok ziz marianak lelke fel6l: ez neg n6m6s
 Iozagokkal kelle fenlenie: mikepen neg n6m6s fen6s cillagokkal
 touaba Imar mind teste fel6l: mind lelke fel6l:

az bodok ziz ananak: neget kelle ualania: *Et primo debuit esse castissima* es elezteb kelle leni tiztafogofnak: tudniamint mind testebe: mind lelkebe: mel ertetik koronaiba ualo killencedik cillagon Az ziz marianak tiztafaga kegek: mel peldaztatek előzőr az egő bokorba: *exodi III. ca:* megh mafeócor: az be tőt kapuba: kin ur mene be: es Iőue ki raitha: *ezechielis XLIII:* es fok egeb Iegőkbe: kiről meg ede ala iraft tezők: eth riuidfegnek okaert el mulatom *secundo ex parte corporis et anime: beata virgo debuit esse uoto Ioseph consecrata* Mafeócor az bodok ziz marianak lelke || es tešte felől: kelle fogadaffaua Iosephnek zentöltetnie: 272 mel ertetik koronaiba ualo tizedik cillagon Mert annak kelle iftennek anaia ualaztatnia: mel nem cak hog fogadafnal kil zyz uona: de aki ugan fogadaffal iftennek zentölte uona zizeffegét: Mel megh mutattatik előzőr zent agostonnak mondafabol: ki ugmond *libro de sancta virginitate Annunciante angelo maria respon-* 15 *dit quomodo fiet istud* 2c urunknak embörre letelet megh hirdetuen az angal: maria felele: mikepen lezön ez: mert firfiat nem esmerök: melet bizonal az zyz maria nem mondot uona: ha azelöt iftennek zizeffegöt nem fogadot uona Mafeócor meg mutattatik ok offagbol mert az zizeffegnek az iftennek anaba: igön kelle 20 fenleni: de iftennek előtte keduefb az zyzeffek: mel tartatik fogadafbol: mikepen az egeb miuelködetökes: hognemfogadafnal kil hat az iftennek ananak fogadafbol kellöt: az zyzeffegöt tartania De monthatna ualaky. mikepen merezlötte uot az zyz maria: az zizeffegöt fogadnia: mikoron ez az o törüenbe megh tiltatot uot 25 *exodi. XXIII. ca. Non erit infecunda nec sterilis in terra tua* Vgmonda ur || nem lezön magzatnal kil: az azzoniallat: sem medő: az the 273 földedbe: ez fogafra rea feleltetik: hog az bodok zyz maria: az zyzeffegnek fogadaffat: három kepen uallotta *primo in desiderio* Előzőr keuanlagaba: mert minek előtte: az iftennek fianak em- 30 börre letelet: az angal megh monta uona. az zyzeffegöt nem fogatta uala: ezert mert nem illik uala Oka kegek ennek ez: mert az o törüenbe: zikfegh uala mind firfiaknak: mind azzoniallatoknak hazafkodniok: mert az nep közöl uarattattatik uala vrunk cristus ziletendőnek tešte zerent: Az időbe azert azzonunk maria: az 35 zyzeffegöt cak keuanlagaba uallotta: es azt haua fogada: ha tudniamint iftennek kellene: Az ő akarattiat es keuanlagat iftennek akarattya ala vetuen *secundo beata virgo habuit virginitatem*

in facto Mafoóor azzonunk maria az zyzeffegőt uallotta teteme-
 nebe: mert minek utanna neki meg ielöntetek: hog az ő zyzeffége
 iftennek kellene: az zyzeffegőt fel fogada: megh gabriel angalnak
 hoza menefenek előtte: es zent iosephnek iegzeffenek előtte *tercio*
 5 *beata virgo habuit virginitatem in bn placito* Harmaóor az bodok
 zyz maria: tarta az zyzeffegőt egenlő akarathol: Mert minek
 274 utana: zenth || iosephnek codalatos kepen Iegzetek: ő egetömbe az
 ő Iegőffeuel iosephel: egenlő akarathol: es rea engedetből az
 zyzeffegnek fogadafat megh teue: ezöket monga az bodok zent
 10 *tamas doktor tercio beata uirgo ex parte corporis anime debuit esse*
uiro desponsata Harmaóor az bodok zyznek: teste es lelke felöl:
 kelle leni Iegzettetnek firfiunak: mel ertetik koronaiaba ualo
 tizőnegedik cillagon Mert ol zyznek kelle iftennek anaiul valaztat-
 nia: hog ki iegzetőt uona Io es tiztafagos firfiunak: Ioseph neuő-
 15 nek: Mert az ioseph magaraztatik öregbőlesnek: auagh neuekő-
 desnek: mel igőn iol illeti az zyz marianak iegőffeth: mert ez
 iegzeznek miatta fel magasztaltatek: es neuekődek az bodok zent
 ioseph: az zyzeffegnek tartassaba Mert mihelt azzonunk neki ieg-
 zetek: őes ottan örök zyzeffegőt fogada: mint zent agofton monga
 20 *Quarto ac ultimo beata uirgo ex parte corporis et anime debuit esse*
in nazareth conmorata Negeóor es utozor: az bodok zyz marianak:
 teste es lelke felöl kelle nazzaretbe lakoznia: mel ertetik az ő
 275 koronaiaba ualo tyzön kettődik cil||lagon Mert azzonunk marianak
 kelle lakoznia akor: hog urunkat fogada: az nömös uarassaba naza-
 25 retbe: hog be tellefődnek az profetanak mondafa: *quoniam naza-*
reus uocabitur mert nazaretbelinek hiuattatik: tudniamint az
 Criftus Ez tyzönket iozagokat kelle az ert: az bodok zyz marianak
 uallania: mikepen koronaiaban ualo tyzönket cillagokat: teste felöl-
 es neget: lelke felöl es neget: es teste [es] lelke felöl es neget:
 30 minth im megh mondatek Ő azert bodok zyz maria: byzon nagh
 meltofagos uág te: az the zent fiadnak az criftus iesufnak előtte
Cum igitur dauid hec omnia audisset a diuina sapiencia Mikoron
 azert dauid: mind ezöket hallottauona az ifteni bőceffegtul: Nag
 halakat ada az ur iftennek: es monda: byzon nag az mi urunk
 35 iften: es nag az ő hattalma: es az ő bőceffegenek ninchen zama:
 vram mindönöketh bőceffegbe töttel be töt az főd az te birodal-
 madal: es megh teruen az zent attiakhoz limbofba: monda nag
 örömel *Cantate domino canticum nouum: quia mirabilia fecit enō-*

köletők urnak uy diceretöt: mert nagh codat töt: Megh nilatkoz-
 tata || ur az ő iduöflegtetelet: az poganoknak zynök előtt: kiilön- **276**
 tötte az ő igassagat Ennekutanna megh monda nekik: hog az
 iftennek ananak: ez fölöl megh irt iozagokat kellene vállania *tunc*
sancti patres communi consilio Tehat az zent attiak egeñlő tanac-
 5 bol: kildek dauitot nazaretbe: hog megh latna: hog ha ot ellen
 zyzet lathatna: es talalhatna: es megh talaluan ot azzonunkat:
 iegzettet zent iosephnek: Igön zep ziznek leni: es mindön malaz-
 tal tellefnek Monda neki dauid Halgassad leanom: es haicadle az
 the filedet: mert megh keuantha ur az the zynödet: ő az the urad **10**
 iftenöd: ezöket haluan azzonunk monda dauidnak *Paratum cor*
meum deus 12 kez az en lelköm kez uriften: enöklök es dicerlek
 tegöd az en dicöflegömbbe tehat dauid legottan folamek
 vrnak elebe es nág örömel monda Talalek helt urnak:
 Iakobnak iftenenek hailakot: tamagh fel uram az the nugodal-
 15 madba: te es az the zenfegödnék zekrene: tehat ime legottan az
 atfa iften: bocyatta angalit: hog megh latnak az zyzet: kit dauit
 dicert || uona: kyk menuen azzonunkhoz es latuan ötet mondanak **277**
hec est uirgo que nesciuit thorum in delicto 12 ez az zyz: mel nem
 esmert hazafagot binbe: ual gömöchöt az zent lelköknek latafaba: **20**
 es teruen urhoz: dicerek ötet az felfegös kiralnak [h]elötte Tehat
 az attya iftenes megh tekentuen: es megh zeretuen monda: ezf
 zerettem ötet keuantam: magamnak iegöfful venöm *Denique et dei*
filius intuens eam touaba az iftennek fia es megh tekentuen ötet:
 es megh zeretuen monda *hec requies mea in seculum. seculi* ez az en **25**
 nugodalmam örökön öröke: eth lakozom mert valasztottam ötet Az
 zenth lelök iftenes monda zykfegh enneköm ötet elől ve-
 nöm: az edöflegnek aldomafiba: Nugofik azert ő raitha vrnak lelke:
 böceffegnek es ertelömnék lelke Tehat ime el uegeze az attya iften:
 hog angal boçattatnek ő hoza: ki öneki kőzönne: es az iftennek fia- **30**
 nak fogadafara akarattiat haitana: ezt megh ertuen dauit: az iften-
 nek előle tere az zenth attyakhoz: es nagh örömel monda nekik *exul-*
tate deo || vigagatok iftennek az mi segegefegunknek: örölietők iakob- **278**
 nak iftenenek Az zent attiakés legottan mind fel kelenek: es ege-
 tömbbe imezt kezdek mondania *tu gracia ierusalem: tu leticia israel* **35**
 te uag ierfalomnak dicöflege: te uag ifraelnek öröme: te uag az
 mi nepunknek mindön tisztöflege zyz maria: Azert lez aldöt öröke
 amen: Ig ualaztatek azert az bodok zyz maria. az zenth három-

fagh iftentől: maganak iegőfful O azert bodok ziz Maria: mikepen magasztalunk mi fel tegődet: minemő diceretőt mongunk nekőd tiztőffegődre O menorzagnak keralne azzona: byzonaba mindőn malasztot the attalod uallunk: te uág azert azzonom az mi dicőf-
 5 segunk: te uág az mi remenfegunk. eletőnk: es edőffegunk: tene-
 kőd tyztőffegh es dicőffegh amen

Ez predikacionak harmadik reze lezōn Az angalnak azzonunk mariahoz ualo iőueferől mel imeleten kepen lōn Mikoron az bodok ziz maria: kifdet koraban
 10 zileitől: tudniamint az bodok zentioakhimtől: es zentanna azzon-
 279 tol. ierfalemben az templomba fel uitet||tőt uona: Maganak az tem-
 plomba imelen eletőt ualasztot uala: hog effelitől fogua terciagi
 Imadlagokba: es iftenni elmelkődefőkbe foglalia uala magat Har-
 mad oratul fogua killenőed oraigh: magat kezy munkaba foglalia
 15 uala: kilenőed ora koron: magat elmet imadlagra aģa uala: es az
 imadlagbol addek fel nem kel uala: mignem urnak angala: neki
 menorzagbol menei elefegőt hoz uala *Cumque videret uirgines alias*
in dei laudibus agere Mikoron azert latna az tőb zyeket: az ifteni
 diceretbe: es zolgalatba magokat foglalnia ő ezōn encőlkődik uala:
 20 hog az uigazaffokba mindőnőknel elfő lene. Az iftennek törüene-
 nek tudaffaba uala mindőniknel bőceb: az alazatoffagba es imad-
 lagba aietatofb: erkőceben tyztőlletőfb: es mindőn lelki iozagokba
 tekellatőfb *hanc irascentem nemo uidit* őtet megh haraguduan fenki
 nem latta: ő neki mindőn bezede malasztal telles uala: hog lattat-
 25 nek az ő neluen iften leni Mindőnkoron iftent alģa uala: es az
 elefegőt mellet az angalnak kezéből uezōn uala: maga megh ezy-
 280 uala: Mellet kegek az tem||plomnak papy feiedelmi: neki zolgal-
 tatnak uala: azt az zegenőknek oztya uala Gakorta lattatnak
 uala uele iftennek angeli zolni: korok kőzöl ualamel őtet illetheti
 30 uala: ottan egeffegőt uezōn uala *visis ergo eius sacris moribus et*
virtutibus: quidam ex pontificibus latuan azert az ő zent erkőcit:
 es iozagit: az papifeiedelmek kőzöl eg: abiathar neuő: Vin az tőb
 papifeiedelmeknek nag kenőöt: hog őteth hazaffagra az ő fianak
 adnak. De az bodok zyz: ennek ellene monduan imezt mōģa
 35 uala: Nem lehet ez hog en hazaffagra veteffem mert zyzeffegőmet
 vrnak igertem: az fogadas kegek kőtelez az megh tartafra: erről
 monda dauit *rouite et reddite domino* fogagatok es agatok megh
 vrnak Az papifeiedelmek kegek: es azzonunknak rakonfagy: ez

ellen imezt mongák uala: Az iften az fiakba tyztöltetik: miken
mindönkoron uot ifraelnek fiay között *beata autem virgo respondens*
aiebat Az bodok zyz maria ezellen esmet imezt monga uala: Az
iften az tyztaffagba mindönöknek föllötte tyztöltetik: Am vegetök
peldat abelről: ky zyzeffeg^{||}nek miatta: iftennek előtte igön kel-²⁸¹
lemetős vala: es attyafiatul kaimtul meghi ölettetuen: az zyzef-
fegnek koronaiat here es artatlanfagnak Touaba elles profeta:
miert hog testebe az zyzeffegöt meg tarta: iftenhöz uetetek: Megh
esmertem azert en eth ez templomba: hogh iftennek: előtte igön
kedues az zyzeffegh: ielőfben angaloknak ielőntefökből: ez oka¹⁰
hog en zyzeffegömeth iftennek igertem lön kegek hog miko-
ron azzonunk uona tyzönket eztendös zyz: Az fő papifeie-
delöm: az templomba niluan megh hirdete: hog az zyzek kik az
templomba ualanak: es az hazaffagra alkalmaflok valanak: zyle-
iöknek hazokhoz menenek: es vrnak törüene zerent: hazaffagra¹⁵
mennenek: kinek parancolatianak mikoron az több zyzek engettek
uona. Cak az bodok zyz maria nem akara ez parancolatnak enged-
nie Ket oka'ert elfö oka'ert mert az ö zillei öteth telles ele-
tebe: az ifteni zolgalatra attak uala Maffod okaert mert az ö
zyzefegét urnak imar fel fogatta uala tehát az fő papifeie-²⁰
delöm ezön megh rettenuen: Az több papifeiedelmeket hoza
hiua: es monda ^{||} nekik: tugatok hog mitöl fogua ez templom foñ-²⁸²
daltatot: Votanak ö benne kiraloknak: es profetának leani: kik
az zent eletbe igön Codalatoffok uotanak: kik Iutuan az hazaffag-
nak alkalmas allapattiara. megh hazafultanak: urnak törüene²⁵
zerent Cak az mariatul Ioakhimnak leanatul: talaltatot Vy ellet-
nek zörzete: ki az ö zyzefegét Vrnak igerte es fogatta: Mit tegunk
azert: hog mind urnak törüene: es mind az ö fogadaffa hellen
alion *tunc omnium hec una fuit sententia* tehát mindöniknek ez eg
lön sentencia'ok: hog ez nag dologba urnak tanaat kerdenek³⁰
Mikoron azert magokat imadffagra attak uona: es
az fő papifeiedelm az sanctuariomba be ment uona: Vrnak megh
kerdefere: papi ruhaba. fel ötöztetuen: Ime nag hertellenfegél az
imadffagnak helen: mindönöknek hallafara: imelleten zozat lön
Hog dauitnak hazaba ualamel Ifak: hazaffagra alkalmaflok: ha-³⁵
zaftarfnalkil uonanak. kiki mind az ö vezö'et az otarra fel vinnek:
es valameliknek vezöe megh gömöcöznek: es esaias profetanak
mondafa zerent «zent» lelök galamb^{||}nak haffonlatofsagaba rea²⁸³

zalna: az uona kinek hazaffagra az maria adatnek *erat autem inter ceteros viros sine coniuge ioseph de domo david* Vala kegek az több ifiak között: dauidnak hazabol hazafarfnalkil ioseph: mikoron azért mindönök uezőöket az otarra fel vittek uona: Cak ő nem 5 uiue fel: ezt kegek teue alazatoffagbol mint doctorok mongák Mert mikoron uona igaz: iteliuala magat alazatoffagbol meltatlannak leni: eleten zyznek iegőfeiul: kiről nagh fok codakat hallot uala: ielőfben mikoron uona zegen es ach mestőr Mikoron az papifeiedelöm latta uona: hog' fenkinek vezőie megh 10 nem Gőmőcözöt uona: elfmet vrhoz kőnörge Tehat ime legottan imez feleletöt ueue: hog' cak az nem uitte uona fel vezőiet: kinek az zyz maria hazaffagra adandő uona: es ekkepen megh tudak: hog' cak ioseph nem uitte uona fel vezőiet: tehát kezőritek őteth hog' az otarra vezőiet fel vinne: Mikoron azért fel vitte uona: Ime 15 legottan mindönöknek lattafara: megh veragozek: es gőmőchöt 284 terömthe: es zent lelők iften: galambnak || hafonlatosfagaba rea zala: mikor azért intetnek az zyznek el uetelere. ő mentuen magát: Monda neki az fő papifeiedelöm Ioseph feled iftent: es emlekőzel megh rola: mit tőn dathannak es abironnak: az engedet 20 lenfegert: kiket az föld eleuenőn el hele: tenekődes azért ugan ne törtennek dőlgod tehát ezőket haluan az bodok zent ioseph urnak felelmebe azzonunkat hoza ueue: es az zent attiaknak mőgok zerent: uele kezeth fogá: es ime legottan az ziz maria-tul: az tiztáfagnak tartafanak malaztiua: ol igőn be telek: hog' 25 mindőn gonoz keuanfagok benne megh ottatanak *tunc pontifex visa tam mira ostensione* tehát az fő papifeiedelöm: latuan ez nag' codat: ada azzonunknak vigasztalafara het zep zizeket: hozaia korokba egenlőket: hog' őtet nag' tiztőffegel vinnek: ierfalombol iftennek templomabol nazaretbe: iosephnek hazahoz Veue azért 30 ioseph azzonunkat: es hazahoz uiue: akaruan Iőuendőbe menekzöt zolgaltatnia Mikoron azért azzonunk lakoznek 285 Nazeretbe Iosephnek hazaba: megh || az menekző megh nem leuen: es eécőr uona az ő imadkozo hazaban: cak iftennek ot ireskőduen: es esaiśnak kőnuet oluafuan: es ielőfben az igekeket: holot ugmond 35 esaiś *capitulo septimo ecce uirgo concipiet et pariet filium* Ime az zyz fogad es zyl fiat: ime zokafanak főlőtte: kezde az-isteni malaztnak edőffeket erzeni: es kőstolnia Tehat zyuenek nag' buzgofagabol: imez igekeket kezde mondania O mi attianknak: abrahamnak:

ifaaknak: es iakobnak iftene: vayha cak ecőr erdömlenem en lat-
 nom az zyzet: mel az the Iöuendö fiadat fogadandö: byzon en
 mindönöket el hadnek: es ötet köuetnem: es magamat neki alaza-
 tos zolgaló leanul adnam tehát ezönközbe kezdé me-
 legh könuéketes böfegél hullatnia: es kezeit: es zömeit⁵
 menorzagra fel emeluen: imezt kezdé mondanía O ergalmas es
 kegelmes uriften: ki minket semiböl terömtöttel: könröl az el ue-
 zöt emböri nemzetön: Niffad megh menorzagot es zal le: Iöuel
 uram es ne akar kefnöd: mikepen megh ígerted az mi attiainknak
 Vram mutaffad megh nekönk az the ergalmaffagodat: es az the¹⁰
 iduözöitödet agiad nekünk: || mikoron azert azzonunk ezönkepen²⁸⁶
 könrögene: Azon oraba az zent attiakés: ohaitnakuala limbofbol
 uriftenhöz: es firuan imezt mongák uala *Memento nostri domine*
in bonoplacitu populi nostri: visita nos in salutari tuo emlékö-
 zel megh uram: az mi nepönkröl: az the io akaratodba latogaf-¹⁵
 még minket: az the iduöffegtetelödbe tehát az kegös iften
 tuduan ielön leni: az el uegezöt idöt: kibén kel uala el bo-
 cáttatnia az ö zent fianak: zola zent gabriel archangalnak imeke-
 pen: mint zent agofton doctor mongá Gabriel archangal: zikfe-
 gh minekünk köuetöt bociatanunk az mi iegöffönkhöz: ki attal neki²⁰
 leuelet kilgunk: es az ö akarattiat keriók O gabriel te uág erre
 alkolmas. az en titkomnak azert lég tudóia: es benne el iarioia:
 Az teuölgö adamnak megh kerefefere: zikfe gh az en zekömböl le
 zallanom: akarom kegek ezt titkon tenöm: mind az menei vduar-
 tul: ez titkot cak neköd akarom ki ielőntenöm Az zyz mariahoz²⁵
 menel: az en fiamnak melto hailokához: es hirdeffed megh neki
 az en ielőnuotomnak harmatat: es az közönetnek bezedet: neki
 örömel hirdeffed monduan iduöz legh maria malasztal telles²⁶
 halla ezt gabriel angal: es magaba || gondolia uala mond-²⁸⁷
 uan *stupendum est hoc miraculum quoniam deus terribilis* 26. amil-³⁰
 kodo ez choda: mert az rettenetös: es megh fokhatatlan iften: eg
 leanzonak igere: az ö lakozafanak ielőnuotat: es az ky euat kar-
 hoztata: az ö maradekat igeközik megh dicööttenie Monda azert
 az angál iftennek: vram mendöható iften: mikepen hirdetöm en
 megh ez eg leanzonak: az te ielőnuotodat: tegödet men es föd³⁵
 megh nem fogh: es mint foghat megh az zyznek ö mehe: Auág
 mint uifelhety el az maria: az the felfegödnek tyzet es dicöffeget
 tehát monda *ur si lesit ignis presencía rubrum in solitudine*

ledet et mea presenciam uirginalem talamom ha megh fertötte az
 tiznek ielönuota: az puztaba az bokrot: Megh ferti az en ielön-
 uotomes az zyznek ő tyzta mehet: Menel azert: es az en akarato-
 mat tekeld megh: es mongad megh az marianak: Neki adom
 5 egetlen ég fiamat: hog ő legön annak aia: kinek en uagok attia:
 hogh kegek ebbe ne ketölkögek: az ő mehet es lelket: zent lelök
 tötybe: Imar ez uezöt uilagnak legigfegel akarom lenöm: Az zy-
 zet kegek imez aiandokimal akarom megh aiandokoznom *Iam non*
 288 *dicetur uiuencium mater eua: sed maria* || Imar eua né mondaffek
 10 előknek ananak: de maria: ő lezön byzon istennek es byzon em-
 börnek anya: ő lezön angaloknak azzoia: es menorzagnak kiralne
 azzonia: ő lezön az binöfföknek zo zoloia tehát gabriel ez
 parancolatul meg rettenuen es az egből maganak fenös
 testöt ueuen: Nag hamarfagal az zyznek imadkozo hazaba el be
 15 mene: es előtte terdre le esuen közöne: es monda *Aue gracia plena*
dominus tecum Iduözlegh malasztal telles: ur vagon teueled Ez
 igekre az zyz megh rettenuen: Imadlagabol fel kele: es feie le hat-
 uan: allazatoffagual aluan: Megh haborodek az angalnak bezedere:
 es gondolia uala minemő uona ez közönet: Annera nem gondol-
 20 uala az angallal: mert angalt gokorta zokot uala latnia: de Ion-
 kab az hallhatatlan közönetről: es zyuebe mondbattia uala *Quid*
est hoc domine deus: ut tam excellenti salutatione ego pauperula me-
ruerim saluari Micoda ez en uram iften: hog el felfegös közönettel
 en zegen zolgalo leanod: erdömliek közöntetnöm Es ime az zemer-
 25 möffegnek miatta: kezde felnie zyzey zemer möffegnek miattha ||
 289 megh ittetuen tehát monda az angal *Ne timeas maria in-*
uenisti enim gratiam apud deum Ne fel maria: mert talaltal ma-
 laztot iftennel: Ne fel maria: mert nem felelmet de nag zeretetöt
 iöttem hirdetnöm: mert az malasztot melet az binnek miatta az
 30 első embörel uezöt uala: te azt megh talalad: nem cak te magad-
 nak: de telles emböri nemzetnek Mert im fogaé mehedbe: es zilz
 fiat es hiad az ő neuet iefusnak: Ez lezön nag profeta: es az felle-
 gös istennek fianak hiuattatik *et dabit illi dominus deus sedem*
dauit patris eius es agia ő neki vriften: az ő attianak dauitnak
 35 zeketh: Nem időzerent ualo orzagnak zeket: mert az ő orzaga
 ninth ez uilagrol: de az lelki es menei ierfalomnak zeket: mel
 peldaztatik dauitnak zeken: es orzagol Iakobnak hazaba öröke:
 es az ő orzaganak uege nem lezön: mert ő nem cak aminebe

[embör] iften: de aminebe emböres tetőled O maria zillettetuen orzagol öröke: nem cak embörökön de megh angalokon es O bodok ziz maria O dicőffegős azzonom: halgaffad es zerettettel az the ziuedbe hanad ueffed: minemő dicőffegh maft neköd || hirdettetik ²⁹⁰ Mert ime egöm fogaé: nem mint égeb azzoniallatok firfiuv mag-⁵ tul: de zent lelők iftentől. nem valamel embört: de istennek byzon fiat: angaloknak es embörnek urat te hat monda maria *Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco* Mikepen lezön ez: mert firfiat nem esmerők: Nem ketőlködöm az the bezedődnek be telelődeferől: de akarom niluab megh ertenöm: ez zent dolgot: bizo-¹⁰ nosuagok az megh letelről: de akarom megh tudnom az foganatnak es zilefnek mogiat Mert firfiat nem esmerők: az az esmernöm nem akarok: mert imar urnak ígertem zizefegőmeth te hat az angal az fogadafnak es zilefnek mogat megh magariuan: monda *Spiritus sanctus super veniet in te* zent lelők iften fölöl zal¹⁵ te read: Ne ueled maria: hog te emböröknek mogiok zerent fogadnal: de ifteni mod zerent: mert fölöl Iőuő zent lelők istennek hattalmabol: ki neköd nem cak elmedet: de mehedet es megh zentőli: es tegőd istennek meltofogos hailokaiul zöröz Es az fellefegőfnek iozaga: arnikoztatik megh te benned: es annak oka'ert a mi²⁰ zillettetik tetőled zent: es az fellefegőfnek fianak hiuattatik: Ne akariad azert || O bodok zyz maria velnöd: hog zizeffegődet el vez-²⁹¹ tened: az foganatba: de ionkab az istennek előtte erdőmesitőd: es neuelőd: hogh kegek bizonofb legh ebbe *ecce elizabeth cognata tua et ipsa concepit filium in senectute sua* Ime erfebőt azzones az the ra-²⁵ konfagod: fogadot fiat az ő venfegebe: es ez honaph tudniamint böt elő: hatod az erfebőt azzonnak fogadaffahoz Mert erfebőt azzon kif azzon hoba fogada. kif azzon haua kegek böt elő hohoz hatodho: mel erfebőt azzon hiuattatek: gőmőcnelkil ualonak ifwfagatul fogua: tugiad azert the bodok zyz maria: hog az iften³⁰ ki az természetnek föllőtte megh ada: erfebőth azzonnak: az foganatot: teneköd zyznek: természetnek föllőtte megh agia Mert az iften mindőnhato: azert nem lezön iftennel lehetetlen ég bezedes *O felicissima maria: noli morari: en seculum omne captivum tuum expectat assensum* O bodokfagos ziz maria: ne³⁵ akar kefnöd: ime ez megh fogatot vilagh: az te rea engetődet uaria: felel hamar es fogagiad istennek fiat te hath az zyz maria terdeire esuen: es kezeit őzue teuen: zőmeit menorzagra fel

292 emeluen: felele monduan || *ecce ancilla domini fiat mihi secundum*
verbum tuum Ime vrnak zolgalo leana: legön enneköm az the
 bezedöt zerent: ez igeket megh monduan: legottan ifteni hata-
 lombol fogada mehebe iftennek fiat O azert aietatos lelök: Gon-
 5 doliad megh: es hanad vuffed megh: mel igön nag lön az the
 iftenödnek hozadualo zeretete: hog meltoltatnek the erötted: az
 zyznek mehebe le zallania Gondolad megh touaba mel
 igön nagh lön: az zyz marianakes alazatosfaga Mert mikoron
 vona iftennek ania: angeloknak azzona: alazatos zolgalo leannak
 10 monda magat O mit gondolz: minemö edöflek akoron az ziznek
 elmeiet be töttötte uala: mikorou iftennel telles uala: mikoron
 magat esmeriuala az mendönható iftennek anianak leni: az zizef-
 feknek allapatiba megh maraduan O en lelköm: bator az ziznek
 akoron ualo örömenek: Cak mennel kissebik zikraiat ualhatnad
 15 Ennek utanna az angel esmet menorzagba mene: kibe minketes
 be uigön az Criftus iefus: az ő zent anianak erdömenek miatta:
 ky attyaua! es zent lelökel el: es orzagol mind öröke amen: *Anno*
domini Millesimo: Quingentesimo: tricesimo ||

Vrnak neuebe kezdetik az zyz zent eugenianak **293**
 elethe imellen kepen

Mikoron romaba uralkodnek az komodius neuő cazar:
 eg ielős urat kinek filőph uala neue: ez cazar romabol kilde egip-
 tomba: hog alexandriat es egiptomat birna: ez filőph ur azert mi-
 koron felefeleguel egieetömbe: kinek klaudia uala neue: es ket
 fiaual: kikközöl egiknek auito uala neue: az mafiknak fergius. es
 leañaua eugeniaual romabol alexandriaba ment uona: egiptom-
 nak mindön tartomanit romaitörüenők ala haita: holot az ő zep
 leanat eugeniat diaki tudomanra ada: mel ol igön elős elmeyő ¹⁰
 uala. hog az het zabad tudomanokat: mind diaki es mind görög
 neluön riuid időnek allatta tekelletőffön el tanula Vala touaba
 ez eugenia zyz arcaiaba igön zep: teltebe igön ekos: de elmeiebe
 annales ekőlb: az zyzefegnek tartafaba kegek igön erős: Mikiorön
 azert ez eugenia zyz uona tizönöt eztendős: eg ielős urnak ger- ¹⁵
 möketöl: kinek aguilius uala neue: hazafagra kezde || keret- **294**
 tetni: ki megh: kerdetek attiatul: hog ha ez nömös ifynak az ha-
 zaffagra engedne: felele eugenia attianak es monda: az iegős er-
 kőceert ualaztando: es nem nemzetlegert: Mikoron azertegebek-
 tules lokaktul kerettetnek hazaffagra: ő megh maraduala az ²⁰
 tyztafagnak tartafaba: uegre Iuta ő hoza zenth pal apaftalnak
 leuele: Iollehet azert zilei uonanak poganak: de maga ő lelkebe
 kezde kőroztien lenie Az kőroztienők kegek attiatul alexan-
 driabol ky kildettek uala: kere azert eugenia zileit: hog mulatlag-
 nak okaert hadnak megh latogatnia: az ő maiorhazokat: mel uala ²⁵
 alexandrianak kiuőle: Mikoron azok megh engettekuona: es az
 varasbol eugenia ki indult uona: ket ofmestőriuel: protoffal: es
 Iacinctuffal: es közelgetne eg faluhoz: hala az kőroztienőket nag
 zoual imez íeket enőklenie *Omnes dy gencium demonia: dominus*
autem celos fecit: Az poganaknak iftenők mind őrdögök. ur tőtte ³⁰

az égeket: Ezöket haluan az bodok eugenia: Nagon ohaitta: es
 295 fira: es monda az ö ofmestö||rinek: tugatok mert kifdedlegtöktöl
 fogua az diaki tudomanba uelem egöt neueköttetök: Megh oluaf-
 tok azert emböröknek killömb killömb celeködötöket: az nagbö-
 5 ceknek tudomanokat: de akarmit monganak mind azok: az köröz-
 tenöknek enökleffökel az ö mondaffok mind meg gözetnek: miko-
 ron mondak: az poganoknak iftenök mind ördögök: es ur tötte az
 égeket: Vallas es zepfegh az ö zinenek előtte: zentfegh es nag-
 fagh ö fellegenek előtte parancola azert eugenia hog
 10 ez igek ottan ottan mondatnanak: es zent palnak leueleies
 oluafatnanak: kezde azert imar eugenia azon mestörködnie: mint
 ofmestöriuel egetömbe az ifteni böceffegnek efmeretire Iuthatna:
 es erhetne: Monda azert nekik Iolleh et az m elto fagh en-
 gömet zörzötlegön nektök azzontoka: de az böcefeigh hugtokka
 15 töt: legönk azert eg attiafiak: mikepen az ifteni böcefeigh zörzötte:
 kellönk fel es menunk az köröztenökhöz: Az elenuft mongak az
 köröztenökközöt pispöknek leni: ki ol helön lakik holot zönetlen
 296 az ö iftene dicertetik: || kit hallottunk mies dicernie mind anne-
 zor: minezör onnetan multunk: de ez pispök az zent eghaznak
 20 fok dolgaiba mondatik foglalatofnak leni: Azoknak kegiklen kik
 az ifteni diceretökbe irefködnek: előttök iarioia zörzöt egh papot:
 kinek teodor[i]us neue: kiröl ol nag fok codak mondatnak: hog
 az ö imadlagiuval vakoknak uilagot ad: fantaknak iaraft: fiketök-
 nek hallaft: es ördöngösföknek megh zabadulaft: ez azert a helre
 25 a hol ötölök iften eiel es napal dicertetik: eg azzoniallatot sem
 bociat ezt ezert en megh gondoluan zikfegh az en
 haiamnak firfy modra nirettetnöm: es magamat firfy ruhaba fel
 ötöztetnöm: hog mind harman zabadban meheffunk az iftennek
 emböri köze: kelle azert eugenianak bezede protofnak es Iacinc-
 30 tufnak: es mikepen monda: mind ugan zörze: az iften kegek ol
 malaftal meltoltatek öket megh latogatnia: hog azon oraba hog az
 monofitorba erenek: az zent elenus pispök oda Iutna: egiptomba
 kegek zokas ez: hog mikoron az pispökök az monofitorokat kerölik:
 297 di||ceröknek feregy köuetyk öket: köuetik uala azert az zent ele-
 35 nus pispököt: olmint tyz ezörön: diceruen uriftent es monduan
via Iustorum recta facta est Az igazaknak utok egenös: es az zen-
 töknek utok megh zöröztetöt: haluan ezt az bodök eugenia monda
 tarfinak: Gondoliatok megh ez diceretnek ereiet: es megh efme-

ritők mert ualamit ezők enőkölnek: minket illet: touaba mikor az bizon iftenről akarnak tudakoznia hallok: az köröztenőket nagh zoual enőklenie: Az poganoknak iftenők mind ördögök: ür tötte kegek az éeket: es ime maft keuanuan az baluan iftenőket el hadnunk. es az bizon iftent köuetnunk: Im emböröknek fokfagy⁵ iarulnak mielenbe monduan naghzoual: Az igazaknak utok égenös: es az zentőknek utok megh zöröztetöt: erők megh azert houa megön ez nep: es ha az monoftorba megön az houa mi igeközunk menunk: tarfalkottaffok magunkat uelők *igitur cum se Iunxissent psallentibus*: mikor azert égefítöttek uona magokat¹⁰ az enőkölkhöz: kezdek tudakoznia ki uona az ven: ki cak ő maga az nep közöt: zamarnak hatan || ilne: Megh mondatek nekik hog²⁹⁸ az uona az elenus neuő pispök: ki kidedfegetőlfogua köröztien uot uona: ki mikor az megh kided koraba az monoftorba neuē ködnek: ol nagh zentfegél fenlik uala: hog mikor az tyznek hozafa.¹⁵ nak okaert zomzed monoftorba kildetik uala: Az eleuen tyzet palastiaba mindön bantafnalkil hoza uala. Im eztes monda krola Mikor az ennek elötte eg keuf időuel: ede Iőtuona eg neminemő hitögethő: zareas neuő: ki bezedőknek ueteködeffiu el iftennek nepet igeközik uala az igaffagrol el teriteni: Monduan ez pif²⁰ pököt hamisnak leni: et ötet Criftoftul boéattatnak leni: ez kegek uala calard: es az zent irafokbol hitögety uala el az nepet: vegre mind az köröztenők gölenek ez zenth attiahoz: kit im lattok es mondanak neky: Az zareas azt monga: hog ő criftoftul boéattatot: hag napot azert neky: mel nap ueged ötet magadnak tarful: ²⁵ auag ha tehetöd gözed megh ötet *Igitur constituitur dies* Azert nap hagattatek neky: es hel neopolisnak uarafanak piačan: el Iőue zareas az napon az ő hamis tudomaniual: el Iőue ez zenth pispökös az ő imadfagiual: || Mikor azert az nepnek közönt uona²⁹⁹ monda: Im megh esmeritők maidan melunk legön iftentöl: es te³⁰ rituen magat zareafra: [monda] kezde uele bezedőknek nagh kessfalkodaffat uallania: de miért hog az zareas igön calard uala: bezedőknek okoffagiual nem kezde az zent pispök ötet megh gözhetnie: Az köröztennep kegek ebből kezde lelkebe igön megh fertetnie: hog az zareas bezedue el olmint ez zent pispöknek bezedenek³⁵ fölötte Iarna: Vezteklfegöt uette es mouda *Pauli apostoli in hac parte monita omnino tenenda [est] «sunt»* az pal apaftalnak inteffeth: minekunk mindönöftul fogua megh tartandó: mert ug monda

az ő tanituananak timoteus pispóknak : Ne akar bezedőkel uetekőd-
 nőd : merth semire haznos : hanem csak az nepnek el teriteffere :
 Azert ez Varafnak piačan rakattaffek ég igön nagh tiz : es mind
 ketten menunk bele : es valaki közölunk megh nem ek higők mert
 5 azt bociatta az Criftoſ: tehát ez ſentencia mindönőknek kelle : es
 az tyz legottan megh rakattatek : Parancola azert ez zent pispók
 300 zareaſnak : hog az tyzbe be menne : || kinek monda az zareas :
 Menbe the elezteb ky ez dolgot inditad : tehát ez zent pispók ke-
 zeit ki terieztuen az tizbe el be mene : es megh maradda ot ol
 10 mint fel oraigh : ő neki ſem haia ſem ruhaia megh nem pörſölöd-
 uen : Intiuala azert zareaſtes hog be menne : de zareas az be
 menefnek ellene kezde mondania : es el akara futnia : Ezt latuan
 az nep : megh ragadak ötet : es az tyznek közepibe el be vettek :
 es az tyz legottan kezde öteth megh egetnie : Ez zent pispók kegek
 15 nem akaruan az gonozert gonozt adnia : de Ionkab Iot : ragada
 öteth. es az tyzből Iollehet hot eleuenöl ky ueue : kyt oztan az nep
 nagh galazattal az tartomanbol el ky ize *Audiens hec beata eugenia*
Ingemuit haluan ezöket az bodok eugenia fel fohazkodek : es le eſuen
 annak labayelöth ky neky ezöket mongia uala : es monda neky :
 20 kerlek tegödet hog engömet imez ket attyamfiaiuat egetömbe :
 megh ielőné neki : mert az baluan Imadaſrol akarunk az Criftoſ-
 hoz ternunk : eztes keuanok ötöle : hogh minket harman ſoha eg-
 maſtul el ne zakazon A z k e g e k m o n d a : maſtan vezteglettök
 301 miglen be menön az monoftorba a melbe indult : es keueſſe || nu-
 25 gogek : es mikoron alkolmas időt talalandok neki : Az ty akaratto-
 kat mind megh ielőntöm neki ez önközbe mikoron közel-
 getne az monoftorhoz : a houa megön uala : Ime az monoftornak
 baraty es ky Iöuenek nagh tyztöſſegél ő elebe : Nağ zoual iftennek
 tyztöſſegere imez igeket monduan : *suscepimus deus misericordiam*
 30 *tuam : in medio templi tui :* veuők vriften az the ergalmaſſagodat :
 az the templomodnak közepötte : Be menuen azert az zent pispók :
 mind az nepel egetömbe az monoftorba : be menenek eugenia : pro-
 tus : es Iaccinctus es : Meg monduan azért az veterneket : keueſſe
 azuttan nuguek az pispók : es ime almaba imeleten lattaft latha :
 35 lata tehát vitetek ég iften azzonnak baluana elebe : hog annak
 aldoznek : tehát monda : hagiatok neköm zolnom az ty iften az-
 zontokaf : es mikoron neky zoltam uona mondek : eſmerieed ma-
 gadat iftennek terömtöt allattianak lenöd : es zälle : es ne had ma-

gad imadtatnod: Az kegek ezöket haluan le zalla: es köuethe engömeth monduan: tegöd addek el nem hadlak: migh nem engömeth az en terömtömnek megh ac: ezönközbe az zent pispök az alombol fel ebrede: || es mikoron az alomrol gondolkodnek: Iarula 302 ö hoza eutropius kinek eugenia zolt uala: es monda az zent pispöknek: három iffv atyafiak egetömbe az baluan iftenöknek imadafokat el haguan: keuanak köröztenne leni: es az criftulth imadni: es ez monofitorba az criftuft zolgalokal egetömbe ötet zolgalnia: es ez mainapon tegödet köuetuen ede be löttenek: es neköm könhullattaffal köörögenek: hogh te bodokfagodnak en 10 attalom megh ielőntetnenek: tehat az bodok elenus pispök monda: halakat adok te neköd uram iesus criftus. ki enuelem ez dolgot megh esmerteted: tehat hozaia hiuata ez iffiakat: es foguan eugenianak kezet imadkozok: Mellet mikoron el vegezöt uona: maganak viue eugeniat. es kezde öket kerööznie: mit akarnanak: 15 es mi dolgofflok vonanak: kinek nag alazatoffagal monda eugenia: Romabeli pologarok vagunk: ez en attyamfiai közöl egiknek neuem protus: mafiknak Iacinctus: enneköm kegek neuem eugenius: kinek monda az zent pispök: meltan neuezted magadat eugeniufnak: || mert nagh dolgot celeködöl: es erőfiteffek megh az the ziued 303 az Criftusnak hittiert: eztes tugiad: mert zent lelök iftennek miatta: Ioual ezelöt tegödet testödbe esmertunk eugenianak lenöd: es mint löttellegön ede: es ez the tarfaid kik legenek eztes tugiok: ezt kegek meltoltatek ur neköm megh ielőntenie ezert: mert *quia gratissimum ei habitaculum in corpore tuo preparasti* öneki 25 az the testödbe kedues hailakot zörzöttel: megh tartuan az zyzefsegnek uiragath. es ez ielőn ualo eletnek hamis hizölködefet megh utaluan: tugiad kegek leanom: mert az tyztasagert te fokat lez zenuedendö: de az a kinek tellessegel attad magadat: el nem hagh tegödet: ez vtan terite magat protusfhoz es Iacinctusfhoz: es 30 monda nekik: fiaim az testbe leuen: az lelöknek nag meltofagat nertetök: ty nektök monda azert az ur iesus Criftus az euangelionba: byzon byzon mondom nektök: Imar nem mondlak titöketh zolgaimnak: de baratimnak: bodoknak mondlak azert titöketh: || mert engettetök zent lelöknek: ugan ezert egetömbe Iuttok 304 az dicöfegre: ezöket zola az zent elenus pispök: es ezuttan öket megh köröztöle: es az monofitorba bees helhöztette *Redeamus Iam ad illud tempus quo protus et Iacinctus auferentes eugeniam abierunt:*

teriönk Immar az időre: kiben protus es Iacinctus ueueen eugeniat: el menenek: Mikoron megh ertöttek uona zilei: es attyafiai: es mind alexandriaba ualo nep. eugenianak el vezefet: mind egetömbe nagh firaft kezdenek tennie: Az zilek firattiak uala leano-
 5 kat: battyay öccöcet: zolgak es zolgaloleanok azzonokat: kezdek azért kerefnie: mind az telles tartomanba: kerdettetnek az varaflok: tudakoztatnak killömb killömb aldozattokal az ördögök az baluan iftenökből: hogh houa ment uona es hol uona eugenia megh ielőntenek: Mind egetömbe azért ezt mongák uala: hogh az
 10 iftenök ötet menorzagba vittek uona: es ot ötet iftenazzonia töttek uona *credidit factum pater* hive ezt attya: es firafat örömrerite. leananak kegek kepet tizta aranbol ki faraktata: es az
 305 uarafnak piačan || fel tetete: Mel kepnek mind ő: mind hoza tartozok: ol tiztöffegöt teznek uala: mint igaz az ő baluan iftenök-
 15 nek. de maga az ő ania Claudia: es az ő battiai auitus: es fergius: femi vigasztalaft nem uehetnek uala: de olmint zönetlen firnak uala *Beata autem eugenia* Az bodok zent eugenia kegek: Az baratoknak monoflorokba barati ruhaban nag hiuön megh marada: holot az zent irafoknak tanulafaba ol igön neueködek: hogh
 20 ket eztendöknek alatta: az zolofmakat mind kordera el tanula: ol nagh uala az ő lelkenek cendeffége: hogh mind egetömbe mongák uala ötet angalnak lenie: Valon ki erthette uona megh: hogh azzoniallat uona: kit az Cristufnak hatalma: es az zyzeffegnek iozaga otalmaz uala? Az ő bezedu uala alazatos zeretembe: es
 25 tyzta: Mindönöket az alazatofsagnak iozagaba fölöl mulat uala: fenki az imadfagon nalanal elföbnel talaltatik uala. uala mindönöknek mindön: Az zomorut vigasztalia uala: Az örölöue öröl-
 uala: Az megh haraguttaf eg bezedueel le engezteli uala: Az keuelködöt Io peldaiual ol igön epöty uala: hogh az farkafbol
 306 nagh hertelen||barant zöröz uala: Vgan ezert uriftentöl ol nagh malasztot nere: hog ualamel korfaghbeli embört megh latogat uala: legottan attul mindön korfagh el tauozik uala: es tekelletös egef-
 fegöt uezön uala: Az ő ofmestöri kegek: az lelki iokban öttet köuetik uala: es mindönbe neki engednek uala *tercio igitur anno con-*
 35 *uersionis eius* Az ő megh terefenek azért harmad eztendeibe: Az feiedelm mel az monoflorba uala: ki mulek ez vilagbol: kinek halalanak vtanna lattatek mind az baratoknak: hogh magoknak feiedelmöl valasztanak eugeniat: tehat az bodok zent eugenia:

tuduan magat azzoniattnak lenie: es az regula ellen feluen az
 firfiaknak ellöttök vettetnie: Monda az baratoknak: kerlek titóket:
 hog minek előttte az feiedelömfegőt ream vetnetök: hozatok az
 zent euangeliomot: Mel mikoron el hozattatot uona: monda: vala-
 minezör az körözten valamit akar tenie: elezteb crifthus tudako-
 zanda: lafsok megh azert ez thy valasztatokba mit ő parancolion:
 hog az thy akarattoknak es: az [v] ő parancolattianak es enge-
 gönk: es megh nituan az euangeliomot: talala imez igeketh:
 Monda iefus az ő tanituaninak: tugiatok mert az poganoknak **307**
 feiedelmök: nagobak azoknal kikön uralkodnak: tinalatok kegek ¹⁰
 ne legön igh: de ha ualaki akarand közöttetök vr leni: legön ty
 zolgotok: es touaba a ki akarand közöttetök első leni: legön vtolfo:
et his dictis adiecit: es ezöket monduan imeztes hozá teue: Ime:
 attyamfiai: az thi akarattoknak es engeduen: el vegeztem vala az
 feiedelömfegőt fel uennöm: de vizonth urnak parancolattya ze-
 rent: alkalmasb enneköm magamat mindöntöknek zolgaiul zörze-
 nöm: felueue azert az monoftornak mindön nehez terhet: vizet
 az monoftorba hatan ő hord uala fat; ő vagh uala: es az monof-
 tornak mindön' fertelmesseget ő el tyztittiauala Az monoftorba ke-
 gek maganak lakozaft ualazta ot: a hol az aitolarto lakozik uala: ²⁰
 ezert hog annal se lattatneek nagobnak lennie: Az ő lozagos mi-
 uelkódetiert azert: iftennel ol kedues kezde lenie: hog embörök-
 ből ördögöket iz uala: es uakoknak lataft aduala *erat autem illis*
diebus quedam matrona alexandrina: ceteris prestancior matronis:
Nomine melancia: vala kegek az időben alexandrianak varafaba eg ²⁵
 nömös azzon: az több nömőföknél nömőfb: Melancia neuő: ez azert||
 haluan az zent eugenianak hiret: hozaiá mene: mert eztendek **308**
 megh touab neget napy korfágal göttrettetöt uala: Mellet az
 bodok: zent eugenia: mikoron olaial megh törlöt uona: legottan
 mindön mergöt ki okada: es egeffegöt veuen: tullaidon labain ³⁰
 hazahoz mene: mel az monoftorhoz rakon közel uala *ordinat*
interea munera ezönközbe zörze Ielős aiandokokat: tudniamint
 három aranaf kupakat: kiket fornitokal be tötte: es ezöket aian-
 dekon eugenianak kilde: Melleket az bodok zenth eugenia Melan-
 cianak viza kilde: es neki imezt izene: bönülködönk es fölötte ³⁵
 igön bönülködünk mindön Iokaí: Azert intlek tegöd: hog ezöket
 ozad az zikfegh zenuedöknek haluan ezöket melancia: megh
 zomorkodek: es fel keluen efmet hozá-mene: es kezde kermi: hog az

aiandokokat el venne: es ezöknél dragabakat kezde neki igernie: kezde azert az zent eugeniat igön gakorlania: es nem ertuen hogh leanzo vona: az ő zepfegenek miatta az zerelömbe melancia megh fogattatek: Latuan ötet ifvnak: bizonfagal hyzy uala ötet ez vila-
309 ginak: es ő magath ueliuala nem zentfegenek miatta: de || meftör-
 fegenek miatta megh vigasztattat: Ezönközbe tettete korfagat: kit mikoron az bodok zent eugenia hiuattatuan megh latogatot uona: Iluen eugenia melancianak agya elöt: imigen kezde neki zolnia: El uifelhetetlen nagh zerelöm az en lelkömet tehozad haborgattya:
10 mellet femikepen nem efmerök killömben megh othatnom: ha nem hogh tegödet mindön en Iozagomon: es kenčömön vrrul zörözelek
Quid teipsum vanis et inanibus abstinecys crucias Mit götröd the magad: heiaba ualo es hiw zenuedetöffegekkel: Ime örökfegömnek fokfaga: Ime eziftnek arannak böfege es zolgaknak zantalanfaga:
15 Ez eztendöbe fivnalkil özuege marattam: legh azert az en kaz-
 dakfagomba örökös: es nem cak kenčömnek de vra legh megh magannak es *Cumque hec et his similia loqueretur*: Mikoron ezöket es ezökhöz hafsonlatoffokath zolna: Monda neki eugenia: Igazan az the neued hitetlenfegnek feketefeget ualia: mert ördögnek nag lakod-
20 dalmat zörzöttel magadba: tauozalel hittögető az iftennek zolgai-
 tul: Mert mi mafkepen keffalkodunk ez teltbe: es nem ugh amint
310 te alitod: Az the ka||zszakfagit hozad haffonlatos vrakat valanak: minekunk gönöröffegeh criftufal kodulnunk: bizonauaal igön kazdak az: aki az Criftuffal zegen: tauozanak el the töled az keuanfagok-
25 nak: abrazaty: mert iduöffeget ez nem illety: farkannak hailo-
 kaia tötted magad: ugan ezert mergöt nemzez: de mi criftufnak neuet hiuan: az the mergeidnek ereit el tauoztattyok: es urnak ergalmaffagat megh talaliok *tunc illa decepcioni sue pudorem non ferens*: tehat az az ő megh caladkozafanak zemermet el nem zen-
30 uedueen: gondola elezteb ő eugeniat hyrebe megh kiffeböiteni: mi-
 nek elötte ő meg kiffeböitetnek: be mene azert alexandrianak uarababa: es az filöph urhoz mene: mel zent eugenianak attya uala: es monda neki Eg gonoz ifvt körözten zörzetöt tettetöt: megh vruofolafnak okaert mikoron hozam hiuatom uona: Azok közöl
35 egiknek alituan engömet kikel ő uetközöt: Merezködek ektele-
 nöl az binre engöm inteni: ha azert nem kaiattam uona: es zolgalo leanom az kaiatafra hozam nem fietöt uona Az gonozoknak mogiok zerent: engöm megh zeplöfitöt uona *Audiens*

hec perfectus nimio furore inflamatur : haluan || ezöket az feiede-³¹¹
löm: Nagh haragra fel geriede: es hamar az monoftorba kilde:
es parancola hog eugeniát az töb barattokal égetömbe megh
vasznak: es tömlöcbe vetnek: Megh vasztatanak azért: es
miert hogh egh tömlöcbe nem fernek uala: killömb killömb⁵
tömlöcre el oztatanak ez v tan nap hagattatek neki:
mel nap nemel közölök uadakal zagattatnek megh: Nemel tizbe
vettetnek: es nemel killömb killömb kenokal megh ölettetnek: ez
gonoz hir azért egiptomnak mindön tartomanit be tötte: Mindö-
nök el hiuek: Mindönök öket karhoztattiak: es mindönök hyzik¹⁰
az melancia nömös azzont hamisat nem mondhatnia: Mit bant-
lak fok bezedel megh: Mikoron az hagot nap el Iöt uona: az
napra alexandrianak körnöle ualo varafokbol: alexandriaba mind
be gölenek: hog latnak mint az baratok az vadaktul megh zagat-
tatnanak: az tyztöl megh emeztetnenek: es nagh zörnő halalal¹⁵
megh ölettetnenek: ezönközbe: az vasakba ime elöue hozattatanak:
az bodok zent eugeniaual egetömbe: es senki nem efmeri uala
hog leanzo uona: Az nepnek kaiatafa kegek ö ellenök nag uala: ||
tunc iubetur adduci propinquus tehát parancoltatek eugenia az³¹²
töbinel közelben hozattatnia: hog az feiedelöm nem köuetök attal²⁰
de ö magat halgatna megh: ezön közbe fel cinaltatanak az cigak:
fel gerieztetenek az tyzek: elöue alattatanak az hoherök: es mind-
azok meлектől ualo felelömbe: zokot az zyunek titka ki ielőntet-
nie: tehát az filöph feiedelöm monda zent eugenianak Mongad
meg köröztenöknek gonoza: az thi criftoftok parancoltae ezt²⁵
tynektök? hog az testibinnek tetelebe irefkögetök: Mongad megh
pokolfara ualo: minemö batorfagh inte tegöd erre: hog az nömös
azzont Melanciat gonozfagra keuannad: es bee menuen ö hoza
huruofnak zine allat: ötet binre intened? *Audiens hec beata eugenia*
haluan ezöket az bodok zent eugenia: feie le figeztuen: es zömeit³⁰
le haituan: hog megh ne elmertethetnek: Az feiedelömnek imigen
felele: Az en uram iesus criftus: kinek en zolgalok: tiztafagra
tanitha: es az zizeffegöt megh tartoknak az örök életöt igerthe:
ez melanciat kegek hamis ta||nunak erhetfök: de Iob: hog Ionkab³¹³
ideik mi zenuegunk: hodnem ö: hog az mi bekeffegunknek erdöme³⁵
el ne uezön: de maga ha fel fogaga the vrasagod: hog az halalnak
sentenciaiat ö rea nem ualtoztatod: es ez hamis tanunak nem hac
ualamith zenuednie: Im megh bizonuttiok hog az vetök kit reank

móndot: ő rea harintatik Mikoron azért az feiedelôm ezt fel fogatta uona: Monda zent eugenia O melancia: feketőfegnek es fetetfegnek leaña: fel cinaltattad az cigakat: fel guttattad az tizeket: előue allattad az hoherőket: de tugiad hog az Cristus nem
5 vaal olian zolgakat minemőket te mondaz: de maga mind ezattal hozafd ede az leanzot: kit uallaz ez uetőknek tanuianak lenni: hogh az: ő zaiabol ielőnteffek ki az hazugfagh *Cumque applicata fuisset in conspectum Iudicis*: Mikoron az bironak auag feiedelômnek elebe vitetöt uona: Imezt kezde az lean zent eugenia ellen
10 mondania: Ez ektellen es zemermőffegnel kil ualo ifiat: Az gonoz keuanfagh erre hoza: hog az en azzonomnak hazaba az napnak elfő oraia koron elbe menne: elezteb azért Ielőnte: olmint az ő
314 egeffegeiert || Iőt uona: ez uttan Ielőnte keuanfagat: vegre errőzak tetelet: ha azért en oda nem ertem uona: es az haznak
15 [cabar] calargiat oda nem hittam uona: kik es ez binnek tanui: akarattiat tőtte uona: tehat az feiedelôm melancianak zolgai közöl előue hivatta ednihanat: kik ez dolgot az leannak mondafa zerent vallak lőtnek leni *tunc Iudex uehementer commotus ait*: tehat az biro igön megh induluan eugenia ellen monda: Mith felel
20 ezőkre pokolfara ualo: kiellen ennefok tanuk uannak: kinek monda zent eugenia: Az zolafnak imar ideie uagon: es az vezteglefnek ideie el mult: Iollehet akarom uala: hog az en ellenôm mondot bin: az vtofo iteletbe Ielőntetik uala ky. es az en tiztalogomat Cak annak keuanom uala kielőntenôm: kinek [z] tartom
25 zeretetiert: de maga hogh ne dicekőgiek cristufnak zolgai ellen az hamis vakmerő batorfagh riuid bezedel ki ielőntôm az bizofagot: nem embőri diceretnek okaerth. de cristufnak diceretinek okaert *tanta enim est uirtus nominis eius*: Mert ol nagh az Cristufnak Neuének Iozaga: hog megh az azzoniallatok es az ő felelmebe
315 leuen: ferfivi meltofagot ualanak: kiről ugh mond zent pal || apafal: ki mindön kőroztenőknek mestőre: hog urnal nincen firfivnak es azzoniallatnak ualogatafa: mert Cristufba mind egek uagunk: ennek azért abrazattiat lelkömbe fel ueuem: es az bizodalombol melet Cristufba vallek: nem akarek leanzo lenôm: de az zeplőttele
35 len zizefegőt telles lelkömnek igekőzetiuel megh tartuan: alhataffon Cristufba firfiv lők: *et hec dicens scidit a-capite tunicam qua erat induta: et apparuit femina*: es ezőket monduan. ketfele nita melen ruhaiat: es ielőnek azzoniallatnak: es legottan monda az

feiedelõmnek: the ennekõm testõm zerent attyam wagh: Claudia
 ańam: es azok kik melletted ilnek bataim: auitus: es fergusius: en
 vagok azert eugenia az the leanod: ki az Criftusnak zeretetiert ez
 vilagot: es az õ gõnõrõfeget megh vtaltam: mikepen az ǵanet:
 Ihonot uannak protus es Iacinctus: az en ofmestõrim: kikel az
 Criftusnak ofkoiabiaba be mentem: Az Criftos azert ot ol nag er-
 galmaffagat mutata en hozam: hog az testi binnek mindõn fertel-
 messefeget megh gõzethe en velem: kinek tartafaba bizom mind
 halalik megh maradnom *Agnoscentes itaque pater filiam: et sororem*
fratres: Megh elmeruen azert az atya leanat: az batiak õcõket: Az¹⁰
 zolgak azzonokat: legottan fietenek õ hoza: es kõn||ueket hullat- 316
 uan: az nepnek elõttõk nakara esenek: õtet õlelgetuen es apol-
 gatuan: ezõnkõzbe megh izentetek ez dologh Claudianak ananak:
 mel legottan nagh hamarlagal el oda mene. Ezõnkõzbe el hozatta-
 tanak aranbol zõt ruhak: es Iolleheth akarattianak ellene. azokba¹⁵
 fel õtõztetek: es ez uttan eg nag magas es ekõs zekbe be iltetek:
 es mind az kõfflegtõl nag zoual imez kaiattatek: eg az Criftus:
 eg az kõrõztenõknek iftenõk: Az papok es pispõkes uristent
 diceruen nagh zoual imezt mongak uala *dextera domini glorificata*
est vrnak Iõga megh dicõõitetõt iozagba: vram az the kezednek²⁰
 [Iõga] iõgya megh tõrte az ellenfegõketh. ezõnkõzbe lattattatek
 tyz le zallania az egbõl: mel melancianak hazat kõrnõl ueue: es
 mindõn kazdakfagauaal egetõmbe õtet megh emezthe: lõn azert
 nepnek nagh õrõme iftennek felelmebe: Anna zenteghaz mel
 olmint nõc eztendek [õzuellõt] õzueglõt uala: fel nittatek: Megh²⁵
 hiuattatek az kõrõztien nep: kik az filõph feiedelõmtõl ualo fel-
 tõkbe alexandriabol ki futot uala: Megh kõrõztõlkõdek azert az
 philõp feiedelõm: Megh kõrõztõlkõdenek az õ fiay: Megh Claudia
 eugenianak ania: Megh engede || az kõrõztenõknek az zabatfagoth 317
 kõuetõket kilde az feuerus neuõ cazarhoz: az kõrõztenõk felõl: es³⁰
 Ielõnte az kõrõztenõket az kõfflegnek igõn haznalnia: azert habu-
 rufagnal kil engedne nekik az fõ uarafokba lakoznia. engede ez
 kerefnek az cazar: es lõn telles alexandria olmint eg eghaz: vala
 mindõn uarafokba nagh õrõm: es az kõrõzten neunek meltofaga
 ueragzik uala *sed quia semper sanctitatem emulacio sequitur inimici:*³⁵
 de miért hog az zentfegõt mindõnkoron az ellenfegnek iregfegye
 kõueti: es az ionak ellene kessalkodik az gonozfagh: õrdõgnek
 anaabol alexandrianak nõmõffy kõzõl nekiek: az baluan iftenõk-

nek imadoy: Nehezen ueuen hog' ez filõph ur: az kõrõztenõknek zabadfagokat megh engette uona: Menenek titkon az cazarhoz: es mondanak neki: Az kõffegnek allapattya az filõph urtul igõn megh haborittatot: ki killench eztendek az feiedelmfegbe megh
5 fegelmehzetetlen lõt legõn: tyzed eztendõbe el vezthe mindõnõketh: touaba az halhataflan iftenõketh el hatta: es mindõn uarafa ualo nepeth eg' neminemõ embõrnek. kit az fidok megh õltenek:
318 imadafara haitot: Nine az ty tõruentõknek || femi elõ menete: es az mi iftenunk ellen mondnak killõmb killõmb karomlafokat:
10 monduan õket kõeuknek: es faknak: es ercbõl cinaltaknak ezõket es ezõkhõz haffonlatofokat fokakat mondanak: feuerufnak es antonius cazaroknak: kik az komodius cazarnak fiay ualanak: kik megh haboroduan Imezt irak az filõph urnak *diuus pater noster comodus* Az mi felfegõs attyank Comodus: ezellõt Cazar: nem
15 mint feiedelmõl de minth kiralul zõrze tegõd egiptomba: es egiptomnak fõ uarafa alexandriaba. Azert az õ io tetemenehõz ezt mies hoza tezők: hog' az mendõnhato iftenõknek zokot aldozati-dat teged: es az meltõfagbol le uettetuen: tulaidon õrõkfegittõles megh foztatsal: ez kõeufegõt ueuen azert az filõph ur: az caza-
20 roktul tettete korlagat mind addek. mignem mindõn kenchet eghazaknak es zegenõknek oztogattata õ kegek az iftennek felemebe: es Criftufnak hitebe: egebeket es batorit uala: ezõnkõzbe telles alexandria akara õteth pifpõke ualasztania: Az kõffegh azert ualia uala õtet feiedelmõl: mert megh az el nem lõt uala:
25 a kit az cazarok feiedelme valasztottak uala: zent eghaz kegek
319 ualia uala ol mint pifpõkõl: lön azert ez filõph ur az pifpõk||fegbe olmint egeztendek es harom honapigk: ez idõ alat kegek el Iutha az perennius feidelõm kit az Cazarok õ helõtte feiedelme tõttek uala. akara azert õtet megh õlnie alexandriaba: de nem tehete:
30 mert az nep õtet igõn zeretiuala: be kilde azert ez feidelõm õ hozaia nekieket: kik tettetik uala magokat kõrõztenõknek. es be menuen talalak õtet imadkozuan: es le uerek õtet: tehat az gil-koffok megh fogattatanak az kõrõztenõktul: es adatanak az [kõrõzten feiedelmeknek] perennius feidelõmnek: az kegek tuduan
35 hog' az õ akarattiabol tõttek uona: kep mutatafert tõmlõcbe uettete: es nem fok napoknak uttanna zabadon õket el bociatta *beatissimus autem filippus* Az bodokfagos filõph feidelõm kegek: az leuerefnek uttanna harmad napek engettetek iftentõl az testbe

leni: nem égebert: hanem hogh az felelmes zyuövet az hitben
 erőfitene: harmad napra oztan ez vilagbol ky mulek: es iftentől
 az martiromfagnak coronaiat ueue. Az zii z zent eugenia
 kegek: nem meze attianak palotaiahoz: rakattatot uala ég mo-
 noltort: kibe magát az criftufnak zyzeiuel be rekeztötte uala: ot⁵
 temettete azert attyanak teltet: ezuttan || ania claudia ket fiaiu³²⁰
 egetömbe: es lanau^{al} zent eugeniaual: alexandriabol mene ro-
 maba: kiket az romai urak nag örömel es tiztöfpegel fogadanak
 Az öregbik fiat azert Claudianak auituft: kildek karta-
 gonak birafara: Az kiffebiket kegek fergiuft affrikanak bira-¹⁰
 fara. Az bodok zent eugeniahhoz romaba mikoron fok azzoni-
 allatok fietnenek: vgian ezönkepen zyzek: es az ő intefere az
 hazaf azzonok: es özuegök: es zyzek az tyztafagnak tartafaba
 megh maradnak uala: es vrunk criftufba mind hiznek uala: vala
 kegek az töb zyzek közöt ég yz: kirali nemből ualo: basilla neuő: ¹⁵
 ez keuaña uala zent eugeniaual zömbe letet: de ő hoza nem mehet
 uala: keriuala hiv köuetök attal: hog őtet az körözten hitre megh
 tanitana: tehat az bodok zenth eugenia hiva hoza az ő bo-
 dok tarfit: protuft es Iacinctuft: es monda: nekik *Accingimini*
milicia ad quam vos conuocat cristus: öuedözetök magatokat az ²⁰
 uiteffegre: kire titöket hit az Criftus: Im adlak azert titöket aian-
 doknak zyne alat: az basille neuő zyznek. hog ty őtet criftufba
 tegetök ő zolgalo leanaia: veue azert az basilla yz öket olmint
 zolgait: de irefködik uala uelök az ifteni tudomanba: olmint ||
 apoftolokal: Az Idöbe romaba az papafagot mikoron birna az zent ³²¹
 Cornelius papa: titkon az basilla neuő yz hoza mene: es megh
 köröztöle őtet megh erőfitötuen azert az zent basilla iftennek
 felelmebe: Iftennek ergalmaffaga engeduen: olmint mindön
 etzaka egmaft zent eugeniaual megh lattiak uala *O quantas per*
eugeniam virgines saluator invenit O mine zyzeket öduözittenk az ³⁰
 zent eugenia attal talala: vgian ezönkepen mine fok Iegöfföket
 basilla miat lele: Mine fok özuegök zabadakaratok zerent Claudia
 attal özueglegöt tartottanak: Mine fok Ifiak protus miat es Iacinc-
 tus miat vr criftufba hittenek Mikoron ezuttan romaba
 uralkodnanak Imez ket Cazarok: tudniamint valerianus es galie-³⁵
 nus: az köröztenök felöl haburufak tamada: hog az zent Cipria-
 nus pispök kartagoba ualo nepet urunknak hitere teritötte uona:
 es Cornelius papa az romabelieket: hatalmat adnak azert az

Cazarok paternus feiedelmnek : hog ciprianus pispököt megh ölné.
 Az zent Cornelius papa kegek : mierzthog fokaktul megh az vrak
 közöles zerettetik uala : uala reitökbe : tehát az bodok zent euge-
 322 nia monda az zent || bafillanak : Megh ielőntetöt enneköm urtul :
 5 hog az zyzeffegert kent uagh zenuedendö : Az zyz zent bafillaes
 monda zent eugenianak : enneköm es meltoltatta ur megh ielőn-
 teni : hog the martiromfagnak ket koronaia vezöd elföt az hamis
 hirert : melet alexandriaba zenuedel : Maft az the uerödnek ki on-
 tafaert *tunc beata eugenia expandens manus suas* : tehát az bodok
 10 zent eugenia ki terieztuen az ö kezeit monda : vram iefus felfegös
 istennek fya : ki az zyznek attala az mi idüfsegunkert Iöuel ez
 vilagra : Az zyzefegnek erdömenek miatta : mind azokat kik enat-
 talom tebenned hittek : vid az the dicöfsegödnek orzagara : le tele-
 pöduen kegek az zent zyzek : kik ualanak eugeniaual es bafilla-
 15 ual : Monda elfmet zent eugenia : Ime az zyretnék ideie uagon :
 kibe az zölö fök le mettetnek : es labakal megh nomottatnak : es
 ennek vttanna kirali lakodalmakba vittettettek : No azert ty en
 zölö uezöm : es en belföimnek zölö föi : legetök kezek *urba virgi-*
nitas enim est prime virtutis indicium : Mert az zyzeffek az elföb
 20 Iozágnak cegere : Istenhöz igön közel uagon : Angalokhoz haffon-
 latos : Az örök eletnek zilöie : zentfegnek huga : batorfagnak vta :
 örömnék azzonia : Iozagoknak vezete «vez zere» : hitnek cor-
 323 naia : zeret||etnek fegetsege : semibe nem kel nekunk vgan mun-
 kalkodnunk : minth hog az zyzefegbe elönk : es hog az zyzeffegert
 25 megh haliunk : vallon micodak ez vilagnak calardfagos hyzölkö-
 defy : kik idözerent ualo örömel Iönek : es öröke ualo kefferöfpegel
 birattatnak : teznek eg zömpillantafiglan ualo örömet : es zöröz-
 nek örökkeualo firalmat : Igerik ez el mulando idönek batorfagat :
 hog agiak az örökkeualo götrelmeth *Ideoque charissime virgines* :
 30 vgan ezert dragalatos zyzek-kik en hozam az zyzeffegnek keffal-
 kodaffaba folamatok : megh maragatok urnak zerelmebe : Ioban
 hodnem eddek : Az firafnak ideiet felelömmel kil idö zerent el
 zenuegetök : hog az örök örömnék ideiet mindön zeretettel vehes-
 fetök : Mert en aianlottalak titöket zent lelöknek : es hyzöm hog
 35 titöket ö egezen es zeplönelkil meg öriz : Ne akariatok az en tefti
 zinömeth kerefnotök : de az lelöknek elmelködefenek miatta : mi-
 uelködetimeth es celeködetimet : es ezöket monduan megh apol-
 gata mind öket : es öket firokat vigasztalia uala : ez vttan imadfa-

got teuen: es zent eugenia zent bafillatul el bucofek: es tőle el va-
lek *et ecce eodem die* es ime azon napon: az zolgalo lanok közül
egik felkele: || es zent bafillanak matkaiahoz mene: kinek pom- 324
peius uala neue: es monda neky: tugiok azt: mert the az mi
azzonunkat bafillat: az cazartul erdömled magadnak hazaful venőd: 5
hat eztendei imar fmegeh több: hog öteth haiadonul tartod: tugiad
azert ötet köröztennek leni: es tehozad hazafsagra nem meni: de
az zyzeffegnek tartafaba megh maradni: Az ket ofmestöröketes
kegek: protuft es Iacinctuft: tettette eugenia vneki aiandokon
adnia: kiket az the iegőfföd bafilla: vg tiztől minth uraith: es az 10
ő labokat mikepen halhatatlan iftenőknek labokat apolgattya:
mert ők az őrdögy mestörfegnek tudofy: kiuel az köröztenők cele-
kődnek *his. auditis pompeius* ezöket haluan pompeius: legottan
fiette zent bafillanak Nag attyahoz: kinek elenus uala neue: kies
körözten uala: ki az zent [balif] bafillat fel tartotta uala. es monda 15
neki: el vegeztem az menekzők ez napokba megh zörzenöm:
Azert ad zömömel latnom az en Iegőffömet bafillat: kit az gőzhe-
tetlen cazarok enneköm hazafful iegzőttenek ez öket h aluan
az elenus: megh erthe hog zent bafilla be arultatot uona:
Azert monda neki: Migh fel neuködek öneki gongiat viffelem: 20
Maft imar zabad akarattya uagon: ha azert ötet keuanod || lat- 325
nod: ő akarattya az: es nem en parancolhatom: haluan ezt az
pompeius: annal Ionkab kezde az haragba fel geriednie: es meñ-
uen bafillanak hazahoz: parancola az kapu tartoknak. hog az ő
ielön uotat bafillanak megh mondanak: kik attal zent bafilla 25
imezt izene: fem uelem zolafrä: fem enneköm közönefre: ninchen
neköm zikfegöm *his. auditis turbatus est uehemencius*: ezöket hal-
uan Nagoban megh haborodek: es mind romaba ualo uraknak
tanaciaual eluen: le effek az cazarnak előtte: es monda neky:
legetők legitfegöl gőzhetetlen feiedelmek: az romabelieknek: es 30
az ui iftenöket kiket eugenia egiptombol ede romaba uele hozot:
ez uaraból ki irätok: Mert fok ideie uagon annak: hog azok kik
köröztenőknek mondatnak: az köffegnek igön artnak kik megh
neuetik az mi törüenönknek zentfegős celekődetit: es a mi min-
dönható iftenunket olmint heiaba ualo baluanokat: megh utalnak. 35
touaba az természetnek törüenetes el forgattyak. Az hazafsaktul
el zakaztnak: es gonoznak mongiak lenie. ha az iegős iegöfet hoza
uege: Mit tegunk kegős cazarok: talaltatnake || ol iftenök: kik ezö- 326

ket megh tilcak ha azert embörök nem zilettnék: tehát kikön
uralkodhatnak *dum hec et his similia prosequeretur*: mikoron ezö-
ket es ezökhöz hasonlatosokat mondana: es mind az urak ötet
firalmas zoual köuetnek: Az gallienus neuö cazar: ezt uegeze: hogh
5 auagh bafilla urahoz pompeiushoz menne: auagh feguernek miatta
megh halna: vgan ezönkepen eugeniaes: auagh hogh az baluan
iftenöknek aldoznek: auagh kegötlenöl megh ölettnék: hattal-
mat ada touaba: hog ualaki ualamel köröztent hazaba el enez-
tene: ezes megh göttnék: Intek azert bafillat hog urahoz
10 menne: ki felele: kiraloknak kiraliat uallania iegöfful: ki az bizon
iftennek fia az crifus: es mikoron ezöket mondotta nona: törel
attal ittetek: es az martiromfagnak koronaiat igh ueue *tenti sunt*
statim protus et Iacinctus Megh fogatanak legottan protus es
Iacinctus: es uitetenek az Iupiter baluan iftennek templomaba:
15 es Imadlagot teuen ök: az baluan efek az ö laboknak eleibe: es ol
327 igön el rontatek: hog megh az hele es megh nem || talaltatek: ezt
kegek az poganok neem iftennek: de ördögnek tulaidonituan: Az
nicecius feiedelöm: az varafnak feiedelme: sentenciat ada: hog
feiók vetetnek: ez uttan zent eugeniát megh kereftete: es elebe
20 uitete: es kezde az ördögy [d] tudomanrol ötöle tudakoznia: Az
zent eugenia kegek nagh batorfagal megh nituan az ö zaiat
monda: *policior tibi: quod ars nostra vehemencior magis est*: foga-
dom neköd: hog az mi tudomanunk nagob az tietöknel: Mert az
mi mestörünk ual anát attyanalkil: es attiat anianalkil: touaba
25 igh ziliötet attya: hog azzonjallatot nem esmer. ig zilte ania es:
hog firfiat nem esmert: ennek iegöffe zyz: mel neki naponked
fiakat zil: Naponked az ö teftet testehöz egöföity: ö nekik egmalt
apolgataffok zönetlen: egmal zeretetibe mindönöftöl fogua megh
maradnak: vghogh mindön zyzeffek: mindön zereteth: es mindön
30 tyztafagh az ö hazaffagokbol zarmazik: *Audiens hec nicecius*
obstupuit: haluan ezöketh nicecius feiedelöm: el codalkodek raitha:
es hogh zent eugenia az cazarnak elebe ne uitetnek: mert fel uala
328 ezön: hogh az cazar ötet örö||melt halgatna: vitete ötet az diana
neuö baluan iften azzonnak templomaba: es az hoher Ielön leuen
35 monda neki: valé megh az the eletödeth es örökfegödet eugenia:
es aldozal az diana neuö iften azzonnak t e h a t a z b o d o k z e n t
eugenia: ki terieztuen az ö kezeit: kezde imadkozuan mondania:
vr iften: ki az en zyuemnek titkat iol esmeröd: ki az zyzeffegöt

az the zeretetődbe en uelem megh tartatad : ki engömet égeffőtel
 azthe zent fiadhoz : mi urunk iefus Criftofhoz : ki az the zent lel-
 kődet en bennem lakoztatad : leg fegetselegul maft ennekőm : az
 the neuednek vallafaba. hog megh galaztatsanak mind azok : kik
 imagiak ez baluant : es kik dícekődnék az ő iftenőkbe *et dum ora-*
ret [lőn n] es mikoron Imadkoznak lőn nagh főd indulas : az
 helőn : es az templomnak fundamentoma az baluanal egetőmbe
 ol igőn el fillede : hog femi benne megh nem marada : hanem
 cak az otar. mel az templomnak aitaia előt uala : kin zent eugenia
 aluala : ezők licaonienek zegetebe lőnek : mind azok előt : kik zent
 eugeniának halalat kőuetik uala : folamek azért oda ez codara nep-
 nek fokfaga : kik||közöl nekiek őtet mongak uala Artatlannak : Nekiet
 őrdőngőfnek : ezőnkőzbe megh izentetek ez az nicecius feiedelőm-
 nek : es az feiedelőm attal az cazarnak : tehat az cazar parancola :
 hog kőuet kőtnenek az niakara. es az tiberis uizbe uetnek : de
 legottan az kő el tőrek : Az bodok zent eugenia kegek iluala az
 folo uiznek zinen : es ig megőn uala ala : hog mind az kőroztenők-
 nek megh teccenek : hog az uot eugeniaual az vizőn : ki uot zent
 petőr apoftollal : hog el ne merittetnek Az uizből azért ki-
 uetetek es egő kemőncebe uettetek : kinek tyze legottan megh
 ottattek : ez uttan feteth tőmlőcre uettetek : es tyzed napek mind
 ettel : mind ital : mind uelagofsak őtőle megh tagattatek : de őth
 naponked ol nagh fenőffek bōuőkődik uala : hog embōri nelu ki
 ne ielōntheffe *apparuit autem illi saluator* : megh ielōnek kegek
 neki iduőzōitenk : uiuen az ő kezebe hohoz haffonlatos feier kine-
 ret : edőffegőft : es malaztoft : es monda neki : eugenia ueged ez
 etket : az en kezemből : mert en uağok az Crifus : kit the telles
 elmedel zerettel : es zerech : Azőnnap uezlek tegőd menorzagba :
 melnap en || zallek le ez fődre : es ezōket monduan el enezek :
 karacon napian azért el kildetek az hoher : es neki feiet ueue : es
 feluetetek az ő tette az kőrozten rakonfagitul : es el temettetek
 Nem meze romatul : via latina : az ő tulaidon őrőkfegebe : holot
 fok zentőknek tetteth temetteuala őes el *Claudia autem mater*
eius Claudia kegek az ő ania : mikoron az ő koporfoianal firna :
 Ielōnek ő neki vigazonak effelinek ideien : aranbol zőt kamukaba
 fől őtőztetuen : zyzeknek fokfagaua : es monda neki : őrl es
 vigagh : mert engōmetes be uit az crifos az zentőknek őrēmőkre :
 es attyamat az patriarkaknak zamokba : Imme ez Iōuendō uafar-

nap: tegödes vizön az örök örömbe: Aianliad az the fiadnak
az en batiaimnak: az zent köröztnek ieget: hog ökes miuelönk
[nez] rezeffök legyenek: ezöket monduan ö: Ime lön nagh fenöffek:
melet emböri zöm el nem zenuedhet uala: es az angalok nagh
5 zoual iftent dicérik uala: az ö dicéretökbe cak ertetik uala urunk
iefufnak: es zent lelöknek neue: dicöfegh azert: es tyztöfleggh:
attyanak: es fivnak: es zenth lelöknek: örökön öröke: amen
amen ||

Vrnak neuebe irattatik ég zep pelda az edős zyz **331**
 mariarol

Zent bertinufnak conuentebe: vala egh barat: kinek Iostio
 uala neue: Mikoron azért ég cör ég neminemő erfők az zent földre
 ierfalomba ment uona zarandokfagh iarnia: ez erfők megh teruen
 történek ez fölől megh mondot conuentbe megh zalnia: tehát az
 erfők az barátoktul megh kerdetek: az zörzetus embörök az zent
 földön: azzonunk mariat minemő imadfa gal tyztólnek: tehát
 monda nekik az erfők: ertöttem en ierufalembeli zörzetöfföktul:
 hóg az bodok zyz mariat főkeppen naponked imigen dicerik: **10**
 Miert hogh az ő neue őt diaki böttökből zöröztetöt iftentől: tud-
 niamint emből: abol: erből: iből: es abol: vgan ezért az első bötöre
 mondna ég pfalmoft: tudniamint az Magnificat ot: es ez vttan
 oluafnak őt aue mariat: az uerficuluffal: *post partum virgo invio-*
lata permansisti: dei genitrix intercede pro nobis. oracio: concede **15**
nos famulos tuos quesumus domine deus noster 20, Az masodik
 bötöre az ara mondna *Ad dominum cum tribulat*: es vttana az
 őt aue mariat az uerficulufal: es oracioual: Az harmadik bötöre
 az erre: mondna *Retribue || seruo tuot*: az őt aue mariaual: es **332**
 azon uerficulufal: es oracioual Az negedik bötöre az ire mondna **20**
In conuertendo dominust: őt aue mariaual: es azon uerficulufal:
 es oracioual: Az ötödik bötöre az ara mondna *ad te leuauitot*: őt
 aue mariaual: es azon uerficulufal: es oracioual: es ég aue sanc-
 tiffimaual: Mikoron ezöket hallotta uona az erföktul: ez fölöl
 még mondot Iustio barat: kezde ez Imadfa gal naponked azzonunk **25**
 mariat aietatoffa gal tyztólnie: történek kegek: hóg ég ecéaka mi-
 koron az barátok az veternen uonanak: ő nem uafa ot: tehát
 ueterne uttan az supprior mene az ő cellaiaba: es ágan ötet halua

talala: Mikoron ezt az több fratoroknak megh mondotta uona:
mind oda gölenek: es arciaiarol az leplet fel nituaan: latak hat öt
nömös rofak lőttenek ki: egik zaiabol: kettei zömeiből: es kettei
fileiből: ezt latuan: naçon örölenek raitha: tehat az testöt fel ue-
5 uek: es nag tyztöfpegel az zent eghazba uiuek: holot kezdek az
rofakat zömlennie: flatak hat mindön rofan aranal megh iratta-
tot az maria: ez vttan heted napek tartak az testöt: nag edös
333 illattal illatozot: Mel napok alat har||om pisfökök menenek oda:
fok eghazy nepekel egetömbe: kik latuan ez nagh codat: dicerek
10 vristent: es az ő zent aniat: az bodok zyz mariat: ez vttan oztan
testet nag tyztöfpegel el temetek O azert meltöfagos neu O kegös
neu O edös neu: ziz marianak neue: Mint magasztalialak tegödet:
byzon az the neued haznos: es gömöchös: Mert eth ez vilagon
malaztot ad az binőföknek: es lőuendöbe az nagh bodokfagot:
15 Intlek azert en es titöket: kik ez peldat haliatok: es oluafsatok:
hög ez imadfagot az zyz marianak tyztöfpegere gakoriatok: Mert
neki igön kedues: es nektök lezön bizon igön haznos: es erdö-
mös: es iduöfpegös: Amen

Irattatik meges eg peldamel igön haznos embör-
20 nek iduöfpegere az oraciot naponked megh mon-
dania aietatoffagal az zyz marianak tisztöfpegere:

Mel imigeen kezdetik el *O intemerata et ineternum benedicta :*
singularis : et inconperabilis dei genitrix virgo maria ic. eg időbe:
uala eg neminemö nömös embör: ez halalos binbe el uala: de
25 maga azzonunknak aietatofa vala: es neki tisztöfpegere ez oraciot
334 mindönnap megh mongia uala: kit megh || bozuluan az agh
ellenfegh: az ördök: egh hot karhozot embörnek testeth fel ueue:
es ez nömös embörnek vduaraba mene: es zolgalatra ő hoza
alfa: kinek az ördök mindönökbe nagh hiuen zolgal uala: latuan
30 azert az nömöfembör az ő hiufeget: de nem tugia uala hoch
ördök uona: ada ötet ifpotaliaba: melet tulaidon kenéuel cinal-
tatot uala: högh ot az koroknak hiuen zolgalna: ökegek uranak
parancolattyat nagh hiuen teziuala: Az korokal nagh zerettétel

banik uala: vghog az hiusegről mindönök ötet az urnak előtte
dicerik uala: *Accidit ut semel uenisset ad dominum suum*: történek
hogh ecőör mene az ő vrahoz: es kezde nemel korok zauauaal töle
halat kernie: ezert mert egebet nem ehetnenek: tehát az vr kilde
az vafarra erthe: es mikor ot nem találhattak uona: Ime ez vr ő⁵
mağa ez zolgaua: haioba ile: es halaznia kezdé: Mikoron azert
uonanak az víznek közepén: az őrdők akaria uala ötet el merite-
nie: es az vízbe ölnie: de nem tehete: Mert az ekből egh aranbol
zót köttel bocattatek ala: mel az haiot ol igön megh köte: hogh
cak meghfem indithata: es halat eleget foguan: esmeth haza¹⁰
terenek altera || *autem die* Masod napon kegek: esmeth keuana ura-³³⁵
tul: hog az korokert uadaznia menenek: mert az korok kilömben
megh halnanak: tehát ez ur fel kele cak ez zolgauaal: lanciait:
nilait: besteit es madarit ueuen. es eg nag erdőben el be mene-
nek. Mikoron azert az uadat megh talaltak uona: es ez ur igön¹⁵
izne: ez zolga akaria uala ötet megh ölnie: bociatuan az nilat
nem az vadra hatul. de az ő vrara: de legottan az vr közöt es ez
zolga közöt: eg igön zep pozta vettetik uala: mel az nilat el vezy
vala. Mert az napes az imadlagot megh monta uala: Az uadal
azert melet fokhatanak esmeth haza menenek eg neminem²⁰
napon kegek mikoron ez vr eg iambor pispököt hituona uen-
dege: Az ebédnek utanna ez vr ueue az pispököt: es megh latö-
gatafnak okaert vele ifpotaliaba mene: Mikoron azert az zent
pispök ez zolgat ot lattauona: kezdé az koroktul ötet kerdöznie:
Azok kegek ez zolgat codalatos kepen dicerik uala es magasztaliak²⁵
uala: tehát Ime ez pispök urnak ielőntefeből: esmere öteth őrdög-
nek leni: Parancola azert neki mindönöknek hallafara: iften||nek³³⁶
hatalmaual hog megh mondana ki uona: Miert az vrhoz ment
uona. tehát az őrdők fel kaitha es nagh zoual imezt monda: őrdők
uagok fetetfegőknek feiedelmenek tarfa: Iöttem azert ede előzőr³⁰
ezert: hog eth az korokat megh fozam az zent gonasztul: es az
zent kenetnek fel veteletul: es az otari zentfegtul. *Ma f o c o r*
I ö t t e m ezert: hog megh ölnem ez vrat: mert az binnek miatta
eletebe mienk: de celeködeteuel ellenfegunk: mert az nagh mē-
törnek anianak zolgal: eg imadlagal: mel imadlagnak ereienek³⁵
miatta: mind ez ketőtől megh tiltattam: Ezöket monduan az
ördök nagh galazattal es siuaffal laigataffal onnan el enezek: ezt
haluan es latuan az zent pispök: az vr: es mind azok akik ielőn

ualanak: dicerek vriftent es az ő aniat: az zyz mariath ez
vtan az zent pifpők megh kerde az vrat: hog' miuot uona
az Imadfagh Melet az vr: iftennek tyztöffegere es az bodok zyz
marianak diceretire megh monda: Az imadfagk vgmond imez *O*
5 *intemerata et in eternum benedicta* 1c Intlek azert en es titöket
hogha az gonoz ellenfegnek calardfagat el akariatok tauoztatno-
tok: ez imadfagot igön oluaffatok ||

kezdetik ná g zep predikacio: azzonunk marianak
halalarol:

Ez predikacionak kegek harom reze lezön *primum erit de gratiarum eius honore Secundum erit de eius felicissima Corporis et anime glorificatione tertium erit de eius mortis modificacione* Elfő reze lezön: halalanak ideien ualo tiztőfsegről: Masod reze lezön: az ő testenek es lelkenek bodokfagos dicőfsegeről Harmadik reze lezön: az ő zent halalanak modifsagarol

Mondam: hog ez predikacionak elfő reze lezön: azzonunk¹⁰ marianak halalanak ideienualo tiztőfsegről Mel melle tudnunk keel: hog embőrök kőzönfegel halaloknak ideien: zenuednek: harom rendbeli keferőfegőt *primo amarissimum dolorem* Elfőt nagh || keferues faidalmat Maft ná g zomurufagos felelmet Harmadot³³⁸ nagh rettenetős kent: ezről mongia egh zent irafbeli meftör¹⁵ ha y m o femi akarminemő kennak Nagob keferőfege: mint embőrnek halala: ielőfben halalofbinbe megh halonak: Mert akoron tamad embőrbe keferues faidalom: mel kezörithy a lelköt a testből ki meny: ki az zyuet attalfolia: es meg zagattia: es mindön erzekőnfegőköt az ő eleuenfegitől: megh foztya Touaba: ²⁰ akoron az lelőkbe tamad nagh zomurufagos keferőfege: az harborgo gondolatokert: es kefertetőkert: mert latta embőr ő magat megh foztatnia ez ielőnualo eletől melet természet zerent mindön embőr keuan t o u a b a l a t i a hogh ez vilagnak mindön Iauat el hagan[g]do: teste az fergéktul meg ragando: es semibe magat²⁵ meg nem fegelhető: erről monda az bőc *o mors quam amara est memoria tua* o halal mel keferues az the emlekőzetőd: vgmond az pogan bőc || es *terribilissimum omnium mors est* mindön rettenetős³³⁹ allatnal: rettenetőfb az halal: touaba akoron lezön embőrnek ná g felelme: kiről vg mond zent gergöldoctor Maft igőn megh³⁰

kel nekõnk gondolnunk: mel igõn rettenetõs lezõn minekunk
 halalunknak oraia: elmenknek minemõ felelme? mikoron mielõt-
 tunk lezõn mindõn gonozfagunknak emléközeti: Miellenunk fel
 feguerkõznek õrdõgõknek gonofagy: vtannunk lezõn ez uilagi gõnõ-
 5 rõfegnek megh foztalsa: föllõttunk kegek az rettenetõs bironak
 felelme O mel igõn nagh felelõm lezõn akoron: mert ielõn leznek
 õrdõgõknek fokfagy: akaruan az lelkõt el ragadnia: kiknek zynõk
 rettenetõs: mert vgmond az tyztõletõs beda doctor hog urunk
 crifto az kõrõztfan zenueduen: Ielõn uala az õrdõk: hogha uala-
 10 mit talalhatna õbene: vgán ezõnkepen fok zentõkrõl oluafatik:
 340 halaloknak Ideien ielõn lõtnek leni Ha azert || urunk Criftufnak:
 es az zentõknek halalokon õrdõk ielõn uot: mineuel Ionkab az mi
 halalunkon ielõn lezõn O en edõs iftenõm: mel nag felelõm ako-
 ron lezõn: mert mennel kifsebig gondolatunkrol es zamot lezunk
 15 adandok: es megh hihatatlan sentenciat lezunk veendõk: Iay
 azert: es Iay az binõfõknek: ez oka miért azok akik feltamaztat-
 tak: foha nem neuetek: de Ionkab olmint zõnetlen firtanak
 Azert monga az zent cirillus patriarka: zent agostonak
 irt leuelebe: zent Ieronimofnak coda tetelirõl: hog mikoron harom
 20 halottak tamaztattak vona fel: zent ieronimusnak koporfoia mellet:
 migh oztan elenek mind zõnetlen firanak: es egiket kõzõlõk az
 tõby ielõn leuen: meg kerde zent Cirillus: mi okaert firna ollian
 gakorta: tehat az felele: ha Cirillus azokrol bizonfagot võttel-
 uona melekrõl en tegitlen: te es firnal: Monda' neki zent ciril-||
 341 lus: micoda az: akegek monda: az en lelkõm el zakada az en
 tefõtmtul ol nehezen: hog embõri elme megh nem fokhattia: enes
 ha rola bizonfagot nem uõttem uona: foha nem hihettemuona: mert
 mindõn kenok kiket gondolhatna embõr: femiek ahoz kepõft
 vgmond uala touaba: halalomnak oraia el Iõuen: õrdõ-
 30 gõknek ol fokfaga ielõnek kõrnõlõm: hog zamok nem uala: zinõk
 kegek ol igõn rettenetõs uala: es ruth: hog semi annal rutab nem
 gondoltathatik: Ionkab adna magat iteletnek napiaigh: egetelfre
 embõr: hodnem Cak eg zõm pillantafik az õ zinõknek latafara.
 kik en kõrnõlem gõluen: mindõnõket meleket iften ellen tõttem
 35 uala: emléközetõmre hozakuala: Intüen engõmet erre: hog az
 iftennek nag ergalmafsagaba ketfegbe efne O iai azert: miért
 nem uezik ezt ezõkbe embõrõk: kiknek igaz ugan tõrtenik dolgok
 342 mint nekõnk: ha azert az en firaomnak || okat kerdõd: az ke-

noknak felelme. mel' meltan adattatik az binőfőknek: Ne codald
 azért ha firok: főt Ionkab azt kellene codalnod ha nem firnek
 I m a r t e r i ő n k a z z o n u n k m a r i a r a : *Contra hanc triplicem*
anxietatem in morte hominum: deus contulit beate virgini in sua
morte: triplicem maximam gratiam: quibus eam honorificauit Prima
gracia: quod ipsam mori uoluit sine dolore: cum suauissima dulcora-
cione Secunda gracia: quod ipsam mori uoluit: sine merore: cum letis-
sima consolacione tertia gracia quod ipsam mori uoluit sine timore:
cum certissima assecuracione: Ez három keferőfegnek ellene: mellek
 leznek embőrnek halalanak ideien: az iften azzonunknak halala 10
 kor: ada három rendbeli malasztot: kikel öteth tiztőle Elfő malaszt
 imez: hog' ötet akara megh halnia: mindön faidalomnal kil: nag'
 gőnőrfegős edőfsege! Masod malaszt imez: hog' || ötet akara megh 343
 halnia: mindön keferőfegnel kil: nagh őrundetus vigasztalalsal
 Harmad malaszt imez: hog' ötet akara meg' halnia: mindön fele- 15
 lömnel kil: bizonfagos batorfagal elfő malaszt kiuel urif-
 ten azzonunkat halalanak ideien zerethe imez. hog' meg'
 halna mindön faidalomnal kil: nag' gőnőrfegős edőfsege! hog'
 mikepen az binnek zeplőietől uot idegön: ezönkepen az halalnak
 kenatules idegön uona. vgmond kegek az profeta: az iften eg' 20
 binert kecőr embört nem göttör: mint ennek meg' ertefere pelda:
 Ammel embör ezuilagon ualamel bineről elég penitenciat tart:
 Iőuendőbe oztan iften azon binert nem götri ötet *sed beata virgo*
in fily sui passione percussa est gladio doloris et 25 *de* az bodok ziz
 maria: fianak kenzenuedefenek ideien: attal verettettek az faida- 25
 lomnak tőreuel: vgannerá hog' az halalnak mindön kenanal:
 melet ualamel martir zenuedőt: nagob uot az ő kennia: Azert
 akkoron meg' fizethe az halalnak kenat: hat nem kelle vizont
 efmet halala||nak ideien meg' zenuedni: eről mongá az d a m a f e e- 344
 n u s n e u ő d o c t o r a z b o d o k o k n a k b o d o k a : a z a z a z z y z m a r i a : 30
 mel az angeli termetetnek fölőtte fel magasztatot menorzagba.
 az faidalmakat meleket:] el tauoztatta zilefenek: es halalanak
 ideien: ezöket meg' zenuede fianak kenzenuedefenek: es halalanak
 ideien: raitha kőnőrluen d e m o n d h a t n a u a l a k y mint lehe-
 tőt ez: hog' lelkenek tetetől ualo elualafba: kent nem zenuedőt: 35
 mikoron az lelőknek: termetetzerent ualo hailandofága legön az
 tefthöz: miért kegek hog' az ő lelke igön nőmőfsegeős uala: es
 nőmős es igön zep tefthöz egefőtötöt uala: azért mikepen az ő

egelőlelőkbe: nagobtermezetzerent ualo gönörködés uot: ezön-
 kepen egmaftulualo el valafokba: lattattatik nagob kent zenuet-
 nek leni: mikepen vrunknak halalanak ideienes: igön fanarufagos
 len az ken: erről monda az ő zόμεlebe Ieremias profeta *trenorum*
 5 *tercio Ca: Quos omnes qui transitis per uiam* 10 fíralmarol zörzöt
 345 könuenek harmadik rezeben O mind ty kik iariatok || ez uilagnak
 utat: igékőzetők rea. es lalsatok: ha uágon hafonlatos keen az en
 kenomhoz: ez fogafra reea felel az nagh albert doctor: es ug
 mond: hog az bodok zyz maria az zeretnek nađuotaert: es az
 10 elmelkődefnek edősegeert: kibe akoron uala: lelkenek teltetel el
 valafaba femikent nem zenuede: Mikepen azert az természet haitya
 az lelköt az tethöz: hog egmaftul el nem zakadhatnanak: ezön-
 kepen az zeretet: lokál Ionkab haithia az lelköt: urunk cristofhoz
 erről monda zent pal apaftal eg leuelebe *Cupio dissolui es esse cum*
 15 *cristo* keuanok el felfőinöm: tudniamint az teltől: es cristufsal
 lenöm: ennek kegek Iobanualo megh ertefere. hozunk peldat az
 zentőkrol: ame moifes profeta: es illes profeta: neguen nap bői-
 töluen: nem erzek az efegnek es zomiufagnak fogatkozafat: az
 346 ifteni elmelkődefnek || edősegenek miatta: vgan ezönkepen az
 20 bodogh zent lörinc es: az több zentők: kik nag kenokat zenuette-
 nek: urunk cristufhoz ualo nagh zeretetőknek miatta: az kenokat
 edős es gönörfegős lakodalomnak mongak uala: erről monga zent
 agofton doctor *Omnia immania dulcia et leuia ac prope nulla facit*
amor Mindön nagokat: edőse: es kinőie: es ol mint femie tezőn
 25 az zeretet: mind ezőkből imar Neg nömös tanufagok adatnak
Primum elfő: hog azzonunk maria nem mulek ki ez uilagbol kor-
 fagal: mint egeb embörök zoktak megh hálnia *secundum documen-*
tum mafod tanufagh imez: hog azzonunknak elmeie halalanak
 oraianak ideien: uot fel figeztetőt: edős elmelkődefeben zent fia-
 30 nak: es edős zeretetiben: es lalsan lassan ezönközbe az ő elete:
 el fogatkozok: uegre az ő lelke zent fiaba ualo elmelkődefbe meg
 347 maraduan: mindön falfidalomnal kil lelke teltet el hága *tercium*
documentum harmad tanufagh imez: hog ő nem agba feköuen: de
 terdön aluan: es kezeit őzue kucoluan: es zόμεit menorzagra fel
 35 emeluen hala megh *Quartum documentum* Neged tanufagh imez:
 hog urunk Cristufnak kelle: az nagh kenokat fel vennie embörfe-
 gebe ezert: hog eleget tenne emböri nemzetnek bineről: erről
 monda zent petör apaftal elfő leuelenek mafodik rezebe *Qui pec-*

cata nostra ipse pertulit in suo corpore ki az mi bineinket: az az a
 mi bineinkről elegh teuő kenokat: ő uifsele az ő teften: Azzonunk
 maria kégek: nem embőri nemzetnek ualtfagaert hala megh:
 azert nem lőn zikfegh hog ő az halálnak kenait zenuedne: főt az
 kiualtkepenualo kegelőmnek miatta: kelle leni az halálnak kena-
 5 tol idegőnnnek *Secunda gracia quod ipsam mori uoluit deus sine me-
 roro: Cum letissima consolacione* Mafod ma||lazzt mellest tőn urunk: 348
 edős anniaual halalanak ideien: imez hog őtet akara megh hal-
 nia: mindőn keferőfsegnel kil: nagh őruőndetős uigaztalafal: Mert
 az bodok zyz maria halalanak ideien: fokkepen ualo uigaztalaft¹⁰
 ualla *primo ab angelis* előzőr az angaloctul: kik az ő halalanak
 ideien ielőn uotak: Mert ha az zentők közől nemelek oluafatnak:
 halaloknak ideien angali uigaztalaft vőtnek lenni: mint az bodok
 zent ferench attiank: zent marton pispők: es zent miklos pispők:
 fokal Ionkab az bodok zyz maria: halalanak ideien uigaztaltat¹⁵
 iftennek angelitul: *secundo ab apostolis* Mazor az apaftoloktul: mert
 az apaftolok mind ielőn lunek: az ő halalanak ideien: mint zent ge-
 nis doctor monga eg leuelebe: kik őtet ifteni diceretőkel vigaztalak
tercio a domino ihu harmachor vigalztatek urunk iefuſtul: ky őtet
 edőfőn hiua az mnei őrőmre || erről monga zent Ieronimus doc- 349
 tor *in sermone de assumptione*: oluafok az zentőknek temetefőkre:
 gakortha iftennek angelit lőtteknek leni: es zolgalatot tőtteknek
 leni es az ő lelkőket mind menorzagik: diceretőkel fel vitnek leni
 es azon zentőket nag fenőfsege fel lőtnek leni: es nag edős illat-
 tal illatoznia: ha azert uriften eletenőket az zentőkhez meltolat²⁵
 ielőntenie: Mineuel Ionkab az ő zileienek halalanak napian:
 hiendő az mnei uduart hoza mentnek lenie: es őtet ki ielőnthet-
 tetlen uilagofsagal kőrnől uőtnek lenie: es mind az zent harom-
 fagnak zekiglen: diceretőkel es enőklefőkel fel vitnek lenie val-
 ion ki gondolhatia megh minemő dicőfegél ez uilagnak³⁰
 azzona: ment legőn ki ez uilagbol: mel kedues arcaual: mel vig
 keduel: minemő ifteni tiztőfsege: fiatul fogattatek: es mindőn kar
 angaloknak főlőttők menorzagba fel magaztattek: ezőket monga
 zent Ieronimus || ugan ezert mongak nemel doctorok: hog az tizes 350
 [ég] ek: az az menorzagh imar kecőr irefittetőt megh: előzőr³⁵
 aldozo napian: mikoron mind az angalok urunknak elebe lőue-
 nek: Mazor azzonunk marianak menbe uetethe napian: harmaor
 oztan megh irefől iteletnek napian: mikoron mind az angalok: es

zentők ki iőnek menorzagbol: az iteletre az itelő biroual egetőmbe
Sed forte uis scire qualibus meritis de netalamtan akarod megh
 tudnod: minemő erdőmeiuel erdőmle az bodok zyz maria: hala-
 lanak ideien: az menei vigasztalaft: erre rea felelhetunk az doc-
 5 toroknak mondafoz zerent: hog ezt az bodok zyz maria erdőmle
 imez harombol: ebből erdőmlőttek az zentők közöles nekiek
Primo per feruentem Cristi dileccionem előzőr: az Criftusnak buz-
 351 golas zeretetinek miatta: || mert az bodok zyz maria: [] urunk
 criftus igőn zerethe: soha nem uot olana: ki germőket ug zerette
 10 uona: mint azzonunk maria edős fiat: ennek miatta erdőmlek
 halaloknak nap'an az ifteni uigasztalaft: az bodok zenth petőr
 apaftales: zent Ianos euangelifta: zent lörinch: es töb fok zen-
 tők *secundo aly hoc meruerunt per castitatis nitide obseruaciam*
 Mafocor: nemel zentők ezt erdőmlőttek: az zent tiztafagnak tar-
 15 tafanak miatta: mint peldank uagon zent katerin azzonrol: zent
 margit azzonrol: zent kalara azzonrol: es töb fok zent zizekről
tercio aly hoc meruerunt per misericordie et pietatis exhibicionem
 harmachor: ugan ezönt nemel zentők erdőmlőttek: az ergalmas
 dolognak miatta: mint az bodok zent erfebőt azzon: zent martha:
 20 es zent magdolna: Miert kegek hogh azzonunk zyz maria: mind
 ez harom lozagokat: mindön zentőknel meltofagofban ualla: hat
 352 mindön || zentőknel Ionkab kelle: halalanak ideien megh uigaz-
 taltatnia: ez harom nómós lozagokat ha mies tezők: az edős urif-
 tentől halalunknak ideien megh uigasztatunk: *tercia gracia collata*
 25 *beate virgini. in sua morte est quod ipsa mortua est sine omni timore:*
cum certissima assecuratione harmad malaszt: melet tőn urunk
 criftus edős anaua halalanak ideien imez: hog akara ötet megh
 halnia: mindön felelőmmel kil: bizonfagos batorfagal: hog kegek
 Ionkab meg ertefek nemel embőrők felik az halalt: ugan terme-
 30 zetből: Nemelek felik az gonofsagert melet tőttenek: Nemelek
 felik touaba halaloknak ideien őrdögőknek gonofsagokat: Nemelek
 felik meges az halalt az bizontalanfagert: mert nem tugia embör:
 hogh ha zeretetre auagh [d] gilőfegre meltho legőn: mint az bōc
 monga azert felik iftennek iteletit *sed in beata uirgine nullum*
 35 *horum locum habuit* de az bodok zyz mariaba: ezők helt nem ual-
 353 nak: Mert az halalt || nem feliuafa: mert az ő fianak keuanfaga-
 nak zeretetiuel geredőzuen: es malaztnak edőffegeuel telles
 leuen. keuanuala az tēftől el fēfőlnie: es Criftusfal lenie to u a b a

tugia uala ő hog' iftennek ellene cak bocianandó kepen sem
 uetközöt: azert semi gonoztul ő nem felt: Az iteletnek senten-
 ciaiat sem felthe: mert tugiauala hogh az iftennek anianak lehe-
 tetlen uona karhoznia: főt zykfegh uona iduözölne: es mind-
 nőknek fölötte fel magasztaltatnia *Denique ipsa a filio impetravit*: 5
 uegre zent fiatul ő ezt megh neiere: hog' az ő lelke testből ki
 menuen: eg' őrdögöt fe latna es eges neki ne arthatna: Mind
 ezökből azert megh tecik: hog' az bodok ziz maria mindön felelöm-
 nel kil: főt nagh batorfagal es lelki: tefti: ifteni edöffegei hala
 megh O mel bodok uot az zyz marianak ez ellen testből ualo ki 10
 menety O en edös iftenöm: ha akoron en ielön uotam uona: mel
 nagh aietatoffagal: mel nagh alazatos könörgeffel: es mel nagh
 firafsai: ennön magamat neki aianlottam uona: hog' menorzagba
 zent fia elöt: rolam binöröl el ne feledközöt uona O hiu lelök:
 gondoliad megh: az zyz marianak || meltofogat es zentseget: es 354
 magadat mindön aietatofsagal aianliad ő neki es ötet keried:
 fgakorta hyad: hog' az ő zent fianak zeretetiert: meltoltafsek
 neköd malasztot es dicöfegöt niernie amen

secundum erit de eius felicissima Corporis at anime Glorifica-
cione Masod lelky tanufagtok lezön: az bodok zyz marianak teste- 20
 nek es lelkenek bodokfagos megh dicöiteferöl: Mel melle foka
 ketölködnek ebbe: hog'ha az bodok zyz maria: mind testebe es
 lelkebe fel uetetöt legön menorzagba: es tekelletöffegei megh
 dicöitetöt legön: mikepen zent fia urunk iesus criftus: Ielöfben
 mert az bodok zent ieronimus azzonunknak ez napiarol töt pre- 25
 dicacioiaba: ezt hatta legön ketfegbe: de maga ania zent eghaztul
 ez kegöffön hitetik: es vallattatik: Vgian ezert az bodok zent ago-
 fton doctor fok okoffagokal byzonuithia. hog' mikepen urunk iesus
 Criftus testben lelökben az bodokfagba uagon: ezönkepen az ő
 zent ania es azzonunk zyz maria ennek kegek bizonyla- 30
 gara tyzönket okoffagokat uehetunk: olmint tyzönket cillagokat:
 kikel az bodok zyz maria diceködik menorzagba. kegöffön elmel-
 ködhetök azert: hog' azzonunknak menbe uetelenek napian. ||
 akaruan urunk Criftus edös anianak nag' tyztöfegöt tenie: em- 355
 böri elmelködes zerent tanaót tartha az angalokai: es az zentö- 35
 kel: es monda nekik: Im ielön uagon az idő: kibe az en zent
 aniamnak lelke az testből ki iöuendö: es menorzagba nagh tyz-
 töffegei helhöztetendö: Minemö tiztöfegöt ilek azert az ő zent

lelkenek es teftenek tenôm? kinek meheből ueuem en fel ez zent
 testt: holot kilenê honapik nugouam: ezutan engömet ez vilagra
 zile: zyzei teieuel fel tartha neuue: Nekôm telles életömbe zere-
 tetel zolgala: es en ritham kenzenuedôn es megh halon igôn kô-
 5 nöröle *tunc omnes sancti et angeli* tehát mind az zentök es angalok:
 vrunk elôt le efuen: es ôtet dicêruen mondanak: Nagh ur: es
 nagh az ô hatalmassága: es az ô böcêffegenek ninchen zama: Mon-
 danak touaba: Vram te ueled uagon az böcêffegh: Mel iol tugia
 az the miuelkôdetôdet: mel Ielôn lôn mikoron ez földet es terôm-
 10 tet: es tugia uala mi uona kellemetôs az the zömeidnek elôtte:
 Az the vekhetetlen böcêffegöd azert uegezeel: Mert igaznak lattatik
 356 the zolgaidnak: hog az the zent aniad mindôn tisztôffegel || es dice-
 rettel testbe es lelökbe megh dicôittetuen: menorzagba fel uetef-
 fek: neköd iogodra helhöztesse: hog ueled egetömbe orza-
 15 gion mind örökun öröke: es ig êkkepen az mendönható iften:
 el vegeze: hog ôtet testbe lelökbe az dicôffegre fel vinne: es tes-
 tébe lelkebe megh bodugutana: ezth kegek igh akara: hog az fel
 vitelbe menorzagba: mindôn kar ôtet tyztölne. es mindôn karba-
 ualok okoffagokal byzonutanak: meltan menorzagba ualo ueteleth
 20 *Primo ergo angeli probauerunt eius dignam assumptionem: ratione*
perfectionis Elözör azert az angalok bizonutak az ô meltan men-
 orzagba ualo uetelet: az tekelletôffegnek okoffagau: imelleten
 kepen Az iftennek ania mikepen hog mindôn angaloknal es
 zentöknel nagob zent: Mel ol tisztafagos: hog zenth anfelmausnak
 25 mondafa zerent: iftennek alatta az ô tyztafaganal nagob nem ert-
 hettetik: ezönkepen tekelletôs bodokfagot kel uallania: mindôn
 angaloknak es zentöknek fölöttök: de az angalok ol tekelletôs bo-
 dokfagot ualnak. hog az dicôffegtul: cak eg zömpillantafiglanes
 357 megh nem foztatnak: Ezönkep||pen az zyz marianak lelkenek es:
 30 nem kelle az tekelletôs bodokfagtul cak eg zömpillantafigh es
 megh foztatnia. de ha azzonunknak lelke teftenelkil uetetôt uona
 az bodokfagra: mierzthogh mindôn lelök: természet zerent ualo
 hailandofagot ual az ô testehöz: ebből ez köuetköznek: hog azzo-
 nunk marianak lelke: mikepen az töb zentöknek lelkök es: az
 35 tekelletôs bodokfagtul megh foztatot uona enneben: mert az ô
 lelke keuanfagot uallot uona az ô testehöz: es nem uallana az te-
 kelletôs bodokfagot annera: mint az angalok. melet tartanunk
 alkolmatlan: Mert ugh enököl ania zent eghaz rola *exaltata est*

sancta dei genitrix super choro angelorum 1c. fel magasztaltatek
 iftennek zent ania: menorzagba az angaloknak karok fölöt: vg-
 mond zent agofton doctores: tekelletőffegyel az a bodok: a ki
 mind ualia azt a mit akar: de az edős zyz marianak lelke terme-
 zetzerent keuania: az ő [k] teftenek megh bodogulaffat: tehát ebből
 köuetközik: hog ő neki teftbe lelkebe megh kelle bodogulnia
secundo primi parentes probauerunt eius dignam assumptionem: ra-
cione exempcionis: Mafoóor az mi első zileink: bizo||nutak azzo- 358
 nunknak meltan menorzagba ualo uetelet: az ki uetelnek okaffa-
 gaual: Imelleten kepen Mindönható rettenetős es fe- 10
 lend ő vr iften. aldót uág the: es aldót az the zent aniad: byzon
 ő meltho teftben es lelkebe megh bodugutatnia: ezért mert az
 iftennek ania: ki uetetek euanak atk'abol: melet ur iften ő re'a
 ada az binert: főt euanak mindön atkia: ziz marianak aldomasara
 valtoztatek. ezért monda vriften euanak: moifes iria első kõnue- 15
 nek harmadikrezen: Megh fokafitom az the kefferőfegidet: fai-
 dalomba zilód az the fiadat: es az firfiwnak hattalmaffága alat
 lez: es ő vralkodik the raittad *sed ab his beata virgo exempta fuit:*
 de ezökből azzonunk ki uetettek. mert ő uala zeplötellen zyz ki
 faidalomnal kil fogada zent fiat: neheffegnel kil viffele. kennal kil 20
 zyle: es azzoniallatoknak mindön kenzenuedeffökből ki uetetek:
 ezt ielőnthé zenth lelök iften: az böchnek zaia attal monduan: *tota*
pulcra es amica mea Mindönőftul fogua zep uagh en iegőfföm. es
 zeplő ninnen the benmed: mert az ziz mariaba: fem lelki: fem
 tefti zeplő nem uala: touaba firfiwnak hattal||maffága ala fem uet- 359
 tetek: mert ő mind firfiaknak: mind azzoniallatoknak azzona: ő
 ki megh rontha az kegonak feieth: igaz azert es melto hog ki ue-
 tetőt legön: amaz kõzőnfegős atokból: por uagh es porra lez:
 Monda uegre adam: Melto uram iften hog mikepen the engőmet:
 es az en iegőffömeth euat: helhőztettel uala ez földi paradicomba: 30
 az artatlanfagnak nõmös alapatiaba: vghog ha az the parancola-
 todat megh tartottok uona: soha porra es hamuia löttönk uona:
 ezönkepen az the aniad: az bodok zyz maria: ki mindön the pa-
 rancolatidat tekelletőffön megh tartotta: ez meltofogot ualia: hog
 ueled egetömbe az menei paradicomba helhőztessek teftbe es le- 35
 lökbe *tercio sancti patriarche* harmachor az zent patriarkak byzo-
 nutat: az ő menorzagba ualo veteleth: az tyztőffegnek zalafanak
 okoffagaua: imelleten kepen: Az anának tyztőffége za az fivra:

Enneten vagon hog ualami tisztöfegöt az iftennek anianak
 tezunk: ezt az iftennek tetetik: ki ő töle zillettetöt: hog azert
 az vr iefus Criftus: az ő aniaba dicerteffek mikepen ő dicöf-
 360 fegenek zekibe: melto hog iften utan Mennel nagob tyztöf||fegöt
 5 agön neki menorzagba: mind testbe mind lelökbe: erröl monda
 zenth agofton doctor: az zyz mariarol: Iftennek zekinek:
 vrnak hazanak: Criftusnak hailokanak: melto testbe es lelökbe
 ot leni: a hol ur Criftus uagon *Quarto sancti profete* Negecör
 az zent profetak bizonutak azzonunknak meltan menorzagba
 10 ualo uetelet: az Iöuendö mondanak okoffagaua: mert az pro-
 fetak zent lelök iftentöl zoltanak Iöuendöket: vrunk Criftofrol:
 es az ő zent añarol: melto azert: hog az ő mondafokba hiuek-
 nek talaltatsanak: de fok profetaknak mondafi illetik azzo-
 nunknak testebe lelkebe menorzagba ualo vetelet *vide dauid ait*
 15 *Astit regina a dextris tuis* 20 kiröl ugmonda dauid: al az ke-
 ralne azzon: az the Iogodra aranas ötözetbe: körnöl uetetuen
 killömb killömb zinökel: Az arannak kegek imelleten tulai-
 donfaga uagon: hog ő megh nem rofdasodik: sem megh nem
 rotad: ezönkepen az zyz marianak testenek sem kelle megh
 20 rotadnia: touaba vg monda az böces *surge prospera amica mea*
 kelfel: fies en Iegöfföm: kiben ielönthi azzonunknak testebe-
 361 ualo fel tamadafat || Az bodok zent Ianos euangelista es ira
 azzonunkat: latafarol irt kõnuebe Napal körnöl uetetöt azzon-
 nak: mel mondas nem illeti az lelköt: hanem az testöt: Monda
 25 azert moyfes profeta urnak: emleközel megh vram. mert enne-
 kõm parancolal hog neköd zöuetfegnek zekrenet cinalnek: mel
 zekrent akarad hog az setim neuö fabol cinalnam: mel fanak
 eleten tulaidonfaga uagon: hog megh nem rotad: sem az fer-
 gektul megh nem ragathatik: ez fa azert uram iften peldazia
 30 az the zent añadat: mikepen azert az zöuetfegnek zekrenebe
 lakozal: es feleletöt onnan ac uala: ezönkepen zent añadnak
 mehebe: touaba mikepen az fa: kiböl az zöuetfegnek zek-
 rene cinaltatot uala: rothatatlan: ezönkepen zent añadnak
 testenekes rothatatlannak kel leni: azert testbe lelökbe fel kel
 35 tamaztatnia: es menorzagba mindön kar angaloknak fölötte fel
 kel magaztatnia *Quinto discipuli beati* öttöcör bizonutak azzonunk-
 nak meltan menorzagba ualo uetelet: az zent tanituanok: Az zol-
 galatnak okofsagaua: Mert vrunk Criftus zoluan az tanituanok-

nak v^g monda: zent Iános euangelista iria *qui mihi ministrat me sequitur* || a ki enneköm zolgal: engöm köuefön: es aholot en ua-³⁶²
gok: ot lezön az en zolgames: de az iftennek ania: mindönöknek
fölötte zolgalt urunknak előzör: meheben zolgaltata tyztafagos
uert: Mafoéor zillettuén zolgaltata zyzei teiet: harmaéor telles
eletebe zolgala killömb killömb keppen: azért melto hog ahol Cris-
tus uágon: az ő zolgaloiaes tudniamint edös ania: testebe es lel-
kebe legön *sexto sancti martires* hatocor az zent martiromok: bi-
zonutak azzonunknak melttan menorzagba ualo uetelet: az megh
böcélefnek okoffagaua: imez keppen: Iruan uágon az martiro-¹⁰
mokrol dauid profeta miat *Preciosa in conspectu domini mors san-*
ctorum eius dragalatos urnak zine előt: az ő zentinek halala: ha
azert az zentöknek halalok dragalatos: Az ő ahanak halala fokal
dragalatosfnak kel leni: mert ő mindönöknel dragalatosfn es zent-
fegőfn: Nem uona kegek az ő halala dragalatos: ha testbe es le-¹⁵
lökbe nem elne: hat ebből köuetközik hog testbe es lelökbe men-
orzagba kel vitetnie: es az ő zent testenek az vtofo közönfegős
fel tamadaft nem kel uarnia *septimo sancti confessores* heteéor bi-
zonutak azzonunknak || meltan testbe lelkebe menbe uetelet az³⁶³
zent confessorok: Az megh merefnak okoffagaua: Imelleten ke-²⁰
pen: Iruan uágon zent lukaé euangeliomaba *quacumque mensura*
[mensura] mensi fueritis: remecietur vobis: valaminemő mertekél
merenditök vizont aual merik nektök: Vguágon touaba irua: zent
mathe euangeliomaba *Reddet unicuique secundum opera sua* megh
fizet tudniamint az iften: kinek kinek mind az ő miuelködete ze-²⁵
rent: urunknak mondafa. de az bodok zyz maria: teue az Ioth es
mertekle az ő erdőmet: mindön emböröknek erdőmöknek fölötte:
Az erdőmhöz kegek kel az Iutalomnak haffonlatosfnak lenie: mert
dauit profetanak mondafa zerent: malasztot es dicőffegőt ad ur:
Az iftennek azert az bodokfagot kelle azzonunknak erdőmeze-³⁰
rent mertekleni: Mel killömben nem lehethe: hanem ig: hog tes-
tebe es lelkebe megh bodugutatnek *Octauo sancte uirgines* Nioéáor
byzonutak azzonunknak meltan testebe lelkebe menbe uetelet: az
zenth zyzek: az romhatatlanfagnak okoffagaua: imelleten kepen:
Miert hog az bodok zyz maria: egez zyz uala. || nem kelle az ő³⁶⁴
testenek megh rothadnia: de menorzagba zent fia melle helhöztet-
nie: Mert am zent lelök iften monda az böcnek zaia attal *Incor-*
ruptio facit proximum deo: Az egezfegeh az az az tyztafak. közel

tezőn iftenhöz: kezdek touaba égetőmbé az zent zyzek azzonuknak tyztőffegere enőklőnie: Az bőcnek mondasat *hec est que nesciuit thorum in delicto* ez mel nem esmert bint hazaságba: val gőmőcőt az zent lelőknek nezeфеbe *Nono omnes generaliter electi* killencőor bizonutak azzonunknak meltan menbe vetelet: kőzőnfeğel mind az valasztattak es zentők: az valasztafnak okoffagaua. mongak uala azert: aniazent eghaznak diceretet: valazta őtet iften: es őrőktul fogua valazta: az ő hailokaba lakoztattia őtet: melto azert hogh ha az zentők: es az ő teftők fok keppen tyztőltetnek ez fődön iftennek zőrzeffeből: fokkal Ionkab az iftennek ania-
 10 nak teftenek kel tyztőltetnie menorzagba: touaba nemel zentőknek teftők megh maľtes egezzen tartatnak: fokaknak touaba teftők
365 Coda tettellel aiandokoztattak megh || Iftentől: Nekieknek kegek koporfoIok angali kezől cinaltattak: mint zent kelemene: es
 15 zent katherina'e: Mikoron azert az bodok zyz Marianak teste: legőn mindőn zentőknek teftőknel meltoľagofb: hat mindőn zentőknek teftőknel Ionkab kelle tyztőltenie: de lattiok hog teste ez fődön nem tiztőltetik: hat menorzagba kel tiztőltetnie: houa teftbe lelőkbe felkel vetetnie *decimo deus spiritussanctus* tyzeczőor
 20 byzonuta azzonunknak meltan menorzagba vetelet: zent lelők iften az telles letėnek okoffagaua. Imelleten kepen: Az iftennek zent ania: mindőnőknek fölőtte telles malaztal: ezert monda az angal neki *spiritus sanctus super veniet in te* Az zent lelők iften fölől Iő the reiad: az az mindőnőknek fölőtte bōľfeğőľben Iő the read: nem
 25 cak lelkődbe de meg teftődbe es: azert neki tellesnek kelle leni malaztal: mind testebe mind lelkebe: byzon telles uala azzonunk marianak arcaia malaztal: vğannera hog cak eg tekenteteuel. az gonoz keuanľagot maľba megh ottya uala: feiees telles uala malaztal. agakartauaľo ifteni elmelkődefnek miatta: telles uala mind
366 zaia: mind || aiaki: dauit profetanak mondasa zerent: őntetek malazt az the aiakidra: ol igőn telleľfők ualanak kegek malaztal az ő aiaky: hog ő neki mindőn igeire: mint az zent euangeliom ualia: codak tetetenek: ő neki eg kőzőnetire erľebőt azzon malaztal be telleľődek: es neki őt igeire tudniaľmint legőn nekőm az the
 35 bezedőt zerent. Iftennek fia le zalla menorzagbol *Item aures eius plena erant gracia* touaba az ő fileies telleľfők ualanak malaztal: mellek erďmlek halania nem Cak angaloknak bezedőket: de megh az iftenek fianak Criftľnak bezedet es: kezeies telleľfők

ualanak malaztal: mert erdömlek illetnie az iftennek fianak zent
 testet: ezönkepen melle es emlei. kyk erdömlek emtetnie az ifte-
 nek fiat: Melto azert hog az ő zentfegős testenek tagay: legenek
 menorzagba telleffők dicőffeggel: mikepen hogh ez vilagba, es
 telleffők uotanak malaztal *undecimo dei filius* tyzön egecőr by-
 zonuta azzonunknak meltan menorzagba ualo vetelet: az
 iftennek fia vrunk iefus. az egeffőlefnak okoffagaua⁵l imig|len: **367**
 Az test mel egeffőtetek az ifteni termezethöz: nem kelle megh
 rothadnia: de az köszönfegős fel tamadas előt fel kelle tamadnia:
 es dicőttenie: dauit profetanak mondasza zerent: ki ugh monda¹⁰
Non dabis sanctum tuum videre corruptionem: nem aé az the zen-
 tődnek romlast latnia: Miert kegek hog az en testöm eredetöt
 vőt az en zenth anamnak testetöl: Azert mikepen az en testömnek
 nem kelle megh rothadnia: ezönkepen az ő testenek es: es az
 köszönfegős itelet előt fel kelle tamasztatnia: es menorzagba testbe¹⁵
 lelőkbe fel magasztaltatnia *duodecimo dei patris potencia* tizön ket-
 tőcőr bizonuta azzonunknak meltan testbe lelőkbe menorzagba
 ualo vetelet: az attya iftennek hatalmassága: az fel magasztalaf-
 nak okoffagaua^l: imelleten kepen: melto uala hog en attya iften
 az en zent fiamnak aniat: mindön terömtöt allatoknak fölötte fel²⁰
 magasztaltam: mind az en fiamnak fogadafaba: mind zilefebe: es
 mindön malasztoknak adafaba: hog be tellefődnek az ő mondasza
 ki ug monda *fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen*
eius: || thön enneköm nagot: a ki hattalmas: es zent az ő neue: **368**
 ezönkepen melto lön hog kiualtkepen ualo malasztombol: testebe²⁵
 lelkebe menorzagba fel utedeffek: es ot mindönőknek fölötte fel
 magasztaltafsek Ennek kegek Ioban ualo hitelere peldaes oluaf-
 tatik *dum enim beatus anthonius ordinis fratrum minorum*: Mikoron
 az bodok zenth antal: ki kisseb attifiaknak zörzeteből ualo uala:
 megh elne: zent Ieronimus doctornak innepe elöue Iöuen: nem³⁰
 akara az veterniere be menie: megh haboroduan zent Ieronimuf-
 nak ellene: ezert hog zent ieronimus az assumpciolor irt predica-
 cioiaba: azzonunknak testebe menbe utedelet ketfegbe hattauona:
 Ime azon etzaka iftennek angala zent antalnak ielőnek az cellaba:
 es monda neky Miokaert nem akar z antal menöd az veter-³⁵
 niere: tehat ő moda megh haragutnak magat zent ieronimus ellen:
 ez fölöl megh mondot okert: es Ime nem fok idő el muluan:
 Azzonunk maria es nag fenőffeggel: es angaloknak fokfagaua^l neki

ielőnek: es zenth antal legottan terdre efuen: kere azzonunkat:
 369 hog' ötet erről byzonoffa tenne: hog' ezt ő batorfagal pre||dikal-
 hatna: tehat az bodok zyz maria erről ötet byzonoffa teue: es
 parancola neki hog' batorfagal predikallana: ezönközbe az bodok
 5 zenth ieronimus es nag' fenőffegbe ot ielőnek: es monda zent an-
 talnak: Azert nem uallottam en ez fölől megh irt predikacioba:
 azzonunknak testebe menbe uetelet: mert en erről byzonos nem
 uotam: haágam kegek ketfegbe ezert: hog' az bodok zyz maria
 fokaknak magat megh ielőntene: es erről őket byzonoffa tenne.
 10 ezt megh monduan: mind azzonunk. mind zent ieronimus: es
 mind az angalok menorzagba menenek: zent antal kegek marada
 nag' lelki vigafagba: es ezutan migh ele: azzonunknak mind tes-
 tebe: mind lelkebe menorzagba ualo uetelet batorfagal predikalla
Ad propositum itaque redeundo Az el kezdőt mondafra azert ter-
 15 uen: kegőffön megh gondolhattiok: hog' mikoron mind az zen-
 tők ez fölől megh mondot keppen: azzonunkat dicertek uona. es
 okoffagokal ötet testebe menorzagba fel vetetnie bizonutottak
 uona: tehat az zent haromfagh iften parancola: monduan az
 370 dauit || profetanak mondatat *Sumite psalmum et date tympanum* *re*
 20 vegetők az diceretőt: es agiatok az dobot: őruöndetős enőköt
 hegedőuel: enőköletők kirtel: ez fel uetelnek napian: tehat Ime
 vrunk iefus mind az angalokal es zentökel: azzonunknak testehöz
 mene es imezt kezde mondania *surge propera amica mea* *re* kel fel
 fyes en legőfföm: en zepfegöm: es Iőuel. Iőuel ez vilagbol 'es Im
 25 megh koronasztatol: es ekkepen fel tamada az bodok zyz maria
 nag' dicőffegős testel: es menorzagba fel vitetek: es ot mindön kar
 angaloknak fölőte fel helhőztetek O Azert hiv lelők: gondoliad
 megh menorzagba ez mai napon mel nagh őröm es vigaffak lön O
 az bodok zyznek es mel igön nagh őröme lön O mel kielőnthet-
 30 tetlen dicőffege lön: the es O aietatos lelők: ez őruöndetős napon
 az zyz mariaual őröluen: magad neki aianlad: es ötet nagh
 keuanfagal hiaiad: ő hoza kaiach. ő hozia ohaé: hog' az bodok-
 fagba rolad megh emlekőzek: es az ki ielőnthetetlen Nagh bodok-
 fagba: tegődes rezesse tegön amen ||

371 *tercium erit de eius mortis modificacione* harmad tanufagtok
 lezön az zyz marianak halalanak modifsagarol: Mel melle tud-
 nunk kel, hog' az apaftolok mikoron az zenth lelők iftennek el vete-
 lenek vtanna ez vilagnak killömb killömb zegeletire: predikalafnak

okaert el ozlottanak uona : Azzonunk maria marada ierufalembe : a
hazba a hol zent fia az vek uaórat tótte uala : adek azert azzo-
nunk eg nap sem ezik uala. mignem zent fianak ken zenuedifenek
helit el Iaria uala : el megön uala azert oda : a hol imadkozek : a hol
megh fogatek : es kötöztetek : annafnal hol arcul verettetek : ennen
megönuala kaifafhoz : hol hamiffan vadoltatek : ennen pilatof-
hoz : hol megh oftoroztatek : es koronaztatek : es halakra senten-
ciaztatek : ennen erodesfhöz hol megh cufoltatek : ennen az kopazto
hegre : hol megh feztettek : es vegre az koporfohoosz holot el
temettetek : es mind ez helökön tezön uala nag edös elmelködefö- 10
keth : es ezutan ezy uala oztan iftenek angalatul hozt elefegöt
quadam igitur die cum In fily desiderium eg neminemő napon
azert : mikoron az zyz||nek zyue : fiahöz ualo keuanfagba zokafa- 372
nak fölötte Ionkab fel grieredöt uona : kezde nag aietatoffagal : nag
ohaitaffal : es nag firaffal imezöket mondania O en edös fiam O en 15
edös zilöttem iefus ! bizonal keuannek Imar az testöl el fellenöm :
es ueled egöt lenöm. vay uona Ielön az ora : kiben az dicöffegben
tegödöt lathatnalak : ezöket es ezökhöz haffonlatoffokat monduan
az bodok zyz maria *ecce mox angelus cum multo lumine eidem astitit* :
Im legottan iftennek angala : nag fenöffegél neki ielönnek : es nag 20
tiztöffegél mint iftennek anianak neki közönne : es monda : Iduöz
leg haldot zyz maria : veged annak közönetit : ki iduöffegöt ada
Iakobnak : Ime az the zent fiad az vr iefus criftus : tegödöt tiztö-
letös aniat uar : harmad napon azert az testből ki uetetöl : es az
bodokfagra vitetöl : hog az the ielön uotodal az menei karokat 25
megh vidamučad : es az zent lelköket megh vigasztaliad *ecce autem
ramum palme* Ime kegek paradicombol hoztam neköd eg palmafa
akat : melet halalodnak vtanna elötted vitel : ez vtan ada neki eg
giaz ruhat es : hog halalanak vtanna || testet abba ötöztetne : tehát 373
az bodok zyz maria terdre esuen : zent fianak nag halakat ada : es 30
zent fiatul ket kereft kere elföt imezt hog minekelötte megh
halna : zömeiuel lathatna az apaftalokat : hog ök ielön leuen adna
megh lelket : es ök temetnek eles testet Maft imezt : hogh ha-
lalanak ideien ördögöknek [z] rettenetös zinöket ne latna : kinek
monda az angál : Mioka'ert felöd azzonom latnod az gonoz lelkö- 35
ket : Mikoron the rontottad legön megh az ö hattalmafsagokat : de
maga legön az the kerefföd zerent : ezöket monduan az angál :
menorzagba mene : Az palma fanak kegek leuele : igön fenlik uala :

es fenőffegebe az ezíftnek haffonlatoffagat ualia uala: es az őtet
 latoknak aietatoffagot aduala *at beata virgo in magna consolacione*
spiritus relictā: Az bodok zyz maria kegek: nag lelki vidamfagba
 maraduan: legottan hoza hiua az zent zyzeket: es zent azzono-
 5 kat: kik uele valanak: es nekik megh ielőnthē zent fianak akarati-
 374 tiat: tehat azok egetőmbe nagh firaffal kezdek monda||nia O zent-
 fegős O midőn azzonoknak fölőttők aldot: ne hağ minketh
 aruaiul: Azzonunk maria kegek megh vigasztaluan őket monda:
 ha thi az thi tefti fiatoktul nem keuantok Cak keueffe es el zakad-
 10 notok. miért nem kel tehat ennekőm: ananak es zyznek keuanom:
 az en zent fiamhoz mentőmet: ki mindőnöknek elethe: es az Ioknak
 Iutalma *hec cum agerentur* Mikoron ezők celekőttetnenek: lőn hoğ
 mikorcn zent Ianos predikallana eeffomba: Nagh hertellenfegél
 az ek megh dőrdőle. es őtet fenős kőd kőrnől ueuen fel ueue: es
 15 azzonunknak cellaianak aitoia előt le teue: es az aiton cergetueen
 be mene: es nagh bōcōllettel zyz zyznek kōzōne: kit az bodok zyz
 maria latuan: az nagh őrōmnek miatta magat kōnhullataftul
 megh nem tarthata: es monda zent Ianosnak *fily Iohannes memor*
esto verborum zerető fiam ianos: emlekőzel megh az the mēstōrd-
 20 nek bezederől: kiuel engőm nekōd anaiul aianla: es tegōd nekōm
 fiuiul: Ime vrtul el hiuattat[u]am: az embōri termetetnek adof||-
 375 fagat megh fizetōm: Az en teftōmet azert az el temetefre nekōd
 aianlom *tunc ille* tehat az bodok zent ianos: az fōdre le efuen
 nagh firaffal kezde mondania O Iay ennekōm en iftenōm: Miert
 25 ac mi reank el nagh kefferőffegőt: hoğ ez mi zōrzetunknek mēstō-
 ret: zentfegnek tikōreth: minekunk egetlen egh őrōmünketh el
 ueged maft kōzōlunk? Az bodok zent Ianos azert ezōnkepen fir-
 uan: megh mutata neki azzonunk az palmanak agat: es az gyaz
 ruhat *dixit quoque uirgo ad iohannem* es monda zent ianosnak: ez
 30 palma agat viteffed en elōttem: mikoron az en teftōmet el teme-
 tetfre vizitők. tehat monda zent ianos O vaiha eth uonanak mind
 az apaftalok: es attyamfiai: hōgh nekōd azzonom maft alkolmaf
 zolgalatot es tyztōffegőt tehetnenk: Ezōket monduan zent Ianos:
 mind az apaftalok aholot predikalnak uala: fenős kōdtul fel uete-
 35 tenek: es azzonunknak cellaia elōth le tetetenek: kik mikoron
 egmāfnak kōzōntenek uona: es ez dolgon igōn codalkoznanak
 mongiak uala valion mi oka'ert hozot minket ur: el nagh herte-
 376 len||fegél ede: zent Ianos haluan oda be az ő bezedōket: el ki

mene hozaiok. es nagh firaffal megh monda: azzonunkat ez vilag-
bol ki mulandonak leni: melet ôk haluan: kezdenek nagh firaft
tenie: vegre azzonukhoz be menenek: es neki naagh tisztôfféggel
imigen köszönenek *Aue dei mater: gracia plena*: Iduöz legh iften-
nek ania: malaztal telles: vr uagon the ueled: teuagh aldott azzo-
noknak köszötte: es aldott the mehednek gömölche: kiknek köszö-
netôket azzonunk imigen fogada: iduözlegetôk thies zenth fiam-
nak valasztot tanituani: es mikoron az ô oda menefôknek mogiat
tôlôk hallottauna: vr iftenth dicere: es ez vtan halalanak
mogiat nekik megh monda: es az vtan az palma akat: es az gyaz-
10 ruhat nekik megh mutata: Az apaftalok köszött kegek latuan zent
palt: ôtet kiualtkepen tyztôle: tehath zent pal azzonunk elôt
terdre efuen monda *Aue impetratio mei solaminis* Iduözlegh en
vigasagomnak megh nierôie: Iolleheth hog || az criftust az the zent 377
fiadat testebe nem lattam legôn: de maga mikoron tegôd latlak: 15
nem killômb mint ha ôtet latnam: az napek poganoknak hirdet-
telek tegôd iftent ziltnek lenôd: ennapfagtul fogua Imar tanutom
ôket: tegôdet testbe lelôkbe menorzagba fel vetetnek lenôd: tehat
ezvtan kezdek az apaftalok azzonunkat egenked dicernie: elezteb
azert az bodok zent petôr apaftal monda *Gaude celestium talamorum* 20
sponsa: ôrôl menei haznak iegôffe: menei vilagoffagnak giertia-
tartaia: ki attal az ôrôk vilagoffak ki ielöntetek: Az thôb apafta-
lok es egetômbe mondanak: Iduözlegh menorzagnak kiralne
azzoña: iduözlegh angaloknak azzoña: Iduözlegh zent göker:
kibôl ez vilagnak vilagoffak tamada: ôrôl dicôffegôs: mindônôknel 25
zefpegôfb: es miertunk mindônkoron criftust *Imagad tunc virgo*
in medio eorum tehat az bodok zyz es ôközöttôk iftent alda: ez
vtan mint az nag albert doctor mongia Megh gonék: az ô || con- 378
fessorahoz: az zent Ianos euangelistahoz: de ualion mit gont az
bodok zyz maria? ha foha sem halalos bint: sem bocianando bint 30
nem tôt uala: vg mondnek doctorok hog az gonast tôte: az hala-
latlanfagrol: hog vristennek az anai meltofakrol: anne halat nem
adhatot: minet kellôt uona: ez vtan communicalaes: es vegre az
vtofo kenetôt es fel ueue *deinde vestimenta funebria induens* ez vtan
az giaz ruhaba magát fel ôtôztetuen: inte az zyzeket kik vele vala- 35
nak: hog az lampafokhoz es zôuendôkôkhöz vigaznanak: Azok kegek
egetômbe firnak uala: es imezt mongák uala O mi vigaztalunk: miert
haé minket aruaiul: te uotal munkankba vigaztalunk: teneled azert

elöuel elnönk dicőffegős : Ne hagél minket O istennek bodok ania :
 de nieried az the zent fiadtul : hoó veled megh haloual megh hal-
 iunk : es veled orzagloual orzaglunk *tunc illa ad filium conuersa*
 379 tehat || az bodok zyz maria fiahoz terituen magát : terdön alua
 5 monda the en zerető fiam iefus : ezőknek kik az en halalomrol
 bankodnak legh vigasztaloik : es vessed az the aldomasodat ő
 reaiok : ezőket monduan ki teriezthe kezeit : es megh alda őketh :
 monda touaba *In manus tuas commendo spiritum meum* az the ke-
 zedbe aianlom fiam az en lelkőmeth : veóed őtet őled zerettet
 10 melet mindön bintől megh tartoztatal : Nekőd es nem az fődnek
 aianlom az en testőmeth : tarch megh ekezen őtet : kibe kelleme-
 tős lőn nekőd nugodnod : vig engőm the hozad : hoó a hol te
 uagh enes ot leóek : ez vtan mindönőktől buóot veuen : zörze ma-
 gat az halalhoz *circa vero horam terciam noctis* az enek kegek
 15 harmadik oraian : az haz nag edős illattal be telek : Mert vr iefus
 criftus mind az angalokal es patriarkakal : profetakal : Martiromo-
 kal : confessorokal : zyzekel : őzuegőkel : hazafokal : es telles menei
 uduarral : Menorzagbol le zalla. es fereóenked azzonunknak ellőtte
 380 megh allanak : es kezdek őtet || killőmb killőmb kepen dicernie
 20 elezteb azert el kezde vrünk : es monda *veni electa mea* Iőuel en
 valasztottam : es vetőm the read az en zekőmet : mert megh
 keuantha az kiral az the zinődet : kinek monda azzonunk : kez az
 en ziuem iftenőm kez : Mind az zentők ezt haluan mondanak : ez
 az ki bintn nem esmert az hazaffagba : val Iottalmat az. zent
 25 lelkőknek nezeffebe e z vtan vrunk iefus Nagob zoual monda :
 Iőuel ez vilagbol Iegőffőm Iőuel : megh koronasztatol. kinek monda
 esmet azzonunk : Imel megők : mert az kőnuenek feiebe irua
 vagon enrolam : hoó tegem az the akaratosdat en iftenőm : es ig
 ekkepen az bodok zyz marianak lelke : testeből mindön faidalom-
 30 nalkil ki mene : es zent fianak kebelebe mene : legottan kegek kőr-
 nől ueuek őtet zentőknek es angaloknak feregy : latak touaba az
 apastalok azzonunknak lelketh : ol nagh fenőffegbe : hoó embőri
 nielu ki nem ielőntheti : kezdenek azert ő vtanna kaياتania : es
 mongak uala *virgo prudentissima quo progredieris* bőóeffegős zyz : ||
 381 houa megý : fölőtte fenuen : emlekőzel megh rolunk O azzonom :
 Monda ez vtan vrunk az apastaloknak. Az en zyz anamnak testet
 vigetők az Iofafatnak vőgere : es eg vy koporfoba melet ot talal-
 tok helhőzteffetők : es engőmeth harmad napik ot variatok : vrunk

Criftus ez vtan mind az zentôkel egetômbe: zenth ananak lelket
 nag ifteni dicérettel menorzagba viue: holot az dicöffegnek zekibe
 zent Iogiara helhöztete *tanta quoque statim corpus eius claritate
 resplenduit* legottan kegek az ô zent teste ol nagh fenöffegél fenlek:
 hog az zyzektöl az megh mofafra illethetnek. de tölök nem latathat-⁵
 nek: Az fenöffek azért mind addek megh marada: mik az zent testh
 az zyzektöl megh mofattatek: de az zent testh nem tiztutatek megh
 az viztöl. de Ionkab az viz zentöltetek megh az zenth testöl: ez
 vtan az zent testöt tizta göcba takarak: es eg tiztölletös niozolaba
 helhöztetek *et post quam hec gesta sunt* es minek utanna ezök lenek.¹⁰
 kezdenek az apaftolok ebbe celeködni: hog azzonunknak zent tes-
 tet urnak parancolattya zerent: az lyonnak hegeröl: vit||etnek az **382**
 Iofafatnak vögere: az el temetefre: tehat monda zent Ianos zent
 petörnek: ez palma akat iftennek angalatul hozattat: viged ez
 zyz ananak niozolaya elöt: mert ur tegöd nekunk feiedelmunkul¹⁵
 zörzöt: es az ô Iohainak paztoraiul kinek monda zent pe-
 tör ez palma aknak vifelefe Ionkab tegödet illet: mert vrtul zyzen
 valasztattal: melto azért hog az zyznek palmait zyz vige. en kegek
 az zent testel vizöm az nyozolat: az több apostolok kegek vegek
 körnöl az zent testöt: es mongának vrnak diceretöt: ezt haluan az ²⁰
 bodok zent pal apaftal: monda nag firua zent petörnek: enes ki
 az apaftalok közöt leg kisseb vagok: veled egetômbe visöm *tunc
 eleuantes feretrum* tehat fel emeluen az Nyozolat zent petör el kezde
 ama diceretöt: *In exitu israel de egipto*: ifraelnek fiainak egiptom-
 bol ualo ki Iöuetibe: az több apostolok vele egetômbe nag zoual²⁵
 kezdek mondania: vr kegek az nyozolat es az apaftalokat ködel
 körnöl ueue: vg hog senki öket nem lathatia uala: de zauokat
 haliak uala: ez enöklest az fydok megh haluan mind fel tamada-
 nak: es megh ertuen hog az apaftalok vinnek Azzonunknak tes-
 tet: az temetefre: Mynd feguert ragadozanak: es egmaft intik³⁰
 uala monduan Gerönkel: es az apaftalokat öliök megh || mind: **383**
 es ez testöt mel az hitögetöt viselte egeffök megh *princeps autem
 sacerdotum* Az papy feiedelöm kegek igön megh haraguduan
 monda: Ime annak anianak teste: ki minket es az mi nemzetün-
 ket igön megh haboritha: es ezöket monduan: az fenös ködbe³⁵
 be futamkodek: es mikoron kezeit vetötte uona az niozolara: hog
 miuel le rantana: legottan kezei az niozolahoz ragadanak: es kariai
 telleffegél megh azanak: kiböl kezde nagh kent zenuednie. es az

nag kennak miatta nag firaſth tenie: Az tőb nep kegek iftennek
 angalatul mind vaklagal verettetek megh *tunc princeps sacerdotum*
 tehat az papy feiedelöm kaiatuan zent petőrhöz: [monda] bocianatot
 kere: es eletenek megh Iobitalat fogada: kinek monda zent pető
 5 killőmben ergalmasagot nem őrheé. hanemha az niozolat megh
 apolod: es imezt mondod: hizők az vr iefus criftufba. kit ez zyz
 mehebe viffelt: es az zilefnek vttanna zyzen megh maradot: Mellet
 mikoron megh tőt uona: legottan egeſſegőt vőn *accipiensque petrus*
vnum dactilum es veuen zent pető az palmanak ég gőmöchet: ada
 10 neki: es monda: veget ez palmanak gőmöchet: es illeſſed vele az
 384 megh vakult nepnek zőmőket: valaki azert hiend: || egeſſegőt
 vezőn: az ki kegek nem hiend az vaklagba megh marad eru en
 a zert az apaſtalok az ioſafatnak vőgere: talalanak ot ég kopor-
 ſot: vrunk Criftufnak koporſoiahoz haſonlatoft: Melbe azzonunk-
 15 nak teſtet nagh tiztőſſegel helhőztetek: holot vrnak parancolattya
 «zerent» harmad napik ifteni diceretbe megh maradanak *ecce*
vero die tercio Ime kegek harmad napra. az koporſot nagh fenős
 kőd kőrnől veue: es angali enőkleſſők halattatanak. es edős illat
 erőztetek: es Ime vrunk iefus le zaluan angaloknak ſokſagaua: az
 20 apaſtaloknak kőzőne monduan. bekeſſek ty nektők: kik terdőkre
 efuen felelenek: dicőſſek nekőd vram: ki cak te tez nagh codakat:
 Monda eſmet nekik vrunk: mi lattatik thi nektők: hog minemő
 tiztőſſegőd tegek eſmet az en zent ańamnak: kinek ők felelenek:
 vram igaznak lattatik the zolgaidnak: hog mikepen the az halalt
 25 megh gőzuen orzaglaſ őrőke: ezőnkepen aniadnak zent teſtet fel
 tamasztuan: menorzagba helhőzteſſed az the Iogodra *ecce autem*
continuo Ime kegek legottan Azzonunknak lelke ielőn lattatek
 leni: tehat vrunk zola monduan: kelfel Iőuel en zeretőm: dicőſ-
 ſegnek hailoka: eletnek edene: zep uağ en Iegőſſőm: es zeplő
 30 nicen the benned: mikepen azert binth nem uallal: ezőnkepen
 385 rothatatoffagot || ſem val: az the teſtőd: es ime legottan azzo-
 nunknak lelke Iarula zent teſtehöz: es az koporſobol ky Iőue megh
 dicőölt teſtbe: Az apaſtalok azert fel nituan az koporſot: ireſſőn
 talalak: cak talalak benne az giaz ruhat: es az goéot: kibe azzo-
 35 nunknak teſtet takartak uala *igitur apostoli osculantes sepulcrum*
 azert az apaſtalok megh apolgatuan az koporſot: es vrat diceruen
 terenek ierufalemben: hirdetuen ezt: hog azzonunk teſtbe es
 lelőkbe fel vetetőt menorzagba Tyes azert zyz marianak kőuetői:

az zent apaftalokal égetömbe ezt hygetők : es ezt valiatok : hog az
 zyz aňauual égetömbe menorzagba megh koronaztaffatok : De tanul-
 iatok meg imar iftenbe zeretetős hugaim : mint az bodok zyz
 maria testebe lelkebe menorzagba fel vitetek : zent fiatul : es ot
 houa helhöztetek *aduertendum igitur quod cum beata virgo celum*
empireum per petrasset : vbi beatorum est mansio Illic azert tudno-
 tok : hog mikoron az bodok zyz maria az tyzes ekbe Iutot uona :
 dicöffeğös teftebe es lelökbe : holot uagon iftennek es az zentöknek
 lakozaffok : es latta uona az benne ualo nag dicöffeğöt : es edöffe-
 göt monda : || *quam dilecta tabernacula tua* Iozagoknak vra : mel 386
 zeretetős az the hailakod : kenuania az en lelköm : es el fogatko-
 zik az the hailakodba : byzonauual Iob az the hazadba eg nap
 ezörneel. tehat az ő zerelmes fia monda neki. Ime en edös zilem
 lafad menorzagnak zelöffegeth : es zepfegeth : meleth en [melet en]
 zörzöttem az en valasztotimnak lakozafokra : Im latod imar az 15
 napnak : hodnak : es cillagoknak nagh votokat : melek tegöd az
 zenth iraffokba fok kepen peldaztanak : Im latod touaba ez tyzes
 eketh : mel zep. mel edös : es mel gönöröffeğös : kibe lezön Imar
 neköd örök lakodalmad : es velem valo orzaglaffod : mind ezöket
 az en kezeim zörzöttek : iftenfegömnek dicöffeğere : es örök dicere- 20
 tömre *tunc ait maria* tehat monda az zyz maria : bizonauual vallom
 mert nag vr : es igön diceretős az mi iftenönknek hazaba : az ő
 zent hegen Mikoron azert imar Ment vona menorzagba : az
 legh alfo karba. holot uannak az kildet germökök : kik az köröft-
 fegnek vttana ottan hamar ki multanak ez vilagbol : es az korol 25
 embörök : kik cak halaloknak ideien tartottanak penitenciat binök-
 röl : kezdek || azert ez karba ualok dicernie azzonunkat : es mon- 387
 dania : tegödet O azzonom ki erdömel mindönöket fölöl mulach :
 illet es alkalmas feleb menöd. mert mi mindön erdömönknel kil
 idvözöltunk : cak az the zent fiadnak halаланak es vere hullaffa- 30
 nak erdömenek miatta : azert vagunk ez alfo karba. tölunk azert
 el menuen hagiad nekunk az the aldomasodat : eth azert azzonunk
 megh koronaztatek : az zent haromsagtul : ez karba ualo zentök-
 nek koronaiokal olmint elfö cillagal *secundo ad ehorum angelorum*
veniendo Mafocör mikoron Iutot uona az angaloknak karaba : 35
 kezde codalnia az karba valo angaloknak nag dicöffeğöket : hog
 vallanak az alattok ualo zentöknek dicöffeğöket : es megh annal
 nagobath wallananak : kezde touaba codalnia az ő foklagokat :

kiknek zamok mindön zamlalhato allatoknak zamokat fölöl mulat:
 kiröl vő ira zent Ianos latafarol irt kõnuebe: ezörzör walo ezörön
 alnak wala vduart neki: es tyzör zaz ezörön zolgalnak uala neki:
 tehat ez karba ualo angalokes kezdek azzonunkat dicernie mond-
 5 uan *O regina angelorum* O angaloknak azzona: meltan the mi
 388 fölöttünk fel magasztattal: mert mikepen || mi embörökön vralko-
 dunk öket örizueen: ezönkepen the vág mindön emböröknek otal-
 mazoia: es azzonia: men felleb azert: es had nekunk az the aldo-
 mafodat: ethes azzonunk megh koronasztatek: ez karba ualo
 10 angaloknak koronaiokal: olmint mafod cillagal *tercio ad chorum*
archangelorum veniendo harmachor mikoron Iutot uona az ar-
 changeloknak karokba: kezde azoknak es naő dicőffegőket codal-
 nia: hog mind az alattok ualoknak dicőffegőket vallanak: es megh
 annal nagobat vallananak: kezde touaba codalnia az ő fokfagokat:
 15 mert az maskarba az angalok: tyz annen vannak mint az alfoba:
 tehat azokes kezdek azzonunkat dicernie es mongak vala *o felix*
maria O bodok zyz maria: Minket illet az: hog iftennek ielős
 dolgait mi hirdettiők megh ez vilaknak: the ziled kegek az min-
 dönnel naőbat: az az az iftennek fiat ez vilakra: meltan azert
 20 magasztattal fel mi fölöttünk: kerönk hagiad nekunk az the aldo-
 mafodat: ethes azzonunk megh koronasztatek: ez karba valo
 angaloknak koronaiokal: olmint harmadik cillagal *Quarto ad cho-*
rum virtutum veniendo: Negeőr mikoron Iutot uona az Iozagos
 angaloknak karokba. kezde azoknak es naő dicőffegőket codalnia ||
 389 hog tudniamint mind az állatok valoknak dicőffegőket vallanak es
 meg annal nagobat vallananak Codalia uala touaba az ő fokfago-
 kates mert az neged karba ualo angalok zazor tőben wannak hod-
 nem mint az harmadkarbaualek Mondanak azert ezokes azzo-
 nunknak *O virgo maria* o zyz maria minket illet az coda tetel de
 30 the kiilönthetetlen coda kepen az iftent mehedbe be rekeztet es
 teltbe ötőzteted melto azert hog nalunknal felieb men es nekunk
 hagiad az the aldofodat ethes az bodok zyz maria megh kor-
 naztatek ez angaloknak koronaiokal olmint negedik cillagal *Quinto*
ad chorum potestatum veniendo öttőchör mikoron Iutot uona az hat-
 35 talmas angaloknak karaba kezde azoknak es Naő dicőffegőketh co-
 dalnia es touaba az ő fokfagokat mert az ötöd karba walo angalok
 az alattok ualoknak dicőffegőketh mind valiak es megh annal na-
 gobat wálnak zamales fölöl mullattak öket mert ezörzör tőben wan-

nak hodnem az neged karba ualok Mondanak azért ezökes azzo-
 nunknak *O benedicta femina* o aldót azzoni allat minket illet az
 ördögöknek hattalmaffagokat megh enhittenunk de the az ő feið-³⁹⁰
 ket vgian megh töred meltho azért hoğ nalunknal felieb men es
 hagiad nekunk az the aldomasodat ethes azzonunk meg koronaz-⁵
 tatek ez angaloknak koronaioikal olminth ötödik cillakal *sexto ad*
chorum principatum veniendo hatochor mikoron Iutot uona az
 feiedelmködő angaloknak karaba Azoknakes kezde nagh dicőfegő-
 keth codalnia mert ezökes az alattokualoknak dicőfegőket mind
 valliaks megh annal nagobát es valnak kezde touaba codal-¹⁰
 nia az ő fokfagokat mert ez karba valok tyz ezörzör töben
 wannak hodnem mint az ötödik karbeliek Mondanak azért ezökes
 azzonunknak *o imperatrix omnium* o mindönöknek chazarne azzoña
 mi vralkodunk az angalokon the kegek mindön terömtöt allaton
 meltho wağ azért nalunknal feleb menöd es hagiad nekunk az the¹⁵
 aldomasodat ethes azzonunk megh koronaztatek ezöknek koro-
 naiokál olmint hattodik cillakal *septimo ad chorum dominacionum*
veniendo hetecör mikoron Iutot uona az wralkodo angaloknak
 karaba azoknakes kezde ő nagh bodofagokat codalnia hoğ az
 alattok ualoknak bodlokfagokat wallanak es megh annal nagobát³⁹¹
 wallananak kezde touaba codalnia az ő fokfagokat es mert ez
 karba ualo angalok zaz ezörzör töben wannak hodnem mint az
 hatod karba walok Mondanak azért ezökes azzonunknak *o domina*
inclita o dicőfegős azzonunk mi az feiedmködő angalokon vralko-
 dunk the kegek mint edős ania parancolhaé meg zent fiadnakes²⁵
 azért melto wağ nalunknal felieb menöd hagiad nekunk az the
 aldomasodat ethes azzonunk megh koronaztatek ez angaloknak
 koronaioikal olmint hetedik cillakkal *octauo ad chorum thronorum*
veniendo Nocachor mikoron Iutot uona az zekős angaloknak ka-
 raba kezde ezöknekes nağ ifteni dicőfegőket codalnia hoğ az alat-³⁰
 tok ualoknak dicőfegőket vallanak es megh annales nagobát val-
 lananak kezde touaba codalnia az ő fokfagokates Mert ez nociad
 karba ualo angalok tyz zaz ezörzör töben vannak hodnem az hetted
 karba ualok Mondanak ezökes azzonunknak *o vere Iocunditas elec-*
torum o valasztattaknak byzon öruöndetöffege melto wağ mi fölöt-³⁵
 tunk || fel magasztaltadnod mert vriften mi raitunk tezy az vtofo³⁹²
 iteletöt raitunk nugoduan te benned kegek az iftennek fia az em-
 bőrfegőt fel veuen kibe megh itelendő leezön ez vilagot nuguek

azert fel menuen hagiad nekunk az the aldomasodat ethes azzonunk
 megh koronaztatek ez karba valo angaloknak koronaiokal
 olmint niocadik cillagal *Nono ad chorum cherubim veniendo* killen-
 cör mikoron Iutot uona az kerubin Angaloknak karokba ezöknek
 5 es nag ifteni dicöffegöket kezde codalnia hog az alattok ualok-
 nak dicöffegöket mind wallanak es megh annal nagobat wal-
 lananak kezde touaba codalnia az ö foklagokat es mert ez
 karba ualo angalok zazzorzaz ezörzör töben vannak hqdnm
 az niocad karba walok Mondanak azert ezökes azzonunknak
 10 *o diuine sapiencie vas* o ifteni böceffeknek edenie mi az ifteni
 böceffegbe öruöndözunk the kegek az iftennek böceffegenek
 ania vag es zileie azert meltho hog nalunknal felieb magaz-
 taltaffal menorzagba hagam azert nekunk az the aldomasodat eth-
 es azzonunk megh koronaztatek ez karba valo angaloknak koro-
 393 naia||ual olmint killencedik cillagaal *decimo ad chorum seraphin*
veniendo tyzeöör mikoron Iutot uona az serafin angaloknak ka-
 rokba kezde az edös zyz maria ezöknek kiilönthetetlen nag
 bodokfagokates codalnia hog mind az alattok ualoknak dicöffe-
 göket mind wallanak es megh annales nagob dicöffegöt wallana-
 20 nak touaba codalia uala az ö foklagokat es mert az tyzed karba
 ualo angalok ezörzör ezör ezörannen vannak mint zent gienis
 doctor iria Mondanak azert ezökes azzonunknak *o mater pulchre*
dileccionis o zep zeretetnek ania mi gyriedözunk az ifteni zeretetbe
 the az zeretetnek telles yotauual zent fiadad mindönöknek fölötte
 25 zereted Melto azert neköd mi fölöttunk fel magasztaltadnod az
 iftentöl neköd zörzöt dicöffegös zekbe Az zyz maria azert ezöknek
 koronaiokal es megh koronaztatek az zent haromlak iftentöl
 olmint tyzedik cillakal eth azert mind ezökröl kezde azzonunk
 vristennek Nagh halakat adnia es mongia vala *Benedictus dominus*
 30 *deus israel* Aldot ifraelnek vra iftene ki cak maga tezön nag codat
 394 es legön az ö neue aldöt öröke tehat || mondanak mind az angalok
 es zentök amen Mikoron azert az bodok zyz maria az angaloknak
 mindön karoknak fölöttök ment uona tehat vrunk criftus iefus zent
 fia ötet helhöztete Iogiara az ö dicöflegenek zekibe ez kegek megh
 35 peldaztatek otöruenbe salamon kiralba mint irattatik har ma d
 kirali könuenek mafodik rezebe letetetek vgmond eg
 kirali zek salamon kiralnak anianak ki ile öneki iogiara tehat az
 attyamendönhato iften megh alduan ötet monda Aldot uag the

azzonoknak közöttte miképen az angalnak miatta neköd megh
 izeném megh aldottalak tegöd es aldót lez öröke es fel magazta-
 lom az the neuedeth ez napon tegödet [fi] azzonul zörözlek min-
 dñ terömtöt allatokon the wag angaloknak azzona ez vilaknak
 keralne azzona orzagol azért es öröl az en dicöffegömbe mind⁵
 öröke *filius quoque dei patris* Az attya iftennek ő faes vr iefus
 Criftus megh alda ötet monduan Aldot legh the en edös aniam
 zyz maria Aldot az the mehed kibe engömet iftennek fiat vifelel
 es aldottak az the emlőid kikel engömet emtetel öröl maft azért
 es vigág en welem az örök dicöffegnek ő zekibe Miert kegek hog¹⁰
 ennek||öm hiuen zolgalal es aietatoffon Az the zolgalatodert megh³⁹⁵
 akarok neköd fizetnöm miképen azért the engöm fogadal az the
 tiztalagos mehedbe ezönkepen enes fogadlak mostan tegöd az
 menei dicöffegbe touaba miképen teengömeth eltetel ez földön ezön-
 kepen enes eltetlek tegöd az en iftenfegömnek dicöffegeuel es¹⁵
 edöffegeuel t o u a b a miképen the engömeth fel ötöztetel ez em-
 bñri tetel ezönkepen enes fel ötöztetlek tegöd maftan lelki es testi
 dicöffegel t o u a b a mikoron en embñri nemzetnek iduöffegeert az
 magas köröztfan cuppa mezeitelen pironganek akoron the enneköm
 edös aniam Iogom felöl alal ezönkepen az dicöffegnek zekibe melet²⁰
 en neköd zörzöttem leg helhöztetöt en Iogomra mind örökön öröke
 Akarom touaba eztes hog miképen engömeth mindönöknek kiraliät
 imad tiztöl es dicér az angaloknak es zentöknek mindön seregy
 ezönkepen tegödet mindönöknek keralne azzonath tiztölön zen-
 tőknek mindön seregy *Item spiritussanctus eam benedicendo ait* touaba²⁵
 az zent lelök iftenes ötet megh alduan monda bodok wag zyz
 maria ki az wr iefust wyffeled ez wilaknak || terömtetieth ziled azt³⁹⁶
 a ki tegödet terönte es öröke zyzen megh maradal Aldot wag en
 zeretö iegöfföm ki entölem megh anadnak mehebe megh zentölte-
 tel es az iftennek fianak fogadafodba en velem telleffegel be töte-³⁰
 tel Iozagokal es en aiandokimal telles löl Ime azért adattatot the
 neköd hog miképen ez vilakba nugodoth the benned az malaztnak
 mindön telles uotha ezönkepen eth menorzagba en the benned
 nugogiam az dicöffeknek mindön telles uotaua *tu itaque sis mater*
gracie the legh azért az malaztnak ania the legh az ergalmassaknak³⁵
 ania the legh az bocianatnak es ania tegödet be tötöth vriften
 mindön Ionak telles votaua1 vghog mind az bocianat mind az ma-
 lazth the attalod adatik ez vtan ez wilaknak Maft azért öröl zyz

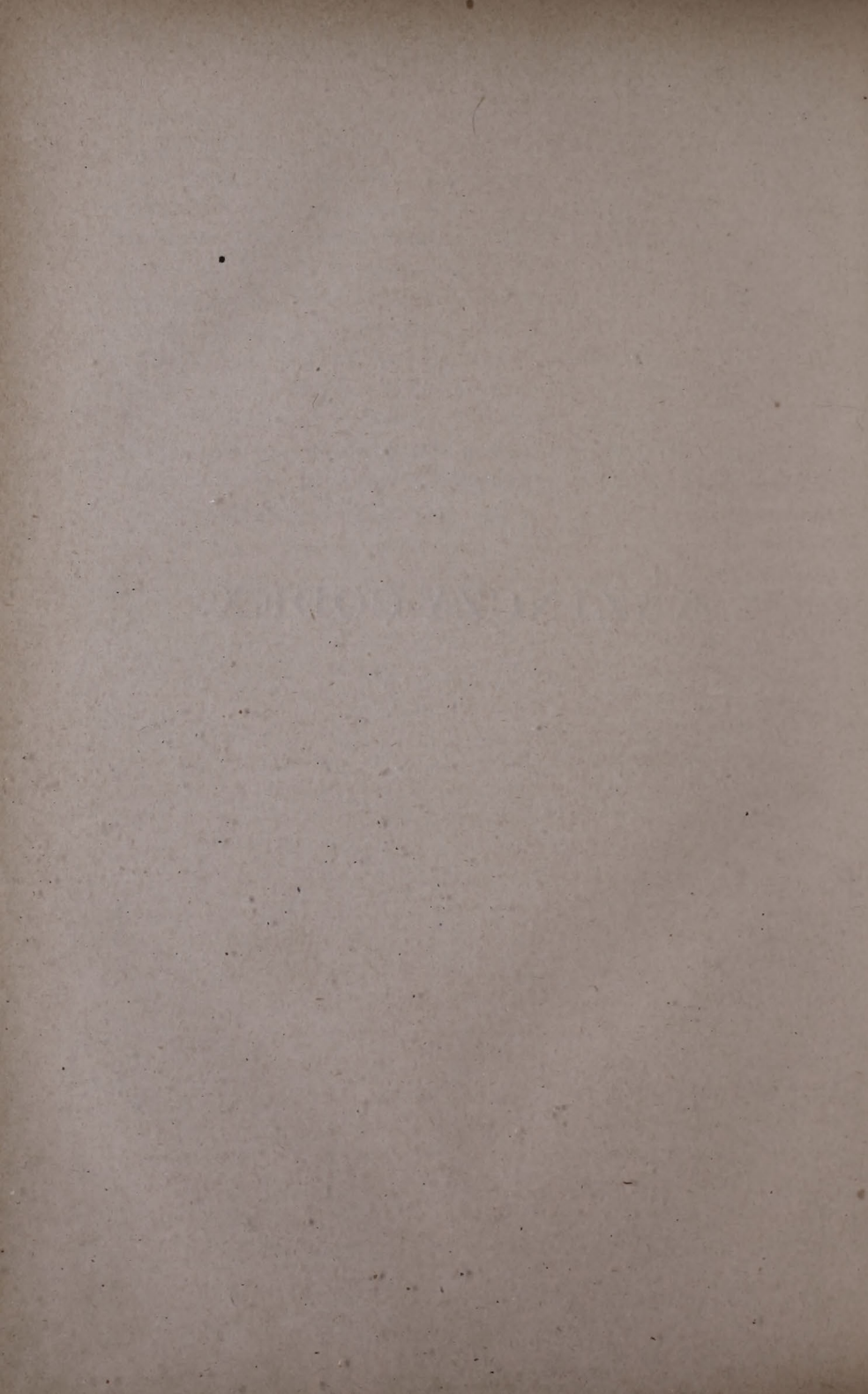
maria es az ég byzon iftent elmelkőged az zenth haromfakba
 orzagoluan az the edős fiaddal weknel kil *tunc ait maria* tehat
 monda az zyz maria Magaztalia az en lelköm vrát es vigada az en
 lelköm az en iduözöthő iftenömbe Merth megh teken the az ő zol-
 5 galo leananak alazatoffakat Monda touaba Magaztaliatok enuelem
 wrat es fel magaztaliok az ő neueth ő magaba örölietők en velem ||
 397 mind thy kik zeretítők wrat Mert mikoron kiseded uonek kelleme-
 tős lők az felfegőfnek es az en mehentől zilem iftent es embört
Mox autem omnes sancti Ime kegek legottan mind az zentők kez-
 10 dek vriftent Nağ zoual dicernie Monduan Melto uagh vram men-
 dőnhato iften venőd dicőffekőt tyztőffekőt es lozagot tudniamint
 az zyz anatul Mert megh őlettetel es megh valtál minket az the
 werődnek miatta meleth zyz anadtul fel weuel *et iterum* Mongák
 wala touaba öröljőnk es vigagiunk es agunk dicőffekőth vriften-
 15 nek mert el Iőttenek az barannak menekzői Azert aldomas es
 dicőfek es halaadas tiztőffek es erőffek az mi iftenunknek mind
 örökön öröke amen *ad virginem quoque* mondanak touaba az zwz
 marianak bizonauál bodok uagh zyz maria es mindön dicéeretre
 meltho mert the tőled tamada az igaffaknak napia cristus mi ifte-
 20 nunk mongiak uala touaba the wagh ierfalomnak dicőffeke the
 wag minekunk tiztőffekunk the uag ifraelnek öröme ezert hog az
 tiztafagot zeretted legőn vgan ezert leez' aldot mind öröke es igh
 ekkepen az bodok zyz maria menorzagba nagh örömel mindön
 398 karangaloknak || fölöttők fel magaztaltatek zent fianak Iogíara az
 25 ő neki zörzöt dicőffeknek zekibe thies azert iftenbe zeretetés
 hwgaim hogh az ő erdőmenek miatta malasztot es dicőffekőt er-
 dőmleietők Az angalokál egetömbe dicérietők es ő neki kőnőrekie-
 tők es aniazen the éghazal az ő fekitfeketh hyattok monduan *Salve*
regina misericordie vita: dulcedo es spes nostra Iduözlegh ergalma-
 30 saknak keralne azzonia eleth edőffek es mi remenfekekunk iduözlegh
 the hozad kiatunk euanak zanki wetőt fiay the hozad fohazko-
 dunk ohaituan es firuan ez [fir] kőnhullatafnak wőlgeben No azert
 mi zozolunk az the ergalmalsagos zőmeideth mi reank terihed es
 az iefu the mehednek aldot gőmőcheth ez zankiuetefnek wttanna
 35 minekunk megh mutafad o kegelmes o kegős o edős maria amen.

Kõuetkõzik az oracio kinek haznat es az zyz ma-
rianak elõtte kellemetõs uotat ede feleég peldaba
megh iram

O Intemerata et in eternum benedicta singularis et in con-
perabilis virgo dei genitrix maria Gratissimum dei templum spiri- 5
tulsancti sacrarium Ianua regni Celestis per quam post deum totus
viuit orbis terrarum Inclina aures tue pietatis indignis supplica-
cionibus meis et esto mihi pia in omnibus auxiliatrix o Iohannes
beatissime || xpi familiaris amice qui ab eodem domino nostro 399
virgo electus et inter ceteros magis dilectus atque misterys saluta- 10
ribus vtra omnes imbutus apostolus et ewangelista eius factus es
preclarissimus te inuoca cum matre eiusdem saluatoris vt opem
tuam mihi cum illa ferre digneris O duo gemme celestes maria et
iohannes o duo luminaria diuinitus ante deum lucencia vestris
radys effugate scelerum meorum nubila vos estis illi duo in quibus 15
ipse deus pater per filium specialiter edificauit sibi domum et in
quibus ipse filius dei patris vnigenitus ob sincerissime veritatis
meritum dileccionis sue confirmauit priuilegium in cruce pendens
vni vestrum ita dicens mulier ecce filius tuus deinde ad alterum
ecce mater tua In huius sacratissimi amoris dulcedine qua ita ore 20
dominico velud mater et filius invicem coniuncti estis vobis duo-
bus ego peccatrix hodie corpus et animam concommendo vt omnibus
horis atque momentis intus et exterius firmi Custodes et py apud
deum intercessores existere dignemini credo enim firmiter et fateor
et indubitanter scio quod velle vestrum velle dei est vnde quicquid 25
ab illo petitis sine mora obtinebitis per hanc igitur tam potissimum
vestre dignitatis virtutem poseite mihi corporis et anime salutem et
a deo indulgenciam omnium peccatorum meorum || atque in extrema 400
hora huius vite venite mihi in adiutorium contra omnes laqueos
inimici et in die Iudicy quando redditurus sum rationem de pec- 30

catis meis succurrite mihi ante tribunal Cristi vt no de puter cum
Impys ad penam sed cum Iustis ad gaudium et ad gloriam Agite
queso agite gloriosis vestris oracionibus vt cor meum inuisere et
inhabitare dignetur spiritus almus Graciarum largitur optimus qui
5 me cunctis viciorum fordibus expurget sacris virtutibus exornet in
dilectione dei et proximi perseverare faciat vt post huius vite cur-
sum ad gaudia ducat electorum suorum benignissimus paracletus
qui cum patre et filio coeternus viuit et regnat in secula seculorum
amen Imez oracio es oda ualo Sancta Maria illuminatrix
10 tocius mundi illumina cor meum et fac me agnoscere pium filium
tuum O dulcissima sponfa iesu Cristi esto mihi adiutrix in omni
hora et precipue in illa quando anima mea egredietur de corpore
meo et perduc in vitam eternam Amen Kôuetkôzik Imar
ez Imadlagoknak magarfaka

KAZINCZY CODEX.

Urnak zenth neuebe kezdetik azzonunk maria-
nak halalarol ualo zep predicacio 1.5.26.

Azonunk maria az iob rezet ualazta: mel el nem uetetik
vtöle öröke: ez igeket monda: az mi nömös iduözöitenk ur cristus
iefus: zent lukaé iria: euangeliomy kõnuenek tyzedik rezeben: Mel
igeket uehetunk: az edös zyz marianak diceretire Ez igek melle az-
ert: doktorok imelleten kerdest tamaztnak Hog minemö tyztöffe-
aiandokoza urunk cristus: edös anat megh: halalanak ideien Mel
kerdesnek megh ertefenek elöte: imezt uegetök ezötökbe: hog kõ-
zönfelgel embörök: halaloknak ideien: három rendbely zomorusagot 10
uálnak Elföt: kefferues halalt Maft zomurusagos kefferöfegöt Har-
madot Rettenetös felelmet: ezert mongya eg doctor «haymo» hog
femy faidalomnak naöob|| kefferussege nem lehet: mint embörnek ha- 2
lala: es ielőfben halalos binbe megh halandö embörnek halala Mert
akkoron tamad embörbe: kefferues [banat] faydalom: ky kezörity az 15
lelköt az testtul el ualnia: es embörnek zyuet attal folya: es megh
zakattya mindön tagokat erőtul megh fozt: es mindön erzekönfe-
göketh eleuenfegetöl Akoron az lelökben tamad naö zomurusagos
kefferusegh: az haborgato gondolatokert: es keffertetökert: mert
az lelök lattya hog megh foztatik ez ielőnualo eletöl: melleth ter- 20
mezet zerent igön zeretöt Touaba lattya hog ez uilagnak mindön
iauat el hagando: es hog testhe az fergektul megh emeztendö: es
hog magat semibe nem segithety Erröl monga uala az böc O halal
mel kefferues az te emleközetöd: bizonaua az pogan böcnek mon-
dassa || zerent: mindön rettenetös allatok közöt rettenetöf az halal: 3
Touaba akoron tamad embörnek naö felelne: kyröl ugmond zent
görgöl Maftan meg keel minekunk gondolnunk: mel rettenetös le-
zön nekunk a mi halalunknak oraya: elmenknek minemö felelme
lezön: mikoron előttunk lezön mindöön mi bineinknek emleközety:

mi ellenunk ördögöknek gonoffagy: hatunk mögöt ez uilagnak gö-
 nöröffegenek el mult dicöffege: fölöttunk kegek az rettenetös itel-
 letnek felelme O uallion minemő felelöm es rettöges lezön akkoron:
 mikoron ielön lezön ördögöknek fokfága: akaruan az lelköt el ra-
 5 gadnia: kyknek v̄ abrazattyok rettenetös Ug mond kegek az tyz-
 tölletes beda doctor: hog urunk criftus az köröztfan kent zenued-
 uen: ielön uala pokolbely ördög: hog ha ualamit talalhatna benne:
 töb zentökröl es oluafatik: kyknek halalokon ielön uot: mint zent
 4 martonnak: zent erfeböt azzonnak: || ha azert urunknak: es az zen-
 10 töknek halalokon ielön uot: fokkal ionkab az mi halalunkon ielön
 lezön O en edös iftenöm: uallion minemő felelöm lezön akoron: mi-
 koron mindön bineinkröl zamot lezunk adandok: es megh hihatat-
 lan sentenciat lezunk ueendök: yai azert akoron ez binöfföknek
 yay Ezert oluafatik azokrol: kyk halaloknak utanna elfmet feel
 15 tamaztattanak: hog foha oztan nem neuettenek: de ionkab olmint
 zönetlen fyrtanak Ezert monga zent cyrillus: az harom halottak-
 rol: kyk zent ieronimus doctor koporfoianal fel tamaztatanak: hog
 azutan míg ez uilagba elenek: zönetlen fyrnakuala: es egiket kö-
 zölök az töby ielön leuen: zent cirillus pispök megh kerde: mioka-
 20 'ert fyrna zönetlen: imezt monda neky: O uayha tudnad cirillus
 azokat: melleket en tudok: tees byzonnál fyrnal Mert az en lel-
 köm oligön nehezen zakada ky testömböl: hog emböry elme megh
 5 nem fokhattya: en es in||gen sem hyhetnem: ha rola byzonfagot
 nem uöttem uona: mert ez uilagy kefferufegök: femiek ahoz ke-
 25 pöft Monda touaba Az en halalom el közelgetuen: ördögöknek
 fokfagy legottan ielön lönek: kyknek zynök oly rettenetös uala: ky-
 nel foha utalatofbneem gondoltattathatik Ionkab adna embör magat
 mindön kenokra: hodnem mint: cak eg zömpillantafik latna az v̄
 zynöket: kyk en körnölem aluan: enneköm mindön bineimet em-
 30 leközetre hozakuala: intuen hog iftennek irgalmaffagaba ketfegebe
 efnem: es ne remellenem O yay hog nem gondoliak megh ezt az
 halando embörök: kyknek es vg történik dolgok: mint igaz enne-
 köm: es ne uetköznenek: ha azert az en fyraffomnak okat kerdöd
 cyrille: az kenoknak felelme: mel igazan adatik az binöfföknek
 35 Azert ne codalliad ha fyrok: Ionkab azt kellene codalnod ha nem
 fyrnek Azert mind ezökböl megh teccik: mert embörök halaloknak
 ideien: ez harom kefferues zomurufagokat ualiak: de ezöknek el-
 lenök urunk criftus iesus: edös zileiet halalanak ideien harom nö-

mős tyztöfpegel aiandokoza || megh Elföuel imezel : mert azt akara : **6**
 hog faidalomnal kyl halna megh ; nag ifteny edöfpegel : hog mikepen
 mindön bintul idegön uot : ezönkepen idegön lön : az halalnak fai-
 dalmatul es Ezt kegek bizonuith'a az nag albert doctor eg kön-
 uebe : ha azert uriften ezt megh engette : az zent ianos euangelif- **5**
 tanak : vay fokkal ionkab azzonunk marianak Ezert monga da-
 mafcenus neuö ianos doctor : Az bodogh zyz maria : ky angaloknak
 kary fölöt fel magasztaltatek : az faydalmakat : melleket megh nem
 zenuede zyleseben : es halalaba : ezöket fyanak halalanak ideien
 zenuede megh Maffal aiandokoza megh : urunk iefus azzonunk **10**
 mariat : halalanak ideien ezel : hog azt akara : hog kefferöfpegel
 kyl halna megh : nag ifteny uigaztalaffal : mert halalanak ideien :
 fok keppen ualo uigaztalaff ualla : mind az zent apastoloktul :
 kyk halalanak ideien mind ielön ualanak : Mind az angaloktul : kyk
 vtet körnöl alliakuala : es edöfön uigaztalliak uala : azert mon- **15**
 gak nemel || aitos doctorok : hog az tyzes eg : az az menorzagh : **7**
 imar keccör ireföttetöt megh Elözör urunknak menbe menete na- **vö. Jék.**
 pian : az az aldozo napian Maffoöör azzonunk marianak halala na-
 pian Megh harmaöores megh irefföl : az vtosso itelet napian : mert
 akkoron urunkal egetömbe ky iönek menorzagbol : iftennek angely **20**
 De netalamtan akarnatok megh tudnotok : minemö erdömeböl er-
 dömle azzonunk maria : es uele egetömbe erdömlötek egeb fok zen-
 tökes : halaloknak ideien : az ifteny uigaztalalaffh : ha ezt keuana-
 tok megh tudnotok : im megh irom en nektök : es kerlek hog megh
 tanuliatok harom iozagos miuelködötökböl : erdömlöttek nemel **25**
 zentök ezt Elföböl : az ifteny buzgo zeretethöl : mint peldank ua-
 gon zent petörröl : zent ianos euangeliftarol : zent löriné martirrol
 kyk ur iftent igön zerettek : ugan ezert halaloknak ideien : iftentul
 vkes megh uigaztaltattak Mafbol meges nemel zentök : erdömlöttek
 halaloknak ideien : az lelky uigaztalaffh : az zent tyztaffagnak || **30**
 hiuen ualo tartaffabol Mint uegetök peldat az zyz zent Katherina- **8**
 rol : zent margit azzonrol : es az töb zenth zyzeokröl : kyk oligön
 tartottak az zent tyztaffagot : hog halalt zenuettenek erőtte : ugan
 ezert : vkes iftentöl halaloknak ideien : megh uigaztaltattak Har-
 madbol meges nemel zentök : erdömlöttek az lelky uigaztalaffh : **35**
 az ergalmaffagnak dolgabol : mint peldatok uagon az zent martha
 azzonrol : zent erleböttröl : es töb zent azzonokrol : kyk ez uilagon
 igön irgalmaffok utanak : azert halaloknak ideien iftentöl megh

uigasztaltattak Vgan ezön keppen ha tyes: az ifteny zent ze-
 retetbe buzgok leendőtök: es az zent tyztasagnak tartaffaba
 hiuek: es az ergalmassagnak dolgaiba foglalatoffok: egitők mafi-
 tokat legítuen: byzon mondom halaltoknak ideien: iftentől
 5 megh uigasztaltattatok Myert kegek hog' azzonunk maria: ez
 harom nómós iozagokat igón ualla: ves erdömlé az v zent fya-
 tul: halalanak ideien megh uigasztaltattatni Harmadal aiandokoza
 9 megh az edös || iefus: az v zent zileiet: halalanak ideien: imezel:
 'hog' v megh hala mindön felelömnel kyl: nag' batorfagal: mint im
 10 az v zent halalanak rendből megh teccik: vg oluastatik azért az
 v zent halalarol Mikoron az apaftolok: az hitnek predikallafanak
 oka'ert: ez uilagnak tyzönket zegere el ozlottanak uona: azonunk
 maria marada ierfalomba: az fyonnak hegen: az az az hazba:
 holot az v edös fya az ueeg' uacorat tötteuala: vneky kegek elle-
 15 ten zokaffa uala: naponked urunknak kenzenuedeffenek helit:
 Tudniamint: holot megh köröztöltetek: holot böitöle: holot az
 kerben uerös ueriteköt hullatuan imadkozok: holot megh fogat-
 tatek: holot annafnal arcul uerettettetek: holot kaifafnal hamiffan
 uadoltatek: holot pilatofnal megh oltoroztatek: es koronazta-
 20 tek: holot erodesnel megh cufoltatek: holot halalra sentenci-
 aztatek: holot megh feztettetek: es holot el temettettetek Ezöket
 el iarya uala: es ezöknék mindön helin: nag' edös elmelködésöket
 10 tezőnuala: es ennekutana: az || angaltul hozot elefegöt: vg uezy-
 uala hozya Eg' neminemö napon azért: mikoron zokaffa zerent:
 25 fyanak kenzenuedefenek helit el iarta uona: zokaffanak fö-
 lötte kezde nag' edöffeget erőznie: fyanak zeretetiben fel ger-
 ieduen: es nag' fyraffal imezt kezde mondania O en edös fyam
 iefus: en lelkömnek uigasztaloya: vay keuannék en az testul
 megh fefölnöm: es ueled lenöm: bator ielön uona az ora: kyben
 30 en az örök hazaban tegöd lathatnalak Mikoron eleten könörgesöket
 tenne az bodogh zyz maria zent fyahoz Ime legottan iftennek an-
 gála: zenth gabriel archangal: nag' fenöffegebe neky ielőnek: es
 mikepen iftenek ananak tyztöffegeel közöne monduan Iduözleg if-
 tennek edös ana: ueged annak aldomasat: ky megh alda iakobnak
 35 hazat: Im az te zent fyad vr iefus Cristus: tegödet tyztölletös anát
 uar: mert harmad napon az testből ky vetettöl: es az meney bo-
 doglagba uitettöl: holot öröke az zentökel uigasztaltatol Ime kegek
 11 az meney paradicombol: hoztam neköd en azonomnak: eg' pal||ma

fanak agat: melet halalodnak utanna előtted uites: ennek fölőte
 ég gáz ruhat es ada neky Tehat azzonunk maria mikepen alazatos
 zyz: terdre le efuen: az aiandokokat el ueuen: nađ halakat ada
 zent fyanak rola: ennek utana zenth fiatul harom kerefőket kere
 Elfőt imezt: hog halalanak ideien az apaftalok ielön lennenek: 5
 hog minek előtte megh halna: űket zőmeyuel lathatna: es lelket
 ű előttők adna megh Mafth imezt: hog halalanak ideien: őrdögök-
 nek rettenetős lattafitul megh mentene Harmadot: hog az halal-
 nak kenat ne zenuedne Haluan ezt az anđal monda neky: Azzo-
 nom miért felőd the latnod az őrdögöket: mikoron az ű hatalma- 10
 lagokat telleffegel megh rontottad legőn: de maga azzonom legőn
 az the akaratom Ezt megh monduan iftennek anđala: menorzagba
 el fel mene Az palma ag kegek igőn fenős uala: es uala az ződ
 uezőhöz haffonlatos: de az ű leuely [fel]fennek uala mikepen az cil-
 lagok Azzonunk maria kegek: lelkenek nađ édőffegel be marada: 12
 es ime az zent zyzeket legottan őzue hiua: es ű nekyk megh ie-
 lőnte zent fyanak akarattyat: ennek fölőte az palma agat: es az
 gázruhat es ű nekyk megh mutatta Azok kegek ezt haluan: kezde-
 nek nađ syraft tennie: es imezt mondanıa O mindőn azzonoknak
 fölőte aldot: miért haé imar minket aruaiul Azzonunk kegek akar- 20
 uan űket megh uigasztalnia: monda: ha ty nem keuannatok fya-
 toktul fokideigh el zakadnotok: miért nem kellene ennekőm fyam-
 hoz ualo menefőmet őrőlnőm: ky mindőnőknek eletek: es az bo-
 dogoknak iutalma: Ezőnközbe kegek az bodogh zent ianos euan-
 gelıfta: predikal uala efefomba: es ime űtet ég fenős kőd: nađ her- 25
 telenfegel kőrnől ueue: es azzonunk marianak cellaianak aitoia
 előt le teue Ezt latuan zent ianos: el codalkozek raitha: es az
 aiton cergetuen: azzonunkhoz el be mene: es nađ tyztőffegel az
 zyz zyznek kőzőne Kyt mikoron azzonunk megh latot uona:
 őrőmebe el fakada fyral: es monda || zent ianosnak En zerető fy- 13
 am ianos: emlekőzel megh az en zerető fiamnak: es az the edős
 meftőrődnek bezederől: kykel engőmet thenekőd anaiul aianıa:
 es tegődet ennekőm fyviul: en azert fyam ianos megh halok har-
 mad napon: es az en teftőmet el temetefre nekőd aianlom Haluan
 ezt az bodogh zent ianos: legottan ol mint hot eleuenől: az fődre 35
 le effek: ennekutana olminth ég keues erőt ueuen: az fődről fel
 kele: es kezde nađ syrassal imezt mondanıa O yay ennekőm en
 iftenőm: miért hoz maft mireank el nađ haburuffagot: hog ez mi

zerzetunknek meftöret: zentfegnek tyköret: minekunk egetlen ég
 uigasztalonkat: tulunk el ueged mikoron az bodogh zenth Ianos
 ekepen fyrankoznek: ezönközbe-azzonunk az palma agat neky
 megh mutata: uele egetömbe az gaz ruhat es Es monda zent Ia-
 5 nosnak Ez palma agat halalomnak utanna: előtttem uiteffed az te-
 metefre: Tehat az bodogh zent ianos: nag ohhaitaffal monda O
 14 vayha et uonanak maftan: az apaftolok: az en at||tam fyay: hog
 neköd azzonom alkolmas zolgalatot tehetnenk: ezöket mikoron
 mondana az bodok zent ianos: az apoftolok ahol ot predikalnak
 10 uala: fenös ködtul mind fel uetetenek: es azzonunknak cellaianak
 aitoia elöt: le tetetenek Kyk mikoron ég maft lattak uona: es ég
 mafnak közöntenek uona: igön codalkoznak uala: es ég mafnak
 imezt mongák uala Valyon mi oka: hog minket maft uriften özue
 göitöt: onnetan belöl kegek zent ianos: megh haluan az v zauokat:
 15 el ky mene hozaiok: es latuan vket: el fakada fyrral: es megh monda
 nekyk: hog azzonok harmad napra ez uilagbol ky uona mulanda:
 mellet azok haluan: mind nag fyrafra induttatanak: es ekkepen
 azzonunkhoz el be menenek: es v neky eköffön közönenek monduan
 Iduözleg iftennek aña: malasztal telles: ur uagon ueled: te uag al-
 20 dot azzonoknak közöttte öes aldot az the mehednek gömölcé: kyk-
 nek közönetöket azzonunk maria es el fogada monduan Iduözle-
 15 tök|| ties mind en fyamnak zerettetös tanituany Es mikoron v tölök
 az v oda menelőknek [okat] mögat megh ertötte uona: vr iftent
 magasztala Az apaftolok közöt kegek latuan zent palt: vtet kyualt
 25 keppen iduözle monduan Iduözleg aña zent eghaznak fundamen-
 toma: melet haluan zent pal: ottan terdeyre effek: es monda:
 Iduözleg en Iduöffegömmnek neröie: iollehet hog ur criftust az testbe
 nem lattam legön: de maga mikoron tegödet latlak: nem kylömb
 minth ha vtet latnam: eddegh tegödet az poganoknak iftent zilö-
 30 nek predikaltalak: ezutan tegödet v hoza fel uetettet predikallak
 Tehat kezdek az apaftalok egenked azzonunkat dicernie: zent petör
 el kezduen [Jan]öröl menyey iegös: ifteny uilagoffagnak gertyatar-
 toia: kynek attala az örök uilagoffak ky ielőntetek: Az töbyes mon-
 gák uala: Iduözleg menorzagnak kyralne azzona Iduözleg anga-
 35 loknak azzona Iduözleg zent göker: kytul ez uilagnak uillagoffak
 16 tamada: öröl dicöfflegös zyz: mindönöknél eköfb: || es miertunk
 mindönkoron iftent imağad Azzonunk mariaes: velök egetömbe
 iftent dicery uala Ennek utanna mint az nag albert doctor monga:

[az] megh gonek: nem bint: mert ű soha bint nem tőt uala: ha-
nem az gonaszt teue az halalatlanfagrol: Megh es kenete magat
zent ianos euangeliftnak attala: es űtule az otary zentfegőt is
hozya ueue: ennek utana az gáz ruhat re'aueue: es inte az zyze-
ket hog az lampafoknak megh ne hadnanak alunia mind halalaig-
lan Az apastalok kegek: az zyzekkel egetömbe kőrnőle fyraak uala:
es ezt monga uala: miért haé el minket O mi uigaztalonk? the ua-
lal ez vilagon az mi munkanknak iutalma: the ueled egetömbe
minekunk elnunk orzaglas: Ne haél azért minket iftennek O
bodogh annya: O mel igőn kefferues minekunk: the tőled el zakad-
nunk: es el ualnunk: ky uag telles meney uduarnak őrő||me: es 17
uigaffaga Tehat azzonunk terdeire le efuen: es magat zenth fyahoz
terituen monda En zerető fyam iefus: ezőknek kyk az en halalom-
rol bankodnak: te leg uigaztalo yok: es agad az the aldomaffodat
űneky Ezőknek monduan ky teriezte kezeit: es mind megh alda űket 15
ennek vtanna űtőlők feyenked bucút vőn: es zőrze oztan magat az
halalhoz: es monda En zerető fyam: az te kezeidbe aianlom az en
lelkőmeth: vegeé az en lelkőmet: zeretetőt: mellet mindőn bintől
tyztan megh tartal: az en tēftōmet es [nem] nekōd: es nem az fōd-
nek aianlom: tarcad megh fyam űtet egezen: melben kedues lőn 20
nekōd nugodnod: vigh engōmet tehozad: hog a holot te uag.enes
ot legek Ennekutana elmeiet feel emele zent fyahoz: űg hog az nag
elmelekednek [egőf] edőffegenek miatta: semy faidalmat neem erōz-
uala Az enek azért harmad oraian: az haz nag edőffegél || be telek: 18
mert urunk iefus mind az angalokal: es az patriarkaknak es profe- 25
taknak feregiuel: telles mēnei uduarral: menorzagbol ky iōue: es
azzonunkat feregōnked kōrnől allak: nag edőffōn enōkōluen Elezdeb
kegek urunk kezde el monduan Iōuel en ualaztottam: es az en ze-
kōmet helhōztetōm tēbenned: mert megh keduelte az kyral az the
zynōdet Azzonunk maria kegek monga uala: keez uram az en zyuem 30
keez Tehat mind az zentők egetōmbe mondanak: ez az zyz: mel nem
efmert hazaffagot binbe: ual gōmōcōt az zent lelkőknek lataffaba
Tehat efmet urunk iefus felieb kezduen monda Iōuel ez uilagbol en
zerető iegōffōm Iōuel: im meghkoronasztatol Monda efmet azzonunk:
im el megők: mert iruan uagon en rolam: hog tegem az te akarato- 35
dat en iftenōm: es ezōnkōzbe: az nag edőffegbe: azzonunknak lelke
zent tēsteből ky mene zenth fyanak kebelebe es ime legottan kōrnől
ueuek az ű zent lelket az angalok: es kezdek nag ifteny edős||fegél 19

menorzagba fel uinie Latak kegek az apaftalok az v lelket ol-
 nagh fenőfnek leny: hog embőri nélu ky nem ielőnthety: kezdenek
 azert az apaftalok nag lyraffal uttana kayattania monduan Bőéef-
 legős zyz: houa megy: igőn fenuen: emléközel megh mi rolunk
 5 O azzonunk az the zent fyadnal: tehat monda urunk az apafta-
 loknak Az en zyz anamnak v testet uigetők az iofafatnak vögere:
 es eg uy koporfoba meleth ot talaltok helhözteffetők: es harmad-
 napra engömet oda uariatok: es ezöket megh monduan urunk:
 zent ananak lelkeuel: es mind az meny telles uduarral: men-
 10 orzagba mene fel: es zent fianak iogiara: az dicőfegnek sekiben
 helhöztetek Az v zent teste kegek: ol igőn nag fenőffegél fenlek: hog
 az zyzek kyk vtet megh fyröztek: illethetik uala: de maga nem
 lattathatik uala: az fenőffek kegek mind addek megh marada:
 migh nem megh fyröztek: nem hog az viz vtet megh tyztutotta
 15 uona: de ionkab az vyz zentöltetek megh az zent testől: ||
 20 mikoron azert megh fyröztöttekuona az zent testöt: tyzta goč-
 ban takarak be: es nözolaba helhöztetek Az apaftalok kegek: mi-
 kepen iftennek ananak testenel: nag ifteny diceretöket tunek Mi-
 koron azert akarnak imar az zent testöt az temetefre uiny: monda
 25 zent ianos petörnek: ez palma agat petör the uiget azzonunknak
 előtte Haluan ezt zent petör monda: fyam ianos: uay ionkab te-
 gödet illet: mert urtul zyzen ualaztatal: azert melto: hog az zyz-
 nek palmaiat zyz uiffelye: En kegek az nözolaba uizön: az zent
 testöt: az töb apaftalok kegek körnöl ueuen ez nözolat: monganak
 30 diceretöt iftennek Haluan ezt zent pal: monda zenth petörnek:
 enes ky mindöntöknél kyffeb uagok: ueled uizöm az nözolat: elle-
 ten nömöš üeteködeffők ualanak közőttök Tehat zent petör zent
 palal fel emelek az nözolat: zent ianos kegek ueue az palma agat:
 az töb apaftalok az nözolat körnöl ueuen: es ekkepen az dauid
 35 profetanak diceretiuel: tudniamint: az in exitu ifraelel: el indu-
 21 lanak: az nözolat kegek || uriften fenős köduel körnöl ueue az apafta-
 talokates: ughog az apaftalok nem lathattatnak uala: de zauok ha-
 lathatik uala: ielőn lönek az apaftalokál egetömbe az angalok es:
 iftent nag zoual diceruen: es edős zileiet magasztaluan Az uarafba
 35 ualo fydok kegek: ez diceretöt megh haluan: es megh ertuen: hog
 urunknak tanituan y edős ananak testet uinnék temetefre: mind
 feguert ragadozanak: es kezdek egmalt intenie monduan Gertökel:
 es az calardnak tanituanit öliök mind megh: es ananak testet egef-

fők megh Tehat el ky hertelenkódenek reayok Ierfalombol: es az fő pap folamek az nózolahoz: es ket kezeit rea uete: hog azzonunknak zent testet le ranthana: ky miért hog az zent testöt meltatlan akaryauala illetve: vneky mind keet keze az nózolahoz ragada: es kónókbe megh azanak: es az kennak myatta kezde nag 5
 fyraffokat teny: az töb nep kegek iftennek angalatul: vakfagal uerettetek || megh Tehat az papyfeiedelöm: kezde zent petörnek 22
 kónörgerie az egeffegert Kynek monda zent petör: femikepen egeffegöt nem veheé: hanemha: megh apolandot ez nózolat: es ezt mondanot: hyzök vr iefus cristusba: kyt ez zyz mehebe uiffle: 10
 ez uilagra zyle: es az zylefnek utana zyzen megh marada Mellet mikoron megh töt uona: legottan egeffegöt uön Uöue kegek zent petör: az palma agnak egik leuelet: es neky ada monduan: vegeđ ezt: es illeffed az megh uakult nepnek zömöket uele: es ualakyk hyendnek: egeffegöt ueznek: akyk kegek az hitötlenfegbe megh 15
 maradnak: soha nem latnak Mikoron azert: az apaftalok az iofafatnak uögere ertenek uona: talalanak ot eg koporfot: urunk Crif-tus koporfoiahoz haffonlatost: melbe azzonunknak zent testet nag tiztöflegel be helhöztetek: es harmad napegh: mint urunk paran- colta uala: ifteny diceretbe az koporfonal megh maradanak Har- 20
 madnapra kegek: eg fenös köđ az koporfot körnöl ueue: Angalok- nak || zauok zengöddöz: codalatos io illat erőztetik: kyn az apafta- 23
 lok igön codalkoznak Es ime urunk iefus: angaloknak fokfagaua: le zaluan menorzagbol: mene az apaftalokhoz: es közöne nekyk monduan: bekefegh nektök Azok kegek terdökre esuen: mondanak 25
 Dicöfleghe te neköd uram: ky cak the magad teheé codat: ky- nek elmet monda urunk: Mi lattatik ty nektök: az en anam felöl: hog mastan minemö tyztöflegöt tegek v neky Kynek mondanak az apaftalok: lattattatik minekunk te zolgaidnak: hog mikepen te: az halalt megh gözuen orzaglas öröke: ezönkepen edös anadnak 30
 testet: fel tamazad: es az te iogodra helhözteffed: öröke orzag- landoiul Es ime legottan azzonunk marianak lelke: ielön lattatek leny: es urunk zola monduan: tamagy fel en zeretöm: menorzagnak dicöflege: es örök eletnek edeñe: zep uag en zeretöm: es zeplö ni- cén te benned: mikepen azert az te lelköd: femy zeplöt nem uallot: 35
 ezönkepen az the testödes: nem ualla: az rothatatosfagnak zeplö- iet Es Ime leg||ottan azzonunk marianak lelke: zent testehöz iaru- 24
 la: es az koporfobol: megh dicöiölt testel iöue ky: es zent fiaual

égetőmbe: es telles meney uduaral: menorzagnak bodoghlagaba
 el fel mene: Holot zent fyatul: miert hog ez uilagon mindőnöknel
 alazatosb uala: mindőn angaloknak kary fölöt helhőztetek: mint
 zent éghaz enőkly Az apaftalok kegek: az koporfot fel nituan: az
 5 zent testöt benne nem találhatak: hanem cak az gáz ruhat: es az
 gocyot: kyben zent testet be takartak uala Megh apolgatuan azert
 az apaftalok az koporfot: es iftent diceruen: az v zent ańaba: te-
 renek iersalomba: hyrdetuen es predikaluan: mert testőtől: es
 lelkőtől fel uitettetöt azzonunk maria menorzagba O azert bodogh
 10 yz maria: iftennek ańa: Menorzagnak kyalne azzona: Angalok-
 nak azzona: binőffőknek remenfege: purtagoriumba ualo zegen
 halottaknak kyedelve: őrdögöknek tőredelve: poganoknak megh
 rontoya: kerlek tegődet en zegen binős: alazatoson: kegős elmeuel:
 hog ez keues diceretődet: iollehet enfelőlem elektelent: meltoltas
 15 el uenőd: es enneköm: malaztnak es ergalmaffagnak ańa: ńeried
 25 az dicőfegőt: kyben ueled: dicerheffem az the || aldot zent fyadat:
 őrőkun őrőke: amen.

Mel igôn io legôn : az zyz marianak zolgalnia : imez peldabol
 megh tečík : zent anfelmus doctor ırya Vala franciabely karol ky-
 ralnak ideieben : ezôn kyralnak uduaraba : eg ifv : ky uala az ma-
 gary kyralnak attyaffya : ez ifv : azzonunk marianak igôn aietatos
 zolgaya uala : mert az v̇ het uigiliait : mindônkoron uizel bõitõly ⁵
 uala ennekfõlõte : az v̇ zolofmait naponked aietatoffagal megh
 oluaffa uala : addek nem ezik uala Tõrtenek idõ mulua : hog ez
 ifv : korlagba effek : mel korlagba ez ifv fel fogada : hog ha azzo-
 nunk maria : az korlagbol vtet fel tamaztana : tehat az v̇ zere-
 tetyert : õrõk tyzthafagot tartana : mert ez ifv zyz vala Es ime ¹⁰
 eg nap : mikoron ez ifv agaban fekunnek : lata az hazat : ky-
 ben fekzykuala nag uellagoffagal megh uelagofodnia : es magat
 nag codakepen talala egeffegbe lenye : kyrõl az edõs zyz maria-
 nak nag halakat ada Ennek utana : nem fok napok el mul-
 uan : megh hala magyarorzagnak kyralya : magzatnal kyl : es az ¹⁵
 urak ez ifyat franciaból el ky hozak : hog vtet kyralya korol||naz- **26**
 nak : ualaztanak kegek v̇neky kyraly nembõl : eg igôn zep zyzet
 iegõffõl : hog az orzagh : az az ez magyarorzagh : kyraly magtul
 megh ne foztatnek : Mikoron azert ez ifv : iegõffeuel egetõmbe :
 es mind ez orzagh bely urakal : az zent eghazhoz fel mentenek ²⁰
 uona : az megh efkefnek okaiert : ezôn kõzbe : az ifiunak ezebe
 iutha : hog az napon azzonunknak zolofmaiat : megh nem
 oluauftauona : es az zent eghaznak egik zegebe : megh uona ma-
 gat : es kezde az zenth zolofmat : azzonunknak tyztõffegere nagh
 aietatoffagal oluafnia : es oluafuan mikoron mondana az diceretõt ²⁵
Quam pulcra es: et quam decora charissima Mel zeep uag es mel
 ekõs dragalatos iegõffõm : Ime legottan az zepfegõs zyz : azzonunk
 maria ez ifvnak neky ielõnek : ket angalok ielõn leuen : es monda
 neky : ha zep uagok es ekõs : a mint mondod : miért hattal el en-
 gõmet : mas iegõft magadnak ualaztuan : haluan ezt az ifv : megh ³⁰

iede es monda: Azzonom mit parancolz enneköm hog tégek Ky-
 nek monda azzonunk: ha ez the iegőffödöt enerőttem ez uilágon el
 hagod: az menorzagba engömet uallaz iegőfföl: es ha az en fogan-
 tataffomnak napiat: eztendönked illendöd: menorzagba megh
 27 koronasztatol: ezöket meg || monduan: el enezek elöl[ök]e Tehat ime
 ez ifv titkon az zent éghazbol ky uona magat: es ez orzagbol: el
 be futha aquilegiaba: es ot fok ideiglen remöte életöt uiffele: vegre
 az v zent elete ky hyrhöduen: aquilegiaba patriarkaya ualazta-
 tek: es oztan azzonunknak fogantataffat niluan predikalla: es
 10 illenye zörze Azert ez peldabol megh teccik: mel igön kedues az
 edös zyz marianal: az zyzeknek imadlagok

Kezdetik imar az zyz zent margit azzonnak elete
ur criftufnak diceretire

Az margareta: mondattatik ég neminemő dragálatos gőngh
zómnek: mel gőnghigőn fenős: kyfded: es haznos: vgan ezőn kepen
ez bodogh zyz: meltan neueztetek margaretanak: mert v uala fenős: 5
az zyzeffegnek tartaffaba: kyfded az nag alazatoffagnak miatta:
es haznos az coda tetelőknek miatta Ez margareta gőngh zómnek
kegek imelleten tullaidonfaga uagőn: hog v haznos az ver korfag-
nak elene: touaba az zyuy faydalombely korfagnak elenees: ha
embőr rola izik: harmacor haznos az felelmes embőrnek: megh 10
batoritafara es: ha embőr vtet nala uiffely Ezőnkepen ez bodogh
zyz zent margit azzones: haznos lőn: az v zent uerenek ky onta-
fanak elene: az alhatatoffagnak miatta: mert az martiromfagnak
zenuedesebe: igőn alha||tatatos lun: Az zyvy faydalombely korfag- 28
nak elenees haznos lőn: az az őrdögnek keffertetinek elene: az 15
gőzōdelōm uetelnek miatta: mert v őrdögöt megh gőze: Haznos
lőn utozor: embőrőknek megh batoritaffokraes: tudomananak mi-
atta: mert tudomanianak miatta fokakat az kōrōztien hitre terythe:
mint im az v eleteből megh teccik: kynek eletet az zent teotimus
doctor irta megh imekepen

20

Az Zent margit azzon: antiochia neuō uaraffol tamada: es
az teodofius neuō pōgān patriarkanak leana uala: ez zent margit
azzon mikoron neuekōdōt uona: adak vtet eg daikanak fel neuel-
nie: es az koros eztendōre iutuan: megh kōrōztōlkōdek attyanak
baluanistenit megh utaluan Eg neminemő napon azert: mikoron 25
imar tizōnōt eztendős zyz uona: Az tōb zyzekkel egetōmbe: az v
daikaianak iohait őryzne: Antiokhianak feyedelme: kynek olibrius
uala neue: az zyzek mellől muluan zolgaiual: Az tōb zyzek kōzōt
megh latuan: ez zyz zent margitat: ottan igőn megh keduele vtet:
es zolgainak parancola monduan Menetōkel es fogiatok megh vtet: 30
es hozatok enhozam: es ha nōmōs nemből ualo leend: vtet en ma-

gammak hazafful vezöm : ka kegek paraszt nemből ualo leend : zer-
 etömől uallom v̄tet Mikoron azert az zolgak megh fogtak uona v̄tet:
 29 es olibrufnak || eleibe uittek uona: haromrol kerde v̄tet megh olib-
 rius Előzör nemzetfejeről: minemő nemzetbely uona Maffocor ne-
 5 ueről: hog kyuona neue Harmacor hitiről: hog minemő hitön uona
 Kynek nömöffen megh felele az zent marit azzon monduan: ha azt
 kerdőt: minemő nemből ualo en uagok? en nömös uagok: mert az
 teodosius patriarkanak leana uagok: Touaba: ha azt kerdőd ky
 neköm neuem: enneköm margareta neuem: ha azt kerdőd touaba:
 10 minemő hitön ualo uagok: en köröztien uagok: es az megh fezułt
 cristuft imadom Kynek monda olibrius: az ket elfök igön illetnek
 tegőd: tudniamint: az nēmöffegh: es az margareta neu: mert zep
 uag mint az nömös margareta göngh zöm: de az harmadik femi-
 kepen nem illet tegőd: hog el zep: es genge leanzo: iftenöl ualya
 15 az megh fezułt embört Kynek monda zent margit azzon: honnetan
 tudod az cristuft megh fezułtnak leny Kynek felele az feiedelöm
 Az köröztienöknek kōnuōkból Monda neky esmet zent margit az-
 zon: mikoron azonkōnbe oluastaffek az cristufnak feel tamadaffa-
 nak dicōffege es: melbe oluastatik keña: minemő arcya tytuletök:
 20 hog egiket hyzitök: es az maffikat nem Mikoron azert ez bodogh
 zyz: byzonūtana urunkat az halalt zabadakarattya zerent feel ||
 30 uōtnek lenie az mi ualtfagunkert: es mafft örök elni uallana
 Megh haraguek raitha olibrius: es haragiaba v̄tet tōmlōcbe uet-
 tete Maffod napon v̄tet elebe uitete: es monda neky: őrdōgel tōt
 25 lean: kōnről az te zepfegōdōn: es az en iftenimet imağad: hog
 tenekōd iol legōn dolgōd Kynek felele zent margit azzon es monda:
 azt imadom: kyt ez fōd rettōgh: az tengör fel: es mindōn terōmtōt
 allatok uralnak Monda esmet az feiedelöm: ha enneköm margit
 nem engedēdez: az te testōdet en mind el zagattattatom Felele
 30 neky zent margit azzon: az en Cristosom erőttē halalra atta ma-
 gāt: azert en es keuanok v̄erōte megh halnom Tehat az feiedelöm:
 cupa mezitelen uzturura v̄tet fel uonata: es kemen uezōkel erőffen
 meg verettete Ennek utana vas gerebenōkel: zyzey huffat mind le
 zagattata: v̄ghog az v̄tetemy niluan lacnak uala Az zenth ver ke-
 35 gek az v̄ testeből: mint az kutfōból nag bōfegel ky zarmazik uala:
 az kōrnōl allok kegek fyrynak uala: ez bodogh zyzōn: es ezt mongak
 uala O margita: byzon teraitad igōn bankodunk: hog im lattok
 az te testōdet el kegōtlenōl zagattatny O mel zepfegōt ueztel el:

az te hitőtlenlegödert: azért auag cak maft engegh imar az feiedel-
 lőmnek: hog̃ ely Kyknek zent ma||rgit azzon monda O gonoz tanaé 31
 adok: tauozatok el entőlem: nem tūgatoke? mert ez teftnek gőtrelme
 az lelőknek iduőffege Monda touaba olibriufnak: ektelen beſtye:
 es elekhetetlen orozlan: teftőmőn hatalmat uallaz: de lelkőmet
 az en criftoffom megh oltalmaža Olibrius kegek palaftiaual arcyaiat
 be földőzte uala: mert zent margit azzonnak uerenek bőffege
 ualo ky folaffat: nem lathattya uala Ennekutana az vztururól
 le uetete: es tőmlőcbe uettete: holot nağ uilagoffak fenlek:
 es az ű teftenek egeffege megh adatek Tehat ez bodogh yz: 10
 imadkozok urunk criftushoz: hog̃ az ű ellenfegek: ky űuele
 uiafkodik uala: neky zőmele zerent megh ielőntene Es ime
 az tőmlőcbe ielőnek neky: eg̃ igōn nağ farkan: ky akaruan
 űtet megh marnia: zenth margit azzon: zent kőrdőztnek
 ieget uete reya: es az ottan el enezek Ennek utanna pokolbely 15
 ellenfegh: akaruan űtet megh calnia: eg̃ zep ifvnak abra-
 zattyat fel ueue: es tauol tőle megh allapek Melet mikoron
 latotuona zent margit azzon: űmagat ottan imadſagra ada: es
 az imadſagbol fel keluen: hozaya iarula: az ellenfegh: es kezét
 foguan monda neky: || margit hugom: elegőgel megh uele ammit 32
 raitunk tőttel: zőnel megh azért imar touab minket haborgatnod
 Tehaat legottan zent margit azzon: űtet iſtőkőn ragada: es az földhőz
 ite: iob labauaal kegek torkara hağa: es monda neky Főrtőgy keuel
 őrdőgh: ez eg̃ leanzonak labay alat: az őrdőgh kegek kayat uala
 monduan O bodogh margita: megh gőzettetem tuled: ha ualamel 25
 fyrfiv attal gőzettettem uona megh: aual annera neem gondolnek:
 mint hog̃ te tuled²gegefegős zyztul: ielőſben erről ionkab banko-
 dom: mert az te attyad es anad: ennekōm hiv baratim ualanak:
 zent margit azzon kegek: kezőrithe hog̃ megh mondana mit iartuona
 Ky monda: hog̃ azért ment uona: hog̃ űtet intene: hog̃ az feiedel- 30
 nek akarattianak engedne: eztes megh kerde tőle: mioka'ert keſ-
 fertene el fok keppen az kőrdőztnőket Kynek felele az ellenfegh:
 ennekōm természet zerent ualo gőlőfegōm uagon: az lelky embőrdők
 ellen: es iollehet gakorta tulők el izetteffem: de maga el calafom-
 nak keuanfaganak miatta: el farathatlan lezők: es iregkődōm 35
 az bodoghſagrol: melet en el ueztek embőrdőkre: || iol lehet imar 33
 ſoha megh ne űerheffem: de meges igekőznem embőrdőket attul megh
 foztanom Eztes hoža teue az elenfegh: az bōc ſalamon: eg̃ nemi-

nemő edenbe: őrdögöknek foklagat rekeztőtte uala: az ű halalal-
nak utanna kegek: mikoron az őrdögök az edemből tyzet bocyatna-
nak gakorta: az ot lakozo embőrök uelenek ot kencőt lenye: es az
edent fel tőrek: kyből az őrdögök ky menuen auag zaladuan: az
5 eget be tőtek: ezőket az őrdöggh megh monduan: labat torkarol fel
emele: es monda neky zenth [erfe] margit azzon Fufel nyaualas őrdöggh: es ime előle az ottan el enezek: kyből zent margit azzon nağ
batorlagot uőn: mert az fetetfegnek feyedelmet megh gőzuen: az
ű zolgaia az az olibriuft ionkab megh gőzne Az kőuetkőző nap
10 mind az nep fel gőluen: az bodogh zent margit azzon: az tőmlőc-
ből olibriufnak elebe uitettetek: ky kezde űtet elmet az baluan
imadafra intenye Kynék alhatatofflagat mikoron latta uona olibrius:
megh haraguek: es űtet mezitelen uetkőztete: es az ű zyzey zent
teftet: egő faklakal erőffen egettete: vğhog az kőrnől allok: mind
15 codallyak uala: hog el nağ genge zyz: el nağ kenokat zenuedhetne
34 Ennekutanna űtet eg edenbe: ky tel||les uala hydegh uizel: be uet-
tettete: es be kőtőztettete: hog ionkab az egetefnek faydalma benne
neukődek: de ime leghottan nağ főd indulas lőn: es ez bodogh
zyz mindőnőknek latafara: az edemből egeffegben ky mene Ezt lat-
20 uan az nep: őt ezőrn hynek urunkba: es az hyt melet mind halalt
zenuedenek Olibrius kegek megh ieduen: hog az tőb nepes az
hitre ne terne: sentenciat ada: hog ez bodogh zyznek: zent margit
azzonnak feyet uennek Mikoron azert ez Cristofnak iegőffet: az nağ
uago helre ky uittek uona: imadlagnak tetelere az hohertul hala-
25 dekot kere: Imadkozek azert előzőr magaert: maffocor az űtet ha-
borgatokert: ennek utanna az ű hoza aietatoffokert: eztes hoza teue:
hog az germők zylő azzonialat: űtet aietatoffagal hywan: magzat-
tyat egeffegben zylne Zo lun kegek az egből hoza mondan: zerető
iegőffőm: az the imadlagidba megh halgattattal: Iőuel azert: es
30 ueged az nekőd zőrzőttem coronat Tehat az imadlagbol zent mar-
git azzon fel keluen: monda az hohernek: Attiamfya uedfel imar
35 feguerődet: es uedel bator feyemet Az hoher kegek: eg uagaffa||ual
ez nōmōs zyznek: zent margit azzonnak feyet el ueue: es ueue az
martiromlagnak koronaiat: es ime legottan angaly enőklefők hal-
35 lattatanak: monduan: őrőliunk es vigagunk: es agunk diceretőt
iftennek Es nağ ifteni dicerettel: angalok lelket az bodoghfağra
uiuek: kyt agon nekunkes az dicőffegős zent haromsagh iften: ky
őrőke el: es orzagol: Amen: ihs, maria, zent ferenć.

Oluasztatik ég igôn zep pelda meſ igôn io az zent
 Ieronimufnak aietatoffagál zolgalnia es űkepet
 az zyzeknek cellaiokba tartania

Eg neminemő monoftorba: lakozik uala ég zyz apaća: ez az
 töbinel koraba ifyab uala: zepfegeueles az töbit fölöl halatta-
 uala: erkőceben tekelletős uala: eletebe kegek zent uala Ez az ű
 zyzeffeget oligôn nág zorgalmatoffagál tartya uala: es őrizy uala:
 hog az töb zyzeknek mind tikörök uala: zőnetlen cellaiaban iluala:
 holot zőnetlen auág zent iraft oluafuala: auág imadkozik uala:
 auág kegek kezy munkat tezőn uala ez zyznek io eletet meg irel-
 uen || az mindőn ionak ellenfege: pokolbely őrdőgh: es ég nómős
 nemből ualo ifiat az ű zerelmere fel geryezte Mel ifiv zeretnek
 ol nág zykraiaua götrettetik uala: hog sem eiel: sem napal neem
 nukhatik uala: de mindőnkoron azon gondolkodik uala: mint az
 zyzet gonoffagra ualhatna Gakorta kegek: az ű nág zerelmet
 akarya uala az zyznek megh nilatkoztatnia: de az ű nág iambor-
 fagaert nem merezkydik uala Az zerelemnek ol igôn nág zykra-
 iaual guitattatot uala fel ez ifv: hog ketfegbe efuen: akarattianak
 megh nem tellefithetesseről: fokzor akarya uala magát: kyllőmb kyl-
 lőmb halallal megh őlnie Mikoron azért femy kepen ez ifv az zyz-
 hōz nem ferhetne: ég őrdőngős embőrt hoza hywa: es űneky kené-
 nek foklagat igere: hogha őrdőgy meftőrfegueuel: ez zyzet akarat-
 tyara hathatna. Ez őrdőngős azért az ű őrdőgy meftőrfegueue: ég
 őrdőgőt hoza hiua: es űtet enek ideien: ez apacanak cellaiara
 bocyatta: az őrdőgh kegek: ez apacanak cellaianak kőzöbet atal
 nem mehete: az cellaba ualo zent ieronimusnak kepetul meegh
 ieduen: es efmet az űtet bocyatohoz tere: megh ielőntuen neki: az ű
 el futaffanak okat: kyt az őrdőngős megh cuffoluan || maft hywa kyt
 es az zyznek cellaiara kylde: kynek es vg történek dolga: mint az

elfőnek Harmadikat es el kylde: az tőbinel okofbat es rauazbat:
 ky mikoron az zyznek cellaiahoz közelgetőt uona: ime kezde na-
 gon kayattania: es monдания: ha ennekőm ieronimus enneten el
 haé menőm: en touaba soha ede nem Iőuők Ez kaiatafra az apa-
 5 ch'a: ky akoron imadflagba ireskődik uala: es az több apacak es:
 fel kelenek: es nağ felelőmel az helre holot az őrdőgh kayat uala
 menenek Es legottan elmerek űtet őrdőgnek leny: kyt kezeritenek:
 hog megh mondana mioka'ert ment uona Kyknek menefenek okat
 mikoron meg mondotta uona: monda magat zent ieronimostul:
 10 tyzes lancokal megh kötőztetnek leny: keruen űket: hog az ű
 imadflagoknak miatta: zabadittathatnak el: soha touaba hozaiok
 neem menuen Kyk mikoron imadkoztanak uona: es az bodogh
 zent ieronimost magasztaltak uona: Az őrdőgh legottan nağ kayat-
 taffal közölők el enezek: es mene az őrdőngőfhöz: kyt oľ igőn
 15 uere: hog fok ideig lelkőt nem erőzhetnek uala bene Ezt monduan
 38 neky: az en kenomnak || te uağ oka: kylduen engőmet az apaćahoz
 Azert ez uerefegőkkel allok maľtan buzut the raitad Az őrdőngős
 azert elleten ueződelőmbe leuen: lata hog az ű őrdőgy meľtőrfeg-
 geue magat megh nem fegethety: kezde fegetfegől zent ieronimost
 20 hynia: monduan Zent ieronimus: fel fogadom en tenekőd: hog
 ha őrdőgtul'en megh nem őlettetendőm: te engőmet megh segituen:
 mindőn őrdőgy meľtőrfegnek ellene mondok es az te zolgalatodtul
 soha el nem zakadok: ezők meg monduan: az őrdőgh legottan
 mint az fyľt: el enezek: egez eztendek fekuek azert az uerefegbe:
 25 kyből fel tamaduan: őrdőngős kőnueit mind megh egete es min-
 dőn iozagat zegenőknek oztogatuan: az cellaba: kybe zent iero-
 nimus neguen eztendek tartot uala penitenciat: magat be rekezte:
 holot bineiről penitenciat tartuan: Nağ zentfegel fenlek Amaz
 bodogtalan ifv kegek az buiafagnak tyzet megh nem gőzhetuen:
 30 es az ű akarattyanak megh tekellefferől ketfegbe eluen: eg etzaka:
 magat fel akazta es ű magat: ez bodogtalan: mind ez elettul: mind
 az iőuendő bodogh elettul [magat] megh foztá: ez peldabol azert el
 erthetitők: mel igőn Io: ez dicőflegős zent ieronimosnak zolgalno-
 tok: es kepet cellatokba tartanotok: Az ky irta eg aue maria t
 35 keer

Vrnak neuebe kezdetik az dicöffegös zent Anna³⁹
azzonnak elete ky uala edös marianak annya es
criftusnak ikeye

Uala fidöfagnak eg uarafaba: tudniamint betlehembe Mint
zent cirillus pispök iria: eg zyz: kynek neue uala emerencia Ez⁵
yzz nemebe nömös uala: koraba yffyv: termetebe zeep: es tekente-
tebe ekös: Istenhöz uala igön aietatos: Az törüennek tartafaban
igön buzgo: es mindön miuelködetebe igön tyztha Ky az hazaffa-
got igön keuannya uala el tauoztatnia: de maga az istennek tör-
üennek ellene nem: es akaruala az istennek zolgalattyaba: telles¹⁰
eleteben zyzen meegh maradnia: Ielöfben mert az profetaknak
könuökbe oluasta uala: hooég ez uilagnak megh ualtoia: zyztul uona
ziletendö: hog azert az v lelket: ualami zeplö megh ne zeplöfit-
hetne az gonoz tarfasagot: igön zorgalmatoffon el tauoztattyauala
Enneten lön: hogh zent lelöknek ihleseböl: az profetaknak v fyo-¹⁵
kat: kyk az karmelus neuö hegön || lakoznak uala: es uriften zy-⁴⁰
zefegbe zolgaliakuala Neha neha ezöket meegh latogattia uala:
kyktul nem cak az profetaknak könuöket tanula megh: de megh
iduffegenek mögat es megh tanula Azoknak azert tanacoknal
kyl: az zyzeffegnek allapattyat: nem akara el ualtoztatnia Miko-²⁰
ron azert ez nömös zyz neueködöt uona: es imar az hazaf-
sagra alkolmas uona: ziley zandokozak vtet hazaffagra ad-
nia: moyfesnek törüene zerent Kezdek kegek erre vtet ziley ga-
korta zorgalmaztatny: v kegek neminemö zyzey zömermöffegböl:
ingen nem akaryauala hallania: de azok az v zandokokba megh²⁵
maraduan: haladekot uön: es titkon az carmelusnak hegere: az
profetaknak fyokhoz el feel futha: es az v io zandokat nekyk megh
monda: hog telles eleteben zyzeffegöt keuanna tartania: de zilei
ennek ellene moyfesnek törüene zerent: akarnak hazaffagra adnia
Ez kettö közzöl melliket ualaztana ionkab: kezde nag firaffal az o

41 zent emböröktől tudakozny: es megh erteny Az profetak||nak fyay
 kegek: ezt haluan: el codalkozanak raita: es uigazaffokkal: es
 imadlagokkal: akarak ezt iftentul megh tudnia Mikoron azert har-
 madnap az zenth emerencia zyzel: az imadlagba megh maratta-
 5 nak uona: az profetaknak fyay közöl: kyk az regulay tartafaba
 tekkelletőfbek ualanak: uriften codalatos latafth mutata: harmad
 nap azert be teluen: őzue gölenek: es az feiedelmők kezde tuda-
 koznia: hog ha vallamellik ez dologrol erdőmlőtteuona: iftennek
 ergalmaffagat uenie Tehat eg közölők előue ala: ky az tőbinel
 10 ideieben korofbuala: az imadlagba aietatob: es allapattyaba mel-
 tofagofb es monda: mind ez három eiel imadlagomnak utanna:
 latek eg codallattos zepfegő fat: mel fok zep agakkal ekőfitettőt
 uala megh: mel fanak agaikőzzöl: latam az egiket az tőbinel zeb-
 neek lenny: es magafbnak: mel megh ueragozot uala: es terőmtőt
 15 uala latafra gőnőrfőlegős gőmőcőt: de mit peldazanak mind ezők:
 nem kynnen magarazhatom megh Ezt ez megh monduan: az ket-
 teies előue allanak: es ezőn lataft mondak Esmet egmas akka-
 24 r||attiaból imadlagra adak magokat: hog meltoltatnek uriften ez
 latafnak ertelmet megh ielőntenie Tehat ime menorzagbol erdőm-
 20 lenek menei zolt hallani monduan Az nag es zep fa: kyt latatok:
 az emerencia žyznek tyztaffagos zyzeffeget peldaza: Az fanak ke-
 gek magafb es nōmőfb aga: peldaza az zenth leanzot: ky řtőle
 zilletendő: kynek anna lezōn neue: kytul esmet nemzettetik eg
 nōmős viragh: Az zyz maria: ky malaztal telles lezōn: es őrőke
 25 ez zyzeffegőt lezōn tartando Ez uiragtul oztan esmet zillettetik eg
 nōmős es edőffegős gőmőc: Criftus ihs: iftennek fya: ky lezōn
 ez uilagnak megh ualtoia. Az fanak kegek tőb agay: az ř uiragiual
 es gőmőlceue: peldazak az zenth magokat: kyk ez zenth emerencia
 zyztul: tamadandok Mikoron azert ez zent emerencia: iftennek
 30 akarattat megh ertőtteuona: nag halakat ada iftennek rola: es
 ekkeppen alazattoflagal: az zenth emböröktul zileinek hazahoz
 terre Ky zileienek hazanal kezde iftennek templomat gakorlania:
 es naponked zōmeit menorzagra feel emeluen: kezeit őzue kucol-
 43 uan: elme'et iftenbe irefőktetuen: kōnőrőgh uala nag || fyraffal
 35 iftenhőz: hog řtet hazaffagra oly embőrne birna: ky řtet telles
 zyueuel felne: parancolatit hyuen tartana: es kytuliften felő mag-
 zatokat zilhetne Ez zenth emerencia kegek: miert hog termetebe
 ekős uala: es arcyayaban igōn zeep: erkőceben ert: es mindōn

ioual megh eköfitetöt: fokaktul & keuantatek: es hazaffagra keret-
 tetek: de & zenth lelöknek attala megh efmeruen: hog ionkab tefty
 zeretetből keuantatnek: hog neem ifteny zeretetből: fokaknak ke-
 relmeföket megh utala: es megh uete Mynt am oluafatik az zenth
 tobiashnak könuebe: az yz zenth fara azzonrol: ky het emböröktul 5
 kerettetek hazaffagra: kyk & tet nem ifteny zeretetből: de tefty ze-
 retetből kehana'k uala: vgan ezert mihel ő uele az agafhazba be-
 mennek uala: az afmodeus neuő ördögh: & ket ottan meg ölyuala:
 hog ez nömös yz: az kyffeb zenth tobiashnak iftenth felönek tartat-
 nek: es az zenth rafael angal attal: hazafittatnek el: fokkal ionkab 10
 ez zenth emerencianak: kelle az iftenth nem felöktul megh tartat-
 nia: kytul el nömös plantak: valllanak tamadandok Hat embörö- 44
 ket azert emerencia zent, lelöknek ihlefesből: mikepen gonozokat
 megh uetuen: Az hetediknek: kynek neue uala ftollanus birattat-
 tatek: kyes uala dauidnak nemzetéből ualo: iftent felönek: es az & 15
 parancolattyat hiuen tartanak Kezdenek kegek hazaffagokban
 iftennek felelmében elnie: az zegenöknek alamifnaiokat böffegél
 oztogattiak ualä: Az iftenek templomat gakorta megh latogattyak
 uala: Az templomnak zolgaloit iozagokkal legitik uala Vegre oztan
 az ifteny kegelmeffegh: az megh mondot latafth akaruan megh 20
 tekellenie: Nem fok idő el muluan: ez bodogh emerencia: az
 zenth ftollanoftul teröben effek: es idő rea teluen zille eg kednap:
 elfő zillöttet: kyt annanak neuetztete Ez zenth annanak utanna:
 azon ftollanoftul zyle mas leanzo magzatot: kyt neuezettete efme-
 rianak: ez efmeria neueköduen hazaffagra adattatek: az törüen- 25
 nek kötelezetiből: az & nemzetiből ualo nömös iambor yffiunak:
 kynek neue uala afra Ez afratul az efmeria zile idő rea teluen eg
 nömös leanzo magzatot: kyt neuезenek erfebötnek: ez erfeböt
 azzon aztan neueköduen: hazaffagra adattatek zakariafllnak: ez 45
 zakariastul az erfeböt azzon az zenth hazaffagbol zile: köröztölö 30
 zent ianofth Ennek utanna efmeria efmet afratul zille: eg firfiv
 magzattot: kyt neuезenek eliudnak: ez eliud hazafful ueue maga-
 nak: amaz özüeg azzonth: kynek fya halua vittettetik ky naim-
 nak kapuian: kyt oztan vrunk fel tamaztha: minth zenth lukaé
 euangelifta irya: könuenek heted rezeben Ez özüeg azzon kegek: 35
 betfäidabol ualo uala: es zent petörnek: es zenth andrafnak rakon-
 faga uala Ez kegek eliudtul zile keeth fyrfiv magzatot: marcialift:
 es eminemöt: az marcialis vittettetik uala halua ky: kyt mondam

[halua] vrunk halottat fel tamazta: es anának megh ada: ezt
 oztan uegre zent petör apostol pispöкке zentöle: es zentöl bira:
 három ielös uaraloknak pispökfeget Vegre oztan bodogfagufful
 urban el nugouek: Eminen kegek ez marciallisnek öce: attya
 5 eliud meg haluan: zarandokul mene armeniba: holot lakoza-
 doywl megh marada: es uenfegebe maganak hazaful von: eg
 nömös leantzot: kynek neue uala memelia: ez memelia eminemtul
 zile: eg nömös firfiv magzatot: kyt neuezenek seruaciufnak: ky
 46 oztan nag || zent embör lön: uegre az tungrorum neuö uaralba
 10 pispöke tetetek: lelket ugan ot bodogfagufful iftennek megh ada:
 tetemy kegek tartatnak traiektenfi neuö uaralba: nag tisztöflegbe:
 az segedsegökert: mellyeket tezön naponked az v aietatosiual Ez
 zent seruaciufnak attya eminem: ky muluan ez uilagbol: anña
 memelia özuege marada: kyes az özuegfegbe telles leuen iozagos
 15 miuelködötökkel: iftenbe el nugouek Mind ezökből azért megh
 teccik: minemö nömös plantak tamadanak az zent efmeriabol:
 zent anna azzonnak hugabol: kyknek Nag annyok lön az zent eme-
 rencia: teriönk imar az zent annara

Az bodogh zent anna azzonnak diceretös naiaf-
 20 kodafarol es zent eleteröl

Az zent anna azzon azért: zillettetuen: az zent emerencia-
 tul: kyfded koraba femy germöky dolgot nem celeködök: de az
 iftennek vtan az v zent eleteben kezde naponked iobrol iobra ne-
 ueködnie Az felfölt leantzoknak gonoz naiafkodaffokat: minth az
 25 mergös kegot zorgalmatoffon el tauoztattyauala: Ionkab keuana
 47 zileinek hazokba ben iftenbe elmeködni: hod||nem minth magat
 kyuöl ez uilagnak mutogatnia Mikoron azért ez bodogh zenth
 anna ázzon: neueködöt uona: es tyzön öt eztendös korra iotot
 uona: az hazaffagra kegek alkalmas uona: hazafful iftennek aka-
 30 rattiabol adattatek az nömös es zenth ioakhimnak: nem tefty ke-
 uanlagbol: de moysefnek törüenenek kezölitteffeből Ez zenth Ioa-
 chim kegek: dauidnak nemzetéből ualo uala: es az zenth hazaf-
 fagot zenth anna azzonnal: huz eztendös koraba Kezde el Vala
 kegek nazarethből ualo: zenth anna betlehemből ualo: es egetömbe
 35 lakozanak nazaretbe: zenth ioakhimnak hazanal: az zent hazaf-

fagh megh leuen: vala kegek ez zenth ioakhim zanto fődekbe: Iohokba: es egeb barmokkal igön kazdak: eletebe uala zenth: égigő: iftent felő: egebeknek örökfegőknek el foglalafaba: magát be nem bocyattyauala: mindönőkel bekeffegősuala: az zegenők-höz ergalmasuala: es az iftenth felőkhöz igön kegemes: az ^v5 iozagabol igekőzikuala fegeteni az zegenőketh: || aruakat: megh 48 nomorult őzuegöket: es mineuel az ergalmas dolgot ionkab tezy uala: anneual iozaga iobban naprol napra zaporodikuala Az zenth hazaffagba kegek zent anna azzon ez zenth ioachimot tyztőlyuala: mint vrat: es zeretyuala mint edős attyat Az 10 zent ioachimes uizont tyztőli uala zenth annát: minth iohazaffat: es zeretyuala minth edős annát Egmas akarattianal kyl lemyt nem keuannak uala tenny: Gakorta ég malth intik uala: azoknak kőuetefere: mellek iftene De miért hog az iftenek itelete mellfegős tengörnek mondattatik: ez nömös zenth iambo-15 rok: az zenth hazaffagba magzatnal kyl huz eztendek elenek: es mikepen meduk: moifefnek töruehetul megh uettettek: maradekoknak gőmőlcet ez huz eztendők alat nem uehetek Vgan ezert iftennek: előtte gakorlatos lyrafokat: es kőnőrgfefföket teznek uala: hog amit az természet őtőlők megh tagadoth uala: azt az vriften: 20 kynek mindönők lehetfegőffők: ergalmaffagabol megh adna: Harom vton kezdek kegek: iftennek ergalmaffagat kerefnie Előzőr az ^v es ||*)

hog kegek az zent anna azzon az ^v aietatofit 49
megh legiće imez peldabol megh teccik es megh 25
erthetitők

Eg neminemő uaralaba: lakozik uala ég ielős urnak egetlen ég germőke: ez zileitől az mirigh halálnak miatta megh foztatuan: zileinek temerdők kincők rea zalla: de az byzonfagh uetelnel kyl ualo yfyaknak modok zerenth: tekozlo lön: es fellőt elető: 30 Vg hog: huz eztendős koraba: mikepen az napnak fene az hot: az melegh uiz az fot: az tyz az ieget: es az zen az cōppöt zoktak megh emeztenie: ezönkepen ez ifv: nagh hamarlagal attyanak temerdők kencet mind el tekozla: es vegre iutha nag zegenfegre

*) Itt az eredetiben két levélnyi hézag van.

Legottan el hagak vtet az v baraty: el hagak rokonfagý: vghog lat-
 tatik uala megh iftentől es el haitnak leny: mert mindön terömtöt
 allatok lattatnak uala v elene elenködny Az v hazat: ky nag kaz-
 dagfagokkal telles uala: ég forgozel le zakazta: vetemenit az kő
 5 mind el uere: barmit mind el öle: enne fok haburufagokba azert
 leuen: nem uala ky vtet megh uigaztalia: sőt minth az mas iobot:
 baraty bozontak uala Mikoron azert: elieten nag náualaba uona ||
 50 magaba tere: es nag firaffal imezt kezde mondanía Mit tégek min-
 dőn náualafnal náualafb? houa terichem magamat: houa fogam
 10 feiemet: Im latom: mert cak az kené tiztöltetik uőt: annalkyl
 fenky nem zerettetik Az kapalaft nem tehetöm: mert nem zok-
 tam: az kodulaft kegek igőn zegőnlöm: azert kyhöz folamiam: ha
 ime mind az men[i] mind az föld: es mindön alatok: enelenöm lat-
 tatnak ellenkődnie: megh neuettetöm baratimtul: es el hagattat-
 15 tam tanac adoimtul: Iob azert enneköm: hóg kodulua zarandokul
 menek az zenth iakab éghazahoz: hognem minth: el gákorta
 zomorkottaffam azoktul: kyknek ados uagok Fel ueue azert ifta-
 piat: es az uaraffol tytkon el ky mene: es az varafnak mezőien
 terdeire efuen: es magat istenhöz terituen: nag fyraffal imezt
 20 kezde mondanía O irgalmas es kegelmes vr iften: uallom en zegen
 bönös te fellegődet nehezen megh bantottam leny: de kerlek en
 mindönnel nagob binös: ky nem uagok melto tüled megh halgat-
 tatnom: hóg meltoltaffad enneköm megh ielőntenőd: hóg ha vagon
 az zentők közöl ualaky: ky illeten zegent meltoltatnek megh hal-
 51 gatni: es megh segitenie: || Mikoron ez ifv eleten kőnőrgesőket
 tene: ime zent iakab apaftal: kyt regőn maganak zerető zentul
 valasztot uala: égi zarandoknak abrazattyaba neky ielőnek: es
 monda neky Mit firz O ifv es az te kefferuffegődnék mićoda oka?
 es maft hoúa indultal? akarnam megh ertenöm Kynek az ifv mi-
 30 cōron mindön dolgait megh mondotta uona Monda esmet zenth
 iakab neky: ha segetlegőt keuanz uenőd: folamial az zenth an-
 nahoz: ezt tyztölled: az v leanaua: az edős mariaual: es az v
 onokaiaual: az cristus iefuffal: ez az numurultaknak uigaztaloia:
 ez az bankodokat megh uidamuttya: Az zegenőket megh kazda-
 35 kuttya: es fenkyt benne byzokat megh nem utal[ia]: ez az v kőnő-
 rgesenek miatta: nér tenekőd az v onokaiaitul uigaztalafth: haluan
 ezt az ifv: megh batorodek es monda esmet Kerlek tegődet zerető
 uram: mongád megh enneköm: minth tehetnek en v neky alkalmas

es melto diceretôt: es zolgalatot Kynek monda efmet zenth iakab :
mindön hetben : az kednap : az v diceretyre Aye||tatoiffon oluas : 52
harom pater noftert : es harom aue mariat : es ezöket oluafuan :
igeköziel adik az v kepe elôt: egö gertat tartanod : ha ezöket aietatof-
toffon teendöd : ketfeögnel kyl io zerenáz leez : es amit keuanz
vtöle megh éröd Haluan ezt az ifv monda efmet : miért keel ezö-
ket kedön teny : es nem egeb napon Felele zent iakab : Mert az bo-
dogh zent anna : kedön fogantatek anianak meheben : kedön zilet-
tettek : az Criftusnak annyat es kedön zile : es kedön hala megh
Haluan ezt, az ifv monda : de kerlek tegödet zeretö uram : honnetan 10
tudot te ezöket Monda neky zent iakab : en az v harmadik leananak
fya uagok : azert v ennekem nagi aham : te azert iollehet femy iot
ne töttel legön : de mert hog enhozam : kiualltkepen ualo aietatof-
lagot ualottal : ky uagok iakab apaftal : ezert akaram magamat ne-
köd ez oraban megh ielőntenöm Ted megh azert azokat kykre inte- 15
lek : es iol lezön dolgod : melet megh monduan el enezek : az v
zömeinek előle Az ifv kegek : lelökbe megh batoroduan : vtan efmet
el indula : es iutha eg mezeualo tartomanba : holot az tartomannak
fö varafaba : kyben az tartomannak kyralia lakozik uala : el be mene:
es eg papnal zent||anna azzonnak celeködetiböl : zalaft kere mel pap 53
ez ifyat iobban megh tanyta [vtet] zent annanak tyztöletire : vgan
ezert ez ifv : az keues iozagbol kyt uele uituala : zent annanak ke-
pet nag zepön megh iratha : es igeközik uala az kep elôt napon-
ked gertat egetny : es ekkepen az zent anna azzonhozualo aietatof-
toffagba : naprol napra neueköduen : Megh tanula iollehet ne 25
tudna diakul : imez harom neuket megh irnia : ihs : maria : anna :
ennel töbet nem tanulhata Ez harom meltofagos neuket kegek :
ualahol iaruala : mind falra : es mind egebre ottan fel irya uala :
es mikepen ez harom neuket iriauala emböröknek latafokra :
ezönkepen ez harmaknak zolgalattokra : igeközik uala emböröket 30
gerieztentie intefiuel Ezönközbe az tartomannak kyralia : akara za-
randokul romaba mennie : es égi megh mondot papot akara uele
el uinie : történek hog ez ifv es : az v gazdaiaual el menne Miko-
ron azert az tengörön el indultanak uona : ime nag uez tamada :
es egetömbe urhoz nag firaffal könröguen : femy fegetlegöt nem 35
uehetnekuala : || tehat ez zent anna azonnak zolgaia : könrög- 54
uen aietatoffon az v azzonahoz : amit egebek megh nem érhetek-
nek : v hertelen megh ére Megh zonenek azert hertelen az ten-

görnek habay: az zeleknek fuuafy: es az habnak megh cendezőleffe
mindönőket örömrre: es el codalkozafra indutha Az kyal kegek
megh ertuen ez ifvnek aietatoffagat: vñon maganak naiaful ueue:
es ruhazattarol: es eleffegről: vñet batorfagoffa teue Kyről zenth
5 annanak aietatoffa: azzonanak nág halaado lön: ennek vtana idő
muluan ez ifv: eg napon megh emlekőzek az v nág kazdagfagarol
Kyről nág zegenfegre iotot uala: el be mene eg zenth eghazba: es
az v ualaztot azzonanak kepe elöt le efuen: kőnrőgh uala neky:
hog vērőtte urunkhoz effedőznek: ez uilagy iozagnak adafaert
10 Ime legottan urunk iefusnak kepe: kyt zenth annanak balya felől
kebelebe iratotuala: az nág zeretetnek iegeert: mert embörnek
zyue bal felől uagon: kyböl az zeretet ky zarmazik: iobia felől
kegek: kebelebe irattauala azzonunkat: megh zolala vneky es
monda: The naponked az en ikömnek *) tyztölletöt tez: egő ger-
15 tyaua: de nem enneköm: sem az en zilemnnek: azert miert agam
55 en megh || amit en tulem keuanz? ezt haluan ez ifv: el codalkozek
raitha: es batorfagot ueuen: nág pirongaffal felele es monda O yo
es edős iefus: igol (?) tudod: mert en igön zegen uagok: es idegön
fődön vagok: ez oka miert eny gertat nem egethetők Mind ezatal
20 urunknak mondaffat heiaba nem ueue: de ame legottan az zent
eghazbol el ky mene: es amy keues morhackat ualuala: el aduan
kezde abbol urunk előtes gertyat egetnie Kynek esmet eg nap urunk-
nak kepe megh [felele] zolala: es monda: zerető fyam: ha engöm es
az en ikömet **) gertyaua tyztölz: alkolmas hog az en anamath es
25 tyztölled Kynek esmet az ifv monda O io iefus: oztozattok harman
ez ket gertyaua: mert töbet niné miuel uenöm: [demaga] mind ez-
atal: el ky mene az kep elől: es őuet: erzenet: faruit: fyueget: el
aruluan: mert imar töbet nem ualuala: azzonunknak eleibe es egő
gertat zörze Mikoron azert egőör mind az harom gertyat az kep elebe
30 fel ragasztottauna: mond urunk neky: menel imar: es te rolad gon-
dot uiffelönk: es ekkepen az ifv az eghazbol el ky fordula: es az v
gazdaia az pap iambor: elől talaluan: monda neky Zerető fyam: te
az zenth anna azzonth igön predikalod: azert ez zent eghaznak
56 nagobik tornara: napeffet||re: iriad feel az v kepet: hog mindő-

*) Más kéz e szót kitörölte s a lap szélére azt írta: Nagi Aniamnak.

**) E helyett is a lap szélén: Nagy Aniamot.

nőktől lathattaflek : es tyztőlteffek : ky legottan az eghaznak nagobik
 tornara alafth cinaltata: ol minth hatuan fengnire fel: es zepőn
 zenth annanak kepet megh ira: bal őlebe ira urunkat: es iob őlebe
 azzonunkat: es az kepnek fölőte imezt ira aran bőttőkel: zent anna:
 mind harmad magadal segic megh engőmet Melet mikoron el ve- 5
 gezőt uona: es akarna le zalania: pokolbely őrdőgh nağ zelet ta-
 mazta reaya: mel zel az alafth el ite labay alol: ű kegek byzuan az
 ű azzonaba: megh ragada az kepnek palaftyat: es nağ zoual imezt
 kayata O zenth anna mind harmad magatdal: segic megh engőm:
 es ime codalatos dologh: ez ifv olminth mind fel napik: az kepnek 10
 palaftan fige: mig nem hyre lőn benne az kyrálnak: ky űtet onnet-
 tan le uetete: es tytkon hozya hyuata: es monda neky Miert
 hog imar kecőör fegitőt megh tegődet az zent anna: en lataf-
 lomra: azert en tegődet nağ tyztőffegre feel uezlek: es ez
 vilagy kazdagfagal megh kazdagitlak: ky az kyraltul nağ kenőőt 15
 ueuen: hazaiaba tere: es adofinak megh fyzete: es efmet az kyrál-
 hoz tere : || kyt oztan az kyrál maganak fő tanačuľ vőn: kynek 57
 inteffeből az kyrál orzagabanualo eghazakat: zenth anna azzon-
 nak kepeiuel: megh ekőfite: es hog az ű innepet eztendőnked aie-
 tatoffagal illene: ez zenth annanak kegek megh mondot zolgaya: 20
 zenth annanak zolgalattyaba mind halalik megh marada Halalának
 ideien kegek: Azzonunk maria nağ fenőffegben neky ielőnek: es
 monda neky Zerethő battyam: ammynt latomJerőtul megh fogat-
 koztal: kynek az ifv monda: ennekőm hugom ninčen: azert miert
 mondal batadnak Kynek monda azonunk: Nam zenth annat anaiul 25
 ualasztottad magadnak: en kegek ű neky leana vagok: te azert enne-
 kőm batyam uag: az en edős fyam ihs kegek nekőd onokad: ezőket
 haluan megh őruőnde raitha: es nağ őrdőmel imezt kezde mondania:
 O maria ergalmallagnak: es malaztnak annya: fogağ engőm az
 the otalmad ala O dycőffegős zenth anna azzon: mind harmad ma- 30
 gadal ez oraban segic megh engőmeth Kynek monda zent anna:
 zerető fyam ne fely felyt: mert iftentul malaztot őrterel ez uila-
 gon: es uitetől az bodogfagra: mert valakyk engőmet alkolmas dice
 rettel tyztőlnek: ez||őket en io zerenceffe tezőm lelkőkben: es orza- 58
 goltatom az bodogfagban Ime az en zerető onokam menorzagnak- 35
 kapuiat nekőd megh nittyta: őrdőgőt ellenőd megh nomoritotta: es
 poklot be rekeztőtte: ezőket haluan az kor monda: Az te kezeidbe
 aianlom vram az en lelkőmet: ezőket megh monduan: lelket bo-

doglagufful urnak megh ada: kyt vrunk az v̄ zent annyaua: es az
 v̄ naǵ annyaua: az őrők bodogfagra v̄n: Mel bodogfagot agon
 nekõnk attya: fyv: zenth lelők iften: amen: bathor: v̄g legõn:

Iduõzleg maria malasztal lelles ur uagon teueled az the ma-
 5 laztod legõn en uelem the uaǵ aldot azzonoknak közöttte es aldot
 az te annyad zenth anna azon kytul fogantatek az the zenth es
 iftenõs teltõd kytul ziletetetek en vram ihs criftus amen.

Ez imadlagot ualaky háromzor zenth annanak kepe elõt megh
 oluaffa tyz ezõr halalos bineinek es hwz ezõr bocyanando byneinek
 10 kennyat ottya megh vele alexander papa engette 6 finis 1.5.26.
 ég aue mariat ker aky irtha ||

Kezdetik az edős zyz marianak neuebe ualo diaky 59
bötökről égkyfde predikacio: kyfde de igön
zeep

úg monda zenth lukaé euangelista: euangeliomy kõnueñek
elfő rezeben Azzonunkrol: Az zyznek neue maria: ez zenth lukaé- 5
nak mondaffa melle Istenbe tyztölletős hugaim: akarom hog tuğa-
tok: mert Azzonunknak neue öt diaky böttöketh ualnak: kykõn
peldaztatnak: öt drağa kõueknek tullaidonfağy

Elfő böttő azzonunknak neuebe az M: kyn peldaztatik az nõ-
mõs: es dragalatos margaretha neuõ kõ: ez kõnek kegek imelleten 10
tullaidonfaga vağon: hog az meel embõr ötet nala uiffely: felelmes
helõn ötet batorlagoffa tezy Ezõnkeppen azzonunk zyz maria: az v
zolgainak: es zolgalo leaninak zyuõketh mindõn gonoz felelõmbe
megh batorittya: errõl enõkly annya zent eghaz Az the otalmad
ala folamunk O edõs maria: az my kõnõrgefunket zykegunkbe 15
megh || ne utaliad: de mindõn uezõdelõmtõl: es gonoz felelõmtõl: 60
otalmaaz megh minket: dicõfegõs zyz: es mindõnkoron aldot

Maffod böttő meges azzonunknak neuebe az A: kyn peldaz-
tatik az nõmõs es dragalatos adamas neuõ kõ: ez kõnek es imelie-
ten tullaidonfaga vağon: hog az meel embõr ötet nala uiffely: õzue 20
haborodot embõrõkközõt: kynnen bekefegõt zõrõzhet Ez kõnek
ereiet: es tullaidonfagat azzonunk maria es uallya: mert õ iften-
közõt es embõrõk közõt: kyk õzue haborottanak uala: bekefegõt
zõrze: mert iftennek haraga fenky atal megh nem engezteltethetik
embõry nemzethõz: hanem cak õ attala: meltan monda azert v 25
rola az bõc: eg kõnueñek neguen negedik rezeben Az haburufagnak
ideien megh engeztelõ lõn

Harmad böttő az edõs marianak neuebe az R: kin peldazta-
tik: az nõmõs es dragalatos rubinus neuõ kõ: ez kõnek es imelleten

61 tullaidonfaga uagon: hog' o' igon || fenos: es fetetlegöket uelagof-
fagra ualtoztat: ez könek es iozagat es tullaidonfagat uallia azzo-
nunk: mert o' az zyz: kynek zenth elete el uilagofita mind menet:
es mind földet]: mint zent éghaz enökli

5 Neged bötö az Criftusnak edös anának neuebe: az I kyn pel-
daztatik az nömös es dragalatos ialpis neuökö: ez könek es imelle-
ten tullaidonfaga uagon: hog' az meel embör ötet naia uiffely: az
ellenfegök közöt vttet] batorlagoffa tezy: ezönkeppen azzonunk
maria es: az v hyueyt: ördögök ellen megh batorittya: mert v ret-
10 tenetös ördögöknel: mynt az iol megh zörzöt feregöknek orozattya
az ellenfegöknel:

Ötöd es vtoffo bötö az iftennek annianak neuebe az A ezön
kegek peldaztatik az allektorius neuö nömös es dragalatos kö: ez
könek es elleten tullaidonfaga uagon: hog' v az vttet uiffelöket:
15 nag' tyztöffegre emeli fel: ez könek es ereet es tullaidonfagat ualya
azzonunk: mert v az o' aietatofit Iöuendöbe: az meney tyztöffegre
62 emeli || feel: ime azert Criftusnak iegöffy: megh teccyk: mert ez öt
nömös köueknek tulaidonfagit: uallya azzonunk edös zyz maria
Ha kegiglen ez öt köueknek elfö bötöt egmaftul el zedittök: es
20 özue rakyatok: maria lezön benne: hog' kegik azzonunk az o' hyueyt
zykfegökben el nem hagia: de megh segity: imez peldabol megh
teccik

«zeep pelda» Eg' neminemö uaraiba ualanak keet monof-
torok: az egikben lakoznak uala baratok: Az mafikba zyzek: mind
25 keetten kegek zent bernat zörzeteböl ualok ualanak Az baratoknak
monoftorokbaualo fegöftiefnek: neue uala ieronimus Az zyzeknek
monoftorokba ualo cufotfnak kegek: neue uala borbala: ezök
mind keetten az edös zyz marianak nag' aietatofy ualanak: es
ketten egmaftul iftenbe igön zeretik uala: es egmaffal ritkan bezel-
30 nek uala: de maga az bezednek ideien: egik mafiknak latafra
[magat] zynet nem agyauala: egik maffikat kegek az v tyzte-
ben amminere tehetyuala: fegetyuala: mert az frater Ieroni-
63 mus: az zyznek gakorta || zeep imadlagokat iruala: es zentöknek
eletet: neha kegiglen zöuendököket cinaluala neky: es egebbeles
35 amy az v tyztet illetyuala segittyuala Az zyz es kegek: ez frater
ieronimusnak gakorta zeep kezkenöket cinaluala: es neha zeep
kooporalokat: es ves az frater ieronimus az v tyztyben: ammynere
tehetyuala igön segittiuala: es ekkeppen egmafhöz az ifteny zere-

tetben naprol napra neuekődnék uala Az frater ieronimus kegek:
 cellaiaban azzonunk marianak keepet: igőn zeepőn feel irattauala:
 es őrdőgnék keepet azzonunknak labay alla: nağ ruth abrazatban
 eztes megh irattauala Et ez keep előt ez frater ieronimos azzonunk-
 nak gakorta imadkozik uala Megh iregle kegek ezt pokolbely őrdő-
 gh: es ime eg etzaka: mikoron az keep előt imadkoznak: az abra-
 zatban kyben cellaiba feel irattauala: neky ielőnek: es v̄tet megh
 fenithe: hog ha el nem töröltetne azzonunknak labay alol: tehat
 v̄ raitha iőuendőbe bozuth allana: de Az frater Ieronimos
 aua femyt fem gondola: || Nem fok idő el muluan: Ime eg 64
 etzaka ueterőnenek előtte: pokolbely őrdőgh: az borbala zyznek
 abrazattyat felueue: es ez frater ieronimufnak cellaiara mene:
 es kezde az cellanak aitaian be cergetnie Mikoron ezt megh
 hallottauona az frater ieronimus: agabol ottan fel zőkek: es
 miért hog nem tugiauala ky uona: az cellanak aitat ottan feel nita 15
 Am az kegek onnetan kyuöl az cellaba magat gorfon be uete es ez
 frater ieronimofnak előte: az borbala zyznek abrazattyaba megh
 allapek Monda kegek neky: en lelkömnek uigaztaloia: fok időtől
 fogua geredőztem en az te hozadualo zeretetbe: es mind eddegh el
 uiffeltem: de imar mastan az nağ zeretetnek miatta megh gőzettet- 20
 uen: iőttem tehozad: hog az te ielőnuotodbol uigaztaltaflek az en
 lelköm: eztes mondom the nekőd: hog en hozadualo byztomba:
 az en eghazamnak segőftiebe ualo aran es ezifh edenőket: mind
 őzue törtem: es im ede hozad hoztam: kerlek azert tegődeth: hog
 tees az the eghazadnak segőftyeiebe ualo aran: es ezifh kel||hőket 65
 es kőróztőket: tőry mind őzue: es uelők egetőmbe menőnk ky ez
 monoftorbol: es fuffunk efmeretlen földre: holot lakozhaffunk mind
 halaligh: kedunkre nağ gőnőrófegbe Ezőket monduan pokolbeli
 őrdőgh: kyuöl tefteben gerieztyuala: bezedeuel: belől kegek
 lelkeben gonoz keuanfagal Es ime ez Cristufnak uiteze: megh 30
 gőzettetek: ugannera hog femyt nem tudu ellene zolnia Elbe
 mene azert nağ hamarfagal az segőftiebe: es az aran es
 ezifh kelhőketh: es kőróztőketh őzue töruen: eg zakba raka:
 es az cellaba menuen az őrdőgel az monoftorbol el ky ző-
 kek: Mikoron eg keueffe az monoftort el halattak uona: monda 35
 az őrdőg frater ieronimofnak O yay enneköm en edős zeretöm:
 meel igőn draga kencőth felettem en el: az en monoftoromba: ky
 utan fok eztendeigh el elhattunk vona: kerlek azert tegődet: ho g

ille eth : es uar megh : imbe terök utana : es el hozuan menunk el
 oztan utunkon : ezt monduan frater ieronimos ot le ille : es ördögh
 66 frater ieronimosnak monoftoraba el be tere Tehat ime az || mo-
 noftorba kezde nağ kaiatafth tennie : es imezt kezde monдания Kel-
 5 yetök fel hamar : mit aluztok : mert az frater ieronimus eghaztok-
 nak kenceth mind el lopa : es uele el zökek : ha azert utanna leen-
 dötök : vtet eth ez helön megh talaliatok Haluan ezt az barátok :
 raitha mind el Codalkozanak : es hamar folamanak frater ieroni-
 musnak cellaiaba : hat oth niné : onnietan az eghaznak segöftieebe :
 10 es az kelhöketh es köröztöket oth nem talalak : kin igön el iedenek :
 lietenek azert ő utanna : es az helön a hol ördögh mondottauala :
 vtet megh talalak : az monoftornak iozagaua egetömbe Kyt az ba-
 ratok ottan megh foganak : es vtet esmeth uizza uiuek Ezön kegek
 az frater ieronimos igön Codalkozik uala : mert neky vg teceyk
 15 uala : hog miuel almadoznek Mikoron azert az monoftorba be uit-
 tek uona : ot vtet erőffen megh kötözek : es eg tömlöcbe el be ue-
 tek : labayth kalodaba uerek : es ekkeppen az tömlöcnek aytoyat
 reya rekezték : hog oztan regel : megh latnak mi dologh uona ez
 67 Mikoron azert frater ieronimos || az tömlöcbe az kalodaba megh
 20 kötözue ildögelne : megh erthe hog ördögy dologh uona : es magaba
 teruen : kezde azzonunk mariahoz nağ fyraffal ohaitania : es kaya-
 tania es imekkeppen kezde v hozya fohazkodnia : O binöfföknek
 nağ remenfege O megh nomurultaknak otalma : emleközel megh :
 mert the uag az ergalmaffagnak annya : azert imad en erőt-
 25 tem az te zenth fyadad : iol lehet hog nem uagok melto
 az v zenth ergalmaffagara : de maga tegön en uelem az v
 iouota zerenth Mikoron ig firankoznek frater ieronimus az
 kalodaba : ezön közbe pokolbely ördögh neky ielőnek : es kezde
 vtet bozontania : es imezt monдания Nam mondam neköd : hog
 30 az the azzonodnak laba allol engömeth el töröltes : kyt te nem
 teuen : im bozuth allottam imar raytad gonoz frater Ezt monduan
 frater ieronimusnak labayt az kalodabol ky ueue : es egeflegben az
 tömlöcbö : ki bocyata : v kegek Azzonunk marianak parancolattyara :
 frater ieronimusnak abrazattyaba az kalodaba be ille Amonnan fra-
 68 ter ieronimos : hamar az zent || eghazba el be mene : es az v helen
 holot zokot uala alnia ueternienek ideien : magat imadlagra ada :
 es kezde kön hullataffal azonunknak nağ halakat adnia Az barátok
 kegek közölök ualaztottak uala eget : hog ky az ueternie kor el lő-

uen: vket feel kötene: ez azért az ueternienek előtté ég keueffe: az
 éghazba menuen: frater ieronimuft az zenth éghazba talala: mert
 vves uariauala az oranak megh efetit: hog az baratokat az ueter-
 niere feel kötene: Latuan azért frater ieronimuft: az zent éghazba:
 kyt az tömlöcbe az kalodaba megh kötözue hagot uala: el Codal-
 kozek raitha: es hamar az monoftornak feyedelmeth feel köte: es
 vneky: megh monda: hog frater ieronimus az tömlöcből ky zabadult
 uona Tehat az feiedelm: égniha fratorokkal az zent éghazba el be
 mene: es frater ieronimuft oth helén talala: uele kegek az feiedelm
 hog ördögy callardfagh uona: es ueue az zentölt uizeth: es vtet¹⁰
 uele megh zentöle Az frater ieronimos kegek: az zentölt uizet nag
 allazatoffagal ueue: Onnetan az feiedelm azon fratorokkal || fyethe **69**
 az tömlöcbe: es ot es az kalodaba latta frater ieronimuft lennie:
 eztes megh zentöle az feiedelm: es ördögh az zentölt uiznek ere-
 yet el nem zeuedhetuen: mikeppen az fyfth el enezek v előlök Lat-¹⁵
 uan ezth az feiedelm monda az fratoroknak: byzon mondom ty-
 nektök attyamfyay: hog ez etzaka ördögy calartfagh löt mi raitunk
 Ennek utanna az ueterniet megh monduan: Iutanak hota keluere:
 es az feiedelm az fratorokat mind be göttete: es ez frater ieroni-
 mus előue aluan: nag alazatoffagal megh monda: minth ördögtul²⁰
 megh calattatot uoth: es minth az ergalmaffagnak annyatul megh
 otalmaztatek: ezt haluan az fratorok: dycerek az bodogh zyz ma-
 riath: ky az v benne byzokath el neem hagy Ennekutanna az fegőf-
 tyebe el be menenek: es az zenth éghaznak edenith: kyket frater
 ieronimus el tördelthuala: mynd égezen talalak Ime azért iftenbe²⁵
 tyztölletös hugaim: ez peldabol megh teccik mel igön Io: az edös ||
 marianak zolgálnia: ky zille az edös criftufth ky attyauul es zenth **70**
 lelökkel ég byzon iften Amen

Kezdetik az bodogh zenth eleknek elethe: kyt
nektők peldaiul vetők zyzek

Az bodogh zent elek: zyllettetek romabely nômôs zillektul
Attyanak neue uala eufemianus: Annianak kegek neue uala Aglaes:
5 ez eufemianus az romay cazarnak uduraba elfő uala: Ky olygôn
nag uruala: hog mindôn nap harom ezor uitezők alnak uala neky
uduart: kyk naponked aranas barfonnal ôtöztetnek uala: es par-
thaöuekkel öuedöztetnek uala Vala kegek ez eufemianus mond-
hatatlan igôn ergalmas embör: es naponkeed az v hazaban: az
10 zegenöknek: aruaknak: özüegöknek: es zarandokoknak harom
aztalok zöröztetnek uala: kyknek ez eufemianus nag zeretettel ele-
ökben zolgaluala Annakutanna: azokath hazatul el bocyatuan:
öes kyllenced ora koron: zörzetös iamborokkal: es eghazy embörök-
kel: iftennek felelmebe elefegöt uezönuala Az ö iegöffe kegek ag-
71 laes: az es haffonlatos nômôs || Iozagal fenlik uala De maga v ne-
kyk magzattyok nem uala: vegre az fok iambornak könörgessökre
vket iften magzattal zerette: kyt eleknek neuezennek Mikoron azert
ez nômôs magzat zillettetetötuona: feel fogadak ez nômôs iamborok:
hog telles eletökbe örök tyztaffagoth tartananak Az germök kegek
20 neueköduen: adak ötet diaky tudomanra: ky az pogan böceknek
könuöket: ryuid idön mind el tanula. Az höfkorfagra azert Iotuan:
attya az cazarnak uduarabol vneky iegöfth iegze Az meneközönek
napya es mikoron előue Iöt uona: ez bodogh zenth elek iegöffeuel
agias hazokba el be menne: ol minth el nügouafra Tehat ez zenth
25 iffiy: kezde iegöffeth az iftennek felelmere intenie: es kezde vellötte
az zenth zyzeffegnek nômôs iozagat predikalnia Ennekutanna via-
bol aran ieg göröieth ky ueue: es parthaöuenek farkuassat el
mecce: es iegöffenek ada: es monda neky Ueged ezöketh en zeretö
iegöfföm: es tarcy megh migh iften akaria: es legôn iften teueled

es enuelem : Iegőffetől azért el bucuzuan : vón attianak || kenceből **72**
 annet : mynet efmere zikfegőnek lenny : es ekkeppen etzaka attya-
 nak udurabol el ky mene Et titkon ég haioba el be mene : es az
 tengőrön laodiciaba mene : ennes felkele : es syrianak ez tartoman-
 nak ég uaraffaba : kynek ediffa uala neue : el be mene : ez uaraffa-⁵
 ualo zenth éghazba : vrunk Cristofnak kepe emböry keznel kylirat-
 tattatot : gocyon tartatik uala Mikoron azért az uaraffa iutot uona :
 attyannak temerdök kencet : kyt hazol uit uala : mind az zegenök-
 nek oztogatta : es draga ruhaiat rola le hanyuan : zyrben ötözék :
 es az több zegenökkeel egetőmbe : az zenth éghaznak portikoffaba ¹⁰
 le ille : es az be menőktul : es az ky Iőuőktul : kezde iftennek zere-
 tetyert alamifnat kudolnia Az alamifnabol kegek : ammynet efmer
 uala maganak zykfegnek lennie : azt maganak tartyauala : az föl-
 lőtte ualoiat zegen tarfainak oztogattyauala Onnetan hazol kegek :
 hyre lőn benne eufemianufnak : hóg fya elek el futot uona : es ¹⁵
 raitha igőn || el kefferődegh : es ime ez uilagnak mindőn orzagira : **73**
 es tartomanira zolgait kilde : hóg az ű zerető fyat zeretettel megh
 kerefnek : es uizont romaba uinnek Megh hattauala kegek eufemi-
 anus : az ű zolgainak : hóg uallamel uaraffa : auag falukba ernenek :
 tehath az zegenöknek alamifnath oztogatnanak : hóg az edős ²⁰
 iften az ű imadlagoknak miatta : meltoltatnek megh illőnteny
 fyat holot uona Az zolgak közzől kegek nikiek menenek az
 ediffa neuő uaraffa : holot zenth elek nag zegenfegbe lakozik
 uala : es zenth elektől az zolgak megh efmertetenek : de zent
 elek űtőlők megh nem efmertetek : es az több zegenökkel egetőmbe : ²⁵
 az zolgak zenth eleknekes alamifnat adanak Kyt az zenth elek
 nag halaadaffal ueuen : imezt mongauala : halakat adok tenekőd
 en edős iftenőm : hóg en erdőmlőtem az en zolgaimtul [erdőmlőt-
 tem] alamifnat uenőm Ezönközbe az zolgak mind megh terenek :
 es eufemianufnak megh mondak : hóg fyat : sohol megh nem talal- ³⁰
 hat||tak uona Ez zenth eleknek annya kegek fel ötőztete : űmagat **74**
 gaz ruhaba : es agafhazanak egik zegeben : zakoth terithe le : az
 földre : es imezt monda : eth ez helőn fyraffa es ohaitaffa megh ma-
 radok : mignem az en zerető fyamat zőmeimel lattom Az zenth
 eleknek iegőffe azes : monda : napanak : ueled egetőmbe enes et ez ³⁵
 helőn [ueled] fyraffa megh maradok : az gerlicenek mogia zereneth :
 mignem ualamit hallok az en zerető iegőffőmről Amonnetan ke-
 gek zenth elek : tyzőnhet egez eztendek : az fölől megh mondot zenth

éghaznak portikoffaba megh marada: Eg neminemő napon kegek:
 Azzonunk marianak kepe: melet az zenth éghaznak nag otaran feel
 faraktanak uala: az éghaznak kufstofanak megh zolala: es monda
 neky: hozbe onnetan kyuöl az iftennek emböret: mert melto iften-
 5 nek orzagara: mert iftennek lelke nugozyk v raytha: es az v imad-
 laga mikeppen az tömiennek fyfte: fel megön iftennek eleibe
 75 Haluan ezt az cufstos: nem erthetyuala kyröl mon||dana: monda
 efmet neky azzonunknak kepe: Amaz zegen az iftennek emböre:
 aky az portikufba az zegenök közöt legh utol il Tehat az cufstus
 10 legottan ky mene: es zenth eleköt kezön fogua: az zent éghazba
 nag tyztöflegel el be uiue: Ezben kegek hyre lön: mind az tarto-
 manba lakozo emböröknek: es ielőfben az uarafba lakozoknak: es
 kezdek ez zenth eleköth minth iftennek zentet tyztölnie: zenth
 elek kegek akaruan az hyw dicöflegöt el tauoztatnia: tytkoon az
 15 uarafbol ky futha: es efmet laodiciaba mene holot haiora ille:
 hog ficilianak tarfomaba menne: de ifteny akaratbol: az tengörön
 uez tamada es zenth eleknek haioiat: az uez romanak partiara
 uete ky Latuan ezt zenth elek: kezde magaba gondolkodnia houa
 menne: tehat monda magaba: el megök attyamnak hazahoz: es
 20 nala efmeretlen megh maradok: es egebneg terö megh fem lezök
 Mikoron azert zent elek romanak egik piaccan előue indultuona:
 latta: tehat attya az cazaroknak uduarokbol nag feregel ky iödü-
 76 gel: mikoron zenth eleköt el halatta uona: kezde || zenth elek nag
 torokkal utanna kaiatania: es imezt mondania Iftennek zölgaia
 25 eufemianus: engömet zegen zarandokot fogag be az the hazadba:
 es tarcel aztalodnak morfalekyaua: hog az uriftenes meltoltaffon
 ergalmaffagot temny: az the egetlen eg zarandok fyaddal Ezt hal-
 uan attya: hatra tekenthe: es zömeiböl az kön ottan ky indula: es
 ez zegen zarandokot: hazaban be fogada fyanak zeretetiert: es
 30 vneky tullaidon hazat ada: es tullaidon zolgat zörze: ky neky
 hyuen zolgalna: es kezde vtet aztalarol zerettettel tartania Ez bo-
 dogh zenth elek kegek: attyanak hazanal: az zenth imadlagokba
 irefködik uala: es az v zent tetet uigazaffokkal es böttölefökkal
 götryuala Az uduarnak ifyay kegek: vtet fokkeppen cufolyak
 35 uala: Mert nekyek vtet arcul uerik uala: Nekyek zakalat zagattak
 uala: es nekyek az mofdo uizet niakaba öntikuala: de v mind
 ezökket iftenert nag bekefegel el zenuedyuala: Attyanakes hazanal:
 ez bodogh zenth elek: efmeretlen tyzön het egez eztendek megh

marada: uegre megh efmere: hog uriften ky akarna ez uilagbol
uenny Az zolgalatul ky vneky zolgaluala: tentat es pap||iroft kere: 77
es eletennek mindon rendet megh ira: ennekutanna az papiroft
markaba be zoritha: es lelket uriftennek nag bodoghlagofful
megh ada Az Iouendõ uaffarnapra kegek: az papa innocencios az 5
ket cazarokkal: tudniaminth archadioffal: es honorioffal: es
mind az koffegel: feel golt uala az zenth petörnek eghazaba: es
ime az nag missenek uttanna: az zenth eghazba zozat lon az egbol
monduan Iõietok en hozam: mind ty kyk munkalkottok: es megh
uattok terhelhetuen: es en megh elegitlek titoketh Haluan ezt: 10
ottan mind fõdre hullanak: es ime esmeth az zozat maffoccor
monda: kereffetok megh iftennek emboret: hog imagon romaert
Mikoron azert kereftekuona: es sohol megh nem talalhattakuona:
harmacõr imez mondatek nekyk Az eufemiusnak hazaba kereffe-
tok Tehat az papa az cazarokkal megh kerdek: hog ky uona az v 15
hazaban: az iftennek embore: eufemianus kegek kezde magat
menteny: hog miuel nem tudna: felkele azert az papa az Caza-
rokkal: es mind az koffegel: es eufemianusnak hazahoz menenek:
ezonközbe az zenth eleknek zolgaloya: alla ura||anak elebe: es 78
monda neky Laffad uram netalamtan az zegen embor az iftennek 20
embore: kyt the fyadnak zeretetiert uduarodba be fogattaluala:
es engomet vneky zolgaiul attaluala: ez embor igon bekeffegõs
uala: es nag imadlaguuala: Ezt haluan eufemianus: zenth eleknek
cellaiaba el be mene: es vtet halua talala: es latta az v arcyaiat
fenleni: mikeppen angalnak arcyaiat: es akara az leuelet kezebol 25
ky uenny: de nem tehete Tehat hamar az cellabol ky fordula: es
az papanak es az cazaroknak ezt megh monda Azokes az cellaba
ottan el be menenek: es vneky ekkeppen zolanak Iftennek embore:
iollehet hog binoffok legonk: de maga ez orzagnak birodalmath
uallok: es az lelky pafitorfagnak tyztet: kerunk azert tegodet: hog 30
engeged minekunk ez leueleth: hog lassok es ercok miuagon benne
Ezth monduan az papa: iarula es az leuelhõz nula: es az leuelet
zent elek neky engede Tehat ime az papa: az leuelet mind az
foklagh elõt es attya elõt el oluastata: haluan kegek eufemianus:
hog az v fya uona: legottan el kefferodek: es az nag kefferõffegnek 35
miatta ottan fõdre le effek Ennekutanna eg keues erõt ueuen: az
zolgak az fõdrõl fel emelek: es eufemianos kezde ruha||iath zagat- 79
nia: ven zakalat es haiat tepnie: vnnõn magat okõllet arcul

vernie : es zenth fyanak teftere le buruluan : elleten fyrafth tennie
 O yay enneköm en zerető fyam : mi oka'ert haborital el igön megh
 engömet : es enne lok eztendőtul fogua neuened kefferőffegömeth :
 yay enneköm niaualafnak : mert im latlak tegödet : en uenfegöm-
 5 nek eftapiat : enelöttem az nozolaba feködnöd : es enneköm nem
 zolhatnod O yay enneköm : minemő uigaztalafth uehetök imar
 ezutan Ezönközbe hyre lön benne anának es : es ime az mikep-
 pen az tenező orozlan : megh zagatuan az halot : es fyet az v köl-
 keihöz : ezönkeppen zenth eleknek anna : ruhay megh zagatuan :
 10 haiat meg bocyatuan : kezeit feyere fel kuölolan : es zömeit men-
 orzagra feel emeluen kezde az zenth telthöz fietnie De mikoron az
 lokfagtul hoza nem iothatna : kezde nağ kaiataffal imezt mondanía
 Agiatok utat enneköm romay fyrfyak : hog lathaffam az en zerető
 fymat : es azt : ky emlötte az en emleimeth Ezönközbe nağ eröue
 80 lutha az zent telthöz : es legottan effek rea : es nağ fyraffal || imezt
 kezde mondanía O yay enneköm en zerető fyam : en zömeimnek
 uillagoffaga : lelkömnek wygaztaloia : mehemnek edös gömöce : es
 telles eletömnek egetlen eg remenfege : miert celeködel el kegöt-
 lenöl miuelönk : latoduala attyadat es engömet : niaualafth : na-
 20 ponked fyrankoznunk : es nem ielönted magadat minekunk megh :
 ezöket monduan : ottan ottan el teryeztyuala magat az zent tel-
 tön : es neha arcyaiat apolyauala : ne ayakyt : neha zömeit : es neha
 homlokath : zenth eleknek arcyaya kegek : fenlik uala mint az napa :
 Neha kegek anna terityuala magat az köffegre : es nağ firaffal imezt
 25 mongauala O mind ty kyk malt ielön uattok : fyriatok enuelem :
 ezen zerető fyam tyzönhet egez eztendek esmeretlen lakozot az
 en hazamnal : az v zolgay lok buzulagot teznekuala raita : es
 mind bekeffegel el zenuedy uala : Iay azert enneköm en edös fyam
 elek : ezöket monduan : az angeli arcát kezeiuel megh illetyuala
 30 Azonba hyre lön benne iegöffenek es : ky magat gaz ruhaban feel
 ötöztete : es nağ firaffal ves folamek edös iegöffehöz : kinek zenth
 teftere esuen imezt kezde mondanía O yay en neköm : en zerető ||
 81 iegöfföm : mert ez may nap özuege marattam : ma törettetöt el az
 en tyköröm : es imar nyncen kyre feel emelnöm az en zömeimeth :
 35 ma kezdetöt el az en fyraffom : kynek foha uege nem lezön Az
 köffegh azert ezöket haluan es latuan : hozaiok kepöft nağ fyrafth
 teznekuala : Latuan ezt az papa es az cazarok : az zenth testöt
 tyztöletös nozolaba helhöztetek : es eufemianusfnak uduarabol : ro-

manak pyaccara ky emeltetek : es feel kayattatak : hog az iftennek embõre megh talaltatot uona : kyt egez romafigh keres uala : tehat az nep az zenth teftnek latafara feel todula : valamel kor ez zenth teftot illetyuala : ottan egeffegõt uezõn uala. az vakok lataft : az fantak iaraft : es az õrdõngõffõk megh zabadullaft ueznek uala : 5 Az papa kegek az cazarokkal ez nag coddat latuan : vnnõn magok kezdek vallokon az nõzolaba ez zent teftot uinnie : hog vkes az zenth teftol megh zentõltetnenek : tehat az papa az cazarokkal parancolanak : hog az vccakra kencõt hintenenek : hog az kõffegh arra efuen : az zenth teftot kineben uihetnek : de az nep az kencõt 10 hatra uetuen : Ionkab fyet uala az zenth teftnek latafara es illetefere : Nem uihetek azert touab : zenth || elekõt nag faratfagal be ui- 82 uek zent bonifaciufnak eghazaba : es oth ez teftel egetõmhe : heted napigh ifteunek diceretiben megh maradanak : es ez zenth eleknek aranbol : es ezifbõl : es draga kõuekbõl Nõmõs koporfot alkotanak : 15 kyben zenth eleknek tefteft nag tyztõffegel be alkotak Az koporfolbol kegek : mind eddegh nõmõs illath zarmazik ky : ky mulek azert ez bodogh zenth eleke ez uilagbol : es vrban el nõugouek : urunknak ziletefenek utanna : mikoron irnanak ezõr haromzaz kyllenõuen nõc eztendõben : Az mi urunk Criftufnak dyceretyre : ky at- 20 tyauual : es zenth lelõkkel el : es orzagol mind õrõke amen ||

83 Vrnak neuebe kezdetik az zenth barlaamnak
elethe

keröm azért en ky ezt irtam mind azokat kyk ez
kőnuecket oluafandok hog'zeretettel oluafak mert
igön zep

Az zenth barlaam: kynek eletet az tyztöllettős damascenus
Ianos doctor: zerettettel őzue' zedőgette: es megh irtha: az zenth
iolafath kyralth: ifteny malazth v benne cellekköduen: az pogan-
fagnak allapattarol: az köröztien hytre terithe imelletten kepen:
10 Mikoron kőzönfegős india: köröztien baratokkal tellies uona: fel
tamada eg' neminemő hattalmas kyral: kynek neuueuala auennir:
84 ky az köröztienöketh: ielőfben || az baratckath: igön haborgattya-
uala Törtenekegiglen: hog' az kyralnak eg' neminemő barattya:
ky az v uduaraba elfőuala: ifteny malaztbol az kyrali palotát el
15 hága: es baratta lön Melleth mikoron az kyral megh hallotuóna:
az nag' haragnak miatta dihöfködni kezdte: es vteth az puztanak
belfőibe zorgalmatosfagal megh kereftete: Mikoron megh talaltak
uona nehezen: eleben uitete: latuankegiglen alaualo ruhaua' feel
ötözteth: ky annakelőte zokotuala draga ruhakba iarnia: es az fok
20 böitőknek miatta megh heruatnak leny: ky annak előte fok ken-
cökkel: es draga etkekkkel zokotuala elnie Monda neky. O balga-
85 tagh es eluezöt elmeyő: mi||okaiert ualoztattad az tyztöflegöt zyda-
lmaffagra: es te magad germőköknek iateku' zörzötöd: kynek az
monda: Ha ennek okat keuanod entulem meghertenöd: az te ellen-
25 legidet tauol töled el tauoztassad Az kyral kegegh megh kerduen:
hog' kyk uonanak az v ellenfegy Monda amaz: Az haragh es az
keuanfagh: mert ezök bantiak megh: hogh. az bizonfagh megh
ne elmerttethfeffegh: ielőn legenek kegek az mondasoknak hallaf-
fara: az böceffegh: es az igaffagh: kynek monda az kyral Legön

ug amynt mondad: Tehat az monda Az balgatagok: azokat mel-
 lek uannak megh utalliak: olminth nem uonanak: Azokat kegig-
 len mellek nincek: ígekőznek hozyaiok őlelnie: ualaky azérth
 m||egh nem kostolaná azoknak edőffegit: mellek uannak: nem ta- 86
 nulhattia megh azoknak byzonfagit: mellek nincek Ennekutana: 5
 fokat zola az kyralnak előte: urunknak embörre leteleről: es az
 hitről: Tehat monda neky az kyral: ha tenekőd elezteb feel nem
 fogattamuona: hog az haragut el tauoztatnam: az te testődet in-
 gen maid tyzre uettetnem: keelfel azert hamar: es fufel az en
 zőmeimnek előle: hog tegőd touaba ne laffalak: es gonozul el ne' 10
 uezeffelek Az iftenek emböre kegiglen: nagh zomurufaga! mene'
 el az kyralnak előle: ezert hog martiromfagot nem zenuedhete
 Ezönközbe mikoron az kyralnak magzatya nem uona: zillettet-
 tek vneky eg igön zeep firfiw magzat: kyt iofafat||nak neuzeitete 87
 Őzue guituen kegek az kyral őrőmeben: nag fok nepet: hog az zi- 15
 letőt germőkert: az iftenőknek aldoznanak: őtueu egbe nező böce-
 ketes hiuata hozya: hog minth lene Iőuendőbe az v magzatianak
 dolga: zeretettel megh tudakoznak: es vneky megh ielőntenek So-
 kan azert közlők mondak az germőköt iőuendőben nagnak lenny:
 hatalmaffagban: es kazdagfagban: de egk ky az tőbinel bőceb 20
 uala: az kyralnak imezt felele Ez germők ky tenekőd zillettetetöt
 O kyral: nem lezön az te orzagodba kyral: de ez te orzagodna!
 haffonhatatlan iobba: mert az kőroztien hitnek: mellet te habor-
 gac: ez germők iővendőbe tyztőlloie lezön: ezt kegiglen ez bōc v
 magatul nem monda: hanem ifteny ihles||ból Haluan kegek ezt az 88
 kyral: igön megh rettehe raitha: az uaralban maganak eg igön
 zeep palotat rakattata: es az germőköt az palotaba be helhőztete:
 zörze kegek v melle nōmōs ifyakkat zolgalatra: es parancola vne-
 kyk: hog az germők előth fe korfagot: fe uenfegőt: fe halalt: fe
 kegiglen zegenfegőt ne emlōtenenek: fe egebet ualamit: ky vneky 30
 ualamy zomorufagoth hozhatna: de mindönōket gōnōrufegōffōket
 mondananak: v előtte: hog az v elmeie gōnōrōfegōkben foglaltat-
 uan: femyt az iőuendőkrol ne gondolhatna Ez yfyak közöl kegeg-
 len haa ualamelliknek történikuala megh korulnia: az kyral azt
 onnetan ottan ky uitetyuala: es mas ifyat allatuala helebe Parancola 35
 touaba az kyral: hog ez ge||rmőknek előtte: ualamy emlekő- 89
 zetöt urunk Cristofrol ne tennenek Azon időben az kyralnak udua-
 raba uala eg uitez: ky titkon kőroztien uala: ez az kyralnak nag

zeretetibe uala: es az ű uduaraba elfőuala: ez ég időben mikoron
 az kyrallyal uadaznia mentuona: talalla ég zegen embőrt az fődön
 fekuuen: ky az ű lababa beftietul megh fertettetőt uala: ky kezde
 az uitez kernie: hog űtet feluetetne: hazahoz uitetne: es gongát
 5 uiffelne: es netalamtan űneky időiartaba valamibe haznalhatna
 Kýnek monda az uitez: en tegődet őromeft fel uetetlek: de mibe
 haznalhatnal ennekőm: nem gondolhatom: az zegen embőr kegik
 monda En bezednek uruofa uagok: ha ualaky azerth: bezedel
 90 megh bantatta||tik alkalmas uruoffagot tudok ű neky adnom Az
 10 uitez kegiglen az zegennek mondaffat femynek alitha: de maga
 iftenert űtet feel uetete: hazahoz uetete: es űneky zeretettel gongát
 uiffele Neminemő uduar hazugy kegiglen: latuan ez uitez: az ky-
 ralnak el nág zeretetibe: megh iriglek: es űtet az kyralnal be uad-
 lak: hog nem cak kőroztienuona: de megh az orzagnak byrodal-
 15 mates maganak akarna tytkon foglalnia: ha kegiglen kyral ennek
 uegere akarz menőd: titkon ugmond űtet hyad te hozad: es mon-
 gad űelőtte ez ielőnualo eletőt hamar el uegezendőnek: es ez te
 orzagodnak dicőffegeth hamar el hadnod: es az baratoknak ruha-
 iokat es eletőketh fel uenőd: kyket edegh tudatlan haborgattal: es
 20 megh latod myt felel tenekőd Mellet mikoron mind megh tőtuona:
 91 az uitez || az aruloknak rauaffagokat neem tuduan: az kyralnak io
 zandokat kőnueket hullatuan dicere: es ez uillagnak hyufagat em-
 lekőzetre hozuan: inte az kyralt az io zandokoth hamar megh te-
 kellenie Mellet az kyral haluan igaznak hyue az aruloknak mon-
 25 dasokat: es nagh haragra feel geriesduen: az uiteznek demaga
 femit nem felele Az vitez kegek: ezeben ueuen hog az kyral az
 ű bezedet nehezen uőtteuona: Nágőn megh iede: es ige mene el
 az kyralnak előle: es folamek az bezednek uruofahoz: es minth
 az kyralial iartuona: űneky megh ielőnte Tehat monda neky az
 30 bezedőknek uruofa: tugiad azt uitez: hog az kyral te hoziad ketől-
 kődigh: hog ezert mondottad legőn: hog orzogat magadnak aka-
 92 rod foglalnod Kelfel azerth hamar: es az the haiadat niresd||el
 draga ruhaidat hanad le rolad: es őtőzel fel zyr ruhaban: es igőn
 regel menelbe az kyralnak eleiben: mikoron kegiglen megh ker-
 35 dendi az kyral: mith peldaz az te őtőzetőd: imezt felelied űneky
 Ime kyral kezuagok tegődet kőuethnőm: nohat azert az uth az kyn
 akarz iarnod igőn nehez legőn: demaga ennekőm teueled lenőm:
 kynő lezőn Mikeppen azerth az gőnőrozfegőkben tarful uallottal

engöm: az nehez eletbenes tarfod akarok lenöm Melleth mikoron az uitez megh tőtuona Az kyral el codalkozek raita: es az hamis uadolokat alkolmas kenok ala uethe: es ez uitez nagob tisztőfegre ueue Az kyralnak fia kegek: az palotaba feel neueltetuen: az hős korfagnak alapatiara iutha: es mindön böcesslegben megh tanitat-⁵ tek: Kezde kegek codalnia: miokaiert rekeztőtteuona be az palotaba || az v attya Tehat egiketh zolgay közöl kyuel az tőbinel⁹³ ionkab náiafkodik uala: titkon hozia hiua: es ez dologrol v̄tet megh kerde: es mongauala v̄magat Nagh zomoruſagban leni: ezert hog v̄neky zabad nem uona az palotabul ky meny: ughog fem az¹⁰ etők: fem az ital: v̄neky izes nem uona Mellet mikoron az attya az kyral megh hallot uona: bankodek raita: es ime hamar az uarafnak ucait nömőfem el ekőfitete: es mindön ućakra killőmbkillőmb tanćokath zőřztete: es az kinnen tartot io louakat az ućakra ky uitete: parancola kegiglen: hog femy oly hog ky v̄neky ualami-¹⁵ nemő zomoruſagot tehetne: auag adhatna: eleben ne bociattatnek: es ekkeppen ez kyralnak fya iofafat: az palotabol ky bocyattatuan: Nag pompafagál az uarafnak ucyaian előue indula Tehat ime tortenet||zerenth: eg poklos: es eg uak v̄neky elebe iarulanak Kyket⁹⁴ mikoron iofafat latot uona: codalkozek raitok: es megh kerde kyk²⁰ uonanak: es mi dolgok uona Az zolgak kegek mondanak: ezőkes embőrők mikeppen mi: es az niauafak kyk v̄ raithok uannak: az korfagok kyk zoktanak embőrőkön törtennie Monda esmeth iofafat: mindön embőrőkre zalhatnak e? ez korfagok: auag cak nekiekre Mikoron azok tagadnak: iofafath nag zomurukezde lenny: ²⁵ ez dolognak lataffabol: es ekkeppen az palotaba esmet el be tere Mas nap esmeth az uarafnak ucaian előue indula: es ime iarula v̄ elebe: eg uen: ky az v̄ hataban megh horgatuala: arciaiban megh fómörközöt uala: labaiban megh fantultuala: es neluebe megh pőlpőltuala: ezt latuan iofafat: el codalkozek raitha: es ez³⁰ codanak akara uegere menny Mikoron megh ertőt||teuona: hog⁹⁵ az fok eztendőknek utanna: ez alapatra kellene embőrnek iutnia: Monda mi lezön aztan ennek uege Mondanak az zolgak: az halal Monda esmeth iofafat: az halal cak nekieketh illete? auag mindönők: mikoron megh ertőtteuona hog mindönőknek: megh kel-³⁵ lene halniok Monda esmeth: han eztendőkbe zal az uenfegh embőrőkre Mondanak az zolgaak: noćuan auag kyllenćuen auag zaz eztendőkbe: es ug kőuetkőzik oztan az halal: ezőketh azert az

yfiv igôn ezebe zeduen: es gakorta rola megh emlekôzuen: nag
 zomurufagban uala uettetuen: de maga attyanak elôtte: io ked-
 ueth mutatuala Lakkozik uala kegiglen: az idôben fennaarnak
 puztaiaba ég barath: ky az ̂ eletebe tekellêtôs uala: [eleteben ze]
 96 hireben zenth: || uala: kynek neuuuala barlaam: ez lelôkben megh
 esmere az kyal fyanak ekkeppen ualo cellekôdeteth: es ég keref-
 kôdô embôrnek ruhait hamar re'a ueue: es az uaralba el be
 mene Megh talaluan kegek az kyal fianak ofmestôreth: monda
 neky En mikoron kerefkôdô embôr legek: uallok ég el ado draga
 10 kôuet: mel kô az uakoknak uilagot ad: az liketôknek hallast: az
 nemaknak zolasth: es az tudatlanoknak bôlceffegôth: uig be azert
 engômeth az kyalnak fyahoz: es ez draga kôueth neky adom.
 Kynek az ofmestôr monda: Lattattatol te bôch embôrnek lenôd:
 de az the bezedid bôlceffegôdhôz neem hordnak: de maga miko-
 15 ron en ualliam az kôueknek esmeretit: az kôueth ennekôm megh
 97 mutaffad: es ha az kôueth olleta||nnak esmerendôm lenny: ammi-
 nemônnek mondod: az kyalnak fyatul nag tyztôffegôketh ueez
 Haluan ezt barlaam monda esmet: Az en kôuemnek megh elletten
 ereiees uagon: hog az ky egez zômôketh nem ual: es az ky zyzef-
 20 segôth nem tart: mihelt ez kôueth lattia: az kô az ̂ ereieth ottan
 el uezty: en kegiglen uruos mestôr nem leuen: latlak tegôdeth
 egez zômôketh nem uallanod Az kyalnak fyat kegiglen hallottam
 zyznek lenny: es egez zômôketh uallania Kynek monda az ofmes-
 tôr: ha ig uagon aminth mondod: az kôuet ennekôm bator 'megh
 25 ne mutaffad: merth en egez zômôketh sem uallok: es telleffegel
 tefty binôkbe uagok Megh monduaan azerth ezôketh az ofmestôr
 98 az kyalnak fyanak: nag hamarfaгал barlaamoth az kyal||fyanak
 eleibe el be uiue Mikoron azerth beuitetôt uona: es az kyalnak fya
 ̂tet nag tyztôffegel fogatta uona Monda barlaam: Kyal ezt igôn
 30 iol teued: hog engômeth ellen nag tiztôffegel fogadal: es az en
 kyuôl ielônô kyfdedfegômél nem gondolal Merth ame ég idôben:
 ég hattalmas kyal aranas zekereben utan el induluan: mikoron
 elôl talalt uona neminemô zakadozot ruha'u embôrôket: kyk ar-
 cia'okba es megh heruattanak uala: Legottan zekerebôl ky zalla:
 35 labokhoz effek: es ̂ket ig tiztôlle Ennek utanna feel keluen: N'a-
 kokra efek ̂ket apolgatuan Az orzagbaanualo iobbagok kegek:
 kyk az kyrallial ualanak: az kyraltul ezt nehezen ueuek: merth
 az kyrali meltôfagnak tyztôlletlenfegôt tôt uona: de maga az ky-

ralt || erről nem merik uala űk megh ellenzenie: mondak az ky-99
 ralnak attyafianak: ki az kyralt ez dologrol megh ellenze: es
 megh fedde Az kyralnak kegek imellemen zokassauala: hog miko-
 ron tulle «ualaky» halakra iteltetik uala: az kyral az hoherth ahoz-
 ualo trombitaua: annak aitoia elebe kyldiuala Az eftue azert el iö-
 uen: az ű attyafianak aitoia elöt az kyral az porozloua auag hohe-
 rel az trombitat feel futata Melleth az kyralnak attyafia mikoron
 megh halloth uona: el iede raitha: eleteröl ketfegeben efuen: az
 etzaka semit nem nukhatek: es testamontomot tön: Regélre keluen
 feel ötözék fekete gaz ruhaba: feleffégenek es gérmökinék kezöketh 10
 foguan: nag firassal az kyralnak palotaianak elebe mene Kyt az
 kyral hozya be uitetuen monda neky O balgatagh: ha az the
 attyadfiának hoheretül el igön megh rettentel: || ky ellen semyt 100
 nem uetöttel: mierth ne kellön enneköm az en uramnak: az az
 iftennek porozloit neem felnöm: es rettögnöm: ky ellen igön uet- 15
 köztem: mel porozlok az az angalok: az rettenetös vtöffo kyrt-
 nek zauaua: az itelö bironak rettenetös el Iöuetit ielöntik Ezön
 közben kegegh az kiral cinaltata neg ladakath: es ketteit az la-
 daknak kyuöl arañal be borittata: es belöl hot emböröknek dohof-
 fagos tetemökkal be töttettete Az ketteit kegiglen zirrel kyuöl be 20
 uonattattata: es belöl draga göngél be tötete Es az iobbag ura-
 kath: kyk panazoltanakuala rea attya fyanak: elöue hiuata: es ez
 neg ladakat ű nekik eleiökhben tetete: es azok közzöl mellek uona-
 nak dragabak megh kerde Azok kegek az aranaffokat igön dragak-
 nak itelek: az zirrel be uontakat keues iutalmuknak mondak Pa- 25
 rancollla tehát az kiral: hog az aranas laddak feel nittatnanak: 101
 es ime legottan el uiffelhetetlen dohofag ite ky belölök: kyknek
 monda az kyral Ez ladak azokhoz hasonlatoffok: kyk kiuöl draga
 ruhakkal ötöztetnek: belöl kegek binöknek dohoffagaua! telleffök
 Ennek utanna az zirrel be uonth ladakates: feel nittata: es ime 30
 legottan codalatos io illat ithe ky belölök: Monda esmet az kyral:
 ez ladak az zegenökhöz: hasonlatoffok: kyket en tyztölek: kyk
 kyuöl iol leheth hog allaua! ruhakkal ötözteffenek: de maga be-
 lö! mindön lelky iozagoknak illattiaua! [felnek] fennek: ty azert cak
 az kylfökre igeköztök: es az belföketh iol megh nem gondoliatok 35
 Vgan ezön keppen tees kyral: igön iol tud: hog engömeth ky hit-
 uan ötözetöt uallok: tyztöffégel fogadal Tehat ime barlaam kezde
 az kyral fy elöth: Nag edös predicacioth tenny: ez uillagh||nak te- 102

römtetteről: Az első zilenknek el effefökről: iftennek fyanak megh
 testőfleferől: kenzenuedeferől: es feel tamadafarol: es touabba
 az utosso iteletről: es az rettenetős sentencianak ky adaffarol: Az
 baluan imadokat kegek kezde igön zidalmaznia: es az v balga-
 5 tagh fagokrol imellen peldat kezde mondanía Eg neminemő ma-
 daraz eg kyfdet madarat: kynek filemile uala neue: mikoron megh
 fogotuona: akara vtet megh ölni: es ime megh zolala vneky az
 madar: es monda Mit haznal te neköd o embör ha engem megh
 ölendez: enuelem gomrodat be nem töthetöd: de ha engömet el
 10 bociatnal: teneköd három tanufagokath mondanek: melleket ha
 megh tartannal: teneköd belölök nag haznod köuetköznek Az ma-
 daraz kegek ez madarnak zolaffarol el codalkozuan: feel fogada:
 103 hog vtet || el bociatna: hogha vneky az három tanufagokat megh
 mondana Tehat monda neky az filemile Elő imez: soha oly alatot
 15 ky megh nem fogathatik: igeközel megh fognod az maffik: Az
 megh talalhatatlan lozagrol: soha ne bankógal Harmadik hihetet-
 len bezedöt soha ne hig: ez harmakat tarey megh: es haznalz
 uele Az madaraz minth feel fogatta uala: az madarat el bocyata:
 az filemile kegek az egben röpösuen: Monda az madaraznak lay
 20 teneköd embör: meel gonoz tanac adot uallal ma: es meel nag
 kençöt ueztel el Mert uagon az en gomromba eg dragalatos mar-
 garetá göng zöm: ky az v naglagaua: az uzturuc madarnagh haz-
 nat fölöl mulatta Mellet mikoron hallot uonna az madaraz: megh
 zomorkodek raitha hog el bocyatta uona vtet: es igeközik uala ef-
 25 met vtet uizont megh fognia: es mongauala löuel az en hazam-
 104 hoz: es tegöd || en nag iol tartlak: es ennekutanna en tegöd el
 bociatlak Kynék monda az filemile: Maftan byzonfagal megh ef-
 mertelek tegöd: balgatagnak lenöd: mert azokbol melleket neköd
 mondek femi haznokat nem uallal: merth en rolam el ueztöttről
 30 es megh foghatatlanrol bankodol: merth engömeth kesertez
 megh fognod mikoron ne tehuffed Es touaba hiz elleten nag mar-
 garita köueth: az en gomromba lenny: mikoron mindönöftöl fogua
 fe legek akkora Ugan ezönkeppen balgatagok azok: kyk byznak az
 baluanokba: es vtöllök zörzöttöketh imadnak Touaba kezde ez uil-
 35 lagy hamis gönöröffegök ellen: es hyufagok ellen: fokakath zol-
 nia: Imelleten peldakkal bizonuituan Az kyk az testy gönöröffegök-
 keth keuania: es az v lelköketh ehel hagak megh hania: ezök
 105 haffonlatoffok az eg embörhöz: ky || mikoron futna az unikornis

uad előth: ho' vtule megh ne marattatnek: eg' na'g uerömbe el be
 effek: es ho'g az uerömnek fenekere ne elfhetnek: eg' kys bokrot
 kezeiuel megh ragada: es labait el omlo' likakba el be uete Te-
 kentuen kegek az bokornak gökerere: lata keet egereketh: kyknek
 egik feieruala: a mafik fekethe: az bokornak gökeret zönetlen 5
 ragnia: u'gho'g imar az bokor rakon közel uala az el zakada'fhoz
 Az uerömnek feneken kegek latta eg' rettenetös farkant: tyzes le-
 helletöt torkabol bociatuan: es megh tatot zau'al vtet meg' marnia
 keuanuan Az likakbol kegeglen: kykben labait uetötteu'ala: lata
 ne'g mergös kegokat ky tekeröduen: feel uetuen kegek zömeit az 10
 bokornak teteire: me'lyet megh ragadothuala: lata onnetan eg'
 kyf'ed mezeth le cöpögnie Es ime ez bollond embör: el feletköz-
 uen az fok náualakrol: kykben vettetu'eu'ala: ada v' || magat tel- 106
 leffegél az kyf'ed me'znek megh co'stolaffara Megh ma'garaza ez pel-
 dates barlaam az kyral' fy elöt: monduan Az unikornis uad kyral: 15
 pelda'za az ha'alt: me'ly embört mindönkoron iz: auag' köueth: es
 igeközik vtet megh fog'nia Az na'g ueröm kegek ez uilagh: me'ly
 mindön gonoz'fagokkal telles Az kyf'ed bokor kegek embörnek
 elethe: me'ly az napba es ebe ualo oraknak miattok: zönetlen ra-
 gattattatik: mikeppen az feyer es fekethe egereknek miattok: es 20
 közelget az el zakada'fhoz: az az az halalhoz Az ne'g mérgös
 kegoknak el omlo' likok: az ne'g eltetö allatokbol zörzöt te'fth:
 kyknek zertellen uotokbol: az te'f naprol napra közelget az el fef-
 elhöz Az rettenetös farkan pokolnak torka: ky keuan mindönö-
 lketh meg' marnia es emeztenie Az kyf'ed bokornak teteinualo 25
 mezefcke: ez uilagnak hamis gönöröffege: kynek miatta em-
 bör megh calattatik: ho'g az v' uezödelmeth ne lathaffa ezt-
 es ho'za || teue barlaam Monduan haffonlatoffok meges ez 107
 uilagnak zeretöi: az eg' embörhöz: ky harom baratokat ual
 uala: kyk közöl Egiket Ionkab hognem magat Az maffikat minth 30
 magat Az harmadikat maganal keuefebbe: es olminth ingen
 nem zeretyuala Az kyral'tul azert eleben ideztetuen: folamek
 ez embör az ellö barattiahoz: v'neky fegetfegeth keuanuan:
 es minth vtet zerette legön emleközetre hozuan Kynek az monda:
 az kiral'nak eleben ueled en el nem mehetök: igen sem tudom ky 35
 ua'g: uallok en maffth mas baratokath: kykkel zikfe'gh enneköm
 öru'ndöznöm: demaga imme'ges harom fengh uaznat adok: kyk-
 ben te'föd halalodnak utana be födöztethessek Ez barattianal

- azert megh galasztatuan folamek az maffikhoz: haffonlatoskepen
ennekes fegedfeget keuanuan: kynek ez es monda Az kyalnak
elebe ueled en el nem mehetők: mert fok gondokkal uetettem kör-
- 108 nöl: de||maga az kyalnak palotaiglan tegöd el köuetlegh: es
5 onnan haža teruen: dolgaimba irefködöm Ketfegeben efuen azerth
ez embör: nag zomorusagat folamek az harmadik barattyahoz: es
vneky maga megh alazuan monda Nem uallanek battorlagot zol-
nom tehozad: mert tegödet minth baratomath nem zerettelek: de
Niaualaua körnül uetetuen: es az thöb baratimtul el hagattatuan:
- 10 kerlek bocyafmegh enneköm: es mastany niaualamba leg enne-
köm segegszegul Kynek az nag uidam arciaual monda: byzon ual-
lak tegöd en byzon baratomnak: es az the kyfded io teteme-
nödröl el nem feletközuen: az kyal eleebbe ueled el megök: meg
elöl uezlek tegödeth: es az kyalnal kõnörgök erőtted: hog az el-
- 15 lenfegöknek kezökben ne agon tegödeth O uayha ez uilagnak
zeretöy ezökbe uennek ez peldath: byzon nem ragazkodna-
- 109 nak || elleten igön ez uilaghoz Ez peldates megh magaraza
barlaam az kyal fianak elötte: monduan Embörnek elfö ba-
rattya ez uilagy kazdagfagh: kyert embör kyllömb kyllömb
- 20 uezedelmekre uety vnnön magat: mert ionkab zerety maga-
nal: de az halalnak oraya el iduen: femmit embör belöle ky nem
uiheth: hanem cak az harom fengh uaznath: mel zemfedelöl uet-
tetik embörnek testere Maffod barattya embörnek: felefege: fyay:
- es zilely kyk embört cak az fyrigh köuetnek: es onnetan hazokhoz
- 25 teruen: tüllaidon dolgokba irefködnek Harmad barattya embör-
nek: az hyt: remenfegh: es zenth zeretet: es az alamifnak: es egeb
iozagos miuelködetök: kyk közöl egik Az zeplötelen zenth tyztal-
fagh: ezök embört halalanak ideien elöl uezik: es iftennel em-
börert kõnörögnek: es az ellenfegtöl ördögtöl megh otalmaznak
- 110 Imeztes || hozya teue barlaam: monduan Eg neminemö nag ua-
rafban lakozo pologaroknak: imelleten zokaffok uala: hog mindön
eztendöben: uy elmeretlen embört ualaznak uala magoknak feie-
delmöl Az eg eztendöben ualamit akaruala: azt tehetiala: es
az uarast födeuel egetömbe byria uala Az feiedelöm azert nag gö-
35 nöröfegben lakozuan: az eztendö be teluen: Nag hertellenfegel fel
tamadnak uala az pologarok v reya: es megh foguan: az uarafnak
uciain lofarkon meztellen megh hordozuan: Nag meze ualo puzta
zigetben: zanky uetik uala Holot sem ruhat: sem eleffegöt: nem ta-

laluan : mezitelen es ehel keluala megh hálnia De ame uegre mi-
 koron eget az orzagba feel magasztaltanak uona : titkon az polo-
 garoknak zokaffokat megh erte : es az eztendő allat : az zyget||-
 be temerdők kencőt kilde : houa az eztendő be teluen : mikoron **111**
 zanky uettetőtuona : egebek effegnek miatta el fogatkozuan : v nag⁵-
 gőnőrfegőkkel bőuőlködik uala Eztes megh magaraza barlaam
 iofafath előt : monduan Ez uaras kyal : ez uilagh : ez uaralnak
 pologary : pokolbely feiedelmek : kyk embőröket ez uilagnak ha-
 mis gőnőrfegueuel : el hitőgetik : es embőrök ingen nem ueluen :
 az halal el iő : es ez feiedelmek : embőröket az fetetlegnek helere ¹⁰
 filleznek el ala : Az zigaretbe kyldőt kazdakfagh kegek : nem egeb :
 hanem az zenth alamifna : kyuel embőrök örökke elnek : oztan
 Iőuendőbe Mikoron azért barlaam az kyalnak fyat tekelletőffegél
 megh tanutotta uona : es Iofafat attya el haguan : akar||na v̄tet **112**
 barlaamot kőuetnie : monda neky barlaam Ha ezt teendőd eg yfyw-¹⁵
 hoz haffonlatos leez : kynek zilley mikoron hazaffagra akarna-
 nak eg nômös zyzet uenie : v nem akara : es feel keluen titkon : el
 futha Eg uaralban azért eruen : lata az uaralba eg zegen embör-
 nek zyz leanat : ky az v kezeiuel munkalkodik uala : zaiual kegek
 iftenth dicery uala Kynek monda az ifiv : Mith cinalz O azzonial-²⁰
 lat? mert mikoron igön zegen leg : de maga megees halakat acy
 iftennek : ol minth lokakat uőtteluona iftentul Kynek monda az
 zyz : mikeppen az kyfded uruoffagh : gakorta az nagh korfagbol
 megh zabaduth : ezönkeppen az kyfdedőkben az halaadas : nag
 aiandokoknak neueldie lezön : hezők kegek mellek kyuöl || uannak : **113**
 az az ez teftyek : nem mieink : de az belfők : az az az lelky ioza-
 gok : mert azokkal ödözölhetunk : es öröke elhetunk Az iftentul
 kegek nagokat uőtem : mert engömet az v kepere terömtőth : enne-
 kőm ertelmet adoth : engömet az v dicőfegere hyt : es imar az bo-
 dogfagnak kapuiath ennekőm megh nitta : enne fok aiandokiért ³⁰
 azért alkalmas v̄tet dicernöm Latuan az ifiv az zyznek nag bölcef-
 leget : v̄tet megh zerete : es zyleytől kezde maganak hazaffagra
 kernie Kynek monda az zyznek attya : az en leanomath nekőd
 nem adhattom : merth te nômös es kazdagoknak wag fya : en ke-
 gek zegen uagok : de mikoron az yfiw zorgalmaztatna Monda az ³⁵
 zyznek attya : Nem adhatom v̄tet || tenekőd : hog az te attyadnak **114**
 hazahoz uiged : mikoron ennekőm egetlen eg legön Haluan az
 ifyiw ezt monda : tynalatok lakozom : es magamat mindönőkben

hozzatok zabom: Leuetuen az ert ez ifiv az v drağa ötözetit: az
 vennek zegen ruhaiat feel ueue: es vüelők lakozuan: az zyz az ifiv-
 nak hazaful adattatek Mikoron azert az uen vtet fokaiglan megh
 byzonutotta uona: be uiue vtet az v agas hazaba: es mutata vneky
 5 kencnek foklagat: mellek foha nem latotuala: es mind neky ada
 Haluan ezt iofafat monda: ez pelda attyaam igaz engömet illet:
 es uelöm en rolam mondanod: de kerlek zeretö attyam: mongad
 megh enneköm: han eztendös uag: es holot lakozol: mert tetölled
 foha nem akarok el zakadnom: haluan ezt barlaam monda Neg-
 115 uen öt eztendös || uagok: es lakozom fennarnak földenek puztaiaba
 Kynek monda iofafat: enneköm attyam igaz hetuen eztendösnek
 teécöl Monda esmet barlaam: ha ziletelőmtul fogua kerdöd az en
 életömnek eztendeit: igaz megh talalad: de az eztendők: mellek
 entölem ez uilagnak hyufagaban köttettek el: életömnek eztendey
 15 közé nem zamlaltatnak: merth akkoron az belfő embörbe: az az
 az lelőkbe megh hotam uot: es az halálnak eztendeit: eletnek ez-
 tendeinek nem mondom Mikoron azerth iofafat ez nömös uiragh:
 akarna vtet az puztaba köuetnie Monda neky barlaam: ha ezt
 teendöd: az the tarsafagottul es megh foztatom en: es az en
 20 attyamfiainak habarufagoknak es oka lezők: de mikoron alkolmas
 ide't talalandod: akkoron Iőy en hozam Ennek utanna barlaam
 116 az kyralnak fyat megh köröztöle: || az köröztien hytben nömöfen
 megh tanita: es egmaftth nag firaffal: zeretettel megh apolgatuan:
 az kyralnak fyatul el bucozek: es ekkeppen az puztaba el be tere
 25 az v cellaiaba Ezönközben az kyralnak hyre lön benne: hog fya
 az köröztien hitöt feel uötte uona: es ime nagon el buffula raitha
 Kyt egy fő zolgaia akaruan megh uigaztálnia monda: kyral ne
 bankógal semith: tudok en eth ez puztaba eg uenth: ky az mi
 hitönketh tartia: ky az barlaamhoz mindönökben haffonlatos:
 30 ezth azert en ma'd meg kerefföm: es ez elezteb tetteffe az köröz-
 tenöknek hitöketh erőffen otalmazni: ennek utanna hağa magat
 meegh göznie: es ualamire az ifiat tanutotta mind megh hya: es
 117 ekkeppen kyral az te fiad esmeth az iftenökhöz ter Tehath || ime
 ez feiedelm: az kyralnak ereieth felueue: es barlaamnak kerefe-
 35 fere mene: es az uent megh foguan: hazuda azt: hogh barlaamot
 fogtauona megh Mellet az kyralnak fya haluan: nag firaft kezde
 raitha tennie: hog az v mestöre megh fogattatot uona: de uegre
 ifteny ielőnetből megh esmere: hog nem az uona: be menuen

azert az kyal fyahoz monda En zeretõ fiam: nag zomurufagban uetõttel engõmet: Mert az en uenlegõmõn tiztõletlenlegõt tõttel: es az en zõmeimnek uillagat el uõtted Miert tõtted azert ezt zeretõ fyam: hog az en iftenimet el hattad: es hatra uetõtted Kynek monda iofafat: attyam: az fetetlegõkket el tauoztattam: es az uela-5 goffagot megh talaltam Az teuõlgest el hattam: es az byzonfagot megh esmertem: || Azert attyam ne akary heiaba tõrekõdnõd: mert 118 foha engõmet az Criftoftul el nem zakazthac Mert mikepen tene- kõd lehetetlen dolog: kezedel az egnek magaffagat megh illet- nõd: es az tengõrnek uizet megh zaraztanod: vgan ezõnkepen: 10 lehetetlen dologh engõmet az criftus mellõl el uenõd Tehat az kyal monda: ez the dagaloffagodnaak en magam uagok oka: ky tegõd nag gengeffegel barfonba byborba feel neuielelek: es teueled olliakat tõk: kyt foha eg kyal sem tõt fyauual Azert az te gonoz akaragod: es az te dagaloffagod: tamaztot fel tegõd en ellenõm 15 Meltan az egbe nezõ meftõrõk: az te ziletelfõdnek ideien: monda- nak tegõdet tyztõffegh keuanonak: dagalofnak: es zileidnek enge- detlennek: ha azert ennekõm nem engedendez: en tegõd tõllem el uetlek: es attyad helõt lezõk ellenlegõd: es teraitad azt tez||õm: 119 ky ellenlegõmel sem tõttem Haluan ezt iofafat monda attyanak 20 Mith keffergez ezõn kyal: hog az iob rezt ualaztottam: magam- nak: uallon mel attya bankodot ualaha az v fyanak elõmenten Azert imar en tegõd atiamnak nem mondlak: de ha en ellenõm ellenkõdõl: te tõlled mikeppen az mergõs kegotul el futok Tehat ime az kyal nagh haragal fiatul ky Iõue: es arachinak az fõem- 25 bõrennek: meg ielõnte fyanak az kõrõztien hitbe ualo alhatatoffagat Ky inte az kyralt: hog kemen bezedõkkel ne zolna vneky: de ionkab hizõlkõdõkel: mert az ifiak aual Ionkab el haitathatnak: Az kõuetkõzõ rigel: az kyal esmet be mene fiahoz: es kezde vtet õlelgetuen apolgatnia: es monдания En zeretõ fiam: tiztõlled az 30 the attiadnak uenfeget: felied fyam attiadat: || auag nem tudode 120 fyam? mel igõn Io az fyaknak zileiõknek engedniõk: es vket ui- gatzalniok: uizonth mel igõn gonoz: vket neem halgatniok: mert ualameel fyak: zileiõket nem tyztõltek: azok mind [mind] el uetzte- nek Kynek monda iofafat: Ideie uagon mind az zeretetnek: Mind 35 az gõlõfegnek: mind az engõdelmefsegnek: Mind az bekeffegnek: mind az haburufagnak: akkyk azert igekõznek minket iftentõl el zakaztania: azoknak semikepen nem illik engedõk: akar attiank

- legön: akar anank Latuan azert attya az \bar{v} alhatatoffagat monda
 Im Iol latom az te uak merő batorfagodat: Mert enneköm nem
 akarz engédnöd: Iöuel azert es egetömbe hygönk az igaffagnak:
- 121 Mert az barlaam ky tegöd el hitögetöt: en tölem fo||gua tartatik
 5 Im feel kaiattatom kegek: hog az en hitömön ualok: es az the
 hitödön ualok: barlaamal felgölienek: es mind az galileabeliek es:
 felelömnel kyl be iöienek: es megh ueteköduen: ha barlaam ne-
 reendy: hyzönk nektök: ha kegek mi nerendök: tyes higetök ne-
 kunk Meel mikoron az kyrálnak fianak kellötuona: zörze az kyrál
- 10 az tettetös barlaamal: hog elezteb tettetne: az köröztienöknek
 hitöket otalmaznia: vegre oztan hadna magat megh göznie Tehat
 ime az hagot napra es helre mind özue gölenek: terite kegek ma-
 gat iofafat nakorhoz: kyt mondnak uala barlaamnak lenny: es
 monda neky Tudode O barlaam? minth engömeth tanutal: ha
- 122 azert az hitöt kyre engömet tanutal: megh otal||mazandod: az te
 tanufagodba mind uegigh megh maradok: ha kegek megh gözet-
 tetendöl: en te raitad ottan buzumath megh allom: es teneköd
 zyuedeth nélueddel egetömbe: tullaidon kezeimel ky uezöm: es az
 bestiknek adom: hog egebekes megh tanuliak: hog el felfegös
- 20 kyraloknak fyait: teuölgesbe lenky ne merie e'teny Mikoron ezt
 hallottauna nákor: föllötte igön megh iede: latuan magat az
 uerömbe elfötnek lenny: kyt zörzötuala: Gondola azert hog iob-
 uona az kyralfyahoz alnia: hog az halálnak uezödelmeth el tauoz-
 tathatna: hognem az kyrálhoz Tehat ime az pogan bölcek közöl
- 25 egik elöue ala es monda Te uage az barlaam? ky az kyrálnak fyat
 el hitögetted Nakor haluan monda: en uagok az barlaam: ky az
 kyrálnak fyat teuölgesbe nem eitöttem: de ionkab az teuölgefböl
 kyuöttem Monda esmeth az bölé: Mikoron Nag hatalmas kyralok:
- 123 es || bölcek imadtak legön az mi ifteninket: mikepen merezlek te
 30 \bar{v} elenök feel tamadnod Monda nakor Az kaldeofok: görögök es az
 egiptombeliek: teuölöguen az terömtöt allatokat mondottak ifte-
 nöknek lenny Mert az kaldeofok ueltek \bar{v} iftenöknek lenny: az
 neg eltetö allatokat: minth az eget: az tyzeth: az földet: es az uizet
 Az görögök es: gonoz emböröketh ueltenek iftenöknek lenny: mi-
 35 kepen az saturnofth: kyröl azt ualliak: hog fiai megh ötteuona:
 es touabba hog az \bar{v} zemeröm teftet el uaktauna: es az tengörbe
 haitotta uona: es az uenos iften azzon abbol terömtettötöt uona:
 es hog az \bar{v} fiatul az iupiter iftentul: megh kötöztötöt uona: es

pokolra uettettöth uona Touaba az iupiter ifteen az több iftenök-
 nek: kyaloknak neuztettetik: kyröl maga ezt ualiak: hog ga-
 korta oktalan allatok||nak haffonlatoffagokba: abraztattauona ma- 124
 gat: hog cak az tefty binth megh tekellhetueona: Mert neha az
 gonozfagot megh tekellötte: marfal: neha adonidemel Az egiptom-
 5 beliek es oktalan allatokat imadtanak: minth: Iohot: buriut: dif-
 not: es ezökhöz hafonlatofokath Az köröztienök kegiglen: az fel-
 segös iftennek fyat imaágak: ky menorzagbol le zalla: es az teföt
 az zyztul feel ueue Kezde tehat nakor az köröztien hitöt killömb
 kyllömb okoffagokkal igaznak byzonutania: vghog az bölcek: 10
 mind el nemulanak: es semit nem kezdenek zolhatnia Iofafat ke-
 gek igön öröl uala: hog uriften az byzonfagnak ellenfegenek
 miatta: otalmaztauona megh: az byzonfagot Az kyal kegek nag
 haragra feel gerieduen: az ueteködefth el hagattata: hog esmeth
 az köuetközö rigel: uionnan megh uetegötnenek Tehath || monda 125
 iofafat: attyanak Auag hog az en mestörömet ez etzakara engeged
 enneköm: hog az ueteködefökröl egetömbe zoliunk: es tees az
 tyeided marazd magadal Auag az tieided engeged enneköm: es
 ez en mestörömeth ueged hozad: ha kegek egiket sem akarod te-
 nöd: tehat nem igaffagot teez: hanem Ionkab erőffakot Tehat az 20
 kyal engede fyanak nakort: remenfegöt ualuan hog megh fyat el
 hitögetne Mikoron azerth iofafat nakorral hazahoz tert uona:
 monda neky: Ne uellid azt hog nem tudnam en ky leg te: mert
 nem uag te az [nakor] barlaam: hanem nakor uag Tehat ime
 Iofafat kezde v előttte az iduöffegnek utat predikalnia: es az hitre 25
 terituen: regel az puztaba be bociatta: holot az köröztfeget fel ||
 ueuen remöthe eletöt uifele: es eletet ioba uegeze Eg neminemö 126
 ördöngös kegek: kynek neue uala teodas: mikoron ez dolgot megh
 ertötte uona: fel kele es az kyalhoz mene: es az kyalnak fel
 fogada: hog fiat akarattyara haitana Kynek monda az kyal: ha 30
 azt tehetendöd: teneköd tyztöffegödre eg aranozlopot cinaltatok:
 es neköd mikepen iftennek aldozatot tezök Tehat monda neky
 teodas Az the fyadtul mindönöketh ky ueg: es zöröz v melle zeep
 zyzeketh: draga ruhakal megh eköfitteteketh: hog mindönkoron
 vuele legenek: Nky zolgalianak: es vuele naiafkogianak: merth 35
 femy az ifiakath ugan el nem haithattya: minth az azzoniallatok-
 nak ekös arcyok Hog ez vg legön: imelleten peldat mondok ez
 melle kyal en the előtted Eg kyalnak mikoron fok eztendök utan

magzattya lőtuona: az bőlék az magzat felől imezth mondak az
127 kyralnak: || hog ha tyz eztendőnek allatta: az germők az napnak
auag az hodnak feneth lathatna: zőmeinek uillagatul megh foz-
tatnek Haluan ezt az kyral: felfele eg kő ziklabol eg palotát ky
5 faraktata: houa sem az napnak sem az hodnak fene nem erhet-
uala: es tyz eztendek fyat ot tartha Az eztendők kegek be telueen
mindőn allatoknak nemyt elebe uitete: az kyral fyanak: hog min-
dőn allatoknak efmeretet es neueth tudhatna: viuenek azert vtele-
ben: aranath: es eziftőt: draga kőueketh: Io louakath: es draga
10 ruhakath: ezőknek neuőketh mind megh kerdyuala: es az zolgák
rea felelnék uala Mikoron kegek az azzoniallatokes elleben uitet-
tekuona: kezde azoknak neuőket zorgalmatoffágal tudakoznia: te-
hat az kyralnak zablia uiffelő zolgaia monda: vket cuffagbol őrdő-
128 gőknek lenny: kyk embőrőket el calnak: Az kyral || kegek megh
15 kerduen fyatul: hog azokközől melleketh latotuala: mith keduel-
uona: es zeretőtuona: Ionkab: Monda: semyt nem ugan attyam
minth az őrdögőketh: mert semire ugan fel nem geriede az en
keuanfagom: minth vreaioi Azert tugad kyral: hog semiel hama-
rab fyadad el nem haithatod: mynth zeep azzonokal Tehat imme
20 az kyral nag hamarlagal: az zolgakath fya mellől iofafat mellől
mind ky ueue: es zörze vmelle Igőn zeep zyzeketh: kyk vtet min-
dőnkoron az gonoffagra intik uala: merth nem ualuala senkyt:
hog kyre nezne: kyuel zolna: es kyuel naiafkodnek: hanem cak
az zyzeketh Az őrdöngőftul kegek az buiafagnak lelke el bocyat-
25 tatek: es hertellenkődek az yfiura: es vtet az gonozfagnak tyzeuel
belől feel geriezte: belől az őrdőgh gerieztuuala: kyuől kegek az
zyzek: ky mikoron efmerne magat igőn haborgattatnia: folamek
129 az iftenny segidsegre: es magath tel||leffegel istennek aialuan:
ifteny uigaztalafth uőn: merth az gonoz keuanfagh vbenne tel-
30 leffegel me ottatek: es keffertet tőle el tauoztatek Ennekutanna
kilde be v hozya attya [ez] megh hot kyralnak eg igőn zeep zyz lea-
nat: es parancola vneky: hog [ha] iofafatot az v akkarattyara hai-
tana: mert killőmben megh őlettetnek: kezde azert ez leanzo vtet
az gonozfagra zolgalmaztatnia Monduan ha engőmeth az baluan
35 iftenőktul el akarz zakasztanod: tehath hazaful ueg hozad engő-
meth: Mert megh az kőroztienőkes dicerik az hazaffagoth: merth
az v patriarkaiok: es profetaiok: hazaffok uotanak: megh az pe-
tőr apaftales Kynek monda iofafat: heyaban mondod ezőketh en-

elöttem : merth iolleheth hog az hazaffagh : az köröztienök közöth
megh leheth : de nem azok közöth : kyk Criftofnak fogattak az
zyzeflegöt megh || tartania O zyzeknek uiraga O tyztalagh tartok- 130
nak gönge : es tyköre : uallion kycoda malth az ? aký az zyzeflegöth
elleten nag zorgalmatoffagal tarcy : gerönkel es dícerök vteth 5
Monda elmeth neky az leanzo : legön vg aminth akarod : de ha az
en lelkömeth keuanod megh nernöd Auag cak ez eg kerelmefömb
engeg enneköm : ez eg eiel leg en uelem : es im fel fogadom tene-
kód : hog regel feel uezöm az köröftfegöt : mert ha iftennek angali-
nak örömök uagon : eg binös penitencia tarto binöfön : fokkal ion- 10
kab az megh teritönnek öröme neuekodik menorzagba : engegh
azert cak ez eccör enneköm : es engöm megh nérz Tehath kezde
ez leanzo az v lekenek torniat erőffen haborgatnia Mellet ördög
latuan : monda az v tarfainak : lattiatoke ? az eg leanzo mel igön
megh indita azt : kyt mi megh nem indithatunk uala : mindön 15
mel||törfegunkel : Gerunkel azert : es hertellenkögunk v reya : mert 131
im alkalmas utat talaltunk az kefertefre. Latuan kegek ez zenth
ifw magat ez eg leanzotul igön megh fogatnak lenny Merth az
gonoz keuanfages geriezyt uala : es ördögöknek kyztetefökböl az
binre ualo engedetre az leännak iduöflegees uonza uala Ime legottan 20
folamek az zent Imadfagra : kibe peldat ada tynektök zyzek : hog
mikorön kefertettök : ielöfben az harom fö ellenfegtul tudniaminth :
teftöttöktul : ördögtul es ez uilagtul : ha gözödelmeth akkartok
raitok uennötök : az zent imadfagnak paifat auag uertet uegetök
v ellenök : merth killömben vketh megh nem gözhetitök O zenth 25
imadfagh : the megh fogod az foghatatlan iftenth : Megh gözöd
az gözhetetlen iftenth : es megh kötözöd az hatalmas iftenth :
teuölögh azert mindön az ualaky azt monga : hog naladnal
kyl zyzeflegöd tarhat : Valamel || zyz tetölled el zakadot : Az el 132
esöt : es uallamel tegödet gakarlot : az megh koronaztatot Gakar- 30
latok azert az zenth imadfagot : ha az ty iegöftöknek : az edös
criftofnak zyzefegtöketh tyztan megh akariatok adnotok O vay ha
tudnatok az zyzeflegnek erdömeth : edös uona nektök az v gömöce
es keuanatos az v tartaffa : kynek erdömeröl talam megh ualaha
irafth tezök : [Az] terök az zenthnek eletere Az imadfagba ázerth 35
iofafat el zendörödek : es ime latha : tehat uitettetöt eg igön zep me-
zöre : mel nag zeep uiragokkal megh eköfittetötuala : holot az fak-
nak leueley neminemö hyuös zelnek fuuaffara : edös zozattot adnak

uala: mel faknak gömöcy: latafra igön zepök ualanak: es megh
 koftolafra edöffök: ualanak kegek ottollan aranbolt cinalt zekök: es
 göngel megh eköfittek: es zep megh uetöt ágak: ez mezöt lassan
 133 folo zep uizek attal folyak uala: ennet ez zep mezö||ről be uiuek
 5 v̇tet eg igön zeep uaralba: kynek falay farga aranbol faraktattanak
 uala: fenlik uala kegek ez uaral codalatof fenöffegél: holoth halla
 iofafat: nag edös enökleföketh: meleth halando embörnek file soha
 nem hallot Tehat imez mondatek neky: ez az bodogoknak helök:
 Mikoron kegek azok akyk uiffelik uala: akarnak v̇tet uiza hoznia:
 10 könörögh uala: hog hadnanak ot lakoznia: kyk mondanak neky:
 fok munkaknak utana Iöhet ede Ennek utanna uiuek v̇tet eg fẏtet
 helre: honnet nag dohoffagh zarmazik uala ky: es imez mondatek
 neky: ez az karhoztaknak helök: Ezön közbe mikoron ez alombol
 feel ebredötuona: az kyralliananak es az töbinek zepfegöketh azon-
 15 kepen el utala: minth az ganeth Az ördögök kegek mikoron teo-
 dalhoz tertekuona: kezde üketh teodas zidalmaznia: hog ez eg ifiv-
 nak semit nem tehettek uona: azok kegek mondanak: migh az
 134 körözt||nek ieget rea nem uete: ötet erőffen megh indutok De mihel
 azt reya uete: ottan nag haragal töle el ize: tehat teodas az kyral-
 20 lial el be mene v̇ hozya: remeluen hog v̇tet el ha'thatna es ez te-
 odas ördöngös az töl fogattatek megh: kyt v̇ akaruala megh fog-
 nia: merth iofafattul megh terittetuen: az köröztlegöt feel ueue es
 annakutanna Iol ele Az kyral kegek ketfegben esuen ö felöle: bara-
 tinak tanacibol: megh ozta orzagat: es feleth ada iofafatnak: Io-
 25 safat kegek iollehet az puztat igön keuanña uala: de maga az
 hitnek iobanualo ky teriezteseert: ideiglen orzagaba megh ma-
 rada es az v̇ uaraliban templomokat rakattata: es mind allatta
 ualo nepeth az hitre terithe Attya es uegre megh esmeruen az
 igaffagot: franak predikacioia miath: az köröztlegöt feel ueue: et
 30 orzagat telleffegél fianak kezeben bocyatuan: v̇ maga ergalmaf do-
 135 logban irefködighuala: es ennek || utanna eleteth ioban uegeze Iofa-
 fat kegek orzagat aianla eg ielös urnak: kynek barakhya uala neue:
 es vmaga tytkon az puztaba el ky futha Mikoron kegek az puztaba
 tetoua teuölögne talala eg: zegen condoras embört: tehath kyraly
 35 ruhait rola leuetuen: ada ez zegen embörre: es annak ruhait
 ueue magara Pokolbely ördög kegek: fokkepen akarya uala v̇tet
 az iftenny zolgalattul megh uonnya: mert neha azuton meziteleen
 törrel aluala v̇elebe: Neha kegek kegötlen uadaknak haffonlatof-

fagiban: de iofafat zenth kőröztnék ieğeth reauetuen: imezt monga
 uala Ur enneköm segittlegöm nem felök mit tegön enneköm
 embör: ket eztendek azért iofafat az puztaba teuölgölön: uegre
 oztan talala eg barlangoth: es annak aitoya elöt megh aluan: monga
 uala Alg meg atyam alg megh: kynek zauat haluaan belöl barlaam: 5
 el ky mene kezdek || egmałth nağ edöfdedön apolgatnia: minth iften- 136
 nek keth angaly Megh monda oztan iofafat barlaamnak minth:
 iart uona attyaua: es barlaam nağ halakath ada iftennek rola:
 lakozek kegek iofafat barlaamal: ot fok eztendek nağ zenthfegbe
 Mikoron kegek irnanak urnak ziletefenek utanna: háromzaz noç- 10
 uan eztendökbe: tellies leuen Iozagos miuelkódetökel: barlaam ky
 mulek ez uilagbol: Iofafat kegek huzonöt eztendös koraba haga el
 orzagath: es harminchöt eztendek lakozek az puztaba: es iozagos
 miuelkódetökel telles leuen: ves ky mulek ez uilagbol Mellet hal-
 uan barakhias kyral: kynek iofafat orzagat hattauala: el oda 15
 mene nağ feregel: es barlaamnak es iofafatnak teltöket feel ueuen:
 az v uarafaba viue: es ot nağ tyztöflegel el temettete: kynek
 koporfoioknal mind eddek fok codak leznek: az mi urunk criftusnak
 diceretyre: ky attyaua es zent lelökkel eg byzon iften: Amen

Akky ez irafth irta eg aue mariath keer 20

1.5.26. ||

139 Kezdetik ég zep predicacio Az zent tyztafagrol
ees yelesben ylleti azokat kyk magokat yftennek
kötelezteek az zyzelegnek tartafaul:

Az zent Ielőktul megh uelagufutatot böc ug mond egik kön-
5 uenek mafodik rezeben «*Cantikor secundo*» Mikepen az lilium az
töufkek közöt ezönkepen az en matkam auag iegöföm az lianok
közöt ez igekben az böc az zent tyztaffagot haffonlia az zep lilium-
hoz az liliumnak hat tulaidonfagaiert Mert az liliumnak hat nö-
mös tullaidonfaga uagon Elfö tullaidonfaga az zeep liliumnak
140 imez || hog v fölöi ky uagon nitua: az az ky nilik: alol kegek be
uagon teue Ezönkepen az zyznek elmeiet be kel teny ez földiekre:
es az testyekre: hog ez földiekre: es az testy gönöröfegökre ne ua-
gögek: es elmeienek nitua kel leny: az meneiekre: hog mondhatta
az zent pal apaftallal egetömbe: az mi niaiafkodafunk: menekbe
15 uagon Erröl iria uala zent ieronimus eg zyznek: «*Ad demetriadem vir-
ginem*» O mel bodogh lelky esmeret: mel bodogh zyzeleg az: kynek
elmeiebe femy egeb zeretet nem forogh: hanem cak az cristusnak
zeretety Eröl ira zent pal apaftales: eg leuelenek hetedik rezeben
«*Paulj ad chorinteos secundo*» Az hazaffagnal kiil ualo azzoniatat:
141 es az zyz gon||dolia azokat: melek istene: hog legön zent: mind
testebe: es mind lelkebe Mafod tullaidonfaga az zeep liliumnak
imez: hog v egez uotaba io illatu: de megh tördeltetuen dohoffa
lezön Ugan ezönkepen az zyz: ky zyzeffegeth lelkeben es testeben
egezen megh tartya: io illatu istennek es az v angalinak előttök
25 Eröl monda az aran zayv zent ianos: Istennek es az v angelinak
előttök: oli keduefök az zyzeffegeth tartho embörök: mikepen mi
előttunk az io es gönöruffegös illatu uiragok De hamagh rontya az
zyzzyzeffeget lelkebe: auag testebe: ottan dohoffa lezön: az az uta-
latos istennek es az v angelinak: eröl monga zent gergöl doctor:
30 femy osetan utalattos emböröknek zömök előt: mint istennek előtte:

az halalos binbe elők H a r m a d tullaídonfága || az zep liliumnak 142
imez: hog' v' egót febdőknek megh uigaztoya Ezert mongák természet
tudo meftörők: hog' ha embör az liliomnak leuelet megh zedy: es
megh főzy: ennekutanna az megh egót febre köty: az febből az
merget ky uonzya: es az feböt megh uigaztya Ezön kepen: az zy-⁵
zeffek az gonoz keuanfagnak tyzenek megh uigaztoia: es az zyznek
zyueből az gonoz keuanfagnak mergenek kyuonoya: Erről mongia
zent agofton doctor: lenky testeiben iftennek kedues zyzeffegöt nem
tarthat: hanem ha elezteb lelkebe leend zyyz: az az tyztha az fer-
telmes gondolatoktul N e g e d tullaídonfága meges az zep liliumnak 10
imez: hog' v' zeplőknek el' ueuöye: mert az természet tudo docto-
roknak mondaffok zerent: ha || embör az liliumnak gökeret ky 143
affa: es megh azalya: ennek utanna megh törly: es rosa uizel ele-
götuen: uele [es] arcyaianualo es egeb tağanualo zeplöt megh
törly: az zeplöt el uezty: es az zeplőnek helet feierre tezy Ezönke-¹⁵
pen az zent zyzeffegnek: az zyznek lelkeből ky kel törleny binnek
mindön zeplőiet Erről mongia zent agofton doctor: az zyzeffegről
irt könuebe: Mikoron mindön te celleködetidet: megh tyztitandot
binnek mindön zeplőitül: ig' eré zyzeffegöt tartanod: es ig' uaryad
Iftentul az zyzeffegnek coronayat: az mondattatyk azert iften előt²⁰
io zyznek: a ky lelketes tyztan tartya: az binnek zeplőietul Ó tő d
tullaídonfága meges az zep liliumnak imez: || hog' v' megh horgat 144
leueleket ual: mint iol lattok Az zep liliumnak horgas leuelein: erte-
tik az zent alazatoffagh: mert az zyznek igön alazatofnak kel leny
Ezert monga zent amborus doctor: alkolmafb: hog' az zyz mine-²⁵
uel tyztah: anneual alazatofb legön Vgmond touaba zent agofton
doctores: keduefb iftennek előte az alazatos hazaffagh: hodnem az
keuel zyzeffegh: mert iften ellenök al' az keuelőknek es az alaza-
toffoknak agya malaztyat H a t o d e s u t o f f o tullaídonfága az
liliumnak imez: hog' v' belől harom aran zynő magokkal eköfítte-³⁰
töt megh: kyn ertetik az ifteny aranas zerettet: Mert az zyznek
ifteny zent zeretembe kel elnie: ha azt akarya: hog' zyzeffége iften-
nel kedues: es kellemetös legön Erről mongia zent bernat doctor
Az zyzeffegh || az zeretetnel kyl: oletan mint az lampas az olaynal 145
kyl: az lampas az olaynal kyl nem uelagufut: ugan ezönkepen a³⁵
zyzeffegh az zent zeretetnel kyl: iften előt nem kellemetös Az lili-
umnak harom aran zynő magán: kegek: ertettetik ez: hog' az zyz-
nek harom kepen kel iftenet zeretnye Elözör bučen: hog' meg ne

calattaflek az teltől Maffoócor edőffön: hog' edőffön elmelkőge iftenet Harmacor erőffen: hog' tőle soha el ne zakágon: Ig' zerete az bodog zyz zent urfula azzon: ugan ezert mind halaligh megh marada az ifteny zent zeretetben: mint az v' eleteből megh erthetitők
 5 Az liliumnak azert: ez hat tullaidonfagaiert: haffonlia az bōc: az zent zyzeffegőt az liliumhoz: de kerdest tamaztnak imar doctorok ||

146 Mikepen tarthatna megh az zyz az v' zyzeffegetzeplőnelkyl

10 hog' mind halaligh: az v' iegőfenek urunk cristufnak: zeretite: es malaztaba megh maradhatna Mel kerdefre az zent doctorok rea felelnék: es vg' mondnak: hog' mikepen az zep liliumnak hat zep feyer leuely uannak Ezönkepen az zent zyzeffegnek hat tarfokat keel uallanya: kykel v' iol megh tartatyk Elfő tarfa az
 15 zent zyzeffegnek: kyuel ő iol megh tartatik: az teltnek megh fanargataffa: mert az zyznek: igön megh kel teltet fanargatnia: hōgh az lelők ellen ne rugodozek Erről iriauala zent ieronimus eg zyznek: fenky az zyzeffegnek tartaffaba: megh nem maradhat: hānem cak az: aky teltet megh enhity: ugmond touaba: ha az őz-

147 uegh gōnőrfegben || eluen: megh hal: myt tezōn tehat az leanzo gōnőrfegbe eluen: mikepen azert mōga ieronimos: az ho: migh nagob der uagon: annal ionkab fenlik: es feyerb: ugan ezönkepen migh ionkab az zyz: teltet nagob fanarufagba tartya: annal fenőfb zyzeffege iftennek elōtte: ez ertetik azert az liliumnak elfő feyer
 25 leuelen Mafod tarfa meges az zent zyzeffegnek: az zenth iozanfagh: mel ertetik az zep liliumnak maffod feyer leuelen: mert az zyznek igön iozannak keel leny: mind etelebe: mind italaba: mind almaba: ezert mōga zent ieronimus az terty bin: az torkoffagbol tamad embōrbēn: zent bernad doctor es vg' mond:

30 uezōdelmet zenued az zyzeffegh: az io lakalba Ezert mōga
 148 az aranzayv zent ianoses: az zyzeffegh az || v' tarsainal kyl: tudnia mint az buitnel kyl: es mertekletōffegnel kyl: hamar el izamik: dee ha azokal tarfolkottatandik: kynen megh koronaztatik harmad tarfa meges az zent zyzeffegnek: az hiuolkodafnak el tauoztataffa: ez ertetik az zep liliumnak harmad feyer leuelen: mert az zyznek: igön el keel tauoztatny az hyuolkodaff Erről mongya az ifodorus neuō mestōr «Isodorus de summo bono»
 35 Az iftennek zolgaianak: es zolgalo leananak: zōnetlen keel auag

oluafny: auag imadkoznia: auag munkalkodnia: hog elmeiet az
 buiafagnak lelke megh ne oftromhaffa: mert enged az munkanak
 az gonoz gônöruffegh: az hyuolkodo lelköt kegek hamar megh oft-
 romlia Vg mond zent ieronimus es: eg barattianak iruan: «*Iero-*
nimos ad rusticum monachum» Mindönkoron || ualamy iot teg: hog 149
 ördögh tegödet mindönkoron foglalatoffon talalion Ugmond to-
 uaba: zerefed az iras oluafast es az tefty binöket nem zeretöd Ezert
 irya ualerius az nag octauianus éazarrol: hog az v leanyt az fonafra
 es zöuefre megh tanittattauala: hog foha ne hyuolkodnanak: de
 zönetlen munkalkodnanak: es euuel mindön binöketel tauoztatna- 10
 nak Mit mongon kegek zent agofton doctor az hiuolkodafrol: halia-
 tok Az hiuolkodafnak miatta attyamfyay: keffertetnek fok zörze-
 töffök zörzetökböl ky meny: ennek miatta gerieztetnek fokak
 fel az buiafagra: batoritatnak az keuelfegre: ennek miatta emeltet-
 nek feel az hyv dicöfegre: ennek miatta uonattattatunk az hozu 15
 alomra es ez uilagy bezedöknek edöffön || halgatafara Ez azert 150
 zeretö hugaim az hiuolkodas: mel az zentöknek göleközetöket megh
 haborittya nemzeuen v bennök buiafagot: Neucluen torkoffagot:
 hintuen közikben haburufagnak konkolat: es mind az teftnek mi-
 uelködetet Ez hiuolkodast: keuanuan az nag zent antal el tauoz- 20
 tatnia: az puztaban kayatuala uriftenhöz monduan O en uram if-
 ten O lelköknek es teftöknek byzon örizöie: tamazt fel en bennem
 az the malaztodat: es önéed ergalmassagodad: hog ez puztaban
 az the zinödnék előtte: hyuolkoduan ne talaltaffam. Kynek imez
 feleltetek: antal keuanze iftennel kellemetös lenöd: Imadkozal: es 25
 mikoron nem imadkozhatol: kezeidel munkalkogál: es mindönko-
 ron teg uala||mit: enes ezt mondom ty nektök: hog mindön hyuol- 151
 kodast el tauoztattaffatok: es mindönkoron valamy iot tegetök: es
 aky közöletök megh unya az imadlagot: ottan irast oluaffon: ha azt-
 es el unya ottan uarion Megh gondoluan mert míg dauid kyal az 30
 uitezfelegben magat ferkögete: nem oftromhatha megh az buiafag[ak]:
 de mihelt az hiuolkodafra ada magát: buiafagot tön es gilkoftagot
 Ezönkepen fanfou: migh az iazokkal uiafkodek: ellensegitul megh
 nem fogathatek: de minek utánna az dalida gonoz azzonnak kele-
 bebe nuguek: es hyuolkoduan uele megh marada: megh fogattatek 35
 es az ellensegtul zömey ky nomattatek Myt mongak touaba dina-
 rol: iakobnak leanarol: ky miglen attyanak || hazaban munkaba 152
 megh marada zyzeffeget tyztan megh tartha: de hog kymene

attyanak hazabol az mas tartomanba ualo nepeknek megh lata-
 fara es hyuolkodafra bocyata magat: zyzeffeget ottan eluezte:
 mert el ragadak: es vtet megh rontak Neem uattok azert zentobet
 dauidnal? sem erőfbek fanfonnal? sem tyztabak dinanal? kyk mind
 5 az huiolkodas miat effenek Ez azert atkozot hyuolkodas: mel az
 iftennek zolgait: es zolgalo leanit mindon iotul el poztit: es min-
 don iozagos miuelkódetőknek eköffegetul megh fozt Azert az zenth
 zyzeffegnek harmadik tarfa: az hyuolkodafnak el tauoztatassa
 Ne ged tarfa meges az zent zyzeffegnek: kyuel v iol megh tarta-
 10 tik az aietatos imadfagh: kyröl ug mond az böc: tudom hog en
 153 tyztafagh tartho nem lehetök: hanem || ha iften adangia enneköm:
 euel tarta megh zyzeffeget az bodogh zent imrö hercégh: kyröl
 ug oluastatik: hog ecör byzprimöt efelikor eg komornikiaual: mi-
 koron imadfagnak okaier: az zent görgh martirnak eghazaba ment
 15 uona: imadfagaba urunkhoz könörögh uala ezön: hog neky megh
 ielőntene: minemö zolgalattya uona keduefb ö fellegenek előtte
 Tehat ime nag fenöffeigh az zent eghazat be töte: es az fenöffeg-
 ből urunk megh zolala neky monduan Imrö: lelködnek es testöd-
 nek tyztafagat keuanom en the tuled Melet haluan az bodogh zyz
 20 zent imrö hercégh: nem byzek magaba: de legottan folamek az
 ifteny fegecfegre: es imezt monda En edös iftenöm es uram: ha
 154 ezt keuanod en tulem: ke||röm te felfegödet: oecad megh en ben-
 nen: az gonoz keuanfagokath: melek keffalkodnak az en lelkömnek
 tyztafaganak ellene: az the zent malasztodnak harmattyaua: kybe
 25 az imadfagnak iozaganak miatta: az gonoz keuanfagh ol igön
 megh otatek: hog az tyzet kebelebe uiffelye de azert nem fertetek
 megh tulye: ez peldaztatik azert az liliumnak negedik feyer leuelen
 h ö t ö d tarfa meges az zent zyzeffegnek: az ert erkué: mel ertetik
 az zeep liliumnak ötöd feier leuelen Mert az zyznek: igön ert er-
 30 kuéunek keel leny: mindon dolgaiban ielőfben bezedeben Mert am
 zent pal apaftal irya: Meg rontiak az io erkuéket az gonoz zolaf-
 fok Ezert irya uala zent ieronimuses eg zyznek: az fok zolaffok:
 155 igön ektelen az hazas || a z z o n o k b a : annales ektelenb az özue-
 gökbe: de annales ektelenb oztaan az zyzekben Azert zyzek intlek
 35 titöket: hog keues zolok legetök: mert ez az zyzeffegnek ötödik
 tarfa: kyuel ö iol megh tartattathatik hatod es utoso tarfa
 az zyzeffegnek: kiuel ö iol megh tartattathatik: urunk cristufnak
 kenanak: es halalanak aietatoffagafualo gondolatya: mel ertettetik

az zep liliumnak hatodik feier leuelen: mert az io zyznek igôn garkorta megh kel az ő zerető iegőfenek kenarol: es halalarol emléköznie: es megh es keel fyratnia Mert ug mond zenth bernat doctor: ninchen az binők ellen haznosb uruoffagh: mint urunknak kenának: es halalanak aietatoffagál ualo gondolattya: Ez hat nômös⁵ iozagokkal: tartha azert megh tyzthan zyzeffeget: az || zyz zent¹⁵⁶ urfula azzon mint im az ő eleteböl megh erthetitők.

Britania neuő orzagba: uala eg iambor kőrozzen kyal: kynek nochus uala neue: ez kyalatul az kyalne azzon: zyle eg igôn zeep leanzot: kyt urfulanak¹⁰ neueztete Ez zyz azert neuekőduen koraba: neuekődikuala zepfegebenes: mert codalatos zepfegel ekösitötteuala megh ötet uriften: de mef meg ennel nagob: neuekődikuala böcefegben: es io erkőeben: ugannera: [hog annera] hog az ő io hyre neue es nag zepfege: fok orzagokra ky teriedöt uala Az anglia neuő orzagnak¹⁵ kyalia: mikoron igôn hatalmas uona: es fok orzagokat byrodalma ala haitotuona: halv||an ez nômös zyznek hyret: bodognak¹⁵⁷ uely uala magat: hogha ez zyzet hazaffagra: az ő egetlen eg fyanak uehetne Az kyalnak fyaes ezt igôn keuana uala es ahittyauala: attyat kegek ez dologrol igôn zorgalmaztattya uala Az²⁰ anglia bely kyal azert britaniaba zent urfula azzonnak attyahoz: kyldel ielős köuetöket: nag kyalaly aiandokokal kyk atal: kezde zent urfula azzont attyatul: fyanak hazaffagra kernie: meghes fenituen zent urfula azzonnak attyat: hog ha akarattyanak ellene merezködnek tenye: es az köuetöket merezködnek ireffön megh²⁵ bocatnia: Tehat az kyal: zenth urfula azzonnak attya: igôn kezde bankodnia Előzör imezön: mert urunknak hyteuel megh | iegzettet nem akaryauala: baluan imadonak adnia Mafocor im-¹⁵⁸ ezön: mert tugauala leanat: az hazaffagra nem engednie Harmaocor imezön: mert az kyalnak kegötlenfeget: es kemenfeget:³⁰ igôn felyuala A z zent urfula azzon kegek: az angliabely kyalnak akarattyat megh ertuen: ifteny ihlesből: inte attyat: hog az kyalnak akarattyanak engedne: es ötet az kyalfianak hazaffagra igerne: de maga igh: hog az kyal fyaua: vneky tyz zeep ualaztot zyzeket uigaztalafara kyldene: es mind öneky: mind az tyz zyzek-³⁵ nek: ezör ezör zyzeket zörzene Es hog harom eztendő haladekot adna neky: kykben az v zyzeffeget istennek aldozhatna: es hog az kyalnak fya es megh kőroztoőködnek: es ez ha||rom eztendőkben: ¹⁵⁹

az kőrozstien hitben megh taníttatnek Ez ualazt kegek attya attal
 ezért tetete ekkepen: hóg auag ez nehéz dologal: az kyalnak aka-
 rattyat az házafagra uetelnek zandokatul el terithene Auag ke-
 gek az zyzeket uele egetömbe az martiromfagnak attala iftennek
 5 aldозна A z ifv kegek ez ualazt megh ertuen: attianak kőnörge:
 hóg ez ualazt fel uenne: es amit keuant uona: az zyz meegh zör-
 zene Tehat ime az zyzek: kezdenek ez nág codara zent urfula
 azzonhoz gūlnie: ugian ezönkepen fok kőrozstienők: kykel fok zent
 pīfpőkők: Isteny ihlefből az martiromfagagnak zenuedesebe őma-
 160 gokat tarful adak Sycilianak kyralne azzonaes: kynek ger||afina
 uala neue: ifteny ihlefből: orzagat eg kys fyanak hagian: harom
 zyz leanyual egetömbe: kyk kőzöl: egiknek neue uala babilla: Az
 mafiknak iuliana: harmadiknak uictoria: es az kyffebiknek aurea
 Ezökel egetömbe: es mas kys fyauual: kynek adorian uala neue:
 15 britaniaba mene zent urfula azzonhoz: mel kiralni azzonnak tana-
 cabol: kezdenek kylomb kylomb orzagokbol: zenth urfula azzon-
 nak zyzek hozattatnia: mel zyzekel az gerasina neuō kyralne
 azzones: martiromfagot zenuede Az zyzeknek azert galiat cinal-
 uan: es kötlegöt zörözuen: az zyzeket zent urfula azzon mind az
 20 kőrozstien hitre terithe: es ennekutanna: az v zyuenek tytk'at
 161 nekyk megh ielőnthē: es ekkepen egy || nap az galiaba be ifuen:
 io zelők leuen: menenek az tengörön eg uaralba: kynek tyella
 uala neue: es onnetan menenek koloniaba Holot zent urfula az-
 zonnak: iftennek angala megh ielőnek: es megh monda ő neky:
 25 hóg ot kolónaba uona az több zyzekel egetömbe: martiromfagot
 zenuedendő Kolónabol esmet az angálnak intefere: indulanak
 romaba: es mikoron iutottanak uona eg uaralba: kynek basilia
 uala neue Holot galliaiok megh hagian: romaba galogh menenek
 Kyknek oda menefőkön: az Ciriakos neuō papa igön megh öröle:
 30 ielőfben mert őes britaniabol ualo uala: es az zyzek kőzöt fokakat
 rakonfagy kőzöl esmere leny: ugian ezért az papa: az több eghazy
 162 nepekkal || egetömbe nág tyztöffegeel ueue Azon etzaka iftentul az
 papanak megh ielőntetek: hóg az zyzekkel egetömbe: martiromfag-
 nak coronaiat uona ueendő Tehat az papa: az papafagot: az gar-
 35 dinalok elöt megh hága De mikoron az gardinalok ellene monda-
 nanak: es mondanak vtet eztelennek: hóg el meltöfagh el hagian:
 akarna az garlo zömelöket: az az az zyzeket köuetnie Az papa ke-
 gek: femikepen nekyk nem engede: de eg zent embört kynek

ametos uala neue: őhelötte papaya zentöle Miert kegek hog az papafagot: az gardinalok akarattyok ellen hağa el: az gardinalok az ő neuet: az papaknak neuők közöl ky uakarak te hat ket romabely feyedelmek: miert hog poganak ualanak: latuan az zyz||eknek fokfagokat: es hog naprol napra töben töben neuekődne-¹⁶³ nek: hog az köröztien zörzet: ő attalok ionkab ne neuekődnek: kezdenek utanok lefelkődnie Köuetöket kyldenek attillanak fő had-nagyahoz: kynek iulius uala «neue» ky önekyk rokonfagok uala: ky imar fok magyarokkal egetömbe: kolonat megh zalottauala: hog mikoron ez zyzek kolońaba iutnanak Tehat öket mind le ua-¹⁰ gatna A z bodogh zent Ciriakus papa azert: romabol az zyzekkel egetömbe el ky indula: kyt köuetenek fok pyfpőkők: az zent uince neuő gardinallal egetömbe A z o n k ő z b e ethereus: zent urfula azzonnak iegöffe: urunk Criftustul angalanak attala intetek: hog ańat megh köröztöltetne: mert attya imar ez uilagbol kymuluan:¹⁵ az, || orzagot imar etereus byrya uala Intetek touaba iftennek ¹⁶⁴ angalatul hog az ű iegöffenek zent urfula azzonnak elebe menön es űuele egetömbe Colonaba martiromfagnak coronaiat uege ky az ifteny intefnek engeduen Annyat megh köröztöltete es annyaual egetömbe es eg kys hugaua kynek florencia uala neue es eg zent²⁰ pifpőkkeel kynek kelemen uala neue zent urfula azzonhoz mene. Azert zent urfula azzon iegöffeuel es az etereuffal es az zent ciria-kus papaua az zent pifpökkökel kolonaba menenek melet imar az poganak megh zaltanak uala az az az magarok kyket az pogan magarok mikoron lattan||ak uona nağ önöteffal reaiok hertellen-¹⁶⁵ ködenek es öket mind le uagak Mikoron azert az töbit megh öluen Iutottanak uona az zent urfula azzonra latuan az feyedelöm az ű zepfeget el codalkozek raytha es kezde az töb zyzeknek hala-lokrol űtet uigasztalnia ig hog űtet maganak hazafful venne kyre zent urfula azzon mikoron femykepen nem engedöt uona Meg³⁰ haraguduan az feiedelöm űtet torkon attal löue es az martirom-fagnak coronaiat zent urfula azzon ig ueue eg zyz kegek közölők kynek Cordula uala neue az halaltul ualo feltebe magat az etzaka az haioba || el reythe de hotakelue zabadakaratty zerent magat ¹⁶⁶ az halalra aduan ez az martiromfagnak coronayat ueue Mar-³⁵ tiromfagot zenuede azert az zyz zenth urfula azzon urunknak zyletessenek utanna mikoron irnanak Neg zaz ötuen ket eztendő-ben Amen finis Anno d. 1.5.2.7.

Mind e Parancolatokrol e keppen zol Isten En uagok te Vrad Iftened, erőff, igôn zeretô meg latogatuan attaknak bônôket az ô fyokra, azoknak harmad es neged nômzedçegiglen kyk engôm gyôlölnek. es irgalmazuan mind ezeriglen azokual kyk zeretnek
 5 engôm, es ôrizik az en parançolatimat. Erôfs fenegeteft tezen az Vr iften mind azoknak kyk e parançolatokat meg tôrik es el hagyak. Kel azert felnônk haragyat es è parançolatokat meg tarçuk. ||

167

A tyz Parancolat közöt

elfô

10 Ne legenek idegen Istenid, azaz, felyök es zereffök az Istent, es çak ô bennè byz[ô]unk.

Ma f o d.

Ne ueged a te Vradnak Istenednek nèuét heyaba, azaz, felyök es zereffök az Istent, Senkit az ô nèuè altal nè atkozzunk, nè eske-
 15 gönk, ne bayolyunk, ne hazugunk, ne çalyunk, dè inkab mindôn nomorufagonba Iftennek neuet fegetfegöl hyuk, neky kónórög-
 yönk, ötet diçeryök, neky halat adyonk.

Harmad.

Emlekezzel meg hog Innepet fcentöl, azaz, felyök es zereffök || az Iftent, [S] Az ô Isteny igyet meg ne utalyuk el fe mulaffuk,
 168 Inkab azt fel magasztalyuk, tiztelyök örömeft egebektölis halgafuk es egebeketis taneçonk reya.

Negyed.

Tiztölyed attadat es anadat, azaz, felyök es zereffök az

Istent, a mi zileinket es azokat kyk mi uelönk byrnak meg ne utal-
yuk, ellenekfe uečönk: Incab öket tiztelyök, zolgalyunk nekyk,
engedelmelek legyönk, tiztelyök öket, es felyök.

Ö t ö d.

Ne öI, azaz, felyök es zereffök az Istent, a mi felebaratonk-
nak tettet mæg ne ferčök, bozzufagual fe illeffök: Inkab fegečök
es mindön eletenek uezedelmében yelen legyönk. ||

H a t o d.

169

Ne Paraznalkodyal, az az, felyök es zereffök az Istent, tizta
es mertekletös eletben elyönk, femmit mertekletlen fe zolyunk fe¹⁰
tegönk.

H e t e d.

Ne orozz, azaz, felyök es zereffök az Istent, egebeknek mar-
hayat erőuel el ne uegök, es ualami alnak aruual, a uag čalarčaggal
myenké ne tegök: Inkab egebeknek iauayt öregbičök, gongyat¹⁵
uifelyök es otalmazzuk.

N' o l c z a d.

Felebaratod ellen hamos tanoh ne leg, azaz, felyök es zereff-
ök az Istent, Egebeket hamoffan be ne aggönk, fenkyt el ne aröl-
yonk, ne ragalmazzonk, egebek hiret neuet mæg ne kissebičök: In-²⁰
cab menčök öket, iot gondolyunk felölök, mindönöket io uegre
magyarazonk

K y l e n c z e d. ||

Felebaratodnak hazat ne keuanád, azaz, felyök es zereffök¹⁷⁰
az Istent, a mi felebaratonknak örökfegebe a uag io zerenčes mar-²⁵
hayban ne zalyunk, ualami čalarčaggal a uag alnokfaggal, meeg
ha a törüennek ualamel rezeis nekönk engedne myenke ne
tegyök: Söt inkab ötet fegetčök, hog az ö iozagaban eppen meg
maragon.

T y z e d.

30

Ne keuanád neky felefeget, fe zolgayat, fe zolgaloleyanat,

fe ökret, fe zamarat, fem égeb iozagat, azaz, felyők es zereffők az
Iftent, felebaratonknak fe felefeget, fe zolgayt, fe barmayt ualami
čalarčaggal myenke ne tegyők, tölökis ualami erőuel, uag rauallag-
ual el ne idegeničők: Sőt inkab inčők es onzolyuk, hog az ő vrok-
5 nak ualo zolgalatba meg maraggyanak.

V e g e. ||

Az dicőfegős zenth háromfaghnak tyztöffegehere : es dychere- 173
 tire : ky allattyaba egh byzzon ifthen : zόμεlebe kégek három tud-
 nya minth : az atthya iftennek zόμεle : az fyw iftennek zόμεle :
 az zenth lelők iftennek zόμεle : ez három zómelők között az maf-
 sodik zómel : raytunk kőnőrluen : ergalmaffagabol : es hozank- 5
 ualo nagh zeretetiből : az zeplöttellen zyznek mehebe be zalla : az
 embőrfegőt feel weue : az az mind az lelkőth mind az testőth : az
 erzekőnfegőkkel égettőmbe : ky az zyznek mehetől azonkeppen
 zylettetek : mikeppen az zep weragh az fatwl : a wagh az Nőmős
 illath az weragtul Ez az || feel wőth embőrfegbe : lokat zenuede 174
 wegre megh hala : es az igaz iosephnek koporfoiaba : el temet-
 tettek : Mel koporfobol harmad napon : azzon testbe lelőkbe kybe
 zenuede : byzzonal feel tamada Ebben azért hogh feel tamada :
 mynked megh tanutha : hogh nekunkes feel keel tamadnunk :
 Touaba ebben hogh az koporfobol tamada feel : [ebben] megh 15
 tanutha : hogh nekunk es : feyenked az koporfobol a kybe ha-
 lalunk wttan tettetunk : keel feel tamadnunk Erről kégek az
 Criftus ő maga zola zenth ianos euangeliomanak őtőd reze-
 ben : wgh monda *Omnes qui in monumentis sunt : audient vocem*
fily dei. Myndönök kyk az koporfoban wannak : halyak || embőr- 175
 nek fyanak : az az zyz marianak fyanak zauath : es mennek az kyk
 ioth thőttennek : az elletnek feel tamadafara : az az az bodogfagra :
 a kyk keégek gonozth thőttennek : az ittelleknek feel tamadafara :
 az az az karhozatra Hogh kégek az feltamadafba ketfegőfők nee
 legőnk : mikeppen az faduceofsok : kyről zol zenth mathe : ewan- 25
 geliomanak hwzzonkettődik rezeben *Math. xxii.* kyk az feel
 tamadaft tagagiak wala Megh byzonwthafok mindön thörwenbeli
 irafsál

Előzőr természetnek thörüenybeuala irafsál Alion előue az
 zenth iob patriarka : ky akoron wala ez wylakba miko||ron megh 176
 embőrök az thermetnek thörüenebe elnek wala : tudniaminth

- az wyz ezzönnek előtte ez azért az feel tamadafrol imígen zola: kónu-
 uenék tyzzönkyllenédik rezebe *Iob xix. Scio quod redemptor meus*
viuit 1c.: tudom hogh az en megh valtom eel: es az vtofo napon
 az fődből feel wágok tamadando: es az en tefőmbe megh lattom
 5 az en idwözöithő iftenőmeth Mafóchor wgyan ezönth megh byzonut-
 hatuk: profetaknak thörüenőkbe wala iraffal: O the daniel: mon-
 giacia megh mith ertez az feel tamadafrol *Dani xii. Qui dormiunt*
inquit interre puluere: euigilabunt: akyk wgmond aluznak az fődnek
 poraba: feel ferkennek: nekyek közzölők az örök eletre: nekyek ke-
 177 gék örök G'alazatra Hogh mondaz thees az feel tamadafrol elaias
 profeta *Esai xxvi. Viuent mortui* megh eleuenődnek az halottak: es az
 megh ölettek fel tamadnak: Az thób profetak mondafsat rywydfegert
 el hágom Harmaccor wgyan ezön megh byzonuttatik: ewangeliom-
 beli thörüennek irafawal: Ielőfben zenth mathe euangeliumanak
 15 huzzon kettődik rezeben *Math. xxi. holoth* az faduceedok ezt taga-
 giak uala: kyknek Crifthus imellettenkeppen felele *Erratis nescientes*
scripturas: tewölgöttők wgmond: Nem ertuen az irafokat: Nem tu-
 gattoke: mert az feltamadafba *Nem* hazafkodnak embörök: sem
 hazaffagra nem vetetnek azzonok: de leznek az igazak minth iften-
 20 nek angaly. Negyeccör wgyan ezön megh byzonuttatik apoftoli
 178 thörue||nbeli irafsal: zenth pal apaftal az thób apaftalok közöt:
 az feel tamadafrol imellettenkeppen zola: egh lewelenek tyzönöt-
 tődik rezeben *Ad chor xv. Omnes quidemur esurgemus*: Iolleheth mind
 feel tamagunk: de mind ei nem valtoztattunk: mire? az örök eletre:
 25 mert arra: cak az Iok waltoztatnak egh zömpillantafba: nagh her-
 tellenfégel az wttofo kyrtnek zawara Öttöccör meghees megh by-
 zonuttatik feel tamadafunkt thörüen kőnbeli iraffal: Vgmond az
 thörüen kőnw *Omnes cum suis resurgent corporibus*: Mindönök
 twllaidon tefőkbe tamadnak feel: meliet maft wifselnek: hogh ky
 30 ky mind miwelkődethe zerenth wégön: awagh lot: awagh gonozth:
 Az gonozok ördögél örök kent: az Iok criftusfal örök dicőffegőth: ||
 179 Hattoccör es vtozor: megh byzonwyttatik feel tamadafunk: hytönk-
 nek ágazattyawal Mynd az harom kredoba wallyok feel tamadafunkat
 Az apaftalok credoiaaba wgh mondunk *Credo in spiritum sanctum* hy-
 35 zök zenth lelőkbe: kőrozstin zenth eghhazat: zentőknek egeffegeth:
 binőknek bocyanattyat: vgmondunk ozthan: teftnek feel tamadat-
 tyat: es az örök elethőth amen Az nichenombeli conciliomnak cre-
 doiabaes wgh Mondunk: melieth zenth eghaz az miffebe enőköl

Imelietten keppen *Et expecto resurrectionem mortuorum* : es warom az hottaknak feel tamadafokat : es az Iőwendő wylagnak elettet amen Az attanaliusnak *Credo* iabæs wgh enőkőliők *Ad cuius aduentum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis* Meel Criftusnak || el Iőuettire : mindön embörök feel tamadnak az ő testökkel : es tw-180 laidon celekődetőköröl zamot leeznek adandok : es akkyk Iot tőttennek : mennek az őnök eletre : akyk kegek gonozth : az őnök tyzre O azert Iay az binőfnek : Mert Iőwendőbe testebe lelkebe iftennenek előtte megh kel ielőnnye : es mindön dolgairol zamot keel adnya Akoron nemwl oztan megh az binős : kyröl imez mondatik az Criftus birot-10 twl : köttözettők megh neky kezeyt : es labayt es weffetők az kylő fetetfegre : holot lezön fyalom : es fogaknak cikorgottafsa Akaria kegek wriften hogh embörök testőkbe lelkőkbe fel tamagianak az igafagnak hellen allafa'ert Mert mindön törüenők ezt wallyak : hogh akyk rezeffők az Ioba : reffeffők legennek az Iwttalomba es : wyzonth 15 Akkyk rezeffők az binbe : rezeffők leghennek az kenbaes : de miért hogh az le||lők égettömbe tezy mind az Iot es mind az gonozt 181 az testel : hat az Io'ert egetömbe kel az feltamadaba : az testnek az lelőkel megh aiandokoztatnia Az binert esmeth égettömbe keel az testnek az lelőkel megh göttretnie : erről mongya zenth Gergöl 20 doctor : *Ad districti Iudicis Iusticiam pertinet* : Az zorofsan itelő bironak igafsagat nezy ez : hogh akyk mikoron elmenek binnelkyl leni nem akartannak : soha kennal kyl Iőwendőbe ne legennek Thowaba az mi Iőwendő bely fel tamadafunk : Meg peldaztatek azokba kyl fel tamaztattanak cak ifteni hatalomal : mind o törwenbe : mind wy 25 törwenbe Oh thörüenbe illes profeta Imadsagawa fel tamaztha az egh őzwegh azzonnak fyath : Mynth megh wagyon Irwa : harmad kyrali kőnwnek tyzönhettedik rezebe Towaba elifeus profeta keeth halottat tam||aztha feel : egiketh elethebe : Mafikath : halalanak wt-182 tanna : ez megh wagion irwa Negied kyrali kőnwnek negiedik es 30 tyzönharmadik rezebe Towaba wy thörwenbe wrunk criftus : harom halottakat tamaztha : egik lön az egh őzwegh azzonnak ő fya : kyröl zol zenth Lukac ewangelista *Luce vii* : Mafodik lön az egh fyeedelőmnek leaña : kyröl zol zenth mathe ewangelista *Math. nono* Harmadik lön Lazar : martanak es magdalenanak battyok : kyröl 35 zol zenth Ianos ewangelista : *Ioanis ii* . zenth pethör apaftal es fel tamaztha az egh azzonth : kynek tabitha wala newe : zenth lukach iria apaftaloknak iarafokrol irt kőnwebe : mind ezőkbe azert megh

- erőfittetunk az fel tamadafnak hytteben Ha kegek mondana walaky: Imerthôm en hogh byzonnál feel keel thamadnom: Imezth
- 183 akarnam az zenth || irafbol megh erthenôm: miből lezôn feel tamadafom: Vegethók ezöttökbe es tanuliattok megh: Mynt közön-
 5 fegel az doktorok mongyak Az hottaknak testők auagh testőknek porok: ha leyendnek az koporfokba oth ep'ötetnek megh: es onnan tamadnak feel: ezth kegek walya iften ômağa: ezekhyel profeta ira megh kõnuenek harminch hettedik rezeben: *Ecce inquit ego aperiam tumulos vestros*: Im en feel nittom wgmond az thy koporfot-
- 10 tokat: es ky hozlak tyttöket az thy fyröttökből Am azokes kyk Cristoffal égettömbe feel tamadanak: mind koporfoyokbol tamadanak feel: Mynth zenth mathe ewangelista irya: *Math. xxvii.* ha kegek az hallottak közzöl walamelyeknek testők nem lezôn az koporfoba: ezők oth tamadnak feel: a hol leezôn testőknek Iob reze:
- 184 tudniaminth zywök: a wagh || feyök: ha towaba kerdeztik: Mellik embörnek testennek Iob reze zywee: awagh feye? Nelyek azt mongyak hogh az zywe: byzonwtyyak ezők az poğan böchnek mondafawal: ky wgmond *Cor inquit est principium uiuens et ultimum moriens*: az zyw wgmond elől elő: es wtto megh hallo: az az
 20 előzör elewenödik megh: es wtto hal megh: Nemeliek towaba azt mongiak: hogh embörnek testennek Iob reze az feye: wghes wagyon: Merth ôbenne wannak mind az erzekönfegők: wgyan ezert walalol leezôn embörnek feye oth leezôn feel tamadafa es Mert az emböri testnek feltamadafa: lezôn az okos lelőkert: azert az feel
 25 tamadas öth leezôn: a hol az testnek reze közelben nezy az okos lelőknek celleködetyt: az főben wannak kegek mind az kylő mind
- 185 az belfő erzekönfegők: mellyek föllötte igôn nezyk az okos || lelőknek celleködettit Az feel tamadas melle Imezt es Io megh twd-nwnk: hogh az feltamadafba fok codalattos dolgok leznek
- 30 Elfő codalattos dologh leezôn Imez: hogh mindön emböröknek testőknek elezteb porra es hamwya keel lenyök: ennek kegek oka Imez: mert mikeppen az embörre az binert zalla az halal: ezönkeppen az binnek megh rottadafaes: erről mongya az zenth iras: hogh mindönöketh kyk eredetbinbe fogantattanak: illeth Imez
 35 sentencya: por wagh es porra keel lenőd: iften monda *Genesis iii*
- Mafod codalattos dologh lezôn az fel tamadafba Imez: az hottaknak poroknak fel göitteffe: ez kegek lezôn az angalok myath: Minth am wrunk monda zenth mathe ewangelista ira megh *Mittet*

inquit filius hominis angelos suos El kyldi wámond embörnek fya az ő angelyt: es őzwe Gwyttik az ő walasztottit ez wylagnak negh zegiről: az angálok || zörzik azert: mindön emböröknek mind Ioknak mind gonozoknak testőknek porokat oda: ahonnan keel feel tamadniok: 186

Harmad codalatos dologh leezön: ifteni hattalombol mindön testőknek megh epőlettők: az Criftnak bezedere: mikoron azt mongya: *surgite mortui venite ad Iudicium*: tamagiattok feel hallottak Iőietők az ittellettre:

Negied codalattos dologh leezön az feltamadaſba: mindön emböri tagoknak megh epőlettők: mert mindön tagok melliek 10 annak ellőtte az testől el wagattanak wot: ifteni hattalombol: kynek celekődety tekeltettőffők: mint mongia moſes profeta: megh epőttenek es feel tamadnak Erről ira zenth pal apaftal es: az korontal totoknak *Mortui resurgent incorrupti*: Az hallottak || feel ta- 187 madnak: mindön fogatkozaſnal kyl: de mondhatna emelle walaky: 15 Im lattiok mert az ornak: az wrzaſert G'akortha el wagattatik keze: awagh teſtenek walamel tağa: ky annak wttanna penitenciat tartwan ödwozól Mint agya tehat az elletten embörnek el wagot tagyat ifteen megh: Mikoron az fel tamadas legön ezert: hogh az teſt megh aiandokoztaſſek az Ioert: awagh Götrefſek az gonoz- 20 ert: meliet az lelők celekődöt w attala: ha azert megh epőttenek ez elletten embörnek el wagattot tağa: megh nem aiandokoztathatik az fel tamadaſnak dicőffegewel az Io celekődetről: mellet annak wttanna thőt penitenciat tartwan Mert az el wagot tagh az Ionak tettelebe az thőb tagokkal nem celekődőth: ebből lattattatik azert: 25 hogh mindön tagok ne tamagianak feel mindönőkbe Vegetőze ezőtőkbe Criftnak iegőffi Mert az tyztha lelők Criftnak iegőffe Az Io celekődet||ők kykert erdőmlők az bodokſagoth: twlaidonkeppen 188 zolwan: Nem az kezeke awagh labake: de az telles emböre Mikeppen az meſtörfegeſ nem twllaidwnwttatik az fireznek: de az ac 30 meſtörnek: Iolleheth azert: az tagk meel az penitencianak előtte el wagattatot woth: az Ionak tettelebe celekődöt legön: de maga dicőffegőt erdőml: Mikoron az telles embör erdőml: Igh feytetik azert ez fogas megh

Hőttöd codalattos dologh leezön az fel tamadaſba: az terme- 35 zet zerent walo nedweſſegőknek megh adaffa: Miert hogh embörnek keel fel tamadnia nagh tekeltettőffegbe: zykfegh azert hogh mind azok fel tamagianak: mellek nezyk az emböri tekeltettőffegőt: az

az az emböri természetnek tekellettös wotat : fel tamad azert embörel were : Mert az wer az lelöknek zeky : mint monga az poğan böc
 189 az [lelöknel kyl] vernel kyl megh nem || elewenöthettik az telfth :
 wgian ezert wrunk Criftus es fel tamadasaba fel wewe zenth weret :
 5 fel tamadnak towaba az harom termetet zerenth walo fw nedwef-
 fegök : twdniaminth Az fekete faar : az zöd faar : az feyer faar : ezök
 közöl azok fel nem tamadnak : melleketh az termezeth megh weeth :
 hanem cak azok melek leznek az tagoknak tekellettöffegire : Ezth
 keel azert mindönöknek tartaniok : hogh feminemv nedwessek mel
 10 az termezettwl megh wettetik : es mel embörnek tekellettösfegere
 ninchen : feel nem tamad : Nem tamad azert feel sem az weritek :
 nem az pokes : awagh hagappas : Nem az thöb fertelmefegök : kyk
 az teftnek kyllömb kyllömb tagain ky zarmaznak.

Hattod codalattos dologh lezön az feel tamadasba : az haiak-
 15 nak : zakaloknak : körmöknek : zep ekeffegök : Am Criftus zola erről
 190 zenth lwkach ewangeliomaba : wgh monda *Capillus de capite || vestro*
non peribit hayzaal az thy feietttökröl el nem wez : de megh adat-
 nak az fel tamadasba : nem cak azok tamadnak azert feel mellek
 nezyk az emböri természetnek tekellettös segit : de mellek nezik
 20 zepfeget es : fel tamadnak azert az hayak : az zakalok : az körmök :
 towaba embörnek beli : zywe : gömra : tydeye : maya : ha kegek
 mondana walaky : ha az hayak es körmök mind feel tamadnak :
 Igön hozak leznek : az hwzwsak kegek ektellenfegöt Ielönth az
 telftbe : hogh megh ercettök : ezök cak anneba tamadnak fel : ami-
 25 nebe leznek az teftnek eköffegere : Az föllötte waloy waltoztatnak
 twllaidon tefnöknek tagainak megh epwiteffere : a mel tagba fo-
 gatkozás woth : tudniaminth fantafagk : awagh egeb bennafagh :

Hetted codalattos dologh leezön az feel tamadasba Imez : az
 lelöknek teftehöz walo eghefföleffe Mert ez fölöl megh mondattak
 30 megh zörözthettwen : kynnek kynek mynd lelke : Nagh hertellenfe-
 191 gel egh zömpillantafba egefföt || tettik az w twllaidon teftehöz : ez
 kegek lezön cak iftenni hattalombol

Nocéad codalattos dologh leezön az feel tamadasba : Mindön
 rwtfagoknak el tawoztattafsa : Erről wgh mond zenth agofton
 35 doctor *Resurgent sanctorum corpora sine ullo vicio* : feel tamadnak
 az zentöknek tefnök mindön binnelkyl : Myndön rwtfagnal kyl :
 Myndön neheffeghnélkyl mindön fantafagnal : kyl Mindön görbe-
 fegnelkyl : Mindön fekettefegnel kyl : Mindön febnélkyl : lollehet

az martiromok feel tamagianak az febőkkel: melleketh criftufert zenwettenek: ez febők ő bennők az napnal Ionkab felnnek: égeb febők kegek: fem ő bennők fem az thób zentőkbe feel nem tamadnak: Nem lezön towaba az zentőkbe az thyztalsagnak el wezteffenek ondokfága: mert ők feel tamadnak az zyzeffegnek égez tef-⁵ tebe: de maga az aureolat ez el new Coronat: nem wallyak hanem cak az byzzon zyzek: towaba || Nem leezön az zentőkbe az föllötte ¹⁹² walofagnak: awagh kewefbfegnek rwtfága: fenky azért feel nem tamad hat wyakkal: awagh negiel: hanem őttel: fenky keth főwel: hanem cak egiel: fenky negh zōmel: hanem cak kettōwel: fenky ¹⁰ nem negh fillekkel: hanem cak keth fillel: fenky negh kezel awagh labbal: hanem cak kettōwel: towabba az oriaffokes nem tamadnak olliettan nagh allapatba feel: melbe ez willagba wottanak: hanem alkalmas allapatba: erről zola wriften efaia profeta ira megh *Gigantes non surgent*: az oriaffok nem tamadnak feel erched ollian ¹⁵ nagh allapatba: Iolleheth égeb emböröknél magafb es nagob allapatba: Igh mondok az kys embörökről es: kyketh mi liky emböröknek mondunk: awagh thörpeknek: ezők magafb allapatba tamadnak feel: vghogh közönfegél zolwan: mindönők feel tamadnak az alkalmas allapatba: meel kynek kyn||ek nezy őnnön ter- ¹⁹³ mezettit: Iolleheth nem mind egh allapatba: hogh mind ég korunk lennek: de nekyek magafbak leznek: nikyek kegek kyffebek: el wagwan az iftenni hattalom az föllötte walokat: es be töttwen az tefbe walo fogiatkozaffokat Minth zenth agofton mongia: iftennek warafarol zörzöt kōnuebe: Az karoztak kegek feel tamadnak Nagh ²⁵ ondokfagba: rwtfagba: es feketefegbe: wghogh őrdőkökhöz leeznek haffonlattolsok

Killenéd codallattos dologh leezön az feel tamadafba: az korofsagnak tekellettőffege: Mert mind Iok mind gonozok: feel tamadnak harminch harom [allap] eztendős kor allapatba: kybe feel ³⁰ tamadot Criftus es: Mert az mi elfő zyleynek es ez allapatba terömtettenek iftentwl O azerth iftennek hattalmaffága O criftus iefusnak kegel||mel ergalmaffága: ky az ő walasztottit Nagh dycőffegél ¹⁹⁴ magasztallya feel az gonozokkat kegik nagh gyalazattal es rwttfagál feddy megh Imeztes zyklegh megh twdnunk: hogh az Ioknak ³⁵ es gonozoknak feel tamadafokba kyllōmfegh leezön: Mert zenth pal iria az korontal tottoknak: az feel tamadafrol *Stella differt a stella in claritate*: Cillak kyllōmböz az cillagtwl fenőffegbe: ezönkeppen

leezõn az hottaknak fel tamadafok : hõgh azert megh ercettõk : az Ioknak fel tamadafok kyllõmbõz az gonozoknak feel tamadafoktwl õtben

Primo per agilitatem et Gravitationem : elõzõr Gorlafagnak miatta :
 5 es nehffegnek miatta Mert az Iok az feltamadafa ottan wálnak
 gors teftõt : kynek miatta vitettnnek Criftusnak elebe az ekbe : mint
 zent pal mongia teffacolinbelieknek : wyzonth ennek ellenne : az Go-
 nozok wálnak nagh nehez teftõt : wgh hõgh magokat megh nem moz-
 195 dithattiak : || de wittetnek az iteletnek helere õrdõgõknek miattok :

10 *Secundo differt resurectio bonorum a malis* Mafocõr kyllõmbõz
 az Ioknak feel tamadafok az Gonozoknak feel tamadafoktwl : Az
 kenzenwedhetlenfegben : es kenzenwedelben Merth az Iok kenth
 nem zenwethetnek : de az Gonozok : mindõn keeth zenvednek :
 minth errõl thõbeth irok mikoron az rettenettõs ittelletrõl ironk

15 *Tercio differt per claritatem et deformitatem* Harmachor kil-
 lõmbõz az Ioknak fel tamadafok : az Gonozoknak feel tamadafok-
 twl : az fenõffegben es rwtfagban Mert az Iok leznek fenõffõk minth
 az naap minth Criftõs monda Az gonozok kegek leznek ondokok
 minth õrdõgõk.

Qarto differt per charitatem et odiositatem Negecõr kyllõmbõz :
 20 az Ioknak fel || tamadafok az gonozoknak feel tamadafoktwl Mert
 196 Criftus az Iokhoz muttattya nagh zerettettet : Az gonozokhoz kegek
 nagh göllõfegeth : wgyan ezert az Iokat Iogyara allatwan tyztõlly :
 es megh algya : az gonozokat kegek balya felõl allatwan zidal-
 25 mazya : es megh atkozya : Az Iokhoz kedwes es vidam arcath mwt-
 tat : az Gonozokhoz kegek komuro es megh haragwt arciat

Vltimo discernunt per Locunditatem vtozor killõmbõz az Ioknak
 feel tamadafok : az gonozoknak feltamadafoktwl : az õrwendettõf-
 seknek es fyralmaffagnak miattok : mert az Iok õrwõndõznek : az
 30 gonozok kegek fyrnak es ohattnak : Az Iok mennek az bodokfagra :
 az Gonozok kegek az õrõk kenra mint Criftus monda zenth mathe
 ewangelifta írtha megh *Math. iv.* O Iay azert az binõsnek : ky maf-
 than bineit nem firattia : Mert akoron byzzon fyrattya : es
 197 mind iftenet : mind magat õrõke atkoza : || de mondhatna
 35 Meges kõzõlettõk wala ky Imezthes : Igõn kewannam en az
 feltamadas melle megh twdnom : Minemõ idõben : es Nap-
 pon : es oraba tezy Criftus az kõzõnlegõs feel tamadalth : to-
 wabba Nappal tezye ? awagh kegek eyel ? Mert Criftus eiel ta-

mada feel : az ő feel tamadafa az mi feel tamadafwnknak oka : lat-
tattik azert : hogh mies eyel tamagunk feel : ezt lattatik zenth paal
apaftales Ielönthenie *Dies domini sicut fur ita innocte veniet* :
Wrnak ő napyá mikeppen az orw : eyel Iő el : hogh ez kerdest es fo-
galth megh erchettők : Wr criftus az mi fel tamadafunkat nem⁵
eyel teezy : fem kel zenth palnak mondasath wgh ertenők : hogh
az feel tamadas eyel lenne : de Imígen keel ertenunk hogh mikoron
Ingen fem hynnők : awagh welnők : akoron leezön mikeppen az ||
orwes akoron Iő el mikoron Ingen nem hittetnek Towaba wrunk- 198
es nem zynthen eyel tamada feel : de haynal fele : Minth mongiak¹⁰
azert doctorok az feel tamadas lezön : mikoron az egek forgafok-
twl megh zönnék : az egek kegek : zönnék megh forgafoktwl igaz
nap tamadatba : Az hod leween naap efetbe : Mert igb terömthe
iften ez keeth wylagoffagokath : az naapoth naph tamadatba : az ho-
dat kegek naph effetbe Azoknak azert a kyk lakoznak nap tamadatra :¹⁵
hamarab wylagwfwth az naph : hodnem minth azoknak akyk lakoz-
nak Naap effetre : az hottak közöl kegek nekyek naptamadatra ta-
madnak fel : minth akyk oda lakoztannak : Nekyek esmeth naph
efetre : wgan ezert nemellek feel tamadnak eyel : twdniaminth az
nap efetre lakozok : Nemeliek Napal twdniaminth az nap tama-²⁰
datra lakozok : de wgyan közönfe||gel zolwan : az fel tamadas lezön 199
akkoron : mikoron az naph lezön az ő fel tamadafaba : es az hogd
el nwgwafaba : lezön kegek az feel tamadas minth hyhettők wafar-
napon : mert iras ninchen rola Ezt kegek megh erthettők Elföböl
Imebből : Mert mikeppen wafarnapon kezde iften ez wylagot te-²⁵
römtenie : azon napon akara Criftusnak az ő fianak feel tamada-
fanak miatta megh wywtania : tudniaminth az dicöflegös elettre
Ezönkeppen az napon akarya mindönöknek fel tamadafokat megh
tekellenie Mafbol ezönth megh erthettők Imebből : Mert wafarna-
pon kezdenek az egek forognia : az nap kezde az idő lennie. mert³⁰
az elöth ee nem woth : Ezönkeppen az naphon zönnék megh az
égnek forgaffy : es az idő : vt hogh az vttan soha öröke nem leezön ee
Harmadbol ezönt megh erthettők imebből : Mert mikeppen Criftus
ez wylagra Iőuen || wafarnapon zyllettetek ez wylagra : mert pentő-²⁰⁰
kőn fogantatek azzonunknak mehebe : ozthan wafarnapon zilette-³⁵
tek : Minth zenth Agofton doctor mongia Ezönkeppen wafarnapon
Iő az ittelettre : mel ottan kőwetti az fel tamadafth [harmadbol]
Negidből meghes megh erthettők Imebből : Mert wafarnapon

ielönnnek emböröknek az feel tamadfnak dicőfegeben: minth az
 zenth ewangeliftak mongiak Ezönkeppen az napon Ielönnik min-
 dönöknek ez wylaknak wegen nagh dycőffegél Öttödből megh ert-
 hettők Imebből: merth wafarnapon terömthe az angalokat es az
 5 diadalom wettel wttan: azonnap muttata megh nekyk az ő zynenek
 dicőffegeth: megh erőffitwen ökketh menorzagba Ezönkeppen azon
 napon aggya az Ioknak megh az ő dicőffegős zynenek lattaffath:
 feel tamaztwan öketh Hattodbol megh erthettők Imebből: mert
 201 wafarnapon wette le men||orzagbol az gonoz angalokat Ezönkeppen
 10 wafarnapon wetti pokorra az karhoztakat öröke Götrendökköl Het-
 tedből megh erthettők Imebből: mert wafarnapon hoza ky Criftus
 az zenth attyakat limbofból: Azzonnaap tamazt mind Iokat mind
 gonozokat fel az fődből Nyociadból el erthettők Imebből: mert
 mikeppen az haynal es az napnak feel tamadafa: kezdettől fogwa
 15 wot megh wydamutho: es Ielőfben mert az zepőnzolo madarakat
 enőklefre indwtto Ezönkeppen wrunk iefus az oraba feel tamad-
 wan: ez wylágoth megh vidamutha: es az zenth attyakat iftennek
 dicérettire Indutha: Alkolmas azert hogh azon naph: twdniaminth
 wafarnaph: es azon óraba feel tamadwan: tefwnkbe es lelkonbe:
 20 kezgökel az hattalmas iftennek dicérettit Meel dicéretnek ozthan
 202 loha wege nem lezön: || mel dicheretre be wygön minket maft lel-
 kunkbe: feltamadafunknak wttanna lelkunkbe tefunkbe: iefus
 criftus: ky az attya iftennel: es zenth lelökkel: eel: es wralkodik:
 Myndh örökkun öröke Amen: Ez wttan Immar köwetközik az iras
 25 az iftennek rettenetős itteleitiről: Meel az feltamadafnak wttanna
 leezön: ez iras el wegeztetöt zenth mihal napian ezör ötzaz Neg-
wenegh eztendöbe iftennek hala

HORVÁT CODEX.

Mert mykeppen zent gergely doctor mongya. hog az oly ember meltatlan az adando jokra. ky halat nem ad az adatot iokrol. Seneca pogan bevlc es vgy mond. Igeen rutlagos dolog. halat nem adny az jo tetelekrevl. Inneten vagyon hog mykoron⁵ iftennek dychevfeges zvleye zvz maria. mynkevnc zamlalhattatlan jokat tevt es tezen. mert valamy jonk vagyon. myndevmyatta vagyon. Ennek okaert hog ne leleffevnk halalatlanoknak ev az vr iftennek es zvz marianak jo tetelerevl.¹⁰ It kezdetnek iften fyanak test fel vetelerevl. es zvz marianakevrevmevl meltosagarwl valo kevn ezenkeppen monduan.

Erevktevl fogva. es az jdevk[te]v[nek] elevtte. mynekelettev fevld lenne. zereztetuen vagyok. Ezekeet mongya bevlc salamon. pelda¹⁵ bezedrevl irt kevnnyvenek nyolchad rezebe. || zeretevym. chodalatos² amy iftenevknnek my hozyank valo zerelme. Igeen chodalkozando az ev io voltanak meg mutatafa. Mert evrevktevl fogva meg zerezte az ev meg tudakozhatatlan bevlcheffege myat. fel venny az my természetevnket. meg testefevleefnek mogya myat. az dychev-²⁰ feges zvz marianak meheben. hog mynket. okos allatok kevzzevl mentevl alab valokat. mynden teremtet allatok fevlevt magaztatna evnevn magaban. az az. hog iften lenne ember. es ember lenne iften. zent ianosnak mondafa zerent. Ige levn teste es lakozyk my bennevnk. Byzonual my lehet ezneel chodalatosfb²⁵ allat. mynt hog ember lenne iften. es melyet az menyek meg nem foghatnak. hog az egy zvznek meheben be rekeztueen. meg fogatneek. Byzonyaban nagy choda volna. hog ha az meny le zallana. es az fevld||hez egyefevlne. de fokkal chodala-³

tofb hog az iften menynek teremteye es mendeneknek teremteye.
 egyefevlteffek amy vtalatos természetevnkhez. Annak okaert mon-
 gya damascenus az misus esten. Mykeppen levtek egye. iften es
 ember. ezt chodalyak angelok. feelnek egek. zozat vezteg halgat.
 5 elme meg fogyatkozyk. mykoron egy lean ezenkeppen fogta meg
 iftent evmeheben. hog az zenteknek agyon bekeffegevt. holtaknak
 eletev. el vezteknek jdueffegevt. Ezeket damazenus mongya. Ezek-
 nek felette. mychoda embernek nagyob meltogag. mynthog ember
 lenne iftennek atyafya es kevzele. kynek okaert vgy mond zent
 10 bernald. aleytom hog Immar engemet megnem vtalhat iften. az
 en tetemem. en testem. es en atyamfya. Mychoda zeretet nagyob
 ez zeretetneel. kyt meg byzoneyt iduezeytevnk. es meg irta zent
 4 ianos kevny||venek harmad rezeben. monduan. Ezenkeppen zerette
 iften ez velagot. hog ev egyetlen egy fyat adnaya. hog mynden ky
 15 ev benne hyzen. el ne vezzyen. de valyon evrek eletet. Azert ez az
 ky amy zyvevntet keuan koztagya es zoreygya iftenhez. ez az ky
 amy lelkevnket chodalkozasba feel fyggeztty. Mert az vr iften
 evrektevl ezenkeppen zerette. hog az aldot zvz marianak mehe-
 ben testefevlne meg. es lenne emberre. Ennek okaert mongya az
 20 ifteny bevlcheffeg. ez felyvl mondot jgeket monduan. Evrektevl-
 fogva. es az jdevknek elette. mynek elevtte fevld lenne. zerezet-
 veen vagyok. Az az. Evrektevl fogva meg vagyon zerezetven. hog
 az ifteny bevlcheffegnek chodalatos zerzefebevl. iften emberre
 lenne. veueen testet zvz mariatwl

25 It kezdetyk az zent atyaknak keuanlagokrol. es
 5 iften fyanak test feel || veteleert valo Imadlag-
 rol jras.

Ezenkeppen monduan dauid kyralnakes pro-
 phetanak mondafaat. *Ostende nobis domine misericordiam*
 30 *tuam*. Az az. Vram iften mutassad meg nekevnt te irgalmassago-
 dat. es agyad nekevnt te jduezeytevdet. Ezek meg vadnak iruan
 az soltarnak nyolchuan negyed rezeben. es mondatnak az embery
 nemzetnek kepeben. ky keuannya iften fyanak meg testefevlet.
 emberre leteet. Mert embery nemzet az my elfev zvleynknek
 35 byneuel vala karhoztatot. fok gonozokkal meg zoreytatot. es

pokolbely tevmlevchre vettetevt. Esmeg vala embery nemzet ez velagnak fok ky jelenthetetlen neuolyafagokra kevldetevt. es az menyey hazatwl ky rekeztetevt. Es myert embery nemzet meg esmerte vala. hog kylemben megnem zabadulhatna hanem chak iften fya myat. kynek volna veeghetetlen erdeme. my-⁵ kep||pen ezt meg monta zent lelek mynden prophetak zaya altal. es o tevrvenbely zent atyagnak tetetevt pelday myat. Annak okaert az zent atyak. mynd tellyes embery nemzetnek kepeben. lymbosban kyaltanak vala keuanuan meg zabadulny. es mond-
nak vala. Vram iften mutassad meg nekevnk te irgalmassagodat¹⁰ mynket meg valtuan. es te jdueffegevdet. az az cristuft agyad ne-
kevnk. Annak okaert ez zent atyagnak keuanfagokrol es jmadfa-
gokrol zoluan. harmakat vegyevnk ezevnkben.

Elfev kyt ezevnkbe kel vennevnk mondatyk Imadkozafnak kevnnyergefnek. Mafyk mondatyk¹⁵ el vegezefnek. Harmadyk mondatyk valasztafnak. : —

Mondam hog az elfev mondatyk jmadkozafnak vagy kevnnyergeefnek. kyrevl aytatos doctorok zerent gon||dolkothatonk.⁷ hog mykoron az zent [de] atyak tartatnanak fogva lymbosba. Pokol-²⁰ bely evrdeg akar vala ev raytok vralkodny. mykeppen zolgayn. zent peter apostol mondafa zerent. kyt meg jrt mafod kevnnyuenek mafod rezeben monduan. kytevl valaky meg gyevezetyk. az annak zolgaya. De maga pokolbely evrdeg meg esmerte vala. hog az zent jrafnak hyrdetefe myat. az zent atyak remenlyk vala cristuft iftent²⁵ testben jevuendevnek. es keent zenuedevnek embery nemzetnek meg valtafaert. De nem vezy vala ezeben pokolbely evrdeg az ifteny tanalchot. aleygya vala hog iftennek nem kellene keent zenuedny. Es hog tyzta ember chak. eleget nem tehetne. meg fy-
zetveen az tevt chalardfagnak kaarat. Ennek okaert pokolbely³⁰ evrdegv keuellegre feel neuekevdeven. meg chvfolvan lymbosba a zent atyakat. monduan az jgeket kyk meg vadnak jrvan elfev ky-
rally kevnnyenek || tyzenheted rezeben monduan. Valazzatok kezzev-⁸ letek ferfyat. ky le zalyon en velem kefalkodasfra. [jevvel] jevyen el es zabadyhon meg tyteket. Es bozzontuan az evrdeg az zent³⁵ atyakat. monda ev nekyk az bezedeket kyt meg jrt zent malachyas kevnnyuenek harmad rezeben. hytfagos mynden ky iftennek zolgal. es mychoda nyerefegetek myert zolgaltatok evneky. Annak okaert

az zent atyak fyruan mondak Ieremyas prophetanak fyralmarol jrt
 kevnben valo Igeket monduan. Aruak lettevnk. zolgak vralkodnak
 my raytonk. es nem volt ky mynket meg valtana. el fogyot amy
 evrevmenk. el efeet. amy feyevnknek coronaya. Iay my nekevnk
 5 mert vetkeztevnk. Tahat adam embery nemzetnek atya. vygaz-
 talya vala evket monduan. Mynem mynd evrekke el veet iften.
 vagy my nem mynd vegyg el zakazgya ev jrgalmaffagat nemzet-
 9 revl nemzetre. || Maftan azert el megyek vr iftenhez. es kevnyer-
 gek evneky. Mondanak az zent atyak. Io ez bezeed. kyt zolal. Azert
 10 be mene adam lelek zerent. az ifteny fellefnek eleyben. es le
 • efueen mondaa adam Iob prophetanak mondatat monduan. *Manus*
tue domine fecerunt me 1c Az az. Vram iften te kezeyd tevttenek es
 teremtevttenek engemet tellyeffeggel mynd kevrnyevl. es ezenkep-
 pen hertelenfeggel le vech engemet. Monda vr iften adamnak.
 15 *Existimasti inique qd' ero tui similis.* az az O adam. aleytad ekte-
 len. hog hozyad hafonlatos lezek. mykoron keuanad az en hafon-
 latoffagomat. meg fedlek tegetet es allatom te orchadnak eleyben.
 Tahat meg Iyede adam. es kezde mondany ennen magaban dauid-
 nak mondatat monduan. *Obmutui et silui abonis. et dolor meus reno-*
 20 *uatus est.* Az az. Meg nemuleek. es veztegleek joktwl. es en bana-
 10 tom meg vyvla. Es byzodalmat es [ev] erevt veuen adam. || monda
 az Igeket kyk meg vadnak jruan negyed keraly kevnvnek vtolfo
 rezebe monduan. Zegyenlem en orchamat fel emelnem menyben. en
 alnokfagymnak nagyfagaert. de maga vr iften irgalmaz ennekem
 25 dauid prophetanak mondata zerent. az te zent irgalmaffagod ze-
 rent. Es te kevnnyerevlefydnek fokfaga zerent. vakaryad el en ekte-
 lenfegevmet. Vram te benned remenkevttem. evrekke ne zegyenvl-
 yek. te Igaffagodban zabadoh meg engemet. haychad en hozyam
 te fevledet. fyes hog mench meg engemet. mynden en meg marade-
 30 kymmal. Tahat elev alla iftennek Igaffaga. monda. Myt zolz te
 adam. monduan az vr iftennek. te Igaffagodban zabadoh meg en-
 gemet. Nemdee meg vagyon zerezuen az ifteny jgaffagnak. hog
 az bynefek le vakartaffanak elevknek kevnvebevl. es az jgazakkal
 be ne Irattaffanak. Errevl byzonfagot tezen dauid propheta es az
 35 soltarban monduan. *Convertantur peccatores in infernum* 1c. az az.
 11 fordulya||nak az bynefek pokolba. mynden poganok kyk el feledyk
 iftent. Azert te [bynes] mykoron bynes leg. Igazan hagyatol po-
 kolba. mynden te meg maradekyddal. kytevl vontatot az byn. Eze-

ket haluan adam meg jyede. es el futa vrnak zyne elevl. Es syruan kezde mondany az Igeket. kyk meg vadnak iruan Ieremyas propheta syralmarol valo kevnyvenek elfev rezeben. monduan. En syruan. es en zemem vizet hozuan. mert az en fyaym lettek el veztek. Elmeg monda adam. Iay ennekem mert az en lacos vol-⁵ tom el nyvlt. Tahat mynd az zentek kezdenek nagy syralmal syrynya. es kezdeek mondany Ieremyas prophetanak mondasfaat monduan. Mykeppen vete el vr izrahelnek nemeseet. es meg nem emlekevezcek az ev labaynak famely zekerevl. El evzte vr ev oltarat. es adot mynket ellenfegnek kezében. Azert mykoron az zent¹⁰ atyak maradnanak syralmban. monda ev keztek dauid propheta. Myg akartok syrynya || gyevhchetek evzue az zenteket. kyk zerzettek¹² az testamentomot vagy az tevrueent az aldozatokon. Mert edes az vr iften. es az ev jrgalmaffaga mynden ev myelkevdety felet. Ez bezedekkel meg erevfevdenek az zent atyak. evzue gyevenek ta-¹⁵ nalera. hog az bekeffegnek meg nyerefere kevuetfeget vagy kevnyergeft kevldenenek vr iftennek. Es valaztanak nagy zentfegyev neegy ferfyakat. az az. Ifayas prophetat. hyeremyas prophetat. Iob prophetat es dauid prophetat. es mondanak. Ezek zent embe- rek. kyket valasztot vr iften nem chalard zeretben. Mert Im Ifa-²⁰ yas iftennek Ielentefe myat eleue meg lata [allatoknak] Ievuendev allatokat criftusba es anyazentegyhazba. Ieremyas meeg anyanak meheben meg zenteltetet volt. Iob egygyevgyev ember vala. kyhez hafonlatost iften fevldevn nem lele. dauid kedeg tanot valla samuelt auagy tanolfagot tevn samuel da||uidrol monduan. kerefet¹³ vr evmaganak ferfyat. ev zyvenek zerelme zerent. az az dauidot. Mondanak azert az zent atyak. menyetek el vrhoz. Imaduan mendenekneknek idueffegekert. Es syruan mondnak vala az zent atyak. *Exaudiat dominus oraciones nostras et reconcilietur vobis. et cet.* Az az. halgassa meg vr azty Imadagtokat. es meg engeztelteffek ty³⁰ nektek. se el ne hagyon tyteket gonoz Idevben. Elmeg mondanak. *Deus misereatur nostri et benedicat nobis. et cet.* Az az. iften kevnyerevlyevn auagy irgalmazyon nekevnk es meg algyon mynket. meg velagofeha ev orchayat my raytonk es irgalmazyon nekevnk. Ezeket monduan. el mene elevzer vrnak eleyben Ifayas monduan.³⁵ O vram mendenhato iften. tevrneed le az egeket. es zallanal le. hog lenne nyluan azte neued az te ellenfegydnk. Ime te meg haraguttal mert vetkeztevnk. es mastan vram my atyank || vagy. ¹⁴

my kedeg myndnyayan vagyonk faar vagy fevld. es te kezeydnek mukaya. Vram ne haragogyal. es touabba ne emlekevzzel amy alnoklagynkrol. Tahat ezeket haluan atya iften. tekente az Igazsagra. Es monda az Igassag. Iruan vagyon ez ifayas propheta myat.

5 kevnyuenek hatuan evtevd rezeben monduan. Tauozzal el en tevel. ne kevzelehc en hozyam mert nem vagy tyzta. Ime iruan vagyon en elevttem. meg adom es meg fyzetevm. év kebelekben az ev alnoklagokat auagy ev atyoknak alnoklagyt. Ezeket haluan ifayas propheta meg jyede es meg tere az ev tarfyzhoz fyruan. es

10 monduan. Syryatok az keuanatos orzagon. mert nynchen bekeffeg az alnokoknak. vr mongya. . . Mafodzer el mene vr iftennek eleyben hyremyas fyruan zoluan. kyt meg Irt fyralmarol valo kevnyuenek vtolfo rezeben monduan. Emlekevzzel meg vram. my tevtent

15 my nekevnk. tekeenched es lassad amy bozzv||lagonkat. Amy

15 atyaynk vetkeztenek. es my vifeltevk az ev alnoklagokat. Iay mynekevnk mert vetkeztevnk. myre felec el mynket vr iften evrekke. El hagyuan mynket napoknak hozzyvlagaban. fordeyc mynket vr iften te hozyad. vyohad meg amy napynkat mykeppen kezdettevfogua. Tahat az Igassag iftennek parancholatyabol monda az Ige-

20 ket kyt meg irt zent hieremias propheta monduan. Te azert ne akary Imadnod ez nepert. mert az ev kyaltafoknak ideyen. es az ev gyevtrelneknek Ideyen megnem halgatom. Tenen magad Irtad ezeket hieremias. hogha moifes es samuel alland en elevttem. nynchen en lellem. ez nephez. el vetettem evket en orcham elevl.

25 Ezeket haluan hieremias propheta meg rettene. es meg tere az zent atyakhöz, monduan. Valasztattakuak [ze] feregy fyryatok eyel es nappal. es ne veztegyen ty zemeteknek haya. Harmadzer el mene iftennek eléyben Iob propheta. es zoluan ev zyvynek keserevfege-

16 ben monda. ky agya ennekem || hog jevyen en kerefem. es amelyet

30 varok hog meg agya ennekem iften. Elmeg vgy monda. bochas vram ennekem. mert semmyk en napym. Myg nem bochak ennekem. sem el nem bochac hog el nyelyem az en keserevfegemet. vetkevztem. my tegyek teneked o embereknek evryzevy. Myre vetetteel engemet te magadnak ellenkevdevy. es lettem enen magamnak nehez. Myre nem vezed el az en bynemet. es myre nem vezed el az en alnoklagomat. Tahat monda vr iften. kychoda ez. ky be fedezveen az regy bezedevket. kevnyergefre zerzet tudatlan bezedekkel. Nemdee te semmye tezede az en Ityletemet. hog te

meg Igazvltással. Mert kychoda alhat az en akaratom ellen. ky atta
 elevb ennekem. hog esmeg meg agyam neky. Tahat erevt veueen
 Iob propheta. hog lagy bezeddel el tevrneye iftennek haragyat
 monda. Tudom vram hog mendeneket tehec. es hog semmynemev
 gondolat elnem tytkoltathatyk teteved. || annak okaert magamat **17**
 meg feddem es penitenciat tartok hamuban. Esmeg monda. Az
 mendenható iftenhez zolok es az en vtaymat ev zyne elevt meg
 feddem. es ev lezen en iduezeytevm. Esmeg vgy monda iob. Vram
 iften myre reytevd el az orchadat. es aleytaz engemet te ellenfe-
 gevdnek. az leuelzal ellen. kyt az zeel el ragad. mutatod az te ¹⁰
 hatalmadat. es az azyv pozdoryat evldevzevd. Irz en ellenem kefe-
 revfegevket. es meg akarz emeztened. en ifyvfagomnak byneyuel.
 Tahat neky zola iftennek igaffaga monduan. Myg akarz ilyeneket
 zolnod. mynem meg chalya iften az ityiletet. es az mendenha my-
 nem el fordeygya azt amy igaz. Es myt haznal iftennek ha igaz ¹⁵
 leyendez auagy myt ach evneky. ha zeplevtelen lezen az te vtad.
 tenen magad irtad ezeket. Mendenek kyk mennek alatta vadnak
 enymym. es nem engedek kevnyergefre zerzevt hatalmas igeknek.
 Meg lyede || Iob propheta. es el fvta az ev tarlyhoz fyralmakkal **18**
 monduan El vezzen az nap kyben zvlettem. es az ey kyben mon- ²⁰
 datot. fogantatot ember. Myre adattatot neuolyafnak velagoffag. es
 elet azoknak kyk leleknek keferrevfegeben vadnak. Tahat az zent
 agyak mynd nyayan fyrnya kezdenek monduan. Iay mert lev az
 vr iften. mykeppen my ellenfegevnk. el vete evtevl izrahelt. Ef-
 meg mondanak. fetetfegevgben helheztetevt mynket. mykeppen ²⁵
 evrekke meg holtakat. es mykoron kyaltanank. kyre kezte amy
 Imadfagynkat. Vram my tettevnk kegyetlenfegevt. es tegedet ha-
 ragra ingerlettevnk. annak okaert egeztelhetetlen vagy. Meg
 verteel. es nem bochach meg. Laffad vram mert meg nytottak ev
 zayokat my reank. menden ellenfegevk. Ezenkeppen az zent atyak ³⁰
 fyralmban es fazkodaſban meg puztulan. mondanak egy mafnak.
 Myt tegyevnk || Immar touabba. Nemelyek mondnak vala lelekben. **19**
 nem zvkfeg touabba vr iften kevldenevnk. mert meg telyefeytette
 vr iften az ev haragyat. es nem tekent my reank. de zent hiere-
 mias propheta zoluan ev kevztevk. monda. Ne veztegyevnk. azert ³⁵
 hog nem volna nyvgodalm. mynd addeg mygnem tekenchen es
 laſſon iften menyekbevl. Mert ennen magam irtam ezeket mond-
 uan. Meg arradanak az vizek en feyemen. mondeek. el vezeek. de

hyvam vram iften az te neuedet az vtolfo verembevl. meg halga-
 tad az en zomat. el fordeytad az te fyledet az en zepegesemtevl
 es kyaltafomtevl. Tahat dauid propheta es vgy monda. en es Ig
 irtam az foltarban monduan. Az zegenyeknek kyaltafokat meg hal-
 5 gatya vr iften. levt azt mondom hog byzzyatok. tuduan ezt byzon-
 ual. es en irtam meg az foltarban. hog meg efkevt vr iften byzon-
 20 lagot dauidnak. es megnem chalya evtet monduan. te mehednek
 dymevlchebevl veteek az te zekedre. Tahat mondanak dauidnak
 myndnyayan az zent atyak. Menyel azert te es vr iftenhez. es
 10 kevyeregy my ertevnk. Maftan kedeg my es kyalchonk vr iften-
 hez menyekben. es kenyerevl my raytonk amy iftenevnk. es meg
 emlekevzyk amy atyaynknak testamentomarol. Tahat dauid pro-
 pheta kezde lelekben fel menny [lelekben] menyekben es mondany.
Aperite michi portas iusticie. Az az. Nyffatok meg ennekem igaffag-
 15 nak kapuit. be megyek evbeleyek es vallaft tezek vr iftennek.
 ffelele neky zent myhal archangyal monduan. Ielenched meg vr-
 nak en myattam az te vtadat. es meg agya ate zyvednek keresyt.
 felele dauid. Az ev zyvem Io igeet kerevdevt. en magam mondom
 meg az kyralnak az en dolgomat. Monda zent myhal laffad dauid.
 20 hog az kyralt fokayg ne nehezehed hozyv bezeddel. ffelele dauid. ||
 21 Az en nyeluem olyan mynt az gyorfon Iro mesternek talla. hamar
 meg mondom az en dolgomat. Tahat az angelok. elevl vetetueen
 zeretettel. mennek vala vr iftenhez monduan. *Memento domine*
dauid. Az az. Vram emlekevzyel meg dauidrol. es menden ev zeled-
 25 segerevl. Es monda vr iften. *Inveni dauid scrum meum.* Az az.
 Meg leleem dauidot en zolgamat. en zent olayommal meg kentem
 evtet. Es az en byzonfagom es az en irgalmaffagom ev vele va-
 gyon. es en nevembe fel magasztatyk ev zarua. Monda dauid zent
 myhálnak. kychoda vizenbe engemet ez erevs varasban. Es be
 30 viteteek dauid propheta az angeloktyl. es kezde dauid propheta
 tetoua spacialny egy angely carbol mas angely carban. egy angely
 zerbevl mas angely zerben. Es tekentven az helnek kyeffegeet
 zepfegeet. monda. *Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum.*
 22 O vram iften mely Igeen zerelmes az te aylokod || erevknek vra.
 35 keuankozyk es meg fogyatkozkyk en lellem vrnak pituaraban.
 Vram bodogok kyk lakoznak te hazadban. mert erevkkevl erukke
 dychyrenek tegedet. Tahat Ivtuan dauid propheta iftennek zekyhez.
 hol evl vala zent háromfag. es alazatofon le teryezkevdűen Imada

lelekben zent háromfagot monduan. Algyon meg mynket isten. my istenevnk. algyon meg mynket isten. es felyek evtet fevldnek menden hatary. Tahat monda vr isten. myt akarz dauid hog te-gyek teneked. ffelele dauid. vram isten hol vadnak az te irgalmaffagyd. mykeppen meg eskevtteel dauidnak te byzonfagodban. Te⁵ mondottad. es en meg irtam. kyalt en hozyam. es en meg halga-tom evtet. ky zabadeytm evtet es meg dychevytem evtet. napok-nak hozyvfagauale meg tevltevm evtet. es meg mutatom evneky az en iduezeytevmet. Azert vram isten te hozyad kyaltok. en istenem ne veztegy en rolam. kelfel vram myre aloz. kelfel ne hagyad¹⁰ vegre. myre || fordeytd el ate orchadat. el feledevd az my nyomo-²³ rvfagynkat. hozdky amy lelkevnket az tevmlecbbevl. hog tegyevnk vallast azte neuednek vram isten. Tahat istennek parancho-latyabol monda dauidnak az jgaffag. Nemdee dauid tenen magad irtat ezt monduan. Igaz az vr isten. es igaffagot zeretet. egyenes-¹⁵ feget latot az ev zyne. Azert az Igaffagnak tevrue nye agya azt. hog az bynesek pokolban fordultassanak. ffelele dauid. halgas vezteg te mastan o Igaffag. se megne banc engemet. mert iruan vagyon. hog vrnak irgalmaffagy. menden myelkevdetynek felette vagyon. Annak okaert. erevt veueen dauid monda vr istennek. Ygaz vagy²⁰ vram. es igaz ate iteleted. de maga tegy ate zolgaddal ate irgal-maffagodzerent. Emlekevzyel meg vram ate irgalmaffagydro. em-lekezyel meg vram ate gyevelekevezetevdrevl melyet byrtal kezdet-tevl fogua. legen vram ate irgalmaffagod myraytonk. mykeppen remenkettevnk te benned. Tahat mynd azent atyak es kyalt||van²⁴ mondanak. *Ne reminiscaris domine delictis* Az az. Ne emlekezyel meg vram az my byneynkrevl. auagy my zvleynknek byneyrevl. se vegy bozzv allast mybyneynkrevl. Myre evzzel mynket vegre. meg haragvt azte haragod az te eledelydnek Iohyra. Mutassad meg vram mynekevnek te irgalmaffagodat es te idueffegedet agyad my-³⁰ nekevnek. Ezenkeppen az irgalmaffag kenyererevle embery nemze-tevn. es munda vr istennek. Vram te fel kelueen irgalmaz syon-nak. mert ideye vagyon evneky irgalmazny. mert el Ievt az Idev. Nemdee tulaydonode teneked irgalmazny. es Inkab illic ate io vol-todnak. myelkednek ate irgalmaffagodzerent. hognem chak atte³⁵ tyzta igaffagodzerent. Haluan dauid az irgalmaffagot ev erte zolny. halat aduan monda. *Misericordias domini in eternum cantabo* Az az. vrnak irgalmaffagat evrekke eneklem. de ennek felette em-

bery nemzet es haluan az irgalmassagot ev erte zolny. kezde nagy
 25 erevffen kyaltany. monduan. || O iftennek irgalmassaga. O iften-
 nek meerhetetlen kegyeffege. O iftennek yo volta. irgalmaz my
 nekevnk vram. legen vram iften my raytonk az te irgalmassagod.
 5 kelyfel vram segely mynket. es zabadeyc meg mynket az te zent
 neuedert. Tahat ezenkeppen az evrek irgalmassagnak iftenne meg
 engezteltetuen. monda dauid propheta. Menyel dauid propheta.
 mert meg latogatlak tyteket. es fel kevltevm ty raytatok az en
 igemet. dauid propheta kedeg ev magat fevldre le teryeztueen. es
 10 halat aduan monda. Vallast tezek vram iften teneked en telyes
 zyvembevl. meg ielentem menden te chodaydat. Evrevlevk es vi-
 gadok te benned. kyntornalok te felfeges neuednek. Meg ielentevm
 az te neuedet vr iften az en atyamfyaymnak. az igazak kezevt
 26 dychyrlek tegedet. Es meg teeruen dauid propheta || az ev tarly-
 15 hoz. monda nagy evrevmmel. kyk felytek vr iftent. dycheryetek
 evtet. Iacobnak menden magzatya dycheveychetek evtet. mert
 nem vtalya meg az zegenyeknek kenyergefevket. Meg erteem az
 vr iftentevl. mert dauidnak evrekke meg targya az ev irgalmassa-
 gat. Tahat mynd az zentek. az az. az lymbobhely zent atyak meg
 20 evruendenek nagy evrevmmel. halat adanak az vr iftennek. Es ev
 nagy evrevmekben Imylyen zeep eneket eneklenek vr iftennek
 monduan. *Benedictus es domine deus patrum nostrorum. et laudabi-*
lis et gloriosus in secula. Az az. Aldot vagy my atyaynknak vra
 iftene. Es dychyretes es dychevfeges mynd erekke. Es aldot te
 25 dychevfegednek neue. ky zent. Es dycheretes 2c. Aldot vagy te
 dychevfegednek zent templomaban. es dycheretes es dychevfeges
 27 mynd evrekke. Aldot vagy ky te orzagodnak zent zekyn || evlz. es
 dycheretes es dychevfeges mynd evrekke. Aldot vagy te iftenfeged-
 nek iftapyan. es dycheretes es dychevfeges mynd erekke. Aldot
 30 vagy. ky zeleknek tollayn Iarz. es dycheretes es dychevfeges mynd
 evrekke. Aldot vagy. ky cerubin angelon evlz. evruenyeket auagy
 mellegevket nezuen. es dycheretes es dychevfeges mynd evrekke.
 Algyanak tegedet mynd te angelyd es te zentyd. dycheretest es
 dychevfegest mynd evrekke. Algyanak tegedet menyek es fevld es
 35 tenger. es menden my ev benne vagyon. dycheretest es dychevfeg-
 est mynd evrekke. dychevfeg legen atyanak es fyvnak es zent
 leleknek. dycheretefnek es dychevfegesnek mynd evrekke. Mykep-
 pen vala kezdetben es maftan. es mendenkoron es mynd evrekke

amen. es dycheret es dychevfeg tyzteffeg es hatalmassag es paran-
 cholat. Amen. || Mafod reze ez predycacyonak mondatyk el vegezef- **28**
 nek. mert nagy vetekevdees tamada az iftennek irgalmassaga kev-
 zevt. es iftennek igassaga es byzonlaga kevzevt. embery nemzetnek
 meg zabadulafarvl. ky el vegezteteeek iftennek bevlcheffege myat ez ⁵
 keppen. Es ez fele elmelkevdeest vety zent bernald doctor. kyrevl ha-
 rom keppen elmelkevdehtevnk auagy gondolkodhatonk. Elevzer az
 irgalmassagnak bezedenek eleue vetefcet es meg byzoneytafat ez kep-
 pen. Mert az irgalmassag vgy mond vala. kegyeffeg auagy irgalmass-
 ag. az oly neuolyas embernek segelleny auagy irgalmazny. ky evnen ¹⁰
 magamyat fel nem kelhet. Es ezt az irgalmassag meg byzoneygya vala
 fok keppen es fok okoffagokkal. Elevzer az irgalmassag meg byzoney-
 gya vala ezt hog az neuolyas embernek irgalmaznykel. ifteny ter-
 venbevl. Mafodzer byzoneygya vala [teruen kevnbevl] egyhazy
 embereknek tevrvenyebevl. Harmadzer pogan || bevlchnek tevr- **29**
 uenybevl. Negyedzer varafy tevruebevl. Mondam elevzer hog az
 irgalmassag byzoneyta ifteny tevruebevl. mert iruan vagy on pro-
 pheta myat monduan. Vrnak irgalmassaga evrektevfogua mynd
 evrekke. evtet felevken. Esmeg vgy mond touabba. Mynem el fe-
 ledkevzyk az vr iften irgalmazny. auagy mynem meg targya az ev ²⁰
 irgalmassagat ev haragyaban. Azert irgalmazny kel embery. nem-
 zetnek. es ezenkeppen erevfeyty vala az irgalmassag az ev monda-
 fat monduan. Ektelen es mendeneftevl fogua alkolmatlan. az felle-
 ges irgalmassagnak iftenenek. meg nem mutatny az ev nagy
 felleges irgalmassagat. kynek nagy irgalmassagat kyalgyak menden ²⁵
 ifteny tevrue es prophetak. Mert edes az vr iften mendeneknek
 es az ev irgalmassagy menden ev myelkedety fevlevt. Azert te vr
 iften menden te myelkedetydnek felette || kel tenned az irgalmass- **30**
 fagnak myelkevdeety. aduan tenen magadat embery nemzetnek
 meg valtafaerth. : —

30

Mafodzer az irgalmassag byzoneyta az egyhazy embereknek
 tevruebevl ezenkeppen monduan. Mert amely egyzer kelle-
 metes let. touabba kellemetlen nem lehet. Az vr iftennek kedeg
 kellemetes volt embert teremteny ez vegezetre. az az. az bodog-
 fagra. Azert ha az vr iften embert az bodogfagra teremtevt. tahat ³⁵
 azon bodogfagra meg kel hozny irgalmason az bynben efecs vtan.
 Esmeg vgy mond. hog az gyelevfegek meg ehnytendevk. az barat-
 sagok meg beueytendevk. mykeppen meg vagy on Iruan az tevr-

uenkevnben. de adamnak ev byne volt gyevevfeges. es keent erdemlet. Azert melto o vr iften. hog az te irgalmassagod zerent beuehed meg embernek az te kegyelmelmeffednek es irgalmassa-
 31 godnak || barátlagat zerelmeet io teteleet. meg bochatuan az ev
 5 byneet.

Harmadzer az irgalmassag byzoneyta pogan bevlchnek tevr-
 uenyebevl. ezen keppen monduan. Menden nemev allatnak alkol-
 mas az. amy illic ev hozya. az ev termezet zerent valo tulaydon-
 faga zerent. mykeppen aristoteles es porphirius mongya. monduan.
 10 Tulaydonfag ez. mely egynek es mendenkoron illic. Mykeppen
 pelda. illic embernek meuetny zolny nezny. okofkodny. Az vr
 iftennek kedeg tulaydona irgalmazny. mykeppen enekly anya zent
 egyhaz. iften kynek tulaydona irgalmazny es bochatny. Azert ha
 tulaydona irgalmazny. tahat irgalmaznykel embernek. Ez meg
 15 byzoneytatyk termezet zerent valo peldaual es. mert az kegyeffeg
 es irgalmassag tulaydonfagok az nagy es nemes lelkes allatoknak.
 32 Nemes az orozlannak haragya. mert az ev elevtte || le teryezkev-
 devtnek meg bochat. Az medue es jgeen haragos lelkes allat. es
 az erdey dyzno jgeen erevs lelkes allat. de maga meg bochatnak
 20 ev elevttevk le teryezkevdevtnek. Annak okaert alkolmas melto
 hog az vr iften irgalmazyon. penitencianak alazatoffaga myat. le
 teryezkevdevt embernek. : —

Negyedzer byzonyeyta az irgalmas varafy tevrueenbevl ezen-
 keppen monduan. Mert valakynek chalardfagat. nem kel evnen
 25 maganak segelleny. hog azbol kevuetekevzyek jutalm auagy nyere-
 feeg. sem kel valakynek kevuety nyagy nyerny nyerefeget auagy
 jevedelmet. az ev hazvgfagabol. de myert az kegyo adamot es euat
 chalardfaggal chala meg. azert hog evket az ev zolgalatyara es
 fogfagara változtatnaya auagy fordeytanaya. Ennek okaert az
 30 kegyonak gonoffa myat nemkel evneky nyerny nyerefegevt avagy
 33 jevedelmet. tartuan embery || nemzetevt mendenkoron ev kevtele-
 ben. Elmeg vgy mond. az tevrueenyek haznalnak az meg chaltak-
 nak es. es az megnem chaltaknak. kel azert segelleny az ifteny
 tevrueennek. az meg chalt embernek. : —

35 Azert mykoron az irgalmassag illyen okoffagokkal haytanaya
 atya iftent irgalmassagra es embery nemzetnek meg valtasara. az
 byzonfag ellene al vala monduan. O irgalmassag myt zolz te. azt
 akarode hog en byzonfag el vezyek. Mert te o evrek atya iften.

mykoron te legy iften. es hamiffag tebenned ne legen. lam iruan
vagyon. hog vrnak byzonfaga evrekke meg marad. de te vr iften
azt mondad embernek. valamely horaban eyendetek ez fanak dý-
mevlchebevl. halallal haltok. Azert vgykel. hog ez te fentenciad
erevffen meg maragyon az te byzonfagodban. es ezen||keppen **34**
ember maragyon halalban. Erre az irgalmáffag feleluen monda.
nemdee hol ez meg vagyon iruan. hog vrnak byzonfaga evrekke
meg marad. vgyan ottan legottan vtanna jg vagyon meg Iruan.
Mert meg confirmaltatot meg erevfeytetevt my raytonk ev irgal-
massaga. Azert ez irgalmassagot meg kel tenny embery nemzetnek. ¹⁰
hog meg zabadeytaffeek en ertem. hogne lattaffeek az vr iften
irgalmatlannak lenny. ezben kedeg o byzonfag neked es. nekem
kel engedned. hog kedeg ez fentenciayanak ellene ne aly te
byzonfag. akyt elev veteel monduan. Valamely horaban eyendetek
ez dymevlchbevl. halallal haltok. legen Imezenkeppen ez. hog ¹⁵
ember meges halyon. es nemykeppen megfe halyon en ertem.
az az az irgalmassagert. Az az. Meg halyon ember test zerent. mely
halalnak zvkegeben eset az fentencianak myatta. de megne halyon
ember || az evrek halallal. Ezben kedeg teneked o Igaffag enged- **35**
nedkel ennekem irgalmassagnak. mert iruan vagyon az foltarban. ²⁰
Nunquid in eternum proiciet deus. Az az. Mynem mynd evrekke el
hany el veet iften. auagy mynem elzakaztya mynd vegyg ev irgal-
massagat. nemzetrevl nemzetre. Monda az byzonfag. byzonyaban
teneked nem engedny. Igeen kemenfeges dolognak Itylem. Mert
Iruan vagyon. hog az vr iften nem haborufagnak oka. hanem ²⁵
bekességnek. Illyek azert embernek irgalmazny oly modon. hog az
byzonfagnak gyalazat ne adaffeek. Ezeket latuan az Jgaffag. hog
az byzonfag engedet volna az irgalmassagnak. Monda nekyk az
Igaffag. myt myelteky ty o irgalmassag es byzonfag. Mynem el for-
deygya iften az igaffagot Ityletet. mert iruan vagyon az foltarban. ³⁰
Igaz az vr iften. es igaffagot zeretet. egyenesseget latot az ev
orchaya. || Azert nem hagyok ezenkeppen irgalmazny embernek. **36**
hog en ky rekeztessem. az az. az igaffag. Mert az igaffag meg
kereszy ezt. kyt meg irt ifayas monduan. El vetesseek az kegyetlen
es az bynes. hogne laffa iftennek dychevsegeet. Monda az irgal- ³⁵
massag. O igaffag ne legy ennekem ellenem. de legen embernek
irgalmassag akar chak en ertem. ha adamert nem lezen. Mert Iruan
vagyon az foltarban. vrnak irgalmassaga menden ev myelkevdeky

felevt vagyon. Azert ha iftennek irgalmaffaga menden myelkev-
 dety felevt vagyon. tahat igaffaganak es felette vagyon. Annak
 okaert teneked es engedned kel ennekiem. hog ember irgalmaffa-
 got nyeryen. Monda az igaffag. egyeb keppen nem engedhetek.
 5 hanem hog ennekiem es eleg legen. sem illic hog iften chak irgal-
 37 maffaga zerent myelkevgyek. de jgaffaga zerent es. || legen azert
 eleg ennekiem embernek bynerevl. mynd. az vtolfo fyleryg. my
 keppen meg vagyon iruan zent mathe kevnnyuenek evtevd rezeben
 monduan. Byzon mondom nektek. hog nem megyenk jnnen em-
 10 ber. hanemha meg adangya az vtolfo fylyert. Ezek meg leuen jol
 neked engedhetek. hog ember meg zabadeytaffeek. de ha ennekiem
 eleg nem leyend. tahat az Igaffag el veez. Az bynt kedeg meg
 bochatny eleg tetel nekevl. femmy nem egyeb. hanem azbynt
 megnem feddeny. ha kedeg az byn megnem feddetyk tahat
 15 valamy dolog zertelen el hagyatyk. mely zertelenfeg nem illety
 iftennek orzagat. azert nem kel ember irgalmazny. :

Azert mykoron illyen vetekevdefek tamattanak volna az
 irgalmaffag kevzevt. az byzonlag kevzevt es az igaffag kevzevt.
 38 Az atya evrek mendenhato iften. ada menden Ityletet tenny || es
 20 paranchola ez dolgot el valasztany. Az fyv kedeg. ky atya iftennek
 bevlchelegehenek es mondatyk. zent pal apoftolnak mondata zerent.
 Meg halgatuan mynd az keet felnek mondata. es monda. Az jgaf-
 lag ezt mongya. en igaffag el vezek. ha adam halalban nem marad
 evrekke. Az irgalmaffag azt mongya. en irgalmaffag el veezek. ha
 25 adam irgalmaffagot nem kevuet auagy nem nyer. Ez azert az el
 vegezet sentencia ez vetekevdefen. hog legen io keen es io halal
 adammak. es mynd az igaffagnak. mynd kedeg az irgalmaffagnak
 meg lezen. amyt keer. Ezeket haluan atya iftennek bevlcheffege-
 tevl. myndenek el chodalkozanak es mondanak. Mykeppen lezen ez.
 30 mykoron az [halal leg] keen legen keferev. es az bynefeknek halalok
 gonoz. zent jras zerent. Azert mykeppen lezen io keen es io halal.
 39 Monda atya iftennek bevlcheffege || auagy az byro. kerefteffeek
 adammak fyay kezzevl oly ember. ky mendenkeppen legen igaz
 ember. es legen tyzta mynden byntevl. meeg az eredendev byntevl
 35 es tyzta legen. es ky ne legen melto meg halny. Es ez illyen tyzta
 artatlan es igaz ember halyon meg zeretetbevl. es gyevtevrteffeek
 kenoztaffeek embery nemzetert. holot ev ne legen kevteles az
 halalra es az kenra. Ezenkeppen eleget tezen az igaffagnak. es

embery nemzetnek irgalmasság adatyk. Ezeket haluan az byzonfag. el futa es meg kerevle mynd ez zeles velagot. es kerefy az byzonfag. ha lelhety ez illyen tyzta artatlan embert. Es fenky tyzتانak byntevl nem leletheteteek. meeg chak egy napy gyermekes fevldevn. zent irafnak byzoneytasa zerent. Tahat mykoron az byzonfag meg teert volna. az byzonfag es irgalmasság elevl leleek || egy-⁵ 40 mast. Es meg kerde az irgalmasság. hogha meg lelte az artatlan Igazat. ffelele az byzonfag. mendenek el haylottak az igaffagtv. egyetemben lettenek hazontalanok. nynchen ky jot tegyen. nynchen egy es. mykeppen dauid propheta mongya az soltarban. Tahat¹⁰ monda az igaffág es. noha meg leletneek ez illyen jgáz ember. de ez chak tyzta ember volna. Mykeppen tenne eleget iftennek jgaffaga zerent. az ev halalauaal vagi kenyauaal. embery nemzetnek bynerevl. Mykoron embery nemzetnek byne. legen veeghetetlen nehezlegev. Azert es. mert az byn levt az veeghetetlen ionak¹⁵ ellene. azert es. mert az byn embery nemzetet veeghetetlen iotvl foztot meg. Menden ember kedeg veeggel valo erdemev. azert ha jgáz meg lelethetneek es. az artatlan jgáz ember. nem tehetne eleget embery || nemzetnek bynyert. Tahat monda az⁴¹ ifteny zeretet. akar myt vetekevgyetek embery nemzetnek meg²⁰ valtasarol. Ez az igaffág ez az itylet. hog az iften legen igaffagos ember. es legen tyzta menden byn nekevl. Es az ev ifteny zerelmebevl eleget tegyen emberert. tyzta igaffág zerent. az ev kenyual es halalauaal. Es ezenkeppen eleget tezen az irgalmassagnak. az igaffagnak es. Es ezzel egyetemben ky ielentetyk iftennek veeghe-²⁵ tetlen zerelme. mykoron az vr iften embert illyen Igeen zeretet. es meg mosta evtet az ev zent vereben. az ev bynybevl. Ez ifteny zerelmnek sentenciayan meg engeztelteteek az igaffág. es bekeffegnek chokolafat ada az igaffág. az irgalmassagnak es az zeretetnek. Es tahat az igaffág es az bekeffeg egy mast meg chokolak. Tahat³⁰ monda atya mendenható iften. mendeneket bevlchessfegben tetevnk: ez ve||lagot teremtuén. Ezenkeppen mendeneket bevlchessfegben. az az. fyvban tezevnk. ez velagot meg epeytueen. Monda fyv iften. Ime en keez vagyok. hog legen ez irgalmasság. ez zeretet. ez igaffág. es ez byzonfag Igyretben. Mert az kevnnek³⁵ feyeven meg vagyon iruan en rolam. hog en meg tenneem az te akaratosdat. Es ezenkeppen el vegezteteek. hog az iftennek fya ember legen. es hog az ev test feel vetele myat. es kenya myat

embery nemzet meg zabadeytatneek. O azért hyv lelek. O cristufnak zent vereuel meg valtót. lassad mely nagy zerelmel zeretet tegedet az irgalmas vr isten. lassad hyv lelek mely nagy irgalmasfagot te veled tevn. mene io voltat neked mutata. hog ev felfeges
5 jo leuen. te eretted bynesfert akara evnen magaban eleget tenny.

Es mykoron te bynes ember fel nem kelhetneel. evmagat te alad
43 vete. hog || tegedet fel emelne: Meg alaza evmagat te eretted: es zolganak zemelyet veue fel: ky az te byneydet vifele az ev testen: hogky bynekkal meg holtal. Igaffaggal ely: O azért ifteny bevlchef-
10 fegnek jgeen kedues vegezese es jtylete. vgyhog iften legen ember. ky keen zenuedeseuel meg valtaffeek embery nemzet: Mely meg valtafrvl vgy mond zent gergely: O bodog byn. ky jl nagy meg valtoot erdemleel vallanod: O kegyelmessleges isten. mynemev dy-
chyretekét es hala adafokat agyonk teneked. Mert ha [zer] ezerzer
15 [adon] adnoyonk magonkat te eretted kenokra es halakra: meges kyffeb volna arra: kyre te neked meltan tartozonk. Illyen nagy kegyes es merhetetlen ayandokodert es te nagy jo tetedelerth. : —

It kezdetyk Immar arrol valo Iras. hog mynemev
44 tulaydonlagbelynek || kel vala lenny az istennek
20 anyanak. vgyan ezen lezen az predicacyonak harmad reze es ...

Mondam hog harmad reze ez predicacionak mondatyk. annyay valasztasnak. Mynek vtanna az lymbos bely zent atyak meg tuttak volna. hog az istennek fyanak meg kellene testefevely. az
25 ev evrektevl fogua valo valasztot annyatvl. Tanalchot tartanak ez zent atyak monduan. kereffevnk Igeen zep iffyv leant es zvezet. ky alyon kyraly elevt. es zolgalyon evneky. Olyat kereffevnk. hogky melto legen az ev zallasara fogadny amy istenevnnket. Se lelefeek ez zvezben oly dolog. hogky az ev felfegenek zemeyt meg
30 bantanaya. hog ne hozyon my reank atkot. az aldomasfert. Tahat az tevb zent atyak kezzevl monda zent iob propheta. Ezt tevk-
45 letessfeggel my nem tudhagyvk myndenkeppen. hog me||ny es mynemev tevkelleteffegekkel kel fenleny az istennek anyanak. hanem ez dolgot illic meg ielentenevnk az istennek bevlchessfegenek. fl
35 kele iesus firak fya es. ky ecclesiasticusnak es neuzeztetyk. es

monda. Menden bevlcheffeg vr iftentevl vagyon. tengernek fevuenyet. effevnek cheppeyt. es velagnak nappayt. ky zamlalta meg. Iftennek bevlcheffegget. mendeneket elevl veuevt. ky tudakoſta meg. bevlcheffegnek gyevkere kynek ielentetevt meg. es az okofagyt ky elmerte meg. Egy az mendeneknek felleges teremteye. 5 mendenható es vralkodo iften. ev terevmtetvte evtet. Az az. az [zvz] ev zvz anyat. Az az. teremtendevnek eleue meg lata. es lok tevkelleteffegevkkel meg ekeſeytendevnek eleue meg eſmere. Ev chak evmaga az vr iften. latta es meg zamlalta es meg merteklette. es menden ev myelkevdety felet fel magasztatta || es menden teſtnek felette. 46 az ev adománya zerent. Es mondanak az zent atyak. bochaffonk legatot kevuetet iftennek bevlcheffegéhez. hog tanehon meg mynket. mynemev tulaydonſagbelynek kellenny. es mene tevkelleteffegnek ekeſſegeuel kel fenleny annak. ky melto valasztatny iftennek annyaua. Azert az zent atyak bochatak dauid prophetat iften. 15 nek bevlcheffegéhez. Iutuan kedeg dauid iftennek bevlcheffegéhez monda. *domine ad te confugi doce me facere voluntatem tuam. quia deus meus estu.* 16. Az az. vram iften te hozyad futo^{tt}am. taneyc engemet tennem atte akaratodat. Az te lelked be vizen engemet jgaz fevidben. az te neuedert vram meg eltec engemet az te egyeneſſegedben. 20 Mert tudom hog bodog az. melyet te taneytandaz vram. es az te tevrueynyedbevl taneytandod evtet. Aze. kepek terjedet o evrevk bevlcheffeg taneyc engem tennem atte akara||toát. az iften fyanak 47 anyanak tulaydonſagynak meltoſagynak valasztafarol. fielele az ifteny bevlcheffeg dauid prophetanak monduan. halgaffad es meg tarchad. 25 melyeket en teneked ma zolok. Az dragalatos zvznek. kynek iftent kel fogadny. kel ez illyen nemes zvznek lenny az ifteny zeretetnek nappyaual evltevzevt[nek] zvz leannak lenny. Es ez velagy alhatatlanſagnak holgyanak kel lenny az ev labay alat. menden fevldyeknek vtalalagya myat. Es ev feyeiben kel lenny tyzenkeet chyllagv 30 coronanak. mert tyzenkeet nemeffegnek tulaydonſagyual kel fenleny es dychekedny ez meltoſſagos zvznek. Mely nemeffegnek tulaydonſagy kevuetevznek jde ala Immar.:

Elſev tulaydonſaga ez nemes zvznek. hog ev legyen jgeen zepſeges. 35

Maſod tulaydonſaga ez kegyes zvznek. hog ev legen nemeffeges.

Harmad tulaydonfaga ez bodog zveznek. hog ev legen dauid
kyral nemzetebevl. ||

48 Negyed tulaydonfaga ez kegyes zveznek. hog evneky maria
legen neue.

5 Evted tulaydonfaga ez zent zveznek. hog ev menden byntevl
tyztaffagos legeen.

Hatod tulaydonfaga ez. hog ev legen menden iozagos myel-
kevdetekkel. Igeen meg ekefeytetevt.

Heted tulaydonfaga ez zerelmes zveznek. hog ev legen zent-
10 fegel fel magasztatot.

Nyolchad tulaydonfaga. hog ev legen iftennek ayandokaua
Igeen tevkelletes.

Kylenched tulaydonfaga ez zent zveznek hog ev volna tyztaf-
fagos zvez.

15 Tyzed tulaydonfaga. hog ev legen fogadaffal iosephnek zen-
teltetevt.

Tyzen egyed tulaydonfaga. hog ev legeen ferfyvnak iegyez-
tetevt.

Tyzenkettevd tulaydonfaga ez fel magasztatando zveznek. hog
20 ev legeen nazaretben lakozo . . .

Mondam hog elfev tulaydonfaga vagy elfev chyllag. kyuel
49 dychekedyk az bodog zvez maria. mondatyk zepfeg||nek. Mert az
iftennek anyanak kellet lenny. es volt Igeen zepfeges zveznek mynd
teftben mynd lelekben. kyrevl vgy mond salamon. Tellyes zep vagy
25 en zeretevm en baratom. Ezrevl Imylyen kerdees vagyon. hog-
ha alkolmas valae iftennek anyanak Igeen zeepnek lenny
tefty zepfeggel. Ennek ellene vetekevtetyk es mondatyk. hog
az iftennek anyanak nemkellet volna lenny zepnek tefty
zepfeggel. ez okaert. Mert az iftennek anyaban semmy hev-
30 sagnak nemkellet lenny. de bevlchnek mondafa zerent az tefty
zepfeg. chalard malazt es hevfag. Ennek felette az tefty zepfeg
azzonyallatokban vezedelmnek oka. Mert azzonyallatoknak zep-
fegekert. fokak veztenek el. Azert mongya fyrak fya iesus. az zvezet
ne nezzed. hog megne botrankozyal ev zepfegeben. Azzonyonk
35 marianak kedeg kellet lenny mendeneknek idueffegnek okanak.
es nem vezedelmnek okanak. Azert azzonyonk marianak nemkel-
50 let zepnek lenny. tefty zep||feggel. Ennek felette. Az iftennek kel-
let mutatny nagy alazatoffagot. az ev meg teftellevleben. Zent

pal apostolnak mondaszerent. monduan. Meg alaza magát. Zolganak zemelyet felveuen. de nagyob alazatoslag testet venny zernyev anyatvl. hognem zep anyatvl. azért zernyevnek kellett lenni az istennek anyanak. Ez kerdesre feleltetyk ezenkeppen. hog az istennek anyanak nem kellett leny zernyevnek. de kellett lenny⁵. az istennek zentseges anyanak Igeen zepfegesnek. meeg tefty zepfeggel es. Es ennek kellett lenny fok okokert. mely okokat veet nagy albert.

Elevzer kellett zepnek lenny istennek anyanak. [eue] eleue meg mutatafnak vagy meg iegye[seg]zefnek okaert. Masodzer meg¹⁰ iecheeefnek okaert. Harmadzer hasonlatosfagnak okaert. Negyedzer dychyretesb iozagnak okaert. Mondam elevzer. hog az || istennek⁵¹ anyanak kellett lenny Igeen zepnek meeg tefty zepfegel es. eleue meg mutatafnak vagy meg iegyezefnek okaert. Mert az iegyezefnek az iegyel hasonlatosfnak kellenny. de mynd az azzony-¹⁵ allatok Kyk eleue meg mutattak vagy meg peldaztak iegyeztek cristusnak anyat. ezek mind Igeen zepek voltanak. az zent Irafnak byzoneytasa zerent. Mykeppen Iudit azzon. Rachel es rebecca. Masodzer kellett zepnek lenny az istennek anyanak. az meg iegyezefnek okaert. az az. az bellev zepfegnek auagy²⁰ lelky zepfegnek okaert. Mert az kyllev zepfegnek myatta. vite-tyk az embery ertelm az bellev auagy az lelky zepfegre. Mert az Iob es zeeb leleknek. nemesb es [zep] zeeb test kel auagy illic. Azert az embery test. nemesb es zeeb menden egyeb oktalan lelkes allatoknal. az okos leleknek nemesb egyesevleseert ||²⁵ Azert mykoron az zvz mariaban volt tevkelletes zepsege az ev lel-⁵² kenek. kellett lenny azzonyonk mariaban. cristusnak vtanna testnek tevkelletes zepfegenek. harmadzer kellett zepnek lenny az istennek anyanak. hasonlatosfagnak okaert. Mert pogan bevle vgy mond. hog az természetbe helheztetet erev. hasonlatos allatokbol hasonla-³⁰ toffokat teremtuén. Azert ha meg nem bantatyk az természet. tathat hasonlatos lezen az fyv ev atyahoz auagy anyahoz. de myert az aldót zvz maria fyayanak cristusnak iesusnak kellett lenny Igeen zepnek. dauid propheta mondasza zerent. monduan. Embereknek fyay felet. zepseges abraz. sem lehetet kedeg It természetnek vala-³⁵ mynemev bantasa. mykoron cristus zvletet anyatvl atyanekevl. zent leleknek zerzese myat. kynek ev myelkevdey tevkelletesefvk. Azert mykeppen cristus zvz marianak fya volt Igeen zepseges.

53 ezenkeppen kellett lenny es volt Igeen zep az ev || anya es. az zeplev-
telen zvz maria. Negyedzer kellett lenny zepnek az iftennek anya-
nak. dychyretesb iozagnak okaert. Mert az bodog zvz maria Igeen
tyztafagos volt. es az ev tyztafaga jgeen nagyon dychyretes. de az
5 tyztafag dychyretesb az zeep emberekben. hognem az zernyev
emberekben. Azert mikeppen dychyrtetnek nemely zent zvzek az
tefty zeepfegrevl. mykoron az tefty zeepfeg zerkeztetyk az lelky
zepfeghez. Mykeppen enekly anya zent egyhaz nemely zvzekrevl
monduan. zeep vala orchaua. de zeeb vala hyttel. Ezenkeppen az
10 bodog zvz maria [mento] melto menden dychyretre. es nagyal
Inkab kellett es kel evtet dychyrny az ev tyztafagarol. az ev tefty
nagy mondhatatlan zeepfegeben . . .

Mafod tulaydonfaga. auagy mafod chýllag. kyuel [kellet]
dychekedyk az bodog zvz maria. ky mondatyk nemesszegnek.
15 Mert az zvz maria volt. es kellett lenny nemesszeges zvznek. nagy ||
54 albertnak mondafa zerent. fok okokert. Elevzer kellett lenny ne-
mesnek azzonyonk marianak fel magasztatafnak okaert. Mert azzo-
nyonk marianak kellett fel magasztatny. menden embereknek es
angeloknak felette. Ennek okaert kellett lenny azzonyonk maria-
20 nak. mendeneknel alazatosfnak es jozagosfnak. de mykeppen zent
bernald mongya. hog nemesb es dychyretesb az alazatosfag az ne-
mes nemzetben. hognem az nemtelen es el vetet emberben. Azert
hog azzonyonk maria melto legen mendeneknek felette fel magaz-
tatny. kellett evneky fenleny auagy tamadny nemes nemzetbevl.
25 Mely nemes nemzetben nagyob es dychyretesb volna. az ev zvze-
feg. Mert mykeppen zent agofton mongya. hog azzonyonk maria
soha mendeneknek felette fel nem magasztatot volna. ha menden
embereknek felette magat megnem alazta volna. Mafodzer kellett
55 lenny nemesnek. ha || fonlatosfagnak okaert. mert mykeppen mongya
30 fyrak fya bevl. hog menden lelkes allat. evhozya hafonlot zeret.
Pogan bevl es vgy mond. hog az hafonlatosfok. evrevlnek ev hozya-
yok hafonlatosfoknak. Ennek okaert az kyralyok es. kyraly nem-
zetbevl akarnak magoknak jegest venny. Az nemessek kedeg esmeg
nemes nemzetbevl. Azert mykoron cristus iften. legen vegtelen
35 nemessegev. Mert az jgeen nagy felleges nemesseges atyavtl. az az
atya iftentevl evrektevl fogua zvletet. meltofagos nemzettel. kel-
let azert ez nemesseges iften fyanak lenny. ev hozya hafonlatos
nemesseges anyanak. Harmadzer kellett lenny nemesnek azzonyonk

marianak. kedueſb zolgalatnak okaert. Mert mykeppen zent Ieronimus mongya. hog kedueſb az nemeffeknek zolgalattyok. de az zvz marianak kel vala zolgalny felfeges iftennek fyanak. azert hóg az ev zolgalatya kedueſb volna. kellet ev||neky lenny Igeen nemef- 56
fegeſ zvznek. :

Harmad tulaydonfaga auagy harmad chyllag. kyuel dychekevdyk azzonyonk zvz maria. ky mondatyk dauid kyral nemzetfege-
nek. Mertaz iftennek anyanak kellet lenny. dauid kyral gyevkerebevl. Mert mykeppen az zent jras byzonegygya. dauid kyralnak let az Igyeret crif-
toſrol. kyrevl dauid propheta evnen maga vgymond az ſoltarkevnben 10
monduan. Meg eſkevt vr dauidnak byzonfagot. es megnem chalya
evtet. te mehednek dymevlchebevl tezek az te zekedre. Zent Iſa-
yas es vgy mond. ky jev ieſſenek gyevkerebevl az vezzev. Mely ieſſe
volt dauid kyralnak atya. es az ev gyevkerebevl verag megyen fel.
Ennek okaert az angyal meg hyrdetuen azzonyonk marianak 15
criftuſt. Ig monda ev rola. Agya evneky vr iften ev atyanak da-
uidnak zekyt. lyray mykloſnak mondaſa zerent. dauid kyralnak ez ||
velagy zekyrevl auagy orzagarol ertuen. Igen ezenkeppen criftuſ 57
nem evl dauid kyralnak zekyn. ſevt inkab meg tagada pilatoſnak
elevtte. monduan. Az en orzanom nynchen ez velagbol. Az ezeket 20
zola az angyal az menyey es lelky orzagrol. ky volt meg peldaz-
tatan dauidnak ez velagy orzagaan. Mykeppen menyeknek orzagá
peldaztatyk ez velagy auagy j ev zerent valo orzagon. Azert
ezekbevl nyluan vagon. hog azzonyonk maria volt dauid kyralnak
nemzetebevl. es iftentevl valasztatoth. . .

25

Negyed tulaydonfaga. auagy harmad chyllag. kyuel dyche-
kevdyk azzonyonk zvz maria. az ev neuenek meltoſfaga. Mert az
iftennek anyat kellet neuezny ez meltoſſagos maria neuel. Mert ez
maria nevnek myatta Igazban Ielentetyk meg. az ev zvzey es mel-
toſſagos fogadaſa kyuel iftennek fyat fogada. hognem akar mely 30
egyeb nevnek myatta. Azert mongya zent bernald monduan. || zol- 58
yonk keueſet az maria nevrevl. mely maria nev magyarasztatyk
tengernek chyllagyanak. Mely tengernek chyllagya Igeen jgazan
illic az iftennek anyanak. Mert mykeppen az chyllag ev maganak
tevrefe nekevl ky bochatya az ev fenefſeget. ezenkeppen az zvz maria 35
evmaganak tevrefe nekevl. zvlte iftennek zent fyat. Mykeppen az
fenefſeg ky ky jev az chyllagbol. az chyllagnak fenefſeget meg nem
yſſebeyty. ezenkeppen az zvz marianak ev zent fya ieſus. az ev

zvz anyanak zvzeffeget megnem kyffebeyste. Mert az zvz maria. iacobbol tamadot nemesseges chyllag. kynek ev fenessege meg vilagofeygya mynd ez velagot. kynek ev velagoffaga fenlik meeg menyorzagba es. poklokat es altal hat. Annak okaert meltan kellett
 5 venny neuet az chyllagtv. az iftennek anyanak. Mert vgy vala
 59 meg prophetaltatuan || moises propheta myat monduan. fíel tamad az chyllag iacobbol . . .

Evtedv meltofaga. auagy evted chyllag. kyuel dychekedyk azzonyonk maria. Mondatyk tyztasagnak. mert az aldot zvz maria
 10 ky vala valasztando iftennek anyafagara. kel vala evneky lenny menden byntevl valo zepplevtelen tyztassagos zvznek. Mykeppen ez meg vala prophetaltatuan bevlc salamonnak myatta monduan. Tellyeffeguel zep vagy en zeretevm. es zepplev nynchen te benned az az bynnek zeplevye. Mert nem illic vala meg zepple-
 15 sevlly iftennek anyanak valamely bynnek zeppleveuel. Mert vgy mond bevlc. hog az vr iften nem lakozyk. az bynnek alaya vetet lelekben auagy testben. zent anselmos es vgy mond az zvz marianak fogadafarvl monduan. Illic vala. hog az embernek foga-
 60 natya lenne tyztassagos anyatvl. oly || nagy tyztassagual. kynel nagy tyztasag nem erthethetyk iftennek alatta. kynek az atya evrek vr iften zerzette vala adny az ev egyetlen egy fyat. ky ev hozya egyenlev iften vala. melyet zevlt atya iften az ev zyvybevl. hog lenne mynd egy es vgyan azon. az atya iftennek fya es az zvznek fya. Es hog lenne ez zvz. oly jgeen tyzta. melyet melto lenne az
 25 fyv iftennek evmaganak kyualtkeppen valasztany anyavl. Es kyben vala zent lelek myelkevdendev. hog ez zvztevl volna fogadando es zvlendev felleges iftennek zent fya . . .

Hatod meltofaga. auagy hatod chyllag. kyuel dychekedyk az zvz maria. mondatyk Iozagnak. Mert oly zvzet kel vala valasztany az ifteny anyafagra. hog mely zvz volna jozagos myelkevedekkel meg ekefevl. Mert ez zvzrevl vagyon jruan bevlchnek kevyueben monduan. En bennem vagyon vtnak es byzonfagnak
 61 menden || malaztya. en bennem vagyon eletnek es byzonfagnak menden remenlege. Zent bernald ennek okat mongya monduan.
 35 Akar mynemev modon gevertyed magadat. akar my nemev modon kenozyad magadat. nem agya evmagat veled rezesevlly az angeloknak vra. hanemha leyendez meg ekefeytetet jozagos myelkevedekkel. Azert ha az vr iften senkynek nem agya egyebnek az ev

vele való rezefevlelt. hanem csak az lelky Iozagos embernek. kevetkezyk ezbevl. hog az bodog zvz maria istennek anya volna lelky Iozagos myelkevdetevkkel Igeen meg ekefeytetet. kynek az vr iften meg zerzette vala. hog ev magat neky fyvl adnaya. Annak okaert zent agoftonnak es zent bernaldnak mondasn zerent. 5 azzonyonk maria elevzer fogatta Iduezeytenket evlélkeben. hog-nem meheben. hytnek. remenfegnek es zeretetnek myatta. Mely lelky Iozagos myelkevdetek ha azzonyonk mariaban nem voltak volna. az vr iften || ev meheben nem jevt volna. Ennek felette **62** kellett lenny azzonyonk marianak mendenek felette alazatofnak. 10 mert eua az elfev azzonyallat el vezte iftent keuffegnek myatta. Azert kellett meg lelny az vr iftent azzonyonk marianak. alazatoffag myat. mind tellyes embery nemzetnek. Ennek okaert azzonyonk maria evnen maga ezt meg byzoneygya az magnificatban monduan. meg tekente vr. az ev zolgalo leanyanak alazatoffagat. 15

Heted meltofaga. auagy heted chyllag. mondatyk zentlegnek. Mert kel vala annak lenny zentleggel fellegefnék. ky az iftent nemzeneye. Mykeppen ilyen nagy meltofagbely zvz. ky valamen-den zenteknek es angeloknak felette fel magasztando. Azert zentlegnek nagyob malaztyanak kellett lenny istennek anyaban. meeg **20** akor es. mykoron anyanak meheben volt. hognem akar mely nagy zentben. Ez kedeg meg mutathatyk zent irafnak zereben es. vgy dauid propheta az soltarban. Meg zentele az felleges iften az ev haylokat. || Elmeg vgy mond. valazta iften evtet es felette nagyon **63** valazta. Es meg byzoneytatyk hytbevl es. mert az my egyebeknek **23** es meg engettetevt. az oly dolog a zvz marianak sem tagattatot meg. de vgy hyzyevk hog kereztelev zent ianos es hieremyas propheta. meg zenteltettenek ev anyoknak meheben. nagyal Inkab meg kellett zenteltetny ev anyanak meheben. Mert ha cristufnak ez felyevl meg mondot zolgay meg zenteltettenek. nagyal Inkab meg **30** zenteltetevt az meltofagos anya. Azert mongya zent bernald. aleytom hog zentlegnek bevlegetb malaztya zallot az zvz mariaban. Mely malazt evneky nem csak tamadafat zentelte meg. de meeg ennek felette menden byntevl tyztan meg tartotta auagy meg evryzte. .: .

35

Nyolchad meltoffaga. auagy nyolchad chyllag. kyuel dychekevdyk az zvz maria. mondatyk tevkelleteffegnek magaffaganak. Mert olyat kel vala valaztany || az ifteny anyafagra. hogky volna **64**

iftennek ayandokauaal Igeen tevkellertes. es menden malasztal tellyes. hog ev tellyeffegebevl mendenek vegyenek. hog mondhatta azzononk maria bevlchnek mondasat monduan. En bennem vtnak es byzonfagnak menden malasztya. en bennem eletnek es jozagnak menden remenfege. Ievyetek en hozyam mendenek kik keuantok engemet. es tellyetek meg az en nemzefymbevl. Mert zerze azert az ifteny bevlcheffeg. hog oly tevkellertes zvz valasztatneek az ifteny anyafagra. kynek tevkellertesb iftennek alatta nem lehetett. criftustvl meg valva . . .

- 10 Kylenched meltofaga. auagy kyleneched chyllag kyuel dychekevdyk az zvz maria. mondatyk zvzeflegnek. Mert az iftennek zvleenek kellet lenny Igeen tyztassagos zvznek mynd testeben mynd lelkeben. ky meg byzoneytatyk elezer zent jrasbol. kyt meg
 65 jrt jfayas propheta monduan. Ime zvz fogad es zevl fyat. || es ev
 15 neue hyuattatyk emanuelnek. Az az. my veleynk iften. Masodzer meg byzoneytatyk fok okokbol. hog az iftennek anyanak kellet lenny tyztassagos zvznek. Elfev okoffag. mert nem vala alkalmas hog az iftennek fyanak egyeb atya volt volna. hanem az atya iften. es hog az atya iftennek meltoffaga. ne változtatneek egyeb testy
 20 atyara. Masod okoffag. hog mykeppen az erek atya iften jgye mondatyk fyv iftennek: ky ev tevl zvletyk menden tevres nekevl. azonkeppen mykeppen az my jgenk es. az my zyveynkben fogatatyk es ky mondatyk. az my zyueynknek tevrefe nekevl. Ezenkeppen az zvletendev iftennek fyanak tyztassaganak meg mutataffara. vgy kel vala hog az iftennek fya fogantatneek es zvletneek
 25 zvz anyatvl. elmenek es testnek tevrefe nekevl. az jgetevl vet testben. Harmad okoffag. mert nem illic vala criftusnak ez velagban
 66 bynnel jevny. [hogha ev tevrefnek] || ky jevt vala egyebeknek byneet el venny. kyrevl zent janos vgy jr kevnnyenek elfev rezeben monduan. Ime hol vagyon iftennek baranya. Ime hol vagyon.
 30 ky el vezy ez velagnak byneet. Negyed okoffag. az meg testefevelnek vegezety. Az az. mert criftus az vegezetre testefevelt meg. hog emberek zvletnenek iftennek fyaua. Zvletnek kedeg az iftennek fyay vyonnan. nem az testnek akaragyabol. sem az ferfyvnyak
 35 akaragyabol. de iftenbevl. az az. iftennek ereueel. Mely dolognak jegyere. kellet criftusnak ielenny az foganatyaban. zvz anyatvl. mykeppen zent agofton mongya. az zent zvzeflegrevl valo kevnben. Harmadzer meg byzoneytatyk peldazafoknak hasonlatoffagabol.

hog az iftennek anyanak kellet lenny jgeen tyztaffagos zyznek. Mert az iften anyanak zvzeffege meg peldaztateek az egev bokron. ky megnem eeg vala. Mykeppen meg irta ezt moises propheta kevny-
 uenek harmad rezeben. Elmeg meg peldaztateek az zvzeffege. az
 templom aytoyan. ky mondatyk be rekeztetnek. es meg || nem nyt-
 tatyk. Mert vr iften megyen altal ev rayta. Egyeb fok peldazafok
 es vadnak kyk maftan el hagyatnak reuidfegnek okaert. : — 67

Tyzed meltoffaga. auagy tyzed chyllag. kyuel dychekevdyk
 az zvz maria. mondatyk fogadafnak zerzettefegenek. Mert oly
 zvzet kel vala valasztany az ifteny anyafagra. ky nem chak hog 10
 altalyaban zvz volna. de meeg ennek felette. fogadással zentelt zvz
 volna. Ez meg mutattatyk elevzer zent agoftonnak mondafabol.
 az zent zvzeffegrevl jrt kevnyueben monduan ezenkeppen. Mykoron
 az angyal hyrtetneye zvz marianak. iften fyanak ev tevre valo
 foganatyat. felele az zvz maria. Mykeppen lezen ez. mert ferfyat 15
 nem esmerek. kyt byzonual nem mondot volna. ha ev zvzeffeget
 nem fogadot volna. Mafodzer ez meg mutattatyk okoffagbol. mert
 az iftennek anyaban az zvzeffegnek kellet fenleny mentevl nagyob-
 ban. de az zent zvzeffeg. auagy fogadafbol meg zenteltetet zvzeffeg
 jnkab || dychyretes. Mykeppen tevkelleteffegnek egyeb myelkev- 68
 dety es. dychyretesbek az fogadafbol. Ennek okaert jnt mynket
 dauid propheta az foltarban ezenkeppen monduan. *vouete et reddite*
domino deo vestro. Az az. fogadaft tegyetek. es meg agyatok ty vra-
 toknak iftenteknek. myndenek ky ev kernyeve ayandokot ayando-
 koztok. Azert tahat az iftennek anyanak es. fogadafbol kellet az 25
 ev zvzeffegeet vr iftennek ayandokozny. de ha te azt mondana.
 Mykeppen meerte azzonyonk maria fogadny. az zvzeffegnek tar-
 tafaat. ha ez zvzeffegnek tartafa tyltua vala az tevrubenben. kyrevl
 vgy jr moises propheta egyk kevnyuenek huzon harmad rezeben
 monduan. Nem lezen magzatlan sem meddev az te fevldedevn. 30
 Erre feleltetyk ezenkeppen. hog azzonyonk marianal volt az zvzeff-
 eg harom modon. Elevzer volt evbenne az zvzeffeg. keuanfagban.
 Mert mynek elevtte iften fyanak meg testfevlefe megnem hyr-
 detteteek az angyaltvl zvz marianak. azzonyonk maria || az elevt 69
 zvzeffeget altalyaban nem fogadot. mert nem illic vala fogadny az 35
 tevruben ellen. Ennek kedeg illyen oka vagyon. mert az tervennek
 Ideyeiben kel vala lenny hazaffagban mynd ferfyaknak mynd
 azzonyallatoknak. azert mert cristus iduezeytenk ez fydo nep kez-

zevl varattatyk vala zvletendevnek. de maga ez jdevben az zvzef-
 leg azzonyonk marianak keuanfagaban vala. es fogadaft tevn az
 zvzeflegre illyen zer alat. hog ev evrek zvzeffeget tart. ha az vr
 iftennek kellemetes. Az ev akaratyat es keuanfagat hagyuan az
 5 ifteny akarat ala. Mafodzer volt az zvzefleg azzonyonk mariaban.
 tetemenyeben. Mert mynek vtanna azzonyonk maria meg toda
 azt. hog kellemetes volna vr iftennek hog zvzeffeget fogadna. Azert
 mynek elevtte az angyal hyrdette volna cristufnak foganatyat. es
 mynek elevtte azzonyonk maria iosephtevl meg jegyeztetet volna.
 10 azzonyonk maria altalyaban fogadaft tevn zvzeflegnek meg tar-
 70 tallara. Harmadzer volt zvzefleg azzonyonk mariaban. kev||zenfe-
 ges jo akaratbol. Mert mynek vtanna azzonyonk maria volt
 jegyeztetuen iosephnek azzonyonk maria iosephel ev jegyefeuel
 egyetevmben. kevzevnfeges akaratbol. es egy mas engedetybevl.
 15 zvzeffeget fogada. Ezeket zent thamas doctor mongya.

Tyzen egyed meltoffaga. auagy tyzen egyed chyllag. kyuel
 dychekevdyk azzonyonk maria. Mondatyk az jegyefnek jamborfa-
 ganak. Mert oly zvzet kellet valasztany az ifteny anyafagra.
 hogky volna jgeen jambor es tyztalagos jegyefnek iegyeztetven.
 20 kynek neve volna ioseph. Es hog ennek jg kellet lenne. ez meg
 mutattatyk fok okokbol. nagy albertnak mondasa zerent. Elevzer
 ez meg mutattatyk eleue meg peldazafnak okabol. Mafodzer ma-
 gyerazafnak okabol. Harmadzer byzonfag tetelnek okabol. Mon-
 dam [hog] elevzer. hog az zvz marianak jegyefenek kel vala lenny
 25 jambornak es tyztallagos jegyefnek. eleue meg peldazafnak okaert.
 71 Mert nem illic vala hog az zvz marianak iegyefe. peldaztatne||ek
 oly emberen ky hazas volt volna testy zerkezees mya. Mykoron
 zent ioseph. tarta zent hazaffagot az zepplevtelen zvz mariaual.
 Az zvz zent ioseph evryze. az ev zvz es zent jegyefeet. es zolgala
 30 mynd az fyvnak mynd az anyanak. atyay tyzta zerelmel. Iolleheth
 hog hester peldazta az zvz mariat. de maga azert nem illic vala.
 hog ioseph peldaztatneek afuerus kyralyon. hog ezenkeppen azzo-
 nyonk maria iegyefenek kellet volna neuzeztetny afuerusnak. mert
 afuerus kevzevt es hester kevzevt testy zerkezes volt. Ezenkeppen
 35 fara es. nemzuen fyat termezet nekevl. ky lenne aldozando az
 hegyen. azonkeppen azzonyonk maria zvle fyat termezet ellen. ky
 volna aldozando az kereztfan. de maga nem illeek azert az zvz
 maria iegyefe neuzeztetny abrahamnak. mert abraham kevzevt es

fara kezeztetvén zerkezees volt. Ezenkeppen ertetyk rebeccarol es jfaachrol es egyebekrevl es. de vgy illic vala. hog ez tyzta zent hazaffag. es az zvz maria jellgyese peldaztatneek josephen. az ev 72 hyvfegeben es tyztaffagaban. Mely hyvfeget es tyztaffagot tarta ev vranak felefegehez. es mely hyvfeget tarta ev vranak az tytkok-⁵ nak auagy alomlatafnak meg ielenteffeiben. Az gond vifelefnek hagyafaban. az kenyernek meg tartafaban. es az fevldnek feyedelmfegeben. Azert mongya zent bernald. Kychoda volt es mynemev volt az zvz marianak jegyese ioseph. emlekevzzel meg az egiptomban arultatot nagy patriarcha iosephrevl. Es tугyad hog ez zvz-¹⁰ nek iegyese. az egiptombely iosephnek nem chak neuuet nyere. de meeg ennek felette az ev tyztaffagat. artatlanlagat. es malaztyat kevuete. Mert az egiptomban arultatot ioseph. az ev vranak hytet tartuan. nem akara az ev azzonyauul veetkezny. Ez zvznek ev iegyese ioseph kedeg. erodesnek jrygfege elev el fvtuan egiptom-¹⁵ ban. criftuft hordozuan. az ev azzonyat. ev vranak zvz annyat tyztan es hyuen meg evryze. Az egiptomban arultatot iosephnek adateek || alomlatafoknak tytkaynak ertelme. Az zvznek iegyese-⁷³ nek iosephnek adateek lenny rezefnek. az mennyey zentfegevgben. Az egiptomban arultatot ioseph. meg tarta az gabonat nem chak²⁰ evnen maganak. de meeg ennek felette menden neepnek. Az zvz marianak Iegyese ioseph kedeg meg tartandonak veue. evmaganak es mend ez tellyes velagnak. az menybevl le zallot elev kenyeret. Annak okaert nynchen ezrevl ketfeeg. hanem hog jambor zent es hyv ember volt ez ioseph. kynek volt jegyeztetueen jduezeytenk-²⁵ nek zent anya. Ezeket zent bernald mongya. Masodzer meg byzoneytatyk ez. hog oly zvznek kellet valasztatny az ifteny anyafagra. ky volt volna iegyeztetuen tyztafagos es jgeen jambor ioseph neveu embernek. magyerazafnak okaert. auagy az ioseph nevnek iegze-³⁰ feert. Mert az ioseph magyerasztatyk bevevlefnek. auagy neuekev-³⁰ defnek. Mely nev jgeen iol illic az zvz maria iegyefenek || mert ez 74 jegyzefnek myatta. mynd evmagahoz zent ioseph. mynd ev kezelehez. mynd kedeg iftenhez. fel vala magasztatuan jozagos myelkevdeteknek es ielefevl tyztaffagnak bevfegeuel. Mert hytetyk hog zent joseph es tyztaffagot fogadot tartany az ev zvz iegyefeuel zvz³⁵ mariaual. mykeppen zent agofton mongya. Esmeeg zent ioseph meg bevevle. az jo hyrrel. embereknek tyzteletyuel. es az iftennek anyanak nyayas tartoffagauul. Harmadzer meg byzoneytatyk ez.

hog oly zveznek kel vala valasztatny az ifteny anyafagra. hog az zveznek tyztaffaganak lenne tanoya es evryzevye. az ev tyzta es zent iegyeffe zent ioseph.

Tyzenkettevd meltoffaga. auagy tyzenkettevd chyllag. kyuel
 5 dychekedyk az zvz maria. mondatyk az lakozo helnek meltoffaganak. Mert az iftennek anyanak kellet lakozny. nazaret nevez meltoffagos fenes varasban. hog be tellyefedneek jfayas propheta-
 75 lafa monduan. Jessenek gyevke||rebevl jevky az vezzev. holot az fydo Irafnak byzonfaga zerent igy irattatyk. Nazaretben lakozo fel
 10 megyen az ev gyevkerebevl. Zent mathe es vgy ir ezrevl. hog jgy mondatot prophetak myat monduan. Mert nazareufnak vagy nazaretben lakozonak hyuattatyk ev neve. hog kedeg ez fele iras oluafoknak meg vnaft ne nemzyevn. reuiden el hagyom. de terjevnik arra hog az iftennek bevlcheffege mykeppen vegeze el taney-
 15 tany dauid prophetat azrvl mynemevnek kellenny az iftennek valasztot zvleyenek. Azert mykoron meg taneytotta volna dauid prophetat az iftennek bevlcheffege mendenekre. dauid propheta nagy halat ada az iftennek bevlcheffegenek monduan. byzonual nagy az my vronk. es nagy az ev iozaga. es az ev bevlcheffegenek
 20 nynchen zama. Es meg teruen dauid propheta az zent atyakhoz monda. *Cantate domino canticum novum. quia mirabilia fecit.* Az az.
 76 Enekelyetek vrnak vy enekevt. || mert chodat tevt. Es mynd meg monda dauid propheta az zent atyagnak. mynemev tulaydonlagbelynek kellenny az iftennek anyanak. mykeppen evtet meg taney-
 25 totta vala az iftennek bevlcheffege. Tahat az zent atyak kevzevnleges tanalchbol. el bochatak dauid prophetat nazaretben. hog ha meg talalhatnaya ez illyen nagy meltoffagos zvezet. Es tekentuen dauid propheta lelekben Iosephnek iegyzet zvezet mariat lenny igeen zepnek. es menden malasztal tellyefnek. monda neky. *Audi*
 30 *filia et vide. et in clina aurem tuam. et concupiscet rex decorem tuum.* Az az. halgassad leanyom es lassad es haychad az te fyledet. es keuanya az kyraly az te ekeffegedet. Mert ev az te vrad iftened. ffelele maria. *Paratum cor meum. paratum cor meum. cantabo et psallam in gloria mea.* Az az keez en zyvem keez en zyuem.
 35 eneklek es kyntornalok en dychevfegemben. Jaruluan kedeg dauid propheta vr iftenhez. es monda. *In veni locum domino*
 77 *tabernaculum deo iacob. Surge || domine in requiem tuam. tu et archa sanctificationis tue.* Az az. leltem helt vrnak. es fatort

iacob istenenek. Kelfel vram te nyvgodalmadban. te es te zent-
 legednek zekrenye. Tahat az atya mendenható isten el kevlde
 az angelokat. hog meg latnayak az zyz mariat. melyet dauid pro-
 pheta dychyrt vala. El menenek az angelok nazaretbe latny zyz
 mariat. ez nagy meltoffagos zeep zyzet. kit mykoron latottak volna.
 az angelok. hog illyen igeen zeep es minden malaztal tellyes.
 El chodalkozanak rayta az angelok. es kezdenek mondany egy ma-
 nak. *hec est que nesciuit thorum in delicto. habebit fructum in*
respectione animarum sanctarum. Az az. Ez az tyztafagos zyz. ky
 meg nem zeplevfevlt. sem myelkevde tyuel. sem bezedeucl. sem 10
 gondolatyaban. annak okaert az tevb zentekkel egyetemben. vezy
 zyzeffegnek haznat dymevlcheet. Es meg terueen az angelok atya
 istenhez. dychyreek az zyz mariat az felleges kyralnak hazaban ||
 monduan. O evrek mendenható isten. mely Igeen zeep az tyzta 78
 nemzetfeg. az az. az zyz marianak nemzetfeg. minden lelky io-15
 zagnak es malaztnak feneflegeuel. Mert halaltalan az ev emlekev-
 zete. hogky efmeretes istenneel es emberekneel. Ezeket haluan az
 atya mendenható isten. meg zerete az zyz mariat es monda. *hanc*
amavi et quesivi sponsam michi assumere eam. et amator factus sum
forme illius. Az az. Ezt zerettem es kereftem evtet en magamnak 20
 iegyesem me vennem. es lettem az ev abrazanak zeretevye. Ez vtan
 fyu isten tekente zyz mariat. es monda. *hec requies mea in seculum*
seculi. hic habitabo quoniam elegi eam. Az az. Ez az en nyvgodal-
 mam evrevkkevl evrekke. it lakozom mert valasztottam evtet. Zent
 lelek es monda. *Oportet eam michi preuenire in benedictionibus* 25
dulcedinis. requiescet ergo super eam spiritus domini. sapientie et in
tellectus. Az az. kel ennekem ez zyzet elevl vennem edeffegnek
 aldomafy||ban. azert nyvgozyk ev rayta vrnak lelke. bevlcheffeg- 79
 nek es ertelmnek lelke. Es tahat ez jdeven es ezenkeppen vegeze
 es zerze az felleges evrek zent haromfag. hog az zyz mariahoz 30
 gabriel archangyal bochattatneek. ky evtet vy kevezvnetnek ayan-
 dokaucl meg kazdagoha. es az zyznek akaratyat meg kergy. ky
 meg leueen legottan istennek fyat meheben fogagya. Ezeket haluan
 dauid propheta. nagy halat ada istennek. es nagy evrevmmel meg
 tere az zent atyakhöz monduan. *Exultate deo adiutori nostro. iubi-* 35
late deo iacob. Evruengyetek istennek my fegedelmevknnek. edeffen
 enekelyetek iacob istenenek. Tahat mynd az zent atyak fel kelenek
 az zyz marianak dychyretyre. es kezdenek nagy edeffeguel enek-

leny monduan. Te vagy zvj maria hierufalemnek dychevfege. te vagy az my nepevknnek tyzteffege. ennek okaert leez aldott evrekke. Azert zeretevym my es. menere lehet dychyryevk nagy aytatoffag-
 80 ual iftent. az ev zvleynnek mel||toffagos dychevfegeben. Halat aduan
 5 evneky enne nagy io tetelerevl. kyaltuan my es az zent atyakkal. hog mynekevnk es adasseek malaszt es dychevfeeg. es zeep es zepp-
 levtelen zvj marianak kevvbe iarafa myat. : —

It kezdetyk jmmar azrol valo iras. mykeppen iduezle zent gabriel archalgyal. az zeplevtelen
 10 zvj mariat. Az elev iftennek felleges fyanak mel-
 toffagos zent zvleyeet. ez keppen monduan. :

Misus est angelus gabriel adeo in civitatem galilee cui nomen nazaret. ad virginem desponsatam viro. cui nomen erat ioseph de domo dauid. et nomen virginis maria. luce primo.

15 Bochartateek gabriel angyal iftenetevl. galyleanak varafaban. kynek neue nazaret. ferfyvna iegzet zvjhez. kynek vala neue ioseph dauidnak hazabol. Es az zvjnek neue maria. Ezeket irta
 81 zent lukac kevvnyuenek elfev rezeben. || zeretev atyamfyay ha ez felyevl mondottakat ezevknben veezzevk. mely igeek mondatnak
 20 az zent euangelyomban. Meg lellyevk hog zvjnek nagy aytatoffa-
 gauval kel tyztelnevnk zent gabryel archangyalt. ky iftenetevl bochat-
 tateek. az aldott zvj mariahoz. Byzonual mynden legaat kevvuet
 ielefevl harmakbol igeen dychyretes. es meltoffagos tyzteffeggel
 fogadando. Elevzer az legaat az kevvuet. meltoffagos tyzteffeggel
 25 fogadando. az kevldevnek meltoffagabol. Mafodzer. az dolognak
 nagy auagy nehez voltabol. kyert kevldetev. Harmadzer az zeme-
 nek felleges voltabol. kyhez kevldeetyk. Ezenkeppen mendenekben
 adatyk mynekevnk zerelmefnek es tyztelendevnek zent gabryel
 archangyal. Azert es. mert ev kevldeetek az mendeneknek felleges
 30 teremtev iftenetevl. az veeghetetlen meltoffagnak iftenetevl. Azert
 es. mert ev kevldeetek mendeneknek felette nagyfagos nehez do-
 logert. az ifteny meg testefeveleseert. es my nekevnk igeen hazna-
 82 latos dologert. Harmadzer azert es. mert ev kevldeetek || nagy
 felleges zemelhez. Az az. az aldott zvj mariahoz. menyorzagnak
 35 kyralne azzonyahoz. es ez velagnak azzonyahoz. hog evtet iduezlye.
 hog zent gabrielnek hyrdetese myat. iftennek fya ala zalyon az

zvzey mehben. Es mynket meg latogaffon. tamaduan felyevl az magas menyorzagbol. Mert mykeppen evzzel. mykoron az fylemyle madar edefdeden eneken. akoron zokot le zallany. az harmat. Ezenkeppen ez menyey fylemyle zent gabryel archangyal. mykoron meg enekle az meezzel folyo edes eneket. Az az. az aue mariat. 5 Akoron istennek fya le zalla menyorzagbol. az zvznek meheben. az my idueffegevknnek myelkevdyert. Ennek okaert zent lukae ez harmakat hyrdety az euangelyomban. zent gabryel archangyalrol monduan. bochattateek gabryel angyal iftentevl. Ime az bochatonak meltosaga. mert irtentevl bochattateek. Az ferfyvna¹⁰ k iegyzet zvzhez. Ime az zemelnek || felfege meltosaga. kyhez bochat-⁸³ tateek. mert az zvz mariahoz. Az dolognak nagy voltarul kedeg kyert bochattateek. ez predykacyonak folyasaban meg mondatnak. Azert ez angely bochatafrol es hyrdetefrevl akaruan zolny. harom tanollagonk lezen. Elfev tanollagonk mondatyk. angely hyrde-¹⁵ teefnek auagy bochatafnak. Mafodyk mondatyk mynemev abrazban valo ieleneefnek. Harmadyk mondatyk. meltosagoknak meg tartaffanak. : —

Mondam hog elfev tanollagonk mondatyk. angely hyrdeteefnek auagy bochatafnak. kyrevl tamadnak neegy keerdefevk. Elfev²⁰ keerdees ez. hogha iften fyanak meg testfevlefenek zentflege. zevkfeg valae alkoholmas valae meg hyrdettetny az zepplevtelen zvz marianak. auagy nem. Mafod keerdees. hogha ez iften fyanak meg testfevlefenek chak angely hyrdeteefnek myatta kellette lenny. Harmad keerdees ez. || hog mely kar angelok kezzevl kel vala⁸⁴ lenny az angelnak. ky bochattatneek az mariahoz. iften fyanak meg testfevlefeert. Negyed keerdees ez. hogha alkoholmasb valae. gabryel archangyalt valasztany menden angelok kevzevt. iften fyanak meg testfevlefenek meg hyrdeteffere. : — Az elfev keerdefe. kyben keerdetyk hogha zevkfeges valae alkoholmas valae meg hyr-³⁰ detny az zepplevtelen zvz marianak. iften fyanak zentfleges meg testfevlefenek. auagy nem. Vetekevttetyk ez ellen. hog nem volt volna zevkfeges. Mert az vr iften mykoron legen igeen kevzel az embery elmehez. ky evmaga idevnek kevzbe vetese nekevl be iza- myk az lelekben. mykeppen zent agofton mongya. Azert nem³⁵ lattatyk hog zvkfeges volt volna. valakynnek altala. istennek ievuefeet testben meg hyrdetny. az aldott zvz marianak. Elmeg ez iften fyanak meg testfevfe. vala regen eleue meg hyrdettetueen ifayas

85 propheta myat monduan. || Ime! zvjz fogad es zvl fyat. Azert nem
 vala zvkfeges lenny az meg hyrdetefnek angelnak myatta. Ezek-
 nek ellene vagy on az ifteny irafnak byzonfaga. es az ifteny bevl-
 cheffegnek zer tartafa. ky femmy alkolmatlant nem hagy. Azert
 5 alkolmas volt angyal myat meg hyrdettetny. iften fyanak meg
 [teftelevfe] teftelevfele. Ez keerdefre ezenkeppen feleltetyk. hog
 zvkfeges vala meg hyrdettetny az aldor zvjz marianak. hog ev volna
 fogadando criftuft. fok okokert. zent thamaf doctornak es nagy
 albertnak mondafok zerent. Elevzer zvkfeges vala meg hyrdettetny
 10 zvjz marianak azert. hog az ev ertelme meg taneytatneek es meg
 vilagofeytatneek. Mert mykoron az elme iftenhez kevzelb es belyeb
 legen. hognem mynt az teft. Nem illie vala. hog az iftennek bevl-
 cheffege az zvjz marianak meheben lakozneek. ez nekevl. hog elevzer
 az zvjz marianak ev elmeve hytnek velagoffagauat. es az felfeges
 15 bevlcheffegnek efmeretyuel meg fenefeytetneyek. Es ennek okaert
 86 elevzer kellett az || zvjz marianak elmeyenek meg erteny es meg
 efmerny azt. ky ev benne leyendev vala. mely levz az angely hyr-
 detefnek myatta. mynek elevtte criftufnak tefteet fogadnaya. Vgy
 mond zent agofton vrnak igeyerevl monduan. bodogb az zvjz maria
 20 veueen vagy fogaduan criftufnak hytyt. hognem fogaduan criftuf-
 nak tefteet. Elmeg vgy mond vgyan ottan zent agofton. Az anyay
 rokonfan az zvjz marianak femmyt nem haznalt volna. ha az zvjz
 maria criftuft bodogban nem vifelte volna zvyvuel hytnek myatta.
 hognem mynt ev tefteet ev meheben. Mafodzer zvkfeges vala meg
 25 hyrdettetny az zvjz marianak azert. hog az marianak keuanfaga
 es myelkevdey kellemetes lenne. Mert az vr iften nem zeret erev-
 uel valo vagy ketelen valo zolgalatot. hanem zabad akarar zerent
 valo zolgalatot. mykeppen zent agofton mongya. dauid propheta
 mondafok zerent. Akaratom zerent aldozom teneked. es vallaft
 87 tezek te neuednek. mert io. Annak okaert mykoron || azzonyonk
 zvjz maria kyualtkeppen es fellegefben valaztatneek iftennek zol-
 galatyara. melyet ev meheben vifele. teyeuel eeltette. karyayn
 vifelte hordozta. illic vala hog az angelnak hyrdetefe myat az zvjz
 maria akaratyara zerent adnaya evmagat iften zolgalatyara. kyre
 35 azzonyonk maria ev magat keeznek ayanla monduan. Ime vrnak
 zolgalo leanya. Harmadzer zvkfeges vala meg hyrdettetny ezert. hog
 az marianak akaratyara engedety ky ielentetneek. Mert ha az tefty
 hazaffagban kereftetyk vagy zvkfeg az rea engedees nyluan. nagyal

jnkab zvkfeg az lelky hazaffagban. Mykoron nagyob legen az lelky zerkezees. hognem mynt az tefty zerkezees. Es ennek okaert. hog mutattatneek nemynemev lelky hazaffag iftennek fya kevezet. es az embery természet kevezet. Azert vartatyk vala az angely hyrdetefnek myatta. az zvz marianak akaratya rea engedefe. telyes 5 embery természetnek kepeben. Ennek okaert mongya zent agofton monduan. || O bodog zvz maria mynd ez fogoly velag. varya [az] es 88 kery az akaratodat rea valo engedelmedet. Tegedet azzonyom ez velag az ev hytynék oltalmazoyaua tevt. Ne akary keefned nemes zvz. lyeteteft felely igeet az kevuetnek. es fogagy fyat. Agy hytet. 10 es erez ifteny iozagot. Mongyad ime vrnak zolgalo leanya. legen ennekem te igeed zerent. Es kefedelm nekevl be meggyen criftus. az te zvzey haylakodban. Negyedzer zeykfeges vala meg hyrdet- tetny az zvz marianak ez okaert. hog az vr iften inkab tyzteltet- neyek es ember meg taneytatneek. Mert az vr iften tyztelteteeek 15 vagy tyzteltetyk vala ez angely hyrdetefben. az ev hatalmaffaga- ban. ezben hog evneky zolgay angelok. Tyzteltetyk vala ev bevl- cheffegeben. ezben vagy ezbevl. hog az my meg zabadulafonknak mogya az my el vezefevnknek mogyat igazan talala elevl. Mykoron az vr iften az ev bevlcheffegeuel. az zvzet az az. az mariat io 20 angelnak myatta meg taneyta. Mykeppen az gonoz angyal az zvz euat meg chala. || Esmeg azert. hog ember meg taneytatneek az 89 aytatoffagra. ezben hog az el vetet embery természet. iftennek es angeloknak gyelevfeges ellenfege. elevzer iftentevl angelnak myatta iduezletyk. Es ezben iftennek io volta es tyzteltetyk. ky 25 ezbevl feenlyk. byzonual ezbevl ember es meg taneytatyk hytre. iftennek engedefre. es engedelmefegre. zvz marianak peldayaua. Mafodzer kerdetyk hogha ez ifteny hyrdetefnek kel valae lenny chak angelnak myatta. lattatyk hog ez ifteny hyrdetefnek kel vala lenny valamely propheta myat. Mert criftusnak teft fel vetele hyr- 30 dettetyk vala az oo terueenben. prophetaknak es patriarchaknak myatta. Annak okaert az zvz marianak es. kel vala meg hyrdet- te[v]ny valamely zent propheta myatta. Ennek felette. az nagyob- nak nem kel taneutatny. az kyffebnek myatta. de azzonyonk maria nagyob vala az angeloknal. mert iftennek keduefb va||la. Azert ez 90 hyrdetefnek nem kellett lenny angelnak myatta. Esmeg ez meg erev- feytetyk illyen okoffagnak myatta. mert az nagy angeloknak lezen ielenet iftentevl valamely dologrol legottan hamar. de az iftennek

anya mendeneknek felette fel magasztatot. Azert lattatyk hog kellet
 lenny ielenetnek iftentevl. iften fyanak meg testefevlefevl. men-
 den angely hyrdeteefnekevl. Ennek felette azzonyonk maria. hyt-
 nek es malaztnak velagoffagabol. esmery vala es hyzy vala ezt
 5 hyvfeggel hog iften fya meg testefevlendev. hogky meeg ev anya-
 nak meheben vala meg zenteltetevt. Azert nem lattatyk. hog
 angelnak myatta kellet volna lenny az meg hyrdetefnek azzonyonk
 marianak. Ez keerdefe feleltetyk zent tamas doctornak mondafa
 zerent. es nagy albertnak mondafa zerent. hog iften fyanak zent-
 10 seges meg testefevlefenek tytkoffaganak. femmynemev embernek
 myatta nem kellet meg hyrtettety azzonyonk marianak. Mert az
 91 kevffebeknek || az nagyobbaktwl kel venny velagofeytaft. mykeppen
 zent dyenes mongya. de femmynemev ember azzonyonk maria-
 naal felyeb valo nem volt. ky mynden prophetakat es menden zen-
 15 teket felyevl mwl vala. malaztnak velagoffagauval es zentfegnek
 erdemel. Azert nem kellet sem egy embernek myatta meg hyrdet-
 tetny azzonyonk marianak. az iften fyanak meg testefevlefenek.
 hanem angelnak myatta. Iol lehet kedeg hog azzonyonk maria az
 angeloknal es nagyob volt. az ifteny valasztafnak vetele zerent.
 20 Es menere az meltofagra. mely meltofagra valasztateek iftentevl.
 Vala kedeg kyffeb azzonyonk maria az angeloknal. menere az alla-
 patra. Mert azzonyonk maria vala ez ielen valo eletnek allapagya-
 ban. de az angelok valanak az evrek eletnek allapagyaban. Sem
 choda ez. hog azzonyonk. ez keppen kyffeb volt angeloknal. Mert
 25 meeg criftus vronk es meg kyffebeytetevt angeloknal. az ev keen
 zenuedhetev eletenek okaert. ||
 92 Mafod reze tanolfagonknak mondatyk. mynemev abrazban
 valo ielenefnek. Az az. mynemev legen auagy volt gabriel archan-
 gelnak ielenety. azzonyonk mariahoz. kyrevl lehetnek neegy elmeel-
 30 kevdefevk auagy gondolatok. Elfev elmeelkevdees. az angelnak
 be meneferevl. Mafod elmeelkevdees. az zvz marianak foglalatoffa-
 garol. harmad elmeelkevdees az zvznek allafarol. Negyed elmeel-
 kevdees. az angelnak latafarol. Mondam hog az elfev elmeelkevdees
 az angelnak be meneferevl. az az. hog ha az angyal ayto be teue
 35 ment be az zvznek imado helyeben. vagy kedeg meg nytotta az
 aytot az angyal. Erre feleltetyk reuidedevn nagy-albertnak mon-
 dafa zerent. ez keppen monduan. hyzyevk gabriel archangyalt be
 meny az zvzhez. ayto be teue. Es ezt tehette az angyal az ev

termezetének gyengéfegeert. es az eegbevl vet testnek. mynemevfe-
gebevl. || vagy mynemev voltaert. Mert mykeppen zent agoston **93**
mongya. az angelok testvt veznek magoknak tyztaffagos eegbevl.
kykben meg iellennek. Azert be mehetet az angyal ayto be
rekeztueen. Zent bernald es vgy mond. hogy nem kel vele-
kevdny ezrevl. hog az angyal nytuan lelte volna az zveznek
aytoyat. kynek byzonual zandekaban vala el futny emberek-
nek gyakorlafat. el tauoztatny emberek[nek]uel valo zolaft.
hog az imadkozo marianak ev filencyoma megne haboreytatneek.
Ennek felette alkolmas vala lelky ertelm zerent es ez. hog az an-
gyal az zveznek imado helyere. ayto be rekeztuen menne az zvezhez.
hog ennek myatta iegyeztetneyek. hog az istennek fya kynek tes-
televfeet az angyal hyrdety vala. Az zveznek be rekeztet meheben
menne. es zvltnneek be rekeztet mehbevl. Ezechyel prophetanak
mondafa zerent. holot vgy mond. Ez kapu be rekezue lezen. es 15
ferfyv nem megyen altal ev myatta. Mert vr isten megyen be es ky
iev ev altala. : — ||

Mafod elmeelkevdees. azzonyonk marianak az idevbe valo **94**
foglalafarol. az az. mynemev myelkevdevekyben vala foglaluan
azzonyonk maria az ev imado helyeben. es mynemev dologban **20**
lele evtet az angyal. Ezre feleltetyk doctoroknak mondafok zerent
reuidedevn. hog azzonyonk maria az idevbe vala foglaltatuan neegy
fele myelkevdetben.

Elevzer oluas vala zent iraft.

Mafodzer al vala ifteny elmeelkevdefevkyben. : —

25

Harmadzer fyruan fazkodyk ohayt vala.

Negyedzer aytatoffon imadkozyk vala.

Elevzer mondam hog azzonyonk maria oluaffa vala az o
tevrueen bely prophetaknak zent keynyueyt. kykben valanak igy-
retek az cristufrol. Es mykeppen mondatyk aytatos doctoroktv. **30**
es hytetyk kegyeffen. hog mykoron az angyal mene azzonyonk ma-
riahoz. akoron oluaffa vala ifayas prophetanak ez mondafat. Yme
zvz fogad es zvl fyat. es hyuattatyk ev neue emanuelnek. Ezeket
oluafuan azzonyonk maria. anne nagy aytatoffagra indultatyk vala.
hog || az ev zyvenek belleve rezebevl mondany kezereytetyk vala **95**
ezeket. O my atyaynknak iftene. erdemleneem akar chak egyzer
latnom az zvezet. ky fogadando az te zent fyadat. En az zveznek
zolgalyatara adnam ennen magamat tellyeffeggel. mendeneket el

hagyuan. chak az ev labay nyomayhoz rakazkodnam O valyon
 elekke en addeg. valyon en iftenem latome en az zvzet. es az ev
 fyat. O akar chak egyzer bochattatnam efny. ez embery nemzet-
 nek meg valtoyanak es iduezeytevyenek. ez kyfded zvletet iften
 5 fyanak chokolafara. O ha en ez edes gyermeket karyaymmal meg
 zoreythatnam es edes evleleeffel kevrnyevl vehetnem. es evneky
 aytatos zolgalatot tehetneek. — Mafodzer azzonyonk maria al vala
 ifteny elmeelkevdesevkbén: Mert nagy albertnak mondasa zerent.
 azzonyonk maria akoron vala tellyeffeggel fel emeltetevt az ifteny
 10 nyayaffagra. ky tellyeffeggel be tevlitetyk vala malaztnak edeffege-
 uel. tellyeffeggel kedueffeytetyk vala az edes zvz maria. es tellyef-
 96 feggel dychevytetyk vala. || Es menyueul jnkab felyeb emeltetyk
 vala azzonyonk maria iftennek efmeretyre. anneual Inkab ala zal
 vala evmaga meg alazafra. Meltatlannak aleytuan evmagat. iften-
 15 nek auagy chak menteel kyffeb zolgalatyara. Annak okaert nem
 choda. hog illyen alazatos jmadfag. altal hagyva vala az egeket. Mert
 iruan vagyon fyrae fya iesus kevrnyuenek harmyc evtevd rezeben
 monduan. Az maga meg alazotnak Imadfaga altal hat kevdevket.
 es el nem tauozyk addeg mygnem meg tekenty az felleges iften. —
 20 Harmadzer azzonyonk maria fyruan fazkodyk vala. Mert kegeffen
 kel hynny. hog az angely hyrdetefnek ideyen azzonyonk maria.
 keuanya uala nagy edeffeges aytatos keuanfaggal. iften fyanak ez
 velagra ievuteet. embery nemzetnek meg valtasaert. Mert ha abra-
 ham keuanta criftusnak napyat latny. ha menden zentek o teruen-
 25 ben es prophetak akartak latny nagy keuanfaggal. nagyal Inkab
 akarta es keuanta latny criftusnak ievuteet azzonyonk maria.:) ||
 97 Negyedzer azzonyonk maria. aytatoffaggal Imadkozyk vala. Vgy
 mond zent bernald. az misus eftén. Be mene az angyal. az tytkos
 kamoraban hol az zyz maria. az ev aytogat ev magara be rekezt-
 30 uen. Imagya vala ev menyey atyat reytevkben. Mert ha kerez-
 telev ianosnak fogantatafa akor hyrdetteteek meg az ev atyanak.
 mykoron az ev atya foglaltatot vala az ifteny aldozatban. Nagyal
 Inkab byzonban iduezeytenknek fogantatafa. akoron hyrdettetevt
 meg azzonyonk marianak. mykoron volt aytatoffagban es Imad-
 35 fagban. Mert akoron azzonyonk maria. zokafanak felette geryede-
 tevfb vala. Es zent leleknek kenetyuel meg kentetevt. es malazt-
 nak edeffegeuel meg vigasztaltatot vala zokafnal Inkab. Es alazatos
 elmeuel es aytatos zyuel az edes zvz maria. kevrnyuezev zemek-

kel. [Es orchauaal.] Es menyekre emelt orchauaal így mond vala. O kegelmeffeges iften. ky az te io voltoddal ez velagot teremtetted. Es angelokat es embereket te kepedre teremtetted. irgalmaz az Immar el vezetv embernek. Nyffad meg te irgalmaffagodnak zemeyt. es zalle. Ievyel kegelmeffeges iften kerlek tegedet. Ievyel ne nezzed, embereknek bev||neket. de nezzed te irgalmaffagodnak fokaffagat. 98 Mely irgalmaffagoddal igyerted te magadat az my atyaynknak ievuendevnek. es embert meg zabadeyttandonak. Ezeket es ezekhez hasonlokat Imaduan zvz maria. Ime vrnak angela allapeek. es velagoffagot evttebe az zvznek ev haylokaban. : — 10

Harmad elmeelkevdees auagy gondolat. az zvznek allafarol. Az az. hog mykoron azzonyonk mariahoz az angyal ievue. Azzonyonk maria az idevben le teryezkevduen imadkozyk valae. vagy evlueen. vagy aluan. vagy terdeyre le terdepeluen. Erre meg felel nagy albert monduan. hyzyevk az bodog zvz mariat. az angelnak 15 ievuety koron. Ev terdeyt meg haytuan. es ev tyzta kezeyt es zemeyt menyorzagban fel emeluen. az irgalmaffagoknak atyahoz aytatos imadflagokat evtteny fyralmakkal. iften fyanak meg testefeveleseert. Es az be ievue angelnak eleyben tyzteffeggel fel kelny. mert ezek az tyzteffeghez ilnek vala. Es ezenkeppen az zvz az vy 20 kevzevtrevl meg haboroduan. feye le haytuan al vala. Mert ezenkeppen zokot irattatnya || es. kevzevnsegesben myndeneyt anya 99 zent egyhazban. Vegezetre es el veuen az zvz maria az angeltvl az hyrdetett. hyueen engede rea. es nem ketelkevdeek ezeket hamar be tellyefevdny. Es efmeg le terdepevlueen ev terdeyre az 25 fevldre. es fel emelueen ev zemeyt es kezeyt menyorzagban. es nagy evrevmnek myatta. zyuenek gevkerebevl ky hatuan ky folyuan az fyralmak. aytatoffaggal keuanuan monda. legen en nekem te igyd zeren. Es ezenkeppen fogada iftent es embert. Ezen modot kel tartany azoknak. kyk az angelnak kezebevl. az az. az papnak 30 kezebevl vezyk cristufnak zent testeet. : —

Negyed elmeelkevdees az angelnak latafarol. hog ha azzonyonk maria az angyalt tefty lataffal latta vagy chak ertelm zerent. Tahat ezrevl vetekevddhetneel te. hog ez iften fyanak meg testefevefenek kellet meg hyrdettetny angyaltyl. ertelmzerent valo lataffal. 35 es nem tefty lataffal. Mert az ertelm zerent valo latas iob az tefty latafnal. Mert azok kyk ertelm zerent valo lataffal lattak cristuft. bodogoknak hyrdetteknek. kyt meg irt zent ianos kevnyuenek huzad

100 rezeben monduan. bodogok || kyk cristuft test zerent nem lat-
 tak. es hytтыk. kyk kedeg cristuft chak test zerent lattak.
 mykeppen pilatus es az meg fezeytevk. nem hyueen evtet lenny
 istennek. ezek nem bodogeytatnak vagy nem mondatnak bo-
 5 dogoknak. Azert mykoron iob legen az ertelm zerent valo
 latas. lattatyk hog kellet volna ielenny az angelnak ertelm
 zerent. Ennek ellene vagyon zent doctoroknak mondafa ertelme.
 Azert [mongya] zent agoston es. nemevnemev predicacyoyaban elev
 hozza zvz mariat. ky igy mondot. Ievue en hozzam gabriel arch-
 10 angyal orchaua fenledevzuen. ruhazattal fenelueen. iarafaban cho-
 dalatos. Ezek kedeg nem tevrtenhetnek egyeb keppen. hanem testy
 ielenetben. Azert az angyal testy ielenetben ielent meg azzonyonk
 marianak. O azert en lelkem elmelkevgyel gondolkogyal mastan
 kerlek teged. ez velagnak azzonya mykeppen kevyerereg. fyralmas
 15 zemekkel. vidam orchaua. te idueffegedert es mynd tellyes em-
 bery nemzetnek meg valtafaert. hog istennek fya el bochattasseek.
 Gondolyad meg o en lelkem. mykeppen az angyal legottan hamar-
 101 faggal aytok be rekeztueen || be mene nagy velagoffaggal. Es le ter-
 depevlveen iduezle az edes zvz mariat. Gondolyad meg mykeppen
 20 meg iyede az zvz maria. es fel kelueen az le terdepelt angelnak
 eleyben. alazatoffon es aytatoffan feyet le haytuan. az isteny
 izenetet algatuaan al. O en lelkem menybe az aldott zvz ma-
 rianak edes zyuyben. fevt azt mondom meny be. az isteny ma-
 lazatal tellyes zyvb. Meny be te illyen igeen nagy azzonyod-
 25 nak zyvyben. mykeppen isten zvleyenek zyvyben. kyben al
 mynden te vigaztalafo. mynden edeffeged. mynden kelle-
 meteffeged. kyben marad monno remenfeget es te idueffeged.
 Menybe meges mondom o en lelkem az zvz marianak zyuyben. es
 lassad myt erez. mykeppen iyedet meg illyen nagy vilagoffagtwl.
 30 Es lassad mykeppen edefkegyek az isteny edeffegbevl. halya az zvz
 maria az igeknek zeryt. es meg retten az kevzevnetnek zoktalan
 vyfagatwl. Evrevl vigaduan. mert iduezletyk mendeneknek terem-
 tev istenetevl. Es mykeppen aleytanaya magat meltonak il nagy
 kevzevnetre az zvz maria. nem tugya. Evrevl az zvz maria az ||
 102 angyalnak latafabol. Evrevl mert legottan lezen istennek anya. es
 menyeknek azzonya es angeloknak kyralne azzonyaua zerezteyk.
 O bodog zvz maria mene nagy evremre vagy melto es tyztessgre.
 ky istent meltoltad fogadnod. melyet megnem foghatot mynd ez

tellyes velag. ky velhety ky gondolhagya meg O en edes azzonyom
 maria mene edeffeggel beuelkevdyk vala az te edes zyued az idev-
 ben. mykoron az angelnak edeffeges igeyet fogadod vala. te
 iftenedtevl. kyt myndeneknek felette zerec vala. O mely nagy
 edeffeggel beuelkevdyk vala te zyued. mykoron hallod vala te-
 ned igyrny iftennek fyat. Tenen magadat hallod vala lenny bo-
 dognak mendeneknek felette. es erzed vala magadat lenny tellyef-
 nek malaztal. O en lelkem ha en az idevben ot voltam volna. es
 az angellal egyetemben en terdeymre efueen te elevtted en azzo-
 nyom el teryezkevttem volna. byzonual en te neked kevnyergevttem¹⁰
 volna es azt montam volna. O dychevfeges azzonyom mynden chyl-
 lagok felet fel magasztatot. halgaffad mene nagy || dychevfeg ne-
 ked hirdettetyk. Ime mely fyv neked igyrtetyk. Ime mely nagy haz-
 natoffag te myattad mynd ez tellyes velagnak kereftetyk. Azert
 kerlek edeffeges zvz ne akary kefned. felely az angelnak. es foga-
 gyad iftennek fyat. az te meg zentelt mehedben. Emlekevzzel meg
 edes maria. hog my ertevnk bevnefekert. vagy te valasztatot. hog
 legy iftennek byzon anya. Azert kerlek hog soha ne akary my ro-
 lonk el feletkezny. flogagyad az igeet. hog legy iftennek zvz zvleye.
 angeloknak kyalne azzonya. mynd ez velagnak chazarne azzonya.²⁰
 es bevnefeknek zozoloya. hog te myattad adaffek mynekevnk me-
 nyey dychevfeg.: — ||

105 Kezdetyk azzonyonk zeplevtelen zvez marianak
halarol es menyorzagban valo fel vitelyrevl. es
az ev evrek evrevmerevl vala Iras vagy predica-
cio ezenkeppen monduan.:

5 *Que est ista que ascendit de deserto delicys affluens. in nixa super
dilecto suo. Cantica canticorum septimo.* Az az. kychoda ez ky fel
jev az kyetlenbevl. beuelkevduen gyenyerevfegevkkel. es haylot az
ev zeretevere. Ezek meg vadnak iruan bevlc salamonnak egyk
kevnyuenek heted rezeben. Es vetethetnek ez igeek. hog ezeket
10 mondottak az zent angelok. chodalkozuan az zeplevtelen zvez ma-
rianak illen. dychevfeges menben fel meneteen. Es chodalkozuan
enekelnek vala ez aldot zvez marianak dychyretyre monduan. ky-
choda ez felette bodogfagos zvez. ky fel megyen dychevfeges fel
menetnek myatta. az kyetlenbevl. az az. ez albo velagbol. Mely ||
106 velag kyetlennek neuztetyk mykeppen zent bernald mongya.
Mert el hagyattatot iftentevl es angeloktwl. azert hog ez velag
tellyeffeggel vettetevt gonoffagba. zent Ianofnak mondafa zerent.
Es tellyes lok neuolyafagokkal. mykeppen tevmleve zamkyueteef-
nek helye. Esmeg kychoda. ez ky dychevfegnek gyenyerevfegyuel
20 beuelkevduen. haylot az ev zeretevere. az az cristus iefufra ev
zent fyayara. kyualt keppen valo zeretetnek es nyayaffagnak elte-
tese myat. Ha te kerdeneed. honnat tamad vala az angeloknak
illyen nagy chudalkozafok. az zeplevtelen zvez marianak menben
fel menetyrevl. Vala byzonual az ev chudalkozafok harom dologbol.
25 mely harom dologok adnak okot chudalkozny. Elfev ok vagy dolog.
mykoron valamy dolog vagy allat jgeen nagy. tahat emberek chu-
dallyak. Masodzer mykoron az dolog vy es zoktalan. harmadzer
mykoron valamy dolognak oka. el vagyon tytkoltatuan. Byzonual ||
107 mykoron valamy allat vagy dolog jgeen nagy. meltan chudalandó.

Mykeppen noe patriarchanak ideeben az vyz ezenrevl. myert ke-
deg az vyz ezen jgeen nagy vala. vgy hog mynd ez zeles velagon
valo fevldet be vette vala. Igeen chudalando vala. Meg ezenkep-
pen nagy chuda vala az veres tengernek kette valasztafa. es az
jordan vizenek hatra terefe. Ennek felette mykoron valamý dolog⁵
vy es zoktalan. mykeppen az menyey menna. Mert mykoron az
vr iften az elfev napon ada izrahel fyaynak az mennat. el chudal-
kozual izrahel fyay mondanak. manhv. az az. mychoda ez. Es
mykoron valamý dolognak oka el vagon tytkoltatuan. mykeppen
levn cristufnak halala jdeyen. az napnak fenenek el vezefeert.¹⁰
Mert iollehet hog az napfenenek el vezefe gyakorta tevrtennyeek.
de maga myert cristus halala jdeyen athenienfis varaßbely bevl-
chek nem tuthatak okat az napfenenek elvezefeert. || fokak cho-¹⁰⁸
dalaak ezt. mykeppen zent dyenes mongya nemely epiftulayaban.
fevt mykeppen zent dyenes mcngya. evnen maga es zent dyenes¹⁵
nem tugya vala okat. Mykoron zent dyenes az jdeyben meeg nem
hyt vala cristufban. illyen Igeket monda az ev taneytuanyinak
monduan. Auagy természetnek iftene zenued kent. auagy ez velag-
nak menden allatya el terettetyk. No teeryevnk bezedevnkre. Az
dychevflegevs zvv marianak menben fel meneteben. ezek mynd²⁰
egyevt meg leletenek. Mert ez dolog az az. az zvv marianak men-
ben fel menete. vala nagy es nagy fellegefen zereztetevt. Mert ez
jdeyben az zvv marianak nagyob ayandokok adatanak iftentevl.
hognem evrekke adattanak volna. valamely tyzta teremtet allat-
nak. Mykeppen hog ev iftennek valasztot anya. legen fel magaztat-²⁵
uan mynd tellyes menyorzagnak vduara felet. Es legen menden
teremtet alla||toknak feyedelme es kyalne azzonya. legen helhez-¹⁰⁹
tetuen dychevflegnek felleges lauyban. dauid prophetanak mon-
daßazerent monduan. Valazta evtet az az. zvv mariat vr iften. es
eleue valazta. Es teue evtet lakozny ev fatoraban. Esmeg azzo-³⁰
nyonk marianak menben fel menete vala vy es zoktalan. azert
hog az angelok soha nem lattak vala egy tyzta leany természetevt.
fel magaztatny iftennek fyanak iogyara. menden angeloknak es
zenteknek felette. Mykeppen ma latak az iftennek zvleyet. az bezed
zerent ky meg vagon iruan harmad kyalny kevnynék maßod reze-³⁵
ben monduan. Teteteek zeek az kyalny anyanak. ky evl ev jogyara.
demaga ennek oka tytkon vala. mert az ifteny foghatatlan bevl-
chefflegnek meellegebevl vala zereztetveen. sem vala meeg meg

ielentetuen menden angeloknak. Annak okaert az angelok ezen jgeen chodalkozuan eneklenek monduan. kychoda ez ky fel iev az 110 ky||etlenbevl. beuelkeveduen gyenyerevfegevkkel. es haylot az ev zeretevere. :— Ez jgeegben az zent angelok dychyryk es choda-
 5 lyak azzonyonk zvz mariaban. elevzer az ev zentfegenek fel magzatafaat. holot azt mondaak. kychoda ez ky iev az kyetlenbevl. Mafo^udzer dychyryk az angelok es chodalyak az zvz marianak bodogfaganak felette beuelkevedeet. holot az mondaak. beuelkeved-
 ueen gyenyerevfegevkkel. Harmadzer dychyryk az angelok es cho-
 10 dalyak az zvz marianak meltoffaganak es tyzteffegenek magaffagat. holot azt mondak es haylot az ev zeretevere. Annak okaert ez dychevfeges zvz marianak vigaffagos es dychevfeges menben felmenetenek tyzteffegeert. három tanolfagonk lezen. :—

Elfev tanolfagonk lezen. azzonyonk marianak zentfeges ha-
 15 lalarol.

Mafo^ud tanolfagonk lezen azzonyonk marianak ev malaztynak tyzteffegerevl. :— ||

111 Harmad tanolfagonk lezen. azzonyonk marianak teftenek es lelkenek bodogfagos meg dychevehteferevl.

20 Mondam hog elfev tanolfagonk lezen azzonyonk marianak zentfeges halalarol. kyrevl vgy mond damascenus. Azzonyonk marianak ky mulasaat nem kel mondany halalanak napyanak. Mert vgy mond ezen damascenus monduan. Azzonyom maria az te zent el alafod. nem neuzendev halalnak. Mert az halal tegedet
 25 el nem nyelt. sem valamy faydalmat read nem vetevt. de jnkab meltaban mondatyk el mulafnak vagy el valtozafnak. vagy jnkab menben fel vetelnek.

Annak okaert azzonyonk marianak menben fel vetelenek vagy fel menefenek tyzteffegeert lezen nekevnk három keerdefevnk.
 30 Elfev keerdefevnk lezen azzonyonk marianak ky mulafanak eleue meg tudafarol.

112 Mafo^udyk keerdefevnk lezen. azzonyonk || marianak az halalhoz valo maga zerzeferevl.

Harmad kerdeffevnk lezen. azzonyonk marianak halalanak
 35 kevtelezeferevl.

Azert elevzer kerdetyk. hogha azzonyonk maria tuttae byzonfaggal az ev halalaat halala elevt auagy nem. Mert kevzevnfeges tevruenbevl emberek bzyontalanok az halalnak jdeerevl es

helyerevl es mogyarol. ennek felette meeg allapagyarol es. Mert nem tугyak emberek hogha malaztnak allapagyaban. vagy malaztnak allapagyanak kyvevle legyenek meg halandok. kyrevl vgy mond fyrac fya iefus. kevényuenek kyleneched rezeben monduan. Nem tугya ember ev vegeet. de mykeppen az madar meg fogatyk⁵ az tevrrel. es az hal horoggal. ezenkeppen emberek meg fogatnak. gonoz jdebben. Azert mongya beda zent mathe mondasan. byzon az hog halz. byzontalan az kedeg. mykoron auagy mykeppen auagy hol halz meg. Mert az halal tegedet || mendenevt var.¹¹³ te kedeg ha bevlc leyendez. mendenevt kezen varod tees. Seneca¹⁰ es vgy mond. iruan lucilofhoz monduan. Byzontalan az mynemev helyen vaar tegedet az halal. te kedeg menden helyen varyad az halalt. menden helyen egyenlevyen felyed. ffeletetyk jmmar ez kerdefre nagy albernak mondafa zerent. hog azzonyonk marianak volt jgeen byzon esmerety az halalarol ev halala elevt. Es ez meg¹⁵ ielentetyk fok okokbol. Elevzer ezbevl. mert fok zenteknek engette-tevt ez iftentevl. hog ev halalokat meg esmerteek. Mykeppen nyluan vagyon zent peterrevl. ky eleue meg tuda hog hamar el jevuendev volna az ev haylokanak le vetese. az az ev testenek Ezenkeppen oluastatyk zent ianofrol zent martonrol. es egyeb fok²⁰ zentekrevl. Annak okaert ha egyeb zentek meg esmerteek ev halalokat. Nagyal jnkab meg esmerte ev halalaat azzonyonk maria mendeneknek azzonya. ev halala elevt. || Mafodzer byzoneytatyk¹¹⁴ erdemnek okabol. mert mychoda annak oka. hog valakyknek meg ielentetyk ev halaloknak napya. ha valakynek ev halala meg ie-²⁵ lentetyk zentfegenek meltosagaert. azzonyonk maria mendeneknel meltoslagosb vala. ha ifteny zeretetnek tellyeffegeert. az zvz maria mendeneknel tellyefb vala ifteny zeretettel. Ha az testnek meg fellefenek keuanfagaert. azzonyonk maria mendeneknel nagyobban keuan vala meg fefelný ev testebevl. es lenny cristuffal. Harmadzer³⁰ byzoneytatyk keuanatoflagnak okaua. mert menden ember evrev-mest keuanya es akarya meg tudny halalanak napyat. Annak okaert azzonyonk maria es keuanta meg tudny ev halalanak napyat. my-kynt egyeb emberek. de valamyt az zvz maria keuant meg tudny. az ev zent fya evneky azt mynd meg ielentete. hanem ezt vala-³⁵ mely ok bantotta volna meg. Ezt kedeg semmynemev ok nem bantotta meg. azert azzonyonk maria ez ma||l aztot vette. hog az ev¹¹⁵ halalat el vegezueen meg tudnaya. Ez byzonfaggal meg egyenefevl.

azzonyonk marianak menben fel vitelenek iftoryaya. holot irattatyk hog az ev halala elevt. angyal ielenueen es hozuan paradychombol evneky palmat. es meg hyrdete evneky az ev halalanak vagy ky mulafanak ideyet. es napyat. : —

- 5 Masodzer kerdetyk azzonyonk marianak halalahoz valo zerzevdeferevl. az az. hogha azzonyonk maria evmagat meg zerzette az ev halalara. egy hazy zentfegeknek vetele myat. kyre legottan feleltetyk. hog azzonyonk maria evmagat meg zerzette ev halalara. egyhazy zentfegeknek vetele myat. Es ennek vadnak fok
- 10 okay. mely okokat veet nagy albert. Elsev oka az zvz marianak nagy alazatoffaga. Masod oka. az parancholatoknak be tellyefeytete. Mert azzonyonk maria menden euangelyomy parancholatokat es tanalchokat tevkelleteffeggel meg tartot. de criftus vronk fok
- 116 helyeken az euangelyom||ban parancholt tanalchozot embereknek.
- 15 hog evmagokat halalra meg zerzeneyek monduan. legyetek kezek. mert mely horaba nem velnetek. embernek fya el iev. az az. az halalnak ityletyre. Azert ezt azzonyonk be tellyefeyte. Harmadzer az my tanolfagonkert. hogha valaky zent. meges meg zentelteffek az egy hazy zentfegek myat. Es aky bevnes. hyuattasseek indeytasseek meg tyztulafra. egyhazy zentfegeknek myatta. de mykeppen zent agofton mongya. harom zentfegek vadnak. kyknek myatta kel menden embernek magat ielefben zerzeny halalara. Az az. az penitencianak zentfegeuel. oltary zentsegnek veteleuel. es az vtolfo kenettel. Annak okaert ezt kel meg latnonk. hogha azzonyonk
- 25 maria ev halala ideyen vette ez halalra zerzevdev zentfegevket. : — Ha elevzer kerdez az penytencianak zentfegevevl. azt mondom hog mykoron azzonyonk maria ev eltebe vette az penitencianak
- 117 zentfegeet. Mykeppen meg vagon iruan az ev eleterevl || valo kevnben. Mely kevnben meg vagon iruan. hog azzonyonk maria ev
- 30 elteben zentfegevket vet. es hog tevredelmefteget vet es meg gyont. de nem vet tevredelmefteget bevnekrevl. sem gyont bevneket. Mert femmy nemev bevne nem volt. hanem ezt gyonta. hog ev nem volt melto evnen ereueul. iftennek enne nagy fok io tetelyre. [Eg] oltary zentfeget es gyakorta vet. mykeppen vgyan azon kevnben vagon
- 35 meg iruan. Azert kevuettevzyk hogha azzonyonk maria ev elteben vette az egyhazy zentfegevket. nagyal inkab vette halalanak ideyen. de az vtolfo keneterevl ketekeltetyk. hogha fel vette auagy nem. Es lattatyk hog nem vette. mert az vtolfo kenetnek zentfege

nem adatyk egybeknek. hanem csak betegeknek. kyrevl vgy ir zent iacob kevényvenek evtevt rezeben monduan. ha valaky meg betegvl kezzevletek. hyvya egyhaznak papyt. es imagyanak ev rea. meg kenueen evtet olayal vrnak neueben. de || azzonyonk ma- 118 ria nem holt meg beteglegnek myatta. azert nem kellett meg ke- 5 netny. Ennek ellene vetekevttetyk zent iacob apoftolnak mondafa myat. kyt meg irt kevényvenek mafod rezeben monduan. ha valaky mynd az tellyes tevruent meg tartangya. vetkezendyk kedeg egykben. lezen bevnes mendenekben. de ez vtolfo kenet volt zereztetet vronk iesuftvl es anya zent egyhaztvl. Zent mathe kevényueben es 10 oluastatyk. hog az apoftolok meg kerevlyk vala az castelokat. gyegeytuan az betegvket olayal. Azert azzonyonk maria es tartozyk vala az vtolfo kenetre. es fel vette. Azert mondanonk kel nagy albertnak mondafa zerent. hog azzonyonk marianak noha nem volt zevkfeges. de maga fel vette az vtolfo kenetnek zentfeget. ky- 15 ben fel vette az el mvt dyadalmnak be tellyefeytet iegze feet. az ievuendev dychevfegnek es iegze feet. Akara azert azzonyonk maria fel venny ev nagy alazatoffagabol az kenetnek zentfeget. my||koron az kenetnek zentfege zereztetet. vala az bevnefegert. hog 119 az alazatoffagot melyet azzonyonk maria mynd tellyes eletebe meg 20 tartot vala. ev eletenek vegezeteben es meg tevkelleneye. :—

Harmad kerdees azzonyonk maria halalanak kevlzeze ferevl. hogha zvkfeges valae meg halny azzonyonk marianak. es ha kevteles volte az halalnak tevruenye ala mykynt egyeb emberek. Es vetekevthetetyk ezrevl. hog azzonyonk marianak nem illic vala meg 25 halny. mert nem vala kevteles rea. Mert az halal vettetyk vala emberre az eredendev bevneert. azzonyonk maria kedeg meg tartatot eredendev bevntevl. az 'chery zerzetbely doctoroknak monda- 30 fok zerent. Azert ha az zvz maria tyzta volt menden bevntevl. tahat idegen tyzta volt az halaltvl es. Esmeg ezkeppen vetekethe- 30 tyk. hogha ember az artatlanfagnak allapagyaban meg maradot volna. tahat halal nekevl változtatot volna eleuenen az dychevfegre. Azert az iftennek anya || menden bevntevl vala. azert 120 nem kel vala meg halny. Mert igeen kevzel vala az artatlanfagnak allapagyahoz. azert kellett volna evneky eleuenen változtatny az 35 dychevfegre. Esmeg zent ianos euangelyftarol foka tárgyak. hog eleuenen változtatot az dychevfegre. Nagyal inkab erdemlette volna azzonyonk maria ez tyztelleget hognem zent ianos.

- Ez kerdefekre feleltetyk [harom] keet byzonfagoknak myatta. Elfev byzonfag ezrevel hog az iftennek anyanak alkalmas volt meg halny. hog ev criftufnal ne lattatneek nagyobnak lenny. Es hog nemely- etetnekeknek etetnekegek meg femmyfeytetneek. 5 kyk az iftennek anyat nem mongyak vala embernek. de angelnak. Es hog lenne iozagos myelkevdeteknek chelekevdendev allatya. Mert az iftennek anya[nak] francifcos marinosnak mondafazerent az ev bekefeg tartafa myat. ez velagy gevtrelmeknek myatta kefe- revfegeknek es banatnak myatta. es az halalnak fel vetele myat.
- 121 az ev erdemeet meg evregey||tette. az malaztnak tevkelleteffegere. Mafod byzonfag. hog iollehet az iftennek legen meg tartatot az eredendev bevntevl az meg zentelefnek malaztya myat. de nem vala tellyeffeggel meg zabadvlt. az eredendev bevnnnek kennyatvl. Annak okaert halalt es ez velagnak egyeb gevtrelmeet banatyt 15 zenuette. kevreztelev zent ianos es vala meg zenteltetet. es tellyeffeggel meg tyztvlt eredendev bevntevl. de maga nem vala meg zabadult eredendev bevnnnek kennyatvl. mert zenuede nyak vagal- nak keferev halalat. de meeg criftus iftennek aldott fya es. ky mynden veteknekevl vala. zenuede kenokat halalt zabad akaratya 20 zerent. Azert nem choda. hog az iftennek anya ky mynden zepplev nekevl vala. zenuette ez velagnak neuolyaffagat es halalt. O azert zentfeges zvz maria menden tyztteffegre melto. O iftennek meltol- fagos anya. ky az ev eleteben zentfeges es menden malaztal tel- lyes. halalodnak ideyen es levl menden tyztteffeggel es meltoliffagga 25 meg ayandokoztatot.: — ||
- 122 It jmmar kezdetyk az zvz marianak malaztyrol es ayandokynak tyztteffegerevl. kykkel tyztele vronk iefus az ev edes zvleyet. ev halalanak ideyen..

30 Az predicacyonak mafod rezerevl lezen bezed. az malaztok- nak vagy ayandokoknak tyztteffegerevl. Mely malaztokkal ayando- kokkal ayandokoztatot tyzteltetet az zvz maria ev halalanak vagy ky mulafanak ideyen. Ezevnkben kel vennevnk kedeg. hog embe- rek kevzevnffeggel harom fele keferevfeget vallot ev halaloknak 35 ideyen. Elevzer valnak keferevfeges faydalmat. Mafodzer zomoru- fagos keferevfegevt. Harmadzer retteneteffeges felelmet. Azert

mongya haymo az zent ianos latafarvl valo kevényben monduan.
 Semmy nemev keferevfegnek lanyarufaga nem keferuebf. mynt
 embernek ev halala. ielefevl bevnben meg holt embernek halala.
 Mert byzonual az idevben tamad embernek kefe||rufeges faydalm **123**
 banat. Mely faydalm kezereyty az lelkeet el valny az teštevl. ky
 altal iarya es meg hasegya embernek zyvyt. es el vezy menden
 tagyaynak ereyt. Es menden erzenefegenek eleuenfegheet el feyty
 folinufnak mondafa zerent. Elmeg embernek halala koron ev lel-
 keben tamad zomorusagos keferevfeg. az banto gondolatokert es
 kefertetekert. ky lagya jmmar magat meg foztatny az ev tešty **10**
 eletytevl. kyt természet zerent menden ember keuaan. Lagya az
 zegeen halo ember hog ez velagban mendeneket el hagy. es hog az
 ev tešte meg rontatyk. es lezen fergeknek etke. Es hog enne nagy
 fok keferevfeges faydalmakban. semmynemev fegeđelmet vagy
 kevénybeſeget nem tehet maganak. Ezreyl irattatyk fyrakfya iefus **15**
 kevényeben monduan. O halál mely keſerev az te emlekevzedet.
 az oly embernek kynek bekeſſeſe vagy on az ev iozagaban. Azert
 mongya zent gergely. Atyamfyay maſtan kel meg gondolnonk
 igeen. mely igeen || rettenetes lezen az my meg feſſeſevnknek es **124**
 halalonknak horaya. Mynemev lezen az elmenek felelme. mykoron **20**
 ielen lezen my elevttevnk az gonoz lelkeknek fokaffaga. es menden
 my bevényknnek gonoffaga. My ellenevnk meg fegyverkevyzk erde-
 gevknek gonoffaga. my hatonk meget fegyuerkevyzk ez el mulando
 bodogfagnak el hagyafa. My felettevnk fegyuerkevyzk. az rettene-
 tes byroniak felelme. O mynemev lezen az felelm es rettenetes- **25**
 ſeg. mykoron ielen az gonoz lelkeknek fokaffaga kyk akaryak el
 ragadny az lelket. kyknek ev kepek igeen rettenetes. Mert mykep-
 pen beda mongya. tobiaſnak ez bezedeen monduan. Eleybe ievue
 tobyaſnak az hal. ezen keppen jduezeytevnk keent valuan az ke-
 reztfan. ielen levn ot pokolbely erdeg ellenkevdnen ev ellene. **30**
 hogha ev benne valamyt lelhetne. Azert ha az pokolbely erdeg
 ielen volt criſtufnak ha||lala ideyen. Egyeb fok zentekreyl es oluaſ- **125**
 tatyk. mynt zent marton piſpekreyl. es zent erſebet azzonrol.
 Nagyal erevſben kel hynnevnk. hog menden meg halo embernek
 ielen lezne ellenkevdnen ev ellenek. O iſtenem mely nagy lezen **35**
 akoron az felelm. mely nagy zomorusag. Mykoron menden myel-
 kevdetekreyl es bevénykreyl zamot kel adny. es kel venny az meg
 hyvhatatlan ſentencyat. Iay az idevben es iay az bevénynek. kynek

ellene lezen adando az erek karhozatnak sentencyaya. Annak okaert azokrol kyket iften fel tamasztot halottaybol vgy mondatyk. mint lazar es egyebek hog ez velagban az vtan soha nem meuettenek de fyrtnak olyha zevnetlen. Annak okaert ielenty cyryllus patryarcha zent agostonhoz irt epistolayaban zent hieronimufnak chodayrol. hog harom halottak voltanak. kyk zent hieronimus koporfoya-

126 nal fel tamatta||nak. annak vtanna myg ez velagban eeltenek. kekvbe veteefnekevl fyrtnak. kyk kezzevl egyket az ketteynek ielen voltara cirillus meg keerde. myert fyrna illyen igeen kemenyen zevnetlen. ffelele ez fel tamadot. ha te cirillus azokrol byzonfagot vetteel volna. kykrevl en vettem. teneked es mendenkoron oka volna fyrafodnak. Cyryllus keerde hog myert. es ev felele. Az en lelkem el fesse en testemtevl oly igeen nehezen es kemenyen. hog embery elme meg nem foghagya. En sem foghattam volna

15 meg. ha igaz byzonfag vetellel meg nem tanoltam volna hynny. Mert menden keserevfeg es faydalm. melyet ember velne. femmynek aleytatyk ez keserevfeghez kepest. Esmeg vgy monda. mykoron el iuta en halalomnak horaya. erdegevknek nagy fokassagok levn ielen. hog femmykeppen meg nem zamlaltathatny vala. kyk||-

127 nek ev kepek olyatan vala. hog annal femmy rettenetefb es zevrnyeb nem gondoltathatyk. Mert menden ember jonkab vettneye magat egev tevzekkel meg egendevnek. hognem mynt egy zem pyllantasyg valo idevbe az ev abrazoknak latafaual eeltetneek. kyk en hozzam ievueen. mendeneket en emlekevzetemben hozanak

25 valamelyeket en tevttem vala iftennek ellene. Ihelueen ennekem. hog en ne remenkedneem iftennek irgalmassagavvl. Iay myre nem vezyk ezt ezekben halan emberek. kyknek ev halalok koron azonkeppen teyrtenyk. mykeppen ennekem tevrteent vala en halalom koron. hog nem vetkeznenek. Azert ha az en fyralmamnak okaat

30 kerdevd. az en fyralmamnak oka az kenoknak felelme. ky az bevnefeknek Igazan adatyk. kyrevl ne chodalkozzal ha fyrok. mykoron

128 nagyal || jnkab kellene chodalnod. hanem fyrneek. Ezeket es egyebeket fokakat monda ez halottaybol fel tamadot ember. Azert teeryevnk bezedevnkre. Ez felyevl meg mondod harom keserevfegek

35 ellen. kyk leznek embernek halala ideyen. Ada az vr iften harom keppen valo nagy malasztot auagy ayandokot. ev-hala ideyen. kykel evtet tyztele kyualt keppen meltoffaggal vagy zabatfaggal. : —

Elevev malaszt vagy ayandok. melyet ada az vr iften azzo-

nyonk marianak. hog ev meg halna faydalm nekevl. edeffeges edefkedeeffel.

Maſodyk malazt vagy ayandok. melyet ada az vr. iften azzonyonk marianak. hog meg halna keferevleg nekevl. nagy vigaffagos vigasztalaffal. 5

Harmadyk malazt vagy ayandok melyet ada az vr iften azzonyonk marianak. hog meg halna felelm nekevl jgeen byzonfagos batorfaggal.

Azert elfev malazt vagy ayandok. || melyet az vr iften enge- 129
det adot azzonyonk marianak ev halala ideyen ez. hog ev meg 10
halna faydalm nekevl. edeffeges edefkedeeffel. hog mykeppen
azzonyonk maria idegen vala romlaſtwl. ezenkeppen idegen lenne
az halalnak faydalmatwl es. Es ez meg byzoneytatyk nagy albert-
nak mondaſa zerent az mifus eftén. Mert mykoron ezen meltoſag
ayandok engettetet zent ianos euangelyſta. mykeppen meg byzo- 15
neygya ezt zent hieronimus. Nagyal jnkab kellett engettetny azzo-
nyonk marianak. hog ev faydalm nekevl halna meg. Naum pro-
pheta vgy mond kevnyuenk harmad rezeben monduan. az vr iften
vgyan azon egy dolgot. nem gevtry meg keetzer. de azzonyonk
maria az ev fyanak keenya ideyen által veretteteek faydalmnak 20
keferevlegnek oly igeen nagy tevreuel. hog lenne evneky nagy
martyromſagert. Es hog ev nagyob faydalmat keferev||ſeget zen- 130
uedne. auagy zenuedevt. hog nem akarmely martyrban volt. az
halalnak keferevlege. Azert ha azzonyonk maria ev fyanak kenny-
a ideyen meg fyzette az halalnak keferevlegeet. nem kellett efme- 25
gyonnan zenuedny halalnak keferevlegeet. ev halalanak ideyen.
vgy mond damaſcenus. Az zvv maria bodogoknak bodoga. ky fel-
magaztateek az vralkodo angeloknak termezety felet. az faydalma-
kat keferevlegevyket melyeket el tauoztata zevluen es meg haluan.
azokat meg zenuede criftusnak kennyanak ideyen. kevnyerevluen 30
ev rayta. de ha te mondanád. hog lehetet az. hog az leleknek az
teſtevl valo el valaſaban faydalmat nem zenuedet az zvv maria.
hogha az lelek termetet zerent hayolyon az teſtnek egyefeſlere.
Es az ev lelke volt igeen nemeffeges. es volt zerkeztetueen igeen ne-
meffeges teſthez. Azert mykeppen azzonyonk maria lelkenek || es teſ- 131
tenek zerkezeſeben vala termetet zerent valo nagyob gyenerevſeeg.
Ezenkeppen lattatyk az ev el valaſokba lenny nagyob faydalmnak
keferevlegnek. mykeppen criftus vronknak volt ev halala ideyen

kemenleges nagy faydalm keferevfeeg. kyrevl vgy yr ieremyas propheta. O ty mynd kyk iartok vtakon. lassatok ha vagyon hafonlatos faydalm. mykeppen az en faydalmam. ffeleltetyk erre nagy albertnak mondafa zerent. hog azzonyonk maria az ifteny zerelmenek nagy voltabol. es ifteny elmeelkevdeseknek edeffegebevl. kyben vala az idevben. nem erzevt faydalmat keferevfeget az lelkenek el valafaban. Mert pogan bevlehnnek mondafa zerent. az nagyob jndulafok meg bangyak az kevffeb jndulafokat. Mert mykeppen az természet jndeygya es haygya az lelket az tefthez. ezenkeppen az ifteny zeretet fokkal erevben jndeygya es haygya az lelket cris-
 10 tushoz. Zent pal||nak mondafa zerent ky vgy mond. keuanok meg fellenevem. es lennem cristuffal. Veegy peldat moifefrevl es elyafrol. kyk negyuen napyglan bevhtevlueen. nem erzeek etelnek es itlnak fogyatkozafaat. az ifteny elmeelkevdesnek ev nagy edeffegetevl.
 15 Esmeg mykeppen az zent mártYROK zent levrync tyburcius es egyebek. kyk kemenleges kenokat zenuettenek. oly edeffeggel zenuetteek. mykepen nagy vendegsegevket. az cristus zerelmenek nagy voltaert. Azert mongya zent agofton. Menden igeen nagyokat. edeffekke es kevnyeve es olyha femmye tezen az zerelm. O cristus-
 20 nak bodog zerelme. mely edeffen kevtelez. mely edeffen iutalmaz. Ezekbevl veegy neegy tanollagot auagy ponctot.

Elsey tanollag ez. hog az zVZ maria nem multky ez velagbol betegfegben. fem nehezevltetet meg faydalmal. mykeppen zokta-
 133 nak egyebek meg halny. Masod tanollag ez. hog az zVZ maria||nak
 25 ev elmeye. ev halalanak hōrayan. volt fel emeltetet fel fyggeztetet. cristusnak zerelmenek edeffeges elmeelkevdeseben. Es ezen edeffeges elmeelkevdesek kevzevt lassan lassan az ev termeszety auagy tefte meg fogyatkozkyk vala. de maga ez fogyatkozás vala faydalm nekevl. fem kedeg az ifteny elmeelkevdees meg nem tevetuen.
 30 hanem az ifteny zerelmenek edeffegeben. az ev zentleges lelke el hagra az teftet. Harmad tanollag ez. hog az zVZ maria nem fekevt agyban. mykynt egyeb emberek. hanem le terdepeluen. ev kezeyt iftenhez fel emelueen. hytetyk ky mulny. Mykeppen oluastatyk zent pal remeterevl es. ky es terden aluan hala meg. Negyed tanol-
 35 lag ez. hog vronk cristusnak kellett zenuedny nagy kenokat ev erzenfegyben. azert hog eleget tenne embery nemzetnek bevneert. es hog embert meg valtana. Zent peter apoftolnak mondafa zerent ||
 134 monduan. ky az my bevneynket. az az az eleg teuev kenokat

vifelte ev tetteen az my bevneynkert. de azzonyonk zvz maria nem embery nemzetnek meg valtafaert holt meg. azert nem kellett evneky zenuedny halalnak faydalmat keferelvegeet. Sevt ieles meltoffagnak zabadfagnak myatta. kellett lenny azzonyonk mariának. idegennek halalnak faydalmatvl es keferelvegetevl. az ev tev-⁵ retlen tyztalagos zvzeffegert.

Mafodik malaszt auagy ayandok. mert akarta vr iften hog ev meg halna keferevfeg nekevl. nagy vigaffagos vigasztalaffal. meeg kyuevl es. Mert azzonyonk marianak volt fok keppen valo vigasztalafa ev halalanak ideyen. mert vigasztalafa vala az apostoloktvl. ¹⁰ kyk mynd ot valanak ev halala ideyen. mykeppen zent dyenes mongya. Vigasztalafa vala az zvz marianak az zent angeloktvl es. kyk evtet vigasztalyak || vala es zolgalnak vala evneky. Mert ha ¹³⁵ valamely zentekrevl hytetyk es oluastatyk. hog az zent angelok evnekyk vigasztalast tevttenek ev halaloknak jdeyen. Mykeppen ¹⁵ nyluan vagyon zent myklofrol zent martonrvl zent ferenchreyl. es egyebekrevl fokakrol. Nagyal jnkab hytetyk ez azzonyonk mariarol. sevt ennek felette volt azzonyonk marianak vigasztalafa. nem chak angeloktvl. de meeg vronk vr iefus criftustul es. ky az edes zvz mariat az ev edes zvleet hyvya vala menyeknek orzagara. Es ²⁰ mynd az tellyes menyey vduar eleyben ky ievue. az ev bodog lelkeet fogadny nagy tyzteffeggel. [Melyet akartnak iftennek tenny az ev anyanak.] Melyet akart iften tenny. kyvalt keppen valo meltoffagnak es [zol] malaztnak okaert. Melyet akarta[kart iften]nak fok doctorok. es kevzensege || targya anya zent egyhaz. Azert ¹³⁶ mongya zent hieronymus. Gyakorta oluaffuk hog az zenteknek temetefekre zent angelok ievttenek. es zolgalatot tevttenek. Es hog az ev lelkeket nagy velagoffaggal meg velagofeytottaak. es mynd menyorzagy nagy vigaffagos enekleffel fel vitteek. Es az helyen edeffeges chodalatos illat ereztetevt. Azert ha az mendenhato iften ³⁰ meltoltatta ezeket tenny holtaknak koporfoyoknal. meneuel nagyobban kel hynny. hog az ev edeffeges zyleenek az ev halala napyan. Eleeben ievttenek az menyey vitezek angelok. evtet nagy feneffeggel meg kevrnykevzteek. Es mynd az dychevfegnek zekeyglen dycheretekkel es eneklesekkel be vitteek. kychoda eleeg azt ³⁵ meg gondolny. mely nagy dychevfeggel fel mene ez velagnak azzonya. Mynemev aytatoffagnak keuanfagauaal. tellyes menyey angeloknak fokaffaga eleyben ky ievue. Mely kellemetes zynnel.

- 137 vgy orchauual. || Mely edeffeges ifteny evlelefekekkel legen [Mel] az ev zent fyatvl fogattatot. es fel magasztattot menden teremtet allatnak felette. Annak okaert nem meltatlan. eleeg igazan es byzonual mondatyk nemelyektevl. hog az tevzes eeg keetzer legen meg evrefevlt. es meeg harmadzer es meg evrefevlendev. Elevzer cristufnak menben menetykoron. mykoron menden angelok eleyben ievuenek cristus vronknak. Mafodzer azzonyonk marianak menben fel viteleben. ez may napon. Harmadzer lezen itylet napyan. de netalam meg akarod tudnod. hog azzonyonk maria es egyeb zentek. mynemv erdemekkel erdemletteek. ev halaloknak ideyen az menyey vigasztalaft. Erre felelhetevnk ezenkeppen. hog ez menyey vigasztalash. ielefben es nagyobbanlezen. az ifteny kegyeffegnek malaztnak chodalatos engedetybevl. es az ifteny ityletnek tudakozhatatlan voltabol. de maga az zenteknek ev eleteket meg latuan olvasuan. ||
- 138 lelevnk ielefevl harmakat. kykkel erdemletteek az zentek. hog ev halaloknak ideyen. lenne evnekyk menyey angely es ifteny vigasztalafok. Mert ez vigasztalaft nemely zentek erdemletteek cristufnak geryedetes zerelme myat. Mykeppen nyluan vagyon zent peter apostolrvl. zent janos euangelistaryl. zent levryncrevl zent vince martirrevl. Nemely zentek erdemletteek. tyzta zvzeffegnek tartafanak myatta. Mykeppen nyluan vagyon zent katerina azzonrol zent margyt azzonrol. zent clara azzonrol. es fok egyeb zent zvzekrevl. Nemely zentek erdemletteek. irgalmaffagnak es kegyeffegnek myelkevdeety myat. Mykeppen nyluan vagyon zent erlebet azzonrol.
- 25 zent marta azzonrol. es zent maria magdalena azzonrol. de myert azzonyonk zvz mariaban ez felyevl meg mondot iozagos myelkevdelek nagyfagofon mynd meg leleteek. azert igeen nagyfagofon
- 139 erdemle meg vigasztaltatny. || menyey vigasztalaffal. angely es ifteny vigasztalaffal. Ennek felette oluastatnak. hog nemely zentek
- 30 erdemletteek az menyey vigasztalaast. valamely zenteknek fegedelmek myat. kyknek aytatos zolgalatot tevttenek ez velagban eeltegben. kyt byzonual mynden zenteknek fevlevtte tehet. es zokot tenny az zvz maria az ey aytatoffynak. mykeppen ezek meg byzoneytatnak fok choda tetelekben. Annak okaert azzonyonk zvz
- 35 maria. anya zent egyhaztvl ielefben hyuattatyk. hog meltoltasseek fegelleny mynket halalonknak ideyen. Azert igeen haznalatos menden embernek. az zeppevtelen zvz mariat valasztany oltalmul maganak. Es evneky aytatoffon zolgalny. halalanak ideyen evmagat

neky aytatoffon ayanlany monduan. Maria malaztnak anya irgal-maffagnak anya. te mynket ellenfegtevl oltalmaz. es halalonknak ideyen hozza veeg.

Harmad ieles malazt vagy ayandok adateek azzonyonk || marianak ev halalanak ideyen. hog ev menden felelm nekevl halna 140 meg. nagy byzonfagos batorfaggal. Byzonual vadnak nemely emberek. kyk természet zerent felnek ev halaloknak ideyen. retteg-ueen az halt. Ezenkeppen természet zerent meeg az zentek es feelnek ev halaloknak ideyen. Nemelyek feelnek ev halaloknak ideyen. az gonozokert kyket tevttenek. Nemelyek feelnek az erdegegnak 10 gonoffagokert. Es nemelyek feelnek az byzontalanfagert. mert nem tugya ember hogha iftennek zerelmere melto auagy gylevfegere. mykeppen bevlc mongya. es ezert myert nem tugya. fely iftennek ityleteet. de nemes azzonyonk mariaban. ezeknek egykenek sem levn helye. Mert ev halalt nem feel vala. mert az ev zeretev fyanak 15 iesufnak zerelmeben es aytatos tyzta keuanfagaban buzoguan ger-yedevzueen. malaztnak edeffegeuel tellyes. keuan vala az || edes 141 zyz maria meg fefelny ev testetevl es lenny criftuffal. Annak okaert imagya vala az ev zent fyat. hog hamar ev hozza ievne. Esmeg tugya vala az zyz maria. hog ev soha nem vetkezet sem bocha-20 nando keppen sem halalos keppen. annak okaert nem feel vala valamy gonozrol. Ennek felette azzonyonk maria nem feelte az ityletnek sentencyayat. Mert tugya vala meltonak lenny iftennek zerelmere. az iftennek tyztafagos es zerelmes annyat. es hog lehetlen volna iftennek annyanak karhozny. de hog zvkfeeg evneky 25 iduezevlny. es mendeneknek fel magasztando. de maga azzonyonk maria meg keerte es meg nyerte az ev zent fyatvl. hog az ev lelke ky menuen ev testebevl. hog semmynemev satan ev eleyben ne juhetne. de ha te keerdeneed. monduan. Az lelek mykoron el valyk az testevl természetzerent legottan meg latya || az erdegevket. az 142 angelokat es. mykeppen my lagyuk természetzerent ez velagban meg nylt zimmel. az velagoffagot es az zynt ha feyer vagy fe-kete. Azert mykeppen ez igaz. hog azzonyonk maria nem latot erdevgevket. Erre ezenkeppen feleltethetyk. hog iollehet kevzevn-feggel doctoroknak mondafok zerent. azzonyonk marianak lelke. 35 egyeb lelkek es. az testevl el valas vtan lagyak mykeppen mastatan az erdegevket. de hyhegyevk hog ez kyualt keppen valo tyztfefig adatot evneky az ev zent fyatvl. hog az ev halalanak ideyen ielen

legyenek az zent angelok. kyk oda az rettenetes lelkeket ne bochat-
 nayak. Mert az zvz maria menden felelm nekevl. menden bator-
 faggal. belfev es kylfev nagy vigaffargal muleek ky ez velagbol.
 O mely igeen bodog es aldót vala ez illyen ky mulaas. O en edes
 5 iftenem vgy mond ez kevnynvnek zerzevye. ha en az idevben ot
 143 voltam volna. mely || nagy aytatoffaggal. mely nagy alazatos kevn-
 nyergeffel. Mely fok kevn hullatafoknak evttefeuel ayanlottam
 volna en magamat illyen meltofagos es zentfeiges azzonnak. az
 iftennek zvleyenek zvz marianak. hog az ev zent fyanak elevte
 10 meltoltatot volna en rolam bevnefrevl emlekekvzy. Az ev menyey
 dychevfegeben. O te hyv lelek ved ezedbe gondolyad meg az aldót
 zvz marianak meltofagat es zentfeget. es tenen magadat hagyad
 ayanlyad. tellyes aytatoffaggal. Evtet keryed. evtet hyvyad gya-
 korta. hog az ev zent fyanak. zerelmeert. meltoltaffeek teneked
 15 nyerny malasztot es erek dychevfegevt: —

Kezdetyk it az zvz marianak. menben fel vitele-
 revl. az ev lelkenek es teftenek meg dychevele-
 ferevl. ez keppen.

Harmad reze ez predicacyonak lezen azzonyonk marianak
 144 menben fel vitelerevl. es az ev teftenek es lelkenek || bodogfagos
 meg dycheveleferevl. kyrevl gyakorta lokan ketelkevdnek. hogha
 azzonyonk maria legen testben es lelekben menyorzagban fel-vyte-
 tevt. es tellyeffeggel meg dychevevltetevt. mykeppen my vronk
 iefus. Ielefevl azert ketelkednek. hog zent ieronimus azzonyonk
 25 marianak menben fel vitelerevl valo predicacyoyaban ezrevl fem-
 myt nem mond. de keetfegnek alatta hagra. de maga byzon. hog
 kegyessen lytetyk menden egyhaztol es doctoroktyl. Mert zent
 agofton fok okoffagokkal azt byzonegyga. hog azzonyonk maria
 azonkeppen fel tamadot mykeppen crifus. es testel es lelekkel
 30 egyetemben meg dychevevltetevt es menben fel vitetevt az meg
 tevkelletev dychevfegben. Ezeknek meg erevfeytefere vehetevnk
 tyzenkeet okoffagokat. tyzenkeet chyllagoknak zamara. Mely tyzen-
 keet chyllagokat vehetevnk az zvz marianak coronayaban. kykkel
 145 dyche||kevdyk az zvz maria menyorzagban testben es lelekben.
 35 mykeppen fenlev tyzenkeet chyllagokkal. Es hog ezekre aytatof-
 ban iarulyonk. az egygyevgyevekert. kyk egygyevgyev iftoriaknak

bezellefeuel inkab indeytatnak aytatoffagra. hognem mynt bevlc
vetekevdefeknek okoffagy myat. Azert ezrevl ezenkeppen elmeel-
kevdehetvk az embery elmeelkevdefnek mogya zerent, hog az vr
iften az zvz marianak menben fel vitelenek napyan. akaruan men-
den keppen tyztelny az zvz mariat. nagy conciliomot tanalchot⁵
zerze. Es elev vete az ev mondasfaat. minden angelok elevt es zen-
tek elevt monduan. Yme ielen vagyon az idev. kyben ky felfet iften
zvleenek lelke az testbevl. veyendev evrek eletnek iutalmat. es hel.
hevztetendev az menyey zekben. Azert my lattatyk ty nektek.
mynemev tyzteffeeg es ayandok adaffeek az en zvlemnek. || es az **146**
ev zentleges testenek. kynek ev meheben az en testem zent lelek-
tevl abrazoltatot. es lelket vettem ev meheben. kylenc holnapyg
nyvgottam ev meheben mykeppen meltosagos haylokban. Vegezetre
ev engemet zvzen zvle. es menybevl meg tevl emlevkkel. zvzey
teyeuel eltetevt. Es ev tyztasagos evlelefeuel taplalt. aytatoffon¹⁵
zolgalt. Az kereztfia mellet hyuen allot en halalomnak ideyen. es
kenyerevlt en keserev konomon zyuynek nagy keserevfegebevl.
Tahat mynd az zent angelok es az zentek mynd nyayan le teryez-
kevduen es egyben dychyruen az vr iftent. kezdenek mondany.
*Magnus dominus et magna virtus eius. et sapientie eius non est*²⁰
numerus. Az az. Nagy vr es nagy az ev ereye iozaga. es ev bevl-
cheffegenek nynchen zama. Esmeg mondanak. teueled vagyon
vram az bevlcheffeg. ky tugya esmery az te dolgydat. Mely || bevl- **147**
cheffeeg es folya mykoron ez velagot teremteneed. Es tugya vala
my volna kellemetes te elevtted. vagy te zemejd elevt. Azert az te²⁵
veghetetlen bevlcheffeged esmerhetetlen bevlcheffeged valogaffa es
el vegezze. mert igaznak lattatyk te zolgaydnak es meltonak. hog
az te anyad mynden tytfesseggel es meltosagos dychyrettel dychev-
feges testel es lelekkel te iogodra helheztetueen. teueled orzagolyon
evrekke. Azert mykeppen erektevlfogua az mendenhato iften meg³⁰
zerzette es akarta. azzonyonk mariat testel egyetemben lelekkel
meg dychevevltetuen fel vynny. Ezenkeppen akara azt es. hog
menden menyorzagbely kar evtet jmadnaya es tyztelneye. byzon
okoffagot vetueen. mykeppen ev coronayaban valo chyllagot. Mely
byzon okoffag vagy chyllag. [byzo] azzonyonk marianak meltosffa-³⁵
gos menben fel vitelenek dychevfegeet. meg byzonyoha es meg
magyerazza. [my] ezenkeppen. : — ||

Elevzer az angelok vetenek elfev chyllagot azzonyonk maria **148**

coronayaban. mely chyllag mondatyk tevkelleteffegnek okoffaganak. : —

Mafodzer az elfev zvlek vetenek mafod chyllagot. ky mondatyk ky vetelnek vagy ky valasztfnak okoffaganak.

5 Harmadzer az zent patriarchak vetenek harmad chyllagot. ky mondatyk beuelkevdefnek okoffaganak. : —

Negyedzer az zent prophetak vetenek negyed chyllagot. ky mondatyk eleue meg hyrdeteefnek okoffaganak. : —

Evtedzer az apoftolok vetenek evtvd chyllagot. ky mondatyk 10 zolgaltatfnak okoffaganak.

Hatodzer az zent martyrok vetenek evtvd chyllagot. ky mondatyk fyzeteefnek okoffaganak. :

Hetedzer az zent confessorok vetenek heted chyllagot. ky mondatyk meg meerteekleefnek vagy meg fyzeteefnek okoffa- 15 ganak. : — ||

149 Nyolchadzer az zent zvzek vetenek nyolchad chyllagot. ky mondatyk meg romlatlanfagnak okoffaganak.

Kylenchedzer mynden valasztottak vetenek kylenched chyllagot. ky mondatyk [bé tellyefeyteefnek okoffaganak.] valasztfnak 20 okoffaganak.

Tyzedzer zent lelek vete tyzed chyllagot. ky mondatyk be tellyefeyteefnek okoffaganak. : —

Tyzenegyedzer iftennek fya vete tyzen egyed chyllagot. ky mondatyk egyefevleefnek okoffaganak.

25 Tyzenkettevdzer atya iftennek hatalmaffaga vete tyzenket-
tevd chyllagot. ky mondatyk nagyetfnak okoffaganak. Annak
okaert oluastatyk ennek peldazatyara zent ianos latafarvl valo
kevnyvnek negyed rezeben. hog az hvzon neegy venek. kyken
menden zentek iegyeztetnek. Imagyak vala az evrevkkevl evrekke
30 elevt. az az. az criftuft. Es vetyk vala ev coronayokat az zeek

150 eleyben. az az || Az bodog zvz maria. kyben criftus azonkeppen
nyvgoueek. mykeppen zeekben. dychyruen es monduan vr iften-
nek. Melto vagy my vronk iften. vened dychevsegevt es tyzteffe-
geet. Mert mendeneket te teremtetee. es az te akaratodert vala-
35 nak. es vadnak teremtetuen.

Azert elevzer tyzteleek az zvz mariat az angelok monduan.
Melto vagy zvz maria fel vitetny menyekben. testel es lelekkél.
illyeten tevkelleteffegnek okoffagauaal. Mert [myl] az iftennek anya

mykeppen nagyob zentfegnek tevkelleteffegev. mynden angelok felet es mynden zentek felet. hafonlatlan keppen. ky illyen nagy tyztafagw legen. hog iftennek alatta. nagyob tyztafag ne ertethesseek. Zent anfelmosfnak byzoneytafa zerent. Az zvz marianak kellet vallany tevkelletef bodogfagot || minden angelok [kevzevt] fev- 151
 lev. de myert az angeloknak kel vallany oly tevkelletes bodogfagot. hog evnekyk nem kel meg tartoztattatny az dychevfegtevl. es az ev bodogfagoknak tevkelleteffegetevl. Annak okaert nem kellet meg tartoztattatny meg keeftetny az zvz marianak ev lelkenek es. az bodogfagnak tevkelleteffegetevl. de ha az zvz marianak lelke. 10
 teft nekevl volt volna fel vitetet menyorzagban. Myert mynden leleknek természet zerent valo haylafa vagy az ev tulaydon teftehez. nem az teftert evnen magatvl. de embernek tevkelleteffegeert. Es mynd az monno reeznek bodogfaganak tevkelleteffegeert. Az az. Mynd az leleknek mynd az teftnek bodogfaganak tevkelle- 15
 teffegeert. Maronis ferenchnek es rikardosfnak mondaloknak mondalok zerent. Ezbevl kevuetkevzne||yeek. hog azzonyonk marianak 152
 ev lelke es. mykeppen egyeb zenteknek ev lelkek meg keeftetevt volna az bodogfagnak tevkelleteffegetevl. Es meeg megnem nyerte volna az ev tellyes keuanfagat. az az az ev testenek bodogfagat. 20
 Es ezhez kevuetkevzev keppen. kyffeb bodogfagra volt volna. hog-nem az angeloknak. hogky alkalmatlan. Mert mykeppen anya zent egyhaz enekly. azzonyonk maria fel magasztatot angeloknak caran felyevl menyeknek orzagara. Es ez meg erevfeytetyk zent agoftonnak mondaual ky vgy mond. Tevkelleteffeggel bodog az. ky 25
 val myndeneket valamyt akar. de az lelek természet zerent akarya az teftnek «tevkelletes» bodogfagat. Azert az zvz maria meg bodegeytatot es fel vitetevt menyorzagban. mynd || lelkeftevl teftef- 153
 tevl. : —

Mafodzer tyzteleek. embery nemzetnek elfev zvley az az. 30
 Adam es eua. Iaruluan es jmaduan vr iftent mondanak. Mynden-hato. Imadando. felendev tyztelendev. aldott vagy te. es aldott az te anyad. byzonual melto az te anyad meg dycheveytetny teftel es lelekkel. az mafod ok zerent es. az az. Az ky vetelnek vagy ky valasztafnak zabadfagnak okoffagaua. kyuel my evtet tyztelyevk 35
 es dychyryevk. Mely okoffag illyeten. Mert az iftennek anya. ky vetetevt ky valasztatot euanak atkyatvl. Mely atkot vete iften euara az bevnert. fevt euanak mynden atkya. változtateek zvz marianak

aldafaban. Mykeppen zent agofton mongya. bodog azzonnak zvle-
 teferevl valo predicacyoyaban. Moyfes propheta vgy yr. teremteef-
 154 revl valo kevyuenek harmad rezeben monduan. Monda || iften az
 azzonyallatnak euanak. Meg fokafeytom az te faydalmydat. fay-
 5 dalmban vzlv fyakat. Es leez ferfyvnak hatalma alat. es ev vral-
 kodyk te raytad. Ezekbevl mynd ky vetetevt volt az aldót vzv
 maria. mert ev volt tyztafagos vzv. Ev fogatta ev zent fyat zeme-
 rem nekevl. vagy pyrongas nekevl. vifelte nehelfeg nekevl. vzlte
 faydalmnekevl. Es volt idegen azzonyallatoknak. mynden faydal-
 10 mytv. Bevl falamonnak mondafa zerent. kyt meg jrt enekerevl
 valo kevyvenek negyed rezeben monduan. Tellyeffeggel zeep vagy
 en baratom. es zepplev macula nynchen te benned. Mert az vzv
 mariaban nem vala fem lelky. fem tefty zepplev. Azzzv maria nem
 volt ferfyvnak hatalma ala vetetuen. mert ev mynden ferfyaknak
 155 es mynden azzonyallatoknak azzonya. Es ev || az. ky meg tevrte
 az kegyonak feyeth. Azert igaz es melto. hog az vzv maria legen
 ky vetetevt az kevyzenfeges atokbol. por vagy es porra valtoztatol.
 Be rekeztueen azert ez okoffagot adam monda. Melto vram iften.
 hog mykeppen te engemet. es az en iegyesemet euat vetetteel vala
 20 fevlly paradychomban. es io artatlanfagnak allapagyaban. Vgy
 hog ha meg tartottvk volna az te parancholatodat. my foha porra
 fevlde nem lettevnk volna. Ezenkeppen az bodog vzv maria az te
 anyad. ky mynden te parancholatydat tevkelleteffeggel meg tar-
 totta. valyon illyen egyebeknek felette valo malasztot tyzteffeget.
 25 hog egytemben te veled helhezteffeek menyey paradychomban.
 Meg tartatuan mynden hamua fevlde leteltevl valtozastvl. : —

Harmadzer tyztelek az zent patriarchak az vzv mariat. tyz-
 156 telueen evtet vetenek harmad okoffagot. Az az. || beuelkedefnek
 okoffagat. Mely prophetaknak dychevfegek es evrevmek vagon
 30 fok fyaknak zvleteffeiben. criftusnak igaz hytyben. es az egy iften-
 nek zolgalatyaban es iduezeyteffeiben. Mykeppen zent bernald
 mongya nemely predicacyoyaban. Annak okaert tyzteleek es dy-
 chyreek az aldót vzv mariat az prophetak illyeten beuelkedefnek
 okauat. Mert az anyanak dychevfege nek kel beuelkedny az fyvban.
 35 mert embernek dychevfege vagon az zvleknek tyzteffegebevl.
 mykeppen bevl mongya. Azert valamynemev tyzteffeek adatyk
 iftennek anyanak. az iftennek tetetyk az tyzteffeg ky evtevl zvle-
 tevt. hog kedeg vr iefus az ev anyaban dychyrtteffeg. mykeppen

ev dychevfegenek zekyben. Melto nagy dychevfegnek tyzteffegeet agya evneky. ky menyorzagban vagyon. fe hagyasseek fevldevn az ev teftenek illyen igeen dragalatos kenche. de nagy tyztef||leggel 157 menyey dychevfegre fel magasztasseek. mykeppen iftennek terme vagy haylaka. Az ev fyatvl es. ez meltoffagos anya tyzteffeggel 5 felyeb vetteffeek mynden angeloknak es mynden zenteknel menyey dychevfegben. Annak okaert mongya zent agofton affumpeirol vala predicacyoyaban az zvz mariarol monduan. Iften zeky. vrnak terme. criftusnak haylaka. melto ot lenny. hol criftus vagyon. Illyen dragalatos kenchet meltob tartany menyorzagban. hognem 10 fevldevn. : —

Negyedzer tyzteleek azzonyonk mariat az zent prophetak. tyztelueen vetenek negyed okoffagot. Az az. Eleue meg hyrde- tesnek okoffagat. Mert az prophetak zent lelekkel zoltanak. eleue meg hyrdetueen ievuendevket criftusrol. es ev anyarol. Azert 15 melto hog az prophetak hyueknek leleffenek myndenek mya. de myert fok prophetaknak mondafok es eleue meg || hyrde- 158 tefek egyefevlnek azzonyonk marianak teftenek menyben fel vitelehez. Azert mongya dauid propheta. Allapeek kyalne azzon te iogodrol. meg aranyazot ruhaban. Mert az aran megnem rot- 20 tatyk. sem megnem rothad. Ezenkeppen az zvz maria ev teste sem rothadmeg. Salamon es vgy mond ev rola. kelyfel kevzelyc en baratom. Ime az zvz marianak fel tamadafa. Esmeg vgy fyrak ihs. ky teremtet engemet. nyvgvt en haylokomban. Esmeg zent Ianos latafarol valo kevnyueben. irya zvz mariat. napban evltev- 25 zevt azzonyallatnak. ky byzonual nem illic. az lelektevl el valt testnek. Annak okaert dauid propheta legottan az prophetak kev- zevt kezde enekleny zvz marianak dychyretyre es mondany ez keppen. kel fel vram az te nyvgodalmadban. te. es te zen||telefed- 159 nek zekrenye. Az az. zvz marianak teste. Moifes es vgy monda. 30 Emlekevzzel meg vram iften. mert mykoron ennekem parancholal. teneked chynalnom zekreent. ky mondateek vrnak bekeffege- nek auagy friginek zekrenyenek. kyn iegyeztetevt vrnak anya. paranchollal ennekem. hog az zekreent chak sethim fayabol chi- nalnam. kynek illyen termeszety vagyon. hogmeg nem rothad. sem 35 fereg megnem ragya. Mert ez fele faak rothadatlanok. es eghetet- lenevk. Azert melto vram iften. hog az bodog zvz marianak ev

tefte. ne hagyaffek meg rothadny. de meg dycheveyteffek tellyeffeggel. : —

Evtevdzer tyzteleek azzonyonk zvz mariat az taneytuanyok. kyk kevzevt zent iftuan protomartir tyztelueen zvz mariat. vete-
 160 nek evtevd okoffagot. ky mondatyk zolgaltata||nak okoffaganak. Mert vronk iefus igyrueen es zoluan ev taneytuanynak monda. ky ennekem zolgal. engemet kevuet. Es hol en vagyok. ot lezen en zolgam es. zent ianos irta meg kevnnyuenek tyzenkettevd rezeben. de myert az iftennek anya zvz maria. myndeneknek felette zolgalt
 10 ev teftében criftusnak. Azert melto vala. hog hol criftus vagyon. ot helhezteffek az ev zolgaloya es anya es. Elevzer zolgala azzonyonk maria criftusnak. ev neky aduan ev meheben tyztafagos veert. Mafodzer zolgala. evneky aduaan teyet es tyztafagos emlevebevl. Harmadzer zolgala. mynd ev tellyes eleteben. evtet fok kep-
 15 pen eeltetueen. ev kenyanban rayta kevnnyerevluen : —

Hatodzer tyztelek azzonyonk mariat az zent martyrok. vetenek hatod okoffagot. ky mondatyk meg fyzeteefnek okoffaganak.
 161 Meg va||gyon iruan az foltarban. az zent martyrokrvl monduan. dragalatos vrnak zyne elevt. ev zentynek halala. Azert ha az zenteknek halala dragalatos. tahat iftennek anyanak halalanak dragalatosfbnak kel lenny. Mert az iftennek anya. mynden zentekneel meltofagofb es zentfegef. Nem volna kedeg az iftennek anyanak halala dragalatosfb. ha ev teftében es lelkeben meg dychevevltetueen nem eelne. mykeppen zent agofton byzoneygya nemely be-
 20 zedeiben. : —

Hetedzer az zent confefforok tyzteleek azzonyonk mariat. tyztelueen evtet. vetenek heted okoffagot. ky mondatyk meg mer-teekleefnek vagy meg fyzeteefnek okoffaganak. Mert iruan vagyon ielefevl az confefforokrul. valamely meertekkel merendetek. azon
 30 meertekkel meretyk nektek es. de myert azzonyonk maria myel-
 162 kevdevt es meert. || embereknek meerteke felet. menere az erdemnek es malaztnak tellyeffegere. Es myert az erdemnek es malaztnak tellyeffegenek. felehny kel iutalmnak es dychevfeghnek tellyeffegenek. Mert vr iften ad malaztot es dychevfeget. zent dauidnak
 35 mondafa zerent. Azert meltan kellet azzonyonk marianak meg meerny meg fyzetny. az dychevfegnek tellyeffege zerent. kyre illic az teftben valo meg dychevevltetees. : —

Nyolchadzer tyzteleek azzonyonk mariat az zvzek. es tyz-

teluen vetenek nyolchad okoffagot auagy chyllagot. ky mondatyk meg romlatlanfagnak okoffaganak. Mert melto. hog myert nemes azzonyok maria volt zepplevtelen meg romlatlan zvz. nem kellett evtet kevuety. romlafnak rothadatoffaganak. de kellett ev||tet 163 kevuety. ev fya mellet valo kezvel helheztetees. bevlchnek mon- dafa zerent. Az romlatlanfag tezen kezvulle iftennek. annak okaert az zenteknek ev tetteken es vagy evreklyeevken. lagyvk az zvzey. tagokat vagy tetteket. es bevntevl artatlan tetteket. lenny meg tartattaknak rothadatoffagtv. Mykeppen nyluan vagyon fok zenteknek tettekrevl. Es ennek okaert mynden zent zvzek. eneklenek az 10 zvz marianak dychyretyre monduan bevlchnek mondafaat. Ez az tyztallagos zvz. ky megnem zepplevsevl. sem myelkevdetyuel. Sem bezedeucl: Sem gondolatyaual. Annak okaert az tevb zentekkel egyetevmben. vezy zvzeffegnek haznaat dymevlcheet. Zent agof-ton es vgy mond nemely predicacyoyaban monduan. Evrevly ma- 15 ria. ky ielenthettetlen vigaffag||gal tettel es lelekkal. te tulaydon 164 fyadban. te tulaydon fyaddal. te tulaydon fyad myat. Sem kel tegedet kevuety rothadatoffagnak neuolyayanak. kyt nem kevuete semmynemev romlafnak tevrefe. zevluen te zent fyadat.: —

Kylenchedzer tyzteleek azzonyok mariat. kezzevnfeggel 20 mynden valasztottak. Es tyztelueen vetenek kylenched okoffagot auagy chyllagot. ky mondatyk valasztafnak okoffaganak. Annak okaert mynden valasztottak enekleek anya zent egy haznak enekeet monduan. Valasztotta evtet iften. es eleue valasztotta evtet. az ev fatoraban tezy evtet lakozny. Azert melto. hog ha egyeb zentek es 25 valasztottak. es ev tettek iftennek zerzefe myat fok keppen tyzteltetnek fevldevn. Nagyal inkab tyztelteffek iften anyanak tette menyék||nek orzagaban. Byzonyal nemely zenteknek tettek. meeg 165 fevlden meg tartatnak egezzen. Zok zenteknek tetteknek ereklye- yevk fenefeytetnek chodaknak dychevsegeuel. Nemely zenteknek 30 tetteknek. angyely kezeknek myatta koporfok zerezettetenek. My- keppen zent kelemen papanak. es zent katerina azzonnak. Nemely zenteknek koporfoyok meg ekefeytetevt aranyal es gyevngyevk- kel. es latyvk hyv kereztyeneknek gyakorta valo latogatafaual meg nageytatny. Azert mykoron azzonyok marianak ev tette legen 35 nagyob meltofagv menden zenteknek tettekneel. kellett evtet tyz- telny mynden egyeb zenteknek tette-neel. de latyvk hog nem tyztel-

tetyk fevlden az ev teste. hanem menyorzagban. Azert azzonyonk fel vitetet menyorzagban mynd testestevl.

Tyzedzer zent lelek iften. tyzteluen azzonyonk mariat. vete
 166 tyzed okoffagot || auagy chylagot. ky mondatyk be teleefnek okof-
 5 faganak monduan. iftennek bodog anya. mendeneknek felette
 tellyes malaztal iduezleteek. kynek az angyal es monda. Zent lelek
 felyevl iev te beled. az az. myndeneknek felette egyebeknek felette
 beuebben iev te beled. es fellegefnek iozaga arnekoz teneket. Zent
 lukac mongya kevyuenek elfev rezeben. Es ez malaztnak tessfe-
 10 genek. nem chak az ev lelkehez kellet lenny azzonyonk marianak.
 de meeg az ev zent testehez es. Azert egyebeknek mendeneknek
 felette kellet lenny azzonyonk marianak tellyefnek malaztal testel
 es lelekkel vagy testben es lelekben. byzonymal tellyes vala malaztal
 az zvz marianak orchaya. mely malaztal fenlyk vala az ev orchaya
 15 annera. hog az malazt meeg egyebekben es. meg olt vala menden
 167 genoz keuanfagot. chak az zvz marianak || orchayara valo teken-
 tetyre. byzonual tellyes vala az zvz marianak feye malaztal. az
 zevnetlen valo ifteny elmeelkevednek myatta. es az menyey edef-
 legnek izenek erzeft myat. Tellyes vala malaztal az edes zvz ma-
 20 rianak zaya es ayakay. dauid prophetanak mondafa zerent. El
 ozlot az malazt az te ayakaydban. Annera valanak tellyefek ma-
 laztal az ev zaya es ayakay. hog vgy oluastatyk az euangelyom-
 ban. hog az zvz marianak menden igeyere ieles byzon choda lev. t.
 Az egyk igeyere choda levn. mykoron kevzevne erfebetnek. legot-
 25 tan meg teleek malaztal erfebet. es zent ianos ev anyanak mehe-
 ben. Az zvz marianak evt igeyere nagy choda levn. az az. Myko-
 ron azt monda. legen. ennekem. te. igeed. zerent. Ez igekré oly
 nagy choda levn. hog iftennek fya le zalla menyorzagbol. az zvz-
 168 nek || meheben. Esmeg azzonyonk marianak fyley tellyefek vala-
 30 nak malaztal. kyk erdemleek hallany. nem chak az angelnak ige-
 yet. de meeg az iften fyanak iefufnak cristufnak edeffeges igeyet
 es erdemleek hallany. Esmeg az ev zent kezey es tellyeffek vala-
 nak malaztal. mert erdemleek tapogatny illetny vr iefufnak testet.
 Tellyeffek valanak malaztal az melye es zvzey emlevy. kyk emle-
 35 teek iftennek fyat. Ezen keppen tellyeffek valanak malaztal. men-
 den egyeb tagyay. Azert [mellto] melto. hog az ev zentleges teste-
 nek tagyay tellyeffek legenek menyorzagban dychevffeggel. mykep-
 pen fevlden es tellyeffek voltanak zent lelekkel es ev malaztyauul.

Mert mykeppen hugo nevez doctor mongya. hog az dychevfegnek tellyeffege. evzue merettetyk. az malaztnak tellyeffegeuel. : —

Tyzen egyedzer. iftennek fya iefus criftus. tyztelueen || azzo- 169
nyonk mariat. vete tyzen egyed okoffagot auagy chyllagot. ky mon-
datyk egyefevleefnek monduan. Az oly testnek nem kel meg rod- 5
hadny. mely test egyefevlt az ifteny természethez en bennem. az az
criftusban. de kel evneky fel tamaztatny es meg dychevyhtetny.
dauid prophetanak mondasza zerent. Nem ach latny romlast az te
zentednek. de myert az anyanak teste. es az fyvnak teste természet
zerent egy. természet zerent valo [dam] tamadással. Mykeppen crif- 10
tusnak teste. tamadot az anyanak testebevl az az zvy mariabol.
Zent agofton vgy mond. Az rodhadatoffag es az fereg. embery
tulaydonfagnak bozzvlagy. Mely bozzvlagtvl mykoron az iefus
idegen legen. zvy marianak ev természety es ky vetetyk ez bozzv-
lagbol vagy rothadatoffagtvl. Mert meg byzoneytatyk hog criftus 15
zvy mariatvl vet testet. : — ||

Tyzenkettevdzer atya iftennek hatalmassaga. tyztelueen az- 170
zonyonk mariat. vete tyzenkettevd okoffagot auagy chyllagot. ky
mondatyk nagyetafnak okoffaganak. Mert vgy mond atya iftennek
hatalmassaga. melto volt hog menden teremtet allatnak felette. te- 20
heffem en az zvy mariat meg nageytanom fel magaztatnom. ky az
[fyanak] iften fyanak anya zvleye. Tehettem en atya iftennek hatal-
massaga fel magaztatny zvy mariat. iften fyanak foganatyaban.
iften fyanak zvletefenek ideyen. az zvy marianak zvzeffegenek
meg tartasaban. es ennek felette menden malaztnak meg ayando- 25
kozasaban. es az dychevfegnek fel magaztatataban. Az mondaas
zerent. melyet enekle evnen maga azzonyonk maria az magnifi-
catban monduan. Tevt ennekem vr iften nagyokat. ky ha||talmás 171
es zent ev neue. Azert. melto es igaz. hog ez kyualt keppen valo
malaztbol. egyeb zenteknek felette fel magaztasseek meg nageytaf- 30
seek. Es hog fel vetesseek dychevfegben mynd lelekben es mynd
testben. Ez dolognak byzonfaganak meg erevfeytesere. zenteknek
levt ielentesek es oluastatnak ezrevl byzonual. Mert zent erfebet
azzonnak ielenetenek kevnnyueben oluastatyk. hog volt meg ielen-
tetueen angeltvl zent erfebet azzonnak latafban. hog azzonyonk 35
maria menyorzagban fel vitetevt lelekben es testben. ot allo an-
geloknak fokaffagaua. Eleyben ievueen vronk criftus. dychevfeges
feneffegben. hozuan ev iob kezeben. zent kereztnak zatoryat. Es

ev vele leuen angelyoknak veghetetlen serege. Es ezenkepen latta
 lelekben el ragattatuan zent erfebet azzon azzonyonk mariat fok
 172 velagoffaggal kernyevl kevrnyekezuen. || vigan fogattatny. Es nagy
 edeffegesenekleffel menyorzagban be vynny. az coporfobol fel tamaz-
 5 tataan. Esmeg oluattatyk. hog mykoron paduay zent antal meeg-
 eelne. el ievueen zent hieronimufnak nemely innepe. nem akara
 zent antal az veternyere menny zent hyeronymus napyan. Meg
 haboroduan zent antal zent hyeronymus ellen. azert hog zent hye-
 ronymus az affumpeiorol valo predicacyoyaban mongya ez igeket
 10 monduan. Meg mutattatyk az aldót zyz marianak coporfoya. Io-
 faphat vevlgenek kevzeyben. hol az ev tyzteffegere farraktatot
 zent egyhaz. Mely zent egyhazban el temettetevtnek lenny mende-
 nektevl predicaltatyk. De maftan hezaknak lenny mutattatyk oda
 menevknnek es latoknak az coporfo. Esmeg vgy mond zent hiero-
 15 nymus. Ezeket azert mon||dom. Mert fokak my kezzevlevnk ketel-
 173 keydnek. hogha azzonyonk maria fel vetetevt egyetevmben testeuel.
 auagy ev teste el hagyuan. ev lelke vitevt chak fel menyorzagban.
 de maga mykeppen auagy mely idevben auagy mely zemelyektevl
 vetetevt el az koporfobol azzonyonk marianak zentseges teste. auagy
 20 ha fel tamadot. nem tudatyk. Iol lehet nemelyek akaryak mon-
 dany. azzonyonk mariat jmmar fel tamadotnak. es cristuffal az
 halaltalanfagban bodognak. az halaltalanfagnak dychevfegeuel ru-
 haztatny menyorzagban. Ezeket zent antal jgeen nehezen veue
 zent ieronimustvl. hog zent ieronimus ezenkeppen ketelkevdevt
 25 volna. es hog az ev mondafyual es irafyual erevffen nem erevfev-
 tette volna az zyz marianak testyfel veteleet menyorzagban. Azert
 174 egy keues idev el muluan. ievue vrnak || angela zent antalhoz az
 cellaban keerdueen evtet monduan. Antal myert nem akarz men-
 ned az veternyere. Monda zent antal az angyalnak. meg haragut-
 30 tam zent ieronimus ellen. myert nem irt byzonfaggal azzonyonk
 marianak testben valo fel vitelerevl. de ketelkevduen felel. Ennek
 okaert nem akarok mennem az ev veternyeyere. Es egy keues idev
 el muluan. Ime az zyz maria nagy fenefeggel es angeloknak fo-
 kaffagauual ot allapeek. Es zent antal legottan terdre efeek. es kere
 35 hog evtet azzonyonk maria byzonyoffa tenneye az ev testenek
 menyben fel vitelerevl. hog batorfaggal predicalhatnaya. Tahat
 azzonyonk maria zent antalt byzonyoffa teue az ev testenek fel
 vitelerevl. es hagyja neky hog batorfaggal predicalnaya. Ez vtan

legottan ot allapek || zent ieronimus evneky meg ielenueen monda. 175
 En azert nem montam nylyan az zyz marianak testenek fel vite-
 leet az en predicacyomban. mert nem voltam meg byzonyvlt
 benne. Es mondaa zent ieronimus. hog az ev ketellevede volt.
 ifteny zerzefbevl. hog ezért azzonyonk maria. evmagat fokaknak
 ielenteneye meg. Es evket byzonyossa tenneye. az ev testenek fel
 vitelerevl. ezenkeppen ez latas el enezeek. Es zent antal marada
 nagy vigasztalásban. No azert bezedevnkre teruen. kegyessen gon-
 dolhagyvk. hog mykoron mynd az zentek ez felyevl mondot kep-
 pen azzonyonk mariat tyztelteek volna es dychyrteek volna. Es 10
 mynd ez okoffagokkal meltonak kyaltottak volna. nagy tyzteffeg-
 gel lelekkel es testel menyorzagban fel viendevnek. Tahat zent
 haromlag iften. paranchola mynden zenteknek monduan. ffigya-
 tok kezgyetek vigaffagos enekleest es verytek || dobot vigaffagos 176
 eneket hegedevuel. Trombytallyatok trombytaual O en angelym 15
 es zentym ez vy hodnak napyan. az az. az en zent zvlem menben
 fel vitelenek vigaffagos napyan. Ezenkeppen vronk iefus angelok-
 nak es zenteknek nagy fokaffagauval el ievueen. edefdeden enekle
 az ev zent zvleenek monduan. kely fel kevzeleyc en baratom. es
 zepem es ievy. Ievyel lybanbol ieges. jevyel coronasztaffal meg. 20
 Zent lelek iduezle az zyz mariat monduan. Iduezlegy tyzta zyz.
 kyn en nyvgottam az en heet ayandokommal. Te benned zerzeek
 helt iftennek fyanak. es az te tyzta verednek rezebevl. abrazolam
 cristusnak testeet. Iozagos myelkevdetekkel es malasztokkal meg
 kazdageytalak. hog melto lenneel az ifteny anyafagra. edeffeges 25
 aldomafokban elevl vevlek. Azert jmmar mastan evrevly es vigagy
 bodogfagos zyz || myndeneknek felette az iftennek latafaban. Ta- 177
 hat azzonyonk maria alazatosfon imada zent haromlagot. es dy-
 chyruen iftent monda. vallaft tezek teneked vram kyraly. az az.
 atya iften. Es dychyrlek tegedet en iduezeytev iftenemet. az az. 30
 iefust. valaft tezek te zent neuednek. mert segeytfseeg es oltalm
 letteel ennekem. az az te zent lelek. engemet be tevtuen malasztal.
 es meg zabadeytottad en testemet vezedelmtvevl. az az. meg tart-
 uan engemet mynden bevntvevl. Ezenkeppen fel tamada az zepplev-
 telen zyz maria dychevfeges testel. vigaduan mynd tellyes meny- 35
 orzagnak vduara gondolhatatlan evrevmmel.

Immar lasswk azt. mynemev nagy evrevmmel es tyzteffeggel
 viteteek azzonyonk maria. az ev dychevfegenek zekehez. kyrevl

178 harmakat kel || meg latnonk. Elevzer azt hog mynemev evrevm-
mel. es mynemev vigaffagos enekleffel legen be vitelet azzonyonk
maria az ev dychevfegenek zekyhez. az zenteknek feregetevl.

Mafozder azt kel meg latnonk. mykeppen legen fel magazta-
5 tot menden angeloknak es menden zenteknek karoknak felette.

Harmadzer azt kel meg latnonk. mykeppen legen be vitetet
helheztetet azzonyonk maria az ev dychevfegenek zekyben. az
dychevfeges zent haromfagtwl.

Mondam hog elevzer kel meg latnonk azt. mynemev evrevm-
10 mel es mynemev vigaffagos enekleffel viteteek be azzonyonk ma-
ria. az ev dychevfegenek zekyhez. az zenteknek feregytevl. ky
melle gondol[go]kodhatonk kegeffen. aytatos doctoroknak mondasok
179 zerent. hog myko||ron azzonyonk maria volt volna fel tamaztatot
es meg dychevfeltetevt testben es lelekben illyen nagy jnneples-
15 fel es tyzteffeggel. Es mykoron volt volna nagy tyzteffeggel iduez-
letet. mynden angeloknak es zenteknek feregetevl. Tahat monda
vronk iefus. menden bodogoknak. Ime en zeretev angelym es zen-
tym. tugytok az en zeretev tyztalagos anyamat lenny fel tamadotnak
dychevfeges testel. kynek ev meheben. ty idueffegtekert es men-
20 den valasztottaknak idueffegeert. zent lelektevl abrazoltatot ez [en]
dychevfeges testet vettem. es nyvgottam ev benne kylené holnapyg.
mykeppen meltalagos haylokban. vegezetre ez en zentleges anyam
engemet zvzen zvle. menybevl meg tevl emlevkkel eltetet. tyztal-
fagos evlelefeuel taplalt. miendenekben aytatoffon zolgalt. Ty eret-
180 tetek az kerezt fan en zenuedueen halalnak kennyat. || ev ot alla
az kereztfanak alatta. es banatnak tevreuel által vereteek ev zyue.
Azert jmmar maftan meerteekletek meg es lassatok o en zeretev
zentym. mert melto hog az en zekemben fel magaztasseek. men-
den bodogoknak zery felet. yeyendev az evrek iutalmat. Tahat
30 menden angelok es bodogok le teryezkevduen vr iefushoz. Imad-
uan es egyben dychyruen. kezdeek mondany dauidnak ez moda-
faat. *Magnus dominus et magna virtus eius et sapientie eius non est
numerus.* Az az. nagy vr es nagy ev ereye. es ev bevlcheffegenek
nynchen zama. Touabba mondaak bevlchnek ez mondasfaat es.
35 vram teueled vagon bevlcheffeg. ky esmerte menden te myelkev-
detydet. ky te ueled ielen volt. mykoron fevldeknek kerekseget.
teremteneed. es tudod vala my volna kellemetes te zemeydnek
181 elevtte. Azert az te || veeghetetlen bevlcheffeged vegezze el. Mert

igaznak es meltonak lattatyk az te zolgaydnak vram. hog az te zent anyad melto menden tyzteffegre es dychyretre. Evrevlyen teueled egyetemben te iogodrvl te dychevfegednek zekyben. es orzagolyon evrevkevl evrekke. Tahat zent haromfag paranchola menden angeloknak es bodognak monduan. fogyatok vegyetek vi-
5 gaffagos. eneklelt. es veryetek dobot. vigaffagos eneket hegedevl-ueen. Trombytallyatok trombytaual O en angelym es zentym ez vy hodnak napyan. az az. ez fel vitelnek napyan. Ezenkeppen menden nagy vigaffaggal. es mynd tellyes menyorzagbely vduar-
nak nagy vigaffagaua. kezde ez zepplevtelen zvz maria menyor-
zagban az dychevfegnek zekyben be vitetny es fel emeltetny. Ta-
hat ez nagy vigaffagos eneklefre meg jndulanak mynd menyorzag-
nak feregy. eleyben ievny ez zepplevtelen zvz marianak. ||

Elevzer eleyben ievue azzonyonk marianak az patriarchak-
182 nak ferege. Imaduan es iduezeluen monda. Iduezlegy my zent es 15 idueffeges keuanfagonk. melyet regtevl fogua vartonk. ky be tell-yefeytetted az my evrevmevntet. es az te fyadnak myatta mynket meg valtottal. az pokolbely fetetfegektevl. teneked dychyret tyztef-
feg es hala adas. es evrek evrem. Tahat adam dychyruen az zvz mariat monda. Ez teteem maftan en tetemeym kezzevl vagyon. 20 Ime ezek myatta evrevm vagyon. menden en maradekymnak. Mert ez az ky meg lelte az malasztot angelnak hyrdetefe myat. mely malasztot en el veztettem. Eua es monda. Iduezlegy azzonyallatok kevezvt. ky mendeneknek eletet attal. Es az halalt melyet en hoz-
tam. te azt meg tevrtd. Ime mert en bevnes azzonyallat karhoz-
25 tattam embery allatot. te kedeg zentfeges azzo||nyallat iduezeytet-
183 ted embery allatot. Elev iaruluan noe patriarcha es. azzonyonk marianak eleyben monda. Iduezlegy. az en tevlm faraktatot bar-
kaban meg peldasztatot zvz. mert mykeppen az vyz ezenben. embery nemzet iduezevlt vagy meg zabadult az barkanak myatta. ezen-
30 keppen ez velag zabadult meg te myattad iftennek anya myat. Abraham vigaduan monda. Yme iftennek igyrety ky levtt ennekem be tell-yefevdevt. Mykoron mondateek ennekem. az te magza-
todban az az cristufban. ky ez zvztevl zvletet. aldatnak meg menden nemzetek. Yfaac patriarcha monda. Iduezlegy zepfeges 35 zvz. kynek zepfegenek ekeffege meg peldaztateek rebeccaban az en iegyefemben. Yacob patriarcha es monda. Ez az laytorya melyet lattam. kynek teteye az egeket illety vala. es lataam vrat

184 le haylany az laytoryara. es || angelokat fel menny es le zallany
 ev rayta. — Mafodzer eleyben ievue azzonyonk marianak az
 zent prophetaknak ferege. es iduezelueen monda. Iduezlegy zent
 leleknek hayloka. es my prophetalafonknak dymevlche. Tegedet
 5 predicallottonk. tegedet prophetaltunk. azert Immar teueled egye-
 temben evrevlevnk menyorzagban. Tahat az tevb prophetak kezet
 monda azzonyonk marianak moifes propheta. Es az egev bokor
 zeretet mya. kyben ielent iften. mely bokor lattatyk vala egny.
 sem megnem eeg vala. de az ev zevldfegeben tartatyk vala. Ezen-
 10 keppen ez zvz sem tevreteek meg. iften fya fogadafaban. sem ferel-
 met nem zenuede ev zvlefeben. Monda aaron. Ez az azzyv vezzev.
 melyet tevk az oltarra. es leleteek viragozuaan es dymevlchezveen.
 Zent dauid propheta monda. Imehol az kyralne azzon. ky allot
 185 iftennek iogyarol meg aranyozot ru||haban. az az. meg dychevhevlt
 15 testben kernyevl vetetet iozagoknak es zenteknek kevlemb kevlemb
 voltaual. Yfaias propheta monda. Ez az zvz kyrevl prophetaleek mond-
 uan. Ime zvz fogad. es zevl fyat. es ev neue hyuattatyk emanuel. az az
 my velewnk iften. hieremyas propheta monda. Ez az mellyet en
 prophetaltam vala monduan. Vylagot tezen vr fevldevn. azzonyallat
 20 meg kernykerzy az ferfyat. Ezechyel es monda. Ez az be rekez-
 tet kapu. kynek myatta vr ky ievt. danyel monda. Ez az hegy kybevl
 lattatot kev ky vagatny. kezek nekevl. mert iftennek fya ez zvztevl
 zvletet ferfyv magnekevl. Vegezetre zent ianos baptista imada
 azzonyonk mariat monda. Iduezlegy zepplevtelen barannak
 25 anya. ky el vezy ez velagnak bevneet. mellyet en vyommal meg
 mutattam. Az te zent ievuetevdnek myatta o zep zvz. meg zen-
 186 teltetueen en anyamnak mehe||ben vigadeek. Zent ianos baptista-
 nak anya zent ersebet azzon es iduezle azzonyonk mariat
 monduan. Iduezlegy bodog zvz maria. ky hytteel az angelnak
 30 Ime meg tevkellettenek mellyek mondattanak teneked angeltvl.
 evrevl immar evrekke te fyaddal. Ezeknek vtanna azzonyonk
 marianak ev zentleges zvley. az az zent ioachym es zentleges
 zent anna azzon. eleyben ievuenek azzonyonk marianak nagy
 vigaffaggal es nagy evrevmmel mondanak neky. Aldot vagy
 35 te my leanyonk vr iftentevl. mert te myattad vettevk eletnek
 dymevlcheet. Zent ioseph azzonyonk marianak iegyefe es. nagy
 evrevmmel eleyben ievue azzonyonk marianak monda. Iduezlegy
 en malaztos es tyztelendev azzonyom. mellyet adot ennekem ie-

gyefevl menyorzagnak kyralya. es zepplevtelenevl meg tartotta. ky-
nek en valeek tyztafaganak evry||zevye. es zvzeffegenek tanoya. es 187
az ifteny meeg teftefeveleefnek tytkoso. En elevzer imattam egyeb
embereknel az te fyadat ez velagra zvletuen O bodog zvz. es men-
den te zarandokfagydnak tars voltam. teneked es az te edes iefufod-
nak. zerelmeel zolgaltam. Vala ennekem o bodog zvz az te tarfossa-
god igeen edes. es az te zolafod igeen vigaffagos. Azert maftan o
malaztnak anya az te edes zvleteddel iefuffal evrevly. es ennekem
te iegyesednek agyad az te aldomafofat. — Harmadzer eleyben
ievue azzonyonk marianak az martyroknak serege monduan. Yd-10
uezlegy martyroknak gyevezedelmé es palmaya. ky menden mar-
tyroknak felette erdemletteel allany. az kereztfan fyggey fyaddal.
es volt az te zyued altal veretueen banatnak tevreuel. Maftan Im-
mar evrevly mendeneknek felette. es vigagy evrekke az te zerel-
mes fyaddal. Tahat az egyeb martyrok kezzevl az apro zentek ia-15
rulanak es mondanak azzonyonk ma||rianak. Iduezlegy my dychev-188
segevnk. bodog az hora kyben criftusnak gyermeksege volt my
martyromfagonknak oka. Ime o bodog martyromfagnak dychev-
sege mynemev. ky adatot my nekevnk te fyadnak myatta. legy te
es bodog te fyaddal. merhetetlen evrevmeknek myatta. Zent iftuan 20
protomartir es monda. O martiroknak aldót kyalne azzonya. Ime
mert elevzer zenuettem te fyadert martyromfagot. mene iutalmak-
nak ayandoky adattanak ennekem. Azert az vr iefusnak es te
neked dychyret legen es dychevffeg. — Negyedzer eleyben ieuue-
nek azzonyonk marianak az confessoroknak. seregy iduezelueen 25
evtet mondanak. Iduezlegy confessoroknak chillaga. es zentfegnek
velagoffaga. es byzony iozagos myelkevedeteknek tevkere. zentek-
nek telleysegeben vagyon az te meg tartafod. Mert egyebeknek
reez zerent evtette evmagat malaztnak es iozagnak telleyes volta.
teneked || kedeg az malaztnak es iozagnak auagy iozagos myelkev-189
deteknek telleyes volta evtette evmagat teneked. Azert maftan
meltan evrevly mendeneknek felette. az menyey iutalmnak es dy-
chevsegeknek telleysegeben. — Evtedzer eleybe ieuuenek azzo-
nyonk marianak az zent zvzeknek seregy. iduezelueen evtet
monduan. Iduezlegy zvzeknek bodogfagos zvze. es nagyfagos 35
tyztafagnak anya. Sok leanyok gyevhtenek kazdagfagokat. az
az erdemeknek es malasztoknak kazdagfagyt. te azzonyonk maria
mendeneket felyevl mulal. Azert maftan az te fyaddal mellyet zv-

zen fogattal es zvzen zevlteel. es zvlefed vtan zvzen meg marattal
 evrely evrekke. tyztaffagnak nagy ekeffegeben. : — Hatodzer eley-
 ben ievue azzonyonk marianak. menden bodogoknak kevzenfezes
 ferege. dychyruen es iduezeluuen evtet monduan. Iduezlegy maz-
 190 laztnak anya irgalmaffagnak anya. || Te vagy valasztottaknak
 dychevfege. te vagy izrahel nepenek tyzteffege. te vagy zent nem-
 zetnek vigaffaga. Te myattad. es te beleveled vagyon mynden ionk.
 valamy ionk vagyon. Azert te myattad es te benned legen oly dy-
 chyret es dychevleg. az te zent fyadnak. — Hetedzer eleyben
 10 ieuue azzonyonk marianak. az iftennek elevtte allo angeloknak
 feregy. kyk rytkan es ieles kyualt keppen valo malaztbol chak.
 bochattatnak ky. ha az zekes angelok es vralkodo angelok
 eleyben ievuenek zent marton pilpeknek. mykent oluastatyk.
 Nagyal Inkab eleyben ievuenek az iftennek anyanak. iftennek
 15 elevtte allo mynden angelok. Iduezeluuen es monduan. Iduez-
 legy iftennek zvleye. menyeknek kyralne azzonya. es menden
 angeloknak azzonya. ky az pokolbely evrdegevket meg nyo-
 191 mottad. ez velagot meg zabadeytottad. az an||gely romlast meg
 epeytetted. iftennek fyat menyorzagbol ala vonaad. Azert
 20 maftan evrevly. byruan az te neked zerzet dychevfeznek zekyt.
 Az angelok kezzevl kedeg. eleyben ievueen azzonyonk mari-
 anak zent gabriel archangyal. es evrevluuen monda. Ime meny-
 orzagnak kyralne azzonya. az te dychevfeged be tellyefevdevt.
 mellyet az iduezletben hyrdettem vala. monduan. Iduezlegy ma-
 25 laztal tellyes. vr vagyon te veled. te vagy aldott azzonyallatoknak
 kevzette. Ime iftennek anya tellyes vagy dychevfeggel. Ime by-
 zonual te veled vagyon az vr iften. Az te iefusod tegedet fel ma-
 gaztatuan. tegedet igeen nagyon meg vigasztaluan. byzonual te
 aldott vagy. es feletted aldott vagy mendeneknek feletted. — Nyol-
 30 chadzer eleyben ievuenek azzonyonk marianak az ifteny zemelyek.
 192 Mert vr iefus tellyes fyeteffel eleyben || ievue az ev edes anyanak my-
 keppen zent hieronimus mongya az affumciolor valo predicacyoya-
 ban. Es myert az ifteny zemelyek el valhatatlanul evmagokat kevuf-
 feek. mykeppen zent agofton mongya. Azert mykoron ot volt
 35 vronk iefus az fyvnak zemelye. kevuetkevzyk ez bevl. hog ot volt
 az atya es. zent lelek es. de ky gondolhagya meg mene nagy vi-
 gaffagal vagy mene nagy edeffegel iduezlette. evlelte. es chokolta
 vronk iefus. az ev igeen edeffeges zvleyet. Es mynemev nagy edeffeg-

gel hyvta az menyey nagy dychevfegre monduan. kely fel kevezgel-
 en zerelmes anyam. levyel tyzta anyam. edes es en zerelmes
 anyam. Meny be maftan az te fyadnak dychevfeges haylokaban. hog
 evrevly en velem. mennyey gyenyerevfegevknek minden iauanak
 veegnekevl evrekkevl evrekke. || Az atya vr iften es. vigaffagban 193
 iduezeluen azzonyonk mariat. es vigasztaluan monda. Iduezlegy
 en valasztot leanyom es en valasztot iegyesem. lassad es esmeryed
 meg en iftenfegemet. En tegedet angelnak myatta iduezlelek. hog
 en fyamat fogadnad. es parancholeek hog zvzen zvlneed. hog az
 te tevled veyt testnek myatta. halalt zenuedueen az en fyam ez ve- 10
 lagot meg zabadeytanaya. Touabba zent lelek es monda. Iduezlegy
 tyzta zvz. kyn en nyvgottam. az en heet ayandokommal. te ben-
 ned zerzeek helt iftennek fyanak. es az te tyzta verednek rezebevl
 abrazolaam criftusnak testeet. Iozagokkal es malasztokkal tegedet
 meg kazdageytalak. hog melto lenneel az ifteny anyafagra. aldo- 15
 mafoknak edessegeben elevl vevlek tegedet. Azert maftan evrevly
 bodog mendenek felette iftennek latafaban. Tahat az zvz maria
 alazatoffon imaduan zent haromsagot. es dychyrueen || es halaat 194
 aduan monda. Vallast tezek teneked vram kyraly. az az atya iften.
 es egyetemben dychyrlek tegedet iftent en iduezeytevmet. az az 20
 vr iesuft. Vallast tezek te neuednek mert fegetleg es oltalm let en-
 nekem az az te zent lelek engemet be telueen. Es meg zabadey-
 tottad az en testemet vezedelmtetvl. az az engemet eleue meg tart-
 uan minden vezedelmtetvl. Mykora az zepplevtelen zvz mariat
 ezenkeppen iduezletteek es tyztelteek volna mynden zentek. my- 25
 keppen hallatok. Tahat az bodog lelkeknek minden seregbe vi-
 ueen az zvz mariat auagy kefeerueen menyorzagban. chodalkoz-
 nak vala ev rayta. es enekelnek vala vigaffagos enekeket. dychyr-
 ueen evtet ielesetvl harombol. Elevzer dychyryk vala az zvz ma-
 riat az ev zepfegerevl. mert annak elevtte az bodog lelkek nem 30
 zoktak vala latny angely termetet felet valo zepfeget. hanem csak
 az ifteny termetetnek || zepfegeet. de akora nezyk vala az bodog 195
 zvz mariaban. criftusnak alatta. angelok felet valo fel magasztando
 ekefeget zepfeget. Es ennek okaert enekelnek vala monduan. ky-
 choda ez ky fel iev mykeppen haynal. fenledevzueen zeep mykep- 35
 pen hood. valasztot mykeppen nap. kyknek felelenek azok kyk kev-
 uetyk vala az zvz mariat monduan. Es az zepfeges ierufalem leany
 kevzevt mykeppen lattatok evtet tellyefnek ifteny es atyafyvy zere-

tettel.: — Mafodzer dychyryk vala evtet az ev nagyfagos meltofa-
 garol. ky evneky adatot iftentevl. azert hog az angelok es bodog
 lelkek nem zoktak vala vallany. menden angeloknak feltette fel
 magasztatot kyralne azzont. mykeppen maftan lagyak. Es ennek
 5 okaert enekelnék vala monduan. kychoda ez. ky fel iev az kyet-
 lenbevl. beuelkevduen gyenyerevfegevkkel. olyha azt monda-
 196 naya. Mynd ez tellyes ve||lag olyan mykeppen kyetlen. meg foz-
 tatuan menden iozagos myelkevdetektevl. Es ime maftan mykep-
 pen iev fel ez puzta velagbol illyen meltofagos kyralne azzon.
 10 kyknek felelenek azok kyk kevuetyk vala azzonyonk mariat mond-
 uan. Ez az kyralne azzon. ky allot iftennek iogyarol. meg aranyo-
 zot ruhaban. kernyevl vetetet kevlomb kevlomb iozagos my-
 elkevdetevkkel. Harmadzer dychyryk vala. az ev dychevfegenek
 magaffagarol. es az ivtalmnak bevfegebevl. es az ifteny nyayaffag-
 15 bol. Mert annak elevtte criftusnak vtanna. foha finckhyt nem lat-
 tak vala enne nagy dychevfegben. es malaztnak menden tellyeffe-
 geben. es iftennek illyen nagy nyayaffagaua fel menny menyor-
 zagban. Annak okaert mondanak. kychoda ez. ky fel iev mykep-
 pen mirranak es temyennek illatybol valo fyft. kyben peldazta-
 197 tyk malaztnak es dychevfegnek tellyeffege. kyknek || felelueen ene-
 keltetyk vala azoktyl kyk kevuetyk vala azzonyonk mariat mond-
 uan. Ez az tyztafagos zvz. ky megnem zep[levfeytette]levfevlt. sem
 myelkevdetyuel. sem bezedeuel. sem gondolatyaban. annak okaert
 az tevb zentekkel egyetevnabe vezy zvzeffegnek haznaat dymevlcheet.
 25 O azert hyv lelek gondolyad meg. mene nagy fok evrevmekkel. es
 mely vigaffagos dychyretekkel magasztateek fel ez dychev'eges zvz
 maria.: —

Mafodzer jmmar azt kel meg latnonk mykeppen legen fel
 magasztatot menden angeloknak es menden zenteknek karoknak
 30 felette. Mykoron azzonyonk maria ezenkeppen menden zentek-
 nek vigaffagaua fel emeltetneek. Es mykoron iutot volna ez
 albo egekre es evrevlueen iutot volna vagy repevlt volna
 nagy hamarfaggal. az chyllagos eegre. hol azzonyonk marianak
 dychevfege myat. lattatnak vala meg homalyofodny az nap-
 198 nak ||*hodnak es chyllagoknak vilagoffagy. mynd ezeknek felette
 fenledevzueen azzonyonk maria. Es mykoron neezneye mely
 nagyok az iftentevl teremtetevt nap. hod. es chyllagok. kyk myne-
 kevnk kyfdedevknek lattatnak. mykoron menneel kyffeb chyllag

nagyob az fevldnel. mykeppen pokan bevlchek mongyak. Ennek vtanna mykoron által ment volna az cristal eegen. es iutot volna az tevzes eegben. hol vagyon az bodógoknak lakodalma. Es mykoron latotta volna azzonyonk zvz maria az bodog lelkeknek lakodalmanak kyeffegeet es zepfegeet. kezde enekleny es mondany⁵ monduan. *Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum concupiscit et deficit anima mea in atria domini.* Az az. Mely zerelmes az te haylokod. iozagoknak vra. keuankozyk es meg fogyatkozyk en lekem vrnak palotayaban. Byzonyaban iob egy || nap te palotaydban. 199 ezerekneek felette. Tahat az zvz marianak igeen zerelmes fya iefus¹⁰ monda az ev zerelmes zvleyenek. Ime en igeen zerelmes zvlem. lassad az mennyeknek zelességeet es az mennyey lakodalmaknak zepfegeet. mellyeket en zerzevttem az en valasztottaymnak lakozafra. Ime en zerelmes anyam az nap. az hod. es chyllagok. kyk tegedet az zent irafokban fok keppen peldaztanak. Ime lassad az¹⁵ tevzes eeg mely igeen zeep es kyes. minden albo allatoknak felette. kyben lezen neked es bodogoknak evrevk lakodalmok. es en velem egyetemben valo orzaglas. Ezeket mynd o en zerelmes anyam teremtetete en kezem. iftenfegnek dychevfegere es evrevk dychyretyre. Tahat monda az zvz maria. byzonual vallom mert nagy²⁰ vr. es igeen dychyretes my istenevknnek varafaban. ev zent hegyen. Mynden fevldnek vigaffaga||ban fondaltatyk syonnak hegye. ezak-200 nak oldaly. nagy kyrálnak varafa. — Mafodzer mykoron mykoron iutot volna azzonyonk maria az bodogoknak mentevl alfob karokban az tevzes eegben. hol vagyon az meg kerezelt gyermekeknek. es²⁵ kezzevnfeges zenteknek karok. Ezek kezdeek rikardofnak mondafa zereut dychyryny monduan. Te o ez velagnak azzonya. ky felyevl mulz minden erdemeket. illic es melto teneked felyeb menned. Mert my keues erdemekkel auagy femmy tulaydon erdemekkel iduezevltetvnyk. es zerezettetevnyk az alfob karban. Azert felyeb men-³⁰ ueen. o zepfeges zvz. hagyad nekevnyk az te aldofadat. — Harmadzer menuen azzonyonk maria az angeloknak korokban. ezek es dychyreek azzonyonk mariat monduan. O angeloknak kyrálne azzonya. meltan magasztatol || *) teremtet allatokon. Azert melto²⁰¹ felyeb menned: es mynket meltoly meg aldanod. — Nyolchadzer³⁵ menuen azzonyonk maria. iuta az vralokodo angelok karaban.

*) Itt az eredetiben egy levélnyi hézag van.

- Ezek es dychyrek azzonyonk mariat monduan. O nemes azzonyonk. nekevnk az tyztevnk. hog my az feyedelmkevedv angeloknak felette legyevnk. parancholyonk nekyk. Teneked kedeg ternen zerent valo hatalmad vagyon. mykeppen anyanak. parancholny
 5 meeg iftennek es. az te zent fyadnak. Azert o nemes anya. meltan meegy felyeb my nalonknaal. es tegy mynket rezesse az te aldoma-fodban. — Kylenechedzer menueen azzonyonk maria. iuta az zekes angelok karaban. Ezek es dychyrek azzonyonk mariat monduan. O valasztottaknak byzon vigaffaga. melto vagy myna-
 202 lonknal felyeb magasztatny. || Mert iften my bennevnk nyvgouaan. az ev ityletyt el. vegezy. Te benned kedeg iftennek fya teftet fel veneen. nyvgot kyben itylendev eleueneket es holtakat. Azert o valasztottoknak byzonual valo vigaffaga. fel menueen hagyad ne-kevnk te aldomasodat. — Tyzedzer menueen azzonyonk maria.
 15 iuta cherubyn angeloknak karaban. Ezek es dychyreek azzonyonk mariat monduan. O ifteny bevlcheffegnek chodalamatos edene. my vigadonk ifteny bevlcheffeggel. te kedeg vagy az ifteny bevlcheffeg nek anya es zvleye. az az. vr iesufnak anya zvleye. Azert melto teneked felyeb menned my nalonknaal. Es mynket hagy az te
 20 aldomasodban. — Tyzen egyedzer menueen azzonyonk maria. iuta az seraphyn angeloknak karaban. Ezek es dychyreek azzo-
 203 nyonk mariat monduan. O || zeep zeretetnek anya. my egevnk iftennek zerelmeben. Te kedeg o zeep zeretetnek anya. az iftent zeretetnek nagy tellyeffegeben. mendeneknek felette zeretted my-
 25 keppen fyadat. Azert melto teneked o meltofagos zvz. my nalonknal felyeb menned. az teneked zerzet zeekben. Es evfled nekevnk az te aldomasodat. Tahat az aldót zvz maria iftennek anya. halakat es dychyretevket aduan vr iftennek monda. Aldót vr. izrahelnek iftene. ky chak evnen maga tezen nagy chodakat. es nagy ev
 30 fellegenek neue. Es esmeg inenden karokat meg alduan monda. Aldottak legyetek ty vr iftentevl. ky mennyet es fevldet teremtetete. Es tahat az zeppetelen zvz maria fel emelteteek az tyzen kettevd zekre. az az. az cristufnak zekyre. ki vagyon menden angeloknak es zenteknek karoknak felettek. ||
- 204 Vtolzer kel Immar meg latnonk. mykeppen legen azzonyonk zvz maria helheztetet. az ev dychevlegenek zekyben. Zentfeges zent haromfagtwl. Es ezrevl reuידeden es aytatoffon elmeelkevdueen. ved iol ezedben. hog azzonyonk maria iftennek anya anne

nagy evrevmmel es vigaffaggal magasztateek fel menden angelok karanak felette. mykeppen felyevl meg vagyon monduan. Tahat vronk iefus. nagy tyzteffeggel helheztete az zepplevtelen zvz mariat ev zent zvleyet. az ev iogyara az ev dychevfegenek zekyben. Azert mongya zent agofton. Azzonyom maria meltan neked illic. dychev-⁵ segnek kyralyanak zeky. Tegedet az dychevfegnek kyralya. mykeppen byzony es ekes iegyeheet. mendeneknek felette zeretueen. zerelmnek evlelefeuel ev hozza tarfofegyga. Evrevly azert es vigagy veeg nekevl. Mely || mondafabol zent agoftonnak. nyluan²⁰⁵ meg ielentetyk. hog ha azzonyonk marianak illic vagy tartozyk¹⁰ dychevfegnek kyralyanak zeky. tahat vgyan azon azzonyonk marianak zeky. es dychevfegnek kyralyanak zeky. Elmeg. ha azzonyonk maria az kyralnak anya es iegese. tahat az kyralnak mellette kel lenny. az mondas zerent ky meg vagyon iruan harmad kyraly keynynek mafod rezeben. monduan. Teteteek az kyraly anyanak¹⁵ zeky. ky evl ev iogyara. Tahat atya iften meg alduan azzonyonk mariat monda. Aldot vagy te azzony allatok kevzevt. mykeppen meg hyrdeteem neked angelnak myatta. meg aldottalak tegedet. es leez aldot. evrekke. Es meg alduan meg aldlak tegedet. es fel magasztatom te neuedet evrekke. Ime zerezlek tegedet azzonnya²⁰ menden teremtet allatokon. Te leez az en hazamon || vral-²⁰⁶ kodo. es az te zadnak parancholatyara. menden neep enged. Vala- kynek akarandod. annak agyad ez orzagot. kyk[nek] teneked hyuen zolgálnak. Iduezehed melyek neked kellemetefevk. te vagy angeloknak kyralne azzonya. te vagy ez velagnak azzonya. Orzagoly es²⁵ evrevly az en dychevfegemben evrekke. Atya iftennek ev zent fya es iefus. meg alduan evtet monda. Aldot vagy te en zerelmes anyam. bodog az te mehed. kyben engemet atya iftennek fyať vifelted. es bodogok az te zvzey emlevyd. kykkel zoptattaal. Evrevly azert maftan es vigagy en velem egyetemben. az evrek³⁰ dychevfegnek zekyben. Ime mert ennek hyuen es nagy aytatoffaggal zolgaltaal. meg fyzetem teneked az te zolgalatodnak iutalmat. hog mykeppen te o en zerelmes anyam. engemet be fogadaal az te tyztalagos es melto||lagos mehedben. Ezenkeppen en tegedet²⁰⁷ maftan be fogadlak. az mennyey dychevfeges es bodogfagos zeek-³⁵ ben. Es mykeppen te engemet eltetteel. ezenkeppen en tegedet eltetlek en iftenfegemnek es dychevfegemnek edeffegeuel. Mykeppen te engemet evltevztetteel embery tetel. es az varratlan ruha-

ual: Ezenkeppen en tegedet maſtan evltevztetlek. dychevfegnek
 ruhayaua. [le] meg dychevfevl lelekkel es teſtel. Te o en zerelmes
 anyam en raytam kenyrevleel mykoron az kereztfan fyggeek. es
 bankoduan allaal az kereztfanak iokyarol. Es maſtan immar aly
 5 evrevlueen az en iogomrol. dychevfegnek zekyben. Melyet neked
 zerzettem hog elteffeel en velem egyetemben az mennyey hazanak
 menden io bodogfagaua. auagy az mennyey hazanak bodogfaga-
 208 nak menden iauaua. Es azt akarom. hog my||keppen engemet
 mendeneknek kyralyanak imad es dychyr. menden bodogoknak es
 10 valasztottaknak ferege. Ezenkeppen tegedet mendeneknek kyralne
 azzonyanak. dychyrſyen es tyztellyen zenteknek menden egyhaza.
 Zent lelek es meg alduan azzonyonk mariat monda. Bodog vagy
 zvz maria. ky hordoztad vronk ieſuſt ez velagnak terevmtevyet.
 Zvlted azt aky tegedet teremtet. es evrekke zvzen marach meg.
 15 mykeppen enekly anya zent egyhaz. zent lelek myat. Aldot lean.
 ky en tevlem letteel meg zenteltetet. az te anyay mehedben. es
 iſten fyanak fogantatafaban meg arnekoztatot. Iozagos myelkevd-
 tevkkel es iſteny ayandokokkal felette tellyes. hog az te tellyef-
 legedbevl meg eleuenegeek menden teremtet allat. Azert ime o
 209 tyztaffagos zvz adatot teneked || illyen ayandok. hog mykeppen en
 feyldvn te benned nyvgottam. malaztnak mynden tellyeffegeuel.
 Ezenkeppen maſtan menyorzagban. lakozzam te benned. dychev-
 fegnek mynden tellyeffegeuel. Te vagy ezenkeppen malaztnak
 anya. te vagy irlalmaſſagnak anya. te vagy bochanatnak anya.
 25 Tegedet be tevltevt iſten. menden ioknak tellyeffegeuel. hogha
 valamy remenſeeg. ha valamy malazt. ha valamy idueffeg ievuend
 ez velagnak. eſmerye azokat ievny beuelkevdny ez velag te tevl-
 ed. mykeppen zent bernald mongya. Byzonual tellyeffeggel zeep vagy
 iſtennek barátya. es zeppelev nynchen te benned. Azert immar
 30 maſtan vigagy. es egy iſtent zent haromſagban neezzed. orzagol-
 uan te edes fyaddal veeg nekevl. Tahat monda zvz maria. Magaz-
 210 tagya vrat en lelkem. es meg || vigadot en lelkem en iduezeytev
 iſtenemben. Mert meg tekenette ev zolgalo leanyanak alazatoffa-
 gat. Ime ezbevl az az. az alazatoffagbol bodognak mondnak men-
 35 den nemzettevk. Es eſmeg alduan az vr iſtent azzonyonk maria
 monda. *Benedicam dominum in omni tempore. ſemper laus eius in ore*
meo. Sit nomen domini benedictum ex hoc nunc et vsque in ſeculum.
 Az az. Aldom vrat menden idevben. az ev dychirety mendenkoron

en zamban. legen aldót vrnak neue. matol fogua. es mynd evrekke. Az bodog lelkeknek es monda azzonyonk. maria *Magnificate dominum mecum. et exaltemus nomen eius in id ipsum.* Az az. ffl magasztassatok vrat en velem. es evrevlyevnk ev neueben. auagy fel magasztasswk ev neueet evnen magaban. Evrevlyetek en velem⁵ mendenek. kyk zeretytek vrat. mert mykoron volneek kyfded. kellemetes || levk az felfeges iftennek. es az en mehembevl zvleem²¹¹ iftent es embert. mykeppen enekly anya zent egyhaz. legottan mikeppen irattatyk zent ianos latafarvl valo kevyben. mynden zentek. bochataak vagy veteek ev coronayokat. iftennek zeky eley-¹⁰ ben. az az. az zvz marianak eleyben. kyben criftus iftennek fya nyvgot. mykeppen zeekben. evtet tyzteluen. Es tahat kezdeek dychyrny es aldany iftent az zentek monduan. Melto vagy vr iften vened dychevfeget es tyztelleget es iozagot. az az. az zvz anyatvl. mert meg evletteel. es meg valtottal mynket my iftenevnk-¹⁵ nek. te veredben. melyet vetteel zvztevl. Esmeg mondanak az zentek. ezen zent ianosnak mondafa zerent monduan. Evrevlyevnk es vigagyonk. es agyonk dychevfegetv neky az az iftennek. Mert el ievttenek ez barannak ev menyekzevy. az az el iuttek criftusnak es ev anyanak || evrevme es dychevfege. Azert aldomas es fenefleg²¹² es hala adafok. tyzteffeg es iozag. es erevffeg my iftenevknnek. mynd evrekkevl evrekke amen. Mondanak az zvz marianak es az zentek. Bodog vagy zent zvz maria es menden dychyretre melto. mert te tevled tamadot igaffagnak napya criftus my iftenevnk. Esmeg mondak iudit azzonnak mondót bezedet monduan. Te vagy²⁵ hierufalemnek dychevfege. te vagy my nepevknnek tyztelety. te vagy izrahelnek vigaffaga. azert hog zereted auagy zeretted az tyztassagot. Es ennek okaert leez aldót evrekke. Es ezenkeppen az bodog zvz maria menyorzagban nagy evrevmmel es nagy vigaffaggal helheztetee az ev dychevfeges zekyben. dychyrtetyk es³⁰ aldatyk iften az zvz mariaban menden zentektevl es angeloktlwl. dychyrtetyk az zvz maria myat es evrekkevl evrekke. || Azert my²¹³ es zeretevym dychyryevk az zvz mariat. alazatoffon kevyeregyevnk ev neky. es keryevk az ev fegedelmet es oltalmat. hog erdemlyevnk malaztot es dychevfeget az ev erdeme myat. Imaduan. mykeppen³⁵ anya zent egy haz es zokta hyvnya az zep zvz mariat monduan. Iduezlegy irgalmaffagnak kyralne azzonya. elet edeffeg es my remenfegevnk iduezlegy. te hozzád kyaltonk euanak zamkyuetet

fyay. Te hozzád fohazkodonk nyevguen es fyruan. ez fyralmnak
 vevlgyeben. No azért my zonk zolo. az te irgalmas zemeydet my
 reank fordohad. Es iefuít te mehednek aldót dymevlcheet ez zam-
 kyvetefnek vtanna nekevnk meg mutaffad. O kegyelmes. O keges.
 5 O edes maria. Imagy my erettevnk gyarlofagos bevnefegert. kyt
 engegyen nekevnk atya fyv zent lelek egy evrevk iften. Amen. ||

214 Yt kezdetnek nemely aytatos peldak azzonyonk
 mariarol. es elevzer azrol hog azzonyonk maria
 az ev zeretevyet tyztely. ez keppen monduan.

10 Nemely nemes ember be mene zent bernald zerzetyben.
 mely nemes ember mykoron nem tanolhatnak iraft az evneky
 adatot mestertevl. az ev elmeyenek gorombafagatwl. legottan ma-
 gat meg alaza. gondoluan azt hog iob evneky alazatoffagban zol-
 galny iftennek. hog venneye ev reya az paraszt fratereknek ruha-
 15 yokat. Mert tevbbit nem tanolhatót vala hanem chak ezt. Aue
 maria. es mert ez keet igeet menden napon nagy gyakorta es nagy
 aytatoffaggal mongya vala. Tevrteneek hog ez nemes emberbevl
 lev. paraszt frater meg halna. es az ev fere nemelytevl meg lato-
 gattatneek. Es ime az ferenek feyetevl. neukeket vala zepleges
 215 liliom. ky vala || meg iruan mynd belevl mynd kyvevl. Es oda
 hyuan az apatot es az pispeket. mykoron meg aštaak volna az
 feert. leleek az liliomnak gyevkereet ky zarmazny ez fraternak
 zyuibevl az ev zayanak myatta. es oztan kyuevl fel neukevduen.
 kynek ev leueleyn vala iruan. Aue maria. Es ezeket latuan. dy-
 25 chyreek az zvy mariat. ky tyztely az evtet tyztelevket.:

Mas pelda es oluafatyk. hog mykoron bodog boicus be ment
 volna zent myhal egyhazaban. es el reyttzueen egy zegeletben.
 mynd echaka vigyazot volna nagy aytatos fyralmakban. mert
 vala igeen aytatos az zvy mariahoz. Tahat jme efelenek ideyen.
 30 az aldót zuz maria be ievue az zent myhal egyhazaban az men-
 nyey zent angelokkal. Es mykoron azzonyonk maria kerneye hog
 216 miset mondanank ev elevtte. || hozattateek ev eleyben zent boycus.
 ky feelueen iarulny azzonyonk maria eleyben. legottan az kev.
 kynek megette el reytezet vala zent boycus magat el volna az kev ev
 35 elevle. Tahat kezereytetueen boycus. iarula az oltarhoz chodalatos

ekes ruhában. Mykoron az myfe volt volna el vegeztetueen. [chodala] angeloknak chodalatos vigaffagauual es eneklefeuel. azzonyonk maria zent boycusnak ada chodalatos ruhat. mely ruha megees meg mutattatyk az zent egyházban monduan. Mendenek engem tyztelevk. enneel meltofagofb ruhauual tyzteltetnek es ekefey-⁵ tetnek. : —

Elmeg egy pelda oluastatyk azzonyonk mariarol ez keppen. Vala zent bernaldnak conuenteben nemely barat. kynek vala neue ioftyos. Mely conuentben mykoron nemely erfek zallot volna. ky ievt vala az zent fevdrevl ierufa||lemrevl. kerdeteeek ez erfek az ot²¹⁷ valo baratoktol. hog mynemev mogyok vagyon imadkozny az ierufalembely aytatos zerzetefeknek. Es meg ielente az erfek az baratoknak. hog az ierufalembely aytatos zerzetteffeknek volna zokafok ez keppen tyztelny az aldott zvy mariat. Az az. hog az aldott zvy marianak neuenek tyzteffegere. az maria nevnek evt¹⁵ betevye zerent. minden napon mondna evt aue mariat. evt pfall-mofokkal. kyk kezdetnek azon betevken. Az az. az emert mondatyk magnificat. Az aert. *ad dominum cum tribularer*. Az erert. *retribue seruo tuo*. Az iert. *In conuertendo*. es az mafik aert. *ad te leuavi*. Ezeket haluan ez ioftyos barat. kezde imadlagnak ez mo-²⁰ gyat tartanya naponkeent. az zvy marianak neuenek tyzteffegere. Tevrteneek kedeg. hog nemely eyel ez ioftyos barat nem volna az veternyen az egyeb fraterekkel. || kynek okaert az subprior mene²¹⁸ ioftiofnak agyához. es lele evtet ot meg holtnak. kyt aleytonk az nagy edeffegnek myatta lenny ky multnak ez velagbol. melyet²⁵ mereytet volt talam az zvy marianak ev fyauual valo edeffeges ielenetybevl. Ezeket haluan az fraterok oda futanak. es ev orchayat fel nytak. lelenek rofaknak evt viragyt. Egyk rofa virag iev valaky ez fraternek zayabol es nyeluebevl. Az keet rofa viragok ievnek valaky az ev zemyebevl. es az keet rofa viragok ievnek valaky az³⁰ ev fevleybevl. Ez illyen nagy chodabol meg vigadanak az fraterok. viueek evtet az karban. es ot orchaya nytua. az vy rofakkal nezyk vala az fraterok nagy zerelmel. Es az rofan ky ky iev vala ev zayabol. leleek ez edes neuet meg iruan maria. Tartaak kedeg ez meg holt fratert az fraterok heted napyg az rofak illatozuan edes³⁵ illattal. myg || nem ievuenek harom pilpekek. es egyeb fok papok²¹⁹ es parasztok. kyk latuan iftennek nagy choda tetelect. dychyretet adanak az vr iftennek es zepplevtelen zvy marianak. O azert zvy

marianak meltofflagos neue. O keges nev. O bevneft meg erevfytev
 nev. O edes nev. O zerelmes es bodog remenfegnek neue. O tyzte-
 letes neue. mynden aytatos elmektevl. myt mongyonk te rolad.
 mykoron minden nyelv meg fogyatkozyk az te dychyretedben.
 5 Byzonual az te neued zent nev. dymevlches nev. edes mezzel folyo
 edes nev. vay erteneyek es erzeneyek emberek. es hyvnayak es
 edes neuet. Es tartanayak iruan ev zyuekben. keryevk azert my
 zegen bevnefek az edes neuev edes zvz mariat hog irya meg az
 my zyuenkben az edes neueet az edes mariat. es az ev edes fya-
 10 nak aldot neueet az iefuft. kyt engegyen nekevnk. a. f. z. l.
 Amen.: ||

220 Vegeztetet ez kevnv hetfevn zent fimon es zent iude eftyn.
 vr zvletety vtan. Ezer. Evt zaz. huzon keet eztendevben.: —
 ug mint 1522 eztendevben. ||

Kezdetnek edes mezzel folyo. Edes bezedev zent²²¹
bernalddoctornak mondafy. az zerzetes eletrevl.

Elfev capitulum ez keppen monduan.: —

Ty kyk zeretytek vrat: gyevlyevlyetek gonozt: Atyamfya ha
akarod zeretned iftent: Elevzer megkel gondolnod amyre jevtteel:⁵
es myert jevtteel: Mert myert jevtteel: nem egyebert hanem
iftenert: hog ev lenne te mukadnak jvtalma az evrevk eletbe:
Ievtteel iftennek zolgalatyara: kynek zolgalnykel mynden terem-
tevt allatnak ev ereye zerent: nagyal junkab ember: kyt nem chak
vgy mynt egyeb teremtevt allatokat teremte: de annak felette¹⁰
ertelmel meg ekefeyte: Ez velagnak vraua zerze: ev magahoz ha-
fonlatoffa teue: termezetyt fel veue: Igeuel es peldayauul evtet
taneyta: ev zent vereuel meg valta: zent lelkevt neky bochata:
Gongyat vifely: mynt az anya ev kyfded fyanak: || es zerzette neky²²²
adny az evrek evrekfeget: Yme azert menyerevl es menyere tarto-¹⁵
zonk neky zolgalny. egyebeknek myndeneknek felette. ky mynket
mynden teremtevt allatoknak felette zerethe.

Maſod capitulum azrol vagyon. hog fenkynek
nemkel byzny magaba.

Es ne byzyal te magadba fe mereezkevgyel tudnya myt az²⁰
vr akar. Azert hattad te magadat te feyedelmanednek. hog ev byryon
te ueled es jgagzaffon tegedet. Es be attad kezedet az be vallaf-
ban. vagy be efkeefben neky. hog ev vezerlyen auagy jgagzaffon
tegedet iftennek vtaban. Azert nem illic neked te akaratod zerent
eelned. de houa te vezerlevd auagy feyedelmaned neked paranchol²⁵
menned legottan oda keel menned. es el tauoztatnod azt. amyt
meg tylt. Az kor ember ky getretyk korſagnak rea jevuetyuel. meg

223 kel tartany az zenuedetevffegeet. melyet oruofa neky pa||ranchol.
 ha hamar keuan tellyeffeggel meg vigazny. Ezenkeppen te es sem-
 myt ne mongy. semmyt ne teegy valamyt te mestered vagy feye-
 delmed nem akar. Mert neky attad magadat iftenert. es menyek-
 5 nek orzagaert. Es jmmar nem vagy tyed. de evue. es azert jmmar
 nem illic neked myuelkev dnevd te magattwl ev akaratya nekevl.
 mert ev te akaratodnak vra. Mert jdegeen marhanak el vetele. az
 marha vra akaratya nekevl. orfag az. az oru kedeg be nem megyen
 menyeknek orzagaban. [Evk] azert az feyedelmek az my vezerynk
 10 auagy byraynk. azert kel engednevnk nekyk mykeppen vr iften-
 nek. nem mykeppen embereknek. Mert nem ev ertek. de iftenert
 alaztwk meg magonkat nekyk. hogha kedeg az te feyedelmek nem
 meer neked parancholnya. hanem chak azt amy neked kedues
 224 auagy kelleme||tes: tahat nem te vagy engedelmes evneky: de
 15 jnkab ev teneked: Es tahat lezen nagyob az taneytuan ev meste-
 renek felette: es az zolga lezen nagyob ev vranal. Azert magadat
 agyad vgy az feyedelmnek: hog zabadon parancholyon neked va-
 lamyt tenned vagy el hadnod myndent ky neky jonak lacchyk
 lenny:

20

Harmad capitulum az bekeffegrevl.

Legen bekeffeged neked myndenkoron te feyedelmyddel: ne
 ragalmazad evket: Se merezyel evrevmest evket ragalmaznod:
 mert azt aragalmazagot iften jelesben meg gevtry. mynt meg
 ielenteteek chamba: ky atyanak mezeytelenfegeet meg jelentven:
 25 nyere atyatwl holtayg valo atkot: Es kemenyen ne mertekevlyed
 te feyedelmydnek vetkevk: de bochas nekyk mynd gyarlo embe-
 reknek: Mert nem lehet: fok gondokban vetket meg tauoztatny
 valamycorba: mert gyakorta az vetevk akyt ev benne nezevnk:
 225 jnkab || vagyon my bynevnbevl hognem evveekbevl. Es gyakorta
 30 kyt masban mas ember iora tezen. my azt gonozra vezyevk vagy
 jtylyevk. mert nem tugyvk az ev zandekat. Tyztelyed te feyedel-
 mydet zyvedben. es megne vtalyad mert ne talam iftent vtalod
 meg. kynek evk kepeet auagy tyztyt vifelyk. Hygyed azt. hog myt
 neked parancholnak tenned. iften ihlette nekyk ate lelkednek
 35 haznalatyara. Az ev zerzezeget es teteket megne vnyad vagy
 megne vtalyad ne nehezelyed. mert ok nekevl nem tezyk nem zer-

zyk. jollehet te nem tudod mynd az okat. Vakyk abba jarnak. byzodalmaal jarnak. es ez illyeknek nem artnak. de haznalnak nagyob erdemre. Iftennek byzon zolgayanak jg kel iarny kyraly vton iftennek parancholatyban. hog embery zerzefek es meg zorohak vagy meg kevtelezyek evtet valamyben. mert ev magokat es meg-⁵ kel tyltany vagy || tartoztatny vgy hog ha nem volna neky alkohol-²²⁶ mas. Mert ez illyen zerzefekkel meg zoreytatnak chak azoknak vetky. kyk fegyelmnek hatarat el hagyak. Mert az tevrueen. az tevrveen tevrevkert vagyon vettetven.:

(IV.)

10

Zokyard meg mykoron alkoholmas leend veternyenek elevtte keueffe vigyaznod. hog az te lelked Imadflagban emelkevgyek vagy vezerleffeek vr iftenhez. vgyhog jg jnkab jozan es aytatofb leg iftennek zolgalatyaba es ev dychyretyben. Es mykoron fel ferkenz legottan mynden gondolatydat es almaydat el vuffed. kykkel¹⁵ akarna tegedet evrdevg meg foglalnya. Te gondolatydnak es keuanfagydnak es te myelkevdetydnek elejt vagy kezdetyt. te jmadfagydba vagy egyeb jo gondolatotba ayanlyad iftennek. vagy tefednek fel jgyenefevlefeuel. vagy terdre efessel. vagy fevldre ||²²⁷ haylaffal. mynd addeg myg aytatoffagnak jo keuanatyat fogadot²⁰ vagy vezeed erzed. Es te lelked meg hevevlyevn vagy meg melegevlyen iftenhez valo zerelmbe. es ezbevl leez aytatofb es alkoholmasb vagy gyorfab mynd az napon. : —

(V.)

Az ifteny zolofman ne legy rest vagy keduetlen vagy jzet-²⁵ lenevl. de erevltessed te testedet es lelket. Aly ekeffen es gyarfon. jelesben iftennek es angeloknak elevttek. kyk ot jelen vadnak. Mofolgaft es hazontalan jgeket vagy bezedevket myndenestevl meg vtaly. Mert az ifteny felleagnek zemey elevt felelmel es tyzteffeggel keel allanod. Az jmadfagnak vagy pfalmofoknak jgeyet meg valo-³⁰ gatuan es epenfeggel ky mongyad. karban tetoua ne futos. es az horaknak vegezety elevt ky nemeny az karbol. hanemha erevltetev zevkfeg kezereytend. Mynek elevtte el kezdessek az ifteny zolofma. tanoly vagy jgyekevzzel elevl vened. hog valamy aytatoffagra jndohad vagy fel || ferkenched. Mert azert vagyonk tunyak²²⁸ vagy keduetlenek az ifteny zolofman. mert elevzer nem ferken-

tevnk aytatoffagra. Es vgyan hydegen vagy aytatlan ky megyevnk. mynt be jevttevnk zertelen. Tanoly vagy jgyekevzzel zolofmanak kezdetyn. hazontalan gondolatokat el vetned hannod. es jgyekevzned gondolkodnod azokrol melyek mondattatnak. mert egyeb⁵ keppen gale olhatod vagy tauoztathatod el ev bantafokat vagy gyevlekevezetevket. Az zolofma vtan tanoly vagy jgyekevzzel. magadat meg tartanod az aytatoffagban kyt vettel az zolofman. ne agyad magadat hevfigokra. Ha kedeg nynchen aytatoffagod belevl lelkedben. de azert kyvevl nyayaffagodban tare zerzetteffeget es¹⁰ cert erkevlchevt. iftennek tyzteffegetert es egyebeknek jo pelda-yaert. :

(VI.)

Capitulumba vagy kevflegben ne zoly fokot. hanemha jgeen²²⁹ haznos leyend te zolafod. es az legen alazatoffaggal || es zeledfeggel. Te byneydet mongyad alazatofon. es meg feddetven felely Igeen¹⁵ zelydevn. Ne menched magadat mykorban meg feddetevl mykent adam. ky bevnet vete vagy kene iftenre es az azzonyallatra mond-uan. Az azzonyallat kyt adal ennékem. az chala meg engem. Ha tanalchrol kerdetevt leyendez. zabadon mongyad es alazatofon. my neked techyk alkalmafnak lenny. ha kedeg nem kerdetyk vagy²⁰ be nem vetetyk te tanalchod. ne legen gondod rola. fe ne akaryad te mondafodat vakmerevevl meg oltalmaznod. elég legen. neked hog eleget tevttel lelky elmeretevdnek. Magad menteffeben ne leg banatos. mongyad chak azt amyt a regulanak es az zerzetnek zerzefenek ellene valo levttet twch. valakynék [gyevlevfege] gyevlev-²⁵ lefe nekevl zeledfeggel es vgy orchauaal. es myt nem twch nem tar-tozol mondanod. Ne akary vadolnod velekevedesbevl valakyt. mert az velekevedes gyakorta meg chalatyk. Azt amyt te nem twch. az²³⁰ aký || neked mondotta. mongya ev evnenmaga ha ot Ielen vagyon. ha kedeg ot jelen nynchen es te nem byzonyethatod mert nyn-³⁰ chen tanod. ne nehezevlteffeel te vadolafydert. de mongyad ala-zatofon te byneydet ha byzonyok es kyfidedeg. jollehet nem byzonyok. Ha kedeg maskeppen teyendez es ha magadat fed-deffel mented. tahat lezen neked nagyob zemerem. hognem ha alazatoffon meg vallanad. Ha kedeg az vadolafok nehezék leyend-³⁵ nek. es nem byzonyok. Ielefevl ha egyebeket meg botrankoz-tathatnak. tahat aldomaft keruen alazatoffaggal. es meg nyer-

uen. Meg mongyad ev hallaffokra keues Igekkel es zeledfeguel. hog lelky efmeretevdbe nem tudod magadat bynefnek azokba kyben vadoltatol. Iftennek zolgayanak nem kel ot felny zegyentevl emberek elevt. aholot evtet ev lelky efmerety nem vadolya iftennek elevtte. de el zenuegye bekeffeguel mynd azokat. kyket vr iften 5 akar hog el zenuegye. || Zokyard meg ezt es. hog valahol az feye- 231 delmtevl meg feddtevl. vagy az capitulumban. vagy capitulum kyvevl. legottan terdre efueen alazatoffon mongyad bynedet. Ez tevr- uen vagy on regy zerzetevkbe. az regy atyaktwl adatot vagy zerez- tetevt. Annak okaert teneked es kel erevkevdned. hog mykeppen 10 teneked adatot az zerzet az te venytttevl. te es hagyad te vtan- nad valoknak. menybevl te tehetevd Igeuel es peldaual. Mert va- laky egyebeknek valamy peldat hagy vtanna valoknak. akar Iot akar gonozt. rezes lezen vtanna valoknak erdemekben. vagy az Ivtalmban auagy kedeg az keenban.:

15

(VII.)

Az aztalnal ne legyenek te zemeyd kernyevl kerengevk. fem Ide toua ne nezy. vgy hog ne lassad azt es. ky melletted evl. es my legen ev elevtte. Te Igyekvezetevd legen iftenhez es chak tenen magadhoz. felelmel es tyztelendevfeguel. Io erkevlchel es || vez- 232 tegfeggel egyel. nem toroknak hertelenfeguel vagy hertelenkevde- feuel olyha meg nem elegendhetnel. Es ne onchad ky magadat men- denestevl fogua az etekre mynt az eh eb. ne kereffed eleb meg elegeytened zemeydet. hog nem enevdet vagy hafadat. de jnkab hala adaffal legenek neked elegek az Ielen valok. Es myndenkoron 25 evrevmeffben akary zenuedned ehezest. hog nem zabalaft. Semmyt megne vtaly azokba melyek neked elevdbe adatnak. ne haragogyal meg. ha valamy fogyatkozás lezen az etekbe. vagy foba vagy az fetzeffben. de gondolyad hog fokak naladnal Iobbak alab valo ele- feggel es keueffebekkel elegeznek meg. Es amyt te el vech te elev- 30 leed. evk azt nagy gyevnyerevfegert venneyek. Az etelnek merteke- revl nehez adny byzon regulat auagy tevruent. de chak az kettev kevzevt kevzt tare. hog oly Igeen keueffet ne egyel hog erevdben meg fogyatkozyal. es kevffegnek mukayaba vagy dolgaba meg tevreffel. || Oly fokat fe egyel. hog etel vtan nem oluaffhatnal Imadlagot vagy 233 egyeb Irafokat. vagy hog kevnyen nem lenneel Iozagoknak myel- kevdeytyre.:

(VIII.)

Az zent zegenfeg legen neked kedues vagy nyayas barátod mendenekben. es vegyed az zent zegenfeget nagy ekeffeges evltezetert. kedues legen neked az zent zegenfeg. etkedben. ruhadban. 5 ezkevzevkben. az az talban tanyerban poharba kalanba. es egyebekben. kevnnyekben es rakafokban auagy hazakban. lassad Iol meg. mely alazatos dolgaynak kel lenny az zegenyekuek. mely egy gyevgyev legen felelety. mely feelmes lelke. Soha ne hallassek valamý panazolas te tevled valamý fogyatkozafert etkedben. vagy 10 hytvan ruhában voltodert. de myndenkoron aloychad magadat meltatlannak azokra. az melyeket byrz vagy vallaz. Mert az kevl- 234 fev fogyatkozás neuekevdyk belfev malaztnak || bevfe gere. Es az kylfev bevfe g. zerez belfev zegeenfegeet.: —

(IX.)

15 Az dormytoriumban legy nyv golmas. hog te myattad lenky megne bantassek. nyvghatatlanfaggal. Menyezer vagy hanzer fel ferkenendez. elmedben jvffanak az aldot iftennek ayandoky hala adaffal. Mert az vr iften vigyaz my raytonk. hog evryzyen mynket mykoron my alozonk. Mykoron akarandaz el alonnod. elevzevr Igye- 20 kevzyel iftenhez Imadkozuan. vagy elmæelkevdueen iftenrevl. es Ig Illyen foglalaiban edeffen el alhach. es lezen akoron teneked edesb almad. es alomlatafyd tyztatabak. es aytatoffban es gyorfaban ferkenz vagy kelz fel. es kevnnyeben Ivthach az aytatoffagban kyben elevb voltal. Es Iollehet hog az aloknak vagy alombelyeknek ne 25 lattassek bynnek amyt myelnek vagy myt zenuednek. mert nem tuggyak myt myelnek. de maga Igeen nem alkolmas zerzetefnek. alom mya myndenestevl meg nyomottatny. mynt az baromnak. kezeyt 235 es egyeb tagayt || el teryeztveen zertelen. vagy kezeyt kebeleben hvzuan. Mert Inkab ez okert halonk evltevzue. es hog ne legen 30 nekevnk hatalmonk kezevnket kevrnyevl Idetoua viselnevnk mezeytelen testevnkevn. hog Inkab kezevk legyevnk Imadfagra fel keelnevnk.: —

(X.)

Az kevzenfeges dologra auagy mukara es alamyfna kerefere. 35 es egyeb alazatos tyztekre tyztekre keez legy. Mely dolgokat egyebek meg vtainak hytvan vagy vtalatos voltokert. mynt faat hor-

dany. vyzet hoznya. hazat fevpreny. egyebeknek ruhayokat meg
 razny vagy meg mofny. Myfere vigan zolgalny vagy enekleny.
 mert ez angely tyzt. mert az angelok vr iftennek mendenevk.
 aytatoffaggal zolgalnak. Mert ez fele zent zolgalatban harom haz-
 nalatok vadnak. Ellev io myelkevdetnek dolga. Masod zerelmnnek⁵
 myelkevdety. Harmad aytatoffagnak myelkevdety. mert jgeen
 nagy kyrálnak az iftennek aztalanak elevtte allaz. es || vele zolaz²³⁶
 az jmadfagban. zolgaluan angelokkal. es tarfolkodol ev veleek az
 zolgalatban. Az pap kedeglen es mynd az kevrnyevl allok kevzen-
 feggel tartoznak te erted jmadny. fevt tellyes egyhaz ez fevldevn¹⁰
 mendenevt. azert hog mendeneknek ev kepekben zolgalz. kyk az
 menyorzagbol jevt vr iftennek tartoznak zolgalny aytatos hala
 adaffal. ha ot lehetnek. Azert lehetetlen hog az vr iften jeles ma-
 laztyauul megne latogaffa vagy megne ayandokozya meeg ez vela-
 gon es. azt aky aytatoffaggal evrevmest zolgal vagy enekel az¹⁵
 mifere. kynel femmy ez velagon nagyob zentleges zentfeg nem
 lehet. Es ez nemykeppen iftennek ayandokanak es zerelmenek
 kyvaltkeppen valo jegye vagy mutatafa emberekhez. Mert nem
 tezen iften kyfseb dolgot naponkeent az oltarra jvuen vagy le
 zaluan. az oltary zentfegben. Mynt mykoron mienyekbevl le zaluan²⁰
 embery abrazt vevn. Azert hagyja nekevnk ev zerelmenek [jegyet]
 emlekevzetyt evnen magaban. Idueffeges azert gyakorta comuni-
 calny annak. aky || mynden aytatoffaggal es jozagoknak myelkev-²³⁷
 detyuel es maga evryzetyuel. Nem chak nagy bynektevl magat
 meg zenuettety. de ev magat zerzy. hog az hevlagos vagy idegen²⁵
 gondolatoktvl bezedektevl. myelkevdettevl magat oltalmazya. Iol-
 lehet hog menden idevben kel lennevnk zorgalmatoffoknak az jok-
 rol. de maga inkab akoron. mykoron az zentfeghez iarvlonk.
 auagy mykoron hozyank vezyevk vagy vettevk ez zentfegvt.

(XI.)

30

Gyakorta tegy gyonaft. ha tevbzer nem. de maga keetzer
 vagy haromzer egy hetben meg gyonyal mynt angelnak. ky tud-
 naya te zyvednek tytkayt. Az gyonalban ne vessed magad mentefe-
 nek vagy kevnnyebeytedfednek fedeleet vagy fedevzeleet. fe kedeg
 ne gyonyal el reytnen byneydet. hog az gyonto megne ertene azt³⁵
 amyt jelentez. de kepevzyed meg vagy ielenched meg neky azt
 amyt tetteel. es honnat es mynemev jgyekevzettet. Egyebeknek

myelkevdetyt ne mongyad az gyonafban. de azokat mongyad kyk-
 238 revl meg emle||kevezevl az jdevevl fogua amykorban meg gyontal
 volt. es azokat mongyad tyztan es reuiden. Ne akary fok bezedevt
 tevrltyened agyonafban. auagy hozyan gyonnod. mynt ha kev-
 5 zenfeges gyonaft tenneel. Mert gyonnyal naponkent iftennek az te
 Imadlagodban. es te fogyatkozafydat lelky jozagogban mendenek-
 ben. es ezekrevl iftentevl kery mendenekrevl irgalmaffagnak vr-
 uoffagat. keufet haznal kedeglen az gyonas. ha nem leyend neked
 erevs zandekod magad meg evryzned azoktwl. kykrevl meg gyon-
 10 tal. es ha megnem feddendevd az te eletevdet. : —

(XII.)

Celladban evrevmeft legy. es mendenkoron myuely valamyt
 olyat. hogky tegedet epehen. auagy azt aky neked hagyatyk az
 feyedelmtevl. de maga oly akaratos legy engedelmeffegre. myndha
 15 menden horaban te mesteredtevl mondatatneek teneked myt kel-
 léne tenned. es evrevmeft engedneel es meg tenneed aparanchola-
 tot. Es ne legy te akaratos zerent jaro. vgy hog ha sem zolafra
 239 aldomasnekevl. sem kedeg egyeb zvkfegre men||ned nem volnal
 zabad. Ment regente egyptomban az zent atyakat oluaffvk hog el-
 20 tenek. kyknék ha dychevfegevket kevanyvk. tahat kevueffevk ioza-
 gokat. : —

(XIII.)

Oluaffad zenteknek eleteket es tanolfagokat. hog Imeten ay-
 tatoffagra gyaponyal vagy geryegy. es iozagoknak zerelmere indul-
 25 taffal. hog lytben meg erevfevlteffeel. vagy meg bevlchevly. hog
 meg tугyad valasztany az byzont az hamyftvl. Iot az gonoztvl. Es
 keferteteknek es byneknek meg tanolyad ellenek valo oruoffago-
 kat. Ne oluaffad azokat kyk tegedet nem epeytnek. mert az hevfa-
 gos lecke. hevlagos gondolatokat nemz. es meg olgya. vagy meg
 30 rekenty az zyvnek aytagyat vagy aytatoffagat.

(XIV.)

Ne Igeen keuanyad predicatorra vagy confeffora letedet. es
 ne mereezkevgyel te magattvl nagyokat. de tanoly mendenkoron
 temagadat le [nyomnd] nyomnod vagy meg alaznod. Mert byzon
 240 ha melto leyendez. iften el hyv tegedet. Mert fen||ky maganak tyz-

teffegevt ne vegyen. hanem ha iftentevl hyvattatyk mykeppen aaron. Mert ha az tyzteffegre magadat rea adandod vagy vetendv meltatlan vagy elegtelen. tahat lezen neked nagy zegyen auagy gyalazat. [Inte] Inneten vagyon. hog az predicatorok auagy az confessorok neha keues haznat vezyk az predicallafnak vagy az gyontatafnak. Mert iftentevl valasztattanak az predicatorfagra vagy az confessorfagra. El jevnek az predicatorfagra vagy az confessorfagra. maga nem bochattattak iftentevl. es rea alnak. Eleb akarnak egyebeknek haznalnyok. hognem ev magogban zerelnnek gyevkereet oltottak volna. Tanoly azert elevzer tenen magadat io 10 erkevchevkben kyvevl meg ekefeytened. belevl kedeg zent keuanfagokban es zent gondolatokban magadat meg ekefeytened. es tahat ezkoron haznalatofon iarvlz egyebeket es taneytanod. Zent tanolfagokban. Mert ky egyebeket taneyt vagy taneytany merezkevdyk. annak elevtte mynek elevtte ev maga meg tanolya. ez 15 ilyen ember lezen teuelygefnek mestere. ||

(XV.)

Soha ne legy oly jgeen bator. auagy mereez. sem egy reytek 241 helyen. hog magadat fegyelmben auagy felelben nem tartanad. de mendeneyt tarchad magadat tyzteffeguel minden dologban. tyzta- 20 fagual tarchad magadat nezefedbe. illetefedben. iarafodban es egyeb myelkevdedben. mynt ha lattatnal egyebektevl es. Tugyad hog lat mynket amy iftenevnk. amy byrank. latnak az zent angelok es. kyk mendenkoron velewnk vadnak. es minden helyen latuan mendeneket kyket myuelkevdevnk. lat mynket meeg az my 25 lelky esmeretevnk es. ky meg vadolo es tano lezen. minden gonozokrol kyket tezevnk. Az kedeg ky jnkab zegyenly embereknek latafaat. hognem iftennek vagy angeloknak. vagy lelky esmeretynek latafaat. Az oly zerzetes ember nem tyzta auagy nem tyztafag tarto. es nem io kereztyen. sem kedeg cristufnak byzon zolgaya. 30 Mert meges keuan embereknek keduefevlny auagy keduefnek lenny. es nem iftennek.

(XVI.)

Az atyafyak kevzevt auagy az fororok kevzevt legy zemer- mes. kedues. malasztos. meerteekletes. kegyes bezedev. es edeffen || 35 eert erkevlchev. vgy hog fegyelmet tarc. de maga kemeny erkevl- 242 chedbevl vagy kemenfegevdbevl ne legy valakynak terhes. vagy

nehez. ffelletiatekokat foha ne iachyal. fe ektelen bezedevket vala-
 hol ne mongy. evrevmeft fe halgaffad. Mert ammyt gyenyerevfeg
 hallany. ha hallandod. evrevmeft mondod ky es. Az iftennek zol-
 gayanak tyztanak kel lenny ev erkevlcheben. ev myelkevdefeben
 5 es ev bezedeben. az annera hog nem chak vndokolya azokat kyk
 ektelen mondatnak. de meeg azokat es. kyk ev ertelmekben rutot
 ielentnek valamyt. bator kellemeteffevk volnanak valamynemev
 tyztevfeggel.

(XVII.)

10 Mynden te myelkevdehyd. te erkevlchyd. es bezedyd es te
 tekentetyd nemynemev alazatos zemermeffeggel legenek meg
 ekevffevluen. hog ne ielennyeek vagy ne lattaffeek te benned va-
 lamy keueffeg. vagy magasztatas nagy pompaffag vagy vak merev-
 feg. vagy el byzaas. Mert az zemermeffeg igeen nagy ekeffeeg zer-
 243 zetevfvevkbén. Inkab nagyobban || iffyakban. vgy hog kyk az ze-
 mermeffeget hatra vetyk. [my] nynchen remenfeg ev rolok. hog iok
 legenek es iozagoffok az az iamborok. Mert mykeppen iftennek
 felelme embert belevl alkolmafeyt es zerez az iozagra. ezenkeppen
 az zemermeffeeg zerez embert az fegyelmeflegre vagy ekeffeegre ky-
 20 vevl valo erkevlchevkbén. Senky ne legen neked el annera nyayas.
 kynek elevtte leueen el felegyed zemermeffegevdet. Vgy hog te
 kelefed iarafod myndenekben legen meg eert modon. az az tyz-
 tefeggel auagy iamborfaggal. : —

(XVIII.)

25 Ne fws zvgfegnekevl. fe kedeg fel emelt orchat ne vifely. de
 inkab feel rezeent alahaylottat. Es ne legy zemeyddel budofó.
 kezeyddel ne legy zelezev vagy zeel vago. es velagyaknak erkevl-
 chek zerent valo. ev zerzevt mogyokon ne iary. de inkab egyene-
 f[en] es alazatos iaraffal iary. mykynt ha aytatos imadfagrol ievt-
 244 teel volna ky. Evlefedben oldal felt ne hayladoz. fe la||badat vagy
 zaradat mezze ne nyohad. ielennen egyebeknek elevttvev. Mert az
 kyuevl valo zerzetlenfeg az ffelletfeeg. aytatlan elmenek iegye vagy
 mutatafa. Te meuetefed legen mertekletes es rytka. legy orchadban
 vidam. es nem zvmorv auagy haragos. : —

XIX.

Te bezedyt vagy mondafyd legenek vigak. es te feleletyd alazatoffok. keferevfegnek auagy hamos feddefnek. vagy meg chvfolafnak fuldalafanak ferefe nekevl. Mert nagy vetek zerzetefben. zolny ollyat valakyrevl. kyt zegyenlene mondany ha hallanaya. Ne evrevmest halyad. valakyt ragalmazny. de vagy el tauoztassad⁵ az ragalmazoot. vagy meg lassohad ha okoffon tehetevd. Mert semmyt nem haznal neked hallanod. hanem chak meg nehezevlz zyuedben az ellen az kyrevl az bezed lezen. vagy az ellen aky mongya. keres inkab valamy iot dychyrendevt he lehet valakyben. honnan auagy kyrevl zoly bezely. vgy hog. vagy tegedet. vagy az¹⁰ halgatokat epyhe. amyt bezellez. || Sok hyreket ne halgas. mert²⁴⁵ zyuedet tezyk nyvghatatlanna es elmedet el vonzyak es aytatoffagodat ky mereytyk. Es az idevt haznatalan meg emeztyk. Es myt te tue. vagy mely hyreket te twe. ne mongyad mynd ky. Mykynt az fedeletlen edeen. kyt mykoron le haytnak. ottan mynd ky ongya¹⁵ amy vagon ev benne. Ne legy evrevmest feregbe vagy fogaf kezevt. hanem chak oly feregben holot iftenrevl zolnak es leleknek epyletyrevl. Ne legy iveltev vagy fen zolo te bezedydben. sem hertelenkevdev. Oltalmazd magadat hog mykynt te fenkyt meg nem ragalmaz. vgyan fenkyt ragalmazot megne vadoly. az elevt akyt²⁰ meg ragalmazot. hog jnkab megne nehezevlyen az ragalmazo ellen. es te myattad haborvfag nemzetteffeek. haznalatos lehet kedeg ez arra. amyt masrol zolt. hog nem igyekevezet el annera ellene. menere ev velekevdyk vagy gondolkodyk es jndultatyk gyevfefegre ellene es bufulafr remevltetyk Mykoron amaz egygyevgyev keppen kep ||²⁵ mondotta. nem ragalmazando lelekkel vagy zyuel. Auagy ne talam-²⁴⁶ tal meg banta leg ottan. akaruan touabba ollyantvl vagy hasonlatostwl magat meg oltalmazny. ha kedeglen mondattatnahnak valakyrevl oly dolgok. kyket illeneek neky menden keppen meg tudny annak akyrevl mondattattak. Meg ielenthetevd neky ha aka-³⁰ rod. meg nem neuezueen a zemelt. de hog meg tugya magat oltalmazny. de annak ellene gyevfefegben meg nem gyevladny. : —

XX.

Keerkedest vagy magad hanyast nagy zerelmel el tauoztas. se akary hevfaggal vagy heyaban dychekevdued Mert aleg lehet benned valamy dychyrendev io. hog kyt egyebek es megnem ert-³⁵

nek vagy meg nem esmernek. Iollehete ne tucyad azt. vagy
kedeg el tytkolyad. Azert ha magadat hanyod vagy dyehyred.
tahat meg meuettetevl es meg vtaltatol. Es honnan epevltetnek
247 volt te||benned te baratyd. Innen tegedet meg vtalnak. : —

XXI.

Atkok es zytkok es hazvgfagok meeg kevfdedevk es. vagy
kevnnyek. Es mynden gonoz auagy ektelen igeek vagy bezedevk.
iol lehet hog legenek vigadok vagy pakchalok(?). zerzetefnek zaya-
bol vagy zayatol el zaggattafseek evrek atok zerent. Mynt meg
10 mongya zent iakab apostol. monduan. Ha valaky aleygya evmagat
zerzetefnek. megnem ehneytuen ev nyelueet. annak heyaban va-
gyon zerzettefge. Eyrefkeydev bezedevket akar myrevl legenek. el
tauoztaffad mert nehezek. Es iollehete ne aleytaffanak bevnek. de
maga azoknak ev [foka] zokafa nemz auagy zerez nagy fogyatko-
15 zaft es nagy tevredelmet. Es mert ev rolok ityletnek napyan ook
lezen adando. Es mykoron gyakorta el bochatyvk nyeluevnek
hazontalan bezedre. mykoron ezevnkben fem vezzevk el izamonk
248 laffan laffan az vetkevkre auagy bevnekre. kykbevl || tamadnak
nyha ragalmazafok. meg bomlot erkevlchevk. es lelky esmeretevk-
20 nek nagy nehez fuldalafy vagy gevtrelny

XXII.

Iftenrevl zolny bezelleny halgas. es zoly te es. Mert indeygya
az zyuet iozagnak zerelmere vagy tanolfagara. es aytatoffagnak
keuanfagara. halgaffad alazatoffaggal es tevreffel azokat kyk [iok]
25 iot mondnak vagy bezelnek. es ne vetekevgyel ev ellenek. Mert vad-
nak oly ertetlenevk. kyk mykoron iot hálnak. hog ne lataffanak
tudatlanoknak. az iot akyt maas ember mond. hamar vagy legot-
tan kezdnek vetekevdeny azokrvl. hog lataffanak evk es valamyt
tudny. Mert keuannyak vagy nem keresyk ez illyenevk az lelky
30 epevletet. de inkab magoknak mutataffat. azert fokat zolnak be-
zelnek. : —

XXIII.

Ne akary lenned feddevzev. vagy vizza vono femmybe. ha-
249 mar meg engegy. || Mert ha io az ige. melyet valaky eleue mond.
Neked nem kel ellent tartanod valamyt magad mutataffert vagy

keuelfegert. Ha kedeg nem io az ige akyt mond. hat iobban taney-
tod evtet meg mutatuan neky az byzonfagot. bekeffeggel el hal-
gatuan. hognem mynt haraggal meg fegyelmezueen. : —

XXIII.

Mykoron zolaz bezellez. ehendef zoual bezely. vagy laffv
bezedel zoly. vyg orchauual. Te kezeydben nyugodalmafnak es fe-
gyelmezevtnek tanoly lenned. es valamyt akoron zolandaz jnkab
haznos lezen. Ne legy vak merev bator. naladnaal idefbek elev
vagy venbek elevt. de zemermes. halgatuan ev taneytaffokat. Mert
veneke az taneytas. iffyake kedeg alazatoffaggal tanolny. : — 10

25

Ne akary lenned evrefkevedv vagy heuolkodo. es ne igye-
kevzzel hyreket halgatnod. Mert keet gonozt vonzaz || azbol. Idevt 250
heyaban veztez hazontalan. es az te zemermes voltodnak vallod
vagy zenuedevd tevredelmeet. Ennek felette egyebeknek io peldat 15
nem ach. de inkab gonozt.

XXVI.

Mynden iozagogban. es io erkevlchevkben. myndenkoron
elevdben vegyed vagy elevdben vessed te magadnak. Az fenesseges
vagy tyztaffagos tevkevt. es mynden zentfegnek tevkelleteffeges 20
peldayat. Az az. Az iften fya[ya]nak eletyt es erkevlcheet. ky ezert
bochattateek menybevl. nekevnk meg ielenny. hog elevttevkn iarna
vagy menne iozagoknak ev vtaban vagy vtayn. Es eletnek tevrue-
nyeet es tanollagat adnaya nekevnk ev peldayauual. es meg taney-
tana mynket. Mert mykeppen ev zemelyere vagyonk teremtueen. 25
vgyan ev erkevlchenek hafonlatoffagara meg epevelyevnk my tehet-
segevnk zerent. my kyk ev abrazat || bevnnek myatta meg fertez- 251
tettevk vagy meg zepplevffevytettevk. Mert meneuel nagyobban
evtet valaky igyekevvendyk kevuety. attvl kevzelb lezen ev hozza
az lakodalmba. es hafonlatofb az dychevfegben. es fenessekben 30
lezen ev hozza. Iryad meg azert te zyuedben ev erkevlchyt. mely
alazatoffon magat tartotta emberek kevzevt. mely kegyeffen ta-
neytuany kevzevt. mely ekeffen eteleben es italaban. mely irgal-
mafon az zegeñek kevzevt. kykhez magat hafonlatoffa teue men-
denben. Es mykent meg nem vtalt fenkyt. meeg ha poklos volt 35

volna es. Es mynt az kazdagoknak nem hyzelkevdevt. es hog nem volt zorgalmas vagy beketelen az ev tefty zvkfegeben. Mely zermes ev tekintetyben. vagy nezeseben. mely igeen bekeffeges ev bozvfagyban. mely kegyes vagy zeleed ev feleletyben. Mert nem akarta ev bozvyat allany. hazvg auagy keferev bezeddel. de jnkab ||
 252 lagy es alazatos felelettel. egyebeknek gonofflagaat meg vigasztotta. O mely io modon magat tartotta ev myelkevdytyben es erkevlchyben. O mely nagy zorgalmas volt lelkeknek idueffegevkre. kyknek zerelmeykert meg es [holt] meltoltateek meg halny. Mely igeen
 10 azzonyallatoknak nyayaffagy peldanak okaert tauoztatta. Innen az ev taneytuany chodalkoznak vala. hog egyedevl chak evnen maga zol vala az famaritanauual. azert hog nem zokafa zert zerent lattatyk vala ev rola vagy ev teyle. O mely tevre bekeffeges vala faradafokban es zevkfegevkben. mely kenyerevletes az nyorultakon. Mykeppen le enged vala. vagy kenyerevl vala eretelenevknek
 15 ev tevkelletlenfegevknek. Es mely igeen ev magaat gonoz peldatwl ozza vala. mykeppen az bevnefeket nem vtalya vala. Mely kegel-
 253 melen az penitencia tartokat fogal||gya vala. mely kedues vala mendenekben. Mely gyors vala mendenekben. mely keez vala kenyerevletre. mykent ev mala valla monduan. Bodogok az irgalmafok. Ime azert az edes iduezeytev iefus. mykeppen az kerkevdfsegevt. maga hanyaft. es kyualt keepnek efmeretyt tauoztata. Ez illyen dolgay az cristufnak kezen legenek te elmedben vagy emlekevzete-
 20 tevdben. hog mynden bezedydben es myelkevdytyben myndenkoron rea neez. vgy mynt peldara igyekevzueen. Evlueen. fekevueen. te eteledben italodban. bezedevdben egyedevl auagy egyebekkel. Mert ezekben jnkab zeretevd evtet. es ev nyayaffaganak malaztyat nyerhetevd es batorlagot. es mynden iozagban leez tevkelletevfb. Ez legen az te emlekevzetevd vagy gondolatod. es te bevlichefse-
 30 gevd. es te tanolafod. ev rola myndenkoron gondolkogyal. Es ez ev peldaya zerent magadat belevl es kyuevl zerezyed. ky mendenekben mendenkoron alkolmafyon es tevkelletevffevn magaat vifele.: — ||

(XXVII.)

254 Eneklefedben te zodat vduarlo modra ne tevrdeyed. mert ha akarz iftennek kellettnd vagy keduesnek lenned. Akoron myg tyztabban es egygyvgyevbben eneklez. anneual jnkab kedues leez

evneky. ha keuaz halgatoknak kellemetes lenned. tahat ez hyvdychevfeeg. ha kedeg tenen magadnak keuanz kellemetes lenned, ez hevfagos vigadalm. ha kedeg egyebeknek epevfefevket keuanod tahat meneuel jnkab hevfagot tauoztach eneklefevdben. anneual nagyobbban ev zyueknek aytatgyat es tyztatfagat iften meg hal-⁵gatty. jnkab hog nem mynt az zonak zengefeet. mykent nemely aytatos mongya. Nem az iuevltées. de jnkab az zerelm zeng iftennek fevleben. es igr kevnyen iueveltz iftenre. mert kevzel vagyon iften. mendeneknek kyk evtet hyvyak byzonfagban. Te igyekevzed az ifteny zolgalatban. jnkab legen arra hog az zent irafnak¹⁰ igr||bevl. lelky ertelmet vegy es aytatoffagnak keuanfagat. hog²⁵⁵ nem mynt vduarlo keppen [enekfe] eneklefnek mogyat tegyed. Es zodat iuevltuen fel magasztaffad. Iol lehet nemely zerzeteffek heyan aleychak evmagokat illyen modon iftennek zolgalatot tenny. Mert ha iftent zonak zengefe gyenyerkevttetneye. tahat az mada-¹⁵rak es kyntornalo zerzamok keduefbek volnanak iftennek. hognem mynt az embery eneklefek. Zyvnek tyztatfaga es elmenek aytatoffaga. ezek azok. kykben iften gyenyerkevdyk. Valamy vagyon. aky iftenrevl nynchen. azzal lokat ne gondolyon iftennek zolgaya. Eleg teneked zodnak vduarlofagara. bezedydnék. evltvezetydnék²⁰ erkevlchydnek [ekeffegyre] ekeffegere. hog te benned femmy ne legen ne ielennyek. hog ky meg bantanaya vagy meg botrankoztatnaya az te read nezevket. ha femmy keueffegnek. Semmy vafotfagnak. Semmy haborulafnak. Semmy beketelenfegnek. Semmy fefletfegnek. || Semmy kyualt keppen valo valaas auagy ekefkev-²⁵⁶ defnek zyne vagy kepe te benned ne lattasseek.

XXVIII.

Mykoron valamely idevben. neked tevrtenendyk hazbol ky indulnod vagy celladbol. mynt magadat tarchad. hog mynd addeg halogaffad. myg touab lehet tevled. hog annak myatta el fordey-³⁰chad az ky menest vilagyakhoz. Azt keuanom vgy mond zent bernald. hog kefedelmes legy ky menefre vilagyakhoz. hanem chak akoron mykoron engedelmefeg kezereyt tegedet. vagy valamely egyeb haznalatnak oka kereffe azt. Mert hazadban vagy celladban vezteg kell lenned. embereknek feregytevl el kel reytevzned el³⁵enezueen. Ez egy oltalm zerzetefnek. ky akar iftenben es magaban nyvgodalmafnak lenny. Mert mynden aytatoffagot kyt hon cellad-

ban gyevez. azokat kyuevl el hyntevd te. jnkab hog nem mynt
 meg gyevevd vagy meg tartod. Azert gyakorta byzonfagot vet-
 tevnk mynd magonkban. mynd egyebekben errevl vgy mond zent
 257 bernald. || hog az gyakorta valo ky menet. es vilagyakkal valonya-
 5 yaskodas. es kyvevl valokhoz nagy foglalaas. aytatoffagot meg olt.
 es lelky forrofagot meg hydegeyt es lagya tezy. es iozagoknak
 zandokat meg lageygya. Zyuet ozlotta vagy fellelte tezy. haznalatra
 valo zandokot vagy zerelmet. meg erevteleneyty. gyenyerevfegev-
 ket taneyt zeretny. Idevt hazonnekevl vagy erdemnekevl el mu-
 10 latny. Sokkeppen iatekokra es trufalaffokra igyekevzny. Az zent
 horakat vagy az zolofmakat resten meg vnaffal mondany es lyet-
 uen mondany. oztan ez vtan kefertetevknek ev vizey be folnak az
 zyvnek ev hayoyaban. Ezeket mongyvk nem arra. hog magadat
 nehezeytened az engedelmeffegre. mykoron parancholtatyk ky
 15 mened vilagyakhoz. de hog neked ne legen vigaffag kyuevl bu-
 dofnod. meneben raytad aal. Mendenkoron zereffed hazban rey-
 evzned. hanem ha engedelmeffeg vagy lelky haznalat ky menny
 tegedet kezeytend arra.: — ||

258

XXIX.

20 Mykoron hazbalol ky menendez. az vchakon igeen fok fele
 ne vigyaz. hog olyat ne laas hog honnan keferteffel te Imadfad-
 ban annak vtanna. Es meg bantaffal azok kepe myat. kyket ot
 lattal vagy nezteel. dauid. paraznafagnak bevneben efeek. az az-
 zonyallatnak oktalan nezefebevl. kyt az elevt kyl nem keuant
 25 volt. hanem az vtan mynek vtanna oktalan neze. Te zemeyd lege-
 nek te fayedben. az az. te gondolatod forgogyek az my vronk iefus
 criftufnal. ky zent egy haznak [feye] menden tagaynak feye. vgy
 hog ne igyekezzel azokra es. kyk te elevtted vadnak. hanem chak
 menere zvkeg agya. Es oly aytatoffon es tyztan tery haza. mykent
 30 elevzer ky menteel volt.

XXX.

Bekefeges legy azokkal kykkel vtan vagy egytevt iarz. ne
 [legy] fegyel. vagy vyzzaat ne vongy foha. bator te iobban tугyad
 vagy iobban efmeryed. hog nem mynt egyebek azt amyrevl zol-
 35 nak bezelnek. hognem mynt az aky bezelly. Auagy ha nem tudod
 259 hamar rea enged || te zyuednek chendeffegeuel. mert az feddefnek

gyakorta ok adatyk. Gondolyad meg hog ha myg tenen magadban beketelen vagy. ioha addeg egyebeket nem bekeltethecz. kezgyed elevb tenen magadon. es az vtan egyebeket kevnyeben fegyelmezhecz meg. Mert meg haborodot ember akar myre tanohia az beketelent. Inkab aleytatyk hog beketelenfegbevl mongya neky. hog⁵ nem ment eert erkevlchbevl. Mert nagyobbban epevltetyk akar ky az bekeffegnek ev peldayabol. hog nem mynt akar my egyeb okokbol. kyket evnekyk vetnek. vagy vetneel. Mert az iozagos myelkevdet az bevnnel nem taneyt. Az beketelenfeggel ne taneythacz egyebet bekeffegre. Sem kedeg alazatoffagra. keuelfeggel. Tarfoffa-¹⁰ gos vagy nyayas legy vton. de ne akary lenned fellevt erkevlchev. Se kedeg ne iar az fellettekkel. vgy hog imadlagydat meg ne olchad. vagy el ne hagyad az tarfoffagert valamikor. : — ||

(XXXI.)

Valaz idevt magadnak. mynd vton mynd haznaal imadkozny²⁶⁰ es iot gondolny. Ne akaryad magadat meg vnny. vagy el hadny. Ne gondolyad hog az aytatoffagnak teteleet el akarnad halaztanod. addeg myg hazadban teerneel. Mert ha igeen meg [hydegelev] hydegevl az aytatoffagnak forroffagatwl. nehezen leled az vtan elfmeg meg. Mert ky ma nem keez az aytatoffagra. mas nap jnkab²⁰ nem lezen. Azt en nem mondom. hog haznak kyuevle olyan nehez vagy [nehe] ert erkevlchev lehetneel. mynt ot hon haznaal. de maga te tuggyad az te elmedet. hog mynemev zandokra igyekevzevl iora. menebevl lehet iftennek ev fegeytfegueul. : —

(XXXII.)

25

Emberek kevzevt el tauoztas mynden. ky io pelda nem volna. Iftennek hyv zolgayat illety. hog ev vranak mendenevt keuannya tyztteffeguet magaztatny. My kedeg vagyunk iftennek vduarlo nepy. es mykeppen az hazy atya tyzteltetyk az ev nepenek io voltokbol vagy iamborffagogbol. || Ezenkeppen tuggyad. hog valamyt²⁶¹ emberek kevzevt myelkevdevnk. eflyk my vronk iefus cristufnak auagy dychyretyre auagy meg vtalafara. Es myert my vagyunk lelek zerent. emberek kevzyben vettetueen. azert hog my bennevnk meg epevlteffenek. Azert keufet haználnak az my bezedynk. ha nem epevlendnek emberek my io peldankkal. Es ha nem³² vagyunk oly tevkeltettefvk. hog embereknek mutathaffonk ioza-

goknak peldayt. akar chak oltalmazvkv magonkat gonoz peldak-
 twl. mely gonozokat zoktonk egyebekben meg fegyelmeznevnk. Az
 az. mynt ez velagy hyreket ev nekyk ne hyrdeffevnk. vagy ne
 bezellyevk. es evrevmeft ne halgaffwk. Es gyenyerev etkeket my
 5 erettevnk zerzettek. ne zereffevnk. Sem lagy agyaat. sem kedeg
 haragnak es vizza viuaftnak zykrayat ne tegyevk. Gonoz bezede-
 ket. es feflet hevfigos iatekokat ne kezgyevnk vagy ne mongyonk.
 vagy ne indohonk. es ielefben. hog az ev ayandokokbol vagy
 262 [adan] adomanyokbol. telhetetlevnek||nek vagy fefuenyeknek ne
 10 neuezteffevnk vagy ne hyuaffonk. Mert ezbevl ev nalok meg vtal-
 tatonk. ha latyak hog my ezeket keuannykv vagy telhetetlenevl
 kereffevk. kyknek meg vtalafaat evnekyk hyrdegyevk predi-
 callykv. : —

(XXXIII.)

15 Okos legy. vagy magadat oltalmazad evryzzed. hog fer-
 fyakkal azzonyallatokkal fokat ne zoly. Es ev zyneket orcha-
 yokat evrevmeft ne nezzed. sem kezeket ne fogdoffad. Es kevzel
 hozyayok ne evly. es evrevmeft reyayok ne meues. Es ne keres
 zegletevket vagy tytok helyeket ev vele k zolafra. Mert az ev
 20 zolafok myat. ha femmy kefertetevk beleed nem ievnenek es.
 de maga nem menekevdneel meg. hozzad valo gyanofagtól es
 gonoz hyrnek zepplevetevl. Mely zepplevt nehez el tevrleny.
 zegyennel es nehezen teheteyd. Vgy tarchad magadat tyzteffeggel.
 mynden ferfyvknak vagy azzonyallatnak elevttevk. mynt ha az fer-
 263 fyvknak vagy azzonyallatnak || ev hazas tarfa. vagy az te feyedel-
 med ot volna. vagy ot evlne. es meg halgatnaya es meg nezneye.
 mendeneket kyket te teezy vagy mondaz. Es vgy tarchad magadat.
 mynt ha valaky oda iutna es latnaya. hog te vele zolaz. es ne ve-
 heffe gyanakodafnak iegyvet. es ne legen zevkfeeg neked meg
 30 zegyenevlned vagy meg pyrvlnod. vgy mond ezen zent bernald.
 Ha az en tanalchomat meg nem vtalod. en tanalchom ez. hog foha
 egy ferfyvual vagy azzonyallattal fe zerez nyayaffagot. bator zer-
 zetes vagy meeg zent legen es. Mert bator teftnek kefertetynek
 vezedelme ne kevuetkevzseek. ky zokot lenny az olyan nyayaffag-
 35 bol. gyakorta mykoron nem feeltetyk az gonoz. ky az io kepnek
 alatta reytevyk. meeg az gonoz hyrnek zepplevytevl meg valua
 es. ky innen tamad vagy fogonyk. tezen nagy nyvghatatlanfagot

embernek. ez illyen gonoz keuanfag. hogha kedeg imadfagaert keuanod ev nyaya||fagat es ev efmeretyt. tугyad hog az ev jmad- 264 faga nem evue. Myt haznal azert neked. hog ily nagy vezedelmet vagy nyomorufagot zenuench tvrz te zyuedben ev hozza te imadfa- godnak ideyen. Ez valasztas ezrevl eleg legen. ha akarod zyuednek 5 bekeffegeet. es ieles tyzteffegevdet atyafyak kevezvt vallanod. El tauoztaffad ferfyaknak ev nyayaffagokat. kevezvnfeggel zeres myn- den io embereket. Es femmyben ky ne valazzad valamelyket tevb- bytevl nyayaffagra. Es te zyuedben nagyobban tyztelyed es zeref- fed az iobbakat. az zent leleknek nagyob vagy beueb malasztyaert 10 ev bennevk. de maga ne akaryad magadat ev velek foglalnod. ha- nem reuiden es kegyeffen ev velek bezelueen. Mykoron el nem tauoztathatod. es akoron es. meg eert erkevlchel egygyevgyevyen magadat ayanluan ev imadlagogban. ha evk bevlchek leyendnek. Inkab zerelmefb vagy keduefb leez nekyk. ha kedeg vntatok leyend- 15 nek. iob teneked hog velek magadat ne foglalyad.: — ||

(XXXIV.).

265

Legy meg menekevduen. vagy meg ment menden keuanfa- goktwl. menden ez velagy myelkevdetevk[tevk]tevl. menden meg foglaltataffoktwl. menden zorgalmaffagoktwl. Vgy hog te feyedel- 20 mednek ne legy bantoya. vagy vntatoya aldomas kereffel. valamyt dolgoznod vagy myelned. vagy ky menned vilagyakhoz. vagy ad- nod. vagy vened. Vgy hog zabadon agyad magadat te feyedel- mednek akaratyara. Es valamyt mondand. menden zorgalmatof- faggal menden morgaaf nekevl es nehffeg nekevl. bantaas nekevl. 25 vgy orchaua evrevmeft meg tegyed. Nem vgy mynt nemelyek tez- nek. kyk ha chak egy kyfdeben. aldomasnak adafa meg tagattaf- feek. az feyedelmnek ev conficienciaya zerent. leg ottan morognak. es az feyedelmnek le veteferevl vagy meg oldafarol zerzevdnek. Es ez illyenek nem alkolmafok zerzetre. es nem meltok iftennek 30 orzagara. keues byzodalmad lehet iften elevt. az engedelmeffegnek erdeme||ben. kyt fel fogattaal volt feyedelmnek ev kezeen. ha te 266 beketelenfegednek auagy nyvghatatlanfagodnak vagy morgafodnak myatta. kezereytende vd az te feyedelmeket vagy erevltetende vd aldomaft adny neked. Mely aldomas nekevl tegedet akarna lenned. 35 mert ez koron te nem meegy be az ayton az zent zerzetnek akla- ban. ky criftusnak mondatyk. Mert az criftus nem ievt ev akarat-

yat tenny. de ev zent atyaeet. Ezenkeppen or es toluay volnaal. or vagy. mert mafeet. az az akaratodat kyt az feyedelmnek attal volt. ev kedue nekevl el vezed ev tevre. Toluay es vagy. mert ez ilyen gonoz peldaual meg evlevd az egygyevgyevyeket az zelevket. : —

5

(XXXV.)

Hog kedeg jmmar reuiden vegezzem mendeneket. kyket felyevl meg mondottam. legy aytatos iftenhez. es te zyuedet ev neky zerezyed. Te feyedelmyned legy engedelmes alazatos. es
 267 haragot vagy gyevlevfegevt ev || ellenek ne vifely ne tarc. evket meg se vtalyad. se meg ne itylyed. ne morog es ev reyayok vagy ev felevlevk. Az atyafyakkal fororokkal legy bekes. kemeny bezedevkre legy tevrev vagy bekeffeges. es fegyelmre alazatos. Ne ityl keuefbevl kevnynen. se ne legy gyanos. legy zolgalo. mentevl jnkab
 15 nagyobbban erevtelenevkeknek. Es az embery zolgalatokban gyakorlatoffon imagy. karban legy fegyelmetes io erkevlchev. [te eteledben] te eletevdben legy okos. es menden tefty zevkfegevkben. io modot tarto. legy az cellaba evreymeft. evrefkevdev bezedevket tauoztas. laffan zoly. vigaffagban io modon legy. Byzon mondo
 20 legy igeen. te bezedyd legenek bizonyok. mynt hytevk vagy efkev-uefevk. Senkyt ne ragalmaz. de meeg jngyen se halgaffad evrevmeft. Gyevlevfeget senkyhez ne tarch. Ne legy keuely te erkevlchevdben. vagy te zodban vagy bezedevdben es. Penzt auagy kazdakfagot gyevlyevl. Zegeenfegevt zereffed. mendenevt vagy ||
 268 mendenekben tauoztaffad az ferfyakat. meg nyomorvltakon ke nyerevly. Tyzta. legy mendenekben. es iduezevlt leez. : —

Vegeztetyk zent bernaldnak mondafa az zerzetes eletrevl. ||

O mely veelhetetlen erevs evleleeffel evlelteel meg engemet io iefus. 269
 mykora te zyuedbevl veer ievt ky. te oldaladbol vyz ievt ky. es
 testbedbevl az lelek. O zerelmes iffyv. myt tevtteel. hog illyen keno-
 kat zenuedneel. Byzonyal en vagyok te faydalmadnak oka. Ezenh
 zent bernalt esmeg vgy mond. O ember. meg mutatta teneked az 5
 iefus ev kezeet. hog tegyed azokat. melyeket ev tevt. Meg mutatta
 oldalaat. hog erezzed azokat kyket ev erzevt. meg mutatta labayt.
 hog oda meny houa ev ment. O edes es keuanatos arneek. iefusnak
 zarnyay alat. ot vagyon az oda futoknak bator oltalm. es az nyo-
 morultaknak edes hyedelm. O ember ha evzue gyevhtevhetted volna. 10
 cristus verenek le hullo cheppeyt. Nemdee nagy zorgalmatoffaggal
 evryztet volna. Meneuel jnkab kel evryzned az te lelkedet. kyert
 cristus az ev vereet ky evtte. O io iefus. mely nagy kenokat zen-
 uetteel emberekert. zenuettel kemeny igeket. kemenb verefegevket.
 testnek kemenfeges sebeyt. O io iefus. az te zerelmed nem iref- 15
 kevdev. kyk tegelldet zeretnek meg nem tevnnyvlnak. Az te zerel- 270
 med nem el mulando. de evrevk. Az te emlekevezeted meezneel
 edefb. te rolad gondolkodny edefb hognem az etek. Te rolad zolny.
 io etel. tegedet meg esmerny. iob vigasztalas. Te hozzad ragazkodny
 evrek elet. te tevled el valny evrevk halal. kerlek io iefus. hog 20
 semmy ne legen ennekem edes. semmy nekem kellemetes ne legen.
 semmy dragalatos en hozzam ne ragazkogyek. Vtlatofok legenek
 mendenek. te tevettevl meg valuan. Evrevlly te nalad nekevl
 vnyam meg. gyenyerkevttessen zomorkodny te eretted. O io iefus
 ha te neked keent kellet zenuedned. es vgy kellet be menned az 25
 te dychevsegedben. my neuolyas bevnesek. mykeppen hyzzevnyk be
 menny az nem my dychevsegevngben. hanemha elevzer keent
 zenuedevnyk. O zenuendev zeretet. es zerelmes zenuedet. varuaan.
 vonuaan. tevrueen. es el hozuan. O mely meltatlan neuolyaffag.

271 mely kedues es meg byzonyvlt zeretet. Mely ve||letlen meltoffag. mely chodalatos edeffeg. mely meg gévzhetetlen zeletfeg. dychevfegnek kyralyat meg fezeyteny. az igeen v|talatoffagos fergechkeert. fevt az fergechketevl meg fezeytetny. ky hallot ilyen nagy
5 chodat. auagy ky latot ezhez hafonlatoft. : —

Ez v|tan kezdetyk embereknek kemenfegekrevl. es vgy mond zent bernald. O adamnak kemen es meg kemenyevlt be dagazvlt es ertelm nekevl valo fyay. kyket megnem lageyht. enne nagy kegelmeffeg. zeretetnek enne nagy langya. zeretetnek il nagy ger-
10 yedeteffege. ilyen nagy zeretev. ky ad v|talatos hytuan allatokon. dragalatos gyevngyevket, Myt kellet volna tenny ez zeretevnek. es megnem tette. Vakokat velagofeytot. teuelgevket meg tereytevt. bevnefeket atya iftenuel meg bekelte evt. kegyetlenevket meg ele-
ueneytevt. : —

15 Hog az leleknek zeretny kel az vr iftent. vgy mond zent
272 bernald. O en lelkem zereffed azt. || kytevl ilyen zeretevt vagy. Igyekevzzeel azhoz. ky igyekevzyk te hozzad. kereffed az tegedet kerefevt. Zereffed az tegedet zeretevt. kynek zerelmeuel elev
vagy vetetueen. ky az te zerelmednek oka. O en lelkem zereffed
20 azt. ky tegedet ky hozot neuolyaffagnak vermebevl. es faarnak fenekebevl. Valazzad azt te barattoda. mynden te baratyd felet. Mykoron mendenek leyendnek teneked meg vontatuan. chak ev egyedevl targya meg teneked az hyvfegevt. az te eltemetefednek napyan. Mykoron menden baratyd el tauoznak te tevled. ev tége-
25 det el nem hagy. de oltalmaz tegedet. az ordeyto orozlanyoktv. kyknek etelevl zerezetteel. Es el vizen az efmeretlen orzagban. es be vizen tegedet az felfev fyonnak vchayra. Es ot helheztet tegedet az ev angelyual. az ev fellegenek orchaya elevt. hol hallod az angely edes enekleest. Es ot hallod vigaffagak enekeet. vigaf-
30 fagnak es idueffegnek zauaat. hala adaft es dychyretnek zauat. es
273 evrek alleluia. O en lelkem fohazko||gyal. geryedeteffen. hog iuthas az evrek varafra. kyrevl ilyen nagy dychevfeg mondatot monduan. Mykent mynden viagadokee. lakodalm vagyon te ben-
ned. O en lelkem. meny. fevld. tenger. es mendenek kyk ev ben-
35 nevkv vadnak. nem zevnnek en nekem mondany. hog zereffem en iftenemet. O bodog vigaffag. es vigaffagos bodogfag. latnya az zenteket. lenny az zentekkel. es lenny zente. latnya iftent. vallany iftent evrekke es touab. O en lelkem. ha menden napon myne-

kevnek kenokat kellene tevrnevnk vifelnevnk. ha pokolnak kenneyat kellene hozzv ideyg tevrnevnk. chak hog criftuſt ev dychevfegeben lathatnoyok. es az zentekhez tarfolkodhatnank. Nem de melto volna el zenuedny myndent. valamý zomoru. hog il nagy ioban es nagy dychevfegben rezefek lehetneenk. Azert ellengevdnek az evrdevgevk. zerzyk az ev kefertetevket. tevryk az tefet az bevhtevk. meg zoreytnak az kemeny ruhak. nehezeyt

TARTALOM.

TIHANYI CODEX.

	Lap.
Prédikáció «az zent zeretetről» (befejezésül egy »pelda az bodok zent erfebót azzonról : ki magari királnak leanya uala» és «az bodok zent elexfius» élete)	1
Prédikáció «vrunk criftusnak ziletfeferől»	16
«Ég zep predikacio azzonunk marianak foganatarol»	27
«Ég zep es aietatos predikacio azzonunk marianak ziletfeferől»	39
«Ég zep es aietatos predikacio Az zyz marianak vifitacioiarol»	53
Prédikáció «azzonunk marianak megh tyztulatiarol»	75
«Ég igôn zep predikacio urunk criftusnak foganattarol»	86
«Zyz zent eugenianak elethe»	125
«Ég zep pelda az edôs zyz mariarol»	143
«Meges ég pelda mel igôn haznos embörnek az oraciot naponked megh mondia az zyz marianak tiztöflegere»	144
«Nág zep predikacio : azzonunk marianak halalarol»	147
«Az oracio kinek haznat es az zyz marianak előtte kellemetös notat ede fel ég peldaba megh iram» (l. 144. l.)	173

KAZINCZY CODEX.

Prédikáció «azzonunk marianak halalarol»	177
Példa «mel igôn io legôn : az zyz marianak zolgálnia»	187
«Zyz zent» antiochiai «margit azzonnak elethe»	189
«Ég igôn zep pelda mel igôn io az zent Ieronimufnak zolgálnia»	193
«Dicöflegös zent Anna azzonnak elethe»	195
Prédikáció «az edôs zyz marianak neuube ualo diaky bötökröl» (befejezésül egy «zeep pelda» Ieronimus frateréről és Borbála apáczáról	205
«Bodogh zent eleknek elethe»	210
«Zent barlaamnak elethe»	216
«Ég zep predikacio Az zent tyztalagrol» (befejezésül «yz zent urfula azzon elethe»)	234
A tiz parancsolat	242
Tanítás a feltámadásról	245

HORVÁT CODEX.

Prédikáció «iften fyanak teft fel vetelerevl»	257
Prédikáció «azzonyonk zeplevtelen zyz marianak halalarol» (befejezésül «nemely aytatos peldak azzonyonk mariarol»	296
«Zent bernald doctornak mondafy az zerzetes eletrevl»	337
Krisztus szeretetéről	357

